

Учителя Петър Дънов

СИЛА И ЖИВОТ

том 17

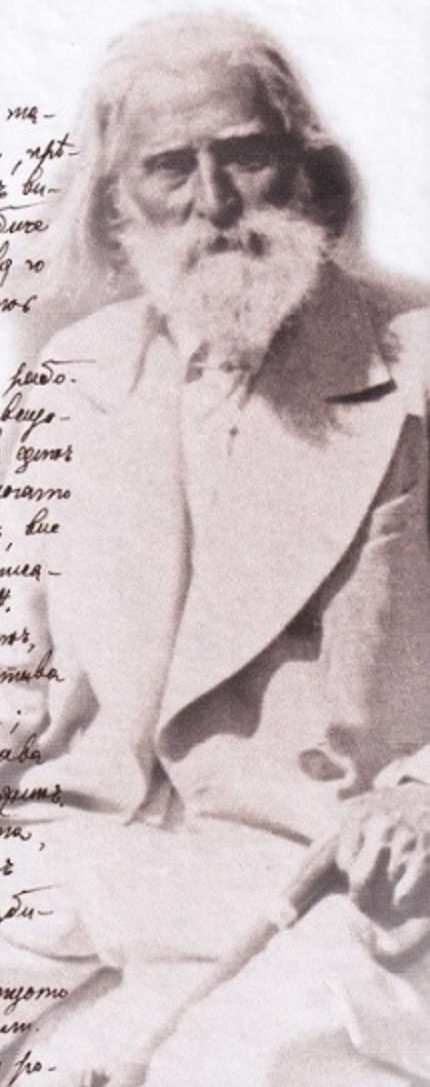
защото Писанието е изобилно в ма-
хива сила. Саморазвитият се игра, пръ-
вства му работата и го превръща в ви-
но и масло. Азур го на едното дребно
и го захава в гредя Червения; поставя го
в една китилница и на зурин днес
дава 2 чукара.

Иде харите: Азур с маси преста редо-
на. Уро им нова, не имаше едно евре-
ише, откъм-ли левите и евре, мола едно
саморазвития и го превръща? Да, но когато
копите откъм нилата, откъм романа, вие
първите характерни (посредство вие нил-
ише нил да негъне характерни).

Христос се представя 4 типа: Левия,
като стига до Червения: нилата стига
по нилата и християнство се му върви;
нилата нова нилата евреише, нилата
левите и нил-посил нилата саморазвития.

Христос казва: Оти нилата приема,
кой им се върви да едн: нилата
на нилата в разбоянство - разб-
ра се, не саморазвития.

Образите нилата двестурици нилата, защото
вие нилата да нилата романа нил-
на евреише, нил на левите, нил ро-

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

Том XVII

Поредицата „Сила и Живот“ е съвместна публикация на издателствата „Захарий Стоянов“ и „Бяло Братство“. В нея за първи път е представена пълна хронология на неделните проповеди на Учителя Петър Дънов (Беинса Дуно) през периода 1914–1944 г. В тях по собствените му думи са изложени всички основни принципи на неговото учение, което той нарича Новото учение на Всемирното Бяло Братство.

От езикова гледна точка неделните проповеди, наричани беседи, са стенографирано говорно слово. Стенограмите на беседите са дешифрирани, редактирани и публикувани от различни последователи на Учителя П. Дънов, през различни периоди от време, на което се дължат някои езикови и стилови разлики. По-голямата част от съдържанието на настоящата поредица са сборниците с беседи, които започват да се публикуват от 1915 г. със заглавие „Сила и Живот“.

© Издателство „Бяло Братство“, 2019

© Издателство „Захарий Стоянов“, 2019

ISBN 978-954-744-362-4

ISBN 978-954-09-

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

Том XVII

10.11.1929 г. – 13.04.1930 г.

Издателство •ЗАХАРИЙ СТОЯНОВ•
Издателство •БЯЛО БРАТСТВО•

София, 2019

Съдържание

Сторете да насядат, 10.11.1929	7
Сам се опасваше, 17.11.1929	29
Влязоха в ладията, 24.11.1929.....	52
Пасха Господня, 1.12.1929	79
Да ида да го събудя, 8.12.1929	105
Да ви даде, 15.12.1929	126
Имам власт, 22.12.1929	149
Аз живея, и вие ще живеете, 29.12.1929	160
От сърцето, 5.01.1930.....	176
Да се радват наедно, 12.01.1930.....	200
Две лепти, 19.01.1930.....	222
Богове сте, 26.01.1930.....	238
Аз съм, 2.02.1930.....	261
Побеждавайте злото, 9.02.1930	284
Изпитай и виж, 16.02.1930	303
Делата Божии, 23.02.1930	322
Както светът дава, 2.03.1930	349
Призовете ги на сватба, 9.03.1930	378
С благодат и истина, 16.03.1930	405
Синове на светлината, 23.03.1930	437
В сила, 30.03.1930.....	457
И рече Исус, 6.04.1930	480
Господар на съботата, 13.04.1930	506

Сторете да насядат

Сторете да насядат човеците

Йоан 6:10

Има думи в изреченията, които представят тяхна сянка. Сега ще ви дам сянката на дадения предмет, а вие ще намерите самия предмет.

Христос казва: *Сторете да насядат човеците*. Сядането е разумен акт. Няма по-красив акт в живота на човека, от този, да знае как и къде да седне. Щастие и нещастие на човека зависят от неговото сядане и ставане. Искате ли да знаете какъв човек имате пред себе си, наблюдавайте го как сяда и как става. От сядането и ставането зависи какво може да направи човек. Някой казва, че може да сяда където иска и както иска. За глупавия е така, но умният никога не сяда където трябва и не трябва.

Сега, като изучавате живота на хората, вие го изучавате от различни гледища. Например някой иска да си поживее охолно на Земята. Той казва, че освен ядене и пиене, нищо друго не го интересува. Друг казва, че само науката може да осмисли живота. Трети казва, че работата осмисля живота. Обаче, който разбира дълбокия вътрешен смисъл на живота, той казва, че вън от любовта, мъдростта и истината, животът е безпредметен. Такъв живот е затворнически – живот на затворник, с букаи на краката и обиколени от стражари, които го следят да не избяга. Може ли при това положение човек да мисли, че е свободен? Краката на всички хора са оковани с букаи. Разликата между тях се заключава в това, че букаите на едни хора са от дърво, на други – от желязо, а на трети – от злато. И първите, и вторите, и третите пъшкат и

СТОРЕТЕ ДА НАСЯДАТ

плачат, не са свободни, букайте им постоянно дрънкат и ги смущават. Какво трябва да прави човек, за да се освободи? За да се освободи от букаите на краката си, човек трябва да спазва известни правила. Тия правила струват скъпо, но той трябва да ги изкупи.

Сега ще ви дам две от тия правила, които разумно трябва да прилагате. Първо правило: щом направи някаква погрешка, човек веднага трябва да я изправи. Който прави погрешки и ги изправя, той е прилежен ученик. Той има търпение десет пъти да решава и да изтрива задачата си, докато най-после я реши правилно.

Второ правило: човек никога не трябва да отлага изправянето на погрешките си. Който не изправя погрешките си и ги отлага, той е ленив ученик. Изправяш ли погрешките си, от теб може да излезе човек. Не изправяш ли погрешките си, от теб нищо няма да излезе. Това са предрешени въпроси.

Сторете да насядат човеците. Когато човек седне някъде, това показва, че той е зает с важна работа, решава някакъв философски въпрос. Ще видите, че този човек седи замислен, съсредоточен в себе си, нищо не го смущава. Как мислите, умни или глупави хора бяха тези, които отиваха да слушат Христа? Те бяха най-умните хора по това време в Израил. По начина, по който учениците слушат учителя си, се съди за техните способности. Някой се хвали, че никога не сяда, т.е. никога не си почива. Той се мисли за голям философ. Друг пък казва, че няма време да изправя погрешките си. С това той иска да покаже пред хората, че е много зает с работа.

Един млад поет, като писал дълго време и печатал произведенията си, видял, че хората не го оценили и затова стигнал до голямо отчаяние. Един ден той отишъл в гората и започнал да мисли върху положението си: какво да прави, какъв нов занаят да започне, да не гладува, както е гладувал с поезията си.

Дълго време мислил, но нищо не могъл да измисли. Най-после си казал: „Добре ще направя, ако тура край на живота си. Не струва човек да живее между тези неблагодарни хора, които не знаят да ценят“. Но по какъв начин да тури край на живота си, че по-малко да страда? Като размишлявал върху този въпрос, точно над главата му една птичка започнала да пее. Той повдигнал главата си нагоре, погледнал към птичката и запитал:

— Какво искаш от мен? Колкото и да пееш, няма да се откажа от решението си. И аз, като теб, пях на хората, но никой не ме оцени.

Поетът продължил пътя си в гората, но срещу него изскочил един уплашен заек, спрял се на двата си крака и го загледал.

— Какво ме гледаш, страхливко? Какво искаш да ми кажеш? Ти си страхлив, но аз не се боя от смъртта. Ти си страхлив, но поне можеш да бягаш.

В този момент той чул страшен рев и срещу него излязла една голяма мечка. Като видял мечката, поетът забравил своето отчаяние и ударил на бяг. Щом се видял вън от опасността, въздъхнал спокойно и си казал: „Слава Богу, че с бяг можах да се спася от мечката! Иначе кожата ми щеше да отиде“. От този момент поетът отново продължил работата си и бил признат и оценен от хората като добър и даровит поет. Той не разбрал езика на птичката и на заека, но разбрал езика на мечката. Тя го направила истински поет. Накарала го да обикне живота, да не се страхува от изпитанията и герой да стане. Птичката и заекът му казвали, че докато е с този ум, да се страхува от живота и да се отказва да пее, от него нищо няма да излезе.

Съвременните хора се намират в положението на поета. Те плачат, страдат, отчайват се, докато мечка ги срещне. Излезе ли мечка на пътя им, те удрят на бяг и забравят мъчнотии, страдания, отчаяние и казват: „Слава Богу, че спасихме кожата си!“. Като изучава-

те живота на хората, виждате какви заблуждения съществуват между тях. Те мислят, че са свободни, че могат да правят каквото искат. Като видят, че не е така, те се отчайват и решават да турят край на живота си. Обаче излезе ли мечка насреща им, те хукват да бягат и забравят и страдания, и мъчности, искат да живеят. Щом е дошъл на Земята, всеки човек има специално предназначение, което непременно трябва да изпълни. Не само човек, но и всяко животно има свое предназначение. Щом разбере своето предназначение, човек осмисля живота си и става радостен и доволен. Не разбере ли предназначението си, той ще бъде недоволен от живота си и ще прави ред погрешки. Съвременните хора са неблагодарни от живота си, от това, което им е дадено, вследствие на което не могат да успяват. Ако човек не може да запази своя ум, своето сърце, както и живота си, къде остава той? Какво представлява човек без живот, без ум и без сърце? Нищо не представлява. Човек е скрит зад своя живот, зад своята мисъл и зад своите чувства. Човек може да се познае от една дума, от една мисъл и от едно чувство. Не е нужно да знаете целия живот на човека, за да го познавате. Един момент само може да определи човешкия живот. Човек е подобен на кибритена клечка. Кибритената клечка се познава по запалването ѝ. Ако лесно се запалва и добре гори, тя е доброкачествена. Като драснеш човека като кибритената клечка, ти ще познаеш какво може да излезе от него: дали ще прави погрешки и ще ги изправя, или ще греши, без да се коригира. С други думи казано: ще учи ли, или няма да учи.

Велико нещо е човек да учи! Престане ли да учи, животът му се обезсмисля. Когато човек престане да учи, в него се забелязва едно физическо натрупване. Този човек мяза на българските чорбаджии в турско време. Срещате в някое село един млад, интелигентен човек и започвате да се разговаряте с него. Виждате,

че мисълта му е дълбока, права, добре схваща нещата. След няколко години материалното му положение се подобрява и той става пръв чорбаджия в селото. Щом забогатее, той преставя да мисли, да учи, и започва да надебелява. Срещате го след няколко години, но в лицето му не можете да познаете онзи млад, енергичен, интелигентен човек. Значи щом мисълта на човека не работи усилено, той преставя да учи. В резултат на това се явява надебеляване, затлъстяване. Всяко забогатяване на човека – материално, сърдечно или умствено – води към натрупване, към наслаяване. Ако четете романа „Клетниците“ от Виктор Юго или „Война и мир“ от Толстой, известни мисли от тях непременно ще се насложат в ума ви. Какво трябва да правите, за да се освободите от наслаяването? Вие трябва да раздавате на бедни. Това се подразбира от стиха, който Христос е изказал: *Ако не се отречете от богатството си, вие не можете да влезете в Царството Божие.*

Каква е разликата между романите на Виктор Юго и тия на Толстой? Виктор Юго изразява индивидуалните качества на човека. Той навсякъде прокарва мисълта, че доброто е вложено в човека, вследствие на което той сам може да се изправи. В своя роман „Клетниците“, Виктор Юго взима като главно лице Жан Валжан, когото изважда от една груба среда и го поставя в друга, по-благоприятна. Около него поставя ред лица, като епископа, Жавер, Козета, Мариус, които му служат като пробен камък. Така се изпитва характера на Жан Валжан, с цел да се види доброто, което е вложено в човека. Толстой обаче прокарва идеята, че освен вложеното в човека, съществува един велик закон в света, който регулира нещата. Той прокарва тази идея в романа „Война и мир“, който има за основна идея исторически сюжет. В този роман Толстой поставя Наполеон при същите условия, при каквито Юго поставя Жан Валжан. Защо Наполеон не

мога да влезе в Русия, а трябваше да се върне назад, във Франция? В мислите и разсъжденията на Юго и на Толстой няма никакви противоречия. В разсъжденията си и двамата са прави, само че Юго разглежда вътрешната страна на живота, а Толстой – външната.

И тъй, светът представя съвкупност от разумни същества, които разбират великите закони на природата и съобразно тях регулират живота. Човек не е сам, а е заобиколен от множество разумни същества, вследствие на което не може да върши каквото иска. Ти не можеш да биеш хората по улицата, не можеш да обиждаш когото и да е. Престъпиш ли този закон, веднага някое разумно същество ще дойде при теб, за да иска обяснение. Светът, в който хората живеят, е разумен. Следователно страданията, мъчнотиите, неволите на хората се дължат именно на това, че те искат да живеят според своите лични разбирания. Живеят ли така, те непременно ще влязат в съткновение с разумния свят около себе си и ще страдат. Какви са разбиранията на хората? Или като на Юго, или като на Толстой. Обаче и едните, и другите разбирания, са едностранчиви. Когато разумният свят иска да осуети плана на някой човек, той му поставя ред спънки и препятствия. Така постъпиха и с Наполеон. По същия начин действа и дяволът. Когато иска да осуети плана на някой човек, който се стреми към духовния път, той ще го убеждава, че този път не е още за него, че трябва да си поживее, да използва младините си и т.н. За да спре човека от едно добро начинание, той може да му донесе вода от 99 кладенци. Ще му изнася теорията на този, на онзи философ, докато го отклони от пътя му. Но идат стари години и човек вижда, че е сгрешил. Като се намери в безизходно положение, човек казва: „Каквото е било на младини, това ще бъде и на старини“. Това е най-лошото положение, в което човек може да изпадне. Той не прави вече погрешки, но и старите не е изправял. Когато човек прави погрешки

и ги изправя, той е прилежен ученик. Когато прави погрешки и не ги изправя, той е ленив ученик. Обаче, който нито прави погрешки, нито ги изправя, той е по-долу и от двамата.

Мнозина се хвалят, че не правят погрешки. Щом не правят погрешки, те са умрели хора. Умрелите хора правят ли дългове? Обаче за предпочитане е човек да е жив, да прави дългове, но да ги изплаща. Значи, който няма дългове, той е умрял човек. Добре е човек да живее съзнателно, разумно, да не прави никакви дългове. Но докато дойде до това положение, той ще прави дългове и ще ги изплаща.

И тъй, в това, което сега говоря, се крият велики истини. Не е въпрос човек да прави дългове и да се отказва да ги плаща. Така постъпва ленивият човек. Истинският човек е готов да плаща дълговете си. Щом се реши да плаща дълговете си, в него се събужда известна възходяща енергия. Тъй щото не е въпрос човек да отрича нещата, да казва например, че не трябва да плаща дълговете си или че не струва да се живее, или че няма смисъл човек да бъде духовен и т.н. Отричането на нещата е неразбиране. Каква е разликата между духовния и светския човек? Когато отиваш в дома на духовния човек, той те приема любезно, поканва те в една от своите добре наредени стаи, с легло, специално за теб, и ти предлага да се измиеш, преоблечеш и отпочинеш. После ти дава да се нахраниш, а през това време той се разговаря с теб върху различни въпроси. Като прекараш нагости при него два-три деня, ти си отиваш доволен, радостен, че си получил нещо. Ти излизаш от дома на този човек, без да платиш стотинка. Влезеш ли в дома на светския човек, веднага те посрещат слуги, слугини, събличат палтото ти, определят ти стая, богато мебелирана, с парно отопление, с електрическо осветление, с гореща и топла вода за миене, с всички удобства. После ти донасят ядене, вкусно приготвено. Ти се чудиш на

любезността на тия хора, не знаеш на какво се дължи. На другия ден обаче, когато си отиваш, господарят на дома те причаква, дава ти сметка за всичко, което си получил, и чака да платиш.

— Колко струва всичко?

— Само 300 лева.

Даваш последните си 300 лева и излизаш на пътя без стотинка. И това не е лошо, то е в реда на нещата. Светският човек е хотелджия; той има големи разходи, иска за всичко да му се плати. Следователно ще знаете, че при духовния човек всеки може да отиде на гости, а при хотелджията – само богатите. Ако при вас идват всякакви хора, вие сте духовен човек. Ако при вас идват само богати хора, вие сте хотелджия, светски човек. Духовният човек работи без пари, а светският – с пари. Защо? Защото духовният човек се стреми към реализиране на идеи, за които той трябва да внесе всичкото свое вътрешно и външно богатство. Светският човек се стреми към реализиране на идеи, които имат отношение към земния, към физическия свят. За тези идеи е нужно материално богатство.

Съвременните хора се занимават с неща, които нямат дълбок вътрешен смисъл. Тия неща имат временен характер. За човека е полезно само онова, което може да го освободи. Истинското знание води човека към освобождение. Няма ли това знание, човек не може да се освободи. Следователно всяко знание, всяка мисъл, всяко чувство, които подтикват човека към Бога, са на мястото си. От това гледище, ако и сиромашията, и богатството подтикват човека към Бога, те са на мястото си. Не го ли подтикват към Бога, те не са на мястото си. Като знае това, човек трябва да прави избор, да различава своите мисли, чувства и състояния. Той трябва да различава съществените неща от несъществените.

Съвременните хора трябва да се спират върху съществените неща, като проява на живота за всеки

даден момент. Това, което вчера е било съществено, днес може да не е съществено. Това, което днес е съществено, в бъдеще може да не е съществено. Обаче има мисли и чувства, които са били важни и съществени в миналото, такива са в настоящето, такива ще са и в бъдещето. Ще кажете, че вярата е нещо съществено.

— Коя вяра?

— Вярата ни в Бога.

— Само да вярва човек, това още не е достатъчно.

Вяра, която не преживява векове и епохи, не е истинска вяра. Когато Моисей отиде при Фараона да иска освобождаването на еврейския народ, той каза, че е изпратен от Бога на Авраама, на Исака и на Якова. Моисей не каза, че е изпратен от Бога на еврейския народ, но от Бога на Авраама, на Исака и на Якова. Понеже по това време Бялата ложа владееше над Египет, и фараоните по това време бяха посветени, разбираха думите на Моисей. Фараонът съзнателно изпитваше Моисей, за да види доколко той ще издържи на истината, доколко ще изпълни волята Божия. Така се изпита вярата на Моисей. Каквито чудеса направи Моисей, такива направиха и мъдреците на Фараона. Обаче, като дойдоха до четвъртото чудо, египетските мъдреци отстъпиха. Те казаха: „Тук е намесен Божият пръст“.

Питам: какво ще правите вие, ако Бог ви изпрати при фараона, но същевременно ожесточи сърцето му и го накара да ви се противопостави? Всеки ученик ще бъде поставен на такъв изпит. Сегашните християни искат да станат силни, но искат да придобият силата си по някакъв лек, механичен начин. В това отношение те приличат на американците, които искат в малко време да станат учени и силни хора.

Един млад американец искал да изучава философия, но търсел някакъв кратък курс, за да може в скоро време да завърши науките си. За тази цел той отишъл в Германия при един виден професор по философия и му казал:

— Господин професоре, искам да свърша философия в най-кратко време. Има ли такъв курс в Германия?

— Има тримесечен, но има и няколко годишни курсове – от вас зависи в кой курс ще следвате. Обаче ще знаете, че какъвто курс свършите, такъв ще станете. Когато иска да създаде тиква, природата употребява най-много шест месеца. Когато иска да създаде дъб, тя употребява сто години.

За да стане дъб, човек трябва да мине през големи страдания. Да, колкото по-велико нещо твори природата, през толкова по-големи страдания го прекарва.

И тъй, единственото нещо, което усилва, укрепва човека, това са страданията. Ако не беше минал през големи страдания, Христос щеше да мине и замине, името Му щеше да се заличи като на обикновените хора. Христос беше велик, но мина през големи, небивали до това време страдания, които обезсмъртиха името Му. Той мина през много тежки, непосилни условия, но разбра вътрешния смисъл на живота. За да дойде до това разбиране, човек трябва да се откаже от дребнавостите на живота. Не се занимавайте с живота на другите хора, нито ги отклонявайте от техния път. Ако някой иска известни наставления от вас, дайте му нужните наставления и го оставете свободно да се проявява.

— Ама ще греши.

— Нека греши.

— Като греши, ще изправя погрешките си и ще се учи.

Опасно е, ако човек греши и не изправя погрешките си. Още по-опасно е, ако нито греши, нито има какво да изправя. От такъв човек нищо не може да се очаква. Апостол Павел казва: *Който стои, да гледа да не падне*. Значи всеки човек е изложен на някаква опасност. Въпреки това мнозина се заблуждават. Те мислят, че сто на сто са осигурени. Който отива в

планината, и мисли, че никъде няма да се подхлъзне, той се самозалъгва. Няма човек в света, който, като се е качвал по планински върхове, да не е паднал. Който никога не се е качвал по планини, само той не е паднал.

— Ама защо трябва да падаме?

— Защото сме се заели с едно велико предприятие, предстои ни да изгълним една велика мисия. Всяко велико предприятие, всяка велика мисия крие в себе си известни изненади. Тя е свързана с известни опасности. Щом е дошъл на Земята, човек доброволно е приел страданията. Откаже ли се от страданията, едновременно с това той се отказва и от благата на живота.

Често хората се сърдят на Бога, че ги е изложил на страдания. Когато млад момък се влюби в красива мома, подир която момците тичат, той страда, мъчи се. Кой е виновен за страданията му? Ако не искаше да страда, той не трябваше да се влюбва в красива мома. Какво представя красивата мома? Красивата мома е слон, който само богатият човек може да изхрани. Ако на малкото дете дадете един слон, да се грижи за него, то ще се види в чудо, не ще може да се справи с него. Красивата мома има големи изисквания. Който се ожени за красива мома, той е изложен на големи страдания. Тя постоянно ще иска от мъжа си ту копринена рокля, ту хубава шапка, ту модерни обувки. Той ще се чуди как да задоволи нуждите ѝ. Не може ли да задоволи нейните изисквания, той ще страда и ще се мъчи.

Това представя външната страна на човешките идеи, но те още не определят човека. За да постигне една своя идея и да я реализира, да я отхрани, човек трябва дълго време да се готви. В турско време, за да излезе един пехливанин на борба, трябвало е дълго време да се упражнява. След много упражнения той намазвал тялото си с някаква мас и тогава излизал на двубой със своя противник. И противникът му от

своя страна е минал през големи приготовления, за да излезе на арената да се бие. Да се бори човек с неприятеля си и да го надвие, това подразбира познаване на даденото изкуство. Следователно излизате ли на борба с своя неприятел, вие трябва да съблечете горната си риза, да намажете кожата си с мас, да види той, че мускулите ви са здрави и разчитате на тях. Като види вашите мускули, той ще се замисли, ще разбере, че не е лесно да се бори с вас. Излезете ли срещу неприятеля си с фрак, с цилиндър на глава и с бастун в ръка, той веднага ще разбере с какъв човек има работа. Той ще каже: „Имам един двубой, но лесно ще се справя с противника си“.

Христос казва: *Сторете място на народа да насяда*. Защо трябва да насядат хората? За да изучават великите проблеми на живота, върху които Христос проповядвал. Един от великите проблеми на живота е проблемът на любовта. Изучавайте законите на любовта, за да не губите плодовете ѝ. Каква друга наука можете да търсите? Каква по-велика наука можете да търсите от тази, която ви дава методи как да запазите чувствата на своя приятел, който е готов на всякакви жертви за вас? Да изгубиш любовта на този свой приятел, това значи да изгубиш най-красивото нещо в света. Да изгубиш своя красив, свещен трепет за живота, това значи да изгубиш своето съдържание, да станеш мъртъв човек. Да изгубиш своя светъл ум, който те ориентира, с който проправяш пътя си в тъмните нощи на своя живот, това значи да изгубиш половината си богатство. С този ум човек може да разрешава и най-трудните задачи в своя живот. Изгуби ли своята светла мисъл, своето разумно сърце, човек остава затворен в грубата материя на своето тяло, в тежки окови и букаи.

Съвременните учени казват, че освен със своето физическо тегло, човек е здраво прикрепен към Земята и заради голямото външно налягане на въздуха.

Ако може да се освободи от външното и вътрешното налягане, които го държат за Земята, човек не би останал един ден в положението, в което днес се намира. Той моментално ще литне към Луната, към Слънцето или към друга някоя планета. Човек седи на Земята по силата на закона за прераждането. Физически закони задържат човека на Земята, докато завърши своето развитие. Ако погледнете човека с око то на ясновидеца, ще забележите, че той е свързан с хиляди конци, които трябва по естествен начин да се скъсат. Всеки конец има своя специфична мисия. Едни от тия конци свързват човека с благоприятни, с добри условия в живота му, а други – с неблагоприятни, с лоши условия. Първите го правят щастлив, а вторите – нещастен. Достатъчно е да се потегли един от конците на щастието, за да стане човек щастлив. Който държи съдбата на човека в ръцете си, той знае кога и кой конец да дръпне. Щом скъса всички конци, които държат човека за Земята, последният е ликвидирал със своя земен живот. Той напуска Земята и отива в невидимия свят, там да продължи и завърши своята работа.

Съвременните хора трябва да имат положителни възгледи за живота, да не се колебаят. Така ли е всъщност? Когато е при добри условия, човек казва, че Христос е дошъл на Земята, за да спаси човечеството от страданията. Щом условията му се влошат, той се разколебава във вярата си и казва, че Христос е обикновен човек. Каква вяра, каква религия е тази, която се мени от условията? При каквито условия, при каквито противоречия и да се намери, истинският, религиозният човек не се колебае, не изменя своето вътрешно съдържание. Човек трябва да има характера на Йов, да издържа на големи изпитания. Човек познава себе си, познава силата си само при изпитания. Че си паднал някъде, не се обезсърчавай. Божественото в човека не пада. Че си изгубил богат-

ството, знанието, силата си, не се обезсърчавай. Човек не седи нито в богатството, нито в знанието, нито в силата. През каквито и изпитания да минава, човек трябва да запази своя вътрешен мир.

Осъдили одного на обесване, но по някакво щастливо стечение той бил помилван и свален от въжето. След това той разправял своята опитност. Когато закачили въжето на врата му и го дръпнали, той усетил нещо страшно: като че цялата вселена се разрушава. Никога той не бил изпитвал такова страдание. Това състояние продължило няколко секунди. След това в душата му настанал необикновен мир и той казал: „Да става каквото ще. Нека всичко в мен да се разруши. Аз съм готов да понеса и най-големите страдания“. Защо бил готов на всичко? Защото почувствал, че зад това, което се руши, има нещо, което не може да се разруши. Само човешкото се разрушава, но не и Божественото. Както зад черупката на яйцето има нещо, което не се разрушава, така и Божественото седи зад човешкото и не се разрушава. Никаква сила в света не е в състояние да разруши Божественото. То представя велик, неразрушим свят. Като свалили осъдения от въжето, той разбрал смисъла на живота.

Следователно, за да разбере човек смисъла на живота, всичко в него трябва да се разруши. Докато не изпита в себе си това голямо разрушение, както и големите противоречия в живота, човек не може да разбере неговия дълбок, вътрешен смисъл. Някои ще кажат, че не се интересуват от материалния живот. Не, докато сте на Земята, вие ще се интересувате еднакво и от материалния, и от духовния живот: ще ядете, ще пиете, ще се обличате, ще учите, ще се жените, ще раждате деца, ще ги възпитавате. Щом сте на Земята, ще правите всичко, което физическият живот изисква. Едно се иска от вас: каквото правите, да го правите от гледището на високия идеал: ще ядете най-чиста храна, ще се обличате с най-хубави дрехи, ще раждате

най-добри деца. Какъв смисъл има да родите десет сина и десет дъщери? За да ги изучите, вие трябва да бъдете милионери. Колко такива милионери има в света? Има смисъл човек да роди дете, но то да прилича на него, да влиза в положението му. А така, да роди едно дете, което по нищо да не прилича на него, то е все едно кокошка да измъти юрдече и да се чуди после какво е измътила. Има случаи, когато насаждат кокошката с кокоши яйца, между които турят две-три юрдечи яйца. Като се излюпят малките, кокошката вижда, че повечето приличат на нея, разбират езика ѝ, вървят в стъпките ѝ, но две-три, именно юрдечетата, ту влизат и излизат от водата. Тя стои на брега, вика ги, но те не чуват, спокойно плуват във водата. Като излязат на брега, тръгват след нея, но тя вижда, че и ходът им не е като нейния. Чуди се, мисли каква е тази работа, и най-после казва: „Животът е такъв“. Не, животът не е такъв. Кокошката е заставена да мъти чужди яйца. Това е неестествено положение за нея. Естественото ѝ положение е да мъти своите яйца.

Съвременните хора често попадат при условията на кокошката. По силата на наследствеността човек е заставен от дядо си и прадядо си да мъти чужди яйца. Когато се освободи от влиянието на закона за наследствеността, човек ще мъти само свои яйца. Не е в реда на нещата кокошката да напусне отглеждането на своите пиленца и да гледа патенца и юрдечета. Още по-неестествено е за човека да отглежда чужди яйца.

Съвременното възпитание се нуждае от нови методи, от нов мироглед. Днес всички казват, че човек трябва да бъде патриот. Кое служи за основа на патриотизма? Чувствата. За да бъде патриот, човек трябва да има майка и баща. Който обича майка си и баща си, той непременно ще бъде патриот. Когато хората проявят любов към Бога, в света ще съществува велик патриотизъм. Любовта към Бога е главно и естествено условие за проява на патриотизма. Не може да

съществува никакъв патриотизъм, ако той не почива на природните закони. Природата говори за единство на нещата. Тя казва, че съществува един живот, една държава, един народ. И в Писанието е казано: *Един е вашият Отец*. Англичаните, в една своя песен, казват: „Дом бащин – дом мой“. Обаче домът има отношение към разумните синове и дъщери.

Време е вече сегашните хора да оставят настрана своите играчки, да напуснат своето детинство. Щом се освободят от детинството си, те трябва да започнат изучаването на математиката – наука за числата и действията с тях. Числата играят важна роля в човешкия живот. Щастливо число за момата е 19, а за момъка – 21. Ако размените местата на числата 1 и 9, ще получите 91. Не е все едно да срещнете млада, красива мома на 19 години, или някоя 91 годишна баба. Ако момата знае законите на Кабала, тя би могла да превърща тия числа. Когато срещне някой Дон Жуан, тя веднага ще се превърне на 91 годишна баба. Той ще мине покрай нея и ще я замине, без да спира. Ако види, че бабата има нужда да ѝ се услужи нещо, той ще се спре, ще ѝ услужи и ще си замине. Щом види някой млад, красив момък, бабата пак ще се превърне в млада, 19 годишна красива мома, която ще му се усмихне и ще продължи пътя си.

— Може ли да става това нещо?

— Възможно е. В това именно седи смисълът на живота.

Ако можете да местите единиците, и по този начин да трансформирате състоянията си, вие сте учени хора. За тази цел вие трябва да знаете законите на числата от 1 до 10. Числата от 1 до 10 представят стъпала, по които човек върви, за да измени състоянията си. Това е наука, с помощта на която органическите, разумните сили в природата могат да се сменят едни с други. Всяко състояние на човека отговаря на някакво тяло или на някаква сила вън от него. Например скръбта

на човека отговаря на някакво тяло, на някаква сила
вън от него.

Ако синът или дъщеря ви заминат за някъде,
вие ще скърбите. Ако ви се роди дете, ще се радвате.
Значи причината за вашите скърби и радости лежи
вън някъде. Състоянията на скръб и радост в човека
се сменят, но щом дойде до тази смяна, с нея заедно
и животът се изменя. Човек иска да знае причината
на своите скърби и радости. Ако държи в съзнанието
си мисълта за Бога, за Божественото начало в света,
човек няма да има никакви скърби. Ако човек държи
в ума си идеята за Христа, всички страдания ще бъдат
играчка за него. Само този човек може да прави
каквото пожелае.

Човек може да направи всичко, само при условие
Бог да е с него. Една вечер една млада мома, добра
християнка, вървяла по улица в Америка. Един негър
я дебнел, искал да ѝ напакости. Като се приближил до
нея, той усетил, че ръцете му се сковали. Уплашен от
това, той избягал и не помислил втори път да преслед-
ва момите. Казано е в Писанието, че ако Бог е с човека,
никой не може да бъде против него. И мечката даже,
като чуе името Божие, и тя е готова да отстъпи. Обаче
от човека се иска правилно да произнася името Божие.
Когато се обръща за помощ към Любовта, човек трябва
да знае нейния език. Дълго време трябва да живее
той на Земята, за да научи езика на любовта. В този
смисъл молитвата не е нищо друго, освен правилно
произнасяне на езика на любовта. Всяка дума има
смисъл само тогава, когато правилно се произнася.
Дълго време се е молил Питагор, докато е научил
само донякъде да произнася правилно думата *любов*.
Който може правилно да произнася думата *любов*,
той всичко може да направи. Това са напреднали,
възвишени същества, които са готови да помагат на
човечеството. Някои от тях са определени по цели дни
да стоят около даден човек и да му помагат. Каквото

пожелае този човек, те веднага изпълняват желанието му. За тях това е приятна работа. Нашата задача е да влизаме в съзнателна връзка с тия същества, за да се ползваме от тяхното знание. Обаче малцина са дошли до това положение.

Всички хора търсят нещо ново в живота си, но пак живеят със старото: раждат се и умират; женят се, деца раждат, учат се. Според мен новото седи в това: да дойдете до положение в числото 19 да местите деветорката пред единицата и единицата пред деветорката. Ако можете да местите тия числа, вие сте истински християнин; не можете ли, никакъв християнин не сте. Ако можете да местите тия числа, вие сте млади; не можете ли да ги местите, не сте млади. Да разместите тия числа, това значи от млад да ставате стар и от стар – млад. Който не се страхува от остаряване, той не се страхува и от подмладяване. Обаче едновременно човек трябва да съдържа качествата и на младия, и на стария. Едно от качествата на младия е благородството, благоговейното отнасяне към всичко. Едно от качествата на стария е разумността, мъдростта. Човек трябва да има ума на стария, а сърцето – на младия.

Сторете да насядат. Ще кажете, че не се интересувате от това, което Христос е говорил на учениците си преди две хиляди години. От какво се интересувате? От каквото и да се интересувате днес, каквото и да правите, каквото и положение да заемате, всичко това един ден ще се превърне на нула. Както и да сте живели, в края на краищата една участ ви очаква: ще ви погребат, ще турят един паметник на гроба ви и върху него ще напишат, че тук лежи еди-кой си, заслужил на отечеството си. Кой човек не е заслужил на своето отечество? Всеки човек е заслужил на своя народ, но останал ли е при народа си? Къде е неговият паметник? Ще кажете, че паметникът му е на гроба. Според мен паметник е онова, което вечно живее. Ние сме дошли до онази епоха, в която смъртта не трябва да

съществува. Който умира в сегашната епоха, той трябва да възкръсне. Христос направи този опит и доказа на човечеството, че няма смърт в света. Той каза: *Имам власт да положа душата си, имам власт и да я взема!* На друго място в *Евангелието* е казано за Христа: *Мъртъв бях, но сега съм жив.* Който е минал през опитността на Христа, той може да се нарече светец.

— Може ли всеки човек да възкръсне?

— Може. За умния човек всичко е възможно. За глупавия всичко е невъзможно. Като знаете това, стремете се да придобиете и богатство, и знание, и сила.

— Какво знание трябва да придобива човек?

— Човек трябва да знае великите Божии закони и да ги прилага, а не да знае да разбива чуждите каси. Той трябва да придобие богатство, което да складира в своя ум и в своето сърце, а не богатство, което да затваря в железни каси.

Какво по-голямо богатство може да има от това, да спечелите един приятел? Един добър приятел струва повече, отколкото богатството на целия свят. Ако някой има богатството на целия свят, а няма нито един приятел, той нищо няма. Богатство, без приятели в света, нищо не струва. Адам беше най-богатият човек в света. Какво остана от неговото богатство? Истинско богатство е онова, което човек може да занесе със себе си в другия свят.

Едно трябва да се знае: човешката душа крие в себе си несметни богатства, които постепенно се разкриват. Следователно не се стремете към земното богатство, но обърнете погледа си към богатството на своята душа. Всеки човек, на когото съзнанието е пробудено, се стреми към това бъдещо богатство. Ако вол, на когото съзнанието е пробудено, не иска повече да остане в положението на вол, да ходи на четири крака, с рога на главата, колко повече човек с

пробудено съзнание ще се стреми към по-велик живот от земния – към вечния живот. Казано е в Писанието, че Бог взел пръст, направил от нея човек, вдъхнал през ноздрите му и той станал жива душа. Това, което Бог е направил, и човек може да го направи. Защо? Защото Бог живее в него. Следователно всеки човек, който е свързан с Бога, може да направи това, което и Бог прави. Този човек знае положително, че когато мисли, чувства и действа, не се проявява той сам, но Бог се проявява в него. Дали човек пише, чете, свири или работи нещо, това е Бог, който се проявява в него. Всичко, което съзнателният човек върши, това е волята Божия.

Христос казва: *Сторете да насядат*. Каквото са правили учениците Христови на своето време, това трябва да направят и съвременните хора. Те трябва да насядат пред нозете на великия Учител и да искат да ги учи на науката на числата. Момъкът трябва да изучава числото 21, да премества единицата пред двойката, да образува числото 12. Значи момъкът не може да се качи по-горе от 21 години, но и по-долу от 12 години не може да слезе. Момата пък трябва да изучава числото 19. Като тури числото девет пред единицата, образува се числото 91. Това показва, че момата има по-голям мащаб на действия и на движение. Тя може да се качи най-много до 91, но по-долу от 19 не може да слезе. Тази е причината, поради която жените са по-умни и по-стари от мъжете.

— Защо?

— Защото стара е само любовта, Божественото, женският принцип в човека. Числото 91 е закон на любовта, който действа в човека. Числото 90 пък представя един завършен цикъл, който включва всичко в себе си.

И тъй, женският принцип в човека, това е старото, мекотата, деликатността, вярата, любовта, мъдростта и истината. Който няма женски принцип в себе си, той

не е мъж и не може да мисли. Числото 21 се включва в 90. Двойката е женският принцип – старата майка в света. Нулата представя мъжкия принцип, който се смекчава от майката. Числото девет представя най-разумната дъщеря в света. Бащата, т.е. единицата, седи ту пред дъщеря си, в числото 19, ту зад нея, в числото 91, и изпълнява всичко, каквото тя каже.

Сега аз желая всички жени да станат на 19 години, а всички мъже – на 21 години. Като съберете 2 и 1, ще получите 3. Щом умножите числото 3 само на себе си, ще получите числото 9. Това показва, че за да мине в по-високо състояние, човек трябва да се умножи три пъти сам на себе си, т.е. от физическия свят, от грубата материя да мине в духовния свят, и от духовния – в Божествения.

Като работите с числата, вие имате възможност да развивате ума си. Не мислете, че това, което досега сте придобили, е достатъчно. Много трябва да работи човек, докато дойде до великите опитности в живота. Имали ли сте опитността на Христа, 500 милиона хора да отправят молитвите си към вас и на всички да отговаряте? Имали ли сте опитността да получите благодарността на 500 милиона хора? Тази опитност е достъпна само за гениите, за великите хора, които могат да творят. Всеки човек, когато му дойде времето, ще дойде до тези опитности, до тези постижения.

Всяка сутрин, като ставате от сън, благодарете за дарбите, които са ви дадени, и молете се да ви се дадат благоприятни условия да ги развивате. Не скачайте изведнъж от леглото си, като наплашени зайци. Като станете от сън, първо благодарете, че сте се върнали благополучно от странство. Вие сте били в горния свят и слизате на Земята да работите. След това дръннете на вашите слуги и слугини, между които влизат ума и сърцето ви, и кажете им да приготвят банята, да се окъпете. Измийте се, облечете се и дръннете за закуска. Щом закусите, излезте на разходка. Избере-

те най-чистото и красиво място за разходка. Като се върнете от разходката си, дръннете на слугините си да отворят библиотеката ви, за да четете. Ще изберете най-хубавата книга за четене и ще приложите нещо от нея през деня. След това ще дръннете на слугите си, за да ви донесат обяд. Като се нахраните добре, ще благодарите за обяда и ще почнете да работите. Като дръннете четири пъти, всичко можете да направите.

Сторете място да насяда народа. Да седнеш пред нозете на великия Учител и да слушаш какво проповядва, това е стремежът на Божественото в човека. Човек крие в себе си велики заложби, които трябва да изучава и разработва.

10 ноември 1929 г., София

Сам се опасваше

Когато беше ти по-млад, сам си се опасваше и ходеше, дето щеше.

Йоан 21:18

Съвременните хора се нуждаят от конкретно, от реално схващане на нещата. Всяко нещо трябва да се представи в такъв вид, в такава форма, в каквата в действителност съществува. Когато рисува някакъв предмет, художникът го представя в увеличен или в намален вид. Когато снима изображения на предмети, фотографът ги представя или в намален, или в увеличен вид. Изобщо съвременните хора обичат да намаляват или да увеличават нещата. По този начин те нямат реална, истинска представа за тях. Например мнозина казват, че без религия не може да се живее. Вярно ли е това твърдение? Да се мисли така, то е все едно да се твърди, че човек не може да живее без къща. Без какво не може да живее човек: без Бога или без религия? Без Бога никой човек не може да живее, но без религия може. Религията е дреха, с която човек облича известна истина, за да стане достъпна за неговия ум. Религията представя известна форма, която с времето се променя. Както дамите и кавалерите се обличат в бални костюми, за да отидат на бал, така и религията се облича в една или в друга форма, за да изиграе своята роля. Когато свещеникът изпълнява своята служба, той се облича в специални одежди. Щом свърши службата, той съблича одеждите си и се облича в обикновените си дрехи. Тези неща са установени от хората и затова са подложени на постоянни промени. В същината на всяка религия е Бог. Който има външна представа за Бога, той Го ограничава в себе си.

САМ СЕ ОПАСВАШЕ

Днес всички хора се стремят към правилни разбирания, към правилни понятия за нещата. От това зависи техният живот, тяхното правилно развитие. Отношенията на Бога към човека зависят от самия него. Ако човек е учен, отношенията на Бога към него ще бъдат като към учен; ако е невежа, отношенията Му ще бъдат като към невежа; ако е праведен, отношенията Му ще бъдат като към праведен; ако е грешен, отношенията Му ще бъдат като към грешен. Отношенията почиват на математически и геометрични формули. Където има отношения, там съществува и математика, и геометрия. Значи ако между мислите и чувствата на човека има отношения, там непременно ще има и математика, и геометрия. Всяко реално, всяко въплътено нещо, подразбира присъствие на математика и геометрия. На това основание ние казваме, че мислите и чувствата на човека са реални, понеже приемат специални форми. Те се материализират в известни геометрични форми. Онези, които не разбират законите на материята, я считат за мъртва. Мнозина говорят за дух и за материя, без да разбират тяхната същност. За невежите има дух и материя; за вярващите има вяра и Бог; а за просветените – любов, мъдрост и истина.

Сам се опасваше. Кой се опасва сам?

— Младият. Старият обаче други го опасват.

— Нали учителят трябва да ни учи?

— Не, учителят трябва да преподава, а учениците трябва сами да се учат. Който очаква на учителя си той да го учи, да тъпче знанията насила в главата му, ние го наричаме стар човек. Днес всички хора, млади и стари, преждевременно са остарели. Те нямат широки възгледи за нещата. Това е свойствено за младия човек. Като стане въпрос за нещо от науката, те веднага изнасят мнението на неколцина учени, като меродавно, и на него разчитат. Не, искате ли да имате истинското положение върху някой научен въпрос,

чуите мнението на учените по целия свят и тогава се произнасяйте. Меродавно мнение по известен въпрос е онова, което е извлечено от мненията на всички учени по целия свят. И това не е достатъчно. Човек трябва да вземе под внимание мнението и на учените от възвишените светове, и тогава да извади своето заключение по въпроса. Какво виждаме днес? Някой човек направил някакво изчисление в областта на науката и минава за учен. Едно шише вода в пустинята струва повече, отколкото всички богословски и научни теории по даден въпрос. В дадения случай водата ще спаси положението на жадния, а не научните и богословски теории на хората.

Това ни най-малко не значи, че научните и богословски теории нямат цена. Те са важни само тогава, когато човек е в дома си, когато не е жаден. Щом е в пустинята, той се нуждае само от вода – никакви теории не го интересуват. Следователно, ако си истински окултист и си попаднал в пустинята, превърни водните пари във вода и удовлетвори жаждата си. Можеш ли да направиш това, ти си учен човек и всеки ще те слуша. Ако си истински богослов, превърни парите във въздуха на вода.

— Трябва да се чака известно време, да се разбере има ли водни пари във въздуха.

— С чакане тази работа не става. Който знае, той не чака. Той казва и прави.

И тъй, повтарям: всички хора се нуждаят от конкретно, от реално знание. Човек не трябва да се заблуждава в себе си, да мисли, че много знае, че е добър, праведен, че има широки, правилни разбирания за живота и като него друг не съществува. Някой казва:

— Като се помоля, всичко става.

— Помоли се тогава, и кажи на тази могила да се мръдне от мястото си.

Той се моли и казва на могилата да се премести; но тя не се мърда. Той знае всичко, има силна мисъл, но от неговата силна мисъл могилата не се помръдва.

— Аз съм вярващ, а ти безверник.

— Да, но ти, който беше вярващ, не можа да преместиш могилата. Аз, който съм безверник в твоите очи, мога да преместя могилата.

И двамата отиваме при могилата; той казва на могилата да се премести, но тя не се мърда. Аз ѝ казвам да се премести и тя започва да се движи. Кой от двамата има повече вяра? За да познава силите и способностите си, човек трябва да прави опити, да се изпитва, а не да ходи опипом. На всеки човек е дадена някаква дарба или известна сила. Например вярата на някой човек е толкова малка, че с нея едва може да лекува хремата си. Дойде ли до треската, там вярата му не помага. Вярата на друг е по-голяма, лекува треската му. Обаче дойде ли до туберкулозата, до проказата, малцина могат да се лекуват с вяра. За тези болести се изисква голяма вяра. Христовите ученици били повикани при един болен, да го лекуват. Дълго време се молили те, но молитвата им не помогнала. Те запитали Христа защо не могли да помогнат на болния. Христос им отговорил, че това се дължи на тяхната вяра: *Този дух може да се изпъди само с пост и молитва*. Значи и те не са знаели как трябва да се молят, как да просят.

Сам се опасваше. За да може сам да се опасва, човек все трябва да знае нещо. Той трябва да знае какво може да направи в даден момент. За всеки даден случай човек трябва да се учи, а не да критикува нещата. Защо ще критикува Онзи, който е създал света? Защо и как е създаден светът, това не е ваша работа.

Група учени в Америка запитали един вярващ:

— Какво е правил Господ преди да създаде света?

— Той е правил прътове, да бие с тях философите, които искат много да знаят.

Следователно всеки, който се опитва да философства върху въпроси, които не влизат в неговите работи, е опитал прътовете върху гърба си. Кой човек не е бит? Ще кажете, че страданията са потребни. Има страдания, изпитания и мъчности, които са намясто, но има и такива, които не са намясто. Някой път сиромашията и богатството са намясто, а някога не са намясто. Ако сиромашията може да облагороди и повдигне човека, тя е намясто; ако изопачи човешкия характер и развие в него ред пороци, тя не е намясто. Същото може да се каже и за богатството. Ако богатството е в сила да облагороди и повдигне човека, то е намясто; ако го понижи и изопачи характера му, то не е намясто. Как се познава това? Много лесно. Като седите при добре затоплена печка, вие отправяте ръцете си към нея, за да получите топлината ѝ, която иде към вас. Като се приближавате към някоя ледена планина, вие се свивате, защото тя взема част от топлината ви. Това се отразява неприятно върху вас.

Кога и при какви случаи човек се отваря и кога се затваря? За всяко нещо, което дава, човек се отваря; за всяко нещо, което взема, човек се затваря. Любовта дава живот, мъдростта – знание и светлина, истината – свобода. Това, което отнема живота, е смъртта; това, което отнема светлината, е грехът, престъплението и злото; това, което отнема свободата, е неправдата и насилието.

Съвременните хора са изгубили любовта, която носи живота, мъдростта, която носи светлината, и истината, която носи свободата. Вследствие на това те непрестанно ги търсят и казват, че Бог ще оправи света. Да се мисли така, това е механично разбиране. Бог наистина ще оправи света, но заедно с хората. Всеки човек трябва да вярва, че Бог, заедно с него, ще оправи света. Едно се иска от човека: да прояви своето послушание към Бога. Досега хората са слушали съветите на учени и философи. Време е вече да слушат

какво Бог им казва и да изпълняват Неговата воля. Днес вярвате в една научна теория, но гледате, че след десетина години тя се е опровергала от някои учени и вместо нея се е явила друга. Днес обичате една жена, готови сте да пожертвате живота си за нея, но чувате, че тя ви изневерява, че не се интересува вече от вас. Трябва ли човек да жертва живота си и мира си за преходни неща? Има смисъл човек да се жертва, но само за Едного. Има смисъл човек да се жертва, но само за такива души, които служат на Бога, които не грешат. Те са извори, които постоянно дават от изобилието си, и чистят както себе си, така и своите ближни. Докато е във физическия свят, човек се каля, но външно само. Душата обаче никога не се каля, никога не греша, нито умира. Тя е Божественото в човека, което търси Бога и изпълнява волята Му.

Съвременните хора се нуждаят от конкретно знание. Те трябва да се убедят в мисълта, че всичко, което е създадено в света, може да се използва за развитие на техните души.

— Как трябва да живеем?

— Както е определено. Ще бъдете радостни и при радостта, и при скръбта; ще бъдете радостни и при богатството, и при сиромашията; ще бъдете радостни и при знанието, и при невежеството; ще бъдете радостни и при силата, и при безсилието. При каквото и условия на живота да се намирате, ще се радвате и ще благодарите.

— Как можем да разберем това?

— Като го опитате. Гледайте обаче да не би други да го опитат преди вас. Вие ще останете без опитност и ще съжелявате, че сте пропуснали моментите.

В древността някога, един турчин турил в една тепсия от най-хубавите череши, които имал в градината си, и тръгнал да ги носи на пашата, за да ги опита. Той се клатил из пътя и при движението на тепсията от време-навреме падали по две-три череши

на земята. Турчинът се навеждал, взимал от земята черешите и ги изяждал. Докато стигне до двореца в тепсията останала само една череша. Въпреки това, той занесъл черешата на пашата, като му казал, че е от неговата градина. Пашата погледнал черешата и запитал:

— Как се яде това нещо?

Турчинът лапнал и последната череша, за да покаже на пашата как се яде, и последният видял как се яде череша, но не могъл да разбере какъв е вкусът ѝ.

Какво се ползва човек, ако вижда неща, които не е опитал? Човек трябва да има реален опит за нещата, да разбира техния вътрешен смисъл. Не е въпрос човек да отиде при Бога с препоръка от някого, но сам да отиде, без никаква външна препоръка. Който отива при Бога с външни препоръки, той непременно ще бъде върнат. Отиде ли сам, без никакви препоръки, и каже, че е изгубил смисъла на живота, че се е разочаровал и сега търси истината, Бог непременно ще го приеме. Значи Бог приема само онези, които нямат препоръки. Ония пък, които имат препоръки, тях оставя да чакат, докато се смирят. Те са хора с достойнство, които очакват да ги посрещнат с почести и величие. В това отношение те приличат на Нееман, войвода на сирийския цар, който бил прокажен, и отишъл при Елисей, с препоръка от израилския цар, за да го излекува. Отиде Нееман с конете си и с колесницата си и застана при вратата на елисеевия дом. Елисей изпрати при него вестители, да му кажат да се окъпе седем пъти в река Йордан. Щом се окъпе, проказата му ще изчезне. Нееман се разгневи и рече:

— Ето, аз мислех, че Елисей непременно ще излезе при мен, ще призове името на Господа Бога своего, ще дигне ръката си върху мене и ще излекува проказата ми. Реките на Дамаск не са ли по-добри от всичките води на Израила? Не можах ли да се окъпя в тях и да се очистя?

Обърна се и си отиде с гняв. Рабите му се приближиха и му говореха:

— Ако пророкът ти беше казал нещо голямо, не би ли го направил? Колко повече сега можеш да го направиш, като ти казва: „Окъпи се и очисти се!“.

Послуша рабите си и се окъпа седем пъти в Йордан, според словото на Божия човек; и плътта му се възвърна, като плът на малко дете, и очисти се.

Сегашната епоха има отношение към онези души, които искат да отидат при Бога без никаква препоръка. Когато момата се влюбва в момък или момъкът — в мома, търсят ли някаква препоръка? Никаква препоръка не търсят. Някоя богата мома се влюби в някой момък и обикаля около него, скъпо облечена, с богати украшения, но въпреки това той не ѝ обръща внимание. Защо? Не я обича. Любовта не търпи никаква препоръка. Богатство, красота, обществено положение, всичко това пада пред очите на любовта. Пред любовта всякаква препоръка е престъпление. Достойнството на човека не седи в неговите външни качества, но в добродетелите на неговата душа. Да любиш, това значи да дадеш възможност на Божественото в себе си да се прояви. Да дадеш възможност на Бога в себе си да се прояви за един кратък момент в живота ти — това значи да получиш Божието благословение за цял живот. Речеш ли да употребиш насилие върху любовта в себе си или върху любовта на своя близен, това значи да я прогониш. Любовта не търпи никакво насилие. Любовта показва единството, което съществува между човешката душа и Първата Причина. Да любиш, това значи да си в единство с Бога. Какво мислят по този въпрос философите, учените, поетите, това е тяхна работа. Обаче ние знаем, че любовта е контакт на човешката душа с Бога.

Сега, като се говори за любовта, както и върху много въпроси от положението на новото учение, мнозина гледат на него като на особена форма анар-

хизъм. Не, новото учение не е нито анархизъм, нито комунизъм, нито социализъм. Това са повърхностни учения. Анархизмът е учение, което има за цел да направи силните слаби, а слабите – силни. Комунизмът пък е особена класова борба. Социализмът е учение за братство и равенство. Преди години, когато индусите и египтяните развиваха учението за социализма и комунизма, те изнесоха закона за трансигриране на душите, закона за прераждането на душите. В този смисъл законът за прераждането е социален закон. Според този закон, ако човек днес е богат, утре ще бъде сиромаш. Ако днес е силен, властващ, утре ще бъде без всякаква власт. Не стана ли това в Русия? Няма нищо лошо в това, че стават смени в живота на хората. Злото седи във факта, че хората не разбират какви трябва да бъдат отношенията им към Първата Причина. Каква полза от това, че някой има власт, заема положение на цар, на виден общественик, на виден проповедник, на майка или на баща, а не постъпва според великите Божии закони? Ще кажете, че това е заблуждение. Има някакво заблуждение в света, но трябва положително да се знае къде е това заблуждение. Когато момата обича някой момък и си въобразява, че и той я обича, това е заблуждение. Обаче, когато момата обича някой момък и той е готов да се жертва за нея, това не е заблуждение. Същото се отнася и до момъка.

Следователно, когато човек вярва в Единния, който го обича, това не е никакво заблуждение. Това е истината, която всички хора познават. В тази истина се крие спасението на човечеството. Същата вяра трябва да се приложи и към обществата, държавите и народите. Ако вярвате, че обществото и държавата, към които принадлежите, ви обичат и създават закони, които са във ваша полза – и вие ги обичайте. Но ако обществото и държавата не ви обичат и създават закони, които ви насилват – не им вярвайте.

На какво се дължат анархиите в света? Те се дължат изключително на онази свещена лъжа, която срещаме навсякъде в живота. Някои религиозни поддържат мисълта, че за да се избегне лъжата, хората трябва да се убедят в съществуването на Бога. Хората не се нуждаят от доказателства в съществуването на Бога, но от отношения към Бога. Те трябва да имат свещени отношения към Него. Щом отношенията им към Бога са свещени, отношенията им и към всички други същества ще бъдат свещени. Ние не сме против религията, но против всички ония, които проповядват, че човек може да живее без сърце, без ум, без душа и без дух. Ние вярваме и в тялото си, и в сърцето си, и в ума си, и в душата си, и в духа си. Ние вярваме във всичко възвишено и благородно, което повдига както отделния човек, така и неговите ближни. Ние вярваме във всичко, което ни обикаля. Ние вярваме в Бога, който ни говори.

Как говори Господ на човека? Господ не говори нито на български, нито на английски, нито на френски, нито на немски, нито на руски, нито на китайски, нито на санскрит, но речта Му се превежда на всички езици. Господ не говори и на ангелски език, но от памтивека досега, речта Му се превежда и на този език. Езикът, на който Господ говори, е общ, всемирен. Който разбира свещения език на Бога, Той разбира вече същината на нещата.

— Как можем да познаем кой човек е дошъл до това положение?

— Как можете да познаете свещта? По какво ще я познаете? По светлината ѝ. Щом запалите една свещ, тя веднага започва да свети. Свещта е свързана с понятието светлина. Всяко нещо, всеки предмет е свързан с известно понятие.

Какво нещо е човекът? Човек е онзи, който може да те приеме любезно, да те стопли, да те нахрани и да ти даде легло да си починеш. Какво нещо е животното-

то? Животното е същество, на гърба на което можеш да се качиш. Какво нещо е растението? Растението е същество, което щедро ти предлага своите плодове. Понятията за нещата трябва да бъдат свързани с някакво конкретно качество. Всяка философия, вън от конкретните качества на нещата, е безпредметна. Каквато философия и да развивате за ябълката, гладният не се интересува от нищо друго, освен да хапне нещо. За него ябълката е дотолкова ценна, доколкото в дадения момент тя може да подкрепи неговите сили. Вън от това качество всяка философия за ябълката не е нищо друго, освен религия без Бог.

— Може ли човек без религия?

— Зависи за каква религия се говори. Ако под думата „религия“ разбирате формата на нещата, без такава религия може. Обаче ако под думата „религия“ разбирате същината на нещата, Бога, без религия е невъзможно да се живее.

Същината на нещата е правата религия, която свързва човека с истинските поклонници. Истински служител на Бога е този, който служи на любовта. Никъде в Писанието не е казано, че ще бъдем владици и патриарси, но казано е, че ще бъдем царе и свещеници на Бога.

Цар е онзи човек, който разумно управлява себе си. Свещеник е онзи човек, който разумно служи на Бога. Всички останали чинове, които днес съществуват, са човешки изобретения. Човешките изобретения не са нищо друго, освен опаковка на нещата.

Съвременните хора трябва да имат ясна представа за живота, да го разбират тъй, както се проявява, без никакъв страх. Който се страхува от живота, той не може да стане никакъв философ, от него нищо не може да се очаква. Естествено нещо е да се страхува човек. Той носи страха в себе си. Няма човек в света, на когото сърцето да не е трепвало. Моисей, един от видните адепти, който беше завършил висша окултна

школа, изпита голям страх след като уби египтянина и го зарови в пясъка. За да се скрие от лицето на Бога, той избягал в пустинята, където прекарал 40 години като овчар. В ревността си към Бога той се увлякъл и извършил такова престъпление, каквото не е позволено на един адепт. Мечките, вълците, тигрите могат да правят каквото престъпление искат, но на посветения, на човека, който търси истината, не е позволено да прави никакво престъпление. Моисей прекарал 40 години в пустинята, за да изкупи греха си, а след това трябвало да се ожени, за да даде възможност на убития египтянин да се прероди чрез него. Моисей се страхувал да се върне в Египет, защото, според тогавашните строги закони, трябвало да бъде обесен. Когато Бог каза на Моисей да отиде в Египет, да освободи евреите от робството им, той не искаше, защото знаеше, че е политически престъпник и ще го осъдят на смърт. Бог му каза:

— Хвърли тоягата си на земята.

Моисей хвърли тоягата си на земята и тя се превърна в змия. Като видя това, Моисей се уплаши, искаше да бяга, но Бог му каза:

— Не бягай, а хвани змията за опашката.

Моисей послуша Господа и отиде в Египет, да изпълни възложената му от Него мисия – да освободи своя народ от египетското робство.

И тъй, ако Моисей избяга в пустинята, какво остава за обикновения човек? Моисей беше подложен на големи изпитания, но всичко преодоля. В това отношение той служи за пример на човечеството. Това, което го повдига в очите на хората, седеше в силата му – да изправи всички свои погрешки. И до днес още евреите почитат Моисей като силен човек, като посветен, като велик адепт. Когато Бог му каза да отиде в Египет, да освободи израилския народ от робството, в което се намираше, той се почувства недостоеен за тази мисия, понеже беше извършил престъпление.

При това той беше гъгнив, заекваше, и считаше, че не може да говори, да предаде на Фараона волята Божия. Бог му каза да не се безпокои за това. Брат му Арон ще му помага. Моисей ще приема Словото, а Арон ще го предава. Примерът с Моисей трябва да служи за поука, да знаете, че каквито погрешки и да правите, вие трябва да ги изправяте. От всички хора се изисква правилно разбиране на живота, на законите в разумната природа. Има ли правилно разбиране на нещата, човек ще живее правилно и ще знае как да изправя погрешките си.

Мнозина се интересуват от миналото си, какво са били някога и какво ще е бъдещето им. Много просто. Какъвто е човек днес, такъв е бил и в миналото. Каквото съгради и придаде към днешния си живот, това ще носи и в бъдеще. Искате ли да придадете нещо красиво към бъдещия си живот, прилагайте Божията любов, която носи живот, свобода и светлина. Съвременните хора слизат на Земята, живеят известно време и, като се намерят пред смъртта, съжالياват, че нищо не са спечелили. Защо? Защото и като млади, и като стари, те са поддържали все една и съща философия, която нищо не им е дала. Срещате един млад човек, който се обезсърчил от някакъв неуспех, и чувате да казва, че от него нищо няма да излезе, че никой не го обича и не му остава нищо друго, освен да умре. Това са разсъждения на стария човек. Само дядото може да мисли, че никой не го обича и да очаква на този, на онзи да го обичат. Младият трябва да обича, без да очаква да го обичат. Никъде в Писанието не е казано, че Господ трябва да ни обича. Първата заповед към човека е следната: *Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичкото си сърце и с всичката си сила. Да възлюбиш ближния си като себе си.* Това е заповедта, която се отнася към всички хора, като към млади. На стар човек не може да се даде такава заповед. Старият очаква първо

Господ да го залюби, а после той да люби Господа. Щом получи Божието благоволение, той започва да се разкайва, да се счита за грешник. Това са празни думи. Грешник ли е човек, или не, това не е важно. Той трябва да залюби Господа. Щом залюби Господа, той вече е млад.

Любовта подразбира младостта в живота. Само младият може да люби. Не люби ли човек, колебае ли се в любовта, той минава за стар, за дядо.

— Не зная дали мога да любя.

— Щом се колебаеш, ти си стар човек.

— Дали ще свърша училището?

— Ако се колебаеш, няма да свършиш. Колебанието показва, че си стар човек. Не се ли колебаеш, ти ще свършиш училище, ще изучиш няколко науки — философия, математика, естествени науки. Ти си млад човек.

— Ама сироммах съм.

— Сиромашията не може да те спъне. Тя е предговор на богатството. Щом сиромашията е предговор на богатството, ти си на прав път. И ако богатството е предговор на сиромашията, ти пак си на прав път. Обаче, ако сиромашията не е предговор на богатството и ако богатството не е предговор на сиромашията, ти си на крив път.

Когато сиромашията дойде при вас, поискайте ѝ препоръчителните писма, да се уверите, че наистина е изпратена от Бога. Покаже ли писмата си, вие трябва да я приемете с всичкото уважение и почитание. Не правят ли същото, когато изпращат дипломатически представител в някоя държава? Онази държава, която изпраща свой дипломатически представител в чужда държава, му дава акредитивни писма, които той представя в страната, в която е изпратен. Следователно, ако сиромашията не изпрати своите акредитивни писма, вие имате право да я върнете назад, като пишете на държавата, към която принадлежи, че не я приемате

и вместо нея искате да ви изпратят друг посланик. По същия начин ще постъпите и с богатството. Ще му искате акредитивните писма. Не ги ли даде, ще го върнете назад. Така постъпва всеки човек, който има убеждение. Сиромашията и богатството представят две лица на една и съща реалност. Сиромашията е нощ, а богатството – ден. Каквото е отношението между деня и нощта, такова е отношението между сиромашията и богатството.

Като изучаваме живота на съвременните хора, ние виждаме, че сиромасите, бедните работят повече от богатите. Турците имат една поговорка, която казва: „Вечерната, нощната работа е посмешище на света“. Понеже сиромашията представя нощ, оттук излиза, че работата на сиромасите е посмешище пред света. Значи богатите хора, които представят ден, трябва да работят, а не сиромасите. Светът ще се оправи, когато богатите хора започнат да работят, било в сърдечно, в умствено или в материално отношение. В бъдеще на нивите трябва да виждаме учени, философи, поети, музиканти с мотика в ръка, да копаят. Тяхната мотика ще бъде златна, с абаносова дръжка, за отличие от мотиките, с които копаят сегашните работници – повече бедни, сиромаси хора. Какво е допринесло желязото на хората? Само пакости, мъчнотии и страдания. Когато нивата се копае и оре със златна мотика и със златно рало, тя ще донесе толкова злато, че ще осигури господаря си за много години. Идеите, с които съвременните хора орат и сеят, постоянно ръждясват, понеже са от желязо. Днес слушате някой да говори за своето верую; утре го слушате да казва, че се е разочаровал от него, променил е веруюто си. Днес някой е православен, утре станал евангелист, после католик, будист и т.н. Верую, което всеки ден може да се мени, не почива на здрава основа. Истинското верую, истинската наука, истинската поезия не е нищо друго, освен учение за Бога.

Когато беше ти по-млад, сам се опасваше и ходеше, дето щеше. Следователно, който не може сам да се опасва, той е стар човек. Време е вече хората да говорят не с думи, но с дела и с живот. Ако наистина имате пари, трябва ли да убеждавате хората в това? Ще бръкнете в джоба си, ще извадите кесията си и ще им покажете колко пари имате. Двама американци, единият бил много богат, а другият беден, спорили помежду си може ли човек да прекара известно време в Лондон без пет пари в джоба си, но да бъде добре нахранен и облечен. Бедният американец настоявал, че може да направи този опит, но за целта му е нужен чек от един милион английски лири, който ще върне след опита. Богатият американец дал на бедния си другар един чек от един милион английски лири и следял как ще направи опита. Бедният американец отишъл в една добра гостилница, нахранил се богато и на излизане оттам дал на един от келнерите чека, да го разменят и да задържат колкото е нужно за обяда. Келнерът погледнал чека, поклонил се учтиво на американеца и казал:

— Господине, извинете, не можем да разменим този чек.

— Мога ли тогава да платя друг ден обяда си, след като разменя чека?

— Да, може, господине.

Като излязъл от гостилницата, бедният американец отишъл в магазин за дрехи, да си купи дрехи. Той си избрал едни от най-хубавите дрехи, облякъл ги, извадил от кесията си чека, подал го в ръцете на търговеца и казал:

— Заповядайте, задръжете сумата, която ви дължа.

— Извинете, господине, нямаме възможност да разменим този чек. Имате ли по-дребни пари?

— Нямам. Можете ли тогава да ме кредитирате?

— Можем, разбира се. Като размените чека, изпратете ни сумата за дрехите.

След като направил още няколко опита, бедният американец се върнал при другаря си, като му разправил подробно как и какво могъл да си достави, без да даде пет пари. Понеже басът бил направен за един милион английски лири, богатият американец оставил чека на своя беден другар, да разполага с него както намира за добре. Като разменил чека, бедният американец изплатил задълженията си на гостилничаря, в магазина за дрехи, а с останалата голяма сума заживял сносен живот.

Питам: кой обикновен търговец може да размени чек от един милион английски лири? Следователно и вашето верую трябва да бъде равноценно на чек от един милион английски лири, че където и да отидете с него, никой да не е в сила да го размени. При това, дето и да се явите с това верую, навсякъде ви отварят кредит. Чудни са съвременните хора! Те говорят за Бога, за Рая, но нито Бога познават, нито знаят мястото на Рая. За обикновения човек, който не работи съзнателно върху себе си, е безразлично къде е Раят и къде е Бог. Обаче за ученика, за човека, който иска да работи върху себе си, да постигне нещо, това не е безразлично. За него е важно да знае кой е баща му, коя е майка му. Той трябва да ги познава. Син, който не познава баща си и майка си, минава за незаконороден. Бащата и майката на този син са гледали по някакъв начин да се освободят от него.

Следователно всеки син, който не познава Бога като свой баща, минава за незаконороден. Какво трябва да прави този незаконороден син? Той трябва да намери начин да оформи своето раждане. Когато казват за някой син или за някоя дъщеря, че са незаконородени, аз считам, че те не познават своя баща и своята майка. В такъв случай грехът не е във тях, но вътре в тях. Всички деца, които са заченати в идеалната любов, познават и майка си, и баща си. Те познават Бога като свой велик Баща. Тези деца са родени по

закона на любовта, а не без закон. Бог е на страната на законородените деца, родени от любовта. Дете, което не е родено от любовта, и царски син да е, пак е незаконородено. Тази е идеята, която Христос е вложил в стиха: *Ако се не родите изново, не можете да влезете в Царството Божие*. Ако се не родите изново, никаква нова философия, никакво ново учение, никакви нови разбирания няма да придобиете. Родите ли се по новия начин, каквото желаете, можете да постигнете.

Сега, каквото и да се говори на хората, те навсякъде виждат кривото в живота. В живота има нещо изкривено, обаче то се дължи на самите хора. Сам по себе си животът е хармоничен. Същото нещо може да се каже и за човека. По първично естество, по произход, човек е хармонично създаден, но благодарение на отклоненията в неговия дълъг живот, той е изкривил нещо в себе си. И сега, за да се изправи, човек трябва съзнателно да работи върху себе си, да се превъзпита. Не е лесно да се възпита една душа. Не е лесно да накарате човек да вярва в Бога. Много методи има днес, които могат да помогнат на човека да се самовъзпита, да познае Бога и да намери истината. Това са музиката, религията, науката, поезията, философията и т.н. Не намери ли истината, човек ще се качва и ще слиза, ще го въздигат до Небесата и ще го свалят до Земята, и в края на краищата ще види, че нищо не е постигнал. Който се е домогнал до истината, той е жив и на този, и на онзи свят. Той не се нуждае от паметник, защото сам е паметник на своето име. И като замине за онзи свят, той пак се движи между хората, между своите познати, но инкогнито, преоблечен, дегизиран, никой да не го познае. Възможно ли е това? Не само, че е възможно, но това е факт. Светлината, в която живея, включва това нещо. Не е важно да доказвам това; за мен е важно да изявя доброто в живота, да видят хората, че доброто съществува в света. Който се оплаква, че е сиромаш, че няма добри хора, които могат да му

помагат, нека продаде сиромашията си на мен. Аз съм готов да я купя.

— Как ще я продам? Тя не се хваща.

— Щом не се хваща, щом не е реална, как можеш да се оплакваш от нея?

Друг се оплаква от болестта си.

— Продай ми твоята болест. Аз съм готов да я купя.

Щом се оплаквате от сиромашия, от болести, направете опит да ги хванете и да ги продадете. Ето и Христос – ходеше рамо до рамо със сиромашията, но Той не се оплакваше от нея. За да насърчи хората геройски да носят сиромашията, Той казваше: *Син человечески няма къде глава да подслони*. Христос беше силен човек, твърдо понасяше изпитанията и страданията.

Какво правят съвременните религиозни и духовни хора? Като дойдат до един кръстопът в живота си, те казват: „Толкова години вече откак служим на Бога, и нищо не сме постигнали“. Че сте служили на Бога, това е ваш плюс. Че нищо не сте постигнали, това е във ваш ущърб. Днес четете Божествената книга, отваряте страница след страница, но нищо не разбирате. Ще дойде ден, когато при първото отваряне на книгата, вие ще разберете това, което вчера не сте разбрали.

— Кога ще дойде този ден?

— Когато Христос похлопа на вашия ум и на вашето сърце. Тогава умът ви ще просветне, вие ще придобиете светлината на новия живот и ще почнете да разбирате. При това положение само вие ще разберете връзката, която съществува между любовта и живота, между мъдростта и светлината, между истината и свободата.

Като дойде до това разбиране, човек ще работи малко, но много работа ще свършва. Сега става точно обратно: човек работи много, а малко работа свършва. След като работи по цели дни, човек не може да напи-

ше едно любовно писмо до Господа. Пише, преписва, къса, отново започва и като не може да го напише както трябва, той взима един писмовник и оттам преписва едно писмо. Като го изпрати, започва да се съмнява: ще го приеме ли Бог, или ще го тури настрана. Какъв е резултатът на такова писмо? Това писмо се изгубва някъде по пощата, понеже адресът не е точен. Ако адресите на писмата ви не са точни, никакъв отговор не очаквайте. Ако разправяте за своите любовни писма преди да сте ги написали, никакъв отговор не очаквайте.

Много от погрешките на съвременните хора се дължат на факта, че говорят за неща, които още не са написали. Запали свещта и я остави сама да говори за себе си. Запали огъня и го остави сам да говори за себе си. Пий вода и я остави сама да говори за себе си. Прояви любовта и я остави сама да говори за себе си. Всички говорят за любовта, без да знаят какво представлява. Младият ще каже, че познава любовта, понеже сърцето му гори, запален е от всички страни. Да гори сърцето на човека, това не е любов. Хората още не са дошли до положение да разбират какво нещо е любовта. Христос казва: *Много неща още има да ви кажа, но не сте готови да ги разберете.* Любовта към Бога носи в себе си тайните на живота. Когато Божията любов ви посети, тя ще донесе своите благословения.

Един млад, но беден човек, решил да се ожени, че каквото ще да става. Това било след освобождението на България. По цели дни работил тук-там, но едва изкарвал прехраната си. По едно време му се родило детенце. С раждането на детенцето му той бил назначен на служба. Един ден, като отивал на работа, той намерил на пътя една банкнота от сто лева. Взел банкнотата от земята и с тия пари кръстил детето си. Детето расло, станало шестгодишно. През това време работите на бащата се нареждали добре, провървяло му. Той

разбрал, че благословието върху дома му дошло заедно с раждането на детето. Значи детето донесло тия благословения. Случило се обаче, че бащата сгрешил нещо, вследствие на което детето заболяло и умряло. Със смъртта на детето и благословието от дома се дигнало. От този ден бащата бил уволнен от служба и работите му тръгнали назад, докато се видял в същото положение, в което бил преди раждането на детето.

И тъй, когато любовта дойде в света, тя ще донесе всички свои благословения. Тогава Слънцето ще грее другояче и вие ще чувствате връзката си с Бога. Тогава ангелите, светиците и добрите хора ще посещават домовете ви, ще се разговарят с вас и ще ви поучават. Тогава хората от целия свят ще ви посещават, за да видят любовта. Велико нещо е любовта! Тя прави човека богат, учен, силен и свободен. Когато бедният се оплаква от своята сиромашия, кажете му:

— Дай достъп на любовта в дома си и сиромашията ще те напусне.

— Болен съм.

— Дай достъп на любовта в душата си и болестта ще те напусне.

Любовта урежда обърканите работи на хората. Това, което любовта може да направи за един час, без любовта човек ще го свърши за цял живот. С любов всички работи се нареждат моментално; без любов се изискват години, за да се свърши една работа. Много философии, много научни книги, много поезии, много музикални произведения са писани без любов, но от тях нищо не е останало. Истински гениални, безсмъртни произведения са ония, които са писани с любов. Талантът, гениалността, силата, здравето на човека се дължат на мощта на любовта, която посещава човека. Влезе ли любовта в човека, с нея заедно иде всичко велико и красиво.

Любовта носи със себе си и възкресението.

— Кога ще дойде тя?

— Още днес може да дойде. От вас зависи. Бъдете будни, да не изпуснете момента, когато любовта пристига.

Дойде ли любовта в дома ви, прекъснете всички работи, създайте си празнично настроение. През този ден не мислете за нищо друго, освен за любовта. Къщата ви трябва да бъде изчистена, измита, със светли прозорци. Вие трябва да бъдете облечени в най-хубавите си празнични дрехи и да отидете далеч някъде, да я посрещнете. Приближаването на любовта ще се ознаменува с отваряне на Небето: ангели, херувими и серафими ще слизат и ще възлизат, ще хвалят Господа. С тях заедно ще дойдат и вашите приятели и роднини от онзи свят. Всички заедно ще ядете и ще пиете, ще славословите Бога, защото любовта е дошла в света.

Сега, като говоря за идването на любовта, вие можете да вярвате, а можете и да не вярвате – това е ваша работа. Моя работа е да ви кажа какво е писано в свещената книга на живота. Това е въпрос на вяра, на опит и на вътрешно разбиране. Любав към Бога и любов към ближния, това са двата велики закона, които имат отношение към човешкия живот. Животът на хората се осмисля именно с любовта. Отсъства ли любовта от живота, с нея заедно се губи и смисълът му. Дето любовта отсъства, там присъства съмнение, подозрение, обезсмисляне и т.н. Такова е положението на уволнения чиновник, останал без пенсия, без приятели, без никаква помощ и съдействие. Няма по-велика служба за човека от тази, да служи на любовта. Да служиш на любовта, на Бога, това значи да бъдеш свободен, да се радваш на всичко в света.

Докато беше по-млад, сам се опасваше и ходеше, дето щеше. Желая ви сами да се опасвате. От това, което ви говорих, можете всичко да забравите, но едно само помнете: Бъдете мъжествени и сами се

опасвайте. Пригответе си един хубав пояс, изтъкан от най-хубавата материя, и като станете сутрин, веднага се опашете. И мъже, и жени, и деца – всички сами трябва да се опасват. Млади и стари, пригответе си по един пояс, който да увиете три пъти около кръста си и да благодарите, че сами можете да се опасвате. Като го свалите, закачете го на един гвоздей, да бъде готов за следната сутрин. Свещен е поясът, с който човек сам се опасва! Когато приемете една Божествена мисъл или едно Божествено чувство, веднага трябва да се опашете. След това свалете пояса и си починете. Като излезете вън, на работа, пак се опашете. Свършите ли работата си, свалете пояса. Който е опасан, той е млад. Който не е опасан, той е стар.

Когато беше млад, ти сам се опасваше и ходеше, дете щеше. Сега и на вас пожелавам сами да се опасвате.

17 ноември 1929 г., София

САМ СЕ ОПАСВАШЕ

Влязоха в ладията

*И като влязоха в ладията,
вятърът утихна.*

Матей 14:32

Ще прочета пета глава от книгата *Второзаконие* от *Стария Завет*. Има неща в живота, които никога не губят своя смисъл. Едни от тях са разбрани за хората, а други не са разбрани. Тия, които не са разбрани, трябва вече да се разберат. Да се разберат, това значи да се преведат на езика, с който хората си служат.

Аз съм Йехова, Бог твой, който те изведох из Египетската земя, из дома на робството. Значи идеята за Бога може да се изрази с това, че Той дава свобода. Не дава ли свобода, Той не е Бог.

Не взимай името на Господа, Бога твоего, напразно. Когато говори истината, човек не призовава името Божие за свидетел. Обаче щом не говори истината, той призовава името Божие за свидетел. Търговец продава прост, недоброкачествен плат за доброкачествен, и казва на клиента си: „Вярвай в Бога!“. Той лъже, а призовава името Божие за свидетел. Това значи да употребява човек името Божие напразно.

Затова Господ Бог твой ти заповяда да пазиш съботния ден. За кого е съботният ден? За бедните, а не за богатите. Съботният ден е за слугите, а не за господарите.

Днес ще говоря върху 32 стих, 14 глава от *Евангелието* на Матей: *И като влязоха в ладията, вятърът утихна.*

Всеки век, всяка епоха се отличава със специфични разбирания. Следователно разбиранията на

сегашните хора не са такива, каквито са били тия на миналите поколения, живели преди две-три хиляди години. Разбиранията на старите не са такива, каквито са тия на възрастните. Разбиранията на възрастните не са такива, каквито са тия на младите. Стариият разбира повече от възрастния, а възрастният – повече от детето, от младия.

Съвременните хора се заблуждават от временния живот, от преходните положения в живота, вследствие на което правят ред опущения, ред погрешки. В живота има общи положения, но има и специфични или извънредни положения. Например въздухът, водата, топлината, светлината са общи положения за всички органични същества. Те еднакво се ползват от тях и всеки взима толкова, колкото иска. Човек може да взима толкова въздух, вода, светлина, топлина и храна, колкото иска: някога повече, някога по-малко. Ако взима повече храна, отколкото му трябва, той всякога ще бъде преситен; ако взима по-малко храна, отколкото му трябва, той всякога ще бъде гладен; ако взима толкова храна, колкото му е потребно, той всякога ще бъде доволен и разположен. Като е дошъл на Земята, човек трябва да разбира сегашното положение, в което се намира. Това не значи още, че миналото му не е важно. Напротив, миналият живот е основа на сегашния, а сегашният приготвя условия за бъдещия. Човек не помни своето минало, но същевременно той не може да проникне и в бъдещето си. Има възрастни хора, които са забравили своето детство, и считат, че то е било проста работа, че не заслужава човек даже да се връща към него, да си спомня известни моменти. Това е неразбиране на живота. Детството е толкова важно, колкото и неговата зрялост. Доколко е важно детството на човека, виждаме от стиха, в който Христос казва: *Ако не станете като децата, няма да влезете в Царството Божие*. Значи само детето може да влезе в Царството Божие, а не възрастният

или старият. Не само това, но съществува твърдение-то, че колкото по-малко знае човек, толкова по-лесно може да разбере Истината. Колкото повече знае, толкова по-мъчно може да разбере Истината. Що се отнася до богатството, твърдението е обратно: колкото по-богат е човек, толкова по-добри условия има да разбере Истината и за да изпълнява волята Божия. Всъщност в живота виждаме точно обратното: богатият изпълнява волята Божия по-малко от бедния. Бедният казва: „Няма какво да се прави, трябва да се изпълнява волята Божия. Веднъж да забогатее, аз зная как да живея. Първо ще наредя работите си и после ще служа на Бога, ще изпълня волята Му“. Обаче щом забогатее, той забравя обещанията си и започва да отлага нещата. Той има добро желание, но няма сила в себе си да устои на обещанието си, да живее за Бога. Статистиката показва, че няма богат човек в света, който, след като е уредил материалните си работи, да се е предал на служене на Бога. Защо? Естеството на материалното е такова, че увлича човека и той постоянно го урежда и все неуреден остава. Богатството и сиромашията са дадени на човека като условия за растеж, за развитие, а не за уреждане на неговите материални работи.

Това, което днес говоря, се отнася за разумните хора, които имат правилни разбирания. Какво виждаме в живота? Съберат се двама богати хора или двама учени, или двама религиозни, или двама музиканти и се надпреварват кой от двамата има предимство в областта, в която се проявява. Богатите се погледнат и веднага се разберат. Те вече знаят кой от двамата е по-богат. Учените се погледнат и веднага познават кой от двамата е по-учен. Същото става между религиозните и между музикантите. Единият музикант е добър теоретик, познава всички правила на музиката и излиза на сцената да говори нещо върху теорията на музиката. Вторият музикант не познава

теорията на музиката, но е отличен музикант. Той взима цигулката и започва да свири. Публиката е възхитена от свиренето му и настоява и втори път да свири, да даде още един концерт. Първият музикант казва, че със свирене нищо не се постига, но трябва да се говори на хората. Добре е да се говори на хората, но как трябва да се говори? Истинско говорене е онова, когато човек може да убеди хората в истината, да ги запознае с истината. Да говори човек по този начин, това значи да бъде първокласен музикант. Това не е обикновено говорене. Съвременните хора говорят, но малцина говорят музикално. Те едва са започнали да изучават музиката. Те приличат на ония гостилничари, от които клиентите се оплакват, че с техните яденета разстройват стомасите им. Къде е погрешката – в гостилничаря, или в клиентите? И едното е възможно, и другото. Възможно е някои от клиентите да не са дъвкали добре храната и стомахът им да реагира. Възможно е грешката да се дължи на гостилничаря: или маслото не е било прясно, или зарзаватите не са били пресни и т.н. Ако се окаже, че грешката е в гостилничаря, тогава две положения могат да се явят: или гостилничарят не е майстор в своето изкуство, или пък е алчен човек, който с малко средства иска да печели много, вследствие на което купува евтини материали, а продава скъпо. Ако първото положение се окаже вярно, тогава гостилничарят трябва да напусне този занаят и да започне друг, в който се чувства по-способен. Ако второто положение е вярно, гостилничарят трябва да познава клиентите си, да вижда тяхната сиромашия и да знае, че от едно агне може да одере само една кожа. Искали да одере две кожи, в края на краищата той ще види гостилницата си празна и ще се принуди да я затвори. При това положение той ще разбере, че който иска да живее добре, трябва да мисли, да чувства и да действа право.

Да мисли, да чувства и да действа човек добре, това значи да има истинско верую. Веруюто на човека трябва да се изрази в добрия му живот, в добрите му отношения към всички живи същества. Ако човек не дава отдих на животните, които му служат, какво е неговото верую? Ако той не дава нито един час почивка на слугата или на слугинята си, какво верую е това? Човек трябва да отдава и на другите това право, което иска за себе си. Верую, което не дава на хората това право, което изисква за себе си, поставя Бога далеч от човека. При веруюто на сегашните хора Бог всякога е отвън. Въсщност едно трябва да знаете: Бог е отвън, само когато се проявява като множество. Обаче проявява ли се като единство, Той е отвътре. От научно гледище обаче, единицата, която е създала света, отвън ли е или отвътре? Отвън може да бъде само онова, което крие зад себе си някаква реалност. Единицата, която е създала света, сама за себе си е абсолютна реалност; зад нея друга реалност не съществува. Следователно тя е отвътре.

Сега, като говорим за вътрешния живот, ние имаме предвид реалния живот, от който е произлязъл външния живот. Който не разбира закона на единството, т.е. да търси Бога отвътре, той ще го търси в множеството и все ще Го намери някъде: в баща си, в майка си, в приятеля си, в някой велик човек, в някой музикант, поет, художник. Който намери Бога отвън, той ще има един резултат; намери ли Го отвътре, ще има друг резултат. Който се влюби в смъртен човек, той ще има един резултат; влюби ли се в безсмъртен човек, ще има друг резултат. Който вложи парите си в банка, която всеки ден е изложена на фалит, той ще има един резултат; вложи ли ги в банка, която и след хиляди години няма да се поклати, ще има друг резултат. Това са реални положения, които човек трябва да има предвид, за да стабилизира живота си. Рече ли човек да се занимава с въпроси за оправянето

на света, за подобряване на политическото положение на народите, той напразно е изгубил времето си. Политическото положение на народите не може да се подобри, без да се изменим ние, без да се подобрим. Законите не могат да се изменят, без да се изменим ние. Нови училища, нови църкви могат да се градят, но ако в личния, във вътрешния живот на човека не стане някакво вътрешно подобрене, някакво вътрешно преобразуване, какво ще се ползва той от външната обстановка?

Следователно между човека и външната среда трябва да има такова отношение, каквото съществува между външната и вътрешната реалност. Ако изучавате човека от материална гледна точка, ще видите, че той е произлязъл от една по-мощна, по-чиста, по-устойчива същина от материята на окръжаващата среда. Човек е по-як от желязото, по-тежък от златото и платината, по-подвижен от газовете, по-мощен от светлината и топлината. Ако поставите човека на топлина, при която физическите тела се разтопяват, той ще издържи. Защо? Защото силите, които действат в духовното естество на човека, са по-мощни от тия, които действат във физическата природа. Като говоря за човека, аз нямам предвид малкия човек, с един килограм мозък в главата си, с ръст най-много до два метра, но имам предвид духовния човек, който е мощен и който е развил в себе си всички вложени сили и способности. Този човек крие в себе си възможностите на цялата вселена. За този човек се казва, че е малка вселена.

Сега, като сте дошли на Земята, вие трябва да имате правилни разбирания за живота, а не разбиранията на мравките, на паяците, на вълците, на тигрите, на слоновете. Вие не трябва да имате разбиранията на обикновените хора, нито на обикновените философи и учени. Веднъж сте дошли на Земята, вие трябва да имате разбиранията на човека, който върши волята

Божия. Силата на човека седи в изпълнение волята на Бога. Законът на любовта е закон за служенето. Дето е любовта, там е служенето. Служенето е едновременно вътрешен и външен процес. Първият закон в света е служене на Бога, а вторият закон – служене на ближния. Външният израз в служенето на Бога се изразява в правилните отношения на човека към хора, растения и животни, чрез които Бог се проявява. Ако отсече едно дърво, човек може да плати с живота си. Има случаи, когато човек може да отсече и сто дървета, без да му се случи някакво зло. Какво показва това? Това показва, че той е спазил известни закони, които го освобождават от всякаква отговорност. Статистиката показва, че досега нито един кюмюрджия, нито един воденичар не са могли да се издигнат. В края на краищата те са фалирали. Ще кажете, че меленето на житото е необходимо. Не, това е най-несполучливият опит, който човечеството е могло някога да направи. В Божествената книга не съществува закон, според който житото трябва да се мели на брашно. Когато житото се мели на брашно, хранителните му вещества излитат навън, а остават слабо хранителните, които човек използва. Днес ще се мели житото, след два-три месеца ще се яде, а човек ще мисли, че много нещо е придобил. Това е залъгване. Ще кажете, че тази работа е наредена от Господа. Ако действително сегашният порядък на нещата е нареден от Господа, защо хората роптаят? Ако човек приеме, че законите на една държава са от Господа, той трябва да бъде примирен с всичко. Ако сиромашията и богатството са от Бога, човек трябва да е доволен и от едното, и от другото. Ако приемем, че всичко е от Бога, а въпреки това роптаем, тогава едно от двете е вярно: или не разбираме света, който Бог е създал, или, тъй както е създаден, не го одобряваме. Човек се намира в същото положение и към себе си: или не се разбира, или намира, че не е създаден както трябва. Природата признава следния закон: когато

всички удове на организма са здрави, целият организъм е здрав. Ако само един уд на организма е болен, целият организъм страда. Този закон се отнася както до органичния, така и до психичния свят. Причината за заболяване на кой да е уд на организма е вътрешна, а не външна. Тя се дължи на някакви примеси във физическото или духовното тяло на човека. Ако човек изложи ръката си на някакъв фронт, тя може да заболее. Щом ръката заболее, има възможност да заболее и друг някой уд, както и цялото тяло. След това човек може да замине за онзи свят.

Какво представя онзи свят? Кога отива човек на онзи свят? Когато фалира. Докато една банка не фалира, тя съществува. Щом фалира, тя изчезва, не се чува вече нейното име. Когато умре човек, къде отива? Хората казват, че умрелите отиват при Бога. Чудно нещо! Значи фалиралите банки отиват при Бога. Това не е вярно. Когато една банка фалира, тя отива на съд, дето се преглеждат сметките ѝ. Какво нещо е съдът? Място, дето се изправят кривите работи. Следователно умрелият отива в съда, да се оправят кривите му работи. При Бога отива само онази душа, която люби Бога, която през цялата вечност е живяла само заради Него и се е жертвала за Него. За тази душа казваме, че е служила вярно и предано на Бога. Срещнете ли душа, която през целия си живот се е лутала от църква в църква, търсила Бога, очаквала тук или там да я убеждават в Неговото съществуване, знайте, че тя не може да отиде при Бога. Тя е била в училище, но това училище не ѝ е дало всичко, което ѝ е необходимо за приближаването ѝ към Бога. Училището е място, което посочва на ученика правия път, дава му правила как да живее, как да развива ума, сърцето и волята си.

Това, което сега говоря, е встъпление към онова, което ви предстои да изучавате. Например мнозина са ви говорили за морето, за начина, по който можете да се къпете, но вие още не сте се къпали. Теория имате,

но практика нямате. Отивате до брега на морето, но веднага се спирате, не се решавате да влезете във водата. Защо? С дрехи сте. Искате ли да се къпете, трябва да се съблечете и да влезете съвършено гол. Такова е правилото. При това първо ще влезете до колене, после ще се потопите до кръста и след това ще се гмурнете цял. Докато се учите да плувате, ще се ползвате от гумените пояси, които са пълни с въздух. Те ще ви държат над водата. Ще внимавате поясът всякога да бъде пълен с въздух. Излезе ли въздухът навън, положението ви се затруднява. Въздухът в пояса представя капитала, с който разполагате. Плуването във водата представя новия живот, който приемат само ония хора, които са се освободили от материалното. В новия живот човек влиза така, както майка му го е родила. Влезе ли в училището да търси истината, да учи, човек трябва да се освободи от всичко материално, с което е напълнил главата и сърцето си, да влезе съвършено гол, както майка му го е родила. Там не приемат ученици, облечени с царска мантия, с дрехата на виден философ, учен, поет, музикант или художник. Ще съблечеш дрехите си, ще препашеш гумения пояс, ще влезеш във водата, ще поседиш малко и бързо ще излезеш на брега, да се печеш на слънце. Всеки ден ще влизаш и ще излизаш от водата, докато се научиш свободно да плуваш във водата, като рибите. Докато не се научи да живее във водата, човек всякога ще страда. Жабите живеят едновременно и във водата, и на сушата. Това показва, че те се намират в преходна фаза на живота. Обаче човек не трябва да бъде като жабата. Влезе ли във водата, т.е. при условията на новия живот, той трябва да се пригоди към тях: нито да се задушава, нито да се дави.

Съвременните хора се стремят към една особена област на съзнанието, наречена висше, Божествено съзнание, която определят с думите „възвишен, идеален живот“. Влезе ли в областта на висшето съзнание,

човек се усеща физически здрав, с вътрешен мир и спокойствие. Той се разбира с всички хора, които се стремят към великото, макар и да са по-малки от него. Лекарят разбира състоянието на болния, защото последният се стреми към здраве. Обаче болният не разбира състоянието на лекаря. Болният влиза в положението на болния, но не може да му слугува. Следователно, когато някой човек не може да слугува, това показва, че той е болен. На някого кракът е счупен, на друг – ръката, на трети – ребрата. Те се оплакват едни от други, че никой от тях не иска да им слугува. Как ще слугуват тия хора? Болен на болен може ли да слугува? Когато хората не си услужват взаимно, причината за това е двойка: или са болни, или не съзнават дължността си. Ако са болни, те ще лежат и ще чакат да дойде сестра милосърдна или лекар, да им превърже раната.

Положението на някои вярващи е подобно на пациентите в болниците. Те лежат и чакат да дойде някой, да им помогне. Всеки болен обича да разправя за болестта си, за времето, което е прекарал в болницата и т.н. Христос срещна един болен, който лежаше цели 38 години в болницата, и го запита:

— Искаш ли да излезеш от това училище?

— Да, Учителю, 38 години следвам в това училище, искам вече да свърша учението си.

Защо този човек искал час по-скоро да свърши училището? Защото е попаднал в болезнената страна на това училище. Той искал да излезе от тази област и да влезе в новия живот, в здравословните условия на училището. Да се занимава човек с живота на другите, кой как вярва и как живее, това е болезнената страна на училището, от която трябва да се излезе. Тайната на живота, здравословната страна на училището седи в това, човек да се домогне до ония методи, които водят към правилен, възвишен живот. Дойде ли до това положение, човек е постигнал щастието, т.е. вечния живот – живота на безсмъртието.

И като влязоха в ладията, вятърът утихна. За да се говори за утихване на вятъра, това значи, че е имало вятър и буря. Докато вятре в човека стават вълнения, смущения, бушувания, той е изложен на големи бури и ветрове. Щом разреши нещо в себе си, щом дойде до правилно разбиране на живота, вятърът и бурята в него престават. Правилните разбирания представят ладията, в която човек влиза на завет. Христос дойде на Земята да научи хората как и къде да се подслоняват, да се пазят от големите бури и ветрове, които рушат, изкореняват всичко, което срещат на пътя си. Същевременно Христос казва: *Огън дойдох да запала в света.* И досега още хората говорят за този огън; не могат да разберат защо е запален и какво е предназначението му. Много просто. Зимно време, когато вълн се пука дърво и камък, и дойде някой човек да запали огъня ви, питате ли защо го е запалил? Като запали вашия огън, той сам ще каже: „Дойдох да ви запала огъня“. След това ще си замине. Всички, които могат да се грееят, да варят яденето си на този огън, ще кажат: „Дойде един човек, запали ни огън и си отиде“. Онези, които не разбират смисъла на огъня, казват: „Опасен човек е този, който пали огън“. Огънят трябва да се запали! Какъв е този огън? Свещен огън. Свещеният огън в човека е загаснал и трябва да се запали. Къде трябва да се запали? В сърцето, в ума и във волята на човека.

Съвременните хора вярват във всичко, но не и в онова, в което трябва да вярват. Например те вярват, че могат да станат богати, учени, силни, а не се спират пред мисълта, че и като богати, учени и силни могат да умрат. Не е лошо да се стреми човек към богатство, ученост и сила, но той трябва да знае, че те не са реални. Щом нещо не е реално, то непременно ще се изгуби. Човек трябва да се стреми към онова, което не се губи. То е реалното в живота. Представете си, че двама души стоят на бойното поле и наблюдават

какво става. Единият от тях знае Божествените закони, разполага с тях и гледа спокойно как хората се бият, как падат ранени и мъртви на бойната линия. Другият е обикновен човек, разполага с обикновени знания и като наблюдава цялата картина, тревожи се, че еди-кой си пострадал. Щом се свърши войната, и двамата се оттеглят. Първият седи тих и спокоен, а вторият ходи насам-натам, плаче, страда за ранените, превързва раните им, но не може да им помогне. От време на време той поглежда към другаря си и се чуди как може в такъв момент да гледа така спокойно на всичко. След това той казва на войниците: „Съберете всички ранени и убити на едно място“. Той се приближава към тях, запалва огън и ги изгаря. Като гледат какво прави, всички се възмуцват от неговата жестокост. Не се минава много време, от огъня започват да излизат един след друг ранените и убитите, но вече здрави, бодри, жизнерадостни. Какво е станало с тях? Те са възкръснали. Не е жесток човекът, който може мъртви да възкресява. Ще кажете, че това са приказки от *1001 нощ*, невъзможни неща. Невъзможното за човека е възможно за Бога. Вие виждате как излизат от огъня здрави, бодри хора и благодарят на Бога, че са здрави, свободни от страдания. Те се радват, че влизат в новия живот, в живота на възкресението. Кое е по-добро за човека: да изгори и на пепел да стане, или да изгори и отново да оживее? Най-добро от всичко е човек да мине през огъня, но след това отново да оживее.

И като влязоха в ладията, вятърът утихна. Значи голямото противоречие, което съществува между хората, трябва да утихне. Това противоречие произтича от неразбиране на живота и на природата. Слабите хора създадоха злото и противоречията в света. Силните хора, хората на безсмъртието, създадоха доброто. Когато в човека се явяват лоши, отрицателни чувства, той трябва да знае, че е слаб.

— Как може да се освободи човек от тия чувства?

— Като стане силен.

Когато в сърцето на човека се явяват положителни, красиви, мощни чувства, той е силен човек, той ражда доброто в себе си. Той е подобен на извор, от който доброто изтича. Изворот на доброто в човека трябва да полива всички треви и цветя и да им помага да растат. Тъй щото става ли въпрос за силен човек, ще знаете, че силен е онзи, който ражда само доброто. Който ражда зло, той не е силен човек.

— Ама аз вярвам в Христа.

— Ако твоята вяра може да те застави да раждаш доброто, тя е намясто. Но ако твоята вяра те заставя да раждаш злото, тя не е на мястото си. Ако във вярата си ти си фанатик и преследваш този-онзи, че не вярвали в Бога и в Христа като тебе, тя не е на мястото си. Ако твоята философия, с която си обясняваш причините и следствията на нещата, ражда злото в света, тя не е на мястото си. Тази философия е философия на слабите хора.

На всички силни хора, на всички учени, философи, поети, музиканти, художници, които раждат доброто, казвам: добре дошли! Всеки човек, колкото и да е малък, трябва да бъде силен, да ражда доброто в света. Всеки човек, всеки народ трябва да ражда доброто, т.е. трябва да даде ход на Божественото в себе си. В който момент човек реши да върши волята Божия, той става едно с Бога. Каквото направи в името Божие, човек трябва да го принесе пред вратата на великия олтар и да се отдалечи. Не е нужно да седи човек пред този олтар, да се представи пред всички, че е извършил нещо за Бога. Земята, Слънцето, Луната са направени за човека. Той може да се разхожда от една планета на друга и пак да слезе на Земята. Той е свободен, разполага с билет, с който може да обиколи цялата вселена.

— Защо ние нямаме тази опитност, тази свобода, да се движим, дето искаме?

— Да ви се даде този билет днес, това значи да станете по-нещастни, отколкото сте сега.

За да може свободно да пътува от една планета до друга, човек трябва да има съответна форма. С човешката форма той може да живее само на Земята. За другите планети се изискват други форми. Когато говорим за условията на даден живот, ние разбираме съответни форми. Има начини, по които формите на живота се изменят. Обаче човек трябва да знае тия начини. За всеки човек, който може да се ползва от тия начини, казваме, че е добър, праведен. Не може ли да се ползва от тях, този човек е грешен. Какво разбирате под думите „праведен“ и „грешен“ човек? Срещате две момиченца, десетгодишни, деца на благородни, богати родители, облечени с бели, нови роклички. И двете са добри деца, всички хора ги обичат и им се радват. Те се разхождат, радват се на ясното, чисто небе и топлото слънце. Немирни, злосторни момчета решават да им напакостват. Взимат едно шише, пълно с черна течност, подобна на катран, напръскват с нея гърба на едното от момиченцата и хукват да бягат. Като вижда рокличката си напръскана с черната течност, момиченцето, придружено от другарката си, се разплаква и тръгва за дома си. На пътя те срещат един файтонджия, който предлага да ги заведе до дома им. Пакостните момчета се затичват подир файтона, пръскат върху него от същата течност, но този път не успяват да направят нищо. От двете момиченца само едното пострада. Само едното попада при неблагоприятни условия. Второто обаче и при двата случая остава незасегнато от черната течност, т.е. от неблагоприятните условия на живота. Следователно едни хора се намират при неблагоприятни условия на живота, като едното от момиченцата, вследствие на което дрехите им са нечисти, изцапани.

За тези хора се казва, че са грешни, нечисти. Други хора пък се намират при благоприятни условия, вследствие на което дрехите им са чисти, без петна. Те минават за добри, за праведни хора. Защо едни хора са поставени при благоприятни, а други при неблагоприятни условия? Има ред причини за това. Лошите мисли и чувства правят дрехите на човека нечисти. Каквото представят пакостните момчета за момиченцата с белите роклички, такова нещо са отрицателните, нечисти мисли и чувства за човека. В дадения случай тия мисли и чувства засягат само някои хора, а други не засягат. Защо? Защото едните са поставени при неблагоприятни условия на живота, а другите – при благоприятни. Обаче и едните, и другите са слаби хора. Те не са се издигнали още над условията. Те не са станали господари на условията.

И тъй, докато човек не стане господар на условията, при които живее, той всякога е изложен на грях, на опасности, на страдания. Щом стане господар на условията, той може да се нарече истински човек, той има морален устой и може да издържа и в убежденията си, и в своето верую. С други думи казано: човек е господар на външните условия дотогава, докато е свързан с Божественото съзнание. Наруши ли се тази връзка, той вече става роб на условията. Докато Божественото съзнание взима надмощие в човека, той се стреми към доброто, към красивото и благородното в света. Има моменти, положения, когато всички живи същества проявяват известно благородство. И най-свирепото животно се смекчава пред своите малки и започва да ги гали, да ги ближе с езика си. Като види своето малко детенце, и най-жестокият човек, който е убил десетки хора, се смекчава и проявява към него нежни, бащински чувства. Това показва, че в известни моменти Божественото проговаря във всички хора, във всички живи същества. Защо грешат хората, не може да се отговори. Много причини има за това. Цялото

Небе се занимава с въпроса как да се спаси света, а не защо хората грешат. Защо и как е произлязъл грехът, това е въпрос, върху който разумните същества не се спират. Те се занимават с въпроса как да спасят света. Те са изработили вече един план, който постепенно прилагат. Приложението на този план е започнало още от времето на Христа. Кое трябва да се спаси в човека? Неговата душа. Дали хората вярват в това, или не, то е друг въпрос. Заедно с душата на човека ще се спаси и умът, и сърцето му. Същественото за човека са неговият дух, неговата душа, неговият ум и неговото сърце. Вън от тия четири свята всичко е несъществено. Следователно несъщественото трябва да се пожертва за същественото. Човек се движи и проявява в тези четири свята, които представят реалността на неговия живот. Когато се проявява едновременно в тия четири свята, човек е в пълно равновесие, в устой. Прояви ли се само в един от тия светове, равновесието му се нарушава.

Ако вземете една топка, тежка един килограм, и я закрепите в една точка на върха на игла, без да се поклати на една или на друга страна, тази точка наричаме средоточие, равновесие, център на тежестта. Следователно иска ли човек да се постави в равновесие, нищо да не го безпокои, той трябва да застане в своето средоточие, т.е. в онази точка на своя живот, дето всички сили се уравновесяват. В тази точка се проявява Божественото в човека. Докато Божественото взима надмощие над човешкото, човек може да запази равновесие на силите си. Какво виждаме в живота на обикновения човек? Докато е богат, силен, здрав, щастлив, той е в равновесие. Щом изгуби силата, здравето, вярата, богатството си, едновременно с това той губи и равновесието си. Обаче само за онзи човек казваме, че има истинско вътрешно равновесие, който, след като изгуби и силата, и здравето, и вярата, и богатството си, не изменя нито един мускул на лице-

то си. Този човек живее в закона на любовта. Докато човек живее в любовта, като сила, с която може да си служи, светът всякога ще бъде отворен за него. Той е намерил мястото, дето може да запали свещения огън. Веднъж запален, свещеният огън трябва постоянно да се разгорява. Дето се пресичат две прави линии, там е мястото на свещения огън. Има смисъл да запали човек свещения огън в себе си, ако окръжаващите могат да се ползват от благотворното влияние на неговата топлина.

Съвременните хора се нуждаят от топлината на свещения огън, т.е. от една блага дума, която може да излезе от устата на човека. Някой пита:

- Ще излезе ли нещо от мене?
- Ще излезе.
- Ще бъда ли здрав?
- Ще бъдеш.
- Ще се оправят ли работите ми?
- Ще се оправят.
- Да вярвам ли във всичко, което ми казваш?
- Вярвай, защото без вяра човек не може да угоди на Бога.

Казано е в Писанието: *Да бъде според вярата ти*. Това значи: ако човек е болен, ще оздравее; ако е сиромаш, ще разбогате; ако е невежа, учен ще стане. Обаче човек ще придобие от всичко това толкова, колкото е вярата му. Вярата на човека отговаря на неговия вътрешен импулс към работа, към придобиване на нещо. Любовта пък дава подтик на човека към живот. Като е дошъл на Земята, човек трябва да знае отде иде и къде отива. Ще кажете, че това не е важно. Кое е важно тогава – да ядем и да пием? Наистина е важно човек да яде и да пие, но кой ще доставя това? Гостилничарят е затворил вратата на гостилницата си. Всички се трупат пред вратата, викат, хлопат, но той не отваря. Защо? Не знаят как да хлопат. Ако човек знае как да хлопа на вратата на гостилничаря,

той непременно ще отвори, ще го покани да седне и ще го нагости добре. Следователно знае ли човек как да хлопа на сърцето или на душата на някого, той непременно ще му отвори.

Сега, както и да разглеждаме нещата, ние виждаме, че всичко в света е строго определено. Бог, който създаде света, всеки ден е създавал нещо определено, докато в шестия ден създаде човека. Числото шест е число на фантазии, на илюзии. Това виждаме и в живота на човека. Преди да направи нещо, човек фантазира, мечтае, а като го направи, започва да преувеличава. Често в говора хората си служат с ред преувеличения. Когато някой иска да каже, че някъде били събрани много хора, той казва: „Там имаше толкова хора, че яйце да хвърлиш, нямаше къде да падне“. Така не се говори. Колкото хора и да са били събрани на едно място, все може да се хвърли и едно, и повече яйца. Когато искат да кажат за някого, че е бавен в работите си, в движенията си, казват: „Този човек пъпли като мравка“. За друг пък казват: „Той е човек и половина“. Не, светът така не може да се оправи. Какви са мерките, разбиранията на сегашните хора – учени, философи и религиозни – ние оставяме настрана. Колкото и да са добри техните разбирания, техните теории и философии, те са отживели времето си. Сега трябва да се отвори нова врата, нов път, в който хората да влязат. Този път изключва всякакви кражби, лъжи, престъпления. Той е път на доброто, на вечното благо. Вратата на съвременните хора се отнася до онзи малък свят, в който днес живеят. Законите на този малък свят, на тази малка държава, не важат за голямата държава. Законите на България не важат за Англия, а законите на Англия не се отнасят до България. В която и държава да отидете, вие трябва да зачитате нейните закони и да им се подчинявате.

Следователно влезете ли в онзи свят, вие трябва да се подчинявате на неговите закони. Онзи свят има

свои специални закони, които коренно се различават от законите на физическия свят. Като ви се говори за онзи свят, вие си представяте нещо приказно, като приказките от *Хиляда и една нощ*, и не вярвате в него. В какво вярвате, това е ваша работа. Обаче, който е ходил в онзи свят, той го познава. Преди да влезете в онзи свят, ще минете през няколко митници. Там ще прегледат да не би да носите нещо от Земята. И най-малката игла не се позволява да прекарате. Всичко, което носите, ще го задържат на митницата и тогава ще ви пуснат да влезете. Когато се връщате от онзи свят за Земята, пак ще ви преглеждат на митниците. Както нямате право да носите нещо от Земята за онзи свят, така също нямате право да носите нещо от онзи свят за Земята. Христос казва: *Събирайте съкровища за онзи свят*. Къде трябва да се събират тия съкровища? Докато е на Земята още, човек трябва да събира съкровища, които да изпраща в банките на невидимия свят, че като влезе там, да има с какво да живее. Щом влезете в невидимия свят, веднага ще ви запитат:

- Вложили ли сте нещо в този свят?
- Да, в еди-коя банка внесох десет хиляди лева.
- Щом си внесъл десет хиляди лева, ти имаш най-малко десет милиона и можеш да останеш тук, докогато искаш.

Даже и десет лева да е внесъл в една от банките на невидимия свят, човек пак има право да влезе там. Обаче ако нищо не е внесъл, крачка напред не може да пристъпи. Законът е такъв.

Всички се запитват дали е реален онзи свят. Реален е онзи свят, по-реален, отколкото можете да си представите. Реалността на нещата не седи в това, което човек може да пипне, но в онова, което в даден момент осъзнава. Реалността се изразява в отношенията на хората, като души. Животът е толкова реален, колкото човек го съзнава. Оттам и отношението между душите се обуславя от съзнанието за сцеплението, за връзка-

та, която съществува между тях. Връзката съществува не само между хората, но и между хората и животните. Някой човек има кон, вол, овце, без да осъзнава какво представят тия животни, отде са дошли, каква е задачата им и т.н. Той мисли, че е господар в света и може да се ползва от всички животни и растения. Той не се запитва на какво основание може да се ползва от труда на коня и на вола, от вълната, млякото и месото на овцете, без да им плаща. „Аз съм господар в света“, мисли си човек, и с това изчерпва всички въпроси. Не, животните, с които си служите, са изпратени на Земята от своите бащи, благородни и разумни същества, да ви направят известни услуги и след това да се върнат назад. Ако съзнавате това, вие трябва да им благодарите, да се отнасяте добре с тях, защото един ден ще отговаряте пред техния баща. Когато от невидимия свят вземат решение да отнемат конете, воловете, овцете, кокошките на някой човек, той осиромашава. Без тия животни хората не могат да съществуват. Хората дължат своя живот на саможертвата на тия животни. Ако всички хора на Земята – царе, владци, свещеници, учители и ученици, майки и бащи, господари и слуги, само за един момент се замислят върху великата жертва, която се прави за тях, те биха се преобразили и коренно биха изменили живота си. Да се замисли човек по този въпрос, това значи широко да отвори сърцето си за всички. Щом отвори сърцето си, той ще отвори и хамбара си, ще започне да раздава и на животните, и на хората. Като ги нахрани, ще разпрегне животните, ще им даде почивка, а на слугите и на слугините си ще даде свобода. Този ден ще бъде празник за всички, да познаят, че господарят им е отворил хамбара си и щедро раздава от своите блага.

Време е вече всички хора широко да отворят сърцата си за Господа. Англичаните са дошли вече до тази Божествена идея и посвещават малка част

от времето си за Бога. Те са дошли до положение да посветят две минути за Господа. През това време всички железници, параходи, фабрики, учреждения спират работата си и отправят мисълта си към Бога. Кой където е, спира работата си. Не само две минути, но човек трябва да отдели поне един час от времето си за Великото в света и да отправи към Него благодарността си за всичко, което е получил, и всеки момент получава. Ако рекат да пожертват един час от времето си, хората мислят, че ще имат големи загуби, затова отделят само по две минути. В бъдеще обаче, те ще осъзнаят необходимостта от това и ще жертват повече време. Който не може да направи една малка жертва, той по никой начин не е готов за голяма жертва.

Дошло е вече време за човека, който от хиляди години живее на Земята, да осъзнае жертвите, които се правят за него и да благодари за тях. Само по този начин той ще чува Божия глас в себе си и в ближния, както Моисей го е чул. Това значи да се запали свещеният огън в човека, както Бог го запали в Моисея. Казано е в Писанието, че огън ще изгори всички. Моисей разбра вътрешния смисъл на този стих, но евреите не го разбраха така и затова Моисей трябваше да им проповядва, да ги запознае с дълбокия смисъл на живота. Моисей казваше на евреите: „Бог ще издигне друг пророк между вас, и вие трябва да бъдете готови да изпълните Неговия закон“. Ако човек не може да приложи Христовия закон, той не може да приложи и човешките закони. При това положение, каквато е участта на Христовия закон, такава ще бъде участта и на всеки човешки закон. Ако човек не обича майка си, баща си, брата си, сестра си, той не може да обича и другите хора. Ако синът не обича майка си, той не може да обича и другите жени. Каквато е любовта на сина към майката, такава ще бъде любовта му и към всички жени. Каквато е любовта на сина към бащата, такава ще бъде любовта му към всички хора. Ако човек

не живее добре с родителите си и не вярва в Бога, по
 никой начин той не може да живее добре с хората и да
 им вярва. Ако вярва в Бога и Го обича, той ще вярва
 и в хората, и ще ги обича. Бог не иска от хората да
 вярват в Него, да Му пеят хвалебствени песни, но иска
 да изпълнят Неговия закон, да подобрят живота си.
 Той не иска да вижда сиромаси, хилави, сакати, болни
 хора в света. Той не иска да вижда страданията на
 хората, на животните, на растенията. Сегашните хора
 са дошли до аномални прояви на живота и мислят, че
 ако влязат в новия живот, ще се лишат от нещо ценно.
 Те наистина ще се лишат от нещо, но то не е реалното
 в живота. Това, от което ще се лишат, са страданията,
 мъчнотиите и охканията им. А животът не се заклю-
 чава в страдания и мъчнотии. Има нещо красиво в
 обикновения човешки живот, но красивото се крие
 зад онова, което причинява болките и страданията.
 Не е приятно човек да си счупи крака или ръката, но
 приятно е, когато той попадне под нежните грижи на
 някой благ, добър лекар или милосърдна сестра, които
 му говорят за великото в живота и го водят към чист
 и свят живот. Ако страданията и мъчнотиите поставят
 човека в съприкосновение със светли, разумни души,
 които го повдигат, те имат смисъл. Има смисъл човек
 да живее и да се радва на живота, ако при мъчнотиите,
 в които се е намирал, е могъл да срещне някой музи-
 кант, учен, философ или поет, който му е помогнал,
 дал му е условия да се развива, посочил му е пътя към
 светлината, към новия живот.

И като влязоха в ладията, вятърът утихна.
 Добре е човек да влезе в ладията, да утихне вятърът,
 за да опита Божественото начало в себе си. Човек ще
 влезе в ладията, само когато Божественото проговори
 в него, за да види как вятърът ще утихне. Това е зада-
 ча, с която всеки човек трябва да се занимава, но за
 това е определено време. Както човек трябва да ляга
 навреме и да става навреме, така и за всяка задача е

определено съответно време. Всяка задача трябва да се започне и да се свърши на определеното за нея време. Не я ли започне навреме, няма да я свърши навреме.

Сега започнете със задачата на безсмъртието. Има числа на безсмъртието и числа на смъртта. Има дни на благословения и дни на нещастия. Когато изучавате историята, обръщате внимание на датите на започване и на свършване на войните. Като изучавате числата, ще видите какви закони регулират явленията в живота и в природата. По числата можете да познаете кога човек има условия да стане богат и кога – беден; кога може да се разболее и кога – да оздравее; кога ще започне училище и кога ще свърши. Велико нещо е науката за числата, но тъй, както днес възпитават децата, те не могат лесно да се домогнат до тази наука. Училищата, църквите трябва да се градят навреме. И Соломон, който беше мъдрец, не можа да съгради Йерусалимския храм навреме, вследствие на което нищо не остана от него. И Давид искаше да съгради храм на Бога, но не му се позволи, понеже беше избил много хора. Соломон съгради храм на Бога, но със своя живот той го опетни, вследствие на което храмът не можа да се запази за дълго време. Следователно, докато има даже един порок в себе си, човек не може да се домогне до великото, не може да съгради Божия храм в себе си. Който има слабост към жените, който краде, който не пази съботата, както той я разбира, който не люби Господа с всичкия си ум, сърце, душа и сила, и ближния си, като себе си, той не може да съгради Божия храм в своята душа. Трябва ли и ние да изпаднем в положението на циганката, която обещавала на болното си дете всичко, но нищо не изпълнила, докато най-послед детето ѝ умряло от глад.

Детето на една циганка се разболяло сериозно. През време на болестта си то казвало:

— Мамо, искам млечице.

- Да, мама, ще ти купя.
- Мамо, искам малко баница.
- Да, мама, ще ти направя и баница.
- Мамо, искам ябълки.
- Да, мама, и ябълки ще ти купя.

Майката обещава на детето, че ще му купи каквото иска, но нищо не купувала. Най-после детето умряло от глад. Желанието на човека да има това-онова е намясто, но желанията трябва да се реализират на своето време. Какво правят хората? Като умре някой, тогава му правят третини, деветини, четиридесет дена и т.н. Не, правете третини и деветини на живите, а не на умрелите. Умрелите не се нуждаят от тия неща. С това аз не искам да покажа незачитане на чувствата ви, но обръщам внимание на онези ваши действия, които са резултат на неразбиране, на изопачаване на свещените обреди в живота. Ако е необходимо да правите третини и деветини, правете ги на новородените деца и то не по един път, а по няколко пъти в годината.

- Какво е казал Христос по този въпрос?
- Много неща е казал Христос и още продължава да говори.

Между това, което Христос е говорил, и това, което хората говорят, има голяма разлика. Човек не може да говори всякога, както и каквото иска. И великите хора даже не са говорили всякога еднакво. Казват, че някой човек говори по Бога. Той може да говори по Бога, но по задължение. Свещеникът, патриотът, майката и бащата могат да говорят по Бога, но по задължение. Това още не е истинско говорене. Да говори човек по Бога, това значи да говори без никакво задължение.

Някой върви по улицата, но вижда на едно място събрани много хора, които треперят от студ. Той се спира, запалва им огъня и продължава пътя си. Той не остава при тях да се топли, но върви по-нататък. Така човек постъпва само тогава, когато в него се е

пробудила безкористна любов. Всички хораб трябва да проявят Божията любов от съзнание, безкористно, без никакво външно задължение. Нека дойдат всички учени, писатели и поети, всички музиканти и художници, да опишат красивото, великото в любовта, което досега още не е описано. Те започват от красивото и свършват с некрасивото. Това не е поезия, това не е песен. Великото, красивото излиза от областта на истинската поезия. Хората не могат да го опишат, защото нямат образци. Образци са нужни на хората! Когато учителят иска да предаде на учениците си действието изваждане, той трябва да постъпи по следния начин: да вземе една голяма стъкленица с мед, да я закрие с хартия. Същевременно да тури на масата чаша с вода и няколко лъжички. След това да извика един ученик напред и да му каже:

— Иванчо, вземи една лъжичка, вдигни хартията и бръкни с лъжичката в стъкленицата. Какво правиш сега?

— Вадя мед.

— Колко лъжички извади?

— Една.

— Изяж този мед и пий една глътка вода. Бръкни още един път в стъкленицата. Колко лъжички мед извади?

— Две.

— Напиши това нещо на дъската.

Ученикът пише на дъската, а с него заедно и останалите ученици пишат. Има ли смисъл това събиране и изваждане? Има смисъл. Като се върне у дома си, Иванчо разправя на майка си как е събирал и вадил, и колко сладко е било събирането и изваждането. При такова преподаване всички деца ще искат да излязат на дъската. Този метод на преподаване е добър и за децата, и за възрастните. Втория час ще вляза в друго отделение, ще нося една касичка със златни английски монети и ще извикам един от способните, но бедни ученици:

— Драганчо, бръкни в касичката и извади нещо. Какво извади?

— Една златна монета.

— Бръкни още един път. Какво извади?

— Още една златна монета. Пиши на дъската какво действие извърши. Вземи след това монетите и си купи нещо с тях.

Това е един нов метод за работа, който никога няма да се забрави. Който събира добре, той получава златните монети.

Това са методи, чрез които природата работи с възрастните хора и ги учи как да събират и да вадят. Тя си служи с реални методи. Като не разбират методите, с които природата си служи, хората бързо се произнасят за живота, като го считат лош. Те не подозират, че зад лошия живот се крие друг един – добър, вътрешен живот. Докато външният живот на човека не се изчисти добре, вътрешният никога няма да се прояви. И да се прояви, той всякога ще остава скрит от лошия. Обаче и в най-добрия човек се крие нещо лошо. В това отношение и добрият, и лошият човек представят земни пластове, в дълбочината на които се крие някакво богатство, което може да се извлече навън. Преди години в Провадия копаха земята на дълбочина до 400 метра, за да вадят сол. Щом минаха границата под 400 метра, солта напълно изчезна. Значи и при най-добрия живот на човека можете да дойдете до такъв пласт, гдето доброто свършва. Оттам нататък иде лошото в човека. Това показва, че доброто е изчезнало от човека, т.е. изгубило е своята цена.

В човешката душа се крият красиви, ценни неща, които само рудокопачите, само златарите могат да оценят. Затова именно на съвременните хора трябва да се проповядва новото учение, защото в него има всички възможности за постижения, към които човешката душа се стреми. За развитие на човека са дадени ред условия, но те не трябва да му станат

господари. За да живее добре, човек не трябва да се стреми към богатство, но и сиромашията не трябва да го отчайва. Богатството носи блага в живота, а сиромашията продължава живота. Едно от условията за продължаване на живота е гладът. Жаждата и гладът са стимули за постигане на нещо велико. Който иска да придобие нещо велико, той трябва да яде малко.

И като влязоха в ладията, вятърът утихна. Вятърът, който измъчва хората, трябва да утихне. Бурният вятър къса платната, обръща лодките във водата, а понякога изкоренява дървета. Този вятър трябва да утихне и да се превърне в трезва мисъл. Лодката, в която влизаме, трябва да бъде солидна, да издържа на всички бури и ветрове. Лодката представя човешкото сърце, което никога не трябва да потъва. Вятърът е човешкият ум, който не трябва да събаря листата на дърветата, но само леко да ги разлюлява.

Две неща се искат от човека: вятърът да престане да духа и той спокойно да влезе в своята лодка. Само при това положение Христос ще се яви и ще покаже на човека посоката, в която трябва да се движи. Христос е Божественото в човека, което му показва посоката, в която трябва да върви. Това определяне посоката на движението иде пак чрез хората. За човека е важен моментът, в който е намерил истината. За кибритената клечка е важен моментът, в който е запалена, а не процесът на горенето ѝ. И за човека е важен моментът, когато Божественото в него се е запалило. Запали ли се свещеният огън в човека, той е добил вечния живот, към който душата му се стреми.

24 ноември 1929 г., София

Пасха Господня

*В първия месец, в четиринадесетия ден
на месеца, привечер, Пасха Господня е.*

Левит 23:5

Мъдрецът си представя нещата другояче, не както обикновения човек. Невежата, обикновеният човек казва: „Огън от огън произлиза“. Не, огънят никога не произлиза от огъня. Казва се, че огънят е вечен. И това не е вярно. За да бъде огънят вечен, трябва да го е запалил някой, който е вечен. Това е философски въпрос, както въпросът за време и пространство. Цели томове са писани по този въпрос, но и до днес още не са го разрешили. И след сто хиляди години едва ли ще го разрешат. Обаче ако влезете в света на мъдреците, там и децата знаят какво представят времето и пространството.

Пространството се отнася до външния, до обективния свят. Външният свят дава форма, израз на реалността. Без пространството никаква външна форма, никаква реалност не може да се прояви. Пространството е външно качество на битието, а времето – вътрешно. Всичко, което става в природата, има своето субективно отношение към нещата. Когато говорим за дълго и късо време, ние не можем да докажем обективно колко е дълго или късо времето. Това показва, че понятието за време е субективно. Някой може да изпреди един тънък конец и да каже, че го е изпрел за кратко време. Това време може да бъде 30 секунди, 30 минути или един час.

Понятията за време и пространство имат смисъл за необикновените хора. Обикновените хора се чудят защо трябва да се занимават с тези въпроси. Обаче ако

няма понятие за време и пространство, човек няма да има понятие за живота, защото той се проявява във време и пространство, т.е. външно и вътрешно. Човек може да няма ясна представа за времето и за пространството, но като идеи, те съществуват в неговия ум. Мнозина нямат ясна представа за Слънцето, но то съществува за тях като нещо реално. Само онзи учен има истинска представа за Слънцето, който е ходил там и се е върнал обратно на Земята. Обаче той нищо не говори за това, което е видял там. Обикновените учени, които знаят малко нещо за Слънцето, много говорят за него. Срещате един човек, който ходил в Америка, много неща чул и видял, но повече мълчи, нищо не разправя за това, което е видял и чул. Друг някой прочел една книга за Америка и след това разправя много работи от това, което е чел. Описанието му за Америка е субективно, т.е. според неговото вътрешно разбиране на нещата. Когато четете някой роман, виждате, че авторът описва събитията и обстановката на нещата особено, не тъй, както са в действителност. Това зависи от неговите лични впечатления за нещата. Ето защо, когато чете нещо, човек трябва да проверява нещата, да види доколко те отговарят на действителността. Има автори, които, без да искат, преувеличават фактите. В тях е развита способността да преувеличават нещата.

Следователно, колкото и да се пази човек от тази черта, той винаги преувеличава. Един от проповедниците на Христовото учение имал обичай да преувеличава фактите, вследствие на което сам изпадал в противоречия. Един ден той проповядвал на слушателите си за случая, когато Христос нахранил пет хиляди души с пет хляба, и за да ги убеди в този факт, той казал, че хлябовете били големи като могили. Следователно с такива големи хлябове може да се нахрани не само петхиляден, но и десетхиляден народ. А колкото за големината на хлябовете, да не им се

вижда чудно, че могат да съществуват такива хлябове. Когато става въпрос за Бога, няма нещо, което Той не може да направи. За Бога всичко е възможно. Човек не може да прави такива хлябове, но Бог всичко може. Един от слушателите, като си представил големината на хлябовете, казал на проповедника: „На мен не ми се вижда чудно, че съществували хлябове, големи като могили, но се чудя какви трябва да са били пещите, в които са пекли тия хлябове“. Във възгледите си и досега хората са разделени на две категории: едни се учудват на големината на хлябовете, а други – на големината на пещите.

Съвременните учени разправят, че вътрешността на Слънцето била огнена материя. Що се отнася до големината му, те казват, че Слънцето било милион и петстотин хиляди пъти по-голямо от Земята. Това, което тия учени говорят за Слънцето, може да е вярно, а може и да не е вярно. Има учени, които не са съгласни с тия твърдения. Те поддържат, че вътрешността на Слънцето не е огнена, вследствие на което там има живот. Външността на Слънцето, т.е. неговата фотосфера представя огнена материя, която се предава към другите планети във вид на светлина. И това твърдение може да е вярно, може и да не е вярно. Изобщо, когато се дойде до някой научен въпрос, за който не може да се говори абсолютно точно, хората казват: „Това е наука, това е нещо, което бъдещето ще докаже. Както е доказала много въпроси, един ден науката и тези ще докаже“.

Какво е доказала науката? Много неща е доказала. Например тя е доказала, че квадратът, вписан в окръжността, е по-малък от самата окръжност. И всяка окръжност, вписана в квадрата е по-малка от самия квадрат. Сумата от вътрешните ъгли на триъгълника е равна на два прави ъгъла, или на 180 градуса. Който разбира дълбокия смисъл на тия научни положения, той ще намери тяхното приложение

в механиката. Обаче механичният живот има свое специфично приложение. Ако от механиката човек вади заключение за разумните същества, които са я създали, това показва, че наистина механиката е под опеката на разумността в света. Не може ли да намери влиянието на разумността върху механиката, човек не е попаднал в права насока на мисълта. Това влияние се вижда навсякъде в природата и в живота. Например виждате в природата ред прави и криви линии, разни ъгли и фигури, които спадат към дейтелността на разумни същества. Същото се отнася и до живота. Виждате една овчарска колиба. Другаде виждате един мраморен палат. Без да мислите много, вие казвате, че при съграждане на колибата е взело участие някое не много интелигентно същество. При съграждане на мраморния палат е взело участие по-високо интелигентно същество. В мраморния палат ще видите барометър за определяне на времето, термометър за измерване на температурата. В овчарската колиба ще намерите тояга, с която овчарят опитва гърба на своите овце.

В умовете на съвременните хора съществуват известни теории, известни вярвания за Бога, за ангелите, за светците, за мъже и за жени, за братя и сестри, за религия, за държава и т.н. Обаче от всички тия теории и вярвания, кои могат да се приложат? Ако вярванията и теориите на хората имат отношение към реалността, те имат отношение и към самия човек. Няма ли никакво отношение към реалността на нещата, те нямат отношение и към самия човек. Какво можете да кажете за една теория или за известно вярване, което ограничава човека? Всяко нещо, което ограничава човека, е по-силно и по-разумно от него. И обратно: когато човек ограничава нещо, това показва, че той е по-силен и по-разумен от него. Ограниченията могат да бъдат външни и вътрешни. Изкуство е човек да се издигне над ограниченията. Щом

се справи с ограниченията, той става свободен. За да придобие свободата си, човек трябва да има знания. Знанията не зависят от външното положение, което човек заема. Има случаи в живота, когато някой човек заема високо обществено положение, но в умствено и морално отношение седи по-ниско от друг, който не заема никакво обществено положение. Общественото положение на човека, както и различните постове, които той заема, са създадени от хората, а не от разумната природа.

И тъй, всяка теория, всяко верую, всяко знание, което човек е възприел външно само, не може да се приложи в живота. Ако човек е учил 10 – 20 години, без да приложи своето учение, той не може да се нарече учен. Той само е произведен в чин учен, както полковникът е произведен в чин полковник, без да е всъщност такъв. Докато е в армията и дава заповеди, гласът му се чува като на полковник. Щом го уволнят, той нито може да заповядва, нито гласът му се чува. Ако човек се ползва от знанието си само 20 – 30 години и след това не може да разреши нито един научен въпрос, той е полковник, той е учен човек в запас. Докато ученият разрешава мъчните въпроси на този, на онзи, както и своите, той е учен човек на действителна служба. Щом престане да разрешава тия задачи, веднага го уволняват от служба и го турят в запас. Кой от вас се е запитал на действителна служба ли е, или е в запаса? Има учени, религиозни хора, учители, ученици, свещеници, майки и бащи на действителна служба, но има и такива в запас. За да се справи с вътрешните мъчности, човек трябва да си отговори на въпроса на действителна служба ли е, или е в запас. Някой се оплаква, че получава само три хиляди лева месечна заплата и не може да свърже двата края. Ако ти, който си на действителна служба и получаваш заплата, се оплакваш, какво трябва да прави онзи, който е в запас и без никаква пенсия?

Как е възможно ти, който получаваш три хиляди лева месечна заплата, да не можеш да се справяш с положението си, а той, който нищо не получава, се справя с положението си? Всичко зависи от мисълта на човека. Каквото мисли човек, това става. И двамата обаче прекарват живота си. И който има, и който няма, по някакъв начин нареждат работите си.

Казвам: не е лошо, нито срамно, когато човек е беден и не разполага с много средства. Влизате в някое бедно семейство и виждате на трапезата сложена коприва. Те веднага я скриват, считат, че само простите хора ядат коприва. Външно те се стремят да бъдат добре облечени, да минават за благородни хора, за аристократи, а що се отнася до яденето, гледат да мине както и да е. Хората се срамуват от това, от което не трябва да се срамуват. Където трябва да се срамуват, там затварят очите си и вървят по пътя, по който се движат ония, които не мислят много. Виждате, пред масата на някоя бирария седят мъж и жена, бедни хора, но заръчали си бира, кебапчета и минават за аристократи. От време на време и мъжът, и жената запалват цигарка, пушат. Жената иска да се представи пред хората за културна, модерна дама. Не е лошо, че пуши човек, бил той мъж или жена, но лошото е в дима, който трови организма. За предпочитане е човек да пуши, но да е жив, отколкото да не пуши и да е мъртъв. И огънят, който домакинята кладе, пуши. В това отношение той представя една голяма цигара. Значи животът е пълен с цигари, малки и големи, които отделят дим; дето има дим, там никаква култура не съществува. Ще възразите, че на този свят не може без огън. Наистина без огън в света не може, но никой няма право да сече горите, да сече живите дървета, за да кладе огън. Сечете само сухите дървета, в които няма живот, но не и живите. За да секат горите, хората взимат разрешение от властите на Земята, но никога не искат разрешение от властите на невидимия свят.

Според мен човек няма право да сече живи дървета без разрешение от невидимия свят.

Като се говори за изсичане на горите, мнозина считат това за дребна работа. Не, външните постъпки на човека определят неговия вътрешен живот, неговия вътрешен морал. Една българска поговорка казва: „Напиши два реда, да ти кажа кой си“. Аз казвам: първата дума, с която посрещаш човека, определя какъв си. Първата дума на молитвата показва дали човек ще получи отговор на молитвата си, или не. От първата дума, с която ще искаш пари, служба, или ще търсиш приятел, ще се определи отговорът. Първата дума, която детето е казало на баща си, определя неговата съдба. Много думи още може да каже детето на баща си, но първата дума остава паметна. Първата дума, първата мисъл, първото чувство, които човек възприема сутринта още, определя съдбата му през деня. Първата дума, която човек каже при пробуждане на съзнанието му, определя целия му живот. Първата стъпка, която човек направи при пробуждане на съзнанието му, определя неговия бъдещ живот. Следователно първата мисъл, която минава през ума на човека при изгряване на слънцето, определя целия ден. Един ден представя един живот. Ако всяка сутрин човек започва деня с една и съща дума или с една и съща мисъл, тя именно показва как ще тече целия му живот. Всяка дума е специална гама. Ако по дадена гама животът на човека не върви добре, той трябва да знае ключовете на гамите, да ги изменя. Ако някой започне деня със съмнение, целия ден ще върви със съмнение: в този ще се съмнява, в онзи ще се съмнява, докато се свърши деня. За да се избави от това състояние, нека завърти този ключ, да дойде на друга положителна гама и целия ден да живее по нея.

Съвременните хора се запитват какво нещо е доброто и какво – злото. Всяко добро нещо, което човек мисли в себе си, а отвън не се решава да го

направи, е зло. Всяко добро нещо, което човек отвътре мисли, и отвън може да го направи, е добро. Външният, физическият свят е отражение на Божествения. Ако през ума на човека е минала една Божествена идея, и той не се решава да я реализира, върши зло. Реализира ли тази идея, той върши добро. Умен и добър човек е онзи, който изпълнява волята Божия отвътре навън, т.е. от Божествения свят в себе си към външния Божествен свят. Умен и добър човек е онзи, който изпълнява волята Божия отвън навътре, т.е. от външния Божествен свят към вътрешния Божествен свят.

Казано е в Писанието: *Ние живеем и се движим в Бога*. Значи човек живее и се движи в Бога; същевременно и Бог живее в човека, но не така, както вие си представяте. Къде живее Бог в човека? В душата му. Обаче душата на човека не е в тялото му. Той чувства, че извън него има нещо друго, което нито може да обхване, нито може да определи мястото му. Физическото тяло на човека е станция за неговата душа. Тя само от време на време спира на тази станция и пак заминава. Това показва, че при сегашните условия на живота човек не е напълно проявен. Тази е причината, поради която при сегашните условия човек не може да бъде съвършен. Колкото и да се стреми да се усъвършенства, той все ще остане човек с недъзи. Защо? Защото, каквото е семето, такъв ще бъде и плодът. Какъвто е човек в детската си възраст, такъв ще остане и като възрастен, и като стар. Каквито способности прояви човек в началото на живота си, със същите ще остане и до края на живота си. Детето е семето, а старият човек – плодът. Семето крие в себе си качествата на плода, а плодът представя развито семе.

Сега, като разсъждавате по този начин, вие ще дойдете до заключението, че като е създал света и човека, Бог същевременно е дал свобода на човека, да се проявява според своите възможности и усло-

вия. Следователно човек има много възможности да измени живота си, в смисъл да го подобри или влоши. Някое разумно същество може да присади човека с присадка, свършено различна на неговото първично естество. Например на ябълка може да се присади дюля или на круша може да се присади ябълка и т.н. Следователно, когато човек проявява някакви анормалности в живота си, това показва, че има нещо чуждо в неговото първично естество, т.е. някаква присадка. Който иска да се освободи от тази анормалност, преди всичко той трябва да се освободи от присадката, която някой е турил на неговото дърво на живота. Ако присадката е по-благородна от твоето естество, не я хвърляй. Например, ако си трън, а върху тебе е присадена ябълка, остави ябълката свободно да се развива. Обаче ако върху ябълката е присаден трън, последният трябва да се отчупи.

— Имам ли право да хвърля тръна навън?

— Счупи тръна и го хвърли навън. Трънът се е ползвал много време от твоите сокове, затова ти имаш право вече да се освободиш от него.

Присадките са допуснати в природата, но те се подчиняват на един велик закон в битието, според който всичко, което става в света, съдейства за общия ход на живота. Частично, нещо може да не е добро за някое същество, обаче що се отнася до общия ход на живота, всичко е за добро. Разумният човек всякога може да се освободи от ония условия на живота, които не предвиждат неговото добро.

Когато се натъкват на противоречия и на страдания, хората дохождат до криви заключения и започват да мислят, че са изгубили нещо в живота си. В това отношение те приличат на боговете, които съществували още при създаване на вселената. Когато се създал светът, с всичко велико и красиво в него, спящите до това време богове се събудили и започнали да свирят и пеят, да се веселят. Един от боговете казал:

— Знаете ли, че една от най-светлите звезди изгасна?

Всички спрели песните и свиренето, и се запитали помежду си защо и как е станало това, че най-светлата звезда да изгасне. Като се разговаряли, боговете си въздъхнали и казали:

— И ние изгубихме най-красивото в себе си. По едно време те чули как звездите разговаряли. Една от тях казала:

— Наистина, най-светлата звезда се изгуби от небесния простор, но вселената е създадена така, че нищо не може да се изгуби в нея.

В този случай звездите знаят повече, отколкото боговете. И хората, като боговете, мислят, че са изгубили нещо. Някой казва:

— Имах една светла идея, която изгасна като звезда. Изгубих тази идея и не мога вече да се върна към нея.

Този човек се намира в положението на боговете, които едва са се пробудили, и виждат, че им липсва нещо. Наистина им наистина нещо, но какво? Липсва им любов. Те трябва да възлюбят Бога. Защо човек трябва да люби Бога? За да бъде свободен. Божията любов освобождава, а човешката — ограничава. Когато дъщерята излиза някъде, майка ѝ веднага я пита: „Къде отиваш?“. Ако не е съгласна с нейното излизане, майка ѝ ще я ограничи, ще ѝ забрани да излезе. Учителят пита ученика си: „Къде отиваш?“. Ако одобри излизането му, учителят ще го пусне да излезе; ако не го одобри, ще му забрани да излезе. Офицерът пита войника: „Къде отиваш?“. Ако войникът не отговори както трябва, офицерът дава заповед да го арестуват. Ограниченията, които човек налага на лицето, което обича, се дължат на страха: да не би даденото лице да пострада, да се изложи на някаква опасност. Божията любов се отличава с това именно, че оставя човека свободен. И ако хората грешат, това

се дължи на факта, че са свободни. Човек е свободен да прави добро, свободен е и да греши, но не е свободен от последствията на своите грехове. Може ли човек да тури ръката си в огъня, и да не се изгори? Двама ученици отиват при един американски професор. Единият от тях казва:

— Господин професоре, еди-кой си би моя другар. Моля Ви, накажете го за постъпката му.

— Ами ти, какво направи?

— Бих го!

— Щом си го бил, няма защо и аз да го бия. Какво стана с него?

— Аз го ударих силно и му пукнах главата.

— Доведи го тогава при мене, да го превържа. Като мине болката му, ще стане по-внимателен, по-предпазлив.

Така постъпва и Бог с хората. Те се бият, пукат главите си, а Бог ги превързва. Няма човек в света, на когото главата да не е била пукната. Като ученици, вие трябва да знаете, че в старото се крие новото, а в новото – старото. Като знаете това, за всеки даден случай ще използвате или старото, или новото, но ще знаете кога, с какъв метод си служите.

В първия месец, в четиринадесетия ден на месеца, привечер, Пасха Господня е. Пасхата Господня представя излизането на евреите от Египет. И досега още те празнуват излизането си от Египет, т.е. освобождението си от Египетското робство. И до днес още се говори, че и Христос ще стане такава Пасха за цялото човечество. Това не е ново. Христос е бил вече на Земята, няма какво повече да дохожда, да спасява човечеството. Кое е новото днес в света? Новото е светлината. Новото е свободата. Новото е вечният живот, който трябва да дойде между хората, да им покаже, че не само евреите, но всички хора са излезли от Египет чрез Пасхата Господня. Ако сегашните хора, които са излезли вече от Египет, се намират в по-го-

лямо робство, къде остана тяхното освобождение? Ако вярващият постоянно се тревожи и не е свободен, къде остана неговото освобождение? Казвате, че сте се освободили от заблужденията на света. От едни заблуждения сте се освободили, а се натъквате на други. Чувате например ученият да казва, че корените на знанието били горчиви, а плодовете – сладки. На човешкото, на преходното знание корените са горчиви, обаче на истинското, на Божественото знание и корените, и плодовете са сладки. Не е Божествено знание това, което причинява пакости и нещастия на хората. Истинското знание има предвид доброто на човечеството. Всяко знание, на което корените са горчиви, носи лоши последствия за цялото човечество. Като се намерят в известни затруднения, хората казват, че Господ е милостив, ще прости греховете им. Бог е милостив наистина, но човек не може да бъде простен, докато не понесе последствията на своите грешки и престъпления. Като знае това, човек трябва да бъде герой. Да бъде герой, това значи да признае истината в себе си. От човека зависи какви ще бъдат корените на неговото знание. Има учени хора, при които корените на тяхното знание са горчиви, а плодовете им – сладки. Има учени, при които корените на знанието им са сладки, а плодовете са горчиви. Най-после има и трета категория учени, на които и корените, и плодовете на тяхното знание са сладки. За да дойде до знание, на което и корените, и плодовете са сладки, човек трябва да дойде до нови, правилни разбирания за живота.

Мнозина казват: „Какви са разбиранията на човека за живота, не е важно. Важно е човек да живее“. Да, но ако човек разполага с такава наука, на която корените са горчиви, няма да мине много време и плодовете на неговата наука ще станат горчиви. Щом плодовете на човешката наука са горчиви, те ще вгорчат и живота на човека, и ще го уморят. Покажете

един човек в света, който, след като е имал някакви тревоги било в службата си, било в семейството си или където и да е, да е свършил живота си добре. Колкото малки и да са тревогите на човека, те представят киселини, които са в сила да го уморят, да свърши живота си със скръб и страдания. Не е ли по-добре човек да става сутрин с една светла мисъл в ума си и да гледа на всичко с радост? Дето върви този човек, навсякъде ще го придружават разумни, светли същества. Ангели с мечовете си ще го пазят. Кой ще смее да посегне на него? За всеки човек, който вярва в Бога и Го люби, казано е в Писанието, че косъм няма да падне от главата му без волята Божия. Вярата, за която говорях, подразбира онази абсолютна вяра, която носи в себе си безсмъртие, която разполага с истинско знание.

Съвременните хора се нуждаят от истинско знание, което освобождава човека, а не го ограничава. Това знание възкресява човека, но не го умъртвява. Знанието на сегашните хора е само средство към постигане на нещо, но то не може да го повдигне. За да дойде до истинското знание, човек трябва да се вгълби в себе си, да развие дарбите и способностите, които са вложени в него. Не се ли вгълбява в себе си, да познае какво се крие в него, човек всякога ще изпада в крайности: някога ще мисли за себе си, че е божество, а някога ще мисли, че е животно. Ако човек не е използвал благоприятните условия на живота, за да развие онова, което Бог е вложил в него, той е прав в заключенията си. Наистина той е подобен на животно, което мисли само за ядене. Но ако под думата „животно“ разбира, че не е надарен, че няма никакви способности, той мисли криво. Ако човек мисли за себе си, че без да е работил, наготово са му дадени дарбите и способностите, той е на крив път. Всичко, което човек днес носи в себе си, е резултат на усилена работа. Справедлив е Бог. Неговото око зорко бди и възнагражда всеки, който работи усърдно.

Бог е велик, от нищо не се нуждае, но възнагражда всеки, който прави усилия да се повдигне. Той пръв е възлюбил човека, пръв е изявил любовта си към него. Следователно на човека не му остава нищо друго, освен да отговори на Бога с любовта, която е приел от Него. Само при това положение животът има смисъл. Колкото и да четете *Библията* и *Евангелието*, да се запознавате с живота и опитностите на пророците и апостолите, все ще ви липсва нещо. Тези книги не са единствените, от които човек може да се ръководи. Преди всичко те излязоха от времето на Моисей насам. Той е учил в Египет, събирал оттук-оттам материал, получил нещо и от възвишения свят, и така написал Стария Завет. Но какво е било преди Моисей? Какви книги са ръководили Авраам, Йеремиа и другите пророци? Авраам нямаше никаква ръководна книга, но беше приятел на Бога. Авраам носеше в сърцето си книга, неписана от човек. Всеки, който носи тази книга в сърцето си и я прилага в живота, той е приятел на Бога. Мнозина говорят за тази свещена книга, без да са я чели. Не говорете за неща, които не сте чели. Аз не обичам да говоря за неща, които не съм чел и не познавам. Затова именно говоря всякога за неща, които съм чел и познавам. Ако не сте чели цялата книга, а само няколко страници от нея, говорете върху това, което сте прочели вече. Всяка книга се познава, само когато се прочете. Препоръчат ли ви някаква книга, прочетете я, да видите на какъв език е написана.

Ако говоря на човечески и на ангелски езици, а любов нямам, ще съм мед, що звънти, и кимвал, що дрънка. Любовта дълго търпи, благосклонна е, никому не завивжда, не дири своето си... Който има любов, той има търпение. Да търпи човек, това не значи, като го занимават с глупостите и с блудкавостите на хората, да слуша с голямо внимание. Това не е търпение. Тъй пише в Свещената книга,

която всеки носи в сърцето си. Да търпи човек, това значи да изслуша с внимание и докрай историята на живота си, която светията разказва. Да търпи човек, това значи да слуша с велико внимание как някой гениален музикант свири. В живота на светията има плодове, които заслужават внимание. В свиренето на гениалния музикант също има плодове, които трябва да се изучават. Бог е дълготърпелив, понеже очаква да проявим доброто в пълнотата му. Тъкмо разправяш на Бога историята на своя живот, но направиш някакво престъпление и прекъснеш разказването. Тук се явява злото. И Бог седи, чака, търпи, да продължиш разказа си. Така пише за търпението в Свещената книга, която аз съм чел.

Някой мъж се оплаква от жена си, казва, че не може да я търпи. Кой мъж е показал дълготърпение към жена си? И коя жена е показала дълготърпение към мъжа си, като му говори лоши думи? Той не трябва да търпи, но трябва да превежда всичко, което тя му говори. Тя му казва: „Ти си първокласен глупак, будала, простак. Виж другите мъже, от нищо и никакво си създадоха положение: къщи си направиха, облякоха се добре, изучиха децата си. Докато имаш този ум, гол и бос ще ходиш!“. Като я слуша да говори така, мъжът трябва да прави превод на думите ѝ и да си каже: „Правя е жена ми. Толкова години живея на Земята, но още не съм си съградил къщата. Сега я градя. Един ден все ще имам и аз нова, солидна къща. Днес още не съм човек, какъвто трябва, но един ден ще стана човек. Че съм гол и бос, окъсан, права е жена ми. Досега ядох и пих само, но отсега нататък ще се прибера у дома си, ще се вгълбя в себе си и ще почна да пестя. Един ден ще си направя такъв костюм, така ще се облека, че всички хора ще се учудят“. Превежда ли така думите на жена си, този мъж има търпение. Обаче, ако слуша думите ѝ, казани на земен език, и не ги превежда, той нищо не придобива. Жената укорява

мъжа си от любов, тя иска да му въздейства по някакъв начин. Като му наговори много думи, тя го погледне, усмихне се, иска да разбере произвели ли са някакъв ефект върху него, или не. Професор е тази жена. Тя преподава лекции на мъжа си. Колко лекции трябва да държи жената на мъжа си по един и същ предмет? Само една лекция. Втория път тя трябва да му държи лекция по друг предмет. Разнообразие трябва да има в темите ѝ. Ако два пъти повтори един и същ предмет, тя не е учена жена, не е добър професор. Една от темите на жената е следната: квадратът, вписан в окръжността, е по-малък от самата окръжност. Втората тема: квадратът, описан около окръжността, е по-голям от самата окръжност. Това трябва да говори жената на мъжа си, и той трябва да я разбере.

Съвременните хора се интересуват от стари теории, от стари истини. Коя истина наричаме стара? Старата истина е същевременно и нова истина. Всяка истина, която е минала през процеса на растежа, цъфтежа и узряването, е стара истина. И в науката има стари теории, стари истини, но старото не внася живот в човека. Само новото е в състояние да подмлади човека. Учените казват, че науката е открила нови методи, нови теории, с които може да подмлади човека. Например чрез внасяне на някакви жлези в организма, човек се подмладява. Същевременно науката, специално медицината, е дошла до положение да поставя на мястото на някои пострадали удове от организма нови, здрави части. Ако носът на някой човек е пострадал, отрязват здраво парче месо от тялото и го поставят на болното място. Това не е ново нещо. Това е присаждане, което науката отдавна познава. Ново нещо би било, ако учените изнамерят серум, в който да се развиват такива клетки, каквито са нужни за целта. Например, ако е нужно парче кожа да се присади на някое болно място, да не режат от здраво място, но изкуствено да произведат кожа.

Това значи наука. Един ден и това ще се постигне. Като изучават състава, образуването и рода на клетките, учените ще дойдат до положение да различават мъжките клетки от женските, благородните от неблагородните и т.н. Същевременно има клетки смъртни и безсмъртни. Безсмъртните клетки носят в себе си безсмъртие. Изобщо онзи, който култивира клетките, трябва да знае времето, определено за тяхното култивиране. За всеки вид клетки се изисква специално време и специални условия. Ако в организма на някой престъпник се вмъкнат клетки на безсмъртието, това ще му причини голямо нещастие. Това значи да му се даде възможност да прави повече престъпления.

Сегашните хора не са дошли и не могат да дойдат още до новата, до истинската наука. Те не са готови още за нея. Поради невежеството си в известни области, вместо да направят добро, те ще направят зло. Истински ученият знае, че не само клетките биват смъртни и безсмъртни, но мислите и чувствата на човека също така са смъртни и безсмъртни. Безсмъртните мисли и чувства идват в човека на своето време. Изпусне ли този момент, с него заедно човек изпуска и доброто, което тия мисли и чувства носят със себе си. Нещастieto на съвременните хора се дължи именно на това, че когато доброто минава покрай тях, те затварят очите си. Щом злото мине покрай тях, те веднага се стряскат, отварят очите си и го приемат. Тази е причината, поради която хората виждат повече лошото в човека, отколкото доброто. Жената ходи подир мъжа си, дебне го, да улови нещо лошо в него. Мъжът пък дебне жена си като детектив. Учителите следят учениците си, да ги уловят в незнание. Учениците следят учителите си, да ги уловят в несправедливост. Изобщо всички хора се следят едни-други, никой не дава на ближния си да излезе над него. Всеки се страхува да не го засенчи някой. И затова, като видят, че някой показал главата си над другите, веднага гледат по някакъв начин да го

снишат, да не стърчи над тях. Това е една аномалия в живота на хората. Въпреки тази аномалия хората очакват нещо ново. Те търсят начин да оправят живота си и казват: „Ако на Земята не можем да оправим живота си, на онзи свят поне ще го оправим“. Те не подозират даже, че този и онзи свят са едно и също нещо, вследствие на което живеят едновременно и в двата свята. Физическият свят е стомахът на човека, който е съставен от три области: ад – дебелото черво, чистилице – тънките черва и рай – самият стомах. Духовният свят, това е белият дроб, съставен от две крила: дясно, през което доброто минава, и ляво, през което злото минава. Дясното крило на белия дроб представя рай, а лявото – ад. Главата на човека, в която се вмести мозъка, представя Божествения свят. Предната част на главата – челото и горната част представят доброто, Раят в човека. Задната част на главата е адът в човека. Значи човек живее едновременно във физическия, в духовния и в Божествения свят.

Днес всички хора се оплакват от ада на своя живот, без да знаят, че те сами са причина за съществуването на този ад. Трябва ли да се оплаквате от миризмата на човешкия и на животинския тор, когато вие сами го поставяте на нивите си? Изчистете нивите си от всякакъв тор и оставете ги свободно да се развиват. Лошите и отрицателни мисли и чувства в човека са подобни на тия торове. Искате ли да живее чист и спокоен живот, човек не трябва да допуска в ума и в сърцето си мисли и чувства, които гният и развиват лоша миризма. Щом казвате, че Бог живее в сърцата на хората, защо ги съдите? Има кой да ги съди. Вие не трябва да се интересувате от интимния живот на хората.

— Лош е светът.

— В какво седи лошавината, злото на света?

Ако е въпрос за злото, знайте, че ние наричаме зло всяко нереализирано добро на външния, Божествен свят в нашия вътрешен свят. Когато доброто на

вътрешния, Божествен свят не се реализира в нашия външен, обективен свят, ние също го наричаме зло.

Следователно, ако искате да се освободите от злото, реализирайте доброто на Божествения свят във вашия свят. Направете усилие в това направление и ще видите какво нещо е доброто. Живейте само един ден в любовта, за да я разберете. Това не значи, че не сте живели в любовта, но тя има степени, през които трябва да се мине. Например любовта на мравката, на пчелата, на гълъба не може да се сравни с човешката, но и човешката любов не може да се сравни с ангелската. Само едно вътрешно, дълбоко разбиране на нещата дава идея за любовта. Любовта не е нито настроение, нито чувство. Любовта се разглежда като вътрешен подтик, като вътрешна, мощна сила в човека, която има отношение не само към неговия личен живот, бил той сърдечен, умствен и духовен, но и към цялата човешка и ангелска култура, към цялото битие, в което тя непрестанно се проявява. Когато човек се свърже с всички разумни сили в природата, и те започнат да текат в неговия живот, само тогава той ще разбере какво нещо е любовта. Със стремежа на човека да се свърже с разумните сили в природата се обяснява желанието му да бъде обичан. Да те обича някой, това значи постоянно да отправя мисълта си към теб. Щом отправя мисълта си към теб, като сила, той ще те насърчава, въодушевява и повдига. Всеки добър, любящ човек, който отправя мисълта си към теб, може да ти помага. От човека се иска едно: правилно да използва тази мисъл. Не я ли използва правилно, тя ще се отбие от него, както водата се отбива от пътя си, и ще отиде да напоява друга градина. Положението на този човек е подобно на пустиня без вода. Всяко цветенце в него е осъдено на изсъхване.

И тъй, да познае човек любовта, това значи да се е домогнал до Божествената наука. Който е придобил тази наука, той е дошъл до вътрешно познаване на

нещата, до истинското знание. Който носи тази наука в себе си, той не седи по цели дни по пазарите, да чака да го потърси някой за работа, но туря мотиката си на рамо и направо отива в онзи дом, при онзи господар, който го очаква. Той отива на нивата на този господар, копае, оре, и вечерта, като свърши работата си, връща се при господаря си доволен, че е свършил нещо. Господарят му го нахранва, плаща му добре и го кани и следния ден на работа при него. Не носи ли тази наука в себе си, този работник ще седи по цели часове и дни на пазара, и като не го потърси никой, ще отиде в някой дом, но ще излезе оттам недоволен: господарят нито ще го нахрани, нито ще му плати както трябва.

— Защо?

— Защото е отишъл да работи там, дето не трябва.

Това става не само с работника, но с почти всички хора, вследствие на което те водят неестествен живот. Някой се е родил за учител, а родителите му го направили инженер, владика, професор и т.н. Човек трябва да знае защо се е родил. Той трябва да знае програмата за днешния си ден. Дойде ли до бъдещето, това е друг въпрос. Тогава и веруюто на човека ще отговаря на това, за което е роден. Да знае човек за какво е роден, това значи да има вяра. Който разполага с Божествената наука, той взима участие в реализиране на великия Божествен план. Желанието на Бога седи именно в това – всички хора да взимат участие в Неговия план. Това трябва да съзнава всеки човек. Щом го съзнава, той всякога ще има готовността да изпълнява волята Божия. Да изпълнява човек волята Божия, това значи да е влязъл подготвен в училището и разумно да се ползва от уроците, които му се преподават. Не е ли подготвен за училището, той ще излезе от него такъв, какъвто е влязъл.

Великият въпрос, който седи днес на дневен ред пред цялото човечество, е въпросът за изпълнение

на волята Божия. Всички учени хора се стремят към изясняване на този въпрос, как да се служи на Бога, как да се изпълни волята Му. Всички учени и проповедници казват, че трябва да се живее добре. Да се живее добре, това е волята Божия. Защо хората не живеят добре? Защото имат различни разбирания: едни разбират живота по един начин, други – по друг начин. Малцина могат да кажат истината на хората. Защо? Нямат смелост. Смелите пък внасят известни примеси в истината, вследствие на което не могат да бъдат полезни на човечеството. Някои хора мислят, че животът се заключава само в ядене и пиене. Те са подобни на абонатите на гостилниците. Те отиват в някоя гостилница и се интересуват само от това как и какво е приготвил гостилничарят. Последният пък се интересува от клиента си, кога и как ще му плати. Учителят се интересува от това доколко учениците му го разбират и дали в края на месеца държавата или общината ще му плати. Проповедникът се интересува от това дали го разбират слушателите му и редовно ли го посещават. Не, човек трябва да има по-дълбок интерес за нещата. Като проповядва или като учи учениците си, човек трябва да е убеден във всичко, което говори. Мнозина говорят за онзи свят, но колцина са ходили там? Хората не познават онзи свят, но и себе си малко познават.

Някой се оглежда в огледалото и намира, че е красив. Това не е достатъчно. Външността не определя целия човек. Вътре в човека има нещо, което той трябва да познава. Това са неговите мисли и чувства – един красив свят, който показва какво е придобил той във вековете. Те представят истинския човек. Един човек се молил дълго време на Бога, да му представи по някакъв начин бъдещето му положение в онзи свят. Най-после молбата му била чута. Една вечер той сънувал, че среща красив, богат, учен човек и започнал да се разговаря с него. Той се влюбил в него,

защото намерил известна прилика със себе си. Както се разговарял с него, чул един глас: „Този човек си ти самият. Един ден ти ще стигнеш до това положение и ще излезеш от своята бедна хижа, в която днес живееш“. Какво показва това? Показва, че на Земята човек не е напълно проявен.

Съвременните хора се запитват какво трябва да направят, за да се проявят. Малко нещо се иска от човека, но той трябва да знае как да го направи. Христофор Колумб откри Америка, защото знаеше как да закрепил яйцето на върха му. Много философи мислеха по този въпрос, но никой не се сети какво да направи. Колумб удари яйцето, сплесна върха му и го закрепил. Ще кажете, че това е лесно, така всеки може да направи. Щом това е лесно, опитайте се и вие да сплеснете условията, да ги огънете, да ги подчините на себе си. Ако можете да се справите с условията на живота, вие можете да се проявите както искате. Докато не се чукне яйцето, докато не се сплесне, пиленето не може да се излюпи. Така трябва да мислите, за да дойдете до пълния, проявен живот на човека.

И тъй, човек трябва да има конкретна идея за нещата. Той трябва да знае какво нещо представлява човекът, семейството, народа, човечеството. Той трябва да знае какви са правилните отношения между хората. Няма ли ясна представа за нещата, човек лесно се произнася, че без това може, без онова не може; че това е важно, онова не е важно и т.н. Има неща, без които може. Обаче има неща, без които по никой начин не може. Например без Слънце не може. При това Слънцето трябва да изгрива и да залязва. Само едно Слънце трябва да има в нашата система, а не две. Само една Месечина трябва да има, а не две. Това показва, че човек трябва да има само една съществена идея в живота си, подобна на Слънцето, и само една идея, като отражение на съществената, подобна на Месечината. Има ли две съществени идеи, човек няма

да постигне нито едната. Който няма Слънце в живота си, който не знае как да оре и да сее на неговата светлина, той нищо не може да постигне. Всичко в света се дължи на Слънцето. От него произтича и огънят, и електрическото осветление. Ако Слънцето измени отношенията си към Земята, и съществата, които живеят на нея, ще изменят отношенията си. Тази е причината, поради която казваме: „Един Бог, едно Слънце“.

Съвременните хора се натъкват на ред противоречия, благодарение на кривите им идеи за Бога. Например те казват, че един Бог съществува на Небето и на Земята. Ако синът почита баща си, той трябва да знае, че на Земята съществува само един баща. Синът прилича на баща си, докато той още не е станал баща. В който момент стане баща, синът вече не прилича на баща си. От този момент отношенията между бащата и сина се изменят. Тъй щото, когато човек помисли за себе си, че е станал баща, че е родил синове и дъщери, той вече няма нищо общо с Бога и не може да влезе в Царството Божие. Кой човек може да каже, че е направил Земята? Кой може да каже, че е вдъхнал живот в своите синове и дъщери? Синовете и дъщерите, които хората раждат, не са създадени от тях. Привидно те минават за техни бащи и майки, но всъщност не са. Един е бащата на всички хора. Всички останали бащи са пастроци на хората. Всеки човек трябва да търси своя Баща. Щом Го намери, животът му коренно ще се измени.

Днес всички хора страдат, понеже не се разбират. Щом не се разбират, те не могат да си помагат. Когато някой излезе на сцената да свири, изслушайте го докрай. Имайте търпение да чуете как свири. Изслушайте го, както себе си бихте слушали. Това, което този човек ви дава, е най-хубавото за него. Отдайте му нужното уважение, за да се насърчи. Във втора глава на *Откровение* се говори за разумността, към която

човек трябва да се стреми. Няма човек в света, който да не се стреми към вътрешно разбиране на нещата. Това разбиране иде по естествен начин, а не чрез външно, механично налагане. Чрез налагане човек не може да бъде нито добър, нито любящ. Който е дал път на любовта в себе си, той е силен човек. Само любовта може да произведе преврат в човека. Ако някой може да залюби една паднала жена и да я повдигне, тази любов е истинска. Мощна, велика сила е любовта! В каквато форма и да се прояви, любовта е за предпочитане пред най-невинния грях. Понякога любовта на котката, която мяучи, дращи, е за предпочитане пред любовта на някой човек, който има предвид да те изнуди и обере. Котката се отличава с голяма външна чистота. Когато влиза в стаята, тя предварително се изчиства. Тя се глади, мие, чисти и тогава влиза. В това отношение тя превъзхожда някои хора. Има хора, които влизат в къщата си с кални, нечисти обувки. Те не искат да знаят, че вътре е чисто, измито. Това показва, че тия хора нямат усет към външна чистота.

Ще излея Духа си. Присъствието на Духа Божий в човека е великото, възвишеното, към което той се стреми. Духът Божий свързва всички хора в едно цяло, да могат заедно да градят, да приемат великото откровение на живота. Без това откровение те нищо няма да разберат. За тях нещата ще останат винаги запечатани. Кой човек досега е разбрал откровението, което евангелистът е дал? Кой е разбрал смисъла на седемте светилника, на падането на звездите от небето, на завързването на четирите духа? Мнозина се заемат да тълкуват тия символи, но не попадат в истинския им смисъл. Да разбереш смисъла на някой символ, това значи веднага да се осветиш. Говорите за *Стария* и за *Новия Завет*, без да знаете какво означават те. *Старият Завет* е заветът на стария човек. *Новият Завет* е заветът на новия човек. Това, което се даде преди две хиляди години от Христа, беше

предговор към новото. В *Откровението* например се говори за това, което ще стане след хиляди години. Има едно Откровение, в което Бог разкрива Духа си. Той праща велики хора в света, носители на новото, на истинската култура. Вие ще бъдете свидетели на тези времена: ще заминавате от Земята, пак ще идвате, но в края на краищата ще се убедите в това, което днес говорях. Новата култура изисква хора с дълбоко вътрешно разбиране. Те трябва да поставят любовта за основа на своя живот. Физическият и умственият свят, в които хората живеят, са изпреварили духовния и Божествения, вследствие на което любовта е останала назад от хората. Любовта трябва да се проявява в мислите, в чувствата и в постъпките на хората, за да могат правилно да се развиват, да се справят със страданията и противоречията в живота си. Само любовта е в състояние да смекчи човешкото сърце, да уреди обърканите им работи. Във физическо и в умствено отношение хората са отишли много напред, но в духовно и в Божествено отношение са изостанали назад.

Съвременните хора се намират пред голям изпит и те трябва да го издържат. За да издържат изпита си, трябва да дадат ход на Божественото в себе си. Божественото ще укрепи вярата на човека, ще внесе нова мисъл в него. В това отношение човек трябва да бъде носител на новата мисъл в света. Всяка Божествена мисъл е трен, с който трябва да пропътувате света. Знайте, че светът ще се оправи. Дръжте непрекъснато тази мисъл в ума си. Как ще се оправи светът, това е въпрос за учените хора. Учените могат да предскажат кога и как ще се оправи света, но предсказанията подразбират знания. Учените могат да предскажат коя нива колко жито ще роди, но те трябва да знаят условията, при които житото е посято. Тъкачът може да предскаже какво платно ще изтъче, но той трябва да знае какви материали ще му се дадат. Всеки човек

може да се научи да тъче, да пише красиво, да свири добре, но работа се иска за това. Да предсказва човек, това е изкуство, наука. Това не е нещо съществено.

Като сте дошли на Земята, вие трябва да се запитате какви трябва да бъдат отношенията ви към Първата Причина и какво е предназначението ви на Земята. Да мислите за Бога, за отношенията си към Него, това значи да мислите и за всички хора. Не мислите ли за Бога, няма да мислите и за хората. Да мислите за Бога и да изпълнявате волята Му, това значи да бъдете извор, който постоянно блика и далеч разнася водите си; да бъдете въздух, който постоянно се движи; да бъдете Слънце, което осветява цялата вселена.

Желая ви да видите себе си в лицето на онзи красив човек и тихо да ви се пошепне: „Това си ти“.

1 декември 1929 г., София

Да ида да го събудя

*Лазар, нашият приятел, заспа;
но да ида да го събудя.*

Йоан 11:11

Да го събудя. Това са най-важните думи в целия стих. Че някой е заспал, това е интересно за този, който спи. Обаче да събудя заспалия, от това се интересувам аз. Който спи, той си почива, забравя дълговете си. Като заспи, човек отива в друга област на живота, там да разреши някои свои въпроси. Това, че щял да разреши някои въпроси, това е интересно за него. За мен обаче е важно неговото събуждане. Само като буден той може да има отношения към мен.

В света съществува една наука, едно учение, което не е нито за богати, нито за бедни; нито за болни, нито за здрави; нито за любящи, нито за тези, които мразят; нито за безверници, нито за вярващи; нито за лоши, нито за добри; нито за мързеливи, нито за трудолюбиви; нито за доволни, нито за недоволни. Това учение се отнася за онези, които нямат никаква работа. Онези, които имат работа, могат да бъдат само слушатели. Както и да се говори на съвременните хора, те имат своя определена философия, от която не могат да се откажат. Не само хората, но и животните, и растенията имат своя специфична философия и наука, на която служат. Например при каквито и условия да поставите едно растение, то всякога ще се прояви такова, каквото е в действителност. Каквито и опити да правите, за да измените естеството на растението, на животното или на човека, няма да получите никакъв резултат. Каквато и присадка да турите на някое растение, то временно само ще се измени. Щом

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

се махнат тия условия, растението се проявява пак такова, каквото е било в началото. Временно човек може да подпуши течението на водата, но щом намери някаква пукнатина, тя ще започне да изтича оттам, но вече с по-голяма сила, с по-голямо напрежение. Колкото и да подпушвате водата, т.е. колкото и да я морализирате, привидно тя може да се съгласи с вас, но срещне ли някаква малка пукнатина, тя веднага започва да изтича оттам и да проявява естеството си.

В естеството на човека, както и на всяко живо същество, има нещо неизменно. Някои ще възразят как е възможно човек да не се изменя, щом той се поддава на възпитание. Възпитанието не е нищо друго, освен изкуство на актьорите. Актьорът може да играе роля на цар, на съдия, на учител, на поет, на майка и на баща, но слезе ли от сцената, той се проявява като обикновен човек. Ако вникнете в живота на човека, ще видите, че понякога той върши такива работи, които нямат нищо общо с неговия вътрешен живот. Например, като влиза в църква, православният пали свещи, седи благоговейно и минава за благочестив, за набожен човек. Евангелистът чете *Библия*, пее, моли се, минава за вярващ човек. Католикът коленичи, размишлява, моли се, минава за много предан на Христа. Будистът се моли по свой начин. Ученият пък търси книги, прави ред изследвания и пред всички минава за човек на науката, който освен от наука, от нищо друго не се интересува. Всеки човек крие в себе си известни дарби и способности; но като излезе вън от тях, той се проявява съвсем различно. Когато православният, евангелистът, католикът излязат от църква и отидат у дома си, те ще питат жена си какво е сготвила. Ако намерят, че е прегорила или пресолила яденето, ще се сърдят, ще викат, ще изкажат недоволството си. А по това какво е говорил свещеникът, въпрос няма да стане. Ще кажете, че това е всекидневният ред на нещата. Ами какво представя другото, което човек прави?

Сега аз говоря за онези, които са свободни, които са наредили работите си. Само те могат да ме слушат. Само на тях мога да кажа какво представя живота на много от съвременните хора. Животът на тия хора е подобен на модата, на външното облекло. Модно е например, като умре някой ваш близък, да облечете черни дрехи. Когато умре мъжът, жената се облича с черни дрехи, на главата си туря гъст, черен воал, да покаже на хората, че скърби за мъжа си. Не се минава година и тя започва да поглежда към някой млад човек. Ако я хареса, той започва да се приближава към нея, да ѝ казва, че не може да живее без нея. Вярно ли е, че той не може да живее без нея? Не е вярно. Това е живот на сцената. Днес той ѝ казва, че умира за нея, а утре ще ѝ каже, че умира от нея. Такъв е животът на сцената. Щом е така, вие не трябва да съдите актьорите. Като гледате играта на актьорите, вие имате думата само за това дали играят добре, или не. Обаче що се отнася за ролите, които изпълняват, вие нямате право да се произнасяте. Докато е на сцената, актьорът може да играе всякакви роли, достойни и недостойни, заради което не може да бъде съден. Ролите на актьорите могат да се сменят: един актьор играе в една пиеса роля на слуга, а в друга – роля на господар, на цар. От актьора се иска да играе ролята си добре, а каква роля играе, не е важно.

Съвременните хора говорят за добро и за зло, но ако това, което те наричат добро и зло се пресее, какъв процент ще остане от него? Това, което хората наричат добро и зло, е в зависимост от техните състояния. Болният казва, че животът е лош, защото е болен. Здравият казва точно обратното, че животът е прекрасен. Богатият намира, че заслужава да се живее. Сиромашът пък се оплаква от сиромашията си. Той казва, че животът му е дотегнал, благодарение на сиромашията. Има случаи в живота, когато сиромашията е за предпочитане пред богатството.

Например, когато човек се дави, за предпочитане е да бъде сиромас, да няма никаква раница на гърба си с пари, отколкото да е богат и да потъне на дъното на морето заедно с парите си. Стане ли въпрос за отиване на концерт, да слуша някой виден артист, певец или музикант, човек трябва да бъде богат, за да си купи билет на първо място, да вижда и чува добре. Понеже богатството и сиромашията съществуват като явления в живота, те имат свой дълбок, вътрешен смисъл. Тези явления не могат да се разглеждат вън от техните причини, вследствие на което не всички хора могат да бъдат само богати, нито могат да бъдат само бедни. В живота всякога е имало и ще има и бедни, и богати. Не всички хора могат да бъдат богати, но и не всички могат да бъдат сиромаси. Не всички хора могат да бъдат здрави, но не всички могат да бъдат и болни. Не всички хора могат да бъдат учени, но не всички могат да бъдат и невежи. Не всички хора могат да се родят изведнъж, но не всички могат и да умрат изведнъж. Всяко явление става на точно определеното за него време. За да дойде до вътрешния смисъл на живота, човек трябва да разполага с високо съзнание.

Какво представя съзнанието на човека? Съзнанието на човека е онова вътрешно начало в него, което определя съдбата му. Каквото е съзнанието на човека, такъв е неговият ум, такова е и неговото сърце. Съзнанието е нещо реално за хората. Те го признават в себе си. Зад съзнанието седи друга, по-възвишена област, върху която се гради Божествената наука. В тази област може да влезе само онзи, който живее според законите на абсолютната любов, мъдрост и истина. Това е една свещена област, в която обикновен човешки крак не може да стъпи. Никое човешко око не би могло да надзърне в тази област. Не само човек, но никой ангел, никой архангел, никое божество не би могло да надзърне в тази свещена област на битието. Ако едно божество или един ангел надзърне там, той

трябва да съблече дрехите, с които е облечен, да се откаже от положението, в което се намира, и така да влезе. Какъвто и човек да влезе в тази област – богат, сиромах, учен, невежа, праведен, грешен, красив или грозен, той непременно трябва да забрави положението, в което се намира. Като прекара там известно време, той ще излезе и отново ще се върне между хората, но вече изменен, нов човек. Не е достатъчно да бъде човек красив, но на тази красота трябва да съответства красиво сърце, красив ум, красива душа и красив дух. Това значи истинска красота. Ще каже някой, че е истинолюбив човек, че всякога говори истината. Коя истина говори той: истината на мравките, на пчелите, на растенията или на минералите? Истината може да излиза от устата на различни същества и да се изказва по различни начини.

Същото може да се каже и за различните науки. Много учени говорят за химията, но и растенията я разбират. Някои растения познават химията по-добре от хората. Всички материали от органичния свят, с които хората си служат, са изработени от растенията. Те черпят енергии от Земята, обработват ги и складираят в себе си като запасна, потенциална енергия, от която хората се ползват. И досега още хората живеят от придобивките на растенията от миналите култури. Растенията на миналите култури не са били като сегашните. Те се отличавали с по-висока култура от тази на сегашните растения. Може да ви се вижда чудно как растенията могат да имат култура. Колкото и да се чудите, това е факт. Културата е нещо присъщо на всички живи същества. Дали признавате това, или не признавате, нещата не се изменят. Ако някой ви каже, че сте добър, той непременно иска да вземе нещо от вас. Наистина го виждате на другия ден, че иде при вас, иска да му дадете хиляда лева назаем. Ако му дадете, той ще запази доброто си мнение за вас. Не му ли дадете, веднага ще измени мнението

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДА

си. Значи докато има някаква нужда, човек е готов да се възхищава от този, от когото се надява да получи нещо. Вземе ли това, което му е трябвало, той не се интересува вече от него.

Един петел намерил голямо парче сирене и отишъл в гората да търси някое удобно, скрито от погледите дърво, да се качи на него и там да изяде сиренето. Едва се качил на едно дърво и под него се спряла лисица. Тя започнала да се разговаря с петела:

— Голям хубавец си ти! От всички съм чувала за тебе, че си красавец, но и голям певец. Попей ми малко, да те чуя!

Поласкан от думите на лисицата, петелът отворил уста и започнал да кукурига. Парчето сирене паднало от устата му и лисицата веднага го сграбчила и изяла. Като се видял излъган, петелът се замислил, но нищо не казал. Не минало много време и лисицата пак видяла петела на същото дърво, с друго парче сирене в устата. Тя пак се опитала да го хвали за красотата му, за хубавия му глас, но петелът мълчал и спокойно ядял парчето сирене. Като го изял, той се обърнал към лисицата със следните думи:

— Ще ме извиниш, че нищо не отговорих на твоите ласки. От първата опитност, която ми даде, разбрах, че трябва да изям сиренето и после да се разговарям с теб, пък и да ти попея.

— Защо не ми даде поне половината парче сирене? — казала лисицата.

— Пропуснах този път. Като минеш трети път край мен, тогава ще помисля да разделя ли сиренето си с теб, или не.

Това са ред разсъждения, от които можем да дойдем до заключение, че и петелът е прав, и лисицата е права. И петелът носи чуждо сирене. Той е задигнал сиренето отнякъде, не го е направил сам. Човекът прави сирене. Навярно петелът е задигнал сиренето от господаря си. Господарят му е купил сирене, турил го е

на масата, а петелът е подскочил, взел е едно парче и е тръгнал към гората, да търси удобно място да го изяде, без да го смуцава никой. Може да се предположи, че някое дете, като яло сирене, подхвърлило настрана едно парче, от което петелът се възползвал, за да го грабне и изяде. Понеже е горд и тщеславен, петелът не е очаквал някое дете да му подхвърли парче сирене, но сам си е взел от масата на господаря. Това е едно от качествата на тщеславието. При какъвто и учител да се учи, тщеславният няма да признае, че се е учил при някого. Той ще каже, че каквото знание е придобил, всичко се дължи на неговата глава. Горделивият пък ще каже, че е употребил много труд, правил е големи усилия, за да постигне това, което днес има. Тщеславният говори много, горделивият – малко или почти никак. Тщеславието и гордостта лежат на противоположните ъгли на квадрата. Ако обикалят квадрата, т.е. ако се движат по страните му, те ще се намерят в противоречие. За да излязат от това противоречие, те трябва да вървят по диагоналите в квадрата. Правият път в квадрата са неговите диагонали. Движи ли се човек по ъглите на квадрата, той неизбежно ще мине през всички анормални състояния, от които хората страдат. Ъглите на квадрата са ония четири точки, в които дейтелността е най-силна. Следователно, който се движи по тия четири точки, той непременно ще пострада. Човек трябва да бъде голям герой, за да може, като върви по тия точки, да избегне страданията. Диагоналите на квадрата представят вътрешните точки на живота. Който разбира живота, само той може да върви безопасно по неговите диагонали, т.е. по вътрешните му пътища.

И тъй, иска ли да избегне страданията и нещастията, човек трябва да върви по вътрешните пътища на живота, а не по външните. Когато се казва, че човек не трябва да върви по чужд ум, това значи да не ходи по ъглите и по страните на квадрата. Това не значи, че

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДА

квадратът носи нещастия в света, но човек трябва да знае по кои пътища на квадрата да върви. Квадратът представя дома. Върхът *D* представя бащата, а противоположният връх – *B* представя сина. Върхът *A* е майката, а противоположният на нея връх – *C* – дъщеря-та. Бащата обича повече сина, а майката – дъщеря-та. За тяхната обич има ред причини. Това не е никак-ва слабост, нито някакво временно увлечение. Синът е заслужил любовта на баща си, а дъщерята – любовта на майка си. Пътят, по който бащата се движи към сина си, а майката – към дъщеря си, са диагоналите в квадрата. Рече ли бащата да се движи по ъглите на квадрата, за да отиде до сина си, ще се създаде голям спор, ще изникнат големи недоразумения. Това показ-ва, че бащата, както и останалите членове на дома, не разбират вътрешните закони на живота, вследствие на което нарушават хармонията в техните отношения. Мъжът и жената, братята и сестрите трябва да живеят в хармония. Обаче тази хармония не се създава сега. Тя съществува в самата природа. От нас се иска само да спазваме тази хармония. В природата съществуват ред правила, методи и закони, които човек трябва да прилага. Прилага ли ги както трябва, той ще живее хармонично.

Сега аз говоря за онези, които нямат работа, които искат да бъдат ученици. Искате ли да бъдете ученици, вие трябва да се обърнете към природата, да следвате нейните методи и закони, защото тя има дълъг живот, като вечността; правила е много опити, вследствие на което разполага с положително, истин-ско знание. Хиляди години е работила природата, докато е създавала световите, които виждаме днес. За да създаде човека, природата е мислила хиляди годи-ни. Тя предварително е мислила при какви условия да постави човека, какви чувства и мисли да вложи в него, как да ги съчетае, за да може той правилно да се развива. Условията, при които човек днес се развива,

са най-добрите. По-добри от тях не можем да си представим. Следователно прилагате ли природните закони и методи в живота си, ще видите, че ако в началото имате някакво малко препятствие, накрая непременно ще имате печалби. Всички природни закони дават добри резултати. В това няма никакво изключение. Резултатите на човешките методи са точно обратни: в началото са добри, а накрая лоши. Като проследите човешката история, ще видите, че всички човешки методи са свършили със загуба. Някой казва, че ще се труди, за да стане добър. Не, доброто не се създава по този начин. Преди всичко човек не може да създаде доброто. Друг пък казва, че ще работи, докато намери правия път. И път не се намира така. Ако мисли по този начин, човек ще влезе в противоречие с основните начала на живота.

Съвременните хора се натъкват на страдания и на изпитания именно по тази причина, че не мислят право. Една млада, красива англичанка, завършила медицина, специализирала хирургия и нервни болести, се оженила за млад, много богат търговец. Това пише един млад английски писател. Преди да се ожени, тя казвала на своя възлюбен, че иска само едно нещо от него: да не ѝ пречи да практикува специалността си. Той обещал, че няма да ѝ пречи в работата. Те се оженили и в първо време живели добре. Обаче, като я виждал замислена, той всякога я питал за причината на нейната замисленост. Тя му казвала, че причината на това се дължи на сериозните случаи, които срещала в практиката си. Един ден тя му разправила, че била повикана при един болен, който паднал лошо и счупил двата си крака. Положението било сериозно, но тя могла да намести счупените кости. След този случай тя разказала на мъжа си, че я викали в дома на един млад лорд, който паднал от коня си на конно състезание, и разбил главата си. Мъжът ѝ слушал и изпитвал някакво вътрешно спокойствие,

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

че случаите, при които я викали, били много сериозни, вследствие на което болният не могъл да спре вниманието си върху неговата млада и красива жена. Същевременно, като търговец, той се интересувал дали плащали добре на жена му. Обаче той грижливо криел и едната, и другата мисъл, не се издавал пред жена си. Един ден тя се върнала от работа много весела, разположена духом. Мъжът ѝ веднага я запитал:

— Защо днес си толкова весела?

— Викаха ме при един млад, богаташки син, който се драснал леко по ръката. Родителите му се страхуваха да не стане някаква инфекция, та ме викнаха да го превързва.

— Чудна работа! Може ли само за едно одраскване да безпокоят лекаря? Щом е за толкова малка работа, може и да не ти платят! Казваш, че момъкът бил красив. Как те поглеждаше, като го превързваше?

— С благодарност.

— Слушай, аз не одобрявам това нещо. Ако е да помагаш на хората, ходи при такива, които са счупили краката си, главата си или ръцете си, но тъй, някой млад, красив момък леко се одраскал, няма защо да го превързваш. Ходи при болни от 50 годишна възраст нагоре. Що се отнася до млади хора, на 20 или 30 години, ти остави други лекари да ги превързват. Младите са опасни, те искат да те изпитват.

Какви чувства ръководят този търговец: чувства на добър, истински приятел или чувства на детектив, на следовател? Той върви подир жена си, следи я, разпитва я, иска да знае от какви чувства се ръководи в работата си: състрадание към болните или някакви симпатии, лични разположения към тях. Той се явява пред нея като авторитет и иска да ѝ се наложи. Много от съвременните хора искат да живеят чист, праведен живот, но за такъв живот се иска висок морал. Какъв е моралът на тия хора? Коя е абсолютната мярка за чист, праведен, морален живот? Каквото и да гово-

рят за чистота, за добродетели, за правда, съвременните хора нямат още абсолютната им мярка. Те разполагат с относителна мярка за тия неща. Искат ли да постигнат нещо, те трябва да приложат абсолютната мярка на морала, на доброто, на правдата в света. Правдив човек е онзи, който не накърнява чуждите интереси нито на йота. Той е готов от него да замине, но не и от другите. Той е готов да отстъпи първото място на другите, а сам да заеме последното място. Така постъпва майката. Тя дава възможност първо децата да се хранят, а после мисли за себе си. Който не прилага тази мярка в живота си, той не познава правдата, не може да се нарече правдив човек. Правдата е абсолютен закон, който никога не се мени. Мени ли се, ние имаме относителна правда. Няма сила в света, която може да изопачи правдата. Правдата е вътрешен закон, който съществува в самия човек. Правдата се налага отвътре, а не отвън. Същото се отнася до всички добродетели. Човек трябва да се ползва от своите добродетели, както и от добродетелите на своите ближни, без да се запитва какво крият тия добродетели в себе си. Искате ли да посрещнете Слънцето, излезте срещу него и чакайте го да изгрее, без да питате какви тайни крие в себе си. Стремете се да възприемете това, което Слънцето носи в себе си, без да разисквате върху въпроса какво носи. Когато отивате на планината, бъдете будни, да получите това, което тя е определила за вас. От хиляди години насам природата е определила за всеки човек по нещо и той трябва да го получи точно навреме. Умният човек знае това и гледа да не пропусне момента. Глупавият обаче чука от врата на врата, дано получи нещо, но по този начин той изпуска благоприятните моменти.

Да ида да го събудя. Кого е събудил Христос? Лазар. Лазар е заспал и Христос е отишъл да го събуди. Това е станало преди две хиляди години. Обаче и днес, две хиляди години след Христа, хората още спят.

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

Когато се говори истината, хората още не могат да я разберат, не искат да я приемат, докато не се убедят напълно дали е съгласна със сегашните религии, със сегашния строй на държавите, със сегашните научни теории и т.н. Когато природата, или Бог говори на човека, Той не взима предвид ничие мнение: нито на държавите, нито на обществата, нито на учените хора. Когато истината се изявява, тя не взима под внимание мнението на хората. Дъждът ли трябва да бъде в съгласие с дърветата или дърветата с дъжда? Светлината ли трябва да бъде в съгласие с растенията, или растенията със светлината?

Това не значи, че човек трябва да изпадне в друга крайност, да не се интересува нито от религията, нито от науката, нито от държавите и обществата. Ние се интересуваме от всичко, защото човек е взел участие в създаване на религията, науката, държавите, обществата и т.н. Следователно няма човек в света, който да не е отговорен и за доброто, и за злото, което среща в живота. Веднъж взел участие в създаване на различните институти и учреждения, човек носи вече известна отговорност. Ще кажете, че нещата са създадени сами по себе си, без участието на някаква разумна сила. Не е така. Зад всяко проявено нещо се крие някаква разумна сила. Даже и яйцето, което кокошката снася, не се е създало само по себе си. Хиляди години е работила кокошката, докато създаде яйцето. Мнозина искат всяко нещо да им се докаже. Това е невъзможно. Обаче ако изучавате окултните теории, ще видите, че окултистите поддържат идеята, че първоначално светът бил затворен в черупката на яйце, което впоследствие се пукнало и светът се създал. Сега се задават въпросите: „Кой снесе това яйце, кой го разчупи, как е могъл целият свят да се скрие в това малко яйце?“. Както и да се отговори на тия въпроси, истината пак ще остане скрита. Тези въпроси се решават по дух, а не по буква. Под думата

„яйце“ се разбират съвършените условия, при които животът може да се прояви и развива.

Да ида да го събудя. Значи човек трябва да се събуди навреме, но трябва да има някой, който да го събуди. Не е безразлично кой ще ви събуди. Ако ви събуди някой глупав човек, през целия ден ще вършите глупости, ще приличате на този, който ви е събудил. Един богат американец, търговец в Ню Йорк, обичал да работи вечер до късно, вследствие на което не можел да става рано и всякога закъснявал за работа. За да става рано, той си купувал различни будилници с електрически звънци. Обаче когато будилникът започвал да дрънка, той го хващал с едната си ръка и го изхвърлял през прозореца, да не му пречи да спи. Като не могъл сам да си помогне, той помолил слугата си да го събужда сутрин. Когато слугата отивал да го събуди, той бързо ставал, извеждал го навън и отново лягал да спи. И това не помогнало. Обаче случило се, че новият му слуга бил млад, едър, здрав човек. Един ден търговецът му казал:

— Ти ще бъдеш последният, на когото ще разчитам да ме събужда сутрин рано, да не закъснявам за работа. За тази цел ще направим следния договор: ако успееш да ме събудиш, ще ти дам възнаграждение десет долара. Ако не успееш, ти ще ми дадеш десет долара. Съгласен ли си?

— Съгласен съм.

Рано сутринта слугата отишъл да събуди господаря си. Последният веднага скочил от леглото си и се отправил към слугата с намерение да го изпъди вън. Слугата се засилил и ударил няколко юмрука по гърба на господаря си и тръгнал да си излиза.

— Как смееш да ме биеш?

— Договор сме сключили за това.

Като чул тия думи от слугата си, търговецът дошъл на себе си и не се върнал отново да спи, но се облякъл и тръгнал на работа.

— Чакай, нали се уговорихме, че ако те събудя, ще ми дадеш десет долара.

Господарят извадил от кесията си десет долара, дал ги на слугата си и отишъл на работа. Като вървял из пътя, той си мислел: „Чудна работа! Какви средства не употребявах да ставам рано, но все не успявах. Различни будилници купувах, слуги един от друг по-добри, по-надеждни наемах, но никой не успяваше да ме буди. Най-после трябваше да дойде този здравеняк, да ме набие, но да ме събуди“. Какво се случило този ден с търговеца? Той спечелил сто хиляди долара. Като се върнал у дома си, слугата го запитал:

— Господарю, искаш ли и утре да те събудя рано?

— Искам пак да ме събудиш. Не зная защо става така, но има нещо в мен, не мога да ставам сутрин рано.

— Лесна работа, аз мога да се справя с такива хора. Имам един добър метод, ще го приложа върху теб. Надявам се, че ще имам добър резултат.

— Бъди по-внимателен, не трябва да ме биеш, както направи вчера.

— Бъди спокоен, този път няма да има бой.

Рано сутринта слугата влязъл в стаята на господаря си, вдигнал юргана му, поразтърсил го малко и го залял с една кана студена вода. Господарят му скочил от леглото си, облякъл се и отишъл на работа навреме. Слугата приложил този метод няколко пъти наред, докато господарят му се освободил от недостатъка си да спи до късно. Достатъчно било господарят да види слугата си в стаята, за да стане веднага от леглото си, да се измие, облече и да отиде на работа.

Съвременните хора се нуждаят от такъв слуга, който може да влезе в стаята им, да ги събуди и да им покаже как трябва да живеят. В първо време лицата на хората ще бъдат одраскани при борбата със слугата, но поне ще научат нещо от него. Той ще им каже истината. Онзи, който може да говори истината, е умен

човек. Следователно само умният може да събужда заспалите и да им покаже как трябва да живеят. Който е разбрал истината, той е придобил онова богатство и щастие, към което душата му се стреми. Няма човек в света, който да не се стреми към истинската наука, към богатство и щастие, към красота.

Христос казва: *Да ида да го събудя*. Кой човек може да ви събуди? Който ви обича. Христос обичаше Марта, Мария и брат им Лазар. Марта, Мария и Лазар представят ума, сърцето и волята на човека. Тези три принципа, съединени в едно, представят човека. Следователно, когато умът, сърцето и волята на човека работят едновременно, той може да бъде събуден. Когато се казва, че Христос отиде да събуди Лазар, имаме предвид съвършения човек. Само съвършеният човек може да събужда заспалите. Само богатият, само онзи, който е завършил развитието си, може да събужда спящите души. Той всякога върши волята Божия и се радва, че я е изпълнил, без да очаква някакво възнаграждение за онова, което е направил. Само съвършеният човек работи напълно безкористно. Докато достигне съвършенство, човек всякога ще постъпва користоно. Съвършеният не прави нито зло, нито добро. Той е съработник на Бога, т.е. той работи съгласно великите закони на природата, на Битието. Несъвършеният обаче, прави и добро, и зло и по този начин греша. Но като греша, той има възможност да се изправя.

И тъй, когато говорим за законите на разумната природа, ние разбираме разумните същества, които са завършили своето развитие. Тези възвишени, разумни същества се отличават от ангелите и архангелите по това, че никога не пътуват. Те стоят на едно място и помагат на страдащите души. На Земята те не слизат, понеже добре познават земния живот. Достатъчно е да възприемат най-слабия зов на някоя страдаща душа за помощ, за да ѝ се притекат веднага. Те изпращат

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

някой ангел на Земята, да помогне на душата, която вика за помощ. Като не разбират и не познават тия същества, хората мислят, че за да омилостивят Бога да им помогне в страданията, трябва да бъдат или много близо до Него, или дълго време да викат. Щом мислят така, те сами се ограничават. Тяхната идея за Бога е много ограничена и повърхностна. Какъв Бог е този, към когото трябва да се вика много, за да се умилиш? Казано е в Писанието, че без вяра не може да се угоди на Бога. Това значи: докато човек не обработи туй, което му е дадено, не може да получи никакво благо, никакво благословение. Това е закон. Светът да се обърне с главата надолу, този закон няма да се измени. Хиляди години могат да минат, хиляди молитви да отправи човек към Бога, отговорът ще бъде: „Ни глас, ни услишание“. Ако хората днес се оплакват, че са нещастни, това се дължи на факта, че те не са обработили, т.е. не са използвали първото благословение, което са получили. Днес се проповядва на хората покаяние. За какво ще се покайват? Човек не трябва да се покайва, но трябва да работи, да реши задачата, която му е дадена от хиляди години насам, която той все отлага. Време е вече да се реши тази задача без никакво отлагане. Щом реши задачата си, човек ще изправи живота си и ще получи ново благо. Новото благо е новата светлина, която ще освети пътя му, ще му покаже накъде трябва да върви, за да бъде щастлив.

Това, което днес говоря, не се отнася до вас, но до онези, които нямат работа. Които имат работа, те ще гледат, ще слушат и ще мълчат. Когато на сцената се извършва престъпление, трябва ли публиката да скочи на крак и да се хвърли върху онзи, който убива? Публиката гледа само какво става на сцената и като свърши действието, тя ръкопляска на актьорите, че са изиграли ролите си добре. За да престанат да вършат престъпления, хората трябва да се събудят. Всички

престъпления, всички неразумни работи, които хората вършат, стават все в спящо състояние. Причината за спящото състояние на хората се дължи на гъстата материя, в която са вплетени. Тази материя им пречи да мислят правилно. Значи, когато убива, когато върши престъпления, човек е в сънно състояние. Съвършените хора обаче никога не спят. Когато слезе на Земята, съвършеният човек се представя, че спи. За него сънят е пак будно състояние. Чрез съня той се свързва със съзнанието на спящите хора, за да разбере как живеят.

Да ида да го събудя. Значи Лазар бил заспал, затова трябвало Христос да отиде да го събуди. Това показва, че човек може да спи, но не непробудно. Човек може да е мъртъв, без да е умрял. Христос казва: *Имам власт да положа душата си, имам власт да я взема.* Това значи: „Имам власт да живея, имам власт и да умра“. Така може да каже само онзи, който е господар на положението си. От примера за събуждането на Лазар виждаме, че всеки човек трябва вътрешно да се събуди. Това събуждане трябва да стане тихо, незабелязано, да не произведе никаква вътрешна тревога в човека. Събуди ли се веднъж, в каквото и положение да е, на каквато и работа да е, човек всякога ще се проявява като отличен работник. Всяка работа, свършена както трябва, носи вътрешно доволство, вътрешна сила за човека. Това доволство, тази сила именно, представят неговата заплата. Какъвто е човек вътрешно, такъв е и външно. Вътрешният живот определя успеха на човека. Успехът му се дължи на неговия минал живот. Следователно нищо не се дава на човека даром. Всяко благо, с което човек разполага, му е дадено от Бога заради готовността му всеки момент да изпълнява волята Божия. Някой има силна вяра. Как ще използва той вярата си? Вярата е дадена на човека като метод, да го научи как да работи.

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

Днес всички хора се запитват: „Как ще подобрим живота си, как ще се справим с трудните икономически условия, как ще се справим с болестите?“. Мнозина казват, че животът ще се оправи, болестите ще изчезнат, когато се подобрят икономическите условия и т.н. Това се отнася до богатите, но какво ще кажат сиромасите, какво ще кажат ония, които нямат вяра? Има една наука, една философия, която е в състояние да помогне на всички хора, при каквито и условия да се намират. Тази наука се отнася за богати и за сиромаси, за учени и за прости, които се стремят към истината. Веднъж завинаги те трябва да ликвидират със стария живот и да влязат в новия. Животът учи човека. Той му показва законите, на които трябва да служи.

През време на Балканската война един българин, учител в Казанлък, попаднал в неприятелски ръце. Неприятелят избил много българи, войници и офицери, но по някаква щастлива случайност този учител избягал от неприятелския куршум и се скрил в една пещера, гдето прекарал цели три дена без троха хляб и без капка вода. По идеи той бил анархист и не вярвал в Бога. Като огладнял много, започнал да мисли какво да прави. Ако излезе вън от пещерата, ще се изложи на неприятелските куршуми. Ако остане в пещерата, рискува да умре от глад. Най-после му дошла на ума една светла идея. Той си казал: „Защо ставам такъв фанатик? Защо да не се помоля на Бога, да ми помогне по някакъв начин? Ще направя опит, може да се чуе молитвата ми. Много хора вярват в Бога. Нека и аз опитам този Бог“. Той се обърнал към Бога с думите: „Господи, когато бях малък, слушах от родителите и от учителите си, че Ти си ни създал и се грижиш за нас. Дали е вярно това, не зная, но така е писано. Искам да направя един малък опит, да проверя истинността на тези думи. Животът ми е изложен на явна опасност. От една страна съм заплашен от неприятелски куршум, а

от друга – глад ме мъчи. Помогни ми да се върна в отечеството си жив и здрав. Ако се върна в родния си край, ще проповядвам името Ти, както досега свободно съм проповядвал своите идеи“. Като изказал тези думи, той се вгълбил в себе си тих и спокоен, и останал да чака отговор на молитвата си. Не минал половин час, той видял една жаба с парче хляб в устата да се отправя точно към входа на пещерата. Щом стигнала до входа, тя оставила хляба на земята и се върнала назад. Той взел хляба, изял го и по този начин уталожил глада си. Като укрепил силите си, се добрал до границата, където били българските постове, и с тях заедно се върнал в отечеството си. Тук той започнал да разправя на близките си, както и на своите ученици, как повярвал в Бога. Той им казал: „Много философски книги четох, много проповеди слушах, но никоя от тях не можа да ме убеди в съществуването на Бога. Обаче една жаба можа да ме убеди в съществуването Му. Това, което видни философи не можаха да направят, жабата го направи. Тя ми доказа, че има Един в света, който се грижи за всички хора, за всички живи същества“.

Сега аз не искам да ви накарам да вярвате като този учител, но казвам: когато се намерите в някакво изключително положение в живота си, направете и вие този опит, да се уверите в съществуването на една Разумна сила, която регулира всички неща. Ще дойде ден, когато всеки човек ще се намери в някакво трудно, безизходно положение. В този момент именно, той трябва да се обърне към Бога, да направи един опит, да види съществува ли Той, или не съществува. Трудните моменти в живота на човека имат за цел да събудят съзнанието му. Ако съзнанието му се събуди, той е спечелил нещо изключително.

Няма по-велико нещо за сина от това, да зърне отдалеч баща си, когото с години очаква. Няма по-велико нещо за дъщерята, отдалеч да зърне майка си,

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

която от години очаква. Няма по-велико нещо за човека отдалеч да зърне приятеля си, когото от години очаква. Няма по-велико нещо за вярващия от това, да зърне отдалеч Великото Начало на живота, от което светлината произтича. Да видиш източника, от който си излязъл, това според поета означава да видиш възлюбения на своята душа. Това значи пробуждане. Види ли това място, човек вече не е странник, не е пришълец на Земята. Той вече не се смущава от дребнавостите на живота. Той се е осигурил, не мисли какво ще яде и ще пие. Той ще бъде извор, който ще блика, надалеч ще струи, ще полива цветя, треви и дървета, ще уталожва жаждата на всички отрудени пътници.

Да ида да го събудя. Това събуждане се отнася не само до Лазар, но до всички души. Днес всички хора живеят в изключителна епоха, която ще се ознаменува с пробуждане на човешката душа. Това пробуждане няма да стане нито в горите, нито в манастирите, както някога е било, но при условие да служи човек на Бога в дух и истина. Едно място има, гдето човек може да намери своя възлюбен. Хората търсят своя възлюбен навсякъде, но не го намират. Те не знаят къде точно да го търсят. Човек може да намери своя възлюбен, т.е. истината, само тогава, когато дойде до положение да събуди заспалия Лазар в себе си.

Днес ви говоря за пробуждането, защото виждам, че Христос се е запътил към мнозина от вас, за да ви пробужда. Това се отнася за онези, които не са пробудени, но не и за пробудените. Обаче пробуждането не става само веднъж. То е непреривен процес. Учението е също така непреривен процес. Ако не всеки час, поне всеки ден човек трябва да се събужда. Има хора, които трябва много пъти да ги събуждат, за да се пробудят. Ако при десетократно будене не се събудят, оставят ги да спят колкото искат.

Да ида да го събудя. Христос отива при всички души, да ги събуди. При някои Христос иде за пръв път; при други – за втори път; при трети – за трети път. Най-опасното събуждане е, когато Христос дойде за четвърти път. Мине ли четвъртото събуждане, по-нататък работите се нареждат добре. Четвъртото събуждане е подобно на положението на жена, която ражда. Ако роди благополучно, добре ще бъде и за нея, и за детето. Не роди ли благополучно, и тя, и детето отиват за онзи свят. Докато детето се роди, страданията са големи. Щом се роди, скръбта се превръща в радост.

И тъй, пробуждането на човешката душа подразбира срещата ѝ с нейния възлюбен. Да срещне човек възлюбения си, това значи да осмисли живота си: да се чувства доволен и щастлив, че е господар на положението си. Той не е играчка вече на морските вълни, както никога е бил. Сега той плува по вълните на морето тихо и спокойно, от нищо несмушаван. Той знае, че параходът, на който се е качил, е здрав и безопасно ще го изведе на пристанището. Щом стигне до пристанището, ще влезе в обетованата земя, където с нетърпение го очакват приятелите му, за да го посрещнат.

Сега и на вас казвам: параходът пристига на пристанището. Приятелите ви идат да ви посрещнат, всички заедно ще влезете в обетованата земя. Обетованата земя, това е Раят за човешката душа.

Да ида да го събудя. Желая ви и вас да събуди Христос. Като се събудите, желая ви да бъдете радостни и весели, и така да ви посрещнат вашите приятели.

8 декември 1929 г., София

ДА ИДА ДА ГО СЪБУДЯ

Да ви даде

*Каквото поискате от Отца
в мое име, да ви даде.*

Йоан 15:16

Да ви даде. Даването представя разумен, съзнателен процес. Даването подразбира разумни отношения между всички живи същества. Като съзнателен процес, даването почива на ред правила и закони, както и логиката, която е наука за правилно мислене. От гледището на възвишения свят, логиката на Земята е наука за ония, които изучават законите на правата мисъл. Вместо логика, в Божествения свят съществува особена наука, известна под името „разумно поставяне на нещата“. Значи всяко нещо трябва да се постави на определено място. Докато живее на Земята, човек се нуждае от логика, както слепият се нуждае от изпъкнали букви, за да може да чете и да мисли. Щом прогледа, слепият оставя изпъкналите букви настрана. Той не се нуждае вече от тях. Щом вижда, той трябва да поставя всяко нещо на неговото място.

Да ви даде. Мнозина искат да им се даде нещо, но докато го получат, трябва да минат през ред предшествващи процеси. Даването е последен процес. Само на разумния се дава онова, което душата му желае. Какво желае душата на човека? Щастие. Значи на разумния се дава щастие, а на неразумния – нещастие. На праведния се дават добродетели, които той сам е изработил; на грешния се дават собствените му грехове и престъпления. Като се види обиколен от греховете и престъпленията си, грешният казва, че Бог е милостив, ще се погрижи за него. Няма защо отсега нататък да се грижи. Още в самото начало Бог еднакво се е

погрижил и за грешния, и за праведния. Той им е дал всичко в изобилие. Днес човек страда от изобилие, а не от недоимък. Природата дава всичко в изобилие. Хората са преситени от всичко: от идеи, от мисли, от чувства. Когато срещнете, ще видите, че той се стреми да бъде пръв. И светският, и религиозният се стремят към първи места. Светският иска да бъде пръв в музиката, в науката, в изкуствата, а религиозният – да седне на първо място до Христа. За човека е важно да свири добре, да бъде удовлетворен от себе си, а дали ще го поставят на първо или последно място, това не е важно. За човека е важно да изпълнява волята Божия от любов, а не от страх. Като изпълнява волята Божия от любов, той не трябва да се интересува на кое място ще го турят.

Важният въпрос, който интересува всички хора, е да им се даде нещо. Какви са условията за даването? За да се даде на човека нещо, той трябва да бъде разумен. Разумният може да използва добре това, което е получил. Пък и който дава, също трябва да бъде разумен, да знае от какво се нуждае всеки човек. Без разумност даването и вземането нищо не допринасят за човешката душа. Без разумност човек не може да дойде до никакви постижения. Каквото изработи на Земята, само това човек ще занесе със себе си на другия свят. Каквито са били стремежите му на Земята, такива ще бъдат и на Небето. Искан ли да знае човек какъв ще бъде животът му на другия свят, нека се вгледа в живота си на Земята. Какъвто е животът му на Земята, такъв ще бъде и на другия свят. Какво мислите по този въпрос, не е важно. Трябва да знаете, че където и да отиде, човек навсякъде носи това, което е вложено в него. Животът на Земята подразбира отношения между души. Такъв е животът и на Небето. Обаче женитби, раждания на деца, търговски сделки, каквито съществуват на Земята, на Небето не съществуват. На Небето има училища, както и на Земята, но в тях съществува

ДА ВИ ДАДЕ

пълна хармония и единство, каквито в училищата на Земята не съществуват. Поради отсъствие на тази висша хармония на Земята, животът на повечето хора е объркан. Това още не значи, че не може да се оправя. От желанието на човека зависи да оправя или да обърка живота си. Когато един човек оправя живота си, друг може да го обърка, но това още не значи, че животът на всички хора е оправен или объркан. Ако животът на някой човек свършва, на друг – започва. Ако някой човек е болен, друг е здрав.

Човек трябва да има ясна представа за живота и за неговите прояви. Той трябва да различава кои неща са материални, кои – духовни и кои – Божествени. Като изучава закона за различаването, човек ще разпознава тези неща в себе си. Докато е в пълен покой, без никаква мисъл и никакво чувство, той е физическият човек, т.е. конструкцията на човека. Щом почне да се движи, в него се проявява духовният или чувственият живот. И най-после, когато това движение вземе права посока, в него се проявява Божественият живот. Тогава човек започва да мисли. В това отношение човек може да се уподоби на аероплан: самият аероплан представя физическия човек. Започнат ли колелата на аероплана да се въртят, това е духовният човек, в когото чувствата вече се проявяват. Щом аеропланът поеме права посока на движение, това е Божественото в човека, което мисли и направлява живота му.

И тъй, ако живее само физически, той се намира в положението на ония английски моряци, които цяла нощ гребали с лопатите си в морето и на сутринта се намерили на същото място, откъдето тръгнали. Те пътували с параход и слезли на едно голямо пристанище, където параходът щял да прекара няколко часа. Влезли в града да си хапнат и пийнат. Пийнали повече отколкото трябва и не успели да стигнат навреме на пристанището – параходът заминал. Като стигнали на пристанището, било вече доста тъмно. Те се качили

на една лодка, която била завързана с въже за брега, но в бързината си забравили да я развържат и един след друг започнали усилено да гребат, да стигнат парахода. Цяла нощ гребали, но какво било учудването им, когато сутринта се намерили на същото място, откъдето тръгнали – на брега на пристанището.

Следователно не е достатъчно човек да има само физическо тяло, нито само да се движи. Човек трябва да върви напред, към определената цел, към която пилотът го води. При това положение животът на всеки човек има смисъл. Като не разбират своето предназначение, мнозина казват, че не знаят защо са дошли на Земята. Чудно нещо! Възможно ли е пилотът да не знае защо е дошъл и къде отива? Щом е станал пилот, щом са му поверили аероплан, той знае къде отива. Той взима всички мерки за благополучно пътуване. Пилотът знае, че като му е даден аероплан, той трябва първо да завърти колелата му и след това да тръгне в определената за него посока. За да стигне аеропланът благополучно на определеното място, пилотът трябва да разбира законите на техниката, както и атмосферните течения. Не разбира ли законите на техниката, той ще свърши с катастрофа.

Всички хора, които са дошли на Земята, пътуват през пространството като пилоти. Щом сте пилоти, и вие трябва да знаете законите на живота, да минете благополучно целия път. Ще кажете, че поставяте живота си в ръцете на Бога, както Той е наредил и каквото Той даде. Човек трябва да знае какво е наредил Бог и какво ще даде. Когато постъпва в първо отделение, детето знае, че в края на годината ще получи документ за първо отделение. При това то знае, че ако е учило добре, ще получи добри бележки. Ако детето знае какво ще получи, защо възрастният човек да не знае какво е определено за него и какво ще му се даде? Даването е разумен акт. На човека се дава нещо само тогава, когато може да го използва. Например

ДА ВИ ДАДЕ

на човека се дава знание, светлина, доброта, любов само тогава, когато ги заслужи. Когато човек не може да реализира някои свои желания, това се дължи на факта, че невидимият свят счита, че този човек не е готов още за това, което желае. Когато човек е готов за нещо и може разумно да го използва, всичко, каквото желае той, ще му се даде.

Съвременните хора често се обезсърчават, отчайват, обезнадеждават. Кога се обезсърчават хората? Когато не могат да постигнат желанията си. Щом не могат да постигнат едно свое желание, те казват, че животът не е реален, че всичко е суета, илюзия и т.н. Те говорят за реалност, без да разбират какво нещо е реалността. Според мен реалност е това, в което човек може да вземе участие. Реалността има отношение към човека дотолкова, доколкото той сам има отношение към нея. Който има отношение към реалността, той всякога има дял в нейните придобивки. В реалността обаче няма никакви загуби. Който няма отношения към реалността, той не може да се ползва от нейните придобивки. Кажете ли някой, че животът не е реален, това подразбира, че той няма никакво отношение към него. Има ли отношение към живота, човек взема нещо от него, но същевременно дава нещо от себе си. Друг пък ще каже, че всичко в живота е илюзия. Само онзи може да счита проявите на живота за илюзии, който няма никакво отношение към него. Това, което хората наричат илюзия, не е нищо друго, освен разглеждане, съпоставяне на нещата по отношение на някаква друга реалност. Значи разглеждането на нещата от една реалност, по отношение на друга реалност, наричаме илюзия.

Сега, за да дойдете до абсолютната реалност на нещата, вие трябва да съпоставяте фактите и явленията в живота и в природата не според положението им във временния живот, но по отношение на вечното. Без да мислят дълбоко върху нещата, хората се

произнасят бързо за мъжете, за жените, поради което правят големи грешки. Какво нещо е мъжът и какво – жената, те не знаят. Не е мъж още този, който се облича в мъжки дрехи; не е жена тази, която се облича в женски дрехи; не е професор този, който носи книги и по цели часове чете; не е религиозен онзи, който постоянно се моли; не е дете това, което често плаче. Детето може да плаче или защото е гладно, или защото майка му отсъства. Възрастният може да скърби, защото му липсва нещо. Като получи това, което му липсва, той престава да скърби. Не е важно, че човек скърби, но той трябва да намери причината на своята скръб. Човек може да скърби за някаква материална облага. Той може да скърби за някаква духовна облага. И най-после скръбта му може да се дължи на това, че не е придобил някаква Божествена облага. Право е човек да скърби, ако няма здраво, силно, красиво тяло. Право е да скърби, ако няма здрави, силни дробове и сърце. От здравето сърце зависи неговото правилно кръвообращение. Право е човек да скърби, ако няма добре оформена глава, с необходимото количество мозък в нея. Ако е лишен от тия неща, той трябва да се моли, да придобие тези ценни облаги за живота. Като се моли на Бога, човек трябва да иска от Него всичко идеално: идеален ум, идеално сърце, идеални дробове, идеална глава, идеални крака и ръце. С една дума, искайте от Бога това, което никой друг не може да ви даде. Щом удовете на вашето тяло са идеално здрави и в изправност, всичко останало е лесно постижимо.

Някои хора искат да минат за скромни. Те казват: „Ние можем да минем и с малко. Не искаме много неща. Достатъчно е да имаме по една малка къщичка, да се приберем с жените и с децата си, да преживеем както дал Господ“. Не, това е дребнавост. Бог не се занимава с дребни работи. Не е въпрос човек да иска големи дворци и палати. Обаче всеки човек се нуждае от хубава, хигиенична къща, с големи прозорци, да

ДА ВИ ДАДЕ

влиза през тях много светлина. Искайте от Бога много неща, но необходими, защото Той много дава, но и много взима. Какво ще направи шивачът, ако му дадете изгнил плат, който постоянно се къса? Той ще се опита да го зашие, но ако продължава да се къса, ще го захвърли настрана и ще отложи работата си. Шивачът ще ви каже, че с такива платове не се занимава.

— Ама аз съм дал пари.

— Ще го върнеш на търговеца.

— Ако не го приеме?

— Ако не го приеме, ще научиш един урок. Втори път, като отиваш да купуваш плат, първо ще го опитаеш, а после ще плащаш.

Какъвто и плат да купува човек, той трябва да бъде здрав, да издържа на всички условия. Христос казва: *Да ви даде*. Какво трябва да ви се даде? Нещо здраво, устойчиво, което да не се руши, нито да се разваля. Като изучавам живота на съвременните хора, виждам, че техните идеали и стремежи са пропаднали. Красиви са идеалите им, но не са ги постигнали. Когато видиш някого, на лицето му пише: „Красив, велик идеал имах, но нищо не постигнах“. На лицето на друг четеш: „Велика беше задачата, която решавах, но докарах я само до едно място — почти нищо не излезе“. Работите, идеалите и задачите на всички хора са дошли до нищо, т.е. до нула. Какво трябва да правят с тия нули? Трябва да ги впрегнат на работа, като колелца, да ги турят в движение. Те имат възможност да станат добри техници. Ония пък, които са завършили с единици, те могат да станат физици. Те ще работят със закона на единицата, с пръчицата. Ония, които са свършили училището си с двойки, могат да станат добри дипломати, те ще се занимават с висша и низша дипломация — наука на отношения. Ония, които са свършили с тройки, могат да бъдат добри готвачи. Ония, които са свършили с четворки, са добри орачи. Те могат да се занимават със земе-

делие. Ония, които са свършили с петорки, са добри търговци. Те разбират от науката за вземане и даване. И най-после, ония, които са свършили с шесторки, са добри стражари. Ако стражарите свършваха учението си с шесторки, светът би се оправил моментално. Днешният свят не е оправен, понеже стражарите не са свършили с шесторки.

Това, което сега говоря, е неразбрано за вас. Защо? Защото имате криво схващане за живота, за предназначението на човека. Има ли нещо лошо в положението на стражаря? Каквато и работа да върши човек, тя е намясто, само ако е изпълнена добре. Като е дошъл на Земята, човек трябва да играе ролята си добре. Веднъж стъпил на житейската сцена, той трябва да е доволен от ролята си. Не е важно каква роля ще играе; важно е как ще изиграе ролята си. Като играе ролята си, той трябва да разбира идеята, която авторът е вложил в нея. За да предаде идеята добре, той трябва да познава автора на тази идея. При това не е достатъчно само актьорът да играе добре, но от всяка роля той трябва да придобие нещо. Какъв смисъл има в това, че е играл ролята на слуга, ако не е научил и приложил в живота си закона на служенето? Какво е придобил актьорът, който е играл ролята на цар, ако не е изработил в себе си качествата на царя? Да бъдеш цар, това значи да бъдеш гениален по ум, по сърце и по воля. Само геният може да бъде цар. В бъдеще само гениите на доброто ще стават царе. Посредственият човек никога не може да бъде цар. Царят винаги трябва да заема първо място по гениалност. След него ще се нареждат по-малко гениални хора, докато дойдат до обикновените, които ще изпълняват заповедите на по-горните. Да управляваш, това не значи да прилагаш някаква външна дипломация.

Съвременните народи искат да установят помежду си отношения на висша дипломация. И това е добре, но преди всичко хората трябва да спазват тази

висша дипломация към разумните закони на природата. Един народ има право да съществува дотолкова, доколкото спазва естествените отношения към законите на разумната природа. Първото отношение на народите, на обществата, на семействата, на индивидите, е към разумната природа, а после един към друг. Всички народи, всички държави са удове на великия Божествен организъм. Следователно, ако не функционират в съгласие с този велик организъм, те са осъдени на изчезване. Тази е причината, поради която много държави и народи са изчезнали от Земята. В далечното минало са съществували атлантска и лемурийска раси, но днес нищо не е останало от тях. Какво ще остане в бъдеще от бялата раса, не се знае. Защо? Защото природата не търпи никакво израждане. Когато види, че някой човек спира, природата го поставя на страдания. Искан ли някой да си поживее, без да работи, той е осъден на израждане. При това не е достатъчно човек само да работи, но той трябва да влезе във връзка с всички видни хора по лицето на Земята. Поетът трябва да бъде свързан с всички видни поети; музикантът трябва да бъде свързан с всички видни музиканти; философът трябва да бъде свързан с всички видни философи; ученият – с всички видни учени; общественикът и държавникът – с всички видни общественици и държавници. Като пише нещо, поетът трябва да има разбиране за това, което е писал, и пръв той да е доволен от работата си, а после другите. Същото се отнася и за учения, за философа, за музиканта. Ако човек сам не е доволен от живота си, от работата си, хората най-малко могат да бъдат доволни от него. Не е въпрос човек да бъде доволен по форма, но по същество. Човек трябва да работи така, че всеки момент да внася някакво подобрение в работата си, както и в живота си.

Да подобри човек живота си, това значи всеки следващ ден да се отличава с нещо ново от предиш-

ния. Както миналият живот е бил приготвление за сегашния, така и сегашният е приготвление за бъдещия. Това показва, че по естество животът е един и неделим. Както животът не се дели, също така и любовта е неделима. Любовта е сила, която непрестанно се проявява и разширява. Любовта е единственото реално нещо в света. Като реалност, любовта се изразява чрез четири неща: тя внася светлина в ума, топлина в сърцето, благородство в душата и сила в духа. Всяко нещо, което не внася тия четири елемента в човека, не е реалност. Всяка наука, всяко учение, което внася светлина в човешката мисъл, топлина в сърцето, благородство в душата и сила в духа, е реална. Кой човек е силен? Силно ли е магарето, което господарят всеки ден товари? Не е силно. Силен човек е онзи, когото никой не може да товари. Товарят ли го другите, той не е силен. Силният човек сам се товари и сам се разтоварва. Силен човек ли е този, когото дяволът товари и разтоварва? Не само че не е силен, но той изпада в положението на магаре, което господарят по своя воля товари и разтоварва. Как може да се освободи човек от товара на дявола? Като изучава и прилага закона на смаяването.

Като правя сравнение между магарето, натоварено от господаря си, и човека, натоварен от дявола, нямам предвид никого, не искам да обиждам, но взимам натовареното магаре за символ. Някога магарето е имало красива форма, но било недоволно от формата и вида си, и пожелало Бог да му даде по-голяма форма и глас, с който да обръща внимание на всички. Формата и гласът на днешното магаре са по негово желание. Като реве, с това магарето иска да каже на хората да бъдат доволни от положението, което им е дадено от Бога. Не са ли доволни, ще носят на гърба си товарите на господарите си и ще бъдат посмешище на хората. Следователно иска ли човек да се освободи от робството на своя господар – дявола, трябва

ДА ВИ ДАДЕ

постоянно да се смалява, да стане почти невидим. Като го срещне в някаква малка форма, дяволът ще го погледне с презрение и ще му каже: „Хайде, върви си, иди далеч от мене. Не ми трябваш такъв“. Както магарето търси днес своята първоначална форма, да се облече в нея, така и човек се стреми към своя първичен образ, създаден по подобие Божие. Облече ли се в тази форма, той ще се върне в правия път – в служене на Бога.

Днес всички говорят: „Човеци трябва да бъдем! Характер трябва да имаме!“. Какво значи да бъдеш човек? Това значи да имаш образа и подобие на Бога. Да бъдеш такъв, какъвто Бог някога те е създал. Който е изгубил образа и подобие на своя създател, не може да разбере Божествените прояви. Срецам едно шестгодишно момиченце и го помилвам. То веднага се обръща към мене, поглежда ме недоверчиво, измерва ме от главата до краката и се отдалечава. То не може да разбере защо го помилвах, вследствие на което се отдалечава. Срецам друго шестгодишно момиченце, което също помилвам, и му давам една хубава ябълка, като му казвам: „Вземи тази ябълка и излез на пътя, дето ще срещнеш момиченце като тебе, но без майка и баща, пълно сираче, дай му тази ябълка и го помилвай!“. Това момиченце вече ме поглежда с доверие и радост. То счита, че може да ми се довери и да има приятелски отношения с мен. Защо? Защото е разбрало една от проявите на Божественото в човека.

Следователно истински човек е онзи, който разбира и цени Божественото в себе си и в ближните си. Като разбира проявите на Божественото начало, човек разбира смисъла на живота с всички негови прояви и промени, и разумно ги използва. Например човек минава през фазата на детство, на зрялост и на старост, но ако не разбира философията на живота, ще мине и замине през тези фази, без да придобие нещо. Какъв смисъл има младостта, ако човек не е придо-

бил нещо от нея? Какъв смисъл има възмъжаването, ако човек не е станал по-умен? Какъв смисъл има старостта, ако човек не е станал по-мъдър, отколкото е бил? Някои казват, че детството, възмъжаването и старостта са фази на живота, на цялото Битие, през които човек неизбежно минава – нищо повече. Не, не е така. Всяка фаза, през която човек минава, трябва да му даде нещо реално. Ако, като дете, човек не може да влезе в Царството Божие, той не е разбрал какво нещо е детството. Казано е в Писанието: *Ако не станете като децата, не можете да влезете в Царството Божие.*

Какво разбирате под думите „Царство Божие“? Царството Божие подразбира разумен, съзнателен живот. Може ли бедният да влезе в Царството Божие? Може. Ами богатият? И той може. Добре разбрани и използвани, сиромашията и богатството са две велики блага в живота на сегашния човек. Не може ли да ги използва разумно, те носят ред нещастия за него. Всяко отношение в живота на хората има смисъл само тогава, когато почива на здрава, вътрешна връзка. Какво отношение може да има между майка и дъщеря или между баща и син, ако те не се познават вътрешно? Щом не се познават, това показва, че между тях не съществува дълбока, непрекъсната връзка. Какви приятели са тези, между които няма никаква връзка? Каква вяра е тази, която не почива на познаване на Бога? За да вярва в Бога, първо човек трябва да Го познава. Не Го ли познава, той не може да вярва в Него.

Една царска дъщеря, красива и млада, трябвало да се ожени, но според орисията ѝ трябвало тя сама да познае избраника си между десет млади, красиви момци, все нейни кандидати. Денят на избора дошъл. Десетимата момци кандидати се явили в определения ден и час, и с трепет очаквали да се яви младата, красива царска дъщеря, да избере един от тях. Като се изре-

ДА ВИ ДАДЕ

дили пред нея, тя спряла вниманието си на първия, който бил облечен с великолепно царски дрехи. Като свалил маската си, царската дъщеря се ужасила: пред нея стоял черен, грозен циганин. Тя се отдалечила от него и казала: „Не искам да се женя!“. Бащата насилва я заставил да повтори избора си. Не само че го повторила, но и потретила, обаче все попадала на човек, когото не харесвала. Тя не могла да познае кой от десетимата кандидати е нейният възлюбен. Отчаяна от неуспеха си, тя се отказала да се жени. Най-последен от мъдреците дошъл при нея и ѝ казал:

— Направи още един опит, може да познаеш своя възлюбен. Аз ще ти помогна малко. Като минат десетте момци край тебе, последният ще бъде твоят възлюбен.

Царската дъщеря се приготвила и с нетърпение очаквала десетия, но каква била изненадата ѝ, когато пред нея се явили само девет – десетият го нямало. Какво било състоянието на царската дъщеря, когато именно десетият го нямало в редицата, а в него тя трябвало да познае своя възлюбен!

Съвременните хора се намират в положението на царската дъщеря, която търсела своя възлюбен, но не могла да го намери. Те търсят реалността, т.е. те търсят своя идеал, своя възлюбен, но и до днес не са го намерили. Защо? Защото животът им още не е такъв, какъвто трябва да бъде, и защото още не са се върнали към първоначалното положение, когато са били създадени по образ и подобие Божие. В какво се заключава истинският живот? В истинско учене и в приложение на изученото. Въпреки великите и безбройни задачи на човечеството, някои се запитват какво ще правят, като постигнат идеала си. Много просто. Какво ще прави болният, като излезе от болницата? Докато е в болницата, всички ще му услужват: ще му носят лекарства и храна, ще го обличат и събличат. Обаче като оздравее и излезе от болницата, той ще започне

да учи, свободно да се разхожда, да прави екскурзии, да яде и да пие, да се облича и съблича както иска и когато намира за добре. Само във от болницата, свободен от помощта и услугите на милосърдни сестри и братя, човек разбира какво нещо представлява разумният, съзнателният живот.

Христос казва: *Да ви даде*. Какво да ви даде? Истинското знание, истинската мъдрост, истинския живот и истинската свобода. Придобие ли човек тия неща, с тях заедно придобива и сила, не физическа, но сила на своя ум и на своето сърце. Ако е въпрос за външна сила, физически човек е по-силен, отколкото трябва. Днес той трябва да работи за укрепване на своя ум и на своето сърце. Физическата сила трябва да отстъпи мястото си на духовната. Искан ли бащата да направи сина си наследник, трябва да му отстъпи мястото си, а той сам да замине за другия свят. Докато заема първото място, като глава и господар на имотите си, бащата не може да направи сина си наследник. Бащата и синът не могат едновременно да заемат едно и също място. За да отстъпи своя трон на сина си, бащата трябва да замине за някъде, защото двамата не могат да заемат едновременно едно и също място. Всеки човек сам за себе си може да стане цар, наследник на онази държава, която Баща му е предоставил да управлява. Коя е тази държава? Човешкото тяло, в което са вложени ум, сърце и воля. Може ли да организира силите на сърцето, на ума и на волята си в едно, да ги подчини на стремежите на своята душа и на своя дух, човек управлява добре своята държава. Щом може да управлява своята държава добре, той има правилни отношения към всички хора и държави, и може всякога да им помага. Обаче докато не е оправил своята държава и не е познал нейните нужди, той не може да има правилни отношения нито към своите ближни, нито към Бога. Изправи ли себе си, т.е. своята държава, човек познава вече себе си, своя

ДА ВИ ДАДЕ

ближен, а също така и своя Създател. При това положение той не се осмелява да коригира Божественото, не се осмелява да коригира любовта.

Днес всички хора се коригират: майката коригира дъщерята, а дъщерята – майка си; бащата коригира сина си, а синът – баща си. Те могат да се коригират във всички области, но не и в любовта. Никой никого не може да коригира в любовта. Какъвто е бил бащата в любовта си, такъв ще бъде и синът. Каквато е била майката в любовта си, такава ще бъде и дъщерята. Малките на овцата, малките на вълчицата ще бъдат точно като нея. Чудни са хората, когато очакват синът да не бъде като баща си и дъщерята – като майка си. Това никога не е било и няма да бъде. Следователно, ако синът не прилича на баща си, причината се дължи на две положения: или синът не познава баща си, или този, когото счита за свой баща, не е негов баща. Ако синът е по-лош или по-добър от баща си, последният не е истинският му баща. Ако синът напълно прилича на баща си, последният е истинският му баща. Щом синът и дъщерята приличат на баща си и на майка си, те са техни деца. При това положение родителите носят отговорност за децата си. Ако децата са по-добри от родителите си, последните не са техни истински родители и не носят никаква отговорност за тях.

И тъй, искате ли да разберете Божественото учение, вие трябва да се освободите от своите лични възгледи. Като изнасям новите възгледи на живота, мнозина ги разглеждат от положението на личните си възгледи и не знаят кое е право и кое – криво. Прави неща са тия, които всякога, през всички времена и епохи са прави. Например прав възглед е следният: яж само пресни плодове. Яж само пресен хляб. Няма ли пресни плодове и пресен хляб, не яж. Не яж никакви консерви! Яж пресни, свежи плодове, току що откъснати от дървото. Яж прясно жито, преди да е мляно на воденица. Който иска да внесе светли мисли

в ума си, той трябва да яде плодове, които са зрели на север; който иска да внесе благородство в сърцето си, той трябва да яде плодове, зрели на юг; който иска да внесе благородство в характера си, той трябва да яде плодове, зрели на изток; който иска да придобие разбиране за живота, той трябва да яде плодове, зрели на запад. Оттук виждаме, че всяка посока, всяко направление, откъдето идат силите на природата, оказва специфично влияние върху човека. Ако някой ви хване с лявата си ръка, той ви предава чувства; хване ли ви с дясната си ръка, той ви предава мисъл. Обаче ако ви хване с двете си ръце, той едновременно ви предава и чувство, и мисъл. Майката прегръща детето си с двете си ръце едновременно, за да му предаде импулс за живот. Значи всяко движение, всяка промяна в природата има свой дълбок смисъл и значение. Няма движение в разумната природа, което да е безсмислено. Откъдето и да иде, слънчевият лъч крие в себе си специална сила, вследствие на което оказва специфично влияние върху човека.

Какво представя светлината? Светлината е материална сила, подобна на извор. Когато се намери под известно напрежение, тя извира, лъкатуши, извива се в различни посоки и облива целия свят. Тя полива всички живи същества, хора, растения и животни, както и водата, и ги заставя да растат и да се развиват. В това отношение светлината и водата представят една и съща материя, но в две различни състояния. Ако сгъстите материята на светлината, последната ще се превърне във вода. Ако пък разределите материята на водата, т.е. ако я разложите на нейните основни елементи, които поставяте на крайно разреждане, ще получите материя под формата на светлината. Светлината се движи, както и водата. Без движение никакъв живот не би съществувал. Който е придобил живота и му е станал господар, той може да бъде господар и на водата, и на светлината. Не е ли станал господар на

живота, той не може да бъде господар нито на водата, нито на светлината.

И тъй, искате ли да разберете живота, вие трябва да се домогнете до всички науки – философия, математика, литература, естествена история и др. Те ще ви послужат като пособия за постигане на вашата цел. Щом е дошъл на Земята, човек трябва да разбере живота, т.е. неговия произход, смисъл и значение. Христос казва: *Това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога*. Стане ли въпрос за познаване на Бога, всички го отлагат за далечното бъдеще. Ако пък се спират върху този въпрос, те не разглеждат Бога като Първопричина на нещата, но Го разглеждат по форма и казват, че Бог е създал всичко. Обаче това не е достатъчно. Има неща, които не са създадени от Бога. Като четете книгата за създаването на света, там се казва: *И рече Бог: „Да бъде виделина!“*. И стана виделина. По същия начин се създадоха и другите неща. Обаче единственото нещо, което Бог пожела да направи по свой образ и подобие, беше човекът. Значи Бог направи човека с ръцете си, създаде го по свой образ и подобие. Много неща има, за които се казва, че Бог ги създаде, но всъщност те са човешки изобретения. Човешките работи са временни, а Божиите – вечни.

Много от сегашните философи и богослови мязат на един негърски проповедник, който по много необоснован начин разправял на слушателите си за създаването на първия човек. Той казвал, че преди да създаде първия човек, Бог насадил една голяма, гъста гора, за да използва дърветата ѝ за пръти, на които да суши човека. Като израсла гората, Бог изсякъл няколко дървета, направил от тях здрави колове, които наредил като плет. След това Той взел пръст, направил от нея човек и вдъхнал в ноздрите му дихание на живот. За да изсуши човека, Той го турил на плета. Някои от слушателите запитвали своя проповедник:

- Къде е била тази гора?
- Това не е ваша работа!
- Ами плетът?
- И това не е ваша работа!
- Има ли остатъци днес от този плет?
- Това не се знае.

Не, такива теории за създаването на човека не могат да се приемат. Някои философи искат да докажат нещо и започват: „Да допуснем...“. Какво да допуснем? Да допуснем, че някъде имало гора. После да допуснем, че от дърветата на тази гора бил направен плет и т.н. Въз основа на ред такива допускания те вадят своите философски заключения. Не, тези заключения са подобни на твърденията, които правели някои учени от една школа в Америка, наречена „Школа на духа“. Тези учени поддържали мисълта, че материя в света не съществува, но всичко е дух. Един ден станала катастрофа с трен и много пътници пострадали. Един младоженец, който отивал на сватбеното си пътешествие, счупил и двата си крака при катастрофата. Понеже учените от „Школата на духа“ лекували различни болести, младоженецът повикал един от тях да го лекува. Две-три седмици наред дохождал този лекар, но нищо не правил. Той се мъчил да убеди болния, че краката му са здрави, понеже бил убеден, че материя не съществува, а всичко е дух. Щом материя не съществува, и краката му са здрави. С течение на времето краката сами по себе си започнали да заздравяват и след един месец болният бавно пристъпвал. Като видял това, лекарят дошъл при него и му казал:

- Сега трябва да платиш.
- Добре, казал болният, допусни, че ти плащам 10 000 долара.
- На другия ден лекарят пак отишъл за пари.
- Допусни, че ти давам 20 000 долара. Не си ли доволен?

— Аз искам да ми платиш за лекуването.

— Както лекуваш, така ти се плаща.

Мнозина постъпват като учените от „Школата на духа“. Преди да са свършили училище, те казват: „Като свърша училище, ще се ожения, ще ми се родят деца, ще ги възпитам и образовам, ще заемат големи служби, а аз ще стана пръв министър, ще подобря положението на народа си и т.н.“. Той разправя, че това ще направи, онова ще направи, но работите му остават все недовършени. Защо? Защото не се заема да работи, а говори какво ще направи в бъдеще. Човек трябва да си изработи една здрава, положителна философия. Дойде някой при мен и ме пита в какво вярвам:

— Аз вярвам в това, в което и ти вярваш.

— Аз вярвам в парите.

— И аз вярвам в парите.

— Аз вярвам в силата.

— И аз вярвам в силата.

— Аз вярвам в материалния живот.

— И аз вярвам в същото.

— Тогава ти си като мен.

— Да, аз съм като теб, но не зная дали ти си като мен.

Аз обичам парите, но като дойдат при мен, разговарям се с тях, питам ги отде идат, какво намерение имат и като ги изслушам, казвам им, че трябва да ми се подчиняват. Аз ще бъда господар, а те – слуги. Каквото им кажа, те трябва да го изпълнят. От парите искам пълно подчинение. Когато срещна една мома или момък, аз ги спирам и ги запитвам защо са мома и момък. Ако не могат да отговорят на въпроса, казвам, че мома е само онази, която говори истината. Лъже ли, тя не е мома. Момък е само онзи, който говори истината. Лъже ли, той не е момък. Аз бих желал целият свят да е пълен с моми и момци, които говорят и прилагат истината.

Сега не е въпрос да обяснявам как разбирам нещата, но човек трябва да прилага. Каквото знае на теория, той трябва да го приложи в живота си. Всички говорят за Бога, но не Го разбират. Те мислят, че Бог е недостъпен. Той наистина е недостъпен, но само за ония учени, философи и поети, които мислят, че са постигнали всичко и нищо повече не им трябва. Затова, когато философът, от висотата на своето положение, започва да изследва Бога, той се скрива зад причинния свят. Когато астрономът го изследва, той се скрива във вечността, дето никакъв телескоп не може да го намери. Когато поетът го търси, Той се скрива в най-малките згълчета на вселената, да не може да го зърне. Обаче Бог се открива на децата, на бедните, на страдащите, на унижените и на оскърбените – на чистите по сърце. Дойде ли някое дете при Бога, Той веднага излиза пред него, започва да го милва, да му говори тихо, като му разкрива красотата в света. Ако същото дете отиде при поета, последният го поглежда отвисоко, казва му, че нищо не знае и започва да му декламира:

— О, Ти, който владееш над цялата вселена. Ти, който изгълваш всичко с ужас и трепет. Ти, който разклащаш световите и пълниш сърцето на човека с горчивини, а в ума му внасяш мрак и съмнение!

Детето седи и слуша, но не харесва тия високи думи. То казва:

— Слушай, поет, аз видях Този, когото рисуваш в такива страшни краски. Той ме помилва, зарадва ми се и ми проговори.

— Сън е било това. Един ден и ти ще остарееш като мен и ще разбереш какво е Бог.

Наистина Бог е такъв, какъвто човек го вижда. За поета Бог е далеч, а за детето е близо. За поета е страшен, за детето е благ. Докато го търси, поетът неизбежно ще минава през бездни, през височини и долини. За детето обаче пътят към Бога е отворен, без

никакви препятствия. В търсене на своя идеал, поетът мяза на онзи царски син, който се влюбил в една красива царска дъщеря, която била голяма туристка. Цял живот тя пътувала от една планина на друга и той трябвало постоянно да върви подир нея, докато един ден я настигне. Обаче всичките му усилия оставали напразни: тъкмо се качи на върха, от който я вижда, тя поема вече втори връх. Върви той след нея цял живот, качва се по върхове, слиза в долини, но царската дъщеря не може да постигне. И след това поетът описва своите мъчения и несгоди, своите страдания и лутания, докато в заключение казва: „Не можах да постигна това, което цял живот търсих“. Защо не могъл да го постигне? Защото е казано в Писанието: *Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие*. Достатъчно е човек отдалеч да зърне момата на истината и да благодари, че е могъл да я види. Не е нужно да я стигне и да я натовари със своя багаж. Който прави това, той е лош човек. Бъди доволен, че си стъпил на върха, на който и тя е била. Целуни мястото, дето тя е стъпила, и слез в долината. В този живот повече не ти е дадено. Никой не може да хване Истината, но в стъпките ѝ всеки може да върви. Мнозина не разбират какво представя Истината, какво представя реалността на живота, но казват, че са дошли до реалността. Да, те са дошли до стъпките на реалността, но не и до самата нея. Нека бъдат благодарни и за това. Не е малка привилегия за човека да върви по стъпките на реалността. Псалмопевецът казва: *Когато отдалеч видя лицето Ти, душата ми се възрадва*. Да видиш лицето на Бога, това значи да придобиеш вдъхновение за цял живот и всичко да се осмисли пред тебе.

Днес хората говорят само за своите разочарования и казват, че никой никого не обича. Докато човек не обича себе си, и другите не могат да го обичат. И докато той сам не обича, и хората няма да го обичат.

Каквото вложиш, това ще получиш. Ако сееш жито, жито ще пожънеш. Каквото си сял, това ще пожънеш.

Съвременните хора трябва да дойдат до дълбоко вътрешно разбиране на живота, на отношенията, които съществуват между тях. Когато двама души завързват приятелство помежду си, те трябва да знаят защо правят това. Ако се женят, пак трябва да знаят защо се женят. Човек търси приятел, за да даде място на Господа, да се прояви между него и приятеля му. Човек се жени, за да даде място на Господа, да му даде възможност да се прояви. Хората се обединяват в общества, в държави, за да дадат възможност на Господа да се прояви между тях. Някой човек става музикант с единствената цел да даде възможност на Великия да се прояви чрез него. При това положение и приятелството, и женитбата, и обществата, и държавите, и музиката, и поезията, и художеството, и науката имат смисъл. Истински поет, художник или музикант е този, който предава истината кратко, просто и ясно. Например изразът „стани със зората“, е красив, поетичен, идеен и изразителен. От тези три думи се разбира, че човек трябва да става рано, когато зората излиза.

Сега стремете се към възвишения живот, който се изразява с простота и образност. Внесете тази простота в живота си и кажете: „Има само едно вечно начало“. Ставай и лягай с това вечно начало. Ставаш ли сутрин, кажи си: „Има само едно вечно начало“. Лягаш ли вечер, кажи си: „Има само едно вечно начало“. Пишеш ли, учиш ли, работиш ли, управляваш ли, страдаш ли, или се радваш, всякога казвай: „Има само едно вечно начало“. Помнете, че каквото правите, вие сте под наблюдение на разумни същества. Те следят всяка ваша постъпка и ви плащат заслужено. Животът на всеки човек е възлизане към Бога. Целият път до този връх е зает от хора, бедни и богати, учени и прости, които имат същата цел, да стигнат върха.

ДА ВИ ДАДЕ

Пренебрегнете ли един от тия ваши спътници, ще ви върнат назад, да изправите погрешката си. Искате ли да се явите пред вечното начало на живота, вие трябва да бъдете изправни в мислите, в чувствата и в постъпките си. Задръжте в ума си мисълта, че има само едно вечно начало.

15 декември 1929 г., София

Имам власт

*Не би имал власт, ако
не бе ти дадена отгоре.*

Йоан 19:11

Пилат каза на Христос: *Имам власт да те разпна, имам власт и да те пусна.* Христос му отговори: *Не би имал власт, ако не бе ти дадена отгоре.* Тия два стиха отговарят на двата възгледа на хората. Според тях хората се делят на две категории. Тези, от първата категория, казват: „Не сме ли учени, даровити, богати и силни хора?“. Те са подобни на Пилат, който казва: *Нямам ли власт да те разпна? Имам власт да те разпна, имам власт и да те пусна.* С тези думи Пилат се обърнал към Христос, един от най-великите хора на света. Казвате: „Не можа ли Пилат да постъпи по друг начин?“. Така постъпвате и вие, когато решавате някоя трудна задача, от която зависи животът ви. Щом се намерите в трудно положение, казвате: „Нямам ли власт да постъпя по един или по друг начин? Не съм ли свободен да постъпя както разбирам?“. Какво спечели Пилат с осъждането на Христос? Прослави се. Ако не беше осъдил Христос, досега името му щеше да бъде забравено. А днес, като се чете *Евангелието*, постоянно се споменава името на Пилат. Културен човек беше Пилат. С едно измиване на ръцете си той искаше да мине за невинен, да се освободи от всякаква отговорност. Ако има някаква грешка в това дело, той я стовари върху гърба на евреите. С измиването на ръцете си Пилат искаше да каже, че като римлянин, той не поема нищо на съвестта си.

Когато става въпрос за Пилат, всеки казва, че е лесно да измие човек ръцете си, да махне от съвестта

си всякаква отговорност. Питам: кой не е постъпил поне веднъж в живота си като Пилат? Щом извърши някакво престъпление или направи някаква погрешка, човек измива ръцете си и се отказва от всякаква отговорност. Той започва да търси виновници за погрешката си вън от себе си и казва: „Майка ми беше нервна жена, баща ми беше сприхав, те предадоха своите качества на мен, вследствие на което не можах да се овладеея и сгреших“. Това са разсъждения на Пилат. Пилат казваше, че има власт, но властта му имаше сила, докато се прояви. Щом се прояви, човек има власт да постъпи по един или по друг начин. В това време той е на изпит. Като се прояви, като произнесе присъдата, той вече не е свободен. Докато е на поста си, съдията има власт да постъпва по един или по друг начин. Щом напусне поста си, той изгубва властта си и влиза в запас. И в миналото, както и днес, съдиите съдят света, но светът не е станал по-добър. Светът наистина не е станал по-добър, но и по-лош не е станал. Днес хората не са толкова добри, колкото ще бъдат в бъдеще, но не са толкова лоши, колкото са били в миналото. Изобщо лошото се определя от миналото, а доброто – от бъдещето.

Кои са били подбудителните причини, които заставиха Пилат да осъди Христос? Сам Пилат каза, че има власт да разпне Христос, има власт и да Го освободи. Въпреки тази изповед Пилат не можа да се противопостави на желанието на евреите. Те му казаха, че ако освободи Христос, той се обявява против Кесаря. Пилат се уплаши и отстъпи. Като се намери пред дилемата кого от двамата да предпочете, Кесаря или Христа, Пилат веднага реши въпроса. Той не искаше да изложи своя личен интерес на риск, затова предаде Христос на евреите, да се разправят с Него, както те намират за добре. Христос каза на Пилат да постъпи според властта, която му е дадена отгоре. Пилат се замисли и си отговори: „Имам власт да те

пусна, но ако постъпя така, ще изчезна като Пилат. Ако те осъдя, името ми ще остане знаменито“.

Имам власт да те разпна, имам власт и да те пусна. Съденето на Христос се започна преди две хиляди години, но още не е завършено. И до днес още Христос стои пред съвременния Пилат, за да го съди. От Пилат на миналото Христос се освободи, но от сегашния Пилат още не е свободен. Христос се освободи от старите римски вериги, но от съвременните вериги още не е свободен. Христос се освободи от Пилат, от Ирод, от Каяфа, от първосвещениците и от книжниците на миналото, но от съвременните съдии, от първосвещениците на XX век още не е свободен. Много от сегашните християни се намират в положението на апостол Петър, който искаше да умре заедно с Христос, но скоро след това се отрече три пъти от Него. Други пък се намират в положението на евангелист Йоан, любимият ученик на Христа, когото щом хванаха за дрехата, остави я в ръцете на онези, които го преследваха, и избяга. Останалите ученици на Христос, въвн от дванайсетте, се разпръснаха по различни посоки, накъдето им видяха очите. Дванайсетте ученици на Христос представят 12 вида убеждения, религии, които се пръснаха по света. Христос обаче остана сам със своето верую. В какво се заключава веруюто на Христа? В любовта, в геройство му, в умението му да страда и накрая да излезе победител. Христос смело понесе своя кръст, за което го увенчаха като победител.

Днес всички задават въпроса защо Христос носи кръста само до едно място и после го захвърли. Има една тайна в това. Христос носи кръста до известно място, но после каза: *Оттук нататък не нося кръст. Дотук аз го носих, а сега той ще ме носи.* След това разпнаха Христа на кръста. Обаче от възкресението до днес Христос не е носил никакъв кръст, но кръстът Го носи. Хората обаче още носят кръста. Благодарение

ние на кръста те са направили много изобретения. В страданията човек става изобретателен. Като влезе в някой дом, кръстът разплаква всички. Няма човек в света, който да не е плакал на кръста. Кръстът е един от страшните ангели. Кръстът е едно от страшните, но разумни същества, което чрез човека разрешава една от великите задачи на живота. Заедно с него и човек разрешава тази велика и трудна задача.

— Защо трябваше да разпнат Христа?

— Това е Негова работа.

— Защо човек трябва да умира?

— Това е негова работа.

— Защо живееш?

— Това е моя работа. Защо ти живееш, това е твоя работа.

— Пари ми трябва, за да уча.

— Това е твоя работа.

При каквото и положение да се намира, човек трябва да съпоставя нещата, правилно да решава въпросите си, да не очаква други да му ги решават. Човек трябва да знае, че всички въпроси, които се отнасят до неговото сърце, до неговия ум и до неговата душа, са лични и той сам трябва да ги реши.

Съвременните хора не успяват в живота си, защото са се отклонили от първичния подтик на живота и са изменили посоката на своето движение. Понякога те попадат в правия път, но временно и скоро след това пак се отклоняват. Например някой човек направи едно добро дело, т.е. изпълни волята Божия и бърза да се произнесе за себе си, че е добър, праведен човек. Щом каже, че е праведен, че има власт, той е в положението на Пилат. Не, когато говори за себе си или за другите хора, човек трябва да говори истината. Само чрез истината човек може да разреши въпросите на живота. Докато сам решава въпросите си, човек може да каже, че това е негова работа. Вземат ли участие и други в решаването на тия въпроси, това е тяхна рабо-

та. Например докато майката носи детето в утробата си, това е изключително нейна работа. Щом детето се роди и го поемат други хора, например бащата, това е вече тяхна работа. Следователно, докато една идея живее само в ума на човек, тя е негово притежание. Излезе ли вън от него, тя става обща идея. Щом се роди, детето е общо притежание. То плаче, смее се, и всички около него взимат участие в неговата радост и скръб. Защо плаче детето? Това е негова работа. Защо се смее? И това е негова работа. Някой казва, че сърцето му е скръбно. Защо? Това е негова работа. Умът му е помрачен, не може да мисли правилно. И това е негова работа. Човек мисли, че има право върху сърцето и ума си. Не, сърцето и умът разрешават своите задачи, а човек трябва да чака разрешаването им, без да взима участие.

— Нямам ли власт над сърцето и над ума си?

— Нямаш никаква власт. Ако мислиш, че имаш власт, ти си Пилат, който мислеше, че има власт да разпне Христос, но има власт и да Го пусне. Тази власт му беше дадена отгоре, и то временно.

И тъй, силата на човека седи в приложение на истината. Ако не може да разбере и да приложи истината, човек всякога ще си остане слаб и немощен. Който е придобил истината, той разбира защо страда. Страданията на човека могат да бъдат лични, семейни, обществени, народни и общочовешки. Понеже е уд на Божествения организъм, човек взима участие в страданията на целокупния живот. Това е неизбежен закон. Всеки човек трябва да вземе участие в общите страдания, като свой дял. Мнозина мислят, че човек страда само за греховете си. Ние оставяме греха настрана. Грехът е анормално явление в живота. Той произтича от неестествените желания на човека. Има страдания, които също произтичат от неестествените човешки желания. Често най-красивите неща в живота произвеждат страдания. Например любовта,

със своето голямо изобилие, произвежда ред страдания. Като види това голямо изобилие, човек започва да граби, за да се осигури. Той вижда, че не може да запази любовта за дълго време, затова гледа да се възползва от присъствието ѝ. Любовта дава свобода на човека да яде колкото може; да взима колкото иска. Който не е готов за това изобилие, той се натъква на големи противоречия и страдания. Който иска изведнъж да придобие много неща, да стане добър, учен, богат, силен, свят човек, той има някаква користолюбива мисъл. Той иска да се представи пред хората, че е постигнал много нещо. След това ще започне да разправя, че е прекарал цели 20 години в пустинята в пост и молитва. Това е тщеславие. Не е нужно човек да разправя на хората как е станал светец.

Колкото и да се говори за святост и чистота, хората още не са дошли до това положение. Те проповядват истината, но сами се съмняват, вследствие на което се натъкват на противоречия. Те казват: „Чудно нещо, едно време молитвата ни се чуваше, но днес не се чува. Едно време имяхме всичко в изобилие, а днес и хляб нямаме даже“. Съвременните хора вярват в Бога, но въпреки това по цели дни и часове седят пред фурните, чакат да получат хляб. Те благодарят на фурнаджиите, че имат грижа за тях. Тези хора не могат сами да си приготвят хляб, а минават за учени, за светци, за праведни. Не говорете за вашата ученост и святост. От вас има много по-учени и по-свети хора. Ако отидете на Небето, с вашата ученост и святост нищо не можете да направите. За да ви покажат колко сте учени и свети, веднага ви изпращат на Земята, да помагате на грешни хора, да ги учите, да им покажете пътя към светлината. От това, което можете да направите за тях, ще се определи вашата ученост и святост. Ако нищо не можете да постигнете, ще кажете, че тия хора са големи грешници, не възприемат нищо.

— Това е тяхна работа. Много се измъчих с тях.

— Това е твоя работа. Докато намираш, че хората са големи грешници, че си пострадал за тях, Господ не ти обръща внимание. Кажеш ли, че ти си направил за тия хора каквото си могъл, а останалата работа е Божия, целият невидим свят ще се спре пред теб и ще ти помогне. Те се радват, че срещат човек, който работи в съгласие с Бога.

И тъй, за да не губят равновесието си, съвременните хора трябва да съпоставят нещата. Това не значи още, че абсолютно ще запазят равновесието си, но поне ще могат, като го нарушат, отново да го възстановят. Докато е в параход, човек неизбежно ще се клатушка на една и на друга страна, ще страда, ще се разочарова и т.н. Дългият път, който човек извървява, е свързан с големи изненади, с големи изпитания. За човека е важно да придобие вътрешно равновесие в себе си. Само любовта, мъдростта и истината могат да му дадат това равновесие. Те са единствените фарове, които определят посоката на неговото движение в тъмни и бурни нощи. Дойде ли до любовта, човек трябва да я постави на мястото ѝ.

— Ама докато дойдем до любовта, гладни ще умрем.

— Това е ваша работа. По този начин ще опитате какво значи да умре човек гладен.

Кое е по-добре: гладен ли да умре човек, или сит? И двете положения са добри. Ако човек умре гладен, за нищо няма да го държат отговорен, защото не е направил никакви дългове. Ако умре сит, кредиторите му ще го теглят, ще искат да плати дълговете си. Щом дължи, според закона на карма той трябва повторно до слезе на Земята, да плати дълговете си. Да повтаря човек нещата, това още не значи, че той е разрешил въпросите си. Повторението не урежда работите.

И тъй, като е дошъл на Земята, човек трябва да се домогне до великата наука на любовта. Да се домогне до тази наука, това значи да я изучава в нейното

последователно развитие, в проява на силите, които се крият в нея. Става ли въпрос за приложението ѝ, тя може да се приложи в своето максимално и минимално проявление. Тя действа в мислите, в чувствата и в постъпките на човека, както и в подсъзнанието, съзнанието, самосъзнанието и свръхсъзнанието му.

Пилат казва: *Имам власт да те разпна, имам власт и да те пусна.* От това гледище мнозина казват: „Имаме право да живеем както разбираме и както желаем“. Кога хората не са живели както разбират и както искат? Не е въпрос за свободата на човека. Всеки е свободен да живее според разбиранията си. Важно е обаче така да живее, че да придобие нещо ценно. Искан ли да придобие нещо ценно, човек трябва да се откаже от дребнавостите на живота. Трябва ли да разисквате върху въпроса от двама учени, лекар и свещеник, кой е по-учен, по-способен или по-духовен? Ученият се познава по работата си; способният лекар – по изкуството си да лекува; добрият свещеник – по начина, по който живее. Човек трябва да знае как да живее, как да работи, как да се моли, какви думи да говори. Има думи, силата на които може да тласне света напред. От човека се изисква умение правилно да ги произнася. Достатъчно е една от тия думи да се произнесе правилно, за да се освободи човек от нещастията и противоречията в живота си. Една такава дума е в състояние да повдигне човека до Небето. Каква по-силна дума искате, от думата „Господ“? Ако при най-тежките моменти на изпитания, човек се обърне към милостта Божия за помощ, той ще разбере какво значи да бъдеш свързан с Бога. При това положение трябва ли да се питате защо светът е създаден по този начин? Който е създал света, Той е предвидил всичко.

Днес всички се запитват коя е причината, задето човек непрекъснато губи своя вътрешен мир. Много причини има в живота на човека, които го спъват. Не е важно какви и кои са причините за това; важно е как

да преодолее тези спънки. За да се справи с препятствията си, човек трябва да се обърне към себе си, към силите, вложени в неговия организъм. В ума, в сърцето, в душата на човека се крият сили, заложби, чрез които той може да се справи с всички противоречия. Те представят несметни богатства за него, но ако разумно се използват. Като изучава своя ум, своето сърце, своята душа и своя дух, човек разкрива богатствата, които са вложени в тях, и се учи. Какво представя сърцето? Сбор от разумни същества. Що е душата? Божественото начало. Що е духът? Проявеният Дух в света. След всички тия богатства, трябва ли човек да се занимава с дребнавости в живота, които непрестанно го спъват?

Имам власт да те разпна, имам власт и да те пусна. Всеки човек може да каже същото, но той трябва да прилага онази власт, която му е дадена отгоре. Обиди ли те някой, не бързай да се саморазправяш, но запитай Христос, т.е. Божественото в себе си, как да постъпиш. Ще ти се отговори: „Постъпи според властта, която ти е дадена отгоре“. Не приложиш ли тази власт, един ден и тебе ще съдят. Ще дойде ден, когато Пилат ще бъде изправен на съд пред Христос. И Христос може да му каже, както едно време Пилат Му е казал, но любовта никога не отмъщава. Христос ще му каже: „Имам власт да те разпна, но имам власт и да те пусна. Аз ще постъпя според властта, която ми е дадена отгоре. Бъди свободен!“ . Пилат ще се освободи от позорния стълб, но от любовта, от Христовото учение няма да се освободи. Докато не приеме любовта дълбоко в себе си, човек е изложен на постоянни разочарования, независимо от това дали е богат или беден, учен или прост, млад или стар. Кой баща или коя майка не са се разочаровали от синовете и дъщерите си? Кой учен не се е разочаровал от работата си? Това не значи, че женитбата е лошо нещо. Нито женитбата е лошо нещо, нито науката. Всичко, което

става в живота, е добро, но има нещо, което човек още не разбира, вследствие на което преживява големи разочарования.

Сега ние желаем да ви поставим на правия път. За тази цел казвам: забравете миналото си и започнете да работите оттам, дето сте стигнали. Голяма част от човечеството е дошло до положението на Пилат, но за да не правят хората същата грешка, те трябва да дадат място на Христа в себе си, да приемат Неговата светлина. Пилат не може ли да приложи към Христос властта, която му бе дадена от Бога? Той може да направи всичко, за да не осъди Христос. Ще възразите, че ако Христос не беше разпнат, човечеството не би могло да се спаси. Това беше един от начините за спасяване на човечеството, и то най-слабият. Хиляди начини има, чрез които Бог може да спаси света. Ще кажете, че Пилат е бил лош човек, затова осъдил Христос на смърт. Много пилатовци има и днес в света. Колко хора, колко семейства са изпъдени от къщите си, благодарение на правото на собствениците на тия къщи. Без да мислят много, тия собственици влизат в правата си и пъдят навън, всред зима, бедни и нещастни хора. Щом има право и власт, човек може да я приложи, но от отговорността на делата си няма да се освободи. Човек носи отговорност за всяка своя постъпка. Отговорността носи страдания за човека, а страданията турят отпечатък – бръчките на лицето. Те говорят за сухота на сърцето, за безлюбие. Щом любовта напусне човека, старостта го посещава. Дето е старостта, там е безлюбието; дето е младостта, там е животът. Когато безсилието обхване човека, животът го напуска. Мъдростта изключва глупостта. Истината изключва лъжата и насилието. Любовта изключва безлюбието и разрешава всички въпроси в живота.

Като говорим за любовта, ние имаме предвид всички нейни прояви: към личността на човека, към семейството, към обществото, към народа и към цяло-

то човечество. Велико нещо е любовта! Няма човек в света, който да не се поддава на любовта. Обикнете ли някого, колкото и да е индиферентен към вас, в края на краищата все ще ви обърне внимание. Можете ли да поставите едно тяло на двацет хиляди градуса топлина и да не го стопите? Невъзможно е. Каквато и твърдост да притежава, в края на краищата това тяло не само че ще се стопи, но и на пара ще се превърне. Какво ще стане с човека, ако го поставят не на двацет хиляди градуса, но на трийсет и пет милиона градуса? Той ще се запали от всички страни и ще тръгне по света да търси лицето, което го е обикнало.

— Не е ли детинско това нещо?

— Не е детинско. Детинска любов не съществува.

Любовта е любов, но проявите ѝ са много. Каквито и да са проявите ѝ, любовта е в състояние да утешава, да възкресява, да повдига падналия, страдащия, слабия. Любовта посещава човека в моменти, когато е сам, от всички изоставен и забравен. Когато мисли, че всичко с него е свършено, тогава именно човек ще чуе тихия глас на Великия, който започва да му говори за ново, за светло бъдеще. От мъртъв, той възкръсва, излиза от студената обвивка на безлюбието и влиза в любовта, носителка на живота. Дойде ли до този момент, човек става гениален, започва да твори в областта на музиката, художеството, изкуството, науката и т.н.

— Да вярваме ли в това нещо?

— Това е ваша работа.

— Право ли говориш?

— Това е моя работа.

22 декември 1929 г., София

ИМАМ ВЛАСТ

Аз живея, и вие ще живеете

*Понеже аз живея,
и вие ще живеете.*

Йоан 14:19

Да се живее, в това седи великият смисъл на нещата. Да се живее, това е велико изкуство. Така казват всички поети, учени и философи. Всички хора се стремят към живота. Христос казва: *Понеже аз живея, и вие ще живеете.* Понеже майката живее, и детето ще живее. Ако майката умре, и детето ще умре. Някои казват, че детето може да живее и без майка си. Това е твърдение, но доколко е вярно, е въпрос. Има твърдения, които в основата си не са верни и не се допускат. Ако майката беше умряла, и детето щеше да умре. Понеже майката живее, и детето ще живее. Докато въздухът съществува, и ние живеем. Щом въздухът престане да съществува, и ние ще умрем. Без въздух човек не може да живее. Понеже водата съществува, и човек живее. Изчезне ли водата, и човек умира. И обратното е вярно. Водата и въздухът съществуват, защото човек живее. Умре ли човекът, въздухът и водата ще престанат да съществуват. Същото може да се каже и за хляба. Хлябът е резултат на това, че човек живее. Какво нещо е резултатът? И детето може да каже, че 25 е резултат на произведението от числото 5, умножено само на себе си. Дойдат ли до съдържанието, до същината на числото 25, и учените, и философите не могат да кажат нещо положително. Числото 25 може да вземе участие навсякъде в живота. То е съставено от майката и голямата дъщеря, която е женена. Двойката е майката, а петорката – дъщерята.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Животът, към който всички се стремят, има свой външен и вътрешен смисъл, но не такъв, какъвто хората разбират. Ако се спрем върху смисъла и целта на живота от гледището на обикновения човек, ние казваме, че животът няма никакъв смисъл, никаква цел. Животът има една вечна цел. Както и да се определя смисълът и целта на живота, те ще останат всякога неопределени. Какво представя животът? Животът е това, което има цел, която никога не може да се определи. Животът е това, което има смисъл, който никога не може да се определи. Тези неща се говорят толкова лесно, както е лесно да се каже „петстотин и десет“. На книга лесно се повдига числото пет в десета степен, но за да го повдигнете в живота си, вие трябва да минете през живота на един ангел. И при това положение даже, задачата ви едва ли ще бъде свършена наполовина. Лесно е да кажете за някого, че е десетостепенен чиновник, но в природата това степенуване не става лесно. Според разумната природа степенуването подразбира особена идея. Да живее човек, това не е еднократен процес. Реката живее дотогава, докато е свързана с извора. Щом връзката ѝ с извора се прекъсне, заедно с това и реката престава да живее. В този смисъл човешкият живот не може да се отдели от Божествения, както Божественият не може да се отдели от човешкия. Животът е един непрекъснат процес. За човека е важно да живее, а как ще живее, това е друг въпрос. Казвате, че някой човек е добър, благороден, красив. Къде е неговата доброта, къде е неговото благородство, това не ви интересува. Вие се интересувате от добротата и благородството му, а не от мястото на тия добродетели в него. Човек се интересува от светлината на свещта, а не от материала, от който е направена. Когато свещта изгори, светлината ѝ изчезва. Щом свещта не свети, тя не е свещ. Същото може да се каже и за човека. Човекът е човек, докато

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

има живот в себе си. Щом животът го напусне, той престава да е човек. Докато Божественото се проявява в човека, той минава за човек. Щом Божественото в човека изчезне и връзката му с Бога се прекъсне, с това той престава да живее и се връща в първоначалното си състояние. Какъв е бил човек първоначално, никой не знае.

Днес всички хора питат какъв е бил светът първоначално. Никакъв не е бил.

— Тъмнина ли е било всичко?

— Никаква тъмнина не е съществувала.

— Ами светлина имало ли е?

— И светлина не е имало.

Ако кажем, че първоначално всичко е било тъмнина, разбираме, че някъде е имало светлина. Ако кажем, че всичко е било светлина, ще излезе, че някъде е имало тъмнина. Значи първоначално, преди създаването на света, нито светлина е имало, нито тъмнина.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Всички хора са заинтересувани от живота, искат да живеят, вследствие на което искат да се осигурят: да бъдат здрави, да учат, да свършат училище, да заемат добри служби, да си купуват къщи, имоти и т.н. Кой човек, като е живял известно време на Земята, е постигнал своите желания? Кой човек се е ползвал от обичта и почитта на своите близки до края на живота си? Ако десетте души, които са го обичали и почитали, умрат, кой ще го обича след тях? Какво ще остане от вас, като умрете и вие? Слушате някой да казва: „Няма какво, ще се мре“. Ако този човек е убеден, че ще умре, защо прави толкова големи усилия, за да постигне едно свое желание? Защо се мъчи толкова много? И смъртта има смисъл. Смъртта заставя човека да обикне живота. Като обикне живота, човек влиза в областта на вечните промени. Човек ще страда и ще се радва, ще пада и ще става, докато най-после обикне Онзи,

който му е дал живот. Смъртта ще заведе човека при живота, а животът – при Бога, при Вечния Принцип. Смъртта подразбира вечни промени: разлюбваш едного, zalюбваш другиго. Когато младата мома иска да умре, това показва, че тя е разлюбила своя възлюбен и търси някой друг момък. Когато жената казва, че иска да умре, това подразбира, че е решила да напусне своя мъж, да се освободи от него, за да намери друг. Когато мъжът иска да умре, това подразбира, че той е решил да се освободи от жена си. Когато слугата иска да умре, това показва, че той има желание да напусне господаря си и да намери друг някой, по-добър от него.

Следователно желае ли човек смъртта, това показва, че той иска да се освободи от страдания. Наистина смъртта е освобождаване, но за кого? Смъртта освобождава праведния, но не и грешния. Като умре, праведният се освобождава от всички противоречия и заблуждения в живота си. Мнозина казват, че без заблуждения и противоречия не може да се живее. Да се мисли така, то е все едно да се поддържа твърдението, че без ядене не може. Вярно е, че без ядене не може, но трябва точно да се определи без какво ядене не може. Без хляб не може да се живее, но без кокошки, агънца и прасета – може. Рече ли съвсем да се откаже от ядене, човек ще се намери в положението на Настрадаин Ходжа, който всеки ден намалявал храната на магарето си, докато го отвикнал да яде. Обаче, в който ден магарето престанало да яде, и животът му се прекратил. Като знаете това, не се стремете да научите магарето си да не яде, защото ще го изгубите. Останете ли без магаре, вие ще се принудите сами да носите товара си.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Като живее, човек ще дойде до вътрешния смисъл на живота. Да разбере човек вътрешния смисъл на живота, това значи да се свърже със закона на любовта. Наистина

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

само любовта може да осмисли живота. Само любовта може да направи човека силен, благороден, учен. В старо време човекът на любовта наричали „маг“, а днес го наричат княз, цар, божество. За онзи, който е придобил любовта, животът е лек. Който не е придобил любовта, той очаква на любовта на хората. Добре е да ви обичат, но праведните, а не грешните хора. Обичат ли ви грешните, това значи да ви предадат своите слабости, от които с години не можете да се освободите. Когато грешникът ви обича, чрез любовта си той може да ви направи големи пакости. В такъв случай за предпочитане е безлюбието на грешника, отколкото неговата любов. Когато грешникът не ви обича, вие сте затворени за него, и по този начин се освобождавате от слабостите му. Обича ли ви, вие се отваряте за него като охлюв и приемате слабостите му. Докато не се е калил, докато не е разбрал законите на живота, човек не трябва да се отваря. Обичайте хората, без да се свързвате с техните слабости. Помагайте на хората, без да се свързвате с тях. Преди да обичате някого, вие трябва да обичате Бога и заедно с Него да отидете до онзи, когото обичате. Ако жената на твоя ближен е нещастна, преди да си я обикнал, ти трябва да я примириш с мъжа ѝ, да внесеш любовта помежду им. Успееш ли да направиш това, и те ще ти се радват, и ти ще им се радваш. Какво ще придобие един мъж или една жена, ако внесат раздор в едно семейство? Ако жената напусне мъжа си или мъжът – жена си, това не е никакво разрешение на въпросите. Като напусне мъжа си, жената ще търси друг мъж. Същото ще направи и мъжът. Ако се откаже от едно знание, от една теория или от една религия, човек ще потърси други, по-нови. Слушате някой да казва, че новото учение, новите идеи разрешавали всички въпроси, всички отношения между хората. Отношенията между хората са отдавна определени. Първата Причина, която е изпратила човека на Земята, е опре-

делила отношенията му към неговия ближен. Програмата, която човек трябва да изпълни на Земята, е отдавна определена. Неговата задача не седи в това да си съставя нова програма, но да изпълни онази, която вече е определена. Въпреки това човек си създава своя програма и търси щастието си там, гдето го няма. Каквото и да прави човек, в края на краищата неговата програма се анулира. Може ли простият овчар да задоволи нуждите и изискванията на царската дъщеря? Овчарят може да ѝ говори за природата, за своя естествен живот и да я удовлетвори за ден-два. На третия ден обаче тя ще започне да въздиша в овчарската колиба и да мисли по какъв начин да се върне в двореца на своя баща.

Царската дъщеря символизира душата на човека, която е живяла в двореца на своя велик Баща, където всичките ѝ нужди са били удовлетворявани. Тя е слязла на Земята да живее в овчарска колиба, да се учи. Какво може да даде светът на хората? „Е, ще живеем поне като хората, ще ядем, ще пием, ще се веселим.“ Не, това не е живот. Човек трябва да води съзнателен, разумен живот, да се освободи от недоволството. Недоволството е проказа за човешкото съзнание. Влезе ли недоволството в съзнанието на човека, той престава да разбира правилно нещата. Каквото и да говорят на недоволния, каквото и да му дават, той все протестира, нищо не може да го задоволи. Недоволният има особена философия, особени разбирания за живота. Той седи и мечтае за царската дъщеря. За да живее с царската дъщеря, човек трябва да има нейните разбирания. За да се разбират двама души, между мислите и чувствата им трябва да има известно съответствие. За да могат двама души да живеят в хармония, те трябва да са готови да се жертват един за друг. Не е ли готов човек да се жертва за възвишеното в света, той не е в състояние да се освободи от мъчнотиите в живота. Ще кажете, че всички хора са се жертвали, познават

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

закона на жертвата. Кога са се жертвали? Когато са се влюбвали. Наистина, когато мома и момък се влюбят, те отправят един към друг особени, крадливи погледи, които представляват нещо като инжекции. Инжекциите на един от двамата излизат по-силни, вследствие на което момата или момъкът заболява. Ако момъкът заболее, момата се заема да го лекува. Като го излекува, тя иска да ѝ се даде голямо възнаграждение. Като се види в несъстоятелност да плати такава голяма сума, той започва да мисли как да избяга, да се освободи от нея. Момата се сърди, недоволна е от него, говори за голямата жертва, която е направила. И той разправя за жертвата, която е направил за нея. Всъщност нито момата се е жертвала за момъка, нито момъкът – за момата. Жертва, която води към разлюбване, към недоверие между хората, не е истинска жертва.

Христос казва: *Това е Живот вечен – да позная Тебе, Единнаго, Истиннаго Бога.* Днес хората страдат, разочароват се, разлюбват се, защото не се познават. В познаването на нещата има нещо специфично, което определя силата на човека. Специфичното се заключава в любовта и във вярата на човека. Любовта и вярата правят човека силен. Аз не говоря за обикновената човешка любов и вяра, но за онази любов, която внася живот в човека, и за онази вяра, която не се разколебава при никакви условия.

Какво представя любовта? Любовта е сила, която нито ограничава, нито се ограничава. Ако хората биха се научили да не се месят в любовта на окръжаващите, досега светът би се оправил. Няма сила в света, която би могла да се противопостави на любовта. Като не разбират любовта, хората се страхуват от нея и едни-други се съветват да не се влюбват, да не би да се разлюбят скоро и да страдат. Дето има влюбване и разлюбване, там никаква любов не съществува. Ние наричаме това нещо „игра на любов“. Двама актьори, мома и момък, се влюбват, излизат на сцената,

за да покажат пред хората своята любов. В истинската любов няма влюбване и разлюбване. Там гори вечен, неугасим огън, запален от Божествения Дух. Този огън никога не изгасва. Който мисли, че може да изгаси огъня на Божествената любов, той не знае какво всъщност представя любовта. Посети ли любовта човека, той трябва или да бяга от нея, или да ѝ се подчини. Обаче бягството не разрешава въпросите. Дойде ли любовта при вас, вие трябва да ѝ се подчините – нищо повече.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Защо живее Христос? Защото обича Отца си. Следователно, като обичате Отца си, и вие ще живеете. Христос е пазил своята вътрешна връзка с Бога, вследствие на което има вечен живот. Влезе ли любовта в човека, от бездарен тя го прави даровит, от ленив – прилежен. Любовта внася велик импулс в човека. Любовта осмисля живота. Това са опитности, през които са минавали и минават всички хора. Любовта е посещавала много пъти човека, но той всякога я е изпускал. За оправдание човек казва, че е изгубил любовта си, понеже е бил прост, невежа. От друга страна същият човек казва, че е създаден по образ и подобие Божие. Кое от двете е вярно: че е прост човек, или че е създаден по образ и подобие Божие? Ако наистина човек е създаден по образ и подобие Божие, как е възможно да не е познал любовта, т.е. образа на своя създател? Ако някога, по известни причини, човек е изгубил любовта, днес той не трябва да се оправдава с простотата и с невежество си, но да се обърне към Христа и да поеме онзи път, от който някога се е отклонил.

Днес всички хора са недоволни, търсят нещо, което да ги задоволи. Недоволството предизвиква преждевременна старост. По какво познавате старостта? По бръчките на кожата. Бръчките са признак на сухота в организма. За да се подмлади, човек трябва да внесе в организма си от онази първична вода, която

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

е носителка на живота. Достатъчно е да се направи само една инжекция от първичната вода в кръвта на стария дядо и на старата баба, за да ги видите вече превърнати в млад момък и в млада мома, които се разговарят помежду си за любовта. Да се мисли, че старият не може да люби, е толкова вярно, колкото и твърдението, че той не се нуждае от храна. Да не люби, това е неестествено и временно състояние за стария. Естествено е състоянието на човека да люби, независимо от това дали е стар, или млад. Колкото е необходимо за човека да яде, толкова е необходимо и да люби. Грехът на човека не се заключава в яденето и в обличането му, но в непознаване на любовта. Човек трябва да познава любовта и да я прилага навреме и намясто. Който се е запалил от огъня на любовта, той е в състояние да запали всеки, който се докосне до него. Като не разбират проявите на любовта, хората ѝ приписват неестествени качества. Те казват, че някой не можел да спи от любов. Това не е вярно. Който люби, той спи, почива, яде, говори, живее добре. Като не разбират любовта, хората ѝ приписват ред патологични прояви. Патологията е наука за болните хора, а не за здравите. Любовта е за здравите. Задачата на човека е да освободи любовта от ония патологични прояви, останали от вековете, и да я приложи в нейния естествен вид. Задачата на човека е да освободи и религията, и науката от техните неестествени положения, да ги види в онази чистота, в каквато са се родили за пръв път в човешкия ум и в човешкото сърце.

Следователно една от задачите на новото учение е да изнесе любовта в тази форма, в каквато е поставена в свръхсъзнанието на човека. Да познае човек любовта, която действа в свръхсъзнанието, това значи да познава Божествения живот. Този живот наричаме *изгрев на Слънцето*. Да познава човек любовта на самосъзнанието, това подразбира духовния живот,

когато Слънцето е в своя зенит. И най-после, да познава човек любовта на съзнанието, това значи влизането му във физическия живот, когато Слънцето се намира в своя залез. Стане ли сутрин, човек трябва да хване началото на Божествения ден, наречен *свещен момент на любовта*. Този момент е наречен *първ лъч на любовта*. Този момент се среща и на обед, когато Слънцето е в своя зенит, и вечер, при залеза на Слънцето. Изгуби ли човек този момент, всичките му работи се развалят. Без Божественото, животът на човека представя празна воденица, която вдига шум, но никаква работа не върши. Обаче животът на всеки човек, който е намерил Божественото, е пълен. На такъв човек може да се вярва. Вярвайте във всеки човек, който е намерил свещения момент на любовта в изгряващото, в обедното и в залязващото Слънце. Този човек е намерил Истината.

Христос казва: *Понеже аз живея, и вие ще живеете*. Не е достатъчно човек само да живее, но той трябва да живее като Христа. Христос казва: *Както ме е Отец възлюбил, така и аз ви възлюбих*. Христос живее в закона на любовта и според този закон дава всичко в жертва. Щом е така, и хората трябва да дадат всичко в жертва, да се самоотрекат. Самоотричането е неизбежен закон. Човек трябва да се отрече от всичко старо в себе си: от своето старо знание, от своето старо разбиране на живота. Не се ли отрече от старото, той не може да се домогне до Божественото. Докато живеят, докато се хранят и лекуват по стар начин, хората ще останат на една и съща степен на развитие. Няма защо да се проповядва на хората как да живеят, как да се хранят и обличат. Дайте им светлина, чист въздух, чиста вода и доброкачествена храна и не се безпокойте. В чистия въздух, в чистата вода и храна те сами ще намерят Бога. Какво повече им е нужно? Каква по-велика молитва е нужна на човека от тия четири елемента? Като ги приеме в себе си, той вече

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

е готов да се моли. Обаче човек може да се моли само когато в него присъства великият Божи Дух, който познава законите и дава светлина и сила на човека, за да ги прилага. При това положение молитвата на всеки човек се приема. Значи, когато Духът присъства в човека, ние казваме, че той е пещ, в която гори свещеният огън на любовта. Отсъства ли Духът в човека, той е пещ, в която свещеният огън на любовта не гори. Защо този огън не гори? Има нещо неправилно: или пещта има някакъв недостатък, или въглищата не са доброкачествени, или пък съвсем отсъстват. Където свещеният огън гори, там е любовта. Изгасне ли той, и любовта изчезва. Какво представя човек без любовта? Да любиш, значи да живееш. Щом не любиш, ти си лишен от живота, от Божествения принцип, който работи във всеки човек. Щом изгуби любовта, човек започва да я търси там, гдето не съществува. Като не я намери, той започва да отпада духом, докато един ден се види остарял, измъчен, без никаква светла мисъл за живот. Време е човек да се върне към първичната любов, към първичното верую, което е било достойнство на всички вярващи, на всички чисти хора по ум и сърце.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Христос и до днес още живее и ще продължава да живее за вечни времена. Христос ще носи любовта в света и ще помага на хората, докато и те я възприемат и могат взаимно да си помагат. Това значи човек да придобие Божественото. Щом Божественото се оттегли от него, той става обикновен човек. Като обикновен, той прилича на всички хора. Когато казваме, че всички хора си приличат, имаме предвид човешкото естество в човека, а не Божественото. Когато плаче, страда и се мъчи, причината за това е човешкото. Божественото никога не страда и не плаче. Когато Христос заплака, това беше изявление на човешкото в Него. При това Христос не плака за себе си, а за евреите, както и за

цялото човечество, които сами затвориха пътя си към духовния свят.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. С други думи казано: „Понеже аз любя, и вие ще любите“. Любовта е предмет, който и мъдреците в древността са изучавали, но и днес още изучават. Като изучава любовта, човек дохожда до тънко различаване на нейните прояви. Той различава проявите на любовта в обикновения човек от тия на високо напредналия по ум и по сърце. Това различие се вижда в погледа, в усмивката, във всички движения. Всяка мисъл, която минава през човешките очи, храни самите очи. Колкото по-възвишени мисли минават през човешката глава, толкова по-фина храна представят те за човека. Затова е казано в Писанието, че не само с хляб може да живее човек, но и с всяко Слово, което излиза от Бога. Силата на човека седи в неговата мисъл. Мисълта храни човека така, както и хлябът. Ако мислите на човека не са здравословни, колкото и да се храни физически, той пак ще линее. Който живее по законите на любовта, на вярата и надеждата, той и със сухи корички хляб може да бъде здрав и весел. Днес малко хора могат да повярват, че мисълта храни човека. Те мислят, че само хлябът дава сила на човека. Словото Божие е живият хляб, за който Христос е говорил. Той представя състена Божествена енергия. Житното зърно е едно от възлюбените деца на ангелите. Тези, които не разбират значението на житното зърно, гледат на него като на обикновено нещо. Те дори не подозират каква жертва прави житното зърно за човечеството. Когато хората го дъвчат, то казва: „Радвам се, че ме дъвчете и мога да ви дам нещо от себе си. При това, колкото повече ме дъвчете, толкова повече давам“.

Когато се говори за любовта, хората трябва да знаят, че разликата между Божествената и човешката любов е такава, каквато между новите и старите дрехи.

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

Не е все едно дали човек ще облече нови, или стари дрехи. За да се облече с нови дрехи, той първо трябва да се изкъпе, да тури чиста риза. След това ще облече новите си дрехи. Само новият човек може да живее в Божествената любов. Онези, които не разбират тази любов, искат да примирят новото със старото. Това е невъзможно. Невъзможно е човек да облече нови дрехи върху старите. Той трябва да съблече старите си дрехи и тогава да облече новите. Дали човек е влязъл в новия живот, или още е в стария, това е въпрос на съзнание. Външността не определя нещата. Старият и младият човек се отличават по своята мисъл, а не по външна форма. Някой външно е стар, а по мисли и чувства е млад. И обратно: някой външно е млад, а по мисли и чувства е стар. Младият и старият могат да се разбират, когато мислят еднакво. Младият говори на стария за наука, за изкуства, а старият, макар и неучен, слуша с внимание и одобрява всичко, към което младият се стреми. Ако младият не се интересува от мисълта на стария, и намира, че не заслужава да го слуша, той е преждевременно остарял. Той се е втвърдил в своите разбирания. Мъчно се възпитава такъв човек. Истински млад е онзи, който е готов всеки ден да прибавя по нещо ново към своята вяра, към своето знание, към своите убеждения. Ако човек остане със същата вяра, със същите знания и убеждения, каквито са имали неговите деди и прадеди, какъв смисъл има тогава знанието, науката, религията? Ще каже човек, че живее добре, че има правилни разбирания за живота. Човек може да живее добре, но има по-добър живот и от неговия. Той може добре да разбира живота, но има по-добри разбирания и от неговите.

Христос казва: *Понеже аз живея, и вие ще живеете.* Който иска да живее, той трябва да работи съзнателно върху себе си. Ще кажете, че съдбата ви е определена и че човек колкото и да работи, не може

да я измени. Има една съдба определена, наречена първична съдба, но има една съдба, която човек всеки ден пише. Както живее, така пише. Той сам пише съдбата си. От човека зависи да си напише добра или лоша съдба. Затова е даден ум на човека, да мисли, да не се хвърля безогледно в една или в друга посока. Като мисли, той пак няма да бъде щастлив, но поне ще се освободи от ненужните страдания. На Земята щастие няма. На Земята има само учение. Ако срещнете някои щастливи хора, ще знаете, че те са изпреварили времето си. Те са дошли с някаква особена мисия. Те могат да живеят само в разсадниците на живота. Искате ли да станете силни хора, вие трябва да превъзмогнете условията, в които живеете.

Понеже аз живея, и вие ще живеете. Да живееш, това е най-голямото благо за теб. Да живееш, това значи да съзнаваш, че Бог, ангелите, добрите хора в света са тил за теб. Някой казва, че живее, а в същото време не вярва в Бога, в ангелите, в добрите хора. Той ходи насам-натам, лута се, няма никаква опора в живота си. Какъв вярващ е той? В това отношение всеки banker има по-голяма вяра от мнозина вярващи. Нуждае ли се от пари, той вярва, че като изпрати един чек до някоя банка, веднага ще получи известна сума. Защо вярва той? Защото е вложил нещо в тази банка. Вярващият се моли на Бога да му помогне материално, но не вярва, че ще получи отговор на молитвата си. Защо? Защото нищо не е вложил в Божествената банка. Ако е вложил нещо, ще получи отговор на молитвата си. На всеки човек се дава съответно на това, което е вложил в Божествените банки, или в банките на природата. Може ли да очаква човек нещо, ако нищо не е вложил? За да очаква, човек трябва да е вложил нещо. Затова именно Христос казва: *Събирайте си съкровища за Небето, дето нито молец ги напада, нито ръжда ги разяжда.* Човек все трябва да даде нещо от себе си, за да дойде до положителното

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

знание на живота. Малцина постигат това знание. Причината, поради която мнозина не успяват в това знание, се дължи на факта, че те искат да се осигурят чрез него, да живеят добре. Те не успяват и поради това, че правят разлика между един и друг живот. Животът обаче е един непрекъснат процес. Всеки живее един или друг живот, според степента на своето развитие. Ако ангел слезе от Небето, той ще живее с радост. Земният живот ще бъде за него красиво развлечение. Същият живот е мъчение за обикновения човек. Радвайте се, когато разумни, светли същества слизат на Земята и се обличат в човешка форма. По този начин между тия същества и обикновените хора става такава обмяна, каквато между капиталите на различните държави. Държавите не трябва да очакват само на взаимната обмяна на капиталите си, но те трябва да обърнат погледа си и към възвишения, разумен свят, да получат от него капитали. Оттам ще получат капитали във вид на плодородие, на жито и на различни зърнени храни. Ще кажете, че и плодородието е добро, но още по-добре е човек да разполага с някакви капитали, вложени в банките. Добре е да има човек капитали, но да не ги заравя в земята, че да не знае после къде ги е турил.

В турско време един българин имал голямо богатство, все злато, което искал да скрие някъде в земята, да не го вземат турците. Един ден той го заровил в земята и се върнал у дома си спокоен, че никой не може да му го вземе. Понеже не посещавал често това място, той забравил къде заровил парите си. Истина е, че ги скрил от турците, но и от себе си ги скрил. Така останали парите в земята и той заминал за другия свят без тях. Никой не могъл да се възползва от неговото богатство. Какво богатство е това, което с години лежи в земята, без да може някой да се ползва от него?

Какво е важно за всеки човек? От какво се интересува човек? От живота. Днес пускам един лист, на

който може да се подпише всеки, който желае да стане акционер на голямата природна банка. Който иска да участва в тази банка, той трябва да вложи известна сума. Срещу тази сума ще му се дадат съответно количество акции. Един ден той ще получи от банката част, съответна на това, което е вложил. Природната банка предлага на всеки свой член три акции: първата акция струва десет лева, втората – сто, а третата – хиляда. Следователно, който иска да участва в благата на природната банка, той трябва да внесе всичко 1110 лева.

Понеже аз живея, и вие ще живеете.

29 декември 1929 г., София

АЗ ЖИВЕЯ, И ВИЕ ЩЕ ЖИВЕЕТЕ

От сърцето

*Защото от сърцето
излизат помисли лукави.*

Матей 15:19

Разликата между разумния и неразумния живот се заключава в последователността на нещата. Разумност съществува там, където има последователност. Където няма последователност, никаква разумност не съществува. Слушате ли някой човек днес да говори едно, а утре – друго, той не е разумен. В неговата мисъл няма последователност. От такъв човек нищо не може да се очаква. Разумен човек е онзи, в мислите, в чувствата и в действията на когото има пълна последователност. Това е закон, който има отношение към целокупния живот. Прочетете книгата на някой учен, поет, писател или философ, и вижте има ли последователност в техните мисли. Ако има последователност, смело можете да кажете, че това са разумни хора. Във всички светове – физически, духовен и умствен – разумността се отличава с последователност. Тъй щото, където има последователност, там има и музика, и изкуство, и култура в широк смисъл на думата. Без последователност никакво възпитание не съществува. Как ще възпитате детето, ако не спазвате известна последователност в храната? Храната и начинът на храненето представят основа на човешкия живот. За да бъде къщата устойчива, преди всичко основата ѝ трябва да бъде здрава. Материалът на основата ѝ трябва да бъде здрав, но същевременно и сцеплението между съставните части на материала трябва да бъде силно. Значи и при градежа на къщите трябва да се спазва известна последователност.

От сърцето излизат помисли лукави. Съвременните учени, общественици и възпитатели говорят за възпитание на младото поколение, за подобряване на човечеството. Те се стремят да развиват интелигентност в децата, да турят ред и порядък в живота. Ако за всичко това трябва отсега нататък да се работи, светът е фалирал. Интелигентност, вяра, ред съществува в света. Време е човек да отправи погледа си към положителната наука, която ще му покаже какво трябва да обработва в себе си, как да го обработва и къде да го складира, както търговецът складира стоката си. Човек не може да изработи повече, отколкото е материалът, който му е даден. Той не може да продаде повече от това, което е изработил. Най-после и печалбата му ще зависи от качеството на онова, което е продал. Ще кажете, че търговците могат да лъжат клиентите си, като им продават стоката си по-скъпо, отколкото струва. И това е възможно, но и в лъжата има предел. Всеки човек може да бъде лъган най-много три пъти в живота си. В какво се заключава лъжата? Лъжата се заключава в изнасяне на фактите в такава форма, с такова съдържание и с такъв смисъл, каквито в действителност не са. Лъжата прониква и в религиозния, и в обществения, и в семейния живот на хората. Ние казваме: право верую е онова, което има отношение към разумния живот на човека.

Съвременните хора са дошли до положение да изучават живота като изкуство. В изкуството човек трябва да расте и да се развива, а същевременно да изучава законите за своите растеж и развитие. Не познава ли тия закони, той ще бъде изложен на постепенно разрушение, без да може сам да си помогне. Човек може да се разрушава и физически, и духовно. Разруши ли се тялото на човека, с него заедно се руши и психиката му. Казват за някого, че е отпаднал в убежденията си. Това не значи, че е изменил убежденията си, но ги е ограничил, не е дал възможност да се

разширят. Може ли да измени човек понятието си за светлината? Ако не работи, ако съзнателно не възприема светлината в себе си, човек остава с ограничени разбирания за нея. Обаче възприема ли я съзнателно, той всеки ден разширява понятията си за нея. Самата светлина и отношенията ѝ към съществата не се изменят. Същото може да се каже и за любовта. Каквато е била любовта преди хиляди години, такава е и днес. Когато говорим за различни видове любов, това се дължи на хората. Те не възприемат и не прилагат любовта еднакво, вследствие на което и проявите ѝ са различни. Ако през една леща съберете слънчевите лъчи и ги насочите към някой предмет, вие можете да го запалите. Същата пакост можете да направите и с любовта. Като знаете това, оставете светлината и любовта да се проявяват в естествения си вид, без никакво външно насилие от ваша страна.

Животът на сегашните хора е пълен с аномалии, защото те искат да станат учени, да заповядват на природата, да станат нейни господари. В древността хората са имали желание да омагьосват, да си служат с различни магии. Сегашните хора пък искат да бъдат учени, всесилни, да правят каквото желаят. Нито едните, нито другите са успели в своите желания. Защо? Защото само разумният може да прави каквото иска. В своите желания и стремежи той се съобразява с великите закони на природата. Той никога не насилва природните закони. Всеки човек, който се противопоставя на природните закони, сам се разрушава. Той не е разумен човек. Който се е опитал да се противопостави на природата, той е получил такъв урок, който с векове не може да забрави. Дали той е учен, светец или обикновен човек, природата няма да му прости. Колкото по-високо стои човек в развитието си, толкова по-голяма е неговата отговорност. Той носи последствията за всяко нарушаване на природните закони. На обикновения, малко учен човек, се

прощават правописните грешки, но на писателя, на учения и на поета не се прощават. Праведният, като направи една морална погрешка, веднага я изправя. Той не се извинява нито с условията, нито с незнание. Щом сгреша, веднага изправя погрешката си. Не я ли изправи, природата го глобява. Глобата седи в това да повдигне всички ония, за падането на които той е станал причина. Този закон се отнася до всички хора. Каквато загуба сте причинили на хората, рано или късно вие трябва да я платите. Индусите наричат този закон „карма“. Други го наричат „съдба“.

Днес всички хора се запитват съществува ли карма, съществува ли съдба в света. Какъв отговор ще си дадат, това не е важно. Важно е, че те се намират пред закона за причините и последствията и го изпитват на собствения си гръб. Съществува една последователност в света. Внесе ли известно нарушение в този закон, човек неизбежно носи последствията на това нарушение. Като живее, човек трябва да спазва закона на последователността и в трите свята. Във физическия свят той трябва да знае как да се храни, как да диша, как да пие вода и как да възприема светлината. Той трябва да има добре организирано физическо тяло. Влезе ли в духовния свят, той трябва да има добре организирано астрално тяло. За умствения свят пък трябва да има добре организирано умствено тяло. Който е развил и трите си тела, той може да се нарече разумен човек. Той може да спазва закона на последователността. Колкото е важно физическото тяло на човека, толкова са важни астралното и менталното.

Сега, като говоря за разумен и неразумен човек, това не значи, че неразумният е лош. Според мен лош човек е онзи, който за направеното му добро отговаря със зло. За обяснение на тази мисъл ще приведа следния пример. Един богат човек отишъл на една голяма, пълноводна река да се къпе. По едно време той загазил в един водовъртеж и започнал да се дави. В

този момент край реката минавал беден пътник. Като видял давящия се, той веднага се спуснал към него и го извадил от водата. Едва се окопитил от положението си, богатият погледнал към пътника и познал в лицето му един от своите длъжници. Вместо да благодари на пътника, който го спасил от удавяне, богатият се приближил до него, хванал го за яката и му казал:

— Хайде сега в участъка. Ти ми дължиш 30 000 лева. От дълго време те търсех и едва днес те намерих. Докато не дадеш обещание, че ще платиш дълга си, няма да те пусна.

Бедният се подчинил на положението. Той прекарал няколко дена в затвора, където трябвало да обещае, че ще употреби всички усилия да плати дълга си. Наистина с големи усилия и мъки той изплатил дълга си и се освободил от богатия. От всичко, което преживял, бедният дошъл до философското заключение: „Направи добро, за да намериш зло“. Оттам насетне тия думи се употребяват като поговорка от българите. Значи предполага се този пътник да е бил българин. Какво мнение може да си състави човек за богатия? За богатия може да се каже само това, че е бил лош човек. Да ти направят добро, като те спасят от смърт, и след това да отговориш със зло, това значи лош човек. Да простиш дълга на онзи, който те е спасил от смърт, това е най-малкото добро, което можеш да направиш. Как мислите, бедният пътник взел ли е поука от този случай? Колкото пъти му се случвало да спасява някой свой кредитор от смърт, той предварително го питал дали е готов да прости дълга му. Ако кредиторът обещавал, че ще прости дълга му, само тогава той му се притичвал на помощ.

Днес по-голяма част от хората си служат с два морала. Когато са свободни, когато работите им вървят добре, когато са силни, те прилагат онзи морал, който има предвид само техните интереси. Щом се намерят натясно, те прилагат общия морал, който засяга

интересите на двете страни. Рядко ще срещнете човек, който за голямото добро, което сте му направили, да ви отговори със зло. Историята помни само един подобен случай. Той е случаят с Христа. Така постъпиха евреите с Христа. Христос, който създаде еврейския народ, който го освободи от робството, беше разпнат на кръста от тях. При това Христос нищо не им дължеше.

Христос казва: *От сърцето излизат помисли лукави.* Защо съществува злото в света, това е въпрос, който и досега не е разрешен и няма да се разреши. Докато човек живее в разрез с Божиите закони, с разумните закони на природата, той всякога ще се натъква на злото. Докато човек се опитва да коригира законите и порядъка на великата природа, злото винаги ще се промъква в неговия живот, както апашът – в къщата му. Гърнето не може да коригира грънчаря. Ако гърнето се осмели да коригира своя създател, последният или ще го надроби на части, или ще го употреби като съд за нечистотии.

— Защо ми е дадена тази долна служба?

— За да се научиш да мислиш право и да не коригираш онзи, който те е създал. Да приложиш един принцип, това не значи, че трябва да го коригираш. Щом го коригираш, това показва, че не си го разбрал.

И тъй, дойдете ли до великите принципи на живота, там не се позволява никаква корекция. Обикновеният, грешният човек няма право да коригира великото начало на живота. Праведният пък, от само себе си се разбира, че той никога не би си позволил да коригира Божественото. Той разбира Божественото и го прилага така, както се проявява. Истински праведен е онзи, който от началото на живота си, до края, не е допуснал в ума си една лоша мисъл и в сърцето си – едно лошо чувство. При всички случаи на живота си, при радости и скърби, той всякога е запазвал своя вътрешен мир и разположение на духа. Това, че не сте праведни, още нищо не значи. Това не трябва да ви

отчайва и обезсърчава. Много пъти ще се обезсърчавате и насърчавате, но трябва да вървите напред.

— Ама ние сме справедливи.

— Това е друг въпрос. Да бъдете справедливи, това е ваша длъжност.

Става ли въпрос за правдата, тя е незавършен процес. Праведният е съгласувал живота на ума и на сърцето си, вследствие на което и действията му са хармонични. Добрият музикант взима верни, чисти тонове. Защо? Между ума и сърцето му има хармония. Влезе ли някакъв елемент отвън, който внася най-малкото нарушение на тази хармония, тоновете му излизат нечисти. Музикантът трябва да пази своето вътрешно равновесие. Излезе ли от своето равновесие, той изгубва чистотата на тоновете си.

Това, което се изисква от музиканта, се иска и от обикновения човек. Всеки трябва да се стреми да придобие вътрешно равновесие и мир, а като ги придобие, да се стреми да ги запази. Понеже често нарушават своето вътрешно равновесие, хората се запитват как ще прекарат живота си. Прав е човек да си задава този въпрос, но той трябва сам да си отговори. Ако мечката зададе същия въпрос, ще ѝ се отговори: „Ти ще прекараш живота си като мечка“. На вълка ще се отговори, че ще прекара живота си като вълк. На птицата ще се отговори, че ще прекара живота си като птица. Рибата ще прекара живота си като риба и т.н. Човек обаче трябва да прекара живота си като човек. Щом се е явил в човешка форма, трябва да знае какви са качествата на човека и да живее според тях. Като не мислят върху предназначението си като човеци, мнозина казват, че не се нуждаят от наука, от изкуство, от музика, от богатство и живеят ден за ден, без да прилагат онова, което е вложено в тях. Такъв живот се придружава със страдания. Те започват да боледуват, стават сиромаси, невежи и започват да безпокоят Господа – защо ги е оставил, защо им е дал

толкова страдания. Онзи, който се нарича човек, той трябва да знае причините на своите страдания. Той трябва да знае защо боледува, защо страда, защо е сиромаш, защо е невежа. Нищо в света не е случайно. Христос казва, че злото произтича от сърцето. Човешкото сърце е свързано с астралния свят. Астралният свят пък е област от духовния свят. Когато хората за пръв път са прогледали и започнали да чуват, тогава се явило злото в света. Следователно зрението и слухът са причина за съществуването на злото.

Един цар в древността имал две дъщери: едната била сляпа, а другата – глуха. Когато дошло време да се женят, на сляпата се паднал много грозен момък, но сладкодумен. На глухата се паднал красив момък, но крайно груб. Той по цели дни викал, сърдел се, ругаел, когото срещнал на пътя си. Като чувала само сладки, благи думи от устата на мъжа си, сляпата царска дъщеря си казвала: „Кой знае колко е красив моят мъж, щом знае толкова сладко да говори!“. Глухата царска дъщеря често си казвала: „Като гледам красотата на моя мъж, който знае колко сладко говори!“. И двете царски дъщери живели в мир и съгласие със своите избраници. Царят страдал много за недостатъците на своите дъщери, но един от мъдреците на това време му казал: „Царю честити, благодари, че Провидението е дало по един недостатък на дъщерите ти. Ако нямаха тия недостатъци, те щяха да бъдат по-нещастни, отколкото са днес“.

Повечето съвременни хора са слепи и глухи. Яко някой има силно зрение, добре вижда външния свят, той вижда отвътре слабо. И обратно: ако отвътре вижда добре, отвън вижда слабо. Същото може да се каже и за слуха. Това показва, че нещата във физическия свят са относителни. Слушате да казват за някого, че е лек човек, а за друг, че е тежък. Ако това се отнася до моралния живот на човека, ще излезе, че лекият човек е по-малко морален от тежкия. Донякъ-

де е така. Лек човек е онзи, който лесно се поддава на всякакво чуждо влияние. В химията металите се делят на леки и на тежки. Тежките метали имат по-голямо приложение в живота от леките. Някои от тежките метали, като сребро, злато, платина, радий се отнасят към благородните метали. Затова и българският поет П. Славейков е казал в едно от стихотворенията си: „Парице, парице, всесилна царице, с тебе в Рая, без тебе в ада“. Кой може да мисли, че парата ще го заведе в Рая? Само простият, глупавият мисли така. Парата не може да заведе човека в Царството Божие. Парата е мощно нещо, но за физическия свят. Във физическия свят парите, богатството, създават подтик за работа, за движение, за мисъл, но чрез парите не може да се влезе в разумния живот. Лекият човек не може да стигне до вратата на рая, защото лесно избухва, лесно се разпуква. Следователно, докато в мислите, в чувствата, в убеждението и в съзнанието на човека става пропукване, той не може да направи крачка напред към Царството Божие. Той е счупена стомна, която нищо не задържа в себе си.

Когато Христос развивал пред учениците си въпроса за пропукване на човешкото съзнание, Той искал да обърне вниманието им към природата, да имат прави възгледи за нея. Каквата е била природата в миналото, такава е и днес. Има някакво различие, но то се заключава в методите, с които си е служила в миналото, и тия, с които си служи днес. На всяко време тя прилага съответни методи. В това именно се заключава нейната разумност. Тя се съобразява с човешкото развитие. Като работят върху самовъзпитанието си, съвременните хора трябва да изучават свойствата на елементите, както химиците ги изучават. Като знаят свойствата на елементите, те ще могат да разберат тяхното влияние върху организмите. Ако в организма си човек има по-голямо количество желязо отколкото трябва, той е твърд и груб по характер. Ако количе-

ството на органичното желязо в кръвта му е по-малко отколкото трябва, той е малодушен, страхлив. Значи всички страхливи хора и животни, например жабата, заекът, имат малко желязо в организма си. Всеки елемент придава своите качества на човека. Органичното злато в кръвта на човека придава благородство. Ако в мозъка на човека има органично злато, мисълта му е устойчива.

Мнозина се оплакват от разсеяност, от разпокъсаност на мисълта си. Тази разпокъсаност се дължи на съмнението. Страшно е, когато съмнението влезе в човека. Тежко е положението на човека, когато почне да се съмнява в съществуването на Бога. Да се съмнява човек в Бога, в Първата Причина на нещата, това значи да се съмнява в живота. Единственото доказателство за съществуването на Бога, това е животът. Щом живее, човек не може и не трябва да се съмнява в съществуването на живота. Щом не се съмнява в съществуването на живота, човек не трябва да се съмнява и в съществуването на своя Създател. Който право мисли, той не може да се съмнява.

Защото от сърцето излизат помисли лукави. От този стих се разбира, че сърцето е причина за греха. Грехът седи като потенциална сила в сърцето. Обаче ако умът не се прояви, не даде ход на греха, на злото в сърцето, човек никога не би грешил. Как може да греши човек, който е лишен от очи, от уши, от ръце? Той има желание да направи нещо, но е лишен от възможност да се прояви. Дадат ли му се пособия – очи, уши, ръце, той веднага ще изпълни желанието си и то в две направления: или възходящо, или низходящо. Като изпълнява волята Божия, човек се движи във възходяща посока, дето грехът е изключен. Като изпълнява своята воля, човек се движи в низходяща посока, дето грехът всеки момент може да се прояви. Между тези две посоки върви човешкото развитие. При развитието на съвременния човек и злото, и

доброто са необходими, както огънят – за железаря. На своя огън железарят топи желязото, но със същия огън могат да се извършат големи престъпления и да се създадат големи нещастия. От сърцето излизат помисли лукави, но от същото сърце излизат благородни и възвишени чувства. От ума излизат лоши и добри мисли. Както добрият готвач приготвя чисто и вкусно ядене, така и всеки човек трябва да вади от ума и от сърцето си само чисти и възвишени мисли и чувства. Мнозина мислят, че всеки човек може да готви и не се спират върху това кой е готвил. Всеки човек може да готви, но не яжте от яденето на всекиго. Ако хората разбираха значението на готвенето, на храната, която употребяват, те биха си въздействали при самовъзпитанието. Всяка майка трябва да има това предвид при възпитанието на своето дете. До седемгодишната му възраст, тя трябва сама да му готви. До тази възраст детето трябва да яде само такава храна, която майката е приготвила. В това отношение птиците служат за пример. Докато малките израснат, майката и бащата непрекъснато им носят храна. Те сами ги отглеждат. Щом пораснат, щом хвъркнат от гнездото си, родителите им ги оставят сами да се грижат за себе си. Птиците са разрешили по-добре семейния живот от хората.

Следователно колкото е важен въпросът за физическото хранене на човека, толкова е важен въпросът и за духовната му храна. Не храни ума си с мисли, излезли от ума на лоши готвачи. Не храни сърцето си с чувства, излезли от сърцето на лоши готвачи. Не храни душата си с копнежи и желания, излезли от душата на лоши готвачи. Спазвате ли тия правила, главата ви ще бъде мирна. Всяко нещо, което не въздейства за повдигането на човешката душа, е лоша, вредна храна. Ще каже някой, че авторът на дадена книга е много известен. За човека е важно какво влияние оказва книгата върху него, а не името на автора и неговата известност. Човек се определя от

своите мисли, чувства и постъпки. Те представят неговия вътрешен живот, който се отпечатва върху лицето му. Не е важно какво говори човек, но какво мисли и чувства. Не е важно името на човека, но неговите прояви. Както се проявява човек, такъв е неговият отпечатък в природата. В това отношение природата е будна. Каже ли някой, че ви обича, природата веднага го поставя на изпит. Природата не търпи празни думи. На всяко ваше изявление за обич, тя се подписва дали сте издържали изпита си, или не. Природата не търпи никакви фалшиви форми. Види ли някъде злото, облечено в красива дреха, тя го разбулва. Види ли доброто, облечено в скъсана, нечиста дреха, и него разбулва. Това ние наричаме изпитания. Изпитанията ще съществуват дотогава, докато всички неща се представят в техния естествен вид.

Съвременните хора търсят начин да се изправят, да подобрят условията на живота си. Това може да се постигне само тогава, когато направят връзка с разумния свят, т.е. с добри, разумни същества. Както големите фирми имат свои представители по целия свят, така и разумният свят има свои представители по цялата Земя. Всеки народ, всеки учен, всеки философ, всеки музикант, всеки поет или писател, всеки свят и праведен човек е пратеник на Земята от разумния свят, да покаже на хората, че има нещо красиво и възвишено в света, за което трябва да се живее. Връзката между тия хора говори именно за съществуването на известна последователности в разумния свят. Нещата в природата и в живота не са разхвърляни, както някои мислят.

Като не разбират последователността в живота, хората мислят, че човек се е родил, за да поживее известно време на Земята и след това да умре, без да остане нещо от него. Това е неразбиране на живота. Докато признава съществуването на Първата Причина и се подчинява на нейната воля, човек постоянно ще

живее. Като живее, съзнанието му непрекъснато ще се пробужда. Отрича ли съществуването на Първопричината в себе си, и мисли ли, че е господар на живота си, човек сам се осъжда на смърт. Дето има живот, там съзнанието на човека непрекъснато се разширява. Дето е смъртта, там съзнанието на човека се ограничава. В процеса на своето развитие човек минава през няколко области: през физическия, духовния и умствения свят. Докато живее само във физическия свят, човек минава през твърдата материя, която трябва да обработи. За да я обработи, той се ползва от силите на живата природа. След това той влиза в духовния свят, в областта на чувствата, които трябва да облагороди и повдигне. Най-после той влиза в умствения свят, дето духът господства. Мозъкът е на разположение на човешкия дух. Чрез него духът действа върху всички удове на човешкия организъм и ги изменя според великите закони на битието.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да изучава природата и нейните велики закони, за да може да ги прилага в живота. Не постъпва ли съобразно великите закони на природата, човек ще създаде около себе си такава атмосфера, която ще го задуши. Затова е казал Христос, че от сърцето излизат помисли лукави. Той подчертал, че това, което излиза от стомаха, не осквернява човека, а онова, което излиза от сърцето му. Доброто пък излиза от човешката душа. Затова и Христос е казал: *Имам власт да положа душата си, имам власт и да я взема.* Душата е господарка на положението на човека. Тя разполага с доброто в него. Докато живее само със сърцето си, човек не може да бъде добър. Познава ли душата си, живее ли с нея, човек е добър. Казваме, че в човека има две начала: низше и висше. Низшето в човека е в неговото сърце; висшето е в неговата душа. Душата е източник на доброто в човека. По проявите на доброто в себе си човек може да се познае. Кажете ли, че душа не

съществува, това показва, че той живее изключително в материалния свят, в света на своя ум и на своето сърце. Този човек е прав за себе си, защото живее само на Земята. Трябва ли при това положение да го убеждават, че съществува душа, дух, друг свят, Небе и т.н.? Той ще си живее със своите земни разбирания. Никой няма право да го изкара от неговите разбирания, докато той сам не пожелае да излезе от тях.

— Ама дали наистина има нещо на Небето?

— Все има нещо.

Каквито и да са разбиранията на човека, все има нещо добро в него. Ако в животните има нещо хубаво, колко повече има в човека! Например вълкът има една добра черта: той силно се привързва. Обикне ли някой човек, той никога няма да му пакости. Намрази ли го веднъж, той никога няма да забрави омразата си към него. Дето го срещне, все ще му причини някаква пакост. Той има силни чувства. Вълкът често се настройва срещу човека, защото имат един и същ интерес: вълкът напада овцете, за да ги яде, да се храни с тях. Човек ги пази от вълка със същото намерение: да ги коли, да се храни с тях. Като не разбира защо човек го преследва, вълкът гледа на него като на узурпатор.

Съвременните хора искат да подобрят живота си, но не знаят как. Те внасят нови методи при възпитанието, но животът им пак не се подобрява. Защо? Защото новите методи, които прилагат при възпитанието, се отнасят само до външната страна на въпроса. За да се внесе някакво подобрение в личния, в семейния, в обществения живот на хората, в тях трябва да стане коренен преврат: външен и вътрешен. Само новите, само Божествените идеи са в състояние да произведат вътрешен преврат. Не стане ли вътрешно и външно преобразуване в човека, той все още ще върви в стария път, със стари разбирания. Сегашният живот, сегашното възпитание не са такива, каквито

трябва да бъдат, вследствие на което хората се натъкват на големи противоречия.

Като не разбират смисъла на противоречията, хората се питат не може ли без тях. Сегашният живот е невъзможен без противоречия.

— Какво трябва да правим с противоречията?

— Ще ги приемете и ще се учите от тях.

Щом се намерите пред някакво противоречие, ще постъпите като онази царска дъщеря в древността, която съзнателно ги приемала. Тя била красива мома и трябвало да се ожени за красив, умен царски син. От едно съседно царство се явил един царски син, млад, красив момък, и поискал ръката на царската дъщеря. Тя го харесала и се съгласила да му стане жена. В деня на сватбата дошъл отнякъде един жрец. Царската дъщеря се почудила защо е дошъл този жрец, кой го е довел и попитала баща си, той да ѝ отговори. Бащата казал:

— Жрецът е дошъл да оформи вашия съюз.

— Не може ли без това?

— Не може. Щом стъпвате в брак, този акт е необходим.

Царската дъщеря се съгласила да изпълни и тази формалност. Между присъстващите тя видяла един лекар. Като запитала баща си защо е дошъл лекарят на сватбата, бащата отговорил:

— Лекарят е дошъл да ви се представи, че когато стане нужда, да ви се притече на помощ.

— Но сега ние сме здрави, нямаме нужда от лекар.

— Той е предвидлив, дошъл е по-рано, да не става нужда да го търсите.

Царската дъщеря приела и това посещение. После тя видяла един готвач и запитала баща си:

— Защо е дошъл този готвач?

— Той знае, че като се ожените, ще имате нужда от добър, опитен готвач. Не дойде ли навреме, щастие то ви ще се развали.

И на това се съгласила. Най-после тя видяла между посетителите една стара баба и запитала баща си какво търси тази баба на сватбата. Бащата отговорил:

— Бабата е дошла да ви се представи, защото един ден ще имате нужда от нея. Тя ще изпълни ролята на акушерка.

Колкото и да са противоречиви тия явления в момента на сватбата, те трябва да се приемат. Царската дъщеря се опитала да се освободи от тях, но не могла, трябвало да ги приеме.

Следователно свърже ли се с живота, човек неизбежно ще се натъкне на противоречия. Свържете ли се с нещо ново, с някакви нови идеи, непременно ще дойдат ред противоречия във форма на жрец, лекар, готвач, баба и т.н. За да се справите с противоречията, вие трябва да разбирате вътрешния смисъл на живота.

Разказът за сватбата на царската дъщеря още не е завършен. Преди извършването на венчалния обред, царската дъщеря видяла една погребална колесница. Тя попитала баща си защо иде тази колесница на сватбата.

— Все ще потрябва. Някое от децата, които ще се родят, може да умре. Пък и вашият ред може да дойде.

— Щом е така, не искам да се женя! — отговорила царската дъщеря.

Като чул тия думи, царският син, възлюбеният на царската дъщеря, се наскърбил, понеже я обичал. Тя му казала:

— По-добре и двамата да страдаме, но да живеем, отколкото да се оженим и да умрем.

Следователно за предпочитане е човек да страда, но да живее, отколкото да умре. Животът е за предпочитане пред смъртта. Праведният може да страда, но не и да умира. Христос е казал: *Скърбна е душата ми до смърт*. Това показва, че има страдания непоносими, като метод за пречистване. Колкото по-големи са

страданията на човека, толкова по-големи са възможностите за пречистване, т.е. за освобождаването му от заблуждения и противоречия. Страданията в живота се сменят с радости, като условия за почивка. Радостта дава възможност на човека да си почине, но ни най-малко не показва, че той е разрешил всички въпроси. Радостта е отдих, който се дава на всеки страдащ.

Съвременните хора трябва да бъдат смели, геройски да понасят страданията. Добре е човек да има самообладанието на Епиктет, виден гръцки философ, с търпение да понася страданията. Епиктет първоначално бил роб при един римски патриций, суров и жесток човек. Той се отнасял жестоко с робите си, биел ги на общо основание. Същото правел и с Епиктет. Последният понасял ударите на господаря си с голямо спокойствие и вътрешно самообладание, без да каже дума. Когато господарят се нахвърлял много жестоко върху него, той спокойно му казвал:

— Господарю, внимавай само да не счупиш крака ми. Стане ли това, най-много ти ще изгубиш, не ще мога да ти служа както трябва.

Господарят се чудел на това голямо самообладание. Един ден, силно разгневен, той се нахвърлил върху Епиктет, бил го жестоко и счупил крака му.

— Какво направи сега, господарю? От този момент се лишавам от възможността да ти служа добре.

Като видял лошата си постъпка, господарят решил да възнагради добре Епиктет и го освободил от положението на роб, в което се намирал. Напълно освободен, Епиктет отишъл в Гърция, където се прочул като виден философ.

Някога при Буда се явил един страдащ човек и го запитал:

— Глух ли си? Не чуваш ли моите молитви? Не чуваш ли моите вопли и страдания? Докога трябва да се моля, за да се освободя от страданията си? Буда му отговорил:

— Не бъди сляп за това, което те заобикаля. Отвори очите си и виж, че светът, в който живееш, е пълен с радост, блаженство и хармония. Бог не благоволява в страданията и смъртта на хората.

Сега и на съвременните хора казвам: да отворят очите си, да видят, че хиляди същества около тях живеят в радост и веселие. Защо тогава и те да не се радват? Всеки, който се радва и весели, не мисли само за себе си, но за всички живи същества. Защо и вие да не мислите поне за един човек вън от себе си? Някой казва, че мисли за Христа. Какво трябва да направи, като мисли за Христа? Ще каже, че Христос е Син Божи. Какво от това? Какво е допринесъл човек за Христа с тази мисъл? Ще каже някой, че обича Христа. Как ще изяви любовта си? Да обичаш Христа, това значи да си готов заради Него да не обиждаш никого, да не мислиш зло на хората. И престъпник да срещнеш, бъди готов заради любовта си към Христа да видиш доброто в него. Ти нямаш право да съдиш хората. Ти не си изпратен на Земята да съдиш. Обаче като художник, ти имаш право само да рисуваш, да схващаш правилно и добрите, и лошите черти на хората, но не и да ги коригираш. Като човек, ти нямаш право да се произнасяш върху характера и проявите на човека, да казваш кой е добър и кой – лош. Природата има право да се произнася за човека – дали е добър или лош – защото в нея се намира точната мярка, с която определя нещата.

Има една наука, която точно определя характера на човека. Според тази наука, видете ли, че някой човек гледа към Земята, когато му говорите, това показва, че той има особено мнение по дадения въпрос. Той ще постъпи така, както си е намислил. Този човек е разnogлед. Който познава тази наука, той лесно разбира хората. Видете ли човек с крива уста, крив нос, в него непременно е станала някаква вътрешна промяна. В мислите и в чувствата на този

човек има нещо криво. Който иска да изучава човешкото лице от гледището на тази наука, той трябва да бъде готов за нея. Не е ли готов, той ще се натъкне на такива аномалии, че ще се ужаси. Искате ли да гледате спокойно на човека, изучавайте проявите на душата му. Душата на човека представлява свят, в който се крие красота и устойчивост. Говорите ли за красотата на човека, търсете я в душата му. Говорите ли за устойчивост, за съвършенство, търсете ги в проявите на неговата душа. Спирате ли се върху физическите черти на човека, вие ще откривате неговите прояви във физическия свят. Например по устата на човека се определя неговият характер; по носа – неговата интелигентност; по очите – проявите на вътрешния му живот; по ушите – неговата разумност. Формата и устройството на устата, на носа, на очите, на ушите са резултати на неговия минал живот. Ако не е доволен от тях, човек може да работи върху себе си, да ги измени, да внесе известно подобрение. Казано е в Писанието, че човек е създаден по образ и подобие Божие. Ако днес в лицето на човека не виждаме образа на Бога, това показва, че той се е отклонил от правия път на живота. Щом се е отклонил, той може да се върне в същия път, да придобие онзи образ, който първоначално му е бил даден.

Следователно, за да се върне в правия път, човек трябва да се стреми към онзи живот, който изключва смъртта, към онова знание, което изключва невежеството, и към онази сила, която изключва безсилието. Разумност се иска от човека. Той трябва да живее така, че да работи за себе си, за своя ближен и за цялото човечество. Когато създават закони, хората трябва да имат предвид повдигането на човечеството. Закон, който служи за спирачка в развитието на човека, а не го повдига, не го импулсира, не е Божествен. Не е достатъчно да казвате на човека какво не трябва да прави, но той трябва да знае какво да прави. Казвате,

че човек трябва да бъде идеен, т.е. да живее в идейния свят. Човек не може да бъде изключително идеалист. Едновременно с идеите си, той живее и физически, материален живот. Следователно като се движи в идейния живот, човек се храни с идеи, но той трябва да реализира тези идеи, т.е. да ги приложи в материалния свят. Лошо е, когато човек стои на едно място, и мисли, че това, което днес го вълнува, ще го вълнува и в бъдеще. Не, всеки ден носи нещо ново. Като знае това, всеки ден човек трябва да внася нещо ново в мислите, в чувствата и в по-стъпките си. Идеите се осмислят, когато могат да се материализират. Не могат ли да се материализират, те остават в идейния свят, да чакат времето на своето реализиране.

Съвременните хора мислят, че условията създават човека. Не, човек създава условията. Когато влезе в параход, човек сам се ограничава. Обаче от него зависи да направи такъв параход, в който да се чувства свободен. Параходът може да бъде здрав, модерно построен, но и капитанът му трябва да бъде разумен, опитен, да знае как да го управлява. Параходът ще бъде изпитан чрез бури и ветрове, да се види доколко е здрав. Ако е здрав, той може да се клатушка на една и на друга страна, но ще издържа. Същото може да се каже и за човека. Всеки човек ще мине през големи изпитания и бури, за да се опита неговата устойчивост. В пътуването си от Земята до Небето, човек неизбежно ще мине през океана. За да мине благополучно през океана, човек се нуждае от здрав, добре построен параход. Ако капитанът не може да управлява парахода, той ще разбере доколко е работил според законите на разумната природа. Човек е дошъл на Земята да се учи, а не за удоволствие. Каквото направи, това е теза, която той сам пише. Като свърши тезата си, той ще я предаде на комисия, която ще се произнесе може ли да влезе в Царството Божие, или не може. Щом е дошъл на Земята, човек носи голяма отговорност за

всичко онова, което прави. Някой казва, че иска да се ожени, да има няколко деца. Лесно е човек да се ожени, лесно е да роди няколко деца, но важно е какво ще излезе от тези деца. В сегашния век имат право да се женят само здравите, добрите и силните хора. Само те могат да раждат добри и здрави деца. Болните хора раждат болни, хилави деца. Светът се нуждае от здрави, силни и добри хора, които да живеят най-малко 60 – 70 години.

Съвременните хора се нуждаят от здрава, положителна мисъл. Слушате често да се цитира стиха, който Христос е казал преди две хиляди години за самоотричането. Христос казва, че който не се отрече от себе си, т.е. от своя живот, той не може да бъде Негов ученик. С други думи казано: който не се отрече от стария си живот, т.е. от всичко старо, хилаво, което носи греха в себе си, той не може да бъде Христов ученик. Ако е въпрос за живота, той трябва да бъде истински. Ако е въпрос за любовта, тя трябва да бъде свършена. Изобщо човек трябва да бъде свършен. Дали някой е светец или обикновен човек, той трябва да знае, че природата е взискателна и го държи отговорен за делата му. Колкото по-издигнат е човек, толкова повече се изисква от него. Давид, който беше помазан от Бога, извърши едно престъпление, което и до днес се споменава. Авраам, който беше свят и благочестив човек, си позволи да скрие истината, за което и до днес се споменава. Той каза на жена си да не се представя като негова жена, а като сестра. Той скри истината от страх, но ето хиляди години вече, откак грехът му още се споменава. Когато дойде второто пришествие, всички стари грехове и престъпления на хората ще се заличат. Всичко старо ще мине през огън и ще изгори. Тогава ще дойде новият Адам, родоначалник на новото човечество.

Едно се иска от съвременните хора: смелост. Ще кажете, че хората се нуждаят от знание. Не, хората

имат достатъчно знания, но не ги прилагат. Там е опасността. Знание, което не може да се приложи, представя излишен баласт за човека. За да приложи знанието си, човек трябва да има един постоянен обект, към който да се стреми. Религиозният ще каже, че Бог е негов обект. Той говори за Бога, но любовта му не е такава, каквато трябва. Защо? Защото още не познава Бога. Казано е в Писанието: *И създаде Бог човека по образ и подобие свое*. Обаче този човек днес не познава Създателя си. Той се е отклонил от правия път и е изгубил своя първообраз. Задачата на съвременния човек е да се върне в пътя, от който се е отклонил, да даде ход на Божественото в себе си. Когато Божественото в човека се проявява, и цар да е, той е готов да се разговаря с всички хора и да им служи. Ако е поет, той изважда книжката със своите стихотворения и ги чете на всички, без разлика. Дали някой е прост, или учен, той се отнася човешки с всички. Той зачита човека като човек. Ако е майка, тя отваря сърцето си и е готова на всички жертви за човека. Божественото разширява човека и го отваря за всички души.

И тъй, даде ли ход на Божественото в себе си, човек не се интересува толкова за неговото място, колкото за проявите му. Ние не се интересуваме толкова за мястото на Слънцето, колкото за неговата светлина и топлина, които осветяват и топят Земята. На същото основание трябва да се интересуваме повече от проявите на Бога, от Неговите мисли и чувства, от Неговата светлина, от Неговата любов, отколкото от това къде живее Той, кой Го е създал, има ли начало и край и т.н. На въпроса кой създаде Бога, може да се отговори по следния начин: който е създал видимото, цялата видима природа, Той е създал и невидимия свят. Този въпрос е философски и колкото и да се говори върху него, той всякога ще остане неразрешен.

Христос казва: *От сърцето излизат помисли лукави.* От кое сърце излизат помисли лукави? От неразумното сърце. Какво трябва да направи човек, за да се освободи от лукавите помисли на своето неразумно сърце? Той трябва да се разведе с него. Някога, в далечното минало, човешката личност се е оплела в това сърце, влязла е в брак с него, и днес трябва да се освободи, да се разведе. Време е вече човек да се разведе със своето неразумно сърце. Този брак днес се счита за незаконен, вследствие на което човек трябва да се освободи от него. Неразумното сърце в човека представя незаконната жена или незаконния мъж, от които той трябва да се освободи. Докато човек се държи здраво за своето неразумно сърце, в ума му винаги ще се явяват лоши, нечисти образи и помисли. Когато умът на човека държи в себе си нечисти и лукави помисли, той всякога ще бъде изопачен, покварен. Където има поквара, там всякога става гниене, вкисване. Всяко гниене и вкисване се придружава с лоша миризма.

Следователно, искате ли да се освободите от противоречията на своя живот, разведете се със стария живот, със своите стари баби и дядовци. Със старите не може да се живее. Време е старите да се оттеглят, да отидат на почивка, а младите да дойдат и да заживеят по нов начин – по закона на любовта. Каменното сърце, за което се говори в Писанието, е неразумното сърце в човека, което е остаряло вече и трябва да се замести с ново. В него Бог е написал своя велик закон на живота – законът на любовта.

Сега, като казвам, че човек трябва да се разведе със старото, неразумно сърце, аз нямам предвид вашите женитби и разводи. Човешките женитби имат санкция само на Земята, но не и на Небето. Що се отнася до децата, те се узаконяват поради любовта на майката и на бащата към тях. Всяко дете, което не е родено по любов, се счита за незаконородено. Вън

от любовта нещата са незаконни. Само любовта ги узаконява. Всяка връзка, създадена вън от любовта, е незаконна, т.е. механична. Хората се женят с цел да закрепят връзките си, да не може никой да ги раздели. По този начин те се ограничават, но не закрепват връзките между душите си. Душата е царска дъщеря или царски син. Тя е свободна, неограничена. Само любовта свързва душите. Тази връзка е вечна. Никой не е в състояние да раздели две души, свързани в името на любовта. Слезе ли на Земята и се облече в плът, като мъж или жена, душата може да се ожени само за някой благороден мъж или благородна жена, в когото живее любовта. Където е любовта, там е Бог. Вън от любовта Бог не присъства.

Христос казва: *От сърцето излизат помисли лукави.* Сега ще ви дам един стих, точно обратен на този, който Христос е казал. Този стих е следният: от душата излизат мисли възвишени и светли. От душата излиза любов, светлина, свобода, благодет, милосърдие, кротост, въздържание. Носете в ума и в сърцето си това, което душата включва в себе си. Само по този начин ще облагородите сърцето си и ще просветите ума си.

5 януари 1930 год., София

Да се радват наедно

*Да се радват наедно
и който сее, и който жъне.*

Йоан 4:36

В света съществува велико начало, велик закон, който определя причините и последствията на нещата. Този закон се вижда от цитирания стих: *Да се радват наедно и който сее, и който жъне*. Това значи: да се радват наедно и онзи, който сее доброто семе, и онзи, който жъне доброто семе. Само при това положение човек може да се радва. Ако и двамата не се радват наедно, това показва, че единият използва труда на другия. Наистина, който жъне, той всякога използва труда на онзи, който сее. Това именно внася дисхармония в живота на човека. В живота на всички същества се забелязва стремеж да се използват едни други. И в човека, който минава за разумно същество, се забелязва стремеж да използва труда на другите хора. Няма същество в света, което да не е склонно да използва другите същества. Всички се запитват как е възможно човек, създаден по образ и подобие Божие, да има слабостите на животните? По замисъл човек е създаден по образ и подобие на Бога, но той още не е проявен, не е проявил Бога напълно. Има хора, които са проявили Бога напълно – това са светците и Учителите на човечеството. Обаче те не остават на Земята, както обикновените хора. Те временно идат на Земята и скоро след това си заминават.

Днес всички хора се стремят към велики постижения. Всички искат да живеят в мир, в съгласие. Всички искат да турят ред и порядък в живота си. Където отидете, слушате, че всички говорят красиво: царе,

князе, министри, депутати, свещеници, учители, майки и бащи. Всички говорят красиво, но дойдат ли до приложение, липсва им нещо.

Един ден младият крив рак излязъл с баща си да се разхождат. Като по-млад, синът тръгнал напред, бащата след него.

— Синко, защо вървиш така криво?

— Как да вървя, татко? Излез пред мен, да ми покажеш как да вървя.

Бащата излязъл пред сина си, за да му покаже как да върви. Като видял как върви бащата, синът казал:

— Татко, така и аз вървя.

Казвам: каквито и усилия да прави, кривият рак все криво ще върви. Той има нещо криво в естеството си. Той е създаден крив, не може лесно да се изправи. Същото се отнася и до човека. Каквато и философия или учение да му проповядвате, докато изкривеното, хромото в него не се изправи, той все рак ще си остане. Докато не изплати дълговете си, човек никога не може да стане богат; докато не се освободи от болестта си, болният никога не може да оздравее; докато не се освободи от греховете си, грешният никога не може да стане праведен. Да мислите, че без да изплати дълговете си, без да се освободи от греховете си, без да премахне болестта си, човек може да живее в хармония с Цялото, това е все едно да наливате вода в пробита стомна и да очаквате да се напълни.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Това значи да се радват наедно и сиромашът, и богатият. Сиромашът мисли, че всякога сиромаш ще бъде; богатият мисли, че всякога богат ще бъде. Не е така. Сиромашът трябва да знае, че е кандидат за богаташ, а богатият — кандидат за сиромаш. Каквото прави, ляга ли, става ли, сиромашът постоянно мисли и говори за богатство. Богатият пък постоянно говори на децата си за сиромашия. Той ги съветва да пестят, да не пилеят пари, да не осиромашеят. Ще дойде ден обаче,

когато сиромашт ще стане богат, а богатият – сиромаш. Ще дойде ден, когато грешникът ще стане праведен, а праведният – грешник. Ще дойде ден, когато невежият ще стане учен, а ученият – невежа.

Това са противоречия в живота, които не могат лесно да се примирят. Не е въпрос във външното примиряване на нещата. Хората всеки ден се примиряват, въпреки това войните продължават. Примиряването за един ден не разрешава въпросите на целия живот. Да се нахраниш един ден, това не разрешава въпроса за храненето през целия живот. Да направиш едно добро, това още не разрешава доброто на целия живот. Само една мисъл не определя посоката на човешката мисъл.

— Ама аз искам да бъда добър.

— Да бъдеш добър, това не е механичен процес. Доброто не иде по външен път.

Много работа се иска от човека, за да стане добър. Ако натоварите човека с чувал злато на гърба му, това не може да го направи богат. За да бъде богат, човек трябва да има знание, добре развит ум, да знае как да употреби богатството, което му е дадено. Не знае ли как да се справи с богатството си, човек не може да се нарече богат. Той е натоварена камила, която ще падне под тежестта на товара си. Богатият, който мисли само за ядене и пиене, за автомобили, за къщи, за скъпи дрехи, е кандидат за онзи свят. Човек не е дошъл на Земята само за ядене и пиене. Смисълът на живота не е в яденето и в пиенето. Те са само условия, които поддържат живота. Красотата на човека не може да бъде негов идеал. Защо? Защото, ако човек днес е красив, утре може да изгуби красотата си. Важно е човек да бъде разумен. Щом е разумен, той може да стане красив, но красивият не може да стане разумен. Разумният, даровитият носи красотата си отвътре, за да не се спъва в развитието си. Ако има външна красота, той ще бъде изложен на големи изпитания,

които ще го спънат в пътя му. Богатият разполага с външна сила. Силата и уважението му се крият в парите. Разумният и даровит човек разполага с вътрешна сила. Богатството не може и не трябва да бъде цел в живота на човека, но и сиромашията не може и не трябва да му служи за спънка. Зад богатството и зад сиромашията се крие някакъв минал живот. Причината за богатството на човека се крие в живота на неговите деди и прадеди. Причината за богатството или за сиромашията на даден човек ще намерите, като проследите живота на неговите деди и прадеди поне до четири поколения. Ако животът им е бил добър и разумен, богатството се явява като естествено последствие на техния живот. Ако не са живели добре, сиромашията иде като естествено последствие на техния живот. Изобщо дали човек е богат, или сиромаш, здрав или болен, добър или лош, умен или не, това са естествени последици на негов минал живот, както и на миналите животи на негови деди и прадеди.

Следователно иска ли човек да дойде до положителни заключения в живота, той трябва да изучава причините и последствията на нещата. Онези, които не разбират този закон, казват, че условията са причина за всичко или пък Бог е причина за всичко, което става в света. Не, нито условията, нито Бог е причина за доброто, за злото, за греховете и за престъпленията, които човек върши. Да прави човек добро или зло, това са условия, при които той попада, за да бъде изпитан. Когато студентът се явява на изпит и отговаря добре на всички въпроси, професорът ли е виновен за това? Ако студентът пропадне на изпита, професорът ли е виновен? Желанието на студента да учи е причина да излезе пред професора си, който е готов да го изпита. Значи студентът сам се поставя в положение да издържи изпита си или да пропадне. Тези, които не търсят причината на нещата там, дето в действителност съществува, вадят криви заключения

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

за последствията. Например често слушате да казват, че професорът е причина за пропадане на студента или Бог е причина за смъртта на човека и т.н. Нито професорът е причина за пропадане на студента, нито Бог е причина за раждането и смъртта на човека. Що е раждането? Възможност на човека да изправи погрешките си. За да се роди някой, природата му е дала кредит, да дойде на Земята, да учи, да работи, да изправи живота си, т.е. да изплати дълговете си. Що е смъртта? Последствие на ненормалния живот на човека. Искате ли да се избавите от смъртта, човек не трябва да греши. Сей доброто семе, за да може онзи, който жъне, да пожъне добър плод. Тогава и двамата наедно ще се радват.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. В този стих думата „сее“ е употребена в широк смисъл. Като живее, човек трябва да сее и в трите свята: физическия, духовния и умствения. Като земеделец, човек ще сее доброто семе на нивата, на черната земя. Като ученик на живота, човек ще сее доброто семе в областта на сърцето и на ума. Ако учи добре, ученикът ще се ползва от благоволението на своя учител. Не учи ли добре и редовно, той ще изгуби благоволението на учителя си. Който плаща редовно задълженията си спрямо банката, той се ползва от кредит, от уважението и почитта на нейните членове. Не плаща ли редовно задълженията си, той се лишава от кредита и доверието на банката. Докато прилага Божиите закони в живота си, човек може да бъде свят. Престане ли да ги прилага, той губи светостта си. Това показва, че човек не се ражда свят. Светостта е резултат на усилието на човешкия дух. Докато мисли, чувства и постъпва според Божиите закони, човек може да постигне всичко, каквото желае. Всички разумни същества ще бъдат на негово разположение. Престане ли човек да мисли, да чувства и да постъпва според великите закони на Битието, всичко се опълчва против него. Мисли ли

човек, че може да живее както разбира и пак да бъде здрав и щастлив, той е на крив път. Това никога не е било и няма да бъде. Здравето, доброто, щастието се обуславят от спазване на великите Божии закони. Прогресът на един народ зависи от това, доколко е спазвал моралните, обществените и духовните закони. Това са едни и същи закони – закони на Битието, на разумната природа, или Божествени закони, но хората са ги разделили на категории, според разбиранията си. Някой казва за себе си, че е религиозен, т.е. спазва законите на религията. Друг казва, че има любов в себе си, т.е. живее според законите на любовта. Как е познал, че има любов? Понеже се е влюбил.

Каква е разликата между влюбения и онзи, който не се е влюбил? Влюбеният представя запален огън, на който може да сварите нещо. Който не е влюбен, той представя незапален огън. Искаш ли да се влюбиш, вземи клечка кибрит, тури я под дървата на огнището и гледай какво ще стане. След известно време дървата ще се запалят и ти ще бъдеш влюбен. Това влюбване наричаме горене. Докато огънят в огнището гори, човек е неспокоен – да не стане някаква пакост. Легне ли да спи, все за огъня мисли; стане ли от сън, пак за огъня мисли; четете ли, учи ли, работи ли, все за огъня мисли. Най-после започва да пише писмо на възлюбения си. Напише писмото, но пак не е спокоен дали е турил всеки знак, всяка дума намясто, да не го разбере криво.

— Ама ще изгасне ли този огън?

— Щом е запален от човека, непременно ще изгасне.

Няма нищо лошо в това, че огънят ще се запали и ще изгасне. Лошо е, ако човек не може да използва този огън намясто. Обаче може ли да го използва за разтопяване на твърдото в човека, за изправяне на кривото в него, за придобиване на по-голяма светлина на ума, той е намясто. Човек може да се влюби в

своя ближен, в науката, в музиката, в изкуството и т.н. Влюбването има смисъл дотолкова, доколкото води човека към същественото в живота.

Някога, в далечното минало, съществувал един цар, Соломон Ра, който назначавал и уволнявал министрите си по особен начин. Един ден, като се разхождал из царството си, той срещнал един млад селянин, земеделец, облечен със стари, скъсани дрехи. Царят го спрял и му казал:

— Как смееш да ходиш из царството ми с такива скъсани дрехи? Кой те облече с тях?

— Майка ми и баща ми.

Царят вдигнал тоягата си и започнал да бие земеделеца. След това го съблякъл гол и го оставил на пътя, да го гледат хората. Той искал да види какво ще прави земеделецът, ще запази ли свободата си, или ще се засрами от своята голота. След това царят заповядал на слугите си да му дадат нови, хубави обуца и дрехи, да го облекат от главата до краката. Като се видял тъй хубаво облечен, земеделецът погледнал към царя с желание да му каже какво да прави по-нататък. Доволен от вида му, царят казал:

— Произвеждам те пръв министър в царството ми, но ако не можеш да управляваш както трябва, ще те сваля от този пост и ще те набия добре. След това царят срещнал своя пръв министър, когото също спрял на пътя и много любезно му казал:

— Как смееш да носиш тия хубави дрехи? Скоро да се съблечеш съвършено гол. Министърът изпълнил заповедта на своя господар.

— Сега ще се облечеш със селски, скъсани дрехи и в този вид ще отидеш в село, където цяла година ще ореш земята, ще сееш и ще жънеш. На края на годината ще дойда да видя какво си направил. Работата, която си свършил, ще определи твоето бъдеще.

Наистина странно било поведението на царя. Към земеделеца, когото назначил пръв министър в

царството си, той се отнесъл грубо и жестоко, а към действащия министър се отнесъл внимателно, любезно, като отнел поста му и го оставил да се занимава със земеделие.

Това, което е станало със земеделеца и с министъра, става всеки ден с всички хора. Срещате днес един министър, известен на всички, но след това чувате, че го свалили от поста му, станал земеделец. Другаде чувате, че някой земеделец се издигнал до положение на министър. След всички тия бързи промени, които стават в живота на хората, мнозина се запитват защо са дошли на Земята, каква е тяхната цел. Това именно е задачата, която всеки сам трябва да реши. Не мислете, че човек е дошъл на Земята да поживее известно време, да спечели пари, да остави завещанието си и да заmine за другия свят. Ако човек трябва да се роди, за да умре, жалко нещо е той. Не, човек е дошъл за нещо велико в живота си. Колкото и малка да е неговата мисия, тя е велика. Може ли всеки човек да изпълни мисията си както трябва, светът ще се поправи. Не е въпрос за безсмъртието. Щом се е родил, той ще умре, но важно е как ще умре. Човек трябва да умре с пълно съзнание, че заминава за другия свят, за да се върне пак на Земята, когато пожелае. Дойде ли часът на заминаването му, той кани домашните и приятелите си, разговаря се спокойно с тях, сбогува се и казва, че заминава за другия свят, като оставя всичкото си богатство на тяхно разположение. Докато се разговаря още с приятелите си, той започва да се топи като сняг. Какво ще остане от този човек? Какво ще погребвате? Ще дойде време, когато хората ще се раждат и ще умират по нов начин.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Семето, което сеете, трябва да бъде Божествено. Ако при сегашните условия на живота не можете да сеете Божественото семе, нищо не можете да постигнете. Какво можете да очаквате от сегашните майки и бащи,

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

които всеки ден внасят в ума на синовете и дъщерите си мисълта за женене? Майката казва на дъщеря си: „Гледай да намериш някой богат, учен момък, да се ожениш за него“. Какво трябва да прави тази мома, ако не намери такъв човек? Какво ще прави синът, ако не намери богата и красива мома? Тези мисли не са Божествени и не могат да дадат добри резултати. Да се посадят такива мисли в главите на младите преждевременно, това значи да се върши насилие върху тях. Обаче насилието нищо не допринася. Какъв резултат ще има тази женитба, която е свързана между мома и момък, потънали в дългове? Ще кажете, че като се оженят младите, тогава работите им ще се наредят. Това е криво разбиране, крива мисъл. Хората се женят, за да оправят работите си, но в края на краищата работите все неуредени остават. Защо работите на хората не се оправят? Защото те не са дошли до съзнание да сеят Божественото семе, на което всички да се радват.

Съвременните хора не успяват в работите си, защото са изгубили всякакво доверие помежду си. Като чуят, че някой говори или проповядва нещо, веднага се запитват защо говори, каква е целта му. Много естествено. Човек е запалена свещ. Като говори, той разнася светлината си навсякъде, да свети на хората, да четат, да виждат какво правят. Каква е целта на запалената свещ? Да осветява пътя на хората. Щом се запали, свещта гори известно време и след това изгасва. За да не гори напразно, като свърши работата си, човек я изгасва. Когато спи, човек трябва да изгасва свещта си. Свещта гори, само докато човек е в тъмнина, докато му предстои някаква работа. Свърши ли работата си, той я изгасва. В някои големи европейски градове оставят лампите на магазините да горят по цели нощи. Какво показва това? Крадци има в тези градове. Като горят лампите, крадците не смеят да нападнат магазините. Когато някоя държава има много закони против крадците, това показва, че в

тази държава има много крадци. Това говори за морала на някои от нейните поданици. Не всички хора са неморални, следователно законите се отнасят само до ония, които нямат съзнание да разбират своите задължения като членове на обществото и на държавата.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Който сее, той трябва да знае какво е семето, което хвърля на нивата си; който жъне, и той трябва да знае какво ще жъне. Това е човек с убеждение. Човек се ражда с убеждение, не го придобива отпосле. Ако човек има убеждение за истината, за мъдростта, за любовта, няма защо да го убеждавате да вярва в тях. Ако е убеден в любовта, той навсякъде я вижда и прилага, няма защо да го убеждават в нейното съществуване. Ако е убеден в безсмъртието на душата, в задгробния живот, човек не се нуждае от никакви доказателства. Тези неща са дадени на човека, няма защо отсега нататък да се дават. На човека е дадено съзнанието, в което се крият много опитности и знания на миналото. Като живее, човек прилага съзнанието си по отношение на всички живи същества и по този начин се учи от себе си. Ако отношенията на човека почиват върху законите на любовта, той твори. Когато обича учениците си, учителят ги учи да четат, да пишат, да смятат, да пеят, да свирят. Неговата работа не е нищо друго, освен творчество.

И тъй, любовта е творчески принцип. Като люби, човек трябва да е свободен да твори. Ако изгуби свободата си, ако се усъмни и разколебае в работата си, заедно с това той губи любовта си. Ако между камъка и скулптора, който работи върху него, няма никакво отношение, статуята няма да излезе както трябва. Това значи: скулпторът предварително трябва да е опитал камъка, да знае с каква материя му предстои да работи. Истинската любов се проявява само там, дето има правилни, разумни отношения. Каква любов може да съществува между две неформени, неорганизирани същества?

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

— Ама ще порастем.

— Това е друг въпрос.

В природата всичко е живо, всичко расте, но зависи как расте: като камък, като растение или като човек. Камъкът расте отвън навътре, растението – отвътре навън, а човек – отвътре навън и отвън навътре. Същевременно човек разбира отношенията, които съществуват между частите и цялото, както и действието на силите вътре и вън от него. Човек трябва да разбира своя близен, като себе си, и да не го подозира, да не се съмнява в него. Защо ще подозирате човека? Гледайте лицето му и четете по него. Върху лицето на човека природата е написала всичко, което най-малко преди четири поколения е преживял. Върху лицето на човека е написана не само неговата история, но историята на неговите деди и прадеди от четири поколения насам. Ако разбираха това писмо, хората биха могли да го използват разумно в живота си, да не се натъкват на противоречия. Според тази наука, ако двама души трябваше да предприемат обща работа, те предварително щяха да знаят могат ли да свършат работата добре, или не. Когато между двама души има пълно съответствие, пълно разбиране, работите им всякога ще вървят добре. Това не значи, че те трябва да бъдат еднообразни в проявите си. Хармонията не подразбира еднообразие. Еднообразието е закон на злото, а разнообразието – закон на доброто.

Следователно хората могат да се разбират само тогава, когато между характерите и темпераментите им има пълно съответствие, т.е. правилно, хармонично съчетание. Две цигулки могат да бъдат в съгласие, когато и двете са нагласени по правилата на музиката: магаренцата им – добре поставени, струните – добре настроени. Ако и цигуларите са в хармония помежду си, цигулките им ще звучат хармонично. Който чуе как свирят, той ще остане напълно доволен. Човек представя цигулка с четири струни. На четирите стру-

ни отговарят четирите темперамента. Дали човек е сангвиник, холерик, флегматик или меланхолик, не е важно. От човека се иска умение да управлява своя темперамент. Ако знае да го управлява, той ще свърши добре дадената му работа. Флегматикът е спокоен, безгрижен, подобен на застояла вода. Той е бавен в говора, в движенията си, вследствие на което е склонен към затлъстяване. Холерикът е противоположен на флегматика. Той е огнен, динамичен темперамент. Като знае свойствата на своя темперамент, холерикът трябва да бъде внимателен, да не хвърля кибритените си клечки навсякъде, да не произвежда пожар. Обикновено военните хора са холерици. Те обичат реда и порядъка, но като знаят свойствата на огъня, те трябва да го регулират, т.е. да постъпват разумно. Сангвиникът е човек на въображението, на охолния и весел живот. Той много обещава, малко изпълнява. Като не изпълни обещанието си, той вдига рамене и казва: „Имах доброто желание да направя нещо, но не можах“. Сангвиничният темперамент се нарича още въздушен. Човекът на умствения темперамент – меланхоликът – обича да философства. Като мисли върху определен въпрос и не може да го разреши, той започва да се нервира. Той мисли, че може да разреши въпросите на живота само с ума си, но остава излъган.

И тъй, за да свири добре, човек трябва да нагласи и четирите темперамента правилно, да свири едновременно на всички. Струната *сол* в цигулката отговаря на флегматичния темперамент, *ми* – на нервния. Вие ще определите кои темпераменти отговарят на струните *ре* и *ла*. Който може да нагласи четирите темперамента в себе си правилно, той е влязъл вече в хармонията на живота. Той има основна идея в живота си, около която нарежда всички свои работи. Той има инициатива, има камертон, според който наглася всички свои прояви. Докато един народ, едно общество, едно семейство и един човек се нагласят според

своя камертон, всичките им работи вървят добре. Не се ли съобразяват със своя камертон, те са осъдени на фалит. Наистина, когато цигуларят обтегне една от струните си повече, отколкото камертонът показва, тя непременно ще се скъса.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Сеенето и жъненето са два разумни процеса, които се извършват непрестанно в природата. Щом стават в природата, те трябва да стават и в живота. Значи всяко желание и всяка мисъл са семена, които във всеки момент човек посажда в почвата на своя живот. От начина на посаждането им зависи и тяхното ожъняване. Падне ли на добра почва, посятото семе трябва да израсте и да даде плод. Разумният човек сутрин сее, вечер жъне. Остави ли посятото днес, да го ожъне утре, от него нищо не може да излезе. Каквото днес посее човек, още днес трябва да го реализира. Добрите, красиви и разумни неща се реализират веднага. Колко време петхилядният народ трябваше да чака Христа да го нахрани? Христос взе петте хляба, начупи ги и веднага нахрани народа. Ще кажете, че това само Христос е можел да направи. Нима днес няма богати хора в света, които могат да нахранят няколко хиляди хора? Разликата ще се заключава само в това, че Христос ги нахрани с пет хляба, а те ще ги нахранят с повече.

Членовете на една богата английска църква, в която проповядвал известният английски проповедник Спърджън*, се събрали да решават какъв начин да намерят, за да помогнат на бедните членове, принадлежащи към тази църква. На събранието присъствал и самият Спърджън. Той слушал какво говорят

* Чарлз Спърджън (1834-1892) е широко популярен проповедник в Англия от втората половина на 19 век. Неговите проповеди са широко разпространени и днес. Произведението му „Сутрин и вечер“ продължава да бъде актуално ежедневно четиво. Бел. ред.

богатите членове на църквата, но не взимал участие в разискванията им. Най-после те взели решение да се помолят на Господа, да отвори сърцата на богатите хора, да помогнат по някакъв начин на своите бедни братя. Тогава Спърджън взел думата и казал:

— Братя, не трябва да изкушаваме Бога по такъв начин. Всички ние, тук събрани, сме богати хора. На кои други хора, вън от нас, трябва да очакваме? Ето, аз отделям една голяма част от своята заплата за бедните. Ако всеки от вас отдели колкото може от своята заплата, положението на нашите бедни ще се подобри.

Това, което е станало в църквата на Спърджън, става и в съвременните семейства, общества и народи. Всички очакват на богатите, всички очакват на бъдещето поколение. Какво трябва да правят сиромасите? Какво трябва да правят сегашните хора? Хората на миналото са очаквали на сегашните хора, които са били младо поколение на времето си. Сегашните хора пък очакват на бъдещото поколение. Те чакат младите да израстат, да свършат тяхната работа. Така работите не се уреждат. Така не се разсъждава. Всеки сам трябва да свърши възложената му работа, да не очаква на другите. На всеки човек е дадена една работа, която той сам трябва да свърши навреме, да не я отлага.

Като не разбират какво представя Божествения принцип, хората се запитват какво е свършил Христос на Земята. Да се задава такъв въпрос, това значи да се гледа на Христа като на историческа личност, която някога е живяла на Земята, донесла някакви идеи и заминала за онзи свят. Те не подозират, че от деня на възкресението си до днес, Христос нито за момент не е преставал да работи в света. И в бъдеще Той непрестанно ще работи. Божественият принцип е вечен огън. В началото си той е слаб, но запали ли се веднъж, постепенно се усилва и непрестанно гори, като става все по-могъщ. Той движи съзнания-

та на всички културни хора и народи по целия свят. Той изправя пътя на всички, които са го изкривили. Но и те сами трябва да пожелаят това, да работят в това направление. Мнозина очакват спасението като свършен факт. Спасението е свършен факт, но за да се спаси, човек трябва предварително да е работил и да работи. Пролетта ще дойде, но трябва да намери хора, готови за работа. Какво ще прави онзи, който не е сял? Есента ще дойде и ще си замине, а той нищо не е пожънал, нищо не е турил в хамбара си. Царството Божие е идвало на Земята много пъти, но само за ония, които са били готови. И днес Царството Божие иде на Земята, но пак за ония, които са готови, които могат да използват неговите блага. За ония, които не са готови, Царството Божие ще мине и замине, без да им остави нещо.

Следователно, ако човек не може да се ползва от светлината и от благата, които Царството Божие носи, той ще се намери в тежко положение. Божията любов предупреждава всеки човек, на когото предстоят изпитания, но не всеки иска да се вслушва в думите ѝ. Щом човек не иска да се вслушва в гласа на любовта, главата му ще побелее от страдания. Съвременните хора не знаят още какво представят страданията. Това, което те наричат страдание, още не е никакво страдание. Детето страда, че майка му не иска да задоволи някое негово желание. Ученикът страда, че пропаднал на изпит. Студентът страда, че, като свършил университет, не му дават служба. Той сам може да си създаде някаква служба. Ще каже, че е учил, за да намери някаква служба за прехрана. Ако човек учи за служба, това е друг въпрос. Обаче ако човек учи, за да се развива, да придобива знания, той няма да страда от това, че не е получил служба. Не може ли да се назначи на държавна служба, нека си купи едно точило и започне да точи ножове. За предпочитане е човек да точи ножове, отколкото да лъже, да краде, да върши престъпления.

Човек е дошъл на Земята да учи, да придобива знания, чрез които да познае любовта, Бога; да познае ближния си и себе си. Разумност се иска от човека, за да разбира и прилага великите закони на битието. Няма сила в света, която може да измени тия закони. Всеки човек или държава, която се е опитала да измени един от Божиите закони, е изчезнала от лицето на Земята. Обаче, който се е подчинил на Неговите закони, той и до днес съществува. Като е дошъл на Земята, човек трябва да живее като истински човек, да прилага разумните закони на природата и да се развива. Около него се движат различни животни, птици, но той не трябва да се спира върху техния живот. За какво мисли вълкът? Той мисли как по-лесно да открадне овца и да се нахрани. Птицата мисли за зрънца и мушици. Задачата на човека не е нито като тази на вълка, нито като на птицата или на рибата. Задачата на човека е да учи. Животните, птиците, рибите са символи, които човек трябва да изучава. Днес вълците, лисиците и всички свирепи животни постепенно изчезват. Те намаляват по брой, а не се увеличават. Защо? Защото и те живеят според първичните закони на своя живот. Същото може да се каже и за човека. Исква ли да запази и продължи живота си, той трябва да мисли, да чувства и да действа правилно. Каквото прави, той трябва да го обмисля добре. Каквото обещава, трябва да го изпълнява. Където ходи, той трябва да помни, че се намира под зоркото око на Великия. Нищо не може да избегне от окото на Бога. Всеки трябва да работи, да изкарва прехраната си по честен начин. За човека, който разполага със здраве, със сили, никаква просия не се позволява. За човека, който има ум, сърце, който може да мисли и чувства правилно, никакво насилие, никаква неправда не се позволява.

Като не разбират своето предназначение, хората сами се натъкват на противоречия и страдания. След всичко това те казват, че условията са лоши, хората

са лоши и т.н. Това е криво мислене. Докато мисли криво, човек нищо не може да постигне. Изправи ли мисълта си, той може да постигне всичко, което желае. Когато мисълта на човека е права, той може да приложи новите идеи, той може да бъде здрав, силен, богат. От човека зависи да бъде богат или сиромаш. Добре е понякога човек да бъде сиромаш на грехове, а богат с добродетели. Сиромашията учи човека да не греши. Богатството пък го учи да прави добро. Дали човек е богат, или сиромаш, учен, или невежа, не е важно. За човека е важно да има висок идеал в живота си, който никога да не се мени. Като следва идеала си, човек трябва да върви напред, да не се връща към своето минало. Ако се страхува, ако лъже и краде по атавизъм, той се връща към миналото, което няма да му допринесе нищо особено. Забравете миналото и вървете напред.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Как трябва да сее и да жъне човек, за да се радва? С любов. Ако човек не сее и не жъне с любов, светът няма да се поправи. Разумната природа е турила всички сили в действие, за да оправи света. Изправянето на света е в зависимост от изправянето на хората. Изправянето на човека наричаме възкресение. Възкресението на човека наричаме още и пробуждане на съзнанието. Онзи, на когото съзнанието е пробудено, е готов на всякакви жертви за красивото и великото в света.

При един богат американски банкер отишла млада, красива мома, да поиска някаква сума за благотворителна цел. Той бил голям скъперник, не обичал да дава пари за никакви цели, но като видял тази мома с ясен, чист поглед, в него станал голям преврат. Той я изслушал с внимание и веднага подписал чек за исканата сума. Като излизала момата от кантората, банкерът ѝ предложил, когато има нужда, пак да дойде. Освен това можело да води всеки ден

по една от своите бедни другарки, да им помага. От момента, когато видял тази красива мома, банкерът бил готов на всякакви жертви. Той се почувствал възроден и възкръснал.

И тъй, ако не възкръсне и не се прероди като този скъперник, човек ще остане все в същото си положение, да тъпче и чопли на едно и също място. Ако младата красива мома не мине край вашия дюкян да поиска нещо от вас, нищо добро не ви очаква. Мине ли обаче край дюкяна ви и ви посети, добро ви очаква. Красивата млада мома символизира любовта. Без любов животът няма смисъл.

Двама американски студенти спорили по различни въпроси: какъв е смисълът на живота, съществува ли задгробен свят, има ли Бог в света и т.н. Като вървели и разговаряли оживено, те не забелязали, че са на един мост, под който течала буйна вода. Унесени в разговора, и двамата се подхлъзнали и паднали във водата, откъдето едва излезли на брега, за да се спасят. Като се погледнали един друг, те се засмели и всеки от тях разбрал кое е ценното в живота. Те разбрали, че по-ценно нещо от живота не съществува. Любовта ражда живота. Без любов, никакъв живот не съществува. Всички хора, семейства, общества и народи се нуждаят от любов. Що се отнася до патриотизъм, до дипломация, това са качества, с които човек се ражда. Любов обаче е нужна на цялото човечество. Има ли любов, има и разбиране, и хармония между всички хора, общества и народи. Дали някой е мъж или жена, слуга или господар, учен или невежа, това са предметни учения, но любовта е вечна, неизменна.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Който сее, той непременно ще жъне. Като има какво да жъне, човек ще избегне сиромашията. Не е ли сял, човек не може да жъне. Този човек минава за сиромаш и се оплаква, че няма коричка хляб в джоба си. Мнозина се оплакват от глад, от сиромашия, но малцина са

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

опитали истински глад. Толстой писал един разказ, в който разправя за глада на едно бедно семейство, което било осъдено на смърт. Това се случило през една тежка зима, когато бедното население, поради неплодородието през лятото, било изложено на глад. Бедното семейство, което живяло някъде в степите, прекарало три-четири дена без хляб, без никаква храна. Лишени от всякаква възможност да получат отнякъде хляб, те очаквали часа на своята смърт. Най-малкото дете на семейството казало на родителите си да не се отчайват, защото скоро ще им дойде помощ отвън. В това време един богат търговец тръгнал с големи провизии по селата, да помага на бедни и гладни хора, да не умрат от глад. По пътя се явила голяма буря и той изпаднал сред степите, потърсил кът да се спаси. Отдалеч той видял светлината на една малка къщичка и се запътил към нея. Оказало се, че къщичката била на бедното семейство. Благодарен за щастливото спасение, търговецът извадил от куфарите си всичко, което носил за сиромасите. Така той ги спасил от гладна смърт. Предсказанието на детето се сбъднало, но след два дена то заминало за другия свят. Това дете не било от обикновените деца. Значи има обикновени и необикновени деца, както обикновени и необикновени млади и стари хора.

Коя е причината, че се раждат обикновени и необикновени хора? Казано е в Писанието: *Роденото от Духа, дух е; роденото от плътта, плът е*. Казано е още, че роденият от Бога, грях не прави. От този човек се иска работа, да извае себе си, да изработи характер, който да не се сломява от никакви бури и ветрове. Иде време, когато човек ще се ражда от Духа, но за това се иска работа, да се приготви той за новите условия. Новият живот, който иде, не е нещо чуждо, далечно за човека. Ще се запитате защо човек страда. Разумното страдание подразбира борба на човека със спънките, външни и вътрешни, за да влезе в новите

условия. Победи ли тия спънки, той се радва. Радостта е признак, че човек е победил противоречията и е изпълнил волята Божия. Това значи да сее човек доброто семе. Ще дойде ден, когато присадката на злото в човека ще се счупи и ще започне да расте само онова, което отначало още Бог е насадил.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Ако и вие сеете и жънете добре, ще бъдете здрави, радостни и весели. С други думи казано: ако вършите волята Божия, целият ви дом ще живее в радост и веселие. За да изпълни волята Божия, човек разполага с всички добри условия. Добрите условия са в него: сила, знание, богатство, любов. Това подразбира, че Бог живее в него. Каквото реши да прави, човек трябва да се обръща за съвет към Бога, като Учител на неговата душа. И каквото го съветва, той трябва да слуша.

Като слушате да ви се говори така, това не значи да пламнете като суха клечка и скоро да изгаснете, или да се нагорещите като желязо и скоро да изстинете. Това са моментни настроения. Човек трябва да бъде свещ, която гори, без да изгасва. Човешкият ум е свещ, на която трябва да се дадат условия вечно да свети. Като свети в тъмнината, човешкият ум ще се домогне най-после и до великата любов, от която някога е излязъл. Всеки търси любовта, защото тя внася живот, тя подмладява човека. Без любов не може да се живее. Придобие ли любовта, животът ви става приказен. Дето е любовта, там е изобилието. При любовта човек лесно се справя и със сиромашията, и с глада, и с мъчнотиите. Като се намери в пустинята с еврейския народ, жаден и гладен, Мойсей удари с тоягата и вода потече от канарата, хляб слезе от небето. Тоягата, с която Мойсей си служеше, представя магическата тояжка на любовта, на мъдростта и истината. Който разполага с магическата тояжка, той може да превърне живота си в рай.

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

Като сте дошли на Земята, от какъвто и произход да сте, каквито и убеждения да имате, всички се нуждате от едни и същи неща: от въздух, вода, огън и почва, върху която да стъпвате. Това са елементи, от които всеки човек се нуждае и във физическо, и в духовно отношение. Придобие ли тези елементи в този двояк смисъл, разбере ли тяхното предназначение, човек се намира пред реализиране на своя велик идеал. Не е достатъчно само да диша, да пие вода, но той трябва да знае как да диша, как да пие вода, намясто да употребява огъня и светлината. Това значи човек на новото. Днес светът се нуждае от нови хора. Поети, писатели, учени, философи, музиканти, управляващи и управлявани, те трябва да бъдат носители на новото. Да носи човек новото в себе си и да му служи, това значи да се е освободил от всякакво користолюбие. Докато служи на користолюбието, човек ще бъде вън от пределите на новия живот, вън от границите на царството Божие.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Кога хората се радват наедно? Когато има единство между тях и във физическия, и в духовния, и в умствения свят. Докато хората са разделени помежду си, докато сам човек е разделен в себе си, не може да става въпрос за радост. Днес всеки има свое верую, всеки принадлежи към специална църква, вследствие на което се явява спор кое верую е право, коя църква трябва да има предимство над всички останали. Една църква съществува в света – вечна и неизменна – Христовата църква. Тази църква подразбира църквата на Любовта, която обединява всички хора, всички народи. Тя признава един народ, една земя, която никой не може нито да превземе, нито да победи.

Да се радват наедно и който сее, и който жъне. Семето, което се сее и жъне, трябва да бъде семе на положителната вяра и на необятната любов. Желая тази вяра и тази любов да обхванат всички народи,

всички хора по лицето на Земята. Желая българите да бъдат извор, от който да изтича великата любов. Желая ви да бъдете образец на чистата, необятна любов, на знанието и на мъдростта, свободни от всякаква корист. Желая ви да бъдете носители на правдата и на истината, които ще ви направят свободни. Посейте това семе в почвата на вашия живот, да пожънете плодовете му, за да могат и които сеят, и които жънат да се радват наедно.

12 януари 1930 г., София

ДА СЕ РАДВАТ НАЕДНО

Две лепти

*А видя и някоя сирота вдовица,
която тури там две лепти.*

Лука 21:2

Две лепти. Както виждате, в цитирания стих двете лепти, един малък повод, обръщат вниманието на великия Учител. Когато богатите и учените туряха изобилно в съкровищницата, Христос не обърна внимание на това. Обаче когато една бедна вдовица тури две лепти в съкровищницата, Христос спря вниманието си върху този акт.

Като изучавате живота и проявите на хората, както и на всички живи същества, вие забелязвате едновременно два стремежа: единият стремеж е към великото, грандиозното; другият – към малкото. Например докато е малко, детето има стремеж да порасне, голям човек да стане. Този стремеж на детето да стане голям човек, като баща си, като дядо си, му дава импулс да пъпли, да учи, да се развива. Като се посади в земята, семето също така се стреми към нещо голямо: да покълне, да израсте нависоко, да цъфне и плод да върже. Тревата също се стреми да стане висока, да надмине цветенцата, които растат около нея. Добро е желанието на човека, както и на всички живи същества – да пораснат, да станат големи. Това е задача и на природата. И природата се стреми да изкара нещо велико от малките неща. Следователно човек трябва да поддържа в себе си идеала да стане велик. Ще кажете, че човек не трябва да бъде амбициозен. Зависи каква е амбицията на човека. Без амбиция човек не може да напредва. И ученият, и добрият човек, и светията имат амбиция, но разликата между

тяхната амбиция и тази на обикновения човек е голяма. Човек трябва да се стреми да придобие толкова знание, колкото може да носи. Да учи, да придобива знания, това не е амбиция. Ученето е непрестанен процес. Докато живее на Земята, човек все трябва да учи. И сто и двайсет годишен да е, той пак трябва да учи, да чете, да добива нещо ново.

Мнозина имат криви разбирания за нещата. Те мислят, че човек може да учи само докато е млад. Щом остарее, той не може да учи. Значи само младият може да учи; само младият има право да си поживее. Остарее ли, човек трябва да се предаде на пост и молитва, да изправя погрешките на миналото си. Това отчасти е право, но не изцяло. Докато е млад, човек яде и пие, а на старини плаща. Дойде ли краят на годината, т.е. старостта, човек трябва да приключи сметките си. Ако има средства да изплати дълговете си, работите лесно се уреждат, но какво ще прави, ако няма средства? Щом няма средства, той трябва да договаря условия с кредиторите си, да отложат полицата му за известно време. Когато яде и пие, човек трябва да мисли за плащане. Ако не мисли, ще дойдат глобите. Ще кажете, че банкерът и бакалинът са богати хора, няма защо да бързат с изплащане на дълговете си. Ако искат да не се разправят с длъжници, да не са ставали бакали и банкери. Лесно се говори така, но за да стане човек бакалин, банкер, учен, владика, проповедник, музикант, инженер, лекар, има дълбоки причини. Всяка проява крие зад себе си някаква дълбока причина. Когато не иска да работи, човек намира, че някои професии не струват. Например някой казва, че не струва човек да става лекар, да се занимава с болни хора, да прави операции. Всяка работа е велика, когато се изпълнява съзнателно и намясто. Ако няма лекари, кой ще помага на болните? Ако е въпрос за операции, всички хора правят операции. Кой баща или коя майка не правят операция на детето си? Когато детето

грешни, родителите му правят операция с цел да го възпитат. Думата „оперирам“ означава „действам“. Значи добре е да оперира човек, но да бъде майстор и да прави операцията навреме и намясто. Вземе ли нож в ръка, човек трябва да знае къде и как да реже.

В една от драмите на Шекспир се разказва за договор, сключен между еврейин и християнин. Последният взел от евреина голяма сума назаем, с условие да я изплати след известен срок. Обаче евреинът направил следното предложение: ако на определения срок християнинът не може да изплати дълга си, ще се отреже парче месо от тялото му. За тази цел трябвало да се пристъпи към изпълнение на договора. Като се виждал пред невъзможност да се подложи на такава операция, християнинът се обърнал към съда с молба там да разрешат въпроса. Съдията бил умен и съобразителен човек и решил спора в следния смисъл: евреинът има право да отреже парче месо от тялото на християнина, но с условие: ако отреже един грам месо повече от определеното количество, ще плати с главата си. При това условие евреинът се отказал да изпълни договора. Като не бил сигурен в ръката си, той се страхувал, че при тази операция ще трябва да плати с главата си. По този начин християнинът отървал кожата си. Ще кажете, че евреинът бил жесток човек. Евреинът бил алчен за пари, но и християнинът не трябвало да бъде толкова глупав, да подписва такъв договор.

Съвременните хора, религиозни и светски, говорят за Бога, описват Го, но описанията и понятията им са съвършено различни. Никой човек няма ясна представа за Бога. Те казват, че човек е създаден по образ и подобие Божие, но какво всъщност е Бог, не знаят. Те не могат да Му дадат никакъв образ. Други казват, че познават Бога дотолкова, доколкото се проявява в човека. Трети пък си представят Бога такъв, какъвто Моисей Го е описал. Моисей е разговарял с Бога, слушал е гласът Му, но никога не Го

е виждал. При това Моисей е бил един от великите посветени. Той е познавал законите на светлината, на електричеството и на магнетизма, на биологията. Като се явил пред фараона, Моисей извършил големи чудеса, които почивали на известни закони. Велико е било учението на Моисей, но след смъртта му неговите ученици го изопачили. Разбиранията на учениците му били ограничени, вследствие на което те несъзнателно изопачили учението на Моисей и създали особено учение – моисеизъм. Така постъпили и учениците на Христа с учението на своя Учител. Първите ученици и последователи на Христа предавали Христовото учение точно, но ония, които дошли след тях, като нямали тяхната светлина, постепенно го изопачили.

Днес всички хора се спират върху въпросите кой е Христос и какво донесе на света. Те сами си отговарят, че Христос донесе спасението на човечеството. Спасението на човечеството се обуславя от спасението на отделния човек. Когато всеки човек поотделно се спаси, тогава ще се спаси и цялото човечество. Да се спаси човек, това значи да постави в хармония своя физически, духовен и Божествен живот. Съвременният човек се счита за божество, но въпреки това се запитва дали може да се спаси. Да си задава този въпрос, това е все едно великият виртуоз цигулар да се запитва дали може да изсвири известно парче. Щом е виртуоз, той непременно може да изсвири дадено парче. Който пита дали може да направи нещо, той се съмнява в себе си, в своите възможности. Щом пита, той непременно ще сбърка някъде. Понякога и невежият не пита, но това още не значи, че той знае какво да прави. Ученият не пита, но прилага и сам се учи. Трябва ли момата да пита какъв ще бъде нейният избраник? Много просто. Избраникът ѝ ще бъде подобен на нея. Затова казва българската поговорка: „Търкулнало се гърнето и намерило похлупака си“.

А видя и някоя сирота вдовица, която тури там две лепти. Двете лепти бяха всичките пари, с които бедната вдовица разполагаше. Който иска да следва духовния път, той трябва да даде всичко, което има. Тази вдовица не е предполагала, че Христос ще я вземе за предмет на своя беседа. Като видяла, че всички турят нещо в съкровищницата, и тя пожела-ла да внесе своята лепта, последните две монети, без да мисли, че децата ѝ нямат хляб. Колкото и малки да са били двете монети, тя ги пожертвала от сърце. Като изнасям примера за тази вдовица, не искам никого да упреквам за погрешките му, но казвам, че за да не греши, човек трябва разумно да използва богатата, които природата му дава. Домогне ли се до известно благо, човек го използва лично за себе си и мисли, че след това работите му ще вървят гладко, безпрепятствено. Водата е благо за човека, но зависи как ще приеме той това благо. Ако реката излиза от извора и отива право към морето, откъдето мине, тя ще причини ред пакости: ще отвлече къщи, дървета, цветя, треви ще изкорени, хора и животни ще издави и т.н. И морето от своя страна няма да я посрещне тихо и спокойно. Може ли човек да се ползва от тази вода като благо, дадено от природата? Ако остане сам да се справя с това благо, в края на краищата то ще го завлече. Ето защо, иска ли разумно да се ползва от богатата на природата, човек трябва да ги разпределя между ближните си. Вземат ли всички хора участие в природните блага, те ще ги използват рационално. Ако морето е тихо и спокойно, реката ще се влее в него незабелязано. Обаче ако в морето има буря и вятър, реката ще се блъска ту назад, ту напред, докато мине бурята. Първата река е била посрещната добре от морето, а втората – с големи борби и противодействия. Това се дължи на маневрите, които морето от време на време прави. Това не показва, че морето има неразположение към втората река. Благодарение на

известно съвпадение, втората река е изпитала противодействие от страна на морето.

Животът на всеки човек представя малка река, която в края на краищата трябва да се влее в неговото велико море. Понякога морето приема тия реки тихо и спокойно, а понякога – с бури и вълнения. Както и да го приеме морето, умният ще разбере смисъла на живота. Глупавият обаче ще се натъкне на големи противоречия и ще запита:

— Морето не знае ли кой съм аз, отде ида и как се казвам?

— Как се казваш?

— Голямата река.

Като чуе тия разсъждения, морето ще се усмихне и ще каже:

— Ти си голямата река, а аз – великото море.

Морето ли произлезе от реката, или реката от морето? На този въпрос вие сами ще отговорите. В природата между морето и реката не съществува никакво противоречие. Обаче между хората съществуват ред противоречия. Противоречията им се дължат на техните разбирания. Между богатия и сиромаша, между учения и невежия няма никаква разлика, но от неразбиране на нещата хората сами издигат прегради помежду си, от които се спъват. Ученият представя обработена почва, а невежият – необработена. След време, ако не работи, ученият може да стане невежа, невежият пък, ако работи, може да стане учен. И добрият може да стане лош, и лошият – добър. Ако не усилива добродетелите си, човек може да отслабне, да изгуби силата си като добродетелен човек. Светските хора разбират този закон и го прилагат. Когато някой светски човек иска да развие силата си, да стане борец, той се упражнява с часове. Един ден, като развие силата си, той излиза на арената да се бори, гдето получава голяма премия като победител. Ще кажете, че това е губене на време. Ако упражненията, които

човек прави за постигане на известна цел, са губене на време, не е ли губене на време да седи човек с часове на едно място и да се окайва за страданията, които са го сполетели? Дойде ли страданието при вас, не се оплаквайте, но излезте срещу него като боксьор и го ударете ту от едната, ту от другата страна, докато го съборите на земята. После му кажете: „Знаеш ли кой съм аз? Знаеш ли, че аз съм свободен гражданин?“. Има случаи, когато страданието може да надвие човека, да го търколи на земята. И така да бъде, човек не трябва да се отчайва. Ще полежи на земята, докато съзнанието му се върне, и пак ще стане. След време, като се засили, отново ще се състезава със страданието. Щом е дошъл на Земята, човек неизбежно ще страда и ще се радва, ще бъде бит и ще бие другите.

Като слушат да им се говори по известни въпроси, хората очакват някакво заключение. От съвременния живот могат да се извадят само относителни заключения, но не и абсолютни. Каква е крайната цел на живота? Животът няма крайна цел. Ако говорите за материалния живот на съвременните хора, там още повече не може да се търси крайна цел. Той е временен, преходен, но приятен свят. Ние го наричаме свят на забави. Той е свят за децата. В сравнение с това, което предстои на човечеството за изучаване, ние казваме, че съвременните хора са още деца. И като деца, те трябва да се забавляват. Богатият ще се радва на богатството си; сиромахът ще поплаче за положението, в което се намира. И едното, и другото е на мястото си. Животът на Земята не може без плач и без радости. Докато е на Земята, човек ще плаче и ще се смее. Какво ще прави земеделецът, ако времето не плаче? Когато реките прииждат, когато снеговете се топят, когато росните капки оросяват цветята, когато цветята растат, всичко е намясто. Всички явления в природата имат дълбок смисъл и предназначение. За да осмисли живота си, човек трябва да обръща

внимание на вечните, неизменни негови прояви, а не на тия, които всеки момент търпят промени. Както и да разглеждате живота, сам по себе си той е красив. Тази е причината, че като дойде време да напуска Земята, човек започва да съжaliaва. Каквито и страдания да е прекарал, човек все пак съжaliaва за живота на Земята. В този живот има нещо специфично, което никъде другаде не съществува. Въпреки големите си страдания, и светиите, и учените, и великите хора съжaliaват, че са напуснали Земята. На Земята има добри условия за учене, за растеж и развитие. Един ден, когато станете възрастни, ще напуснете Земята и ще съжaliaвате, че не можете пак да се върнете. Докато сте на Земята, ще плачете и ще се радвате, но ще учите. Научите ли уроците, които животът на Земята предвижда за човека, ще напуснете Земята и повече няма да се връщате.

Какво представя Небесният живот? Ако четете описанията за този живот, ще срещнете много грешки. Погрешките в тези описания не са съзнателно допуснати, но се дължат на обстоятелството, че са правени привечер, при залеза на слънцето. Искан ли човек да бъде точен в своите описания, те трябва да се правят сутрин, при изгрева на слънцето. Много писатели описват красотата на природата при залеза на слънцето, художниците я рисуват при същите условия, но и едните, и другите правят ред погрешки. Тогава природата е по-достъпна за хората. Малко хора имат възможност да наблюдават и изучават природата сутрин, при първите слънчеви лъчи. Красотата на природата при залеза на слънцето е кратковременна, а при изгрев – продължителна, защото слънчевата светлина тогава е възходяща.

Защо трябва да се изучава природата? Като изучава природата, човек вижда последователността в проявите на нейните сили. Той вижда как работи природата: последователно, с голямо постоянство и

търпение. Какво виждаме в живота на обикновените хора? Те искат да бъдат учени, силни, богати, без да са приложили онова постоянно усилие и онази последователност, с които природата си служи. Например някой иска да бъде силен и виждате, че дето трябва и не трябва, той проявява своята сила и смелост. Като срещне някоя дълбока и широка река, той иска да се засили и да я прескочи. Направи ли това, той ще се намери във водата. Преди да е прескачал такава река, той трябва да е правил упражнения да прескача трапове, различно дълбоки и широки. Ако може да прескочи трап, дълбок два метра, той ще прескочи и реката. Човек се ражда с дарби, но ако не работи за тяхното развитие, ще остане обикновен човек. Не се смущавайте от реда и порядъка, който природата и животът налагат на човека. Днес от съвременния човек се изисква да спазва известни условия, но когато порасне, когато възмъжее, ще му се наложи друг порядък, други условия, различни от сегашните. Детето прави само това, което отговаря на развитието и на възможностите му. То не може да излезе вън от своите възможности. Ще кажете, че искате идеален строй на живота. Днешното човечество не може да създаде по-идеален строй от този, който е създало. Ако представите на съвременното човечество идеален образ на живота, то пак ще се върне към стария. Всеки ще получи това, за което е готов. Това зависи от разбиранията на хората. Някой иска да бъде свободен, а ограничава другите. Какво разбиране за свобода е това? Ти искаш да бъдеш свободен, а другите да бъдат роби. Може ли да се нарече свободен онзи, който ограничава другите? Само разумният и добрият човек може да бъде свободен. Всичко, каквото той върши, е разумно.

Две лепти. Христос обръща вниманието на учениците си към бедната вдовица, която турила две лепти в съкровищницата. Тази вдовица била добра,

разумна жена. Тя минала през големи борби и изпитания в живота, докато най-после дошла до числото две. Срещнете ли жена, на челото, на лицето или на гърба на която е написано числото две, вие можете да разчитате на нея и като на другарка, и като на домакиня. Срещнете ли жена, на гърба на която е написана единица, знайте, че тя има мъжки характер. Не одобри ли поведението ви някъде, тя може да ви бие. Тя е добра за учител, за професор, но не и за домакиня. Числото две е число на борба, на противоречия, но същевременно съдържа в себе си и метод за примиряване. Докато двама души представят отделни единици, между тях всякога ще има борба. Примирят ли се, те образуват двойка. Забелязано е, че докато синът живее сам при родителите си, той е груб към близките си и невнимателен, небрежен към себе си. Срещне ли още една единица, той става внимателен, нежен, услужлив. Докато е сам, човек може да мечтае, да философства, да мисли. Срещне ли още един, подобен на себе си, с когото може да се разбира, той се свързва с него и стават двама. Като двойка, те могат вече да работят, да прилагат своите мечти и философии в действие.

Съвременните хора често не успяват в живота си и се оплакват, че животът им е тежък. Защо? Те искат другите хора да им помагат, да влизат в положението им. Не, човек трябва първо да разчита на себе си, а после на другите. Ако няма правилни разбирания за живота, никой не може да му помогне. Човек се ражда с нещо готово в себе си, което той сам трябва да развива. Даровитият се ражда с дарби, които с учител или без учител в живота, трябва да се развиват. Не ги ли развива, той ще остане в положението на обикновен човек. Малко усилия са нужни за неговото развитие, но той трябва да ги приложи. Малко побутване му е нужно от природата, за да го наведе на Божествената мисъл. Даровитият работи с много учители, но има и

специален учител, който го учи отвътре. Всеки ученик, който се е събудил за Божественото, влиза във връзка със своя вътрешен учител и следва съветите му. Този учител ще му даде методи как да работи. Той ще го вдъхнови, ще събуди в него всички сили, дарби и способности за работа. Той ще му покаже какво нещо е животът и какво – смъртта, какво е жената и какво – мъжът, какво е братът и какво – сестрата, какво е приятелят и какво – ближният, какво е господарят и какво – слугата. Учителят ще му обясни всички прояви и явления в живота и в природата, и като го приготви, като му даде необходимите знания, ще го остави свободен да прилага. Много неща трябва да знае ученикът, но същевременно трябва да различава реалното от нереалното. Ако не влизаш в положението на мъжа, ти никога не би могъл да мислиш; ако не влизаш в положението на жената, ти никога не би могъл да чувстваш и да любиш; ако не влизаш в положението на детето, ти никога не би могъл да работиш. Всъщност децата работят. Те дават подтик на родителите си да работят. Каквото пипне, детето веднага го разтваря, разглобява на части, които изучава. Голяма любознателност има в децата. Вझे ли някаква книга в ръцете си, детето непременно ще я разкъса. Искате ли вашите деца да не късат книгите ви, правете ги от пергамент. Най-важното, на което родителите трябва да обърнат внимание, е да възпитават децата си, да бдят над тях, да не оставят разрушителното им чувство да се развива.

Двете лепти, върху които Христос спрял вниманието си, представят най-малкото, което човек може да приложи в живота си с любов и разбиране. Това е, което може да избави човека от хиляди ненужни страдания и радости. Има смисъл човек да страда и да се радва, но когато тия страдания и радости носят нещо добро. Ако страданието носи след себе си радост, която повдига човека, то е намясто. И ако радостта

носи след себе си страдание, което облагородява човешкото сърце, тя е намясто. Защо след страданията идат радости и след радостите – страдания, това е въпрос, на който досега никой не е отговорил. Защо трябва човек да страда и да се радва, и този въпрос няма отговор. И велики хора, и велики Учители са страдали. Христос казва: *Скръбна е душата ми до смърт*. Докато е на Земята, човек неизбежно ще страда. След възкресението Христос мина от страдание във вечната радост, в Божествения живот, дето радостта и скръбта се сливат. В Божествения свят скръбта и радостта се примиряват. Във физическия свят обаче те са в постоянна борба: ту едната взима надмощие, ту другата. В повечето случаи скръбта взима надмощие, защото е груба. Тя върви по мъжка линия, вследствие на което се изявява грубо. Радостта е нежна, деликатна. Тя върви по женска линия. Който е придобил радостта преждевременно, той непременно ще бъде бит. На Земята човек опитва първо скръбта, а после радостта. Когато види, че някой плаче, скръбта веднага си заминава. Тя не си позволява да бие човек, който е бит вече. Тя само се чуди кой е дошъл преди нея и е свършил работата ѝ. Като знаят тази нейна черта, разумните хора се дегизират пред скръбта, представят се като големи страдалци, и тя не ги безпокои. Както малката скръб отстъпва пред голямата, така и малката омраза отстъпва пред голямата. Същото се отнася и до положителните неща в живота. Както малката радост отстъпва пред голямата, така и малката любов отстъпва пред голямата.

Като се говори за любовта, ония, които са попадени от нея, не искат да чуят думата *любов*. Някой обича жена си, но приятелят му влезе в неговия дом, обикне жена му и започне да говори за своите чувства. Този човек седи като попарен и се разочарова в любовта. Грешката е в приятеля му. Съвременният човек не е готов още за любовта. За любовта нито се гово-

ри, нито се играе с нея. Харесате ли една жена, вие трябва да се запитате дали сте изменили мнението си за жената. Истинска любов е онази, която повдига човека в очите на този, който обича. Ако обичате една жена, вие трябва да гледате вече на всички жени с добро око. Ако обичате един мъж, мнението ви за всички мъже трябва да се измени, да гледате на мъжа с по-добро око, отколкото сте гледали по-рано. Всяка чиста и благородна жена носи в себе си батерия от десет хиляди градуса топлина. Кой човек би могъл да направи пакост на такава жена? Да обичаш някого, това значи да се отнесеш към него с всичкото си уважение и почитание, да не му причиниш никакво страдание. Любовта създава страдания, но намясто. От страданията, които любовта причинява, човек расте и се развива. Любовта дава подтик, импулс на човека за работа, за учене. Каква любов е тази, която убива в човека желанието да живее? Който люби, той трябва да поощрява своя възлюбен към придобиване на знание, на някакво изкуство. Любовта осмисля живота. Когато осмисли и разбере земния живот, човек започва да се стреми към вечния. Като цени земния живот, човек ще цени и Небесния.

Какво представя вечният живот? Вечният живот е този, в който няма смърт. Вечният живот изключва всякакви страдания. Той включва всички радости, всичкото веселие. Да придобиеш този живот, това значи да видиш Онзи, който е създал вселената, всички живи същества, всички форми. Да придобиеш вечния живот, това значи да видиш красотата на нещата, да опиташ силата и мощта на своя Създател. Достатъчно е да зърнеш само един лъч от Него, за да разбереш смисъла на своето съществуване. Който е имал щастието да види един от лъчите на Бога, той е станал велик. Това виждане е вътрешен процес и става в съзнанието на човека, а не вън от него. При това положение невъзможното за човека става

възможно. Това е опитността на великите хора в миналото и сега.

Често хората си казват един на друг: „Направи това нещо за Бога!“. Че ако човек не е готов да направи нещо за Бога, за кого другото може да го направи? Ако човек не е готов да направи нещо за вечното начало в живота си, за Божественото, за хората още по-малко може да направи. Събуди ли се Божественото в човека, заедно с това ще се разкрият всички дарби и способности, вложени в него. При тези условия човек може да постигне всички желания на своята душа. Това не се постига изведнъж, но постепенно. Божественото в човека е онзи прозорец, през който той може да гледа вън и вътре в себе си, да възприема истината. Отде иде истината, не е важно. Истината може да дойде чрез детето, както и чрез възрастния. Достатъчно е да има прозорец, през който истината да минава. Кой е отворил прозореца за истината, не е важно.

Днес всички хора се запитват как ще се оправи светът. Светът ще се оправи, когато всеки човек бъде готов да вдигне своя паднал брат, без да го съди, без да пита за причините на неговото падане. Помогни на човека, без да питаш защо и в какво е сгрешил. Ще кажете, че днес хората грешат, понеже първите хора са сгрешили. Ако съвременните мъже и жени се намерят в Рая, и те ще сгрешат като тях. Няма човек в света, който да не е ял от забраненото дърво. Въпреки това хората всеки момент се съдят, съмняват се, подозират се едни-други. Те казват, че вярват в Бога, а въпреки това всеки момент се обезверяват. Те говорят за любов, за смисъла на живота, но щом изгубят любовта си, те се отчайват и разочароват от всичко. Докато е на Земята, човек ще губи любовта си и отново ще я намира; той ще губи радостта си и отново ще я намира. Това е неизбежен процес. Като изгуби човек същественото в живота си, стремежът му се усилва повече. Като се стреми, той придобива загубеното. Придобие ли го, той знае вече как да го пази.

Двете лепти. Всички хора трябва да бъдат готови, като тази вдовица, да турят в съкровищницата всичко, каквото имат, без да ги виждат хората. С две лепти нищо не може да се постигне, но подтикът, вложен в тях, е в сила да направи голямо преобразуване в живота както на отделния човек, така и на цялото човечество. Ще кажете, че религиозният човек не трябва да бъде амбициозен, но трябва да бъде силен. Не, човек трябва да бъде и амбициозен, и силен, и богат, и учен, но намясто. Всяко нещо, проявено на своето място и време, има смисъл. Днес хората не успяват, защото се намират под влиянието на учения с различен морал, с различни становища. Едни забраняват на човека едно, други – друго, и той не знае какво да прави и какво да не прави. За да не се обърка, човек трябва да прави това, което природата прави. Всичко, което природата е създала, е разумно. Искате ли да се прояви, човек трябва да дава ход на ония свои желания, които произтичат от дълбочината на неговата душа. Давайте ход на всички свои мисли, които изтичат от дълбочината на вашия ум. Давайте ход на всички свои постъпки, които изтичат от дълбочината на вашата воля. Давайте ход на всичко, което изтича от дълбочината на вашето естество. Всяко нещо, което излиза от дълбочината на нашето естество, е реално. Само реалните неща могат да се реализират. Само реалните неща са мощни и дават тласък на човечеството да върви напред.

А видя и някоя сирота вдовица, която тури там две лепти. Стремете се и вие да се проявите като сиротата вдовица, и без да подозирате, вашият Учител да спре вниманието си върху вас и да каже: „Ето един човек, който даде всичко, каквото имаше“. Откак вложи двете лепти в съкровищницата, сиротата вдовица стана ученичка на Христа. Тази вдовица и до днес е в света, но къде е, коя е, как се казва, това зави-
наги ще остане незнайно. Тя не иска хората да я знаят.

Ако днес я срещне някой, не би могъл да я познае. Тя е облечена богато, със скъпи дрехи. Днешното ѝ богато облекло се плаща от лихвите, които двете лепти са дали от времето на Христа до днес. В едно от своите съчинения Камий Фламарион е направил изчисление каква сложна лихва ще се получи от 25 стотинки, дадени от времето на Христа до днес. Той намерил, че ако цялата Земя беше направена от злато, пак не би могла да посрещне сумата, получена от тези две лепти, дадени със сложна лихва. Оттук можем да извадим заключението: всеки Божествен подтик, колкото и малък да е, вложен в обръщение, след време дава грамадни резултати. Следователно вложете най-малкото добро, което имате, в Божествената банка, да получите след време ония грамадни резултати, които тласкат цялото човечество напред. Вложите ли и най-малкото добро в Божествената банка, един ден и вие ще се намерите в положението на сиротата вдовица, която днес е реформаторка, работи между човечеството за неговото повдигане. Време е човек да даде ход на Божественото в себе си. Докато дойде до това положение, човек ще срещне ред препятствия – съмнения, колебания, безверие, но в края на краищата всичко ще бъде за добро. Божественото ще си пробие път в света и ще донесе на човечеството онова, което от хиляди години насам се очаква.

19 януари 1930 г., София

Богове сте

*Исус им отговори: Не е ли писано във
вашия закон: „Аз рекох, богове сте вие“?*

Йоан 10:34

Аз рекох: Богове сте. Това е мисъл, откъсната от нещо цяло, както много факти и явления в живота на съвременните хора представят откъслечи от целокупния живот. Докато тази разпокъсаност съществува между фактите и явленията в живота, хората всякога ще се натъкват на противоречия. Дойдат ли до въпроса за морала, хората също така се натъкват на ред противоречия, защото не са дошли още до истинския морал. Какво нещо е моралът? Както здравето на човека представя външната страна на физическия живот, така и моралът представя външната страна на духовния живот на човека. Когато живее хармонично, човек е здрав и физически, и духовно. Не живее ли правилно, човек се натъква на ред болезнени състояния, които нямат нищо общо със стремежите на човешката душа. Болезнените състояния в живота на човека са аномални явления, вследствие на което човек прави усилия да се освободи от тях. Да бъде човек здрав, това е нормално явление в живота. Всички органи в здравия човек функционират правилно и са в пълна хармония помежду си. Ето защо здравето не е нищо друго, освен резултат на моралния живот на човека. Здравият яде, диша и мисли правилно. Ако не се храни добре, ако не диша и не мисли правилно, човек не може да води духовен живот. Духовният живот е тъй естествен, както яденето и дишането. Вън от духовния живот човек се натъква на ред аномалии. Например една от аномалиите в човешкия живот

е лъжата. Който лъже, той се намира в болезнено състояние, както онзи, на когото стомахът е разстроен. Той влиза-излиза от стаята, не може да седи на едно място. Желанието на човека да послъгва се дължи на нещо неестествено, вмъкнато в неговата психика. Ако желае, човек може да се освободи и от неестествените прояви в себе си. Щом се освободи от тях, заедно с това той ще се освободи и от слабостите и пороците си. Страхът в човека е също така неестествено проявление, както и лъжата. Когато чувството на предпазливост е силно развито в човека, той става много страхлив. За да се освободи от своите неестествени прояви, човек трябва да си служи с филтри, с каквито природата си служи. За да пречисти водата от примесите към нея вещества, природата я прекарва през пясъчни пластове. Същото трябва да прави човек със своите неестествени мисли и желания, които приема от външния свят. Не ги ли филтрира, той постепенно губи силата и здравето си.

Съвременните хора се оплакват от слабо зрение. За да усилят зрението си, те трябва да прилагат закона за филтриране на своите мисли и желания. Като усилива външното си зрение, с него заедно човек усилива и вътрешното си зрение. Физическото зрение е ограничено, а духовното — неограничено. Духовно човек вижда на грамадни разстояния. Изобретяването на радиото и телевизията доказват съществуването на ясновидството. Как става това виждане не може да се обясни, но в бъдеще голяма част от човечеството ще бъдат ясновидци. Чрез своето вътрешно радио човек ще схваща неща, които стават на хиляди километри от него. Какво ще се ползва човек от ясновидството си, ако няма хляб да яде? Вечерта е слушал какво се пее или свири в Лондон или в Париж, а сутринта става и не намира хляб, за да си хапне. Значи радиото е развлечение за човека, но не може да го храни. При това сегашното радио още не е усъвършенствано.

Днес вие слушате по радиото да говорят, но не можете да се разговаряте. Ще дойде ден, когато хората ще се разговарят по радиото: един ще пее от едно място, друг ще му отговаря. При това те ще могат да влизат в разговор помежду си, да си помагат едни-други. Засега обаче радиото е забавление за човечеството.

Аз рекох: Богове сте. Боговете представят външната страна на Бога. Той се проявява чрез тях. Те са проводници на великите сили в света. Те имат отношение към хората, затова служат като проводници. Боговете, за които се говори в Писанието, представят разумни същества, които могат да извършат много работи. Следователно каже ли човек за себе си, че е божество, това подразбира, че е разумно същество и може да направи много добри дела. Като живее разумно, човек има условия да бъде здрав. Това показва, че без духовен живот, физическият живот не представлява нищо особено. Ако зад физическия живот не стои духовният като тил, първият е изгубен. Доказано е, че човек с морален устой може да живее по-дълго време от онзи, който няма морален устой в себе си. Като спазва законите на великия морал, човек пести силите на своя физически и духовен живот. Природата изисква това от всеки човек, защото не обича да изразходва енергиите си напразно. Трябва ли човек да се безпокои за нищо и никакво? Трябва ли да се съмнява в себе си? Има неща, в които човек може да се съмнява, но в себе си той никога не трябва да се съмнява. Човек се съмнява в Бога, в хората и най-после в себе си. Какво печели, като се съмнява във всичко? Съмнението е частична проява на явленията в живота, а разумната, съзнателна вяра подразбира пълна проява на живота. Да се домогне човек до пълната проява на живота, това значи да се е домогнал до неговия смисъл.

От хиляди години насам хората са се възпитавали по отрицателен път – чрез противоречия и съмнения. Време е вече да се възпитават чрез положителни неща,

по пътя на истинската наука и философия. Докато не се домогнат до тази наука, хората всякога ще се лутат от един морал на друг.

Трима приятели живели задружно помежду си. Един ден те си купили една патка, заклали я, изчислили я и се готвели да я опекаат, да се наядат добре. В това време в дома им дошъл гост. Като го видели, те моментално скрили патката в една тенджерата, да не би гостът да остане на обяд. Въпреки това гостът останал даже да ношува у тях. За да не се развали патката до другия ден, един от приятелите я занесъл с тенджерата заедно в стаята, дето гостът щял да пренощува. Тази стая била по-хладна от другата. Гостът забелязал пренасянето на тенджерата, но премълчал. На сутринта преди заминаването си той повдигнал капака на тенджерата, извадил патката, турил я в торбата си и отишъл при тримата приятели да се сбогува.

— Защо тръгваш толкова рано?

— Трябва да си отида, докато още цар Патаран е на власт. Падне ли от трона си, и моята работа е спукана. Такъв е законът в нашето царство.

Те не разбрали какво иска да им каже с тези думи, но го пуснали да си отиде. Като заминал, те отворили тенджерата, за да вземат патката и да я сготвят. Но какво видели? Патката изчезнала. Едва сега разбрали думите на своя гост, но се примирили с положението си. Нито те проявили някакъв велик морал, като скрили патката от госта си, нито гостът, като я задигнал.

Съвременните хора постоянно губят в живота си и после съжеляват за изгубеното. Кога губи човек? Когато е неразумен. За да не губи, човек трябва да постави живота си на разумна основа. Ако живее разумно, човек ще намери цялост за своите слабости и надежди. Светът, в който човек живее, е разумен, вследствие на което крие в себе си всичко, от което той се нуждае. Достатъчно е да се обърне на една или на друга страна, за да намери всичко, което му е потреб-

но. Знае ли как да постъпва, човек може да намери някакъв цяр за своето физическо и душевно здраве. Разумният човек разполага с магическата пръчица. Ако е гладен, достатъчно е да тропне с пръчицата, за да намери пред себе си богата трапеза. Щом се нахрани, пак тропне с пръчицата си, за да се дигне трапезата. Той не познава нужди и лишения. Ще кажете, че това е приказка от *1001 нощ*. Какво ще кажете тогава за книгите на Сведенборг*? Според някои това, което Сведенборг е писал, е измислено. Според други, писаното от Сведенборг е реалност. Едно е вярно: няма измислени неща в света. Каквото помисли, напише или нарисува човек, то е съществувало някъде. Когато художник рисува някаква картина по фантазия, това не е чиста фантазия. Някога той е виждал тези образи, макар и откъслечни, и днес ги комбинира в едно цяло. Мнозина са отивали в онзи свят и го описват, но описанията на всички не се съгласуват. Защо? Защото не всички имат еднакъв поглед върху нещата. Някои се спират на външната страна на духовния живот, а други – на вътрешната страна. Човек трябва да има дълбоко разбиране за нещата, за да може да ги опише правилно. Ето защо, за да приеме нещата в тяхната

* Емануел Сведенборг, шведски учен, философ и теолог, роден 1688 г. в Стокхолм, Швеция. На 56-годишна възраст проявява сериозен интерес към религията. Споделя, че получава видения и съновидения. Според последователите му това го довело до духовно пробуждане и до убеждението, че е определен от Бога да разкрие на хората устройството на невидимия свят. Твърди, че Господ отворил очите му, тъй че можел спокойно да посещава Рая и Ада, да разговаря с ангели, демони и други духове. Заявява още, че преживял Второто пришествие на Исус Христос, което било духовно, а не материално. През останалите 28 години от живота си Сведенборг пише и публикува 18 богословски произведения, най-известното от които е „Небе и ад“ (1758). Автор е също на няколко непубликувани богословски творби.

действителност, човек трябва да е изработил в себе си верен поглед за тях, да знае кое е възможно и кое не е възможно. Например трябва ли да се спирате върху думите на някой, който ви казва, че от вас човек няма да излезе? Не се спирайте върху думите на хората, които не мислят право. Веднъж човек е създаден от Бога и рано или късно той ще реализира желанията на своята душа. Той ще се върне към онзи живот, от който първоначално е излязъл. Казано е в Писанието, че светът ще се оттегли, и Бог ще създаде ново Небе и нова Земя. Под думите „ново Небе и нова Земя“ разбираме нов ред и порядък на нещата. Старият ред, старите разбирания и вярвания на хората са остарели и трябва да се заместят с нови, както животът на детето се замества с живота на възрастния.

Аз рекох: Богове сте. Кои хора могат да се нарекат богове? Тези, които вървят по Божиите пътища. Те са носители на Божиите мисли, поради което са в единство и хармония с всичко възвишено и разумно. Разумното крие в себе си нещо мощно и велико. Следователно, дойдете ли до вашите разумни мисли и чувства, вие трябва да оставите сами да се проявяват. Те не се нуждаят от никакъв контрол или направление. Те знаят пътя на своето проявление. Мисълта не е нещо механично. Достатъчно е да ѝ се даде тласък и тя вече знае накъде да се движи. Може ли да се нарече механична сила онази мисъл, която движи аероплани, мотори? Днес мисълта движи света.

И тъй, искате ли да се развивате правилно, не влагайте нищо отрицателно в живота си. Вложете ли една отрицателна мисъл в ума си и едно отрицателно чувство в сърцето си, те ще разрушат от основа вашето щастие. Например слушате някой да казва, че хората не го обичат. Този човек разсъждава криво. Преди всичко любовта не зависи от хората. Казано е, че Бог е Любов. Следователно, за да ви обича или за да не ви обича някой, това не зависи от човека. Когато забива-

те гвоздей в една гредата, кой е виновен за това? Вината не е нито в гредата, нито в гвоздея. Това зависи от онзи, който вдига и слага чука върху гвоздея. Обикнете ли Бога, и хората ще ви обичат. Божията любов е извор, от който постоянно тече. Божията любов дава, а човешката любов взема. Даването и вземането представят две сили в природата, които взаимно се уравновесяват. Положителните сили дават, а отрицателните – вземат. Който не се е научил правилно да взема, той не може и правилно да дава. Следователно, когато двама души се обичат, те трябва правилно да обменят: единият ще дава, а другият ще взема. Това не подразбира, че единият всякога трябва да дава, а другият – всякога да взема. За да излязат любовта си правилно, те трябва да се сменят в даването и във вземането.

Аз рекох: Богове сте. Какво означават думите „богове сте“? Да кажете на човека, че е божество, това показва, че в него живее някакво божество. Ако слуша божеството в себе си, човек може да се обедини с него, да стане едно с него. Същевременно човек никога не трябва да мисли, че божеството, което живее в него, е над божествата в другите хора. Всеки човек е на мястото си и върши специална служба, която никой друг не може да изпълни. Може ли човек да даде предимство на един от своите органи пред друг? Можете ли да дадете предимство на мозъка пред стомаха или дробовете? Какво ще прави мозъкът без стомаха и без дробовете? Всеки орган е на мястото си, защото изпълнява специфична служба. Мозъкът не може да извърши службата на стомаха и на дробовете, но и те не могат да изпълнят неговата служба. Човешкият организъм ще бъде в пълна хармония, когато между всички негови органи има единство и съгласие. За да се развива правилно физически и духовно, пръв трябва да се прояви стомахът. Щом той свърши работата си, дробовете се проявяват. Най-после мозъкът

започва да работи. Значи когато стомахът работи, мозъкът временно спира своята дейност, за да изпрати част от енергията си на стомаха, да му помогне. В замяна на това стомахът изпраща храна на мозъка, с което поддържа неговата дейност. Колкото енергия е приел стомахът от мозъка, толкова храна му изпраща. Не се ли спазват тия отношения, кредитът се ограничава, а понякога съвършено се прекратява. С други думи казано: за да бъдат всички органи на човека в изправност, той трябва да държи отворени изворите на своя живот. Затвори ли пътищата на тия извори, той прекъсва връзката си с Бога.

Какво значи да прекъсне човек връзката си с Бога? Прекъсне ли тази връзка, той прекъсва съобщенията си с живота. Щом прекъсне съобщенията си с живота, човек изпада в положението на просяк, лишен от богатата, които са му необходими. Той започва да проси отгук-оттам, да преживее по някакъв начин. Да проси човек, това значи да наруши своя естествен живот. Просията е неестествено, ненормално явление в живота. Ще кажете, че в *Евангелието* е писано: *Просете, за да ви се даде*. Да просиш от Бога, това значи да искаш. Като е дошъл на Земята да учи, човек трябва да иска от Бога съвети как да живее. Това искане е намясто. Обаче да проси човек от хората, да ходи от къща на къща, да събира трошици от трапезата на богатите хора, това значи да се натъкне на най-големите унижения и да получи такава храна, която вместо да го задоволи, да разстрои здравето му. Какъв човек може да стане от този, който очаква на подаването на богатите хора? Който живее от подаването на богатите хора, той е осъден на израждане. Който иска да расте и правилно да се развива, той трябва да се ползва от светлината и топлината на слънцето, а не от огъня. Той трябва да се ползва от мислите на великия живот, а не от тия на обикновения живот. Следователно, каквото правите, стремете се към Божестве-

ното. Ако завържете приятелство с някой човек, за да бъдат отношенията ви здрави, трябва да намерите в него едно добро качество и постоянно да го държите в ума си. На същото основание казвам: за да поддържа отношенията си с Бога, човек трябва да държи в ума си идеята, че Бог е любов. Престане ли да мисли така, връзката му с Бога се скъсва. Ако човек не държи в ума си мисълта, че Бог е любов, мъдрост и истина, той е изложен на големи страдания, на вечно недоволство и мрак. При това положение човек дохожда до пълно обезсмисляне на живота.

И тъй, духовният живот представя истинския живот на човека. Дойде ли до Божественото, до духовното начало в живота, човек придобива истинско здраве. Такъв е животът на светеца. Той познава страданията, помага на хората, но не се поддава на мъчения и страдания. Защо? Тялото му е бронирано. Както човек се облича зимно време с много дрехи, за да се пази от студа, така природата чрез ред обвивки е оградила светията от мъчения и страдания. Физическото тяло е една от обвивките на човека, духовното – втора обвивка, умственото – трета, причинното – четвърта и т.н. Колкото по-високо е издигнат човек, толкова по-добре са развити неговите тела. Светецът, истински духовният човек има седем тела. Обикновеният човек има само едно тяло, физическото, с което работи на Земята. Колкото по-добре са развити телата в човека, толкова по-големи са и възможностите му. Който не разполага с тия възможности, той прибегва към външни средства. Например някои светски хора се чувстват слаби, анемични, не могат да придобият здраве и сила по естествен път. Затова прибегват до изкуствена козметика. Това правят главно жените. Те употребяват червило, пудра, да маскират своя блед цвят на лицето, своята анемичност. Ако по този начин могат да си въздействат, има смисъл да приложат тази козметика на лицето си, но ако правят това само

от желание да станат красиви, те ще си причинят ред повреди. Кожата на лицето им ще се набръчка и те ще имат бабешко лице. Има вътрешна козметика, към която човек трябва да се стреми. Тази козметика подразбира чисти мисли и чувства и благородни постъпки. Искате ли да станете красив, човек трябва да яде грах. Яде ли боб, той ще стане здрав, ще развие твърдост. Българинът много употребява боб, вследствие на което е твърд в убежденията си. Едно се иска от човека: да бъде разумен. За да живее разумно, той се нуждае от учители. Ще кажете, че можете и без учители. Зависи до какво се отнася. Ако въпросите се отнасят до неща, които можете да гледате през очите на физическия свят, както и да е. Обаче ако се отнасят до духовни и божествени въпроси, вие не можете да ги разглеждате през очите на вашите физически разбирания. За такива въпроси се нуждаете от очите на велики учители. Гледате ли през техните очи, вие ще виждате правилно и ще разбирате дълбокия смисъл на нещата.

Аз рекох: Богове сте. Човек може да се нарече божество, когато даде път на Божественото в себе си. Той вижда Божия промисъл навсякъде. Той живее тихо и спокойно, с дълбок вътрешен мир и упование на този Промисъл. Следователно уповава ли на Божия промисъл, човек всякога може да се освободи от мъчнотиите в живота. Загази ли някъде, обърка ли работите си, достатъчно е да призове на помощ този Промисъл, за да излезе от трудностите, в които е попаднал. Никаква друга сила не е в състояние да оправи обърканите пътища на човека, да отвори пътя му към светлата, Божествена мисъл. Пробие ли си път към светлата мисъл, човек започва да живее съзнателно. Той ликвидира със старото и поема пътя към новото. Той започва да гледа на сиромашията, на богатството, на щастието и на нещастията като на състояния, през които неизбежно трябва да мине, да

научи един урок. Щом е така, човек не трябва да се оплаква от сиромашията, нито да се хвали с богатството си. И едното, и другото са временни положения.

И тъй, щастието и нещастieto, богатството и сиромашията са външни прояви на живота. Те представят само условия за разумен живот. Ако сте придобили известна разумност, вие ще се отнесете еднакво и към бедния, и към богатия човек. Дойде ли в дома ви някой беден човек, вие ще го приемете с всичкото си уважение и почитание, като същество, в което Бог живее. Не го ли приемете както трябва и оставите Бог да се грижи за него, вие не сте разбрали живота. Христос казва: *Гладен бях, не ме нахранихте; жаден бях, не ме напоихте; гол бях, не ме облякохте; в тъмница бях, не ме посетихте*. Мнозина четат този стих и се чудят кога е бил Христос гладен, жаден, гол, в тъмница и никой да не Му се е отзовал. Те не разбират, че като говори за себе си, Христос има предвид всички хора, които са удове на Божествения организъм. Ако човек не познае Бога в ближните си, отвън никога не би Го намерил и познал. Гледайте правилно на живота, да изучите проявите му, да го разбирате. Разберете ли живота, ще видите, че няма сиромашия, нито нещастия. Човек всякога може да бъде извор, който непрекъснато да дава. Щом е така, не се страхувайте, че някой може да ви изчерпи.

- Ама все някой може да ме изчерпи.
- Щом мислиш така, и това е възможно.
- Ама мога да умра.
- И това е възможно.

За разумния човек съществува само преселване от един свят в друг, но не смърт. За праведния, за разумния Земята е ад, а Небето – Рай. За грешния е точно обратно: Земята е Рай, а Небето – ад. Затова именно грешните не искат да напуснат Земята – своя рай. Праведните обаче всякога са готови да напуснат Земята. Те се интересуват от живота на Земята дотол-

кова, доколкото могат да помагат на своите близки. Те не се интересуват от временните неща на Земята. Какъв живот е този, в който вярата, надеждата и любовта не присъстват? Когато срещнете днес, всеки се оплаква, че животът няма смисъл. Как може да има смисъл живот, в който вярата отсъства? Живот без вяра, без надежда и без любов е живот без основа. За да не обезсмислите живота си, спирайте вниманието си и върху малките светли мисли и чувства. Те са подобни на светлинки, които идат от някой отдалечен параход. Приемайте тия мисли и чувства с радост и вярвайте на тях, защото скоро ще видите големия параход да се приближава към вас. С този параход идат вашите добри приятели, които от години очаквате. Малка е светлината на този параход, но един ден тя ще се увеличи – от вас зависи да имате по-голяма или по-малка светлина. Колкото е по-голяма вашата вътрешна светлина, толкова по-голяма ще бъде и външната ви светлина.

Сега аз ви желая да схващате нещата правилно, да гледате на духовния живот естествено, защото само той ще заякчи здравето ви. Здравето се определя от правилното хранене, дишане, мислене, чувстване и постъпване. Като знае това, човек трябва да прави избор в храните си, да прави избор в мислите и чувствата, които го вълнуват. Всеки човек е определен за специална работа, вследствие на което и храната му трябва да бъде специална. Например не всеки човек може да меси хляб; не всеки човек може да готви. Не всеки човек може да бъде учен, писател, философ, музикант и т.н. Човек трябва да се изучава, да знае за каква работа е определен.

Съвременните хора искат да бъдат учени, музиканти, но не знаят как да постигнат своите желания. Религиозните пък искат да бъдат свети, чисти хора, но и те не знаят как се добива чистота и святост. И едните, и другите живеят по стар начин, а се стремят

към големи постижения. Това е невъзможно. Всички хора искат да бъдат здрави, но не знаят нито как да придобият здравето си, нито как да го запазят, ако го имат. Здравето е свързано с морала, а моралът представя външна страна на духовния живот. Като срещнете здрав човек, ще забележите, че от лицето му лъха бодрост, свежест. Той е положителен, определен човек. В него е събудено Божественото начало, вследствие на което той има дълбочина в мислите и в чувствата си.

Сега на всички хора се препоръчва да работят съзнателно върху себе си, коренно да изменят живота си. Щом излязат от стария живот, едновременно с това те ще подобрят здравето си; подобрят ли здравето си, те ще имат успех във всичките си работи. Днес, при стария начин на живот, само младите се стремят към придобиване на нещо, само те се надяват на успехите си. Остарееят ли, те престават да се стремят и да се надяват. Защо не се стремят вече? Защото изгубват вяра в духовния живот. Те не вярват в духовното начало в себе си, защото не го разбират. Ако го разберат, ще видят, че животът не е нищо друго, освен красота и щастие. Гледат ли така на живота, те ще влязат във връзка с разумни и възвишени същества, които са готови всеки момент да им помагат. Възвишените същества се притичват всякога на помощ на добрите хора. Те влизат в положението им, разбират ги и не ги питат отде са, какво правят, как са пострадали и т.н. Представете си, че пътувате в бурна, студена нощ, а ръцете и краката ви замръзват. Ако останете в това положение, вие сте осъдени на смърт. Трябва ли да седите още на студа? Вие трябва да влезете в първата къща, която срещнете на пътя си, и да се стоплите добре. Ако домакинът на тази къща е добър, праведен човек, той няма да ви държи прав, да ви разпитва къде сте били, как сте изпаднали сам, но веднага ще ви покани в дома си, ще стопли вода, за да измиете ръце-

те и краката си, ще ви предложи топло ядене и ще ви отстъпи едно легло, да си починете. Когато се събудите от сън, тогава можете да разкажете патилата си.

Мнозина страдат от любопитство, което не е намясто. Те го наричат любознателност. Човек трябва да бъде любознателен, но не любопитен. Той трябва да бъде любознателен, да изучава себе си, да чете по своето лице, както и по лицата на хората, като по книга. Лицето на човека представя само един лист от тази велика книга. Още много листа има, по които трябва да четете: очите, ушите, носа, веждите, устата, сърцето и т.н. Има ясновидци, които познават хората по очите, други – по ушите, трети – по носа и т.н. Това е наука, която човек може да придобие. Някой ясновидец погледне някого в очите и казва, че той трябва да се освободи от старите разбирания. Докато не се откаже от тях, работите му няма да вървят добре. Наистина една от причините за неуспеха на хората се дължи на факта, че са здраво свързани със старото и не искат да се откажат от него. Например старият живот заставя човека да се занимава с работите на хората. Обаче докато се интересува от работите на другите, човек никога не може да изправи своя живот. Не само че не може да се изправи, но с това той пакости на себе си. Ето защо, преди всичко човек трябва да развива своя вътрешен, Божествен живот. Дойде ли до това положение, той познава вече хората по вътрешен път, чрез интуиция. Като срещне някой човек, той познава добър ли е, или лош. Не само хората се познават едни други, но и кучето познава добрия човек. Ако добър човек влезе в двора на господаря му, кучето веднага го познава и започва да се гали около него. Влезе ли някой лош човек, кучето веднага настръхва и започва особено да лае. Забележите ли това, стойте настрана от такъв човек. С лошите хора трябва да бъдете внимателни. Преди да свържете приятелство с тях, изучете ги.

Рекох ви: Богове сте. Кога може човек да се нарече божество? Когато е развил своя вътрешен живот, когато е дал ход на Божественото в себе си. От всичко, което преживява, човек може да се учи да вади ред закони за правилен живот. От радостите и скърбите, през които минава, човек познава правилно ли живее, или неправилно. Всяка скръб и всяко страдание са резултат на нарушаване на великите Божии закони. Радостите пък са резултат от изпълнение волята Божия. Като живее съзнателно, човек ще си дава отчет за всички свои постъпки и ако постъпките му са добри, той минава за божество. Истинските учени, които изпращат на Земята свои асистенти, предават знанието си на тях с цел да помагат на човечеството. Ако тия асистенти задържат знанието за себе си и започнат да спекулират с него, от невидимия свят ги извикват да дадат отчет за делата си. Всеки човек, който е дошъл на Земята да раздава блага на човечеството, и си позволи да задържа тия блага за себе си, носи отговорност за делата си. Не е позволено на човека да злоупотребява с Божиите блага. Следователно, когато се говори за икономическия въпрос на един народ, вие трябва да имате предвид отношенията на този народ към разумните същества. Ако тия отношения не са правилни, даденият народ е лишен от кредит и доверие. Когато един народ се намери в такова положение, той се обръща към големите народи и прави заеми, но икономическият въпрос пак не се разрешава. Разумни разбирания се искат от всички народи. Ние не сме за фанатичните религиозни вярвания на хората. Ние сме за онези правилни разбирания, за съзнателната връзка между народите и разумния свят. Докато народите не осъзнаят, че техният кредит, тяхното благоденствие и плодородие се определят от разумния свят, положението им никога няма да се подобри. Всеки народ има велико предназначение. Доколкото изпълнява своето предназначение, дотолкова той се

ползва от кредита, определен за него. Същият закон се отнася и до човека. Изпълнява ли волята Божия, проводник ли е на Неговите мисли и чувства, човек всякога се ползва от Божието благословение.

Съвременните хора страдат, мъчат се, благодарение на неизпълнени обещания. Те са дали в себе си обещание да служат на великия идеал на своята душа, но не са изпълнили обещанието си. Обещае ли нещо, човек непременно трябва да го изпълни. Не може ли да изпълни, по-добре да не обещава. Успехът на човека зависи от изпълнение на волята Божия. Дали човек правилно изпълнява волята Божия, виждаме от резултатите на неговия живот. Той трябва да бъде здрав, красив, силен. Не е ли придобил тези качества, той не е живял правилно, не е работил добре. Които не са придобили тези качества, за оправдание цитират стиха, в който апостол Павел казва: *Мога да се похваля със своята немощ*. Като говори за своята немощ, апостол Павел има предвид своята слабост в правене на престъпления.

Аз рекох: Богове сте. Това значи: във всеки човек са вложени условия и възможности да бъде божество, да се нарече Син Божи. Няма по-велико нещо за човека от това, да се нарече Син Божи. Това е смисълът на живота. Докато дойде до положението на Син Божи, човек, бил той мъж или жена, ще мине през ред фази, през известни мъчности и изпитания. Това, което днес наричаме мъж или жена, не е още истински мъж или истинска жена. Сегашната жена е слугиня на истинската, на онази, която наричаме *дева*. Сегашният мъж е слуга на истинския, на светлия и разумен мъж. Иде ден, когато на Земята ще дойдат девата, чистата, възвишена душа и светлият, разумен мъж. Днес, когато жената се жени, тя търси слуга, да ѝ помага в живота. Мъжът пък търси слугиня, която да му помага във всекидневния живот. В сегашната женитба мъжът и жената търсят голямо, сенчесто

дърво, да се подслонят под него. Такива са разбиранията им. Обаче един ден тия разбирания ще се изменят и човек ще оправдае стиха, в който е казано: *И създаде Бог човека по образ и подобие свое.*

Съвременните хора трябва да дойдат до онзи първичен порядък, който съществува в Божествения свят. Желанието на хората да бъдат свободни показва, че те се стремят именно към Божествения порядък на нещата, който дава абсолютна свобода на всички живи същества. Днес и жената иска да бъде свободна, като мъжа. Тя не знае, че има положения, в които мъжът е голям роб. Има положения, в които жената е по-свободна от мъжа. Откак започна да работи за своите права, жената израсна с няколко сантиметра по-високо, отколкото е била по-рано. Много естествено. Когато дървото се полива често, израства високо. Израстването на дървото има отношение към неговата форма, но не и към неговите качества. С увеличаване на формата, едновременно трябва да се подобрява и съдържанието. Ако се увеличава само формата, без да се подобрява съдържанието, наместо полза, човек ще има повече загуби. За поддържане на голямата форма са нужни големи разходи.

Днес всеки човек, мъж или жена, търси някой да го разбира, да улесни живота му. Намери ли такъв, той го нарича свой ангел, свой спасител. Това същество е толкова необходимо за него, колкото майката за малкото дете. Колкото по-дълго време майката е държала детето в ръцете си, толкова по-разумно е станало това дете.

Рекох ви: Богове сте. Само онзи човек може да се нарече божество, който се отличава с голяма разумност и готовност да изпълнява волята Божия. Ще кажете, че вярвате в Бога, че сте готови да изпълните Неговата воля, но не сте станали божества. Щом не сте божества, липсва ви нещо. Кой не вярва днес в Бога? Днес повечето хора са вярващи, но въпреки това

продължават да се бият. Какъв дом е този, в който синовете и дъщерите казват, че обичат и уважават родителите си, вярват в тях, а въпреки това постоянно се бият и карат помежду си? Ако наистина обичат и уважават родителите си, децата би трябвало да спазват техните закони. Същото може да се каже за всички хора. Ако наистина вярват в Бога и Го обичат, те би трябвало да спазват Неговия закон. Всъщност Божият закон ли царува в света? Ако хората зачитаха великия Божи закон, в света трябваше да съществува само един Бог. Хората могат да изповядват различни религии, да имат различни убеждения, но ако в душата си признават само един Бог, само един Баща, като се срещнат, те няма да се питат кой какво верува, но ще се почувстват братя. По професия човек може да бъде художник, лекар, свещеник, учител, но вътрешно всички хора имат нещо общо.

Аз рекох: Богове сте. Това значи, че хората имат възможност да живеят разумно, да служат на Бога. При това положение животът на всички хора ще се подобри. Като служи на Бога, човек може да постигне всичко, каквото желае. Като изпълнявате волята Божия, вие ще бъдете свидетели на възкресението на мъртви, на оздравяване на болни от неизлечими болести и т.н. Не изпълнявате ли волята Божия, ще видите, че здравият се разболява, богатият осиромашава, ученият изгубва знанието си и т.н. Когато говоря за изпълнение волята Божия, аз имам предвид онзи Вечен Принцип, който няма начало, няма и край. Затова наричат Бога вечен, древен. Обаче никой не може да Го нарече стар. Сам по себе си Той не остарява. Той е всемъдър, но не е стар. Той включва в себе си всички велики добродетели. Затова е казано, че Бог е Любов, Мъдрост, Истина. Имат ли възрастни добродетели? Любовта е вечна. Същото можем да кажем и за другите добродетели.

И тъй, дойдете ли до понятието Бог, знайте, че Той е неизменен. В Него се включват желанията и стремежите на всички същества, от най-малки до най-големи. Всички живи същества живеят в Бога. Едни съзнават това, а други не го съзнават. Когато Божественото в тях се събуди, те се осъзнават като частица от великия Божествен организъм. Щом Божественото в тях заспи, те минават пак в порядъка на обикновения живот. Има моменти, когато Божественото се пробужда и в животните. Вълкът например, след като изяде няколко овце, започва да мисли, че не е добре това, което прави. Това показва, че Божественото е проговорило и в него, но само за момент. Щом съзнанието му заспи, Божественото го напуска. Тогава вълкът си казва: „Дали е право това, което върша, или не, не зная. Едно е важно: трябва да ям, да не умра от глад“. За човека казвам: щом Божественото в него се пробуди, той трябва да работи върху себе си, да го задържи. И светията, и ученият, и обикновеният човек трябва да работят, да дадат ход на Божественото в себе си, да не ги напуска. Светията трябва да работи, да увеличава своята святост. Ученият трябва да работи, да увеличава своята ученост. Обикновеният човек трябва да работи, да стане необикновен. Истински учен е онзи, който изучава Божиите закони и става техен проводник. Задачата на науката не е само да дава знания на хората, но и да ги учи как да живеят.

Аз рекох: Богове сте. За да дойде до положение да се нарече божество, човек трябва да се откаже от всичко временно, преходно и да задържи само онова, което има значение и на Земята, и на Небето. Дойде ли до това положение, каквато и служба да изпълнява на Земята, навсякъде ще бъде добре приет. Обикновеният човек ще слезе на Земята пеш, а божеството – с колесница. Добре е понякога човек да се качи на колесница, но на такава, която да не тръска. Под думата „колесница“ разбирам съвкупност от всички

възвишени и благородни мисли, чувства и постъпки. Качи ли се човек на тях, те могат да го занесат отвъд земния свят. Това значи човек да бъде божество.

Днес от всички се иска приложение. Колкото и малко да сте разбрали, приложете го. Не е достатъчно да знаете кои са добри и възвишени мисли, но трябва да ги приложите. Като приложите знанието си, вие сами ще разберете, че животът на Земята има велико предназначение. Светът се нуждае от кърмилници, които да им помагат. Ще дойде ден, когато от всеки човек ще се иска отчет какво е направил на Земята, какво е дал на човечеството. Докато е болен, човек се нуждае от помощта на лекари, на милосърдни сестри. Като болен, всеки може да го помилва, да му каже една сладка дума. Оздравее ли, излезе ли от болницата, веднага трябва да отиде на работа: свещеникът ще вземе пособията си и ще отиде на работа; учителят ще вземе книгата си и ще отиде на училище, да учи децата; лекарят ще вземе инструментите си и ще отиде да преглежда болни; съдията ще облече тогата си и ще отиде да раздава правосъдие между хората; мъже, жени, деца, всички трябва да отидат на работа. За здравите се предвижда работа, а не милване. Светът се нуждае от здрави, работоспособни хора, а не от инвалиди.

Следователно болният не трябва да съжaliaва, че е болен, но да благодари на ония, които му услужват. Като оздравее, той ще помага на слабите и немошните хора. Дали братя или сестри ще ви услужват, това е безразлично. Никой не може да злоупотреби с болния. Здравият, който служи, трябва да повдигне очите си нагоре и да благодари, че има възможност да се прояви, да прави добро на своите слаби и болни братя и сестри. Като помагате на слабите и на болните, вие давате възможност на Божественото във вас да се прояви, да отворите пътя си към велики възможности и постижения.

Аз рекох: *Богове сте*. Христос казва, че сте богове, но кога? Когато изпълните Христовото учение, както се е проповядвало – чисто, безкористно, без съблазън, без обезсърчения, без никакви ограничения. Ако човек може да служи на Бога по този начин, ако може да стане носител на Божественото в света, той е придобил много. Мнозина материалисти, религиозни, моралисти намират, че идеята за служене на Бога внася заблуждение в умовете на хората. От тяхно гледище е така, но от по-високо гледище не е така. Човек трябва да разглежда нещата от идейния свят, от света на абсолютната чистота, за да може да се произнася за тях. Иначе той всякога ще вади такива заключения, които постоянно ще се изменят. Както възгледите и обичаите на хората за живота постоянно са се изменяли и изменят, така и техните идеи за Бога са търпели и търпят промени. Обаче има един идеален свят, гдето хората живеят по Божествен начин. Техните идеи и възгледи за нещата са едни и същи за всички времена и епохи. Този свят ние наричаме свят на боговете, на светците, на адептите, на избраните. От този свят се осмисля и земният. От гледището на идейния свят всеки човек – мъж, жена или дете, са благословение за другите хора. Защо са благословение? Защото са носители на Божественото. Обаче те трябва да осъзнават това и да работят разумно. Срещнете ли такъв човек, работата, която ви предстои да свършите, ще ви се нареди добре. Ако срещнете един човек и работата, която ви предстои да свършите не дава добър резултат, ще знаете, че той не е по-добър от вас.

Следователно излизате ли от дома си и отивате ли да свършите някаква важна работа, не бързайте да излезете, но спрете се малко, да мине край вас добър човек, той да ви бъде първа среща. Когато някоя жена туря на стана си да тъче нещо, тя гледа да я срещне някое дете или някой добър човек, работата ѝ да

върви наред. Правете и вие същото. Ставате ли сутрин от сън, не започвайте работата си, докато не срещнете Бога в себе си и не благодарите за доброто, което ви е дадено. Красив е животът, когато се движите в свят, дето Бог се проявява. Уповавайте на Бога в себе си и вън от себе си, а не на хората. Уповавате ли на Бога, вие ще оправите своите работи, както и тия на своя народ. Слушате някой да казва, че трябва да направи заем, да уреди работите си. Щом объркат малко работите си, така казват и българите, както и всички народи. Като не могат и със заеми да оправят работите си, те казват, че трябва да правят икономии. Не, нито заеми помагат, нито икономии. Ако искат да оправят работите си, българите трябва всяка сутрин да стават рано, да посрещат Бога в себе си. Ако това правят всички, от последния гражданин до царя, полезът им ще бъде добър. Щом полезът е добър, и работите им ще се наредят добре. Този е пътът, по който могат да се разрешат икономическите въпроси както на отделния човек, така и на всички държави. Светът се нуждае от мъдри хора. Който иска да стане дипломат, той трябва да бъде мъдър, да разбира от отношения, да може да влияе с доброто, което носи в себе си. Всеки човек, със ставането си от сън, трябва да си спомни, че на никого не е позволено да прави престъпления. Човек трябва да знае, че законите за едного са общи закони за всички. Благата на едного са блага за всички. Всяко живо същество трябва да се подчинява на Божиите закони. Вън от тия закони няма живот. Когато музикантът свири, и той спазва известни правила и закони, които не са от него измислени. Законите на музиката са закони на природата. И праведният, и светията живеят според Божиите закони. Колко повече обикновените хора трябва да спазват тия закони! Ако решат да живеят според Божиите закони, българите ще се благословят и велик народ ще станат.

Аз рекох: Богове сте. Живеят ли според великите закони на битието, и българите могат да кажат за себе си: „Богове сме“. Не живеят ли така, нищо не могат да направят. Никой не може да ги застави насила да подобрят живота си. Бог оставя човека свободен, сам да приема доброто или да го отблъсква, вследствие на което човек върши грехове и престъпления. Обаче дойде ли човек до положение на болен, който трябва да се лекува, там лекарят има думата. Болният не може да се налага на лекаря. Каквито лекарства му препоръча, той е длъжен да ги приема. В широк смисъл на думата Божият Промисъл е лекарят, който лекува болните хора.

Съвременните хора се намират натясно. Признават ли Божия Промисъл, или не, те го опитват на гърба си. Бог им предписва лекарства и казва: „По толкова и толкова капки ще взимате на ден“. Ако постъпвате според наставленията на великия лекар, ще имате резултат. Не постъпвате ли по Неговите наставления, ще носите болестта си. Разумност се изисква от всички. Истинската мисъл внася спокойствие в ума, истинското чувство успокоява сърцето, а истинските дела успокояват целия организъм. Дойде ли до тия положения в себе си, човек ще чуе Божия глас, както пророк Илия го чу в пустинята, дето прекара 40 дена в пост и молитва. Илия чу тихия Божи глас, който му казваше: „Пътят, по който действаш, не е прав“. Светът може да се оправи с любов, а не с насилие. Светът може да се оправи само чрез любовта, чрез мъдростта и чрез истината, поставени като основа на живота. Това означават думите: *Аз рекох: Богове сте вие.*

26 януари 1930 г., София

Аз съм

Той им каза: Аз съм, не бойте се.

Йоан 6:20

Всички хора говорят за смисъла на живота, но кой може да го разбере? Само здравият човек разбира смисъла на живота, болният не го разбира. Когато здравият стане философ, той поддържа философията на оптимизма. Когато болният стане философ, той поддържа философията на песимизма. Оптимизмът и песимизмът са две състояния на човешкия дух, толкова неизбежни, колкото са неизбежни светлата и тъмна страна на Земята – денят и нощта. Причината за двете лица на Земята се дължи на факта, че тя се движи около оста си, вследствие на което ту едната, ту другата ѝ страна се осветява от Слънцето. Осветената страна на Земята наричаме оптимизъм, а тъмната – песимизъм. Както Земята се върти около оста си и около Слънцето, така и човек се върти около стремежите на своята душа. Обаче какви са стремежите на неговата душа, и той не знае. Всеки се стреми към нещо, но какво е това нещо, конкретно, и той не знае. В каквато и посока да се прояви известен стремеж, той все има смисъл. Стремежите на хората са добри, но методите, с които си служат за реализирането им, не са разумни. Красотата, разумността представят идеал за човека, но ако не знае как и къде да ги приложи, те създават ред нещастия. Колкото по-разумен е човек, толкова по-големи страдания има. Защо? Защото отговорността, която носи, е по-голяма. От разумния се иска повече, отколкото от глупавия. Страданията на човека се определят от степента на неговото развитие. Някои казват, че може да се живее и без страдания.

АЗ СЪМ

И без страдания може, но човек ще бъде лишен от радостите. Страданията и скърбите заедно представят музиката на живота.

Запитали веднъж Паганини, може ли да свири на три струни. Той излязъл на сцената и свирил на три струни.

— Ами на две струни можеш ли да свириш? Той свирил на две струни.

— На една можеш ли да свириш? Той свирил и на една струна.

— Без струни можеш ли да свириш? Паганини нищо не отговорил, но не се явил на сцената.

Следователно, когато някой пита дали може без страдания в живота, казвам: може и без страдания, но няма да излезеш на сцената. Който не е искал да страда, той не е трябвало да се явява на Земята. Щом си дошъл на Земята, ще страдаш, т.е. ще свириш някога на четири, някога на три, някога на две, а някога на една струна. На колкото струни свириш, правилно ще свириш, да дадеш израз на това, което изпълняваш. Всеки човек трябва да живее така, че да даде правилен израз на своите идеи.

Днес всички учени се стремят да обяснят как е станало създаването на света, защо съществуват радостите и страданията, но техните теории са подобни на фотографските апарати, с които фотографите си служат. Колкото и сполучлива да е фотографията, все има някакви дефекти. Като гледате лицето на някой човек, колкото и красиво да е, все има някакъв дефект: в очите, в носа, в устата, в брадата и т.н. По външните черти на човека съдите за неговия духовен живот. Колкото и да не се обръща внимание на външния, на видимия свят, той е необходим като форма, чрез която духовният, истинският живот се проявява. Какъвто е човек по тяло, такъв е и по дух; какъвто е по дух, такъв е и по тяло. Някои мислят, че човек може да бъде болен, хилав и пак да бъде гениален. Това е

невъзможно. Гениалният човек има особен строеж на тялото. Той е над болестите. Ако трябва да боледува, той лесно се справя с болестта. Обикновеният човек боледува и мъчно се справя сам с болестите. Видите ли, че някой се е прегърбил, навел е глава към земята, ще знаете, че той не е силен човек.

Като не могат да разрешат задачите на живота, мнозина казват, като Соломон: „Суета на суетите, всичко е суета“. Те намират, че животът няма смисъл. Кога животът няма смисъл? Кога Соломон каза, че всичко е суета? Когато се отклони от правия път на живота, човек намира, че животът няма смисъл. Соломон пък каза, че всичко в живота е суета, след като яде и пи, след като взе при себе си 300 жени и 900 наложници. Заключение, че всичко е суета, представя мъжка философия. За да дойдете до философията на жените, вие трябва да застанете точно на обратната страна, гдето е истинският живот. А там, гдето е животът, не може да има суета. Може ли да има суета в живота, в науката, в религията? Велики цели и задачи има науката. Домогне ли се до разрешаването им, науката е изпълнила своята задача.

Какви са задачите на съвременната наука? Тя има задача да изчисли колко милиона години са изминали от създаването на небесните тела. Какви са били намеренията на природата, като е създавала тия слънца и планети, кога се е заченала вселената, кога и как е бил създаден човекът, когото днес виждаме да философства върху великия въпрос дали животът има смисъл, или няма. Това са велики въпроси, за разрешаването на които се изисква време и работа. За да разреши тия въпроси, човек трябва да разполага с голям ум. Ако със своя малък, слаб ум се заеме да ги разрешава, той ще се уплаши, както се плаши човек, който се намира на мост, над дълбока пропаст. Който се страхува, да не минава. Който не се страхува, той може свободно да мине на отвъдния бряг.

Всички хора, които са дошли на Земята, неизбежно трябва да минат през един страшен мост. Именно този мост представя връзка между два свята, т.е. между материалния и идейния, или Божествения свят. Той е тънък като паяжина. Който минава през него, трябва да пази равновесие. Всеки сам ще мине през този мост, без никаква подкрепа. Можете ли да го минете, ще влезете в онзи свят. Не можете ли, ще останете за далечното бъдеще. Задачата на всеки човек е да придобие нужното равновесие, за да мине свободно през страшния мост.

Какво трябва да прави човек, за да придобие това равновесие? Той трябва да се упражнява, както правят акробатите. Добре е всеки човек да има в двора си въже, дълго около 4 – 5 метра, добре обтегнато, поставено на известна височина и да се упражнява, да ходи по него. Когато жената е недоволна нещо, нека мине по това въже, от единия до другия му край. Направи ли това упражнение, недоволството ѝ ще изчезне. И мъжът, и децата, и учителите, и учениците, и писателите, и музикантите трябва да правят същото упражнение. По този начин работите им ще се нареждат добре. Това упражнение представя добър метод при самовъзпитанието на човека. Първоначално въжето ще бъде поставено на един метър височина и постепенно ще се повдига, докато стигне 30 метра височина. Може ли човек да върви по въже на 30 метра височина, той е достигнал вече много нещо. Той може да се радва на известен прогрес в живота си. Природата е поставила естествени препятствия на пътя ви, като това въже, с цел да развие във вас нещо мощно. Засега човек е развил своето физическо тяло, но не и духовното. За да се развие духовното, т.е. Божественото начало в човека, невидимият свят му създава ред изпитания. Не е ли пробудено Божественото начало в човека, той е изложен на изпитания, които внасят в него страх и ужас. Той се страхува от самотата в живо-

та и се чуди как ще прекара на Земята сам, изоставен от своите близки. Колкото и да е велик, човек изпитва известен страх от самотата, но свързан ли е с Бога, той по-лесно се справя с нея. Затова именно е казано, че човек не трябва да се отделя от Извора, от който за пръв път е пил вода, както и от дървото, от което е ял първия плод. Съвременните хора са далеч от Истината, от която някога са излезли. Те мислят, че не могат да живеят само с Истина. Значи ще излезе, че без лъжа не може. Какво става с човек, който лъже? Той изгубва доверието на окръжаващите, които го изолират от средата си.

И тъй, иска ли да запази своята сила и мощ, да се ползва от доверието на всички разумни същества, човек трябва да даде ход на Божественото в себе си. За да се прояви Божественото, човек трябва да бъде изоставен от всички хора, да не вижда светъл лъч в живота си. При това положение той ще чуе тихия глас на Бога в себе си, който му казва: „Не бой се, върви напред! Ти не си сам в живота“. Чуе ли този глас, човек веднага утихва. След малко той вижда, че каквото му е казал тихият глас, това става. Чуе ли този глас в себе си, човек може да разреши и най-трудните си задачи. Този глас е в сила да освободи човека от ръцете на смъртта.

Въпреки всичко това, съвременните хора търсят друга философия на живота. Много философии съществуват, но нито една от тях не е освободила човека от обятията на смъртта. Нито една човешка философия досега не е могла да освободи един народ от мъчнотиите и изпитанията му. Само една философия може да спаси човека. Божествената философия. Една вяра, една любов, една истина могат да повдигнат човека. Те са вяра в единния Бог, любов към Бога и приложение на Божията истина в живота. Било е време, когато човек е вярвал в себе си. Това е било в инволюционния период. Сега обаче, във фазата на

еволюцията, човек трябва да вярва във висшето начало в себе си, т.е. в Бога в себе си. Човек е дошъл до фазата на обединяването, когато човек за човека трябва да бъде брат. Само при това положение той ще разбере копнежите на своята душа, както и тия на ближните си. За да постигне своите копнежи, човек се нуждае от малка светлина, както детето, което прохожда, се нуждае от малка подкрепа. Дълго време детето пада и става, лази, докато един ден се изправи на двата си крака. В морално отношение много хора приличат на децата, които прохождат. Те падат, стават, докато един ден се изправят на двата си крака. Човек минава от животинското в човешкото царство. Едва сега е започнал да придобива човешки образ.

Казано е в Писанието, че човек бил създаден по образ и подобие Божие. Кой е този човек? Той е първият човек, който остана на небето като идеал на сегашния човек. След него Бог създаде друг човек, от пръст, в когото вдъхна дихание и той стана жива душа. Защо първият човек, създаден по образ и подобие Божие, не остана да живее на Земята? Защото Земята беше още неустроена, нямаше условия за него. Съвременният човек трябва да стане разумен, да се свърже с Бога, да чуе Неговия тих глас. Той ще чуе този мек глас, когато всички гласове, вън и вътре в него, престанат да му говорят. В бъдеще нито един поет няма да пише, докато не чуе този тих глас в себе си. Велико нещо ще напише само онзи поет, който е чул тихият глас на Бога в себе си. Той ще обезсмърти името си за вечни времена. Всяка дума, която излиза от неговото перо, ще бъде жива капка от извора на Вечния живот.

Аз съм, не бойте се. С тия думи Христос се обърна към учениците си, да ги успокои. Те се бояха да не се обърне лодката и да потънат в морето. Във времето на Христа условията за живот бяха тежки. Тогава господстваше Римската империя. Тя се управляваше с железен камшик, със силата и властта на Марс.

Задачата на християнството в това време беше да разтопи железния камшик, да го смекчи. Сегашните християни живеят при други условия. Днес действат съвършено други сили в света в сравнение с тия, във времето на Христа. Днес се прилага и желязото, и глината, и ред други материали. Наближило е време човечеството да излезе от влиянието на тия сили и да влезе в областта на златото, т.е. в областта на слънцето. Когато влезе в областта на животворящото слънце, човек ще придобие нови знания. За да дойде до тия знания, човек трябва да се домогне до вътрешната наука на живота. Според тази наука, всяка форма е построена по известни математически числа, които са строго определени преди дохождането му на Земята. Тия мерки се определят от силите, които действат в човешкия дух. Апостол Павел казва, че всички удове на човека, по форма и размери, са предвидени още докато е бил в утробата на майка си. И ако в периода на бременността на майката детето се е развивало правилно, то ще се роди според предвидените мерки и ще може да живее и да се развива добре. Обаче съвременните хора са далеч от онзи истински образ, по който били първоначално създадени, вследствие на което те го носят като идеал в душата си. Всеки се стреми към красиво тяло, благородно сърце, светъл ум, възвишена душа и мощен дух.

Мнозина се запитват с какво трябва да се занимават, какви науки да изучават. Много науки има за изучаване. Важно е, като учи, човек да вади правилни заключения. Например, ако изучава ботаника, човек трябва да дойде до същественото качество на растенията. Кое е отличителното качество на растенията? Растенията се отличават по това, че и при най-неблагоприятните условия, при които са поставени, заровени в земята, те извличат потребните за тях сокове и дават красиви и благоуханни цветове, сладки и полезни плодове. Значи растенията се ползват

именно от ония условия, от които човек нищо не може да извлече. И до днес още хората не са дошли до истинското предназначение на растенията. Те са създадени преди човека, за да бъдат в негова услуга. Човек е създаден най-късно, което говори за неговия висок произход. Като изучава растителното царство в природата, човек трябва да спре вниманието си и върху растителното царство в своя организъм. Ако с растенията в своя организъм човек се отнася така небрежно, както се отнася с растенията в природата, той ще си създаде ред нещастия и мъчности. Рече ли да изсече дърветата в себе си, както изсича горите, той ще предизвика голяма анархия в живота си. Като не разбира законите, които управляват живота, човек се запитва съществува ли Бог, или не съществува. Да се задава такъв въпрос, това значи да се запитва човек има ли глава, има ли мозък, има ли мисъл в себе си. Човек не трябва да се съмнява в съществуването на Бога, както не се съмнява в съществуването на главата си, на мозъка, на своята мисъл.

Има неща, в които човек може да се съмнява, но има неща, в съществуването на които по никой начин човек не трябва и не може да се съмнява. Например човек може да се съмнява в човешката любов, но в Божията – никога. Ако човешката любов се постави на изпит, тя едва ще издържи, а може и да не издържи изпита. Човешката любов не е отишла много далеч. Ако постави любовта си за основа на своя живот, човек нищо не би могъл да съгради на нея. Слаба е още човешката любов. Колкото и да говорите на богатия за Бога, докато касата му е пълна, той е готов да вярва в Бога, да Го признава. Изпразни ли се касата му, той изгубва вярата си, мисли, че Бог го е изоставил и не благоволява към него. И сиромашът в сиромашията си търси Бога, и се моли да му даде богатство, за да направи църква, училище, благотворителни заведения. Като дотегне с молитвите си, най-после Бог

заповядва да му дадат възможност да забогатее. Щом забогатее, той забравя обещанията си и започва да живее за себе си.

Един светец живял в продължение на 20 години в гора. Там събирал пръчки, от които правел кошнички. От време на време той слизал в близкия град да продава кошничките, за да се прехранва. На пътя, по който минавал, той виждал един каменар, беден, благочестив човек, който по цели дни чукал камъни и едва прехранвал семейството си. Като виждал светеца, натоварен с кошнички, каменарят го поканвал при себе си, заедно да хапнат и да си поговорят. Светецът оставал много доволен от каменаря и постоянно се молел на Бога да подобри материалното му положение, да не се измъчва. Бог казал на светеца, че ако положението на каменаря се подобри, характерът му ще се изопачи. Светецът не можел да си представи как е възможно толкова добър човек да се развали и все още настоявал в молитвите си да му се облекчи положението. Най-после Бог решил да изпълни молбата му. Той открил на светеца къде има заровено голямо богатство, за да съобщи това на каменаря. Светията веднага завел каменаря на посоченото от Бога място и му казал да разрови земята, да види къде е скрито богатството. Каменарят направил всичко, каквото светията му казал, и наистина намерил голямо богатство. Той взел парите и веднага започнал да си строи голяма къща, която мебелирал добре. След това купил скъпи, разкошни дрехи на себе си и на семейството си. Едновременно с това той се снабдил с хубав файтон и тръгнал из града да се разхожда. В скоро време се прочул из цялата околност като виден, знатен господин, със сила и влияние между хората, заради което бил избран за министър-председател в своята държава. Светецът продължавал да минава край старото място на каменаря, но вече не го виждал. Каменарят отдавна напуснал чукането на камъните. Няколко

години след това, светията срещнал каменаря в града, спрял го да се разговори с него, но каменарят, скъпо облечен, погледнал надменно и отвисоко на светеца, като му казал:

— Кой си ти? Как смееш да ме безпокоиш? Аз не те познавам, навярно имаш грешка, като мислиш, че съм твой познат.

Светецът се отдръпнал настрана и дълбоко се замислил, но понеже имал знания, той си обяснил всичко това с променливото човешко сърце.

И тъй, каменарят, за когото светецът се молил на Бога да подобри материалното му положение, станал наистина богат, но погубил душата си. Понеже светията не съзнал погрешката си, Бог изпратил при него един ангел, да му даде добър урок. Ангелът се приближил при светията и започнал да го бие, след което му казал:

— Ти направи един несполучлив опит. Пожела да се подобри материалното положение на каменаря, но с това погуби душата му. Сега трябва да се молиш да изправиш по някакъв начин погрешката си.

Като разбрал каква голяма грешка е направил, светията отишъл в пустинята, гдето прекарал в уединение, в пост и молитва, за да спаси душата на каменаря. И този път молитвата му била приета. Срещу каменаря, като министър-председател, започнали ред интриги и преследвания, в резултат на което той изгубил положението си и се върнал към първия си занаят. Доволен от себе си, че изправил погрешката, светията се върнал в гората, където се занимавал с правене на кошнички. И всеки път, когато отивал в града да ги продава, той се спирал в дома на каменаря, който го приемал сърдечно, угощавал го добре и го изпращал в града. Като се разговаряли, каменарят му казал:

— Помоли се пак на Бога, да върне богатството ми. Първият път не можах да го оценя и го изгубих. При вида на такова голямо богатство аз се възгордах,

забравих Бога, отказах се от тебе, но ако Бог отново върне богатството ми, аз ще изправа поведението си.

— Не, втори път не правя същата погрешка, отговорил светията.

Следователно, ако искаш да помогнеш на един човек, ти трябва да вземеш участие в неговата работа. Ако двама души не работят заедно една и съща работа, те не могат да си помагат. Учителят помага на учениците си, защото взима участие в тяхната работа. Майката помага на децата си, защото взима участие в тяхната работа. Ако във всяка работа човек не вложи вяра, надежда и любов, тя не може да даде никакъв резултат. Ако физическият живот на човека не е съграден върху надеждата, духовният му живот – върху вярата, а Божественият – върху любовта, той нищо не може да постигне. Надеждата е основа на физическия живот, вярата – на духовния, а любовта – на Божествения. Физическият, духовният и Божественият живот представят целокупния живот. Който не разбира физическия живот, той не може да разбере и духовния. И обратно: който не разбира духовния, той не разбира и физическия, понеже физическият живот е отражение на духовния. От това, което ученият е писал, ние съдим за неговата ученост.

Сега, като изучавате човека, неговото устройство и неговата форма, вие дохождате до заключението, че тази форма е определена от Божествения свят, вследствие на което се стремите към този свят, да изучите законите, по които той работи. Съвременният човек е нарушил законите на Божествения свят, поради което е създал ред дефекти в своя физически и психически живот. Днес човек търси начини да изправи своите дефекти, да възстанови целостта и здравината на своята форма, да се върне към онова положение, в което някога се е намирал. Колко има да работи върху себе си, човек ще познае само когато отиде в невидимия свят, между възвишените и напредналите същества.

АЗ СЪМ

Само там той ще може да сравни какво представят неговата ученост и неговото знание, неговата музика и неговото изкуство. Достатъчно е да чуе един от тамошните певци и музиканти да пее, да свири, за да пожелае веднага да слезе на Земята, отново да започне учението си. Бог е вложил в човека много дарби и способности, за развитието на които се иска време, усилия и работа.

Съвременните хора търсят щастието си вън от себе си. Те не подозират, че крият в себе си всички условия и възможности да бъдат щастливи. Онзи, който обича човека, Той е вложил в него всички възможности да го направи щастлив. Кое семе досега не е израсло? Само онова семе не може да израсте, което не е било посято. Посади ли се веднъж в земята, семето непременно ще израсте. Колкото и да е студена и жестока, земята разкрива богатствата си за семето и го възраства. Разумна е земята. Тя знае кога и как да раздава своите богатства и благословения на различните семена. Следователно, иска ли да расте и да се развива, човек трябва също така да се ползва от благоволението на разумните същества, както и на Бога.

Съвременните хора говорят за Бога, но какво е всъщност Бог, и те не знаят. Те имат смътна представа за Бога. Дойде ли до идеята за Бога, човек трябва да си Го представя като място, откъдето излиза най-чистият и възвишен живот, най-чистият морал, най-високата мъдрост, най-великото знание, най-възвишените добродетели. Ние не говорим за онзи живот, в който срещаме противоречия и мъчности. Противоречията и мъчнотиите са резултат на отклоненията на човека от правия път на живота. Като говорим за реката, ние нямаме предвид нейното отбиване от правия път. Като се отбие от пътя си, тя събира ред нечистотии, вследствие на което се каля и размътва. Ние говорим за чистия и кристален извор, от който изтича Божествения живот. Кой човек, при изпитанията в които се

е намирал, не се е съблазнил в Бога, а с това отклонил от правия път? Кой цар, след като е бил детрониран, не се е съблазнил в Бога, а с това заедно нарушил чистотата на своя живот? Кой човек, от началото до края на живота си, е останал верен на Бога? Велико и славно нещо е да остане човек верен на своя Създател през всички времена и условия. Този човек може да се нарече истински човек, достоен за всичко, което Бог е създал. Той може да се ползва от благата на живота. Не е ли дошъл до това положение, каквото и да му се даде, той всякога ще бъде недоволен. И цялата Земя да му дадат да управлява, той все недоволен ще остава. Съвременният човек не е готов още за големи блага. Дадат ли му още днес някакво голямо благо, той ще се намери в положението на онзи турски монах, който спечелил на лотария един голям параход. Когато го завели да види парахода, който му се паднал на лотария, той полудял от радост. Ако и на вас дадат да управлявате Земята, най-големият параход в света, вие ще полудеете. Защо? Не сте готови още за такова голямо благо. Съвременният човек не е готов още да управлява даже своя малък мозък. Ако мозъка си не може да управлява, колко по-мъчно може да управлява Земята, която е въвн от него. Много богатства са вложени в човека, а той се счита беден и нещастен. Много дарби и способности са вложени в човека, а той счита себе си за бездарник и човек без таланти. Защо? Защото е заровил талантите си и трябва да работи върху себе си, да ги разрови и развие. В пътя на развитието си той ще се натъкне на своите дарби и ще ги използва. Разумна и съзнателна работа се иска от човека. Работата е резултат на човешкия дух. Когато духът работи, човек има успех във всички свои предприятия.

Христос казва: *Аз съм, не бойте се*. Всеки човек се страхува от нещо и се нуждае да дойде някой, за да го успокои. Не само отделният човек, но цялото човечество ще мине през големи вътрешни и външни

изпитания и мъчнотии. Какво по-голямо изпитание може да съществува от смъртта? Дойде ли смъртта пред човека, тя го туря на легло, скръства ръцете му и го занася на онзи свят. Ако е изпълнил волята Божия, ще го занесе на онзи свят с колесница, като пророк Илия. Ако не е изпълнил волята Божия, ще го хване с куки и ще го хвърли в бездната. Дали е вярно това, или не, то е друг въпрос. Важно е, че смъртта е страшна. И Христос, като се намери в големи затруднения, каза: *Скръбна е душата ми до смърт. Господи, ако е възможно, нека ме отмине тази чаша!* Не е лесно да се намери човек на поругание, изоставен от Бога, от всички добри и разумни същества. Голямо геройство се иска от човека, за да издържи на това положение. Величието на Христа се заключава в Неговото търпение и издръжливост. Силен човек е бил Христос. След като цяла нощ римските войници са се поругавали с Него, на сутринта Той е трябвало сам да носи кръста си. Христос носи кръста си до едно място и после го хвърли настрана, като каза: *Не искам повече да нося този кръст.* Мнозина счетоха това за слабост от страна на Христа. Не, други бяха съображенията на Христа, за да захвърли кръста. Шест хиляди войници се подиграваха с Христа и Го биха, но който се беше осмелил един път да вдигне ръка върху Него, повече не можа да повтори. При първия удар още ръката му отмаляваше и не можеше повторно да се вдигне нагоре. Не е достатъчно човек да носи своя кръст, но той трябва да го уплаши. С други думи казано: не е достатъчно човек да носи страданието си, но той трябва да го уплаши. Истински герой е онзи, който може да уплаши страданието си и да го застави да бяга. Днес повечето хора бягат от страданията си, а не страданията – от тях.

Един познат разправяше своята опитност, как се справил със страданието. Няколко месеца наред той страдал от силно стомашно разстройство, вследствие

на което не можел по цели нощи да спи. Особено се измъчвал от един страшен кошмар. Всяка вечер преди заспиване се явявал един висок, строен човек, с остър нож в ръка, който се опитвал да го мушне в гърдите, да го убие. Какво ставало – и той не знаел – но винаги се спасявал. Някой дохождал отвън и незабелязано от самия него го избавял от въоръжения човек. Това продължавало всяка вечер, докато траела болестта. Една вечер, силно обезпокоен, болният се хвърлил срещу нападателя си и започнал да се бори с него. След усилена борба той се принудил да отстъпи, но доволен поне, че не се е оставил да го мушне. Това продължавало цяла седмица, докато най-после болният успял да се справи със своя противник и го победил. От този момент противникът му престанал да се явява, а заедно с това и болестта му изчезнала.

Следователно, докато страданията имат надмощие над човека, докато го мачкат, той всякога ще бъде слаб и немошен. Престанат ли да го газят, стане ли им той господар, всякаква болест и нещастие ще го напуснат. Силата на човешкия дух седи в изкуството на човека да се справя със страданията и мъчнотиите си. Ударите, страданията, мъчнотиите неизбежно ще дойдат, но човек трябва да знае как да се справя с тях. На всеки човек е определено да мине през пътя на Божественото възпитание, докато се пробуди висшето му съзнание и придобие ценни опитности в живота. Не е въпрос човек да отрича едно верую, а да поддържа друго. В душата на всеки човек е написано истинското верую, което той трябва да поддържа и към което трябва да се стреми.

Човек е дошъл на Земята да проповядва истината, да проповядва онова верую, което е написано в душата му, а не свое някакво верую, придобито отвън. Който каквото проповядва, в края на краищата той иска да бъде богат, силен, учен, всички да го почитат и уважават. Тази е причината, поради която всеки

човек, всеки народ иска да има парче земя в собствено владение. Днес на човека се дава малко земя, но ще дойде ден, когато може да му се даде голяма земя, цяла планета, която той ще управлява и обработва както иска и разбира. За да му се даде това, той трябва да бъде готов, да е развил своето духовно тяло, своите възвишени дарби и способности. Понеже всеки човек ще управлява специална Земя и планета, всички хора ще се посещават едни-други, ще си правят разходки. Като обикалят планетите, като жилища на своите близки, най-после те ще дойдат и до жилището на Бога. В буквален смисъл Бог няма жилище, но по дух Той има най-красивото жилище в света. Като живее, човек трябва да намери това жилище. Къде ще Го намери? Вътре в себе си и вън от себе си. Защо? Защото Бог живее вън от съществата, но и вътре в тях. Изкуство е човек да намери жилището на Бога вън от себе си и вътре в себе си.

Да търси човек Бога вън и вътре в себе си, това значи да се е домогнал до идейния живот, който го освобождава от смъртта, от противоречието, от злото в света. Стреми ли се към идейния живот, човек трябва да влиза в положението на ония свои братя и сестри, паднали в калта, и да им помага. Наистина Бог помага на всички бедни, страдащи, унижени и оскърбени, но Той изпраща помощта си чрез хората. Следователно всеки човек трябва да се стреми да бъде носител на великите, Божествени мисли и чувства. Всички родители, учители, свещеници, управници трябва да бъдат служители на Бога, да изпълняват волята Му. По този начин те могат да помагат на близните си, както на себе си.

И тъй, иска ли да изпълни своето предназначение, човек трябва да се стреми към възстановяване на своята първична форма, каквато някога е имал. Придобие ли тази форма, той коренно се изменя. Ако всяка сутрин след ставане от сън, човек си пред-

ставяше идеалния образ на човека, той не би бил такъв, какъвто го виждаме днес. В това отношение старите гърци са били по-напреднали от съвременните културни хора. Когато жената била бременна, те я поставяли в обстановка да гледа красиви картини. Значи за да развива красивото в себе си, човек трябва да гледа красиви неща. Какво ще оставят съвременните културни хора на бъдещето поколение? Каква представа имат сегашните хора за идеалния човек? Идеален човек е този, който нито веднъж в живота си не е излъгал, нито веднъж в живота си не е отправил крив поглед или лошо чувство към кого да е. Истински човек е онзи, който нито веднъж в живота си не се е разколебал вътрешно или усъмнил в своя велик идеал. Външно човек може да минава през големи промени – да скърби и да се радва; важно е вътрешно да не се изменя, да остане тих и спокоен, за да запази своя вътрешен мир. Що се отнася до външните промени, които човек претърпява, невидимият свят не обръща никакво внимание. Колко е страдал и се радвал, колко е пял и скачал, и на това не се обръща внимание. Човек не се определя от външните положения, през които е минал, но от своя вътрешен живот, от любовта, която има в душата си. Степента на любовта в човека определя неговите приятелски отношения към хората. Истински приятел е онзи, който дълбоко в душата си желае за ближния си това, което желае и за себе си. Няма по-голямо щастие за човека от това, да живее в среда, в която всички хора му желаят доброто и всякога мислят за него добре. Това става само там дето, Бог присъства.

Христос казва: *Не бойте се, аз съм.* На друго място Той казва: *Идете в света и проповядвайте, аз ще бъда с вас до скончанието на века.* Въпреки това има религиозни хора, които мислят, че Христос и до днес още седи отдясно на Бога. Не, Христос никога не е напускал света. Той непрестанно работи между хора-

та. Един индус разказва своите опитности, че много пъти, когато се намирал в големи опасности, Христос го спасявал. Той усещал, че някой го носи на гърба си! Без да вижда кой го носи, той бил уверен, че това бил Христос. Благодарение на тези велики опитности той се решил да проповядва Христовото учение на западните народи. За да повярва в Христа, човек трябва да се намери в безизходно положение, като Йова, като Йона или като този индус, който разправя, че се намирал в дълбока яма, между разлагащи се трупове. Ямата била затворена с капак, тъй щото колкото и да викал, никой не можел да го чуе. Като дошъл до пълно отчаяние, той чул, че някой отваря капака на ямата, спуща въже, за което да се хване, и го изважда навън. Като се видял вън от ямата, далеч от всякаква опасност, той се огледал да види кой го спасил толкова чудно, но никого не видял. Обаче нямало защо да се съмнява – това бил Христос, който няколко пъти го спасявал от явна смърт.

И тъй, мъчнотиите и страданията в живота не са нищо друго, освен условия за проява на Божията сила. Само чрез страданията вие можете да разберете смисъла на живота, да познаете Онзи, който ви обича и когото вие обичате. Божието благословение се дава отвътре, а не отвън. Придобие ли това благословение, човек постепенно се изявява навън. Тогава всички негови близки започват да го обикалят, да му оказват почит и уважение. Богат е този човек, той има какво да даде на ближните си. Докато човек е беден, никой не се интересува от него. Забогатее ли, всички хора го обикалят, да получат нещо от него. Истински вярващият е богат, силен, способен човек. Докато е живял в безверие, той е бил беден, слаб, неспособен. Вярата придава ценни качества на човека. Тя е подобна на магическата пръчица в ръката на великия маг.

Млад момък слугувал три години при майстор грънчар. Един ден той намислил да се отдели от

господаря си, сам да стане майстор. Господарят му дал свобода да прави каквото иска. Младият момък купил материал, инструменти и сам започнал да прави грънци. Обаче голяма била изненадата му, като видял, че грънците му се пукали. Той отишъл при господаря си и запитал коя е причината, че грънците му се пукат.

— Трябва да работиш при мене още три години, да научиш и последното изкуство — как да не се пукат грънците.

Той се съгласил да остане при господаря си още три години, да разбере какво прави господарят му, че грънците не се пукат. Какво забелязал? След изваждане на гърнето от пещта, господарят му духал в него, казвал „ху“. Като научил и това изкуство, момъкът си казал: „Чудно нещо, за едно „ху“, за едно духване, трябваше да слугувам при господаря си още три години!“.

И тъй, малко нещо е това „ху“, но човек трябва да знае как да го произнася. Едно малко духване е в състояние да предизвика голяма промяна в човешката мисъл, но човек трябва да знае как да духа. Най-малката вяра в Божественото е в състояние да предизвика голяма вътрешна промяна в човека, вследствие на което всички негови мъчности и страдания постепенно започват да изчезват. Достатъчно е човек да чуе гласа на Онзи, който казва: *Аз съм, не бойте се*, и да повярва в Него, за да се освободи от всички нещастия и страдания. И адът отстъпва пред този глас, но само за онези, които вярват в него. Вярата не е механичен процес, но съзнателен, органичен процес. Дали е вярно това, или не, не питайте. Вземете тази семка и я посадете в земята. Приложете вярата в живота си и бъдете готови всеки момент да изпълните добрите желания, които се пораждат в сърцето ви. Дойде ли някакво добро желание в сърцето ви, веднага пристъпете към реализирането му. Ако това желание е дошло вечер в ума ви, веднага станете и го изпълне-

те. Ама щели сте да прекъснете съня си или да спите малко – това да не ви смущава! Човек не се нуждае от много сън. Според някои физиолози човек се нуждае от седем-осем часа сън, но според окултистите човек може да се задоволи с пет часа сън. Светците спят малко. Един-два часа сън са достатъчни за светията. Понякога той се задоволява с малко сън, не повече от половин час.

Като не разбират живота, хората се отегчават от него и пожелават по-скоро да заминат за другия свят. Ще бъде смешно синът да напусне работата си на нивата и по обяд да се върне у дома си. Баща му веднага ще го пита защо се връща толкова рано. Има смисъл човек да се върне у дома си, но само след като е свършил работата си.

Съвременните хора трябва да изработят вътрешен морал за живота. Като живее на Земята, човек трябва да се ползва от опитностите на добрите и на разумните хора. Той трябва да събере техните опитности и да напише една книга на живота, от която да се ползват и млади, и женени, и възрастни. Животът на човека се осмисля от това, доколко той е свързан с разумния свят над него. Успехът на един народ, на едно общество, на едно семейство, на един човек зависи от връзката им с Бога, т.е. с целия разумен и възвишен свят. За да се ползва един народ от благодатта на Бога, за това има причини. Следователно животът на цялото човечество, както и на неговите отделни части, може да бъде щастлив, успешен и красив в зависимост от благоволенieto на възвишения свят. Способният, с добър характер и добро поведение ученик, всякога се ползва от благоволенieto на своите учители. Неспособният и с лош характер ученик не може да има разположение-то на учителите си. На същото основание, ако човек не се ползва с благоволенieto на Божествения свят, с какво може да се похвали? Иска ли да се ползва с благоволенieto на Възвишения свят, човек трябва да

бъде готов да изпълни всичко, каквото този свят му заповяда. Кажат ли му да направи нещо, той трябва веднага да го направи, без никакво разсъждение. Силата на човека седи в неговия вътрешен живот, дето се развива Божественото. Дойде ли до Божествените прояви в себе си, човек никога не може да ги изкаже с думи, пък и не трябва да ги изказва. Трябва ли да изнасяте своята свещена любов и вяра или своите свещени идеи пред хората? Ако ги изнесете пред хора, които не ви разбират, те ще се поругаят с тях. Който е готов да ви разбере, той ще извади своето чисто огледало пред вас, да могат вашите свещени идеи да се отразят и в него. Само по този начин вие ще се познаете и разберете. Вие можете да познаете своя Учител само тогава, когато се намерите в голямо затруднение, в голямо противоречие, когато никой друг не може да ви помогне. Същото се отнася и до Бога. Човек може да познае Бога само в големите противоречия на своя живот.

Като се натъкват на противоречия, съвременните хора се запитват какъв е техният смисъл в живота. Те не подозират, че в противоречията, в страданията се крият възможности и условия за познаване на Бога. Защо яйцето е скрито в черупка? За да не се разлее съдържанието му. В този смисъл страданието представя черупка, която обвива човека, за да не се разлее съдържанието, което е в него. Истинското съдържание в човека е Божественото, което трябва да се пази свещено, да не се изгуби. Когато яйцето се тури под квачката, от него излиза малко пиленце – нов живот. Значи след всяко страдание и от човека се излюпва малко пиленце. Човек е обвит не в една, но в много черупки, от които постепенно трябва да се освобождава. Махне ли и последната, седма черупка, човек излиза въвн от себе си и става нещо повече от човек. При това положение той може да каже за себе си: *Аз съм, не бойте се*. Наистина, че докато кокошката не

АЗ СЪМ

чукне яйцето и не каже „клок-клок“, пиленцето не излиза въвн. Следователно при страданията човек се освобождава от обвивките, с които е облечен. Тези обвивки не са нищо друго, освен ограниченията, в които се намира. Съвременният свят се нуждае от хора с нови идеи, с нови разбирания, които могат да възприемат и предават Божията любов. Това са добрите, праведните, светите хора.

Христос казва: *Аз съм, не бойте се*. Като се видят в трудно положение, хората казват, че вярват в Бога, че имат любов към Него. Добре е това, но те трябва да знаят каква е степента на тяхната любов. Всяко яйце, турено под квачката, е замътено вече, но трябва да се знае в кой ден на замътването се намира: в първия, във втория, в третия или в последния. Докато не дойде до двайсет и първия ден, не може да се говори за нов живот, за живот на любовта. Всеки стопанин се радва на своите пилци, излезли вече от яйцата и тръгнали след майка си. Той се радва, че вижда пиленцата, излезли на свобода, въвн от ограничителните условия на яйцето. Да излезе човек въвн от ограничителните условия на живота, това значи да живее в Божествения живот. Всички добри, праведни и свети хора трябва да излязат въвн от ограниченията. Излязат ли от ограниченията, всеки трябва да се стреми към една и съща цел – към Бога. Ако всички хора тръгнат към различни пътища, те ще мязат на малките юрдечета, патенца, пиленца, излюпени от една и съща майка. Българите често правят такива опити. Те насаждат кокошка с различни яйца: от кокошка, от патка, от юрдечка. Като се излюпят малките, всички тръгват по свой път: патенцата и юрдечетата във водата, пиленцата остават на брега с кокошката, която се чуди как да събере малките си на едно място. Този опит не е за препоръчване. Това присаждане е неестествено и не може да изведе работите на добър край. Всяко нещо трябва да бъде на своето място: гъшите яйца

под гъската, пачите – под патицата, кокошите – под кокошката и т.н. Същото се отнася и до човека: всеки човек трябва да бъде на своето място.

Сега стремете се да изявявате Божественото в себе си, да бъдете добри, разумни. Дойдете ли до изпълнение волята Божия, не отлагайте. Каквото ви се каже да направите, направете го. Само така ще бъдете здрави, ще се ползвате от Божието благословение. Като живеете по този начин, вие всеки ден ще се подмладявате. В Бога всичко се подмладява. Подмладяването, обновяването е отличителното качество на Божествения живот. Когато повярва в Бога, човек започва да се подмладява. Казано е в Писанието: *Които очакват Господа, силата им ще се увеличи*. Христос казва: *Ако не станете като малките деца, няма да влезете в Царството Божие*. Ако ученият, философът, музикантът, поетът, художникът не станат като малките деца, те никога няма да влязат в Царството Божие. Христос каза това нещо на Никодим, но той не можа да разбере как е възможно стар човек да влезе в утробата на майка си и да се роди изново. След дълги обяснения от страна на Христа, той най-после разбра, че наистина и старият човек може да се подмлади, т.е. да се новороди. Да се подмлади и обнови човек, това е било задача на старите алхимици, това е задача и на съвременните учени.

Желая ви сега да живеете в Божественото, което може да ви обнови, да ви освободи от всичко старо и нечисто, за да чуете в себе си гласа: *Аз съм*. Чуете ли този глас, свободно можете да започнете работата си. Този глас е гласът на Божественото, което внася радост и оживяване. Този глас обновява човека. *Аз съм, не бойте се*.

2 февруари 1930 г., София

АЗ СЪМ

Побеждавайте злото

*Но ти побеждавай
злото чрез доброто.*

Римляни 12:21

Каквато и философия да съществува за живота, все пак тя не е в състояние да го обясни. Ако не може да го обясни, тя трябва поне да дава методи за правилен живот. Не само философията, но и науката не е дала още точно определение какво представлява животът. От научно гледище ние казваме: любовта е начало на нещата, а началото на всяко нещо наричаме живот. Порядъкът на нещата представя основата на живота, а развитието им – целта на живота. Следователно истински човек е онзи, който знае какво представя началото, редът и развитието на нещата. Какъв човек е този, който не знае нищо по тези въпроси, който няма никакво понятие за Бога? Той е подобен на онзи математик, който борави с числата, извършва всички математически действия, без да знае какво представлява живата единица, от която са произлезли всички неща, всички числа. Да се говори за живота, без да се разбира, това значи да се говори за Слънцето, без да имаме известно отношение към него. Човек може да се ползва от Слънцето само тогава, когато има отношение към него.

Представете си, че отивате на театър и гледате живота на богати, видни хора. Вие виждате как живеят, как се обличат и хранят, как слагат и вдигат трапези, но макар че сте платили 50 – 60 лева за билет, не можете да се ползвате от тяхното богатство и изобилие. Вие сте далеч от сцената на техния живот. Нямате никакво отношение към техните блага. Ваше-

то положение е подобно на онзи купувач, който отива да купува захар. Той купува един килограм захар, дава сто лева на бакалина и чака да му върнат остатъка. Бакалинът прибира парите и прави сметка: захарта струва 20 лева, получени са сто лева, от които остават 80 лева. Той дава пакета със захарта на купувача, туря стоте лева в касата си и го изпраща. Купувачът отива у дома си и в ума му звучат думите на търговеца, че 20 лева струва захарта, 80 лева остават за връщане, но джобът е празен. Какво придоби той от сметката на търговеца? Не само че нищо не придоби, но даде сто лева за един килограм захар.

Съвременните учени и философи са създали много теории за живота с цел да поощрят хората към великото и красивото, но за да се ползват от тия теории, те трябва да ги приложат. Ако болният лежи по цели дни на леглото си и не излиза вън, на чист въздух, каква полза, че той живее всред природата? Щом е дошъл всред природата, той трябва да се движи вън, на открито, да диша чист въздух, да се грее на слънчевите лъчи. Само по този начин той ще усети известно подобрение в здравето си. Като живее на Земята, човек трябва да работи, да се учи, да подобри положението си във физическо или духовно отношение. Човек трябва да разчита първо на себе си, а после на своите близни. Въпреки това мнозина очакват повече на близните си, отколкото на себе си. Тази е причината, поради която те очакват на Бога да оправи света. Те го развалят, а очакват на Бога Той да го оправи. Който разваля работите си, сам трябва да ги изправи. Много богаташки синове ядат и пият по цели дни и нощи, а като натрупат дългове, очакват на баща си той да ги плати. Ако бащата иска, ще ги плати; ако не иска, няма да ги плати. Какво ще кажете тогава за синовете на бедни родители? Ако и те ядат, пият и правят дългове, кой ще плаща дълговете им? Ако бащата е заминал на онзи свят, кой ще плати

дълговете на сина? Синът трябва да бъде разумен, да има желание да учи. Има ли желание да учи, баща му и от онзи свят ще му помогне.

Едно дете, кръгло сираче, имало силно желание да учи, но било крайно бедно, нямало възможност да реализира желанието си. Един ден то решило да напише писмо до Господа, своя Небесен Баща, да му помогне по някакъв начин да учи. То написало писмо, в което изказало желанието си, турило го в плик и го адресирало: „До дядо Господа“. След това то пуснало писмото в пощата и се върнало у дома си спокойно, че в скоро време ще получи отговор на писмото си. Като събирали писмата, един от пощаджиите намерил писмо с оригинален адрес, и го предал на началника на пощата. Началникът го прочел на няколко свои приятели. Трогнати от вярата и чистосърдечието на детето, те се заели взаимно да го поддържат да учи. По този начин бедното дете реализирало своето желание.

Едно трябва да знаете: Бог всякога помага на добрите и чисти желания на човека. Има ли желание да учи, човек всякога може да успее. Страшно е, когато човек само иска, без да е готов да направи нещо. Например някой иска да знае съществува ли Бог, или не. Той търси доказателства от всички страни, без да е готов да направи нещо за Господа. Защо се интересува от съществуването на Бога? За да получи нещо. Така постъпват много синове, които не знаят къде е баща им, жив ли е, или не. Те искат да го намерят, да разберат какво е материалното му богатство. Ако се окаже че е богат, те ще му се представят като негови синове. Ако е беден, ни глас, ни слушание.

Днес всички хора се делят на бедни и богати, на учени и прости. Бедните се чудят на богатите защо са толкова жестоки, че не мислят за тях. Обаче те не подозират, че богатите някога са били бедни. Интересно е тогава, защо като са минали през сиромашията, не са запазили чувството на състрадание към бедни и стра-

дащи? Има богати хора, които съчувстват на бедните и им помагат. Не всички богати хора са лоши и не всички бедни хора са добри. В природата съществува закон на съответствие, според който колкото добри хора има в света, толкова и лоши хора има. Защо има лоши хора в света? Защо съществува злото в света? Това са въпроси, на които вие сами трябва да си отговорите. В *Битие* е казано, че Бог е създал света в шест дена и за всеки ден Бог се е произнесъл, че това, което е създал, е добро. За втория ден само не се е произнесъл, нито добре, нито зле. Щом е така, защо хората виждат зло в света? Кое от двете мнения е по-право: това на Бога или човешкото? Кое мнение е за предпочитане: мнението на болния или мнението на здравия? Ако оставите болния да се произнася за живота, той ще даде отрицателни мнения. Оставите ли здравия да се произнася за живота, той ще даде положителни заключения. Всъщност нито заключенията на болния, нито заключенията на здравия са абсолютно верни. Те са частични схващания, резултат на частично разбиране на живота. Дойдем ли до абсолютното разбиране на живота, ще видим, че там съществува и добро, и зло, които взаимно се координират. Там, където доброто се увеличава, и злото се увеличава; където доброто намалява, и злото намалява. Там, където богатството се увеличава, и сиромашията се увеличава, където богатството намалява, и сиромашията намалява. Където здравето се увеличава, и болестите се увеличават; където здравето намалява, и болестите намаляват.

Това са твърдения, които трябва да се докажат. Какво виждаме днес? Ако спрем вниманието си върху медицината, ще видим, че милиони лекари водят война срещу болестите. Те разполагат със силна армия срещу болестите. Въпреки това болестите не само че не намаляват, но постоянно се увеличават. От една страна лекарите лекуват болестите, помагат на чове-

чеството, а от друга страна хората сами си създават различни болести. Те са дошли до нервните болести, които са толкова много и разнообразни, че лекарите се намират в невъзможност да ги лекуват. Съвременните хора, светски и религиозни, се безпокоят за нищо и никакво. Ако някой певец или музикант излезе на сцената да пее или да свири, и концертът му не излезе сполучлив, той ще се безпокои защо не е излязъл както е очаквал, защо публиката не го е оценила както трябва и т.н. И религиозният се смущава дали това, в което вярва, е вярно, или не; дали неговото верую е по-право от това на другите вярващи. Не е въпрос за правотата на веруюто; въпросът е как живее човек, т.е. как прилага своето верую. Ако християнинът прилага своето верую както Христос го е прилагал, той стои по-високо от мохамеданина, от мюсюлманина. Не го ли прилага както трябва, той стои по-ниско от всички вярващи, които прилагат правилно своето верую.

В природата съществуват две състояния: пасивно и активно. Пасивното състояние подразбира състояние на покой, а активното – състояние на движение. Между тези състояния винаги съществува вътрешна борба, в резултат на която се явява известно противодействие. Когато активното и пасивното състояние се борят, образува се търкане, което се изявява като светлина и топлина. Ако на това търкане се яви известно противодействие, никаква топлина и светлина нямаше да съществува. Оттук вадим заключение: за да се образува топлина и светлина в природата, непременно трябва да се срещнат две противодействащи сили. Същото може да се каже и за доброто, и злото в света. В този смисъл злото представя пасивна сила в природата, а доброто – активна. Злото представя стремеж на силите да бъдат във вечен покой, а доброто – стремеж към вечно движение. Злото се явява като противодействие на доброто. Като разглеждаме противодействащите сили в природата, ние се натък-

ваме на закона на съответствието, според който на всяка положителна сила отговаря отрицателна. При това колкото е голяма положителната сила, толкова голяма е и отрицателната.

Като се натъкват на злото, съвременните хора го разглеждат като постъпка, като действие. Не, злото е сила, принцип в света, а не постъпка. Постъпките могат да се разглеждат като добри и лоши, но нито добрите постъпки можем да наречем добро, нито лошите постъпки – зло. Представете си, че някой отива да убие един добър, благочестив човек, но на пътя го среща друг, който го удря силно в крака и го счузва. Щом кракът му се счупи, той се отказва вече от намерението си да убива. Лоша ли е постъпката на този, който му е счупил крака? За предпочитане е да се счупи крака на един човек, отколкото да се отнеме цял живот. Следователно в дадения случай постъпката на този, който е счупил крака на престъпника, е добра. В такива случаи българите казват: „Ела зло, че без тебе е по-голямо зло“. Зло е да се счупи един крак, но по-голямо зло е да се убие цял човек.

Съвременните хора се натъкват на ред противоречия, от които страдат. Те страдат, защото не могат да си обяснят причините за тия противоречия, а не могат да си ги обяснят, защото нямат необходимата светлина. Който има Божествена светлина в себе си, той може да си обясни причините на противоречията, вследствие на което не страда. Няма ли тази светлина, човек страда от противоречията, мъчи се, докато един ден се отчае и каже: „Животът няма смисъл, няма защо да се живее“. Дойде ли до това положение, той не е разбрал вътрешните причини на страданията. Един ден той ще ги разбере и ще види, че страданията крият в себе си велики блага. Човек не може да разбере и оцени радостта, докато не е минал през скръбта. Радостта представя бащата, скръбта – майката. Майката скърби, страда, докато роди. Щом роди

дете, скръбта се превръща в радост. Детето представя мира, който майката е родила. Скръбта е пасивно състояние, а радостта – активно. Когато се съединят, скръбта и радостта образуват мира – здрача на живота. Ако скръбта е нощ, а радостта – ден, роденото дете от тях – мира, представя здрач. В този смисъл детето принадлежи едновременно и на тъмнината, и на светлината. Здравчът е състояние, в което човек най-добре си почива. Когато работи, човек се нуждае от светлина, а когато спи – от тъмнина, от здрач. Който разбира законите на живота, той схваща тъмнината и светлината като покой и движение, като почивка и работа, като смърт и живот.

Съвременните хора, религиозни и светски, се нуждаят от дълбоко, вътрешно разбиране на живота, а не от някакво преходно верую. Ако е въпрос за верую, то трябва да бъде такова, че да доведе човека до резултати, които да го поставят на здрава основа. Човек се нуждае от вътрешно верую, вътрешна философия, вътрешно приложение, както земята, върху която земеделецът работи, се нуждае да бъде орана и сята. Само при това положение човек може да запази своя вътрешен мир, своето равновесие. Не може ли да запази своя вътрешен мир, човек не е дошъл още до уравновесяване на силите между ума, сърцето и волята си. Той не се е справил още със скръбта и радостта. Ако не разбере скръбта и радостта като две противоположни състояния, необходими за неговото развитие, човек всякога ще се натъква на противоречия. Когато дойдат страданията, човек се огъва; при радостите той се изправя. Колкото е необходимо огъването, толкова е необходимо и изправянето. При огъването човек развива в себе си известна енергия, която може да се впрегне на работа. Какво показва огъването? Всяко огъване показва, че някъде е турена известна тежест. Като знаят това, техниците използват огъването на пружината при направата на часовниците и

на ред още уреди за извършване на някаква работа. Като знаете това, вие можете да си обясните защо природата е поставила човека на различни огъвания и изправяния. Като го огъва, тя го заставя да работи, да решава задачите на своя живот.

Следователно, като се огъва пред злото и изправя пред доброто, човек изработва в себе си характер, устой. Човек с характер е онзи, който побеждава злото. Как се побеждава злото? Злото може да се победи само чрез доброто и любовта. Като люби, човек лесно се справя със злото и със страданията в света. Ако някой момък обича една мома, а тя не му обръща внимание, в края на краищата той ще я победи и ще спечели любовта ѝ. Значи човек може да изработи характер в себе си, само когато ожени доброто за злото, на човешки език казано. Доброто и злото в света са полюси, както мъжът и жената. Както мъжът и жената се женят един за друг, така и доброто трябва да се ожени за злото. Защо? За да се примирят.

Какво означава женитбата? Под *женитба* съвременните хора разбират слугуване на човека. Мъжът иска да направи жената слугиня, цял живот да му работи. От своя страна жената иска да направи мъжа си слуга, цял живот да ѝ работи. Другаде пък мъжът и жената очакват един на друг, за да придобият щастие. И едното, и другото разбиране са повърхностни. Никой никого не може да направи щастлив. Никой на никого не може да слугува. Човек може да слугува само на Бога, а на човека може само да служи. Казано е в Писанието, че нито мъж без жена може, нито жена — без мъж. С други думи казано: нито мъжът може да се прояви без жената, нито жената без мъжа. Истински човек е онзи, в когото едновременно живеят и мъжът, и жената, като два полюса. Докато човек не носи в себе си и мъжа, и жената, той не е истински човек, той минава като безименно същество. С явяването на мъжа, в света се явило доброто; с явяването

на жената, се явило злото. Това не значи, че жената е самото зло. Когато някой изкопае дълбок кладенец в двора си, сам по себе си кладенецът е добро нещо, но ако мине човек край кладенеца и падне в него, той може да счупи крака си. В този смисъл жената е дълбок кладенец, в който всеки може да падне, да счупи крака си или да се удави. Минава ли покрай кладенец, човек трябва да бъде внимателен. Пък и кладенецът трябва да бъде затворен. Остане ли отворен, непременно някой ще падне в него и ще пострада. Само разумният, посветеният човек може да влезе в кладенеца, да черпи от него вода.

Каквито и да са разбиранията на хората за мъжа и за жената, това са частични схващания, вследствие на което те постоянно спорят кой седи по-високо, мъжът или жената. Тази е причината, поради която мъжът не иска да бъде жена, а жената не е доволна от положението си. Не е въпрос дали някой е мъж, или жена. Човек трябва да мине през двата полюса, през полюса на мъжа и на жената, за да стане истински човек. Той трябва неизбежно да мине през положението на мъжа и на жената; да съдържа в себе си двата полюса – мъжа и жената, т.е. любовта и мъдростта, като велики сили на живота. Значи човек е дете на нещо възвишено и велико. Ако няма в себе си единия полюс, той никога не може да придобие и втория полюс.

И тъй, идеята за мъжа и за жената никога няма да бъде понятна, ако човек не я преживее, не мине през нея, не прави наблюдения върху себе си, да се изучава. Като изучава природата, човек вижда, че някои дни от годината имат характера на мъжа, други – характера на жената, а трети – характера на детето. Като са знаели това, старите кабалисти са разделяли дните на годината на три части: дни на мъжа, дни на жената и дни на детето. Тия дни те изразявали с числа. Човек трябва да знае кои числа отговарят на него и да се ръководи в живота си според тях. Онези, които

не разбират закона на числата, могат да изпаднат в две крайности: или в крайно суеверие, или в крайно безверие. Изпадне ли в суеверие, човек започва сякаш да вярва в числата и да очаква от тях своето щастие. Изпадне ли в безверие, човек започва абсолютно да отрича значението на числата. Суеверният мисли, че като вземе лотарийен билет с номер, съставен от щастливи числа, непременно ще спечели. Обаче в деня на теглене на лотарията той се обезсърчава и разочарова – билетът му не печели. Който разбира закона на числата, той знае, че всяко число, независимо от значението си, има отношение към известни планети. Тъй щото щастието на числата не се съдържа само в тях, но и във връзката им с известни планетни съчетания. Добре е човек да вярва на щастието, но по-добре е, ако знае и законите, които обуславят щастието. Онези, които знаят тия закони, те могат да пророкуват. Ако някой пророк изхожда от мъжките числа, ние го считаме мъжки пророк; ако пророкът изхожда от женските числа, наричаме го женски пророк. И най-после, ако пророкът изхожда от детските числа, наричаме го детски пророк. Истински пророк е онзи, който едновременно е и мъжки, и женски, и детски. Ако е само мъжки, пророкът произвежда киселини; ако е само женски, пророкът произвежда основи; ако е само детски, пророкът произвежда соли. Полезно нещо е и солта, и основата, и киселината, но какво ще стане, ако цялата Земя се превърне на сол, основа или киселина? Ако цялата земя се превърне на сол, няма къде да се оре и сее. Ако всичко се превърне на основа, с какво и как ще се тъче на нея? Или какво ще стане, ако всичко е само вътък? За да могат нещата да се използват, между тях трябва да има известно съответствие.

Когато се намерят в затруднение, съвременните хора казват, че вярват в Бога, и се чудят защо Бог им изпраща изпитания и страдания. Да вярваш в

Бога, това значи да признаваш, че дължиш на няко-го известна сума. Обаче това не е достатъчно. За да признаваш дълга си, ти трябва да бъдеш готов да го изплатиш. Следователно не е достатъчно човек само да вярва в Бога, но той трябва да има отношения към Него, да съзнава, че животът му е излязъл от Бога и трябва да се върне към Него. Човек трябва да си даде отчет, когато напусне Земята, къде ще отиде. Като не мисли, човек казва, че ще отиде в земята. Това е криво разбиране. Преди всичко човек не е излязъл от земята, за да влезе пак в нея. Земята е сбор от много същества, които един ден ще се разпръснат из пространството. Къде ще отиде тогава човек? Като не може да отговори на този въпрос, човек казва, че със смъртта всичко се свършва. Така мислят онези, които не вярват в живота след смъртта. Те казват, че след смъртта си човек отива на Небето, между светлите същества. Добре е човек да вярва, че ще отиде на Небето, между светлите същества, но преди да познава тях, той трябва да познава своите ближни.

Американският проповедник Муди* в първите години на своята пасторска работа проповядвал само за Бога, за Христа и за ангелите. Защо? Понеже в детството си той е слушал само за Бога, за Христа и за ангелите. Като говорел за невидимия свят, той мислел, че освен тях никой не може да влезе там. Обаче когато баща му умрял, той започнал вече да мисли, че и баща му е някъде в невидимия свят. След

* Дуайт Лиман Муди (5 февруари 1837 – 22 декември 1899), известен още като Д. Л. Муди, е американски евангелист и издател, свързан с Движението на светостта, който основава църква, две училища, Библейски институт и издателство. Той провежда евангелски срещи от Бостън до Ню Йорк, в цяла Нова Англия и на запад до Сан Франциско, в Колумбия, Канада, Сан Диего. На проповедите му присъстват до 20 000 човека.

бащата умряла и майка му, а след нея много негови роднини и приятели. Тогава започнал да гледа на невидимия свят като на нещо близко, защото там били неговите любими родители и приятели. От това време нататък и проповедите му започнали да придобиват по-голяма широта. Понятието му за Бога, за Христа, за светлите и добри същества станали по-близки до разбирането му. В детството си Муди гледал на Христа като на същество, далеч от хората, но когато започнал да изучава живота Му, да гледа на Него като на светло същество, дошло на Земята в човешка форма да помага на слабите и страдащите, той Го признал за свой ближен. Така именно той разбрал какво означава понятието „ближен“ и „любов към ближния“. Докато светлите и напреднали същества не слязат на Земята и не се облекат в човешка форма, те всякога ще останат неразбрани за човека и ще внасят в съзнанието му страх и трепет. Докато ангелите са на Небето, човек си мисли за тях с приятност. Слезе ли от Небето един ангел между хората, облечен в своята слава и величие, вместо радост той ще внесе страх. Като знае това, Бог изпраща тия светли същества на Земята в човешки форми, незабелязани от никого. Те оставят своето благословение на Земята и си заминават за онзи свят.

Правилно ли е да се страхува човек от светлите същества? Щом се страхува, това показва, че той не е дошъл още до онова дълбоко разбиране на светлината, вследствие на което не може да я понася. Колкото по-малко светлина има човек, толкова по-повърхностни са неговите разбирания и убеждения. Когато поставят човека на някакъв вътрешен изпит, тогава се вижда колко неопределени и неустойчиви са неговите убеждения. Който има устойчиви убеждения, при каквито и условия да го поставят, той издържа. Човек носи вярата и убежденията със себе си, той не ги възприема от външния свят. Външният свят е условие за човека да кали вярата и убежденията си,

но не оттам да ги възприема. И любовта не се възприема отвън. Хората още не познават любовта, въпреки че говорят за нея. Те се питат едни други обичат ли се. В любовта си хората са толкова ревниви, че не си позволяват един на друг да гледат насам-натам, но ограничават свободата даже и на Господа в себе си. Ревниви са хората.

Какво представя ревността? Ревността е нисше, животинско чувство, на което човек по атавизъм често се натъква, вследствие на своите криви разбирания за живота, за човека. Няма по-смешно и по-страшно нещо от това да ревнуваш човека. Да ревнуваш някого, това значи да имаш крива представа за човека. Казано е в Писанието, че Бог е ревнив. Това е крив превод. Бог не е ревнив и това се вижда от факта, че Той е дал пълна свобода на човека да прави каквото иска. Като види, че някой греши, Бог казва: „Ако продължаваш да правиш погрешки, ще страдаш. Живееш ли добре, ще благуваш“. Тези, които не разбират Божиите закони, питат защо на някои хора Бог е дал богатство, а други е поставил в оскъдни условия. Бог не е направил човека нито богат, нито сиромаш. Богатството и сиромашията са резултат на разумния и неразумния живот на човека. Ако живее разумно и знае как да използва условията на живота, човек придобива богатства. Не живее ли разумно, не използва ли условията както трябва, той става сиромаш. Мъжът представя богатството, жената – сиромашията, детето – благоразумието, родено от богатството и от сиромашията. Следователно човек не може да бъде благоразумен, докато не мине през богатството и сиромашията. Тъй щото, ако мъжът е богат, а майката – бедна, ражда се благоразумието. Ако бащата и майката бяха богати, никакво дете не можеше да се роди. Според този закон, ако мъжът и жената са еднакво дебели, с еднакъв темперамент, те не могат да родят никакво дете! За да се роди дете, бащата и майката трябва да имат различни темпера-

менти. Например, ако майката е сангвинична, с огнен темперамент, бащата трябва да бъде флегматик, или обратно: майката да бъде флегматична, а бащата – сангвиник.

В живота на съвременните хора съществуват ред противоречия, които се нуждаят от научно обяснение. Не може ли да ги обясни научно, не може ли да се справи с тях, човек разстройва своята нервна система до изгубване връзката между силите на ума и на сърцето си, вследствие на което започва да страда. Като не разбират защо идват страданията, хората се сърдят на Бога, на разумния свят. Те не се вглеждат в живота си, да видят, че причината за страданията им се крие в самите тях. Бог е създал човека с условия и възможности в себе си да бъде богат. Не използва ли тия условия и възможности разумно, той става сиромас. Според статистиката, определено е една трета част от хората да бъдат богати, една трета – сиромаси, а останалата трета – нито сиромаси, нито богати. Ако процентът на сиромасите днес надминава една трета, причината е в самите тях. В старо време са съществували различни пророчески и философски школи, които са учили хората да живеят правилно, да бъдат богати и щастливи, да живеят дълго време на Земята, но тия култури са изчезнали. Например какво е останало от старата египетска, гръцка или римска култура? Няма култура, която да е останала до днес. Културите на всички стари държави са изчезнали. Защо? Имало е нещо неустойчиво в тях. И в съвременната култура има нещо неустойчиво, вследствие на което в нея се ражда вътрешна борба. В това отношение съвременната култура представя яйце, което се мъти. Няма да мине много време и от това яйце ще излезе пиле. Пилето, което ще излезе от яйцето на сегашната култура, ще бъде човек на шестата раса – човек с особен строеж, с велик морал, с велики разбирания за живота. На този човек напълно може да се разчита.

Апостол Павел казва: *Побеждавай злото чрез доброто!* Побеждавай злото чрез любовта, като велико начало на живота, като велико оръжие в ръката на добрия и разумен човек. Любовта внася ред и порядък в живота. Ако една държава няма ред и порядък, тя е лишена от основа. Ако няма ред и порядък като основа на живота, тя не може да се развива. В развитието на държавата е смисълът на нейното съществуване. Следователно любовта трябва да влезе като подтик, като начало на живота във всички държави, общества, семейства и отделни индивиди, редът и порядъкът – като основа, а развитието – като смисъл на човешкия живот.

Побеждавай злото чрез доброто. Наистина човек може да победи злото в себе си само чрез доброто, чрез любовта. Ако не постави любовта като начало на своя живот, човек няма да има никаква основа, никаква цел и никакъв смисъл. В този смисъл животът не е нищо друго, освен любов, която се поставя като начало. Редът е основа на живота, а развитието – цел, смисъл. Който разбира любовта, порядъка и смисъла на нещата, дохожда до такова разширяване, че счита всичко в света за негово и всичко негово – за притежание на Бога. Не разбира ли тази троичност правилно, човек дохожда до разбъркване на идеите си, вследствие на което в живота му се явяват ред противоречия. Тази разбърканост в идеите на хората е причина за всички спорове и недоразумения между тях, поради която те постоянно разискват върху въпроса кое верую е най-добро и истинно, кой човек е най-добър и т.н. Не е въпрос до външното разрешаване на нещата. Човек може да постигне истинско разрешаване на нещата, когато постави любовта за начало на живота, редът и порядъкът за основа, а развитието като цел и смисъл.

Побеждавай злото чрез доброто. Този е правилният начин за побеждаване на злото. Като не разбират този закон, хората искат чрез борба да унищожат

злото. Злото никога не може да се унищожи, защото е жена. Ако жената се унищожи, мъжът няма къде да се прояви. Какво виждаме в живота? Колкото и да е лоша жената, щом тя умре, мъжът страда, плаче за нея. Когато изгуби жената, тогава мъжът разбира, че не може без нея. Когато говорим за злото и за доброто, ние ги разглеждаме като принципи в природата, съществуването на които е необходимо. Ние не ги разглеждаме като погрешки или като добри постъпки на хората. Грешките на хората не ни занимават. Злото, като киселина, и доброто, като основа, са необходими в природата. Те раждат солта – преходно, неутрално състояние в живота. За да разбере доброто, човек непременно трябва да мине през злото; той непременно трябва да мине и през доброто. Злото и доброто са полюси на живота, както тъмнината и светлината. Злото и доброто раждат солта, а тъмнината и светлината – здрач. Здравчът е дете с мургав цвят на лицето. Хора, родени вечер, носят белезите на нощта; хора, родени денем, носят белезите на деня. Също така ония, които са родени сутрин, при изгрева на Слънцето, коренно се различават от тях, които са родени вечер, при залязване на Слънцето. Изобщо всеки човек носи белезите на часа, минутата и секундата на своето раждане. Тази е причината за голямото разнообразие, което съществува между хората. Някои хора носят в себе си повече от силите на тъмнината, а други – повече от силите на светлината. Но онзи, който се ражда вечер, той непременно е заченат денем, при действието на светлината; който се ражда денем, той е заченат вечер, при действието на тъмнината. Това показва, че в природата съществува закон на контраст, на компенсация на нейните сили. Невъзможно е човек да е заченат през деня и да се роди през деня; невъзможно е също да е заченат през нощта и да се роди през нощта. Роди ли се при такива условия, човек не може да живее. Всяка работа, която се разви-

ва успешно, е започната през деня и се свършва през нощта, или обратно: започната е вечер, а се свършва през деня. Като са дошли на Земята, хората постепенно се домогват до ония вътрешни пътища на живота, да знаят как да постъпват, как и кога да започват и свършват работите си. Много от сегашните хора се оплакват, че работите им не вървят добре, защото като своенравни деца искат удобства, без да учат. Докато не дойдат до съзнание, че са дошли на Земята първо да учат, а после да търсят блага и удобства, работите им всякога ще остават назад.

Като е дошъл на Земята, човек първо ще изучава фактите, после – принципите, които обединяват всичко в себе си. Значи, за да разбере законите, човек първо трябва да изучи фактите; за да разбере принципите, той трябва да изучи законите. Например всяко добро дело, всяка сила са факти. Човек трябва да изучава тия факти, за да дойде до закона на доброто, на силата. Не може ли да обедини фактите, законите и принципите в едно цяло, човек не може да се домогне до съвършения живот. Някои мислят, че с вяра всичко могат да постигнат. Ако е така, съвременните хора все имат вяра в нещо, но постигнали ли са своите желания? Мнозина повярваха в Христа, но всички ли бяха Негови ученици? Христос имаше 12 ученика, които не само вярваха в Него, но учеха. Те бяха постоянно около Него, слушаха проповедите Му и учеха. Те останаха след Христа да проповядват учението Му. Христос им каза: *Идете и проповядвайте, и аз ще бъда с вас до скончанието на века.* Значи Христовите ученици са проповядвали учението на своя Учител и са станали причина за разпространението му из целия свят. И до днес те продължават да работят за човечеството. И Христовият дух неуморно работи между хората. Не е останало място на Земята, дето Христовият крак да не е стъпил. Има места на Земята, които хората още не познават. Земята е много по-голяма, отколкото хора-

та я познават. До времето на Колумб Земята изглеждаше по-малка, отколкото е днес. Колумб трябваше да предприеме едно пътешествие, да открие нов свят, непознат на хората, и да им докаже, че Земята не е още напълно проучена. И днес има цели области, цели материци, които хората в бъдеще ще открият.

Сега да оставим този въпрос настрана. Не е важно какво ще се открие в бъдеще. Важно е да се изучи откритият, реалният свят. Има начини за изучаване на реалния, на разумния свят, който ни обикаля. Ако иска да отиде в Англия, човек трябва да изучава английски език, както и законите, които я управляват. Следователно, който иска да изучава разумния свят, той трябва да се свърже със законите на този свят, с неговата държава, със съществата, които я управляват. Искате ли да се свържете с разумните същества, вие непременно трябва да изучавате техния език, да разбирате тяхната наука, тяхното управление, техния ред и порядък, техните училища, тяхната религия, отношенията между мъже и жени и т.н. Всеки може да отиде в тази държава, а като се върне, да каже като слепия: „Сляп бях едно време, но сега виждам и разбирам“. Какво е видял – няма да разправа, но ще каже: „Променил си лицето ми, Господи“. Пита ли го някой какво е видял, той трябва да каже: „Иди и виж!“.

Побеждавай злото чрез доброто! С други думи казано: побеждавайте злото чрез любовта; поставете любовта като начало на живота си, редът и порядъкът – като основа, а развитието – като цел. И сегашният живот на хората има смисъл. Всички страдания, всичко, което става в своята целокупност, са възможности за създаване на бъдещата култура, за въдворяване на великия мир в света. Колкото по-интензивни са страданията, толкова и периодът на прекратяването им е по-близо. Още на времето си Апостол Павел е предвиждал това и е казал: *В жертва жива, свята и благоугодна Богу*. Това значи: всичко, каквото има,

човек трябва да го даде в жертва жива, благоугодна на Бога, за да влезе в разумния живот, между светлите и разумни същества, които живеят в единство и съгласие. Един човек, едно семейство, едно общество, сами нищо не могат да направят. Всички хора, всички семейства и всички общества трябва да се обединят в един народ и така да се развиват.

И тъй, духовният живот подразбира обединяване на цялото човечество в едно. Съзнанията на всички добри хора по лицето на земята трябва да бъдат свързани в едно цяло. Те трябва да представят апарат, подобен на радиото. Достатъчно е един от тях да се намира в затруднение, за да даде сигнал чрез апарата, да му дойдат всички на помощ. Бъдещата държава ще представя учреждение за разрешаване мъчнотиите в живота. Днес всеки трябва да се грижи за себе си. В бъдеще всички ще се грижат едни за други. Тогава хората ще имат нови разбирания, нова наука, нов морал, нови отношения. Днес хората се разочароват едни от други, а в бъдеще ще се разбират повече. Връзките между тях ще бъдат по-интензивни и здрави. Зад сегашния ред и порядък се крие такъв ред и порядък, какъвто светът не познава. Още древните пророци са говорили за новия живот, за новото време, което иде вече. Светът се приготвя за това време.

Всички хора трябва да бъдат носители на новото. През каквито и страдания да минавате, не се спъвайте. Страданията носят условия за вечния мир в света. Дойде ли този вътрешен мир, скръбта ще се превърне в радост.

Побеждавайте злото чрез доброто. Турете любовта като начало на живота, като мощна сила. Турете реда и порядъка като основа, а развитието – като цел. Съедините ли трите неща в едно цяло, вие ще разберете смисъла и предназначението на вашия живот.

9 февруари 1930 г., София

Изпитай и виж

*Изпитай и виж, че от
Галилея пророк не се е явил.*

Йоан 7:52

Изпитай и виж. Защо именно пророк от Галилея не е въстанал? Така са мислели фарисеите, защото по това време съзнанието на хората от Галилея не е достигало това развитие, че да излезе пророк измежду тях. Значи от Ерусалим е излязъл пророк, но от Галилея още не му е дошло времето. Откъдето и да излезе пророк, той няма да оправи света. Нито пророците, нито учителите, нито майките и бащите, нито управниците са в състояние да оправят света. Те са носители на Божествените идеи, които трябва да се реализират. Докато е носител на една Божествена идея, човек е на прав път. Обаче, в който момент помисли, че може да оправи света, той изпада в заблуждение. Въпреки това всички хора искат да оправят света. Като се оженят, мъжът и жената искат да оправят своя дом. Духовенството иска да оправи своето паство. Учителите искат да оправят учениците си. Външно и държавите, и църквите, и училищата, и домовете са в пълен ред и порядък, но влезте във вътрешния живот на хората и вижте какъв е редът и порядъкът там. Външно Царството Божие е на Земята, но вътрешно не е дошло още. Идете на гробищата, в затворите, в болниците и лудниците, да видите какви страдания и нещастия има между хората.

Като изучавате степента на развитието, до което съвременното човечество е дошло, вие можете да си съставите понятие за човешкия живот в неговата широта и дълбочина. Животът трябва да се изучава.

ИЗПИТАЙ И ВИЖ

Той е бил изучаван от най-стари времена до днес. Той ще се изучава и в бъдеще, като едно от великите блага, дадено на човека. Сам по себе си животът е добър, чист, изправен – няма какво да се оправя. Ако има нещо неестествено в живота, това са примеси, вложени от самия човек. Махнат ли се тия примеси, животът остава такъв, какъвто първоначално е създаден. Мнозина казват, че човек трябва да жертва живота си. За кого? Животът не може да се жертва нито за самия човек, нито за неговия ближен. Човек може да жертва живота си само за Бога – за никого друго. Да жертваш живота си за Бога, това значи да го употребиш правилно. Не жертваш ли живота си за Бога, за никого не можеш да го жертваш. Животът е благо, дадено от Бога, и принадлежи само на Него. Изгуби ли живота си, човек може да го намери само в Бога. За да не го изгуби, той иска да бъде обичан. Кой може да обича човека? Само Онзи, който го е създал, който му е дал живот. В този смисъл любовта не е нищо друго, освен начало, източник на живота. Мястото, откъдето животът излиза, наричаме любов.

Днес всички хора търсят любовта. Защо? За да се обновят, да се освободят от мъчнотиите в живота. В желанието си да намери любовта, човек се натъква на някаква каша от чувства и настроения, която го поставя пред ред противоречия. Вместо да намери идейната любов, т.е. същината на живота, човек се натъква на временни състояния, вследствие на което страда. Едно от качествата на любовта е, че тя дава подтик на човека да върви напред. Искате ли да следвате нейния път, вървете с нея – никога не оставайте зад гърба ѝ. Който върви пред любовта, и мъртъв да падне, пак ще оживее и възкръсне. Остане ли зад нея, никога няма да я стигне. Като знаете това, никога не се обръщайте назад, в миналото, да плачете за своите грехове, за страданията на Христа. Няма защо да плачете за Христа. Вместо да плачете, приложете учението Му.

Ще кажете, че обичате Христа. Щом Го обичате, не Му причинявайте нови страдания. Причинявате ли Му нови страдания, вашата любов е неразбрана. Колкото повече се обичат съвременните хора, толкова по-големи страдания си причиняват. Защо? Защото живеят в неразбраната любов. Колкото повече се обичат, толкова повече се ревнуват, толкова повече се съмняват едни в други. Да се съмнява човек в ближния си, това значи да не познава себе си. Като не познава себе си, човек не познава и законите на живота. Ще кажете, че съмнението се дължи на страха да не се подхлъзне онзи, когото обича. Какво лошо има в подхлъзването? Както се е подхлъзнал, така ще стане. Ама слаб бил, трябвало да се пази. Случва се така, че и силният човек да падне, да умре или да фалира.

В една гимназия, една силна ученичка написала упражнение, дадено от един от любимите ѝ учители. Тя го написала на красива, чиста тетрадка, много грижливо и старателно. Като предавала тетрадката си на учителя, тя мислела, че упражнението ѝ е безпогрешно. Каква била изненадата ѝ, когато видяла в тетрадката си няколко погрешки! Учителят ѝ бил особено доволен от красивия почерк, от чистотата на работата на своята ученичка, но не могъл да не извади погрешките ѝ. Той взел тънко, хубаво перо и внимателно, с червено мастило, извадил погрешките ѝ, за да ги види и изправи. След това той я накарал да препише упражнението на чисто, като вземе под внимание поправките и после да задържи за себе си оригинала, а за него – преписа. Значи колкото и силна да е била, и тази ученичка направила няколко погрешки. Кой велик писател или поет не е преписвал по няколко пъти своите произведения? При това той всякога е задържал оригинала за себе си, а копието – за хората. Тази ученичка обичала учителя си, заради което всякога имала желание да го удовлетвори. Като виждал нейната готовност да учи прилежно, той оставал доволен от работата ѝ. Следова-

телно задачата на човека е да намери поне една близка душа, която да го обича. Щом е обичан и обича, човек има вече мярка за нещата. Любовта е мярка, с която човек определя всички неща. Тя е магическата пръчка в живота на всеки човек. Който е придобил тази пръчка, той всичко може да постигне. Той може да бъде и духовник, и управник, и учител, и майка, и баща. Без любов едва ли може човек да извърши и наполовина своите задължения.

Сега, като говорим за любовта, ние имаме предвид един от великите закони в света. Този закон работи във всички форми и според степента на неговата проява съдим за развитието на дадена форма. Тази е причината, че хората се различават един от друг. Колкото повече място е дал човек на любовта в себе си, толкова по-големи са и неговите възможности. Срещате един човек с широко и късо лице, друг – с дълго и тясно лице, трети – с къс нос и ниско чело, четвърти – с дълъг нос и високо чело, пети – с красива уста и правилна линия на устните. Като изучавате живота на тия хора, виждате, че колкото по-правилни и красиви са чертите на лицето, както и неговите чисти очи, уши, нос, уста, толкова повече любов има той в себе си. Човек се определя по формата на своята глава и на лицето си. Седалището на духа е някъде в главата на човека, на душата – в белите дробове, а на материалното – в стомаха. С други думи казано: главата представя Божественото начало в човека, гърдите – духовното, а стомахът – физическото.

Изпитай и виж. Какво трябва да се изпита? Че пророк от Галилея не се е явил. Ако дойде пророк от Галилея, на какво ще научи хората? Той ще ги научи да живеят добре, разумно, защото любовта се проявява само при разумния живот. Човек не може да бъде обичан, докато не е изработил нещо красиво в себе си, т.е. докато не е дал път на Божественото в душата си. Който не е проявил Божественото в себе си, той нико-

га не вижда красивото и положителното в живота. Дето погледне, той вижда само отрицателното. Това не се дължи на неговата зла воля, но на неестествено-то положение, в което се намира. Колкото и добър да е даден човек, ако кожата на ръката му се обели, той непременно ще свие вежди и ще страда. И той иска да е разположен, като всички хора, но ръката го боли. Болна ли е ръката, цялата психика на човека се изменя. Ръката крие в себе си ред сили и способности. Ако някой човек отиде при banker, за да иска пари назаем, от ръкуването му зависи дали ще получи пари, или няма да получи.

Млада, красива мома отива при един banker да иска пари назаем. Тя влиза в кантората му, учтиво го поздравява, ръкува се с него и казва защо е дошла. Той я поглежда в очите и веднага изважда от касата си сумата, която момата иска. Когато тя излиза от кантората, bankerът си казва: „Никога досега не бях хващал такава ръка. Никога досега не бях изпитвал при ръкуване с жена такава меко и приятно чувство. Това ръкуване произведе в мене такава топлина и приятност, че бях готов да дам каквато сума пожелаеше“. Чрез ръкуването си с красивата мома bankerът възприел Божествена енергия, която го разширила и вдъхновила. Дедите и прадедите на тази мома са работили в миналото, да развият Божественото в себе си, което са предали и на нея. Има случаи обаче, когато при ръкуване с някои хора човек чувства голям упадък и понижение на силите си. Това показва, че тия хора не само че не са дали ход на Божественото в себе си, но са се отклонили от правия път. Благодарение на това отклонение много хора се намират под тежестта на ред ненужни мисли и желания, които изопахават живота им. Те трябва да се освободят от непотребните мисли и желания, както пушачът трябва да се освободи от пушенето на тютюн. Не е голям недостатък пушенето, но човек все трябва да се спра-

ви с тази слабост. Първоначално хората не са пушили, но впоследствие са въвели в употреба тютюна, като средство против нервно разстройство. Тютюнът бил пренесен от Турция в Америка, а оттам в цяла Европа. Особено много се е препоръчвал против стесняване на гърдите. За предпочитане е да не се пуши тютюн, отколкото да се пуши. Човек не трябва да употребява нищо, което да произвежда дим, било в главата, било в гърдите, било в стомаха му. Човек се нуждае от чисти мисли, чисти чувства и чисти постъпки, без никакъв пушек и дим.

За да се развива правилно, човек трябва да бъде добре развит, всички негови органи и сетива трябва да бъдат нормални. Само при това положение той може да схваща нещата правилно, да има вярна представа за всичко, което става около него. Като види един човек, той няма да пита добър ли е, или не, но интуитивно ще го познае. Даде ли на някого пари назаем, той няма да се безпокои дали ще ги получи обратно; той предварително знае с какъв човек има работа и трябва ли да му даде пари назаем, или не трябва. За човека с добре развита интуиция няма скрито-покрито, всичко е ясно като бял ден. За мъдреца няма нищо скрито-покрито. Всеки човек може да дойде до положение да гледа на всичко с отворени очи и уши, да вижда и да чува добре. Затова се иска добре развита глава и правилни линии на лицето. Главата на човека представя Божественото начало в него; лицето – вложеният капитал, който трябва да се тури в обращение; ръката – капиталът който принася полза. Силата на човека седи в добре устроената глава, в правилното лице и в добре сформираната ръка. Който е могъл да обработи тия три полета в себе си, той е красив човек. Неговата мисъл е светла, а чувствата му – благородни и възвишени. Той може да се нарече ангел. Отличителното качество на ангела е неговата светла мисъл. От главата му излиза светлина, а от сърцето – топлина.

*Отговориха слугите: Никога не е говорил човек тъй, както този сега говори. Защо правоверният народ във времето на Христа не прие учението Му? Някои приеха учението на Христа, но мнозина не го приеха. На тях Христос казваше: **Защо държите ключовете на Царството Божие в себе си, че нито вие влизате, нито на другите, които искат да влязат вътре, давате да влязат?** Съвременните хора са дошли до положение да изпитат намесата на Божия промисъл в живота си. Днес всички хора, светски и религиозни, са на големи изпитания. Те се гонят едни други, изтезават се било за убежденията си, било за своите религиозни възгледи. В тия изпитания именно, те ще видят ръката на провидението. Не е добре културни народи, културни хора да се избиват и преследват, но по този начин ще се внесе пречистване, освобождаване на различните секти и религии от вековните заблуждения. Именно по този начин те ще познаят къде е истината. Хората трябва да вярват само в онзи, който може да ги избави. Как ще вярват в богове, в религии, в догми, които не могат да ги избавят от мъчнотиите и противоречията, в които се намират? Човек трябва да вярва в онова, което може да го освободи от мъчнотиите, което може да внесе в него живот. Дойде ли до мъртвите неща, човек не може да вярва в тях. Мнозина говорят за старата истина. Истината не може да бъде нито стара, нито млада. Тя всякога е една и съща: и в миналото, и в настоящето, и в бъдещето. От истината излиза и старостта, и младостта. От истината излиза и животът, и смъртта. Истината дава живот на всеки, който върви в стъпките ѝ, тя го оставя да страда, лишава го от живот. Колкото по-големи са страданията на човека, толкова по-големи са отклоненията му от пътя на истината. Следователно, който страда, той трябва да търси причините за страданията си в отклонението си от пътя на истината. За да се отклони от този път, причината е в самия него.*

Изпитай и виж, че от Галилея пророк не се е явил. Време е вече пророкът от Галилея да дойде във вашата душа и да ѝ обясни всичко, което я интересува. Този пророк ще ѝ покаже пътя към Царството Божие, пътя към Бога. Не приеме ли този пророк в себе си, той ще чака много, докато се домогне до истината. Всеки сам трябва да намери пътя към истината. Всеки сам трябва да свърши работата, която му е дадена. Очаква ли другите хора да свършат неговата работа, той нищо не може да постигне. Всеки сам трябва да учи. Никой не може да учи за другите. Някой иска да разреши въпроса за материята. Преди да си отговори на въпроса що е материя, той трябва да изучи всички форми, чрез които материята се проявява. Защо? Защото формите на материята отговарят на различни видове и количества енергии. Различните енергии пък отговарят на различни категории мисли, които минават през човешкия ум. Човек трябва да изучи всичко това, за да може да си състави ясна представа за понятието *материя*. Материята има различни свойства, които се отразяват различно върху човека. Например, ако съдържа в себе си желязна материя повече, отколкото му трябва, човек се чувства енергичен, силен, но лесно се окислява. Като се изложи на въздух и на влага, желязото ръждясва, а с това се разрушава. На ръждясването на желязото в човека се дължат много болести. За да не ръждясва, това желязо трябва да се впрегне на работа. Хора, които имат много злато в кръвта си, също са изложени на страдания, различни от тия, които желязото предизвиква. Ако някой има много злато в кръвта си, той е осъден на голямо внимание от страна на хората. Той прилича на млада, красива мома, около която се трупат момци: всеки иска да я види, да се разговори с нея, да ѝ поднесе букет от красиви, ароматни цветя. С букетите, които поднасят на красивата мома, момците искат да ѝ се извинят, да изправят погрешката си,

която в миналото са направили. В далечното минало, когато са били груби и жестоки, те са ѝ причинявали ред пакости и нещастия. Днес, с голямото внимание към нея, те изправят погрешките си.

Изпитай и виж, че от Галилея пророк не се е явил. В бъдеще ще излезе пророк и от Галилея, който ще има свойството на призмите – или да събира, или да разсейва светлината. И животът, както призмите, има две страни: изпъкнала, субективна и вдлъбната, или обективна. В обективната страна на живота светлината се разсейва, осветява по-големи пространства и образите на предметите изглеждат естествени. В субективната страна на живота светлината се събира на едно място, осветява малки пространства, вследствие на което образите изглеждат по-големи, отколкото са в действителност. Докато разглежда нещата субективно, човек всякога ще прави погрешки. Например той вижда, че някой прави по сто и повече поклони на ден, целува икони, кръсти се, и вади заключение за този човек, че е много религиозен. Да правиш по сто поклона на ден, да целуваш икони, това още не е религия, това не е убеждение. Ето защо външното гледане на нещата не крие в себе си абсолютната истина. Що е истина? Как може човек да се домогне до истината? За да познае истината, човек трябва да бъде абсолютно здрав. Що е живот? Животът е река, която тече. Що е любовта? Начало, глава на извора, откъдето реката изтича. Следователно, ако човек може да даде път на любовта в душата си, да блика като извор, да напоява всичко живо, той е развил Божественото в себе си, той е дошъл до прага на Царството Божие.

Днес всички хора са призовани като работници в новото. Всеки човек трябва да вземе участие в градежа на Божествената сграда. За тази цел всеки трябва да се освободи от безпокойствата си, от грижите за насъщния хляб. Щом е дошъл на Земята и работи, човек е осигурен. Кога ще се оправи светът? Това е задача

на Бога, а не на човека. Божественият свят е оправен. Що се отнася до изправянето на човешкия свят, това зависи от самия човек. Щом човек изправи себе си, заедно с това и неговият свят ще се изправи. Старият свят си заминава като стара дреха. Нов свят се гради сега. Нови хора – нови майки и бащи, нови учители и проповедници, нови управници са нужни сега. Всички насилия и беззакония, които сега се вършат, трябва да изчезнат, да се заменят с нов ред и порядък. Невидимият свят не може вече да търпи престъпленията и беззаконията на хората. Ще кажете, че не всички хора вършат големи престъпления. И малките, и големите престъпления са под един и същ знаменател. Малкият огън може да стане голям, и големият огън може да стане малък. Малък или голям, огънят трябва да бъде на своето място. За да не прави пакости със своя огън, човек трябва да бъде внимателен, да държи съзнанието си будно. За да не изпада в погрешки, човек трябва да има предвид закона, че всякога има възможност да направи това, което не желае, или да не прави това, което желае. Колко пъти човек греши, благодарение на този закон! Например срещате някой, който иска да стане учен, да придобие знания, но няма метод за реализиране на своето желание. И вместо да стане учен, да допринесе нещо за благото на човечеството, той придобива знания, чрез които причинява ред нещастия на хората. Истинско знание се придобива само от Слънцето. Истински учен е само онзи, който е ходил на Слънцето. Отиването на човека на Слънцето подразбира свързване с неговата светлина и топлина. Има часове, минути и секунди, когато Слънцето отправя към всяко живо същество особен род лъчи, които се отразяват благоприятно върху живота му. Може ли навреме да възприеме тия специфични лъчи, човек коренно се преобразява. По отношение на човека ние наричаме този момент „възшествие на светия Дух“. На обикновен език този момент наричаме излизане

на специфична енергия от Слънцето и попадането ѝ в душата на човека. Мойсей казва, че в четвъртия ден Бог е създал небесните светила: Слънцето, Луната, звездите. Числото четири се взима за мярка на нещата. Следователно, ако не знае как да употребява тази мярка, човек не би могъл да се ползва от енергията на Слънцето и на Луната, нито от енергията на останалите светила.

В *Битие* се говори за седем дена, през които Бог е създал света. Значи дните се вземат също като мярка на времето. Времето и пространството представят две величини, които определят хода на човешката еволюция. Светлината пък е мастилото, с което се пише историята на космоса. Тази мисъл е отвлечена, но тя става понятна, когато човек спре вниманието си върху фотографията. Не е ли светлината тази, която чертае образите във фотографията? Не е ли светлината, която отразява образите в човешките очи? Същата тази светлина е причина за очертаване границите на нещата. Значи светлината е мастилото на природата, на цялата вселена. Съвременните хора имат механично разбиране за светлината, вследствие на което не могат да си обяснят нейната сила и влияние. Ще дойде ден, когато те ще разберат, че зад светлината се крие нещо по-висше от нея. Те ще гледат на светлината като на разумна сила.

Изпитай и виж, че от Галилея пророк не се е явил. Едно трябва да се знае: всеки пророк е изпратен от невидимия свят. В този смисъл всеки пророк представя написана книга, от която може да се чете онова, което Бог иска да каже на хората. Пророкът не работи за своя слава, но за славата на Онзи, който го е проводил. Той работи за любовта, в която няма никакви изключения. Когато Адам беше в Рая, там нямаше никакви църкви, паметници, както днес ги има. Казва се за Адам, че бил гол. Думата *гол* подразбира състояние на чистота и святост. Щом сгреша,

ИЗПИТАЙ И ВИЖ

той се облече в модерни дрехи. Днес навсякъде виждаме Адам, облечен в модерни дрехи, но грешен. Той се е отклонил от закона на любовта, от чистотата и светостта. За предпочитане е човек да бъде гол, но чист и свят, отколкото да бъде облечен, но грешен. Има два вида голота: голота на грешника и голота на праведния. Първият човек е бил направен по образ и подобие Божие – духовният човек, а след него е бил направен физически човек, наречен втори Адам. Той е бил направен от пръст, в която Бог внесе диханието си, и стана жива душа. На първия човек Бог даде власт на Земята и на Небето.

И тъй, искали да се развива, човек трябва да се стреми към първичния образ на човека. Ако някой пророк дойде в името на първичния човек, той ще изнесе пред света онази истина, към която всеки се стреми. В какво се заключава тази истина? Да се домогне човек до истината, това значи да е изработил красива, добре оформена глава, красиво лице и правилни линии на тялото. Не е достатъчно само да има добре устроена глава, но и космите на човешката глава трябва да отговарят на нея. Дали космите са остри или меки, това зависи от мозъчните енергии. Колкото по-правилни и хармонични са мозъчните енергии, толкова по-големи са възможностите на човека да изпълнява волята Божия. Човек трябва да започне първо със себе си, да изучава силите и способностите, с които разполага. Щом изучи себе си, той може да спре внимание то си и върху това, което ближните му крият в себе си. Не познава ли себе си, той нищо не може да разбере от живота на другите хора. Какво ще се ползва човек от книгите на старите пророци, ако нищо не знае за себе си? Например хората боравят с различни числа, без да разбират значението им. Днес мнозина говорят за числото 666. Те го разглеждат като число, което означава организиране на сили. Това число го търсеха в Рим, във Франция – във времето на Наполеон, в

Русия – във времето на Толстой и т.н. Като изучават значението на това число, хората се натъкват на ред криви учения и възгледи, на които мнозина се подчиняват. Причината за тия криви възгледи и учения не е в самия човек, но в онези хипнотични състояния, на които той се поддава. Тези състояния идат отвън, а не отвътре. Когато войникът отива на бойното поле да се бие за отечеството си, по свое желание ли прави това? Той получава заповед от началника си да отиде на война, а не по своя воля. При това тази заповед, като мисъл, е минала през умовете на мнозина, докато дойде до войника. Тази мисъл е дошла до войника отвън, а не отвътре.

Изобщо всеки човек възприема добри или лоши мисли отвън и ако е слаб, и се влияе от тях, той може да стане по-добър или по-лош, отколкото е бил по-рано. Например, ако за някой слаб по характер човек, казват, че е лош, той може да стане лош. Силните обаче не се поддават на чужди влияния. Колкото повече добро или лошо се говори за тях, толкова по-силни стават. Те са огън, който никога не угасва. Който е завладян от Божествената истина, той никога не се разколебава. Никаква сила в света не е в състояние да го помести. Той е канара, която нито се руши, нито се колебае. Евреите се помъчиха да се освободят от Христа, но освободиха ли се? Цялата бяла раса прие Христа, а евреите търсят закрила именно от нея. Значи и до днес те са в зависимост от нея, т.е. от Христа. Днес те търсят благоволението на Онзи, когото разпнаха. Франция, Англия, Италия, Русия са все християнски държави, които Христос управлява. Това се потвърждава от стиха, в който Христос казва: *Даде ми се всяка власт на Небето и на Земята.* От две хиляди години насам Христос царува и на Небето, и на Земята. Това, че много народи очакват Христа втори път да дойде на Земята, показва, че старият ред и порядък в света ще се замести с нов. Светът ще се

ИЗПИТАЙ И ВИЖ

преустрои по разумен начин. Всички напреднали хора от бялата раса ще станат носители на новата култура, ще вземат участие в създаването ѝ. Пръв Христос ще вземе участие във въвеждане на нов ред и порядък в света. Тия, които работят за идване на новата култура, ще имат големи постижения. Те ще посещават различните планети, както богатите хора на Земята имат възможност да пътуват от една държава в друга. Бедните, обикновените хора не могат да пътуват по света и затова живеят с надеждата, че като умрат, тогава ще имат възможност да посетят Рая – място на блаженство и покой. Те и тук се заблуждават. Раят е място за ония, които са завършили своето развитие на Земята.

Изпитай и виж, че от Галилея пророк не се е явил. Пророкът, който в бъдеще ще дойде, ще научи хората да живеят правилно, да бъдат господари на материята. Ако не стане господар на материята си, човек никога не би могъл да управлява своите мисли и чувства. Какъв човек е този, когото трябва да убеждавате в реалността на живота? Трябва ли да убеждавате брата си, че той има баща? Ако е забравил баща си, ще му донесете едно писмо от него. Като прочете писмото, той веднага ще си спомни, че баща му е жив и мисли за него. „Ама истина ли е това?“ Лесно можете да проверите истината. В един ден само, от изгряване на Слънцето до залязването му, човек може да провери истинен ли е известен факт, или не. Пропусне ли това време, пропуска и истината. За да се домогне естествено до истината, човек трябва да изработи красиво лице, правилна глава и добре оформена ръка. Срещнете ли такъв човек, вие изпитвате приятност и пожелавате втори път да го срещнете. Човек трябва да има не само добре оформена ръка, но и мека, с приятна топлина. Пипне ли такава ръка, и най-големият скъперник отваря сърцето си и дава.

И тъй, пророкът, когото хората очакват, ще донесе на човечеството нова система за възпитание на младото поколение, нов начин за писане, нов начин за живеене. Нови хора ще дойдат в света, за да приложат идеите на новия пророк. Отде ще дойде този пророк? Отгоре, откъдето Бог го е изпратил. Той ще бъде между всички хора, без да принадлежи на някоя нация. Христос дойде между евреите, но евреин ли беше? Ще кажат, че Христос е произлязъл от Давидовия род. Давид евреин ли беше? Давид беше цар на Израил, но Израил представя красивото и доброто в цялото човечество, а не някакъв специфичен народ или специфична нация. Човек може да възприеме истината само тогава, когато надрасне нацията си, когато се определи като Син Божи. Всеки човек е излязъл от Бога, но помни ли първата дума, която Той му е казал? Кое дете помни първата дума, която майка му е казала при раждането? Толстой разправя един свой спомен от най-ранното си детство, когато бил още в пелени, но скоро този спомен се заличил от паметта му. Само за един момент той си спомнил как майка му го къпала в коритото и той пожелал свободно да порита във водата. Това приятно разположение се прекратило веднага и той почувствал, че нещо го стяга силно. Това стягане се предизвикало от пелените, в които го увили. Всеки човек трябва да дойде до някакъв проблясък в съзнанието си, да си спомни нещо от далечното минало. Когато новият пророк дойде в човека, с него заедно ще дойде и проблясъкът, т.е. пробуждане на висшето съзнание. Пробуди ли се висшето съзнание в човека, заедно с това ще се преустрои и неговият външен и вътрешен живот. Преустрои ли човек себе си, ще се преустрои и външният свят.

Казано е в Писанието: *Истината ще ви направи свободни*. За да бъде свободен, човек трябва да се стреми към истината, като цел в неговия живот. Истината представя онази вътрешна сила в човека, която

му дава възможност да преустрои себе си. Тя впряга всички сили в човека, застава го да работи. Любовта разширява човека, а мъдростта отваря пътя му към великите светове. За да се домогне до това, човек трябва да приеме любовта, мъдростта и истината в тяхното приложение. Само по този начин човек може да преустрои себе си.

Съвременните хора се нуждаят от нови методи за възпитание. Това не значи, че човек трябва изведнъж да се откаже от старите методи, от стария живот. Старият живот е сянка на новия. Без него новият живот не може да се очертае. В новия живот ще се оформят истинските отношения между мъже и жени, между родители и деца. Днес се говори за братство, но тази идея е далеч още от истинското ѝ приложение. Днес хората са братя по кръв, но по идея още не са достигнали до истинското ѝ реализиране. Братството по кръв продължава до четири поколения най-много. След четири поколения то се изглажда. В Писанието се говори за онова братство, което не се изглажда до хиляди родове. Човечеството трябва да се проникне именно от тази идея за братство, и към нея да се стреми. За да дойде до това положение, човек трябва да изпълнява волята Божия, т.е. да изпълнява законите на разумната природа. Това ще ги доведе до отношения на човещина и ще ги освободи от ненужни страдания и нещастия.

Съвременният свят се нуждае от нови възгледи за живота, от нови учители и пророци. Новият пророк ще бъде призма, която ще пречупва правилно светлината на Божествения свят. Той ще бъде извор, който навсякъде ще разнася Словото на Бога. Приемат ли този пророк в себе си, хората ще се освободят от сегашните мъчнотии и страдания, които се дължат на слаба вяра, на слаба любов, на слаба надежда. Възприеме ли истината, която новият пророк носи в света, човек ще се обнови, ще се облече в нова дреха.

Само чрез тази дреха Бог може да се изяви на човека. Облече ли дрехата на истината, човек ще се изпълни със знание и светлина, със сила и любов. Мнозина се страхуват от истината, да не ги отдели от старото, от техните възгледи за живота. Няма защо да се страхуват. Истината е една и съща във всички времена и епохи, но човек всеки ден трябва да внася по нещо ново към своите възгледи, за да се обнови. Едно се иска от човека: приеме ли една идея от Божествения свят, да я предаде, както я приел, без да се влияе от мнението на окръжаващите. Всеки човек трябва да се проявява според изискванията на природните закони. Съдията осъжда престъпника на няколко години строг затвор. Знае ли той точно на колко години трябва да го осъди? Той се ръководи от някакви закони, но тия закони не са извадени от природата. Природата е определила точно за всяко престъпление съответен срок на наказание.

Двама млади момци се влюбили в една красива мома. От ревност единият убил другаря си. Измъчван от съвестта си, той влязъл в контакт с разумната природа, която го посъветвала да се ожени за младата и красива мома, за да може чрез тях да се роди този, когото убил. Той разбрал, че този е единственият начин за изправяне на погрешката. Само по този начин ще се заличи престъплението му. Той се оженил и му се родил син, убитият, който му създавал големи страдания. В тази форма наказанието за известно престъпление е по-рационално, отколкото обесването, затварянето и др. За всяко убийство евреите осъждаха убиеца на смърт, но с това не допринесоха нищо за изправяне на човечеството. Убийствата и престъпленията продължаваха да се вършат. Христос дойде на Земята, за да разреши и този въпрос. Той показа на хората, че правият път за изправяне на погрешките е пътят на любовта и на жертвата.

В миналото съдът осъдил една бедна вдовица, майка на четири сирачета, за престъпление, което не е извършила. Като не могли да намерят истинския виновник за престъплението, съдът попаднал на тази вдовица, несправедливо уличена от нейни неприятелите, и я осъдили на доживотен затвор в Сибир. Един млад момък, който няма близки в света, чул за нещастieto на вдовицата и се явил в съда, дето се признал за виновник на извършеното престъпление. Престъплението се заключавало в това, че някой изгорил къщата на един богат чифликчия. Момъкът казал, че той запалил къщата на чифликчията. Съдът веднага освободил бедната вдовица и вместо нея турил в затвора младия момък. Десет години след това един свещеник, някъде в Русия, бил повикан да изповяда един умиращ. Умиращият изповядал престъплението си, което някога направил, а именно: за да отмъсти на един богат чифликчия, той запалил къщата му и вместо да си признае престъплението, той хвърлил вината върху една бедна вдовица. Тази изповед дошла до съда и съдията се разпоредил да освободят момъка от затвора. Обаче късно било вече – момъкът не бил между живите. Той пожертвал живота си за бедната вдовица и малките сирачета. Колко хора са готови днес за такава жертва? Само великата и съзнателна жертва може да изправи света.

Съвременното човечество се намира пред великата задача да изправи живота си. Всеки сам трябва да се заеме с тази задача. Как? Като изправи езика, устата, лицето, главата – цялото си тяло. Ако ръката, езикът, устата, тялото и всички негови удове не се подчиняват на човека, как ще изрази той своята интелигентност? Докато не стане господар на себе си, човек никога не може да бъде господар на другите. Човек трябва да стане живо тяло, едно с тялото на Христа. Неговите мисли, чувства, желания и постъпки да станат и наши. И тогава да поставим Бога като глава, Христа – като

душа, а ние – като живи човеци – изпълнители на тяхната воля и работници за изправяне на своя живот, както и живота на своите ближни. Този е начинът за изправяне на света. Светът не може да се изправи механично.

От Галилея пророк не се е явил. Дошло е време този пророк да се появи във всеки човек. Дойде ли този пророк в сърцата и в умовете на хората, всички недоразумения, страдания и мъчности ще изчезнат, и Син Человечески ще се яви в облаците. Това значи: Син Человечески ще влезе в умовете, в сърцата и в душите на хората. Те ще се почувстват братя, ще си подадат ръка за взаимна работа и ще заживеят както Бог иска. Тогава Божието благословение ще потече в света като река, която има стремеж към морето, към вечния живот.

16 февруари 1930 г., София

ИЗПИТАЙ И ВИЖ

Делата Божии

*Що да сторим, за да работим
делата Божии?*

Йоан 6:28

Делата Божии. Смисълът на живота седи в работата. Думата *работа* се употребява често в обикновения живот, дето ѝ се придава обикновено значение. Същата дума има и по-висше значение. В този смисъл под понятието *работа* разбираме всичко възвишено и велико, което човек може да извърши на Земята. На Земята по-висше нещо от работата не съществува. Само чрез работата човек разбира надеждата, вярата и любовта. Ако не работи, той нищо не може да разбере. Разумният свят си служи с работата, като един от свършените методи за постижение. Съществуват още два метода, с които хората постигат своите цели: метод на труда и метод на мъчението. И двата метода дават различни резултати: методът на труда е създал недоволството, а методът на мъчението – инвалидите. Следователно инвалидите са хора на мъчението, недоволните – хора на труда, а здравите, учените, мъдрите – хора на всичко възвишено и благородно, хора на работата.

Мнозина търсят метод за работа, запитват тук-там как да работят, но въпреки това не могат да се домогнат до желаното. Защо? Има неща, за които не се пита. Трябва ли да питате как да обичате, как да вярвате, как да се храните? Тези неща са познати на всички хора. Всеки човек знае как трябва да обича, как да вярва, как да се храни, как да работи. Щом човек задава въпроса *как*, това значи, че той има някаква скрита идея. Не само човек, но и низшите същества знаят много неща.

Те се раждат с някои знания. Току-що излюпеното пиле знае как трябва да яде. Току-що излюпеното патенце знае как да плава. И човек, като пиленцето и патенцето, трябва да прилага всичко, което знае, а не да пита какво да прави и как да работи.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да приложи живота, който му е даден, за да се ползва от него. Животът, вложен в човека, е подобен на извор, който постоянно блика, изявява се в разни посоки, докато реализира своето предназначение. Като живее човек, в съзнанието му остава идеята, че изтича нещо от него. Това, което изтича от човека, някои наричат сила, други – време, трети – посока или направление и т.н. Учените разглеждат времето и пространството като външни прояви, но същевременно и като отвлечени понятия. И за човека се говори като за външна форма, и като отвлечено понятие. Тялото е външната форма на човека – обвивка, без която не може да се прояви на Земята. Обаче същината на човека не е в тялото му. Човешкото тяло представя величествено здание, на което трябва да знаете мястото на вратите, през които влизате и излизате. Обикновено хората знаят двете врати на своето тяло. Всъщност човешкото тяло има 12 врати: една към изток, друга към запад, трета към север и четвърта към юг. Останалите осем врати ще намерите вие сами.

Какво представят дванайсетте врати на човешкото тяло? Според някои учени тези врати са наречени „източници на живота“. Каквото и име да дават на вратите, важно е, че къща без врата не може. Като се върне от работа, човек влиза в своята къща, затваря вратата и ляга да спи. Той взима къщата си, т.е. тялото със себе си. Охлювът, костенурката, таралежът също носят къщите си със себе си. Не е лошо човек да носи къщата си със себе си, но по-добре е, ако може да я остави на мястото ѝ, а той да излиза и влиза в нея, когато пожелае. Който не е научил изкуството свобод-

но да влиза и да излиза от тялото си, той се спъва от него. Въпреки това, без тяло не може. За да поддържа функциите на тялото си, от време на време човек го намазва. Храната е мазилка за тялото. Чрез яденето, като мазилка на тялото, се подобряват лошите условия на живота. Храната, която човек приема, служи не само за мазилка на тялото, но и за набавяне на енергия, необходима за живота. Без енергия човек не би имал сила да влиза и да излиза от тялото си, да извършва своята работа.

Едно от съществените неща, дадени на човека, е животът. Човек трябва да изучи живота, както Бог му го е дал. В помощ на живота идат човешкото сърце и човешкият ум. Чрез тях човек се свързва с външния, обективен свят и преживява различни чувства: приятност и неприятност, радост и скръб. Чувствата пък събуждат мисълта на човека. Топлите и благородни чувства в човека, които произтичат от любовта, внасят разширение. Възвишените мисли, които произлизат от мъдростта, внасят светлина в човешкия ум. Който люби, той се разширява; който мрази, той се свива. Научните изследвания показват, че когато люби, човек се разширява и физически: вратът, ръката, тялото му стават по-широки, отколкото по-рано, когато не е любил. Тези изследвания са естествени. Понякога науката си служи с неестествени изследвания, каквито са например вивисекциите. Естествено изследване е, когато наблюдават дейтелността на органите в живо тяло. Случва се например човек да падне, да счупи черепа си и ако в това положение се изучават функциите на мозъка, учените дохождат до ценни резултати. Мозъкът, чрез който се изявява човешката мисъл, е апарат, който възприема впечатления от външния свят. В този смисъл мозъкът е най-ценното и най-устойчиво вещество в човешкия организъм. Мозъкът е звонковият капитал на човека, с който работи през целия си живот. Изгуби ли мозъка

си, всичко е изгубено. Ако търсите човека, ще го намерите в главата. Ако предприема нещо без знанието и съгласието на мозъка си, човек е осъден на фалит. Ако не прекара всяка мисъл, която иде отвън, през своя мозък, той ще дойде до повърхностни заключения. Днес повечето хора вадят прибързани заключения за живота, за Бога, поради което сами се спъват. Като се намерят в известни затруднения, те казват: „Защо Бог не ни даде онова, от което се нуждаем?“. Така казва и детето. Като види баща си, детето иска от него дрехи, обувки, без да мисли има ли възможност да се задоволят изискванията му. Ще кажете, че бащата е длъжен да задоволи нуждите на детето. Ако има капитал на разположение, бащата е готов да направи много нещо за детето си. Няма ли капитал, той е вън от всякакви задължение. Това задължение е родено от любовта. Насила нищо не става. Вижте какво става между птиците. Бащата и майката имат грижа за детето си, докато му израснат крилца. Израснат ли му крилца, те са свободни от всякакви задължения. Птиченцето трябва заедно с баща си да търси храна. То само си изработва дрешката и благодари на майка си и на баща си за живота, който са му дали. Обаче докато човек стъпи на краката си, майката и бащата работят за него 20 години.

Съвременните хора не са дошли още до онези дълбоки разбирания за живота и за разумната природа, вследствие на което грешат и изпадат в големи противоречия. Те внасят своите ограничени разбирания и в науката, и във вярата, и в любовта си. Привикнали са да очакват на родителите си и на външния свят да им дават обяснение на всички въпроси, които наричат „отвлечени“. Например те мислят, че отвън някъде ще им се докаже дали съществува Бог, какво представлява Той, как е създал света и т.н. Човек може да получи нещо отвън, но той носи известни знания в себе си. Той трябва да се вгълби в себе си и да дойде

до истинското знание. Всеки човек има някаква идея за Бога, но някога се съмнява в своята идея и изпада в помрачение. Щом съзнанието му се помрачи, той изгубва всичко, на което е разчитал. Щом губи основата на живота си, човек е слаб. Силният човек, при каквито и условия да се намери, в каквато и тъмнина да изпадне, не се разколебава. Убеждения има този човек! Морските вълни не са в състояние да заличат написаното в него. Неговите убеждения са написани на канара, на устойчива материя, а не на пясък. Докато възгледите на човека се заличават от вълните на живота, той се намира на физическия свят, дето нещата са преходни и неустойчиви. Човек се мени като луната, но Бог е неизменен. Отношенията Му към човека са постоянни и неизменни. Защо? Защото Бог има отношения към човешката душа и човешкия дух, а не към неговото тяло. Тялото на човека се изменя, но душата му и духът му не се менят. Те остават вечно млади, вечно силни. В пътя на своето развитие човек е минал през различни форми, докато е дошъл до сегашната си форма. Благодарение на промените, които е претърпял, той носи големи опитности и знания, които е складира в душата и в духа си за вечни времена.

Делата Божии. Ако попитате съвременния човек в какво и как се изразяват делата Божии, той ще каже, че не знае. Ако го запитат какво е неговото предназначение, той ще отговори, че предназначението му е да вярва в Бога. Като казва, че вярата му в Бога е негова задача, вярва ли всъщност? Каква вяра е тази, която се променя десет пъти през деня? Силен конец ли е този, който се къса всеки момент? Конецът трябва да бъде направен от здрава, от устойчива материя, че колкото и да се дърпа, да не се къса. Здрави конци са ония, които са направени от материята на вярата, надеждата и любовта. Конецът, изтъкан от материята на любовта, е толкова здрав, че цялата Земя да окачи-

те на него, не се къса; не само това, но ако закачите на него цялата Слънчева система, с всички планети в нея, той пак няма да се скъса; най-после, ако на този конец закачите целия космос, той пак няма да се скъса. Като слушат тия твърдения, мнозина ще ги отрекат. За тях тия твърдения не са научно обосновани. Вярно е, че не са научно обосновани, но какво ще кажете за сегашните теории, които научно са добре обосновани, но нямат никакво практическо приложение? Например днес съществуват много теории за светлината, нови и стари, но нито една от тях не е дошла още до абсолютното понятие за светлината. Всеки ден се прибавя по нещо ново към досегашните теории, но все им липсва нещо.

Теориите за произхода на светлината, за понятието *светлина* са различни, но когато изложите гърба си на слънце, светлината действа по един и същ начин. И в миналото, и днес, и в бъдеще светлината е действала и ще действа по един и същ начин. Животните разбират и възприемат светлината по един начин, растенията – по друг, а хората – по трети начин. Човек, като разумно същество, е дошъл до заключение, че светлината носи всички блага в себе си. Той констатира този факт, но всъщност възприема микроскопична част от тия блага. Човек не е дошъл още до вътрешната, красива страна на светлината. Той познава само седемте цвята на светлината, без да подозира, че му предстои да открие още пет цвята. На Земята човек може да види само 12 цвята на светлината. Засега са известни само седем цвята на светлината, но един ден той ще постигне и това. Някои искат да знаят какви са останалите пет цвята на светлината. Те не познават още седемте цвята, а искат да знаят дванадесетте.

Какво представя червеният цвят? Червеният цвят внася в човека живот, енергия и движение. Докато е под влиянието на природния червен цвят, човек е активен, буен, готов и за работа, и за бой. Изгуби ли

този цвят в себе си, човек става пасивен и започва да философира. Той казва, че животът няма смисъл. Той става песимист. Защо? Защото червеният цвят в него е потъмнял. Какво казваме за кръвта, когато започне да потъмнява? Щом кръвта стане тъмна, ние казваме, че е нечиста. Да мисли човек, че животът няма смисъл, това показва, че той е изгубил силата и чистотата си. От голям, чист, буен извор, той се е превърнал в малко поточе, което едва шурти. При това положение човек се запитва трябва ли да обича хората, заслужават ли неговата любов. Ако човек задава този въпрос по отношение на съществата, които са на едно ниво с него, какво трябва да кажат съществата, които са над него? Трябва ли и те да питат за него дали заслужава да бъде обичан? Каквото човек даде на хората, това ще дадат и възвишените същества на него. Както той обича хората, така и Бог ще го обича. Колкото даваш, толкова ще ти се даде. Това означава стихът: *С каквато мярка мерите, с такава ще ви се отмери*. Невъзможно е през тесни тръби да прекарате много вода. Следователно, ако тръбите на вашата инсталация са тесни, колкото много блага да е определил Бог за вас, вие не можете да ги приемете. Благата, които Бог дава на човека, се изливат в силна струя, която ще пръсне тръбите на вашата инсталация. Тесните тръби не могат да издържат напрежението на благата, които идат от Бога. Кажете ли някой, че любовта ще го пръсне, това показва, че тръбите на неговата канализация са тесни. За да издържа напрежението на великата любов, човек трябва да разшири тръбите на своята канализация, т.е. той трябва да разшири сърцето и ума си, да дава и да приема повече.

Щом се говори за великата любов, хората казват, че искат да оставят сърцата си за великата и свята любов. Любовта е сила, която се проявява навсякъде по един и същ начин. Тя не може да бъде велика и малка, свята и порочна, чиста и нечиста. Това са

човешки определения. Любовта е една и съща, но различието в любовта, което хората виждат, показва, че съществата я възприемат и предават различно. Те ѝ придават особени качества. Сама по себе си любовта е толкова умна, колкото и глупава. И в най-глупавите ѝ прояви, според човешкото разбиране, тя е по-умна от най-великите философи и по-мъдра от най-големите мъдреци в света. Любовта превръща грешника в светец, но сама по себе си не е свята. От калта грънчарят прави грънци, но той сам не е гърне. За да покажат, че разбират и оценяват любовта, хората ѝ придават качества, каквито те сами не познават. Казват: „Бог е Любов“. Какво е Бог всъщност, и те не знаят. Какво е любов, също така не знаят. Любовта е онова вечно начало, което обхваща всичко в себе си. Следователно не говорете за светостта, за чистотата на любовта, защото сами ще се спънете. Кажете си: „Аз живея в Божията любов. Щом живея в любовта, всичко, каквото пожелаю, е постижимо“.

Делата Божии. Човек е призван на Земята именно в тази епоха за великите Божии дела – да вземе участие в тях и да бъде техен свидетел.

Ако хората продължават да живеят както досега са живели, те ще имат същите резултати, същите разбирания. Това, което сега преживяват, е резултат на тяхното минало. Време е вече да ликвидират със своето минало, да погледнат към новия живот, който Божият промисъл чертае. Малко хора днес разбират какво нещо е Божият Промисъл. Те не могат да си представят какви са отношенията на Бога към хората и какво Той има предвид да им даде. Бог не мисли да прави човека щастлив, богат, учен, силен, както той иска. Единственото нещо, което Бог иска да даде на човека, това е животът. Какво по-ценно нещо може да иска човек от живота? Да имате живот, това значи да участвате в това, в което Бог участва и се проявява. Казано е, че Бог е живот. Какво по-велико от това, да

бъде поставен човек в средата на Бога – в живота? Любовта ражда живота. Дойдете ли до живота, няма две мнения за него. И растенията, и животните, и човекът, и ангелът – всички еднакво се стремят към живота. Обаче за да се прояви животът, нужни са няколко елемента, като условия. Първото условие за живота е въздухът. Щом има въздух, има и умствен живот. Значи въздухът е свързан с ума. Във физическия свят човек приема въздуха чрез дробовите си. Има хора, които са постигнали и вътрешно дишане – чрез астралното и менталното си тяло. Някои йоги са дошли до положение да задържат дишането си до половин час. В половин час те поемат един път въздух. Някои източни народи казват, че Бог вдишва и издишва един път в милиарди години. Като вдишвал, Той приемал външния свят в себе си. Като издишвал, Той го изхвърлял вън от себе си. Това издишване те наричали „създаване на света“. Това са твърдения на източните народи, но доколко са верни и истинни, не се знае, не е научно доказано.

Тъй щото, когато хората се запитват как ще се оправи света, казвам: светът ще се оправи чрез дишане. Хората трябва да се научат да дишат правилно. Дишането е свързано с мисълта. Следователно светът ще се оправи, когато хората се научат да мислят правилно.

Днес всички хора говорят за възпитанието на младото поколение. Те търсят нов начин за възпитание, да подобрят живота, да излязат от мъчнотииите. За възпитание на младото поколение може да става въпрос само тогава, когато младият развие своето духовно тяло така, че с него да извършва всички функции, които върши и с физическото си тяло. Когато духовното тяло на човека започне да се проявява като физическото, само тогава може да се говори за възпитание и самовъзпитание на човека. Двама души могат да бъдат в съгласие и да се обичат, само кога-

то са развили духовните си тела. Ако действат само физическите им тела, а духовните не се изявяват, те не могат да се обичат. От развитието на духовното тяло на човека зависят неговите вяра и любов.

Апостол Павел казва: *Имам тяло духовно, имам тяло физическо.* Ако физическото тяло, т.е. земната къща на човека, се развали, а няма още духовна, нищо не остава от него. За духовното тяло на човека е казано: *Имам дом неръкотворен.* Физическото и духовното тяло на човека са тясно свързани. Ако човек заболя физически, болестта се отразява и на духовното му тяло. И обратно: ако духовното му тяло заболя, и физическото ще започне да страда. Тъй щото иска ли да се лекува, човек трябва да влезе във връзка с духовното си тяло. Лекува ли се само по физически начин, той нищо няма да постигне. Вечер, когато спи, човек напуска физическото си тяло, през което време става пълно пречистване и обновяване на клетките му. Щом тялото се пречисти, човек отново влиза в него и се събужда. Ако е спал добре, тялото му се пречиства добре и той се събужда разположен и обновен. Добрият сън зависи от правилното пречистване на тялото. Вие искате да знаете как можете да постигнете това. Ще го постигнете, когато разберете, че любовта не е нито свята, нито грешна, нито глупава, нито разумна. Ако можете да приемете това, каквато и болест имате, ще изчезне. Не можете ли да гледате на любовта по този начин, вие ще останете със своите стари възгледи, а заедно с тях и с болестите си.

Досега аз съм изнасял принципите на живота, а вие сами трябва да си намерите методи. Аз ви показвам вратата, през която можете да влезете, но вие се страхувате. Казвате: „Ще влезем; ами ако не можем да излезем?“. Това е ваша работа. Ако не искате да влезете през вратата, която ви показвам, останете у дома си. От време на време ще ви посещавам, да видя какво правите в домовете си. Щом ме видите, ще почнете

да се оплаквате, че не сте разположени. Щом не сте разположени, излезте вън, на чист въздух!

— Ще се простудим.

— Останете тогава в стаите си. Отворете поне прозорците.

— Страх ни е от течение.

— Тогава стойте със затворени прозорци, но знайте, че ще боледувате.

Други пък се страхуват да излязат от къщата си, да не ги обере някой. Щом ги е страх от крадци, нека останат в къщите си, да ги пазят. И при това положение те са осъдени на заболявания. Който живее във великия закон на любовта, той свободно излиза от тялото си, не се страхува, че ще го оберат. Тялото му става невидимо. Адептите знаят изкуството да излизат от тялото си, когато пожелаят. Те отиват на различни места, обикалят из пространството, а тялото си оставят на някой брат, да го пази.

От религиозна гледна точка човек не може да се нарече вярващ, докато поне веднъж не е излизал от тялото си и с духовното си тяло се качи в разумния свят, да се свърже с възвишените и разумни същества. Това значи да направи човек съзнателна връзка между душата и Бога. Докато търси Бога във физическото си тяло, човек никога не може да Го намери. Казано е в Писанието: *Когато се молиш, скрий се в тайната си стаичка*. Тайната стаичка, това е духовното тяло на човека. Само там човек ще намери Бога, ангелите и църквата. Някой мисли, че като погледне нагоре, той се е свързал с Бога. Това не е никаква връзка. За да се свърже с възвишения свят, погледът на човека трябва да претърпи две пречупвания: едно вътрешно пречупване — към своята душа и едно пречупване нагоре — към Бога.

Съвременните хора се страхуват от духовни работи. Щом чуят да им се говори за духовния свят, някои си мислят, че ще стане нещо с тях, ще полудеят или

ще ги обсебят. Едно трябва да знаете: никой не може да обсеби човека, ако той не е в съгласие с този, който обсебва. Никой никого не може да обере, ако човек не става съдружник с крадеца. Никакви договори за заеми с никого не правете. Нито вземайте пари назаем, нито давайте. Когато предприема нещо за себе си или за другите, човек трябва да бъде щедър. Ако си купува дреха, тя трябва да бъде от най-хубава материя, изработена от най-добрия шивач. Ако завързва приятелство с някого, човек трябва да е готов да му даде нещо ценно от себе си. Приятелство или познанство започва всякога с даване. Ето, като е направил връзка с човека, Бог му е дал най-ценното – живота. С какво ще отговори човек срещу това, което е получил от Бога? Ще кажете, че сте бедни, невежи, слаби. Това не е истината. Бог е направил човек по образ и подобие свое и след всичко това човек се осмелява да казва, че е беден. Човек трябва да знае истината. Той е получил най-голямото благо – живота, който не се откупва и с най-голяма цена. В бъдеще върху живота, като върху почва, ще израстат още много блага. Като знае това, човек трябва всеки момент да славя Бога в себе си.

Мнозина се запитват в кой Господ трябва да вярват. Ще вярваш в този Господ, който ти е дал най-ценното нещо – живота. Някои ще ти казват, че си заблуден, щом вярваш в Бога, че от теб човек няма да излезе, че ще пропаднеш, ще се намериш в ада, между дяволите. Каквото и да ти казват, ти трябва да вярваш в Господа, който ти е дал живот, и от нищо да не се страхуваш. И в ада да влезеш, щом си с Бога, няма нищо страшно. Дето е Бог, там дяволи не съществуват. Когато човек не вярва и не люби, тогава идат дяволите.

Съвременните хора говорят за ад и за рай, без да знаят, че те сами са създали ада и рая. Мъжете и жените са огнярите в ада, те сами подклаждат огъня в ада и сами се пекат на този огън. Земята е и адът, и раят. По-страшен ад от този, който съществува на Земята,

няма. Хората сами са втълпили в умовете си мисълта за ада, за вечното мъчение, и мислят, че по този начин ще се изправят. Ето, осем хиляди години вече са изминали, откак светът съществува по този начин, но въпреки това страданията и мъченията не са изчезнали. Хората ще се изправят и страданията ще изчезнат, когато всички осъзнаят, че животът е произлязъл от Бога. Щом осъзнаят това, те ще използват живота разумно. Лош човек е онзи, който пази своя живот, а отнема живота на другите хора. Лош човек е онзи, който, като има пари за живеене, отнема средствата на другите хора, които, като него, имат право да живеят. Ще каже някой, че не може да живее с хиляда или две хиляди лева, че не иска да бъде сиромаш. Той сам си е внушил, че е сиромаш. Щом има живот – най-ценното нещо – никой човек не може да бъде сиромаш. За Христа казват, че бил сиромаш. Не, Христос беше богат. Той разполагаше с големи знания. Как ще си обясните факта, че Той можа да нахрани петхиляден народ с пет хляба? Различни обяснения са дадени за тези хлябове.

Според някои петте хляба са били големи като могили; според други всеки човек е носел със себе си парче хляб, затова са стигнали пет хляба на пет хиляди души. И едното може да е вярно, и другото, но най-вероятното е, че Христос е имал знания, каквито никой човек дотогава не е притежавал. Аз зная истината по този въпрос, но не искам сега да я доказвам. Ако съм налял в едно шише чиста, планинска вода и ви казвам, че тази вода е от един извор, който се намира на пет километра от вас, как ще ви докажа това? Който иска да се увери в думите ми, нека отиде до извора и ще разбере, че говоря истината. Който не иска да отиде на извора, нека чака да се изпие водата. Щом се изпразни шишето, аз пак ще отида на извора да го напълня.

Делата Божии. Само онзи може да върши делата Божии, който се е освободил от своите заблуждения и се е домогнал до вътрешните, основни положения на живота. Опасно е да дойде човек до пасивните положения в живота, които ще го отдалечат от Бога. Например, ако приятелят ти дойде при теб и те намери в пасивно състояние към него, т.е. не се интересуваш от него, не влизаш в положението му, той започва да се отдалечава от теб. Всяко безразличие в отношенията на хората става причина да се отдалечат едни от други. Същото отдалечаване се явява между човека и Бога. Започне ли да мисли, че светът не е създаден както трябва, че хората са на крив път, човек сам се отдалечава от Първата Причина на нещата. Отдалечи ли се от Първоизточника на живота, човек се лишава от великите блага на Бога. И да ги получи, той не може да ги оцени, не може разумно да ги използва. Какво по-голямо благо може да иска човек от любовта, която му е дадена? Въпреки това малцина разбират и оценяват любовта. И затова често слушате хората да казват, че никой не ги обича. Виждате как родителите обичат сина си и дъщеря си, но те не ценят тяхната любов и казват: „Няма кой да ни обича“. И за да намерят някой да ги обича, те се влюбват в някоя мома или в някой момък и се оженват. Като се оженят, тогава виждат, че са се излъгали.

Дойдат ли до любовта, всички хора се лъжат, и обикновени, и учени. Един виден английски реформатор, проповедник в една методическа църква в Англия, се оженил за добра християнка от неговата църква, но на третия ден след женитбата си казал: „Не струва човек да се жени. Да се ожени един реформатор, това значи наистина да направи голяма грешка в живота си“.

Когато създаде първия човек, Бог го постави в Райската градина, да живее между растенията и животните, като техен господар, и да ги изучава. Той

скри жената в Адам, да не би, като излезе вън от него, да направи някаква пакост. Но Адам не се задоволи от това. Той пожела да има другарка, както всички животни, и Бог задоволи желанието му. Той извади жената от него и я нарече Ева. Красива беше другарката на Адам. Когато магарето видяло за пръв път Ева, извикало от захлас и удивление. Много красива била Ева. Със своето извикване магарето искало да предупреди господаря си да бъде внимателен с Ева, да не стане причина да направи тя някаква пакост. Същевременно магарето виждало някакъв недостатък в мъжа. От този момент Ева намразила магарето и карала Адам да го бие. Тази е причината, поради която и до днес още магарето реве. Със своя рев то иска да каже на хората, че всеки, който казва истината, ще бъде бит. Голям философ е магарето. За магарето се казва, че в далечното минало е било голям философ – *маг-хаха-рец*. По това време му била дадена една голяма задача за разрешаване. Като не могло да разреши задачата си, то изгубило философските си способности и останало обикновено животно – магаре. Сегашните философи и мъдреци трябва да изправят отношенията си към жената. Повечето философи, учени, поети казват, че мозъкът на жената тежал по-малко от този на мъжа, че чувствата ѝ били неустойчиви, че тя била глупава и т.н. Чудно нещо! Жената ражда деца, с което поддържа цялото човечество, а въпреки това я считат за по-нискостояща и по-глупава от мъжа. За да имате ясна представа за жената, вие не трябва да я разглеждате отделно, като единица, но я разглеждайте като същина в нейната целокупност. Мощно, велико нещо е жената в природата. Извадите ли женския принцип от живота, веднага ще дойде смъртта. Женският елемент, или женският принцип, е носител на живота. Този елемент е влязъл в битието още при създаването му. Значи жената е влязла в живота още в момента, когато е започнал да се проявява. От този момент тя

е влязла и във всички живи същества, от най-малките до човека. Като знаете това, не отделяйте жената от живота, т.е. любовта от живота. Жената символизира любовта. Днес ние виждаме жената в изопачена форма. С изопачаването на човешкия живот се е изопачила и жената. Днес под понятието *жена* разбират нещо съвършено различно от първоначалното понятие.

Всъщност под понятието *жена* разбираме същество, което може да роди най-красивата форма; същество, което може да произведе най-голямата сила; същество, което може да изяви най-великата интелигентност. След всичко това слушайте някои хора да казват, че не искат да бъдат жени. Коя ли жена е истинска жена? Аз бих желал всички хора да са жени. Под думата *жена* аз разбирам не проявената любов, която днес е в състояние на дете, в процес на развитие. Под думата *мъж* разбирам проявената любов, която се намира вече в своята възмъжалост. С други думи казано: жената е любовта в своето детско състояние; мъжът е мъдростта, т.е. старият, мъдър човек. Детето носи в себе си своите заложи, които ще дадат резултат в бъдеще. Майката и бащата са проводници на тия заложи, които детето крие в себе си. Сами по себе си майката и бащата не са онази майка и онзи баща, които създават нещата. Те само раждат, а друг създава и твори.

Сега, като изнасям тия нови понятия, аз не искам непременно да вярвате в тях. Искам само да ви покажа къде е изворът на нещата. Вие сами ще почерпите от водата на този извор, ще я опитате и ще се произнесете за нейния вкус и чистота. Всеки носи в себе си онзи вътрешен авторитет, чрез който познава истината. Лошо е, когато човек признава този авторитет само в себе си, но не и в другите. Човек трябва да признае този авторитет във всички. И тогава казвам: всички хора познават истината, всички хора могат да обичат.

Няма по-велико нещо за човека от това да обича, да люби. Това е привилегия главно за човека. Животните могат да чувстват, а на човека е дадена възможност да обича. Как трябва да обича човек? Той трябва да обича детето като дете, младата мома – като млада мома, възрастния – като възрастен и т.н. Какво значи да обичате младата мома като млада мома? Обичайте младата мома, както добрата градинарка обича цветята си. Тя не ги къса, не ги държи в ръцете си да увехнат, но всяка сутрин ги полива и разкопава. Благодарение на нейните грижи, от ден на ден те стават по-красиви, по-благородни и с по-голямо благоухание. Ако влезеш в един дом като приятел, вложи своята любов във всички членове на дома, така че работите им да тръгнат напред: ако са били сиромаси, да забогатеят; ако са били болни, да оздравеят. В който дом влезе, любовта всякога носи своето благословение. Срещнете ли живо същество в гората, колкото и да е хищно и свирепо, не бягайте от него. Бягате ли, това показва, че нямате любов. Ако бягате, вие по нищо не се различавате от животните. И животните бягат, и те се страхуват. Срещнете ли млада мома в гората, и от нея не бягайте. Услужете ѝ, поклонете ѝ се и след това си заминете. Оставете в ума ѝ мисълта, че брат е срещнала в гората, а не звяр, от когото да бяга и да се страхува.

Един ден срещнах заек в гората. Като чу стъпки, той веднага подскочи и избяга. Аз направих опит да го успокоя и отправих мисълта си към съзнанието му: „Защо бягаш? Защо се страхуваш? Не мисли, че имам лоши намерения към теб“. Аз продължавам навътре в гората и виждам същия заек, точно на пътя ми, легнал на земята и ме гледа право в очите. Приблжих се до него, помилвах го, но той не трепна. Казвам му: „От теб ще излезе нещо. Ти имаш условия да се развиваш“. Това може да ви се вижда невъзможно, но факт е. Който носи любовта в себе си, той може да внесе спокойствие във всички живи същества.

Казано е в Писанието: *Невъзможните за човека неща са възможни за Бога*. Човек трябва да има будно съзнание, да определи отношенията си към Бога. Щом отношенията му към Бога са правилни, те ще бъдат правилни и към всички живи същества. Носете в себе си мисълта, че животът, който ви е даден, е най-великото благо за вас. Бог ви се изявява именно чрез живота, но като не разбирате това, вие търсите Бога вън от себе си. Ако досега не сте познали и намерили Бога, никога няма да Го познаете и намерите. Преди две хиляди години Христос дойде на Земята, но хората не Го познаха. Днес Го очакват пак да дойде по особен начин, но и да дойде, те няма да Го познаят. Христос е дошъл вече на Земята. Той е вътре в човека, но малцина Го познават. Те искат да Го видят отвън, велик и мощен. Те не подозират, че Христос се е скрил дълбоко някъде в човека, и може да Го види само онзи, който се е свързал с Него. Божественото начало в човека не е нищо друго, освен Бог, Христос, който чака своето време да се прояви. Докато не даде път на това начало в себе си, човек никога няма да познае нито Бога, нито Христа. Като не разбират цената на Божественото в себе си, някои хора несъзнателно го убиват и после се чудят защо работите им не вървят добре.

Съвременните хора се запитват трябва ли да съществува войната, или не. Този въпрос може да се реши от всички народи. Нека всички народи изпратят свои представители, всички да изкажат мнението си. Базата за разрешението на този въпрос е животът. Всеки трябва да се запита има ли право да отнема живота на своя ближен, или на кое да е същество. Животът е най-великото благо, което Бог е вложил в човека и във всички живи същества. Следователно никое друго същество, било на Земята или на Небето, няма право да отнема това, което сам не е дал. Тъй щото, който се осмели да отнеме това благо от човека, той носи отговорност. Когато говоря за живота като

велико благо, имам предвид Божествения живот в човека, а не онзи грешен, изопачен човешки живот. Каквото срещна на пътя си – растение, дърво, птица, животно, човек, радвам се на всичко, защото във всичко живо тече онзи Божествен живот, който тече и в мен. Всяко живо същество, колкото и малко да е, представя част от великия Божествен организъм. Като мисли така, човек ще реформира своите възгледи за нещата и сам ще си отговори на всички въпроси, които го занимават и които представят противоречие за него. Като разсъждавате правилно, вие ще можете да отделите безграничното от граничното и да познаете Бога и Христа.

Казано е в Писанието: *Това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога.* С други думи казано: това е живот вечен, да позная живота, който е вложен в мен, както и онова, което поддържа този живот. Онова начало, което поддържа живота, е Божията мъдрост. Ако мъдростта не беше в живота, той отдавна би бил унищожен. Какво по-страшно нещо търсите от омразата? Омразата е в състояние да унищожи човека. Омразата се обезсилва благодарение на мъдростта. Ако омразата вземе големи размери, човек ще дойде до състояние на пълно съгъстяване и втвърдяване. В такъв случай мъдростта се отказва да помага на човека. Тя оставя на него сам да се смекчи. Бог е вложил в човека живота и любовта, и той е длъжен да прояви тази любов, да обича, както Бог обича. От създаването на човека досега Бог не е престанал да го обича. Следователно ти ще обичаш, както Бог обича. От теб не се изисква да създадеш някаква голяма вселена. Ти ще създадеш в себе си един малък свят и ще го поддържаш. Не го ли поддържаш, както Бог поддържа големия свят, ти ще влезеш в разрез с Него. Ако ти не обичаш и не поддържаш живота на милиардите същества в себе си – клетките, ти не си в съгласие с Бога.

Човек трябва да знае, че всички клетки на тялото му, както и всички негови органи, имат желание да обичат. Като не разбира техните нужди, той им забранява да обичат. Днес им забранява, утре им забранява, докато един ден всички органи в него атрофират, и той казва: „Утвърдих се вече, станах правоверен“. Той мисли, че се е утвърдил в идеите си. В такова втвърдяване няма никаква философия, никакво знание.

Едно момченце отишло с баща си на църква. То се възхитило от проповедта на пастора и като се върнало у дома си цял ден пяло, скачало. Баща му седял на едно място и гледал детето си как играе и пее. Детето запитало баща си:

— Татко, ти защо не пееш?

— Аз съм утвърден вече, отговорил бащата.

Не минало много време и бащата заедно с детето си отишли на разходка с неговия кабриолет. По едно време конят се спрял и не искал да върви. Бащата го ударил няколко пъти с камшика си, но той не мръднал от мястото си. Като гледало какво прави конят, детето казало на баща си:

— Татко, конят се е утвърдил.

То не разбирало значението на думата, но все пак вложило в нея свое разбиране.

Много от съвременните хора са хора на утвърдените идеи и вярвания, но въпреки това работите им не вървят. В Бога вярват, за любовта говорят, върху научни въпроси спорят, но животът им пак не се нарежда както разбират. Какво показва това? Стари са техните идеи и трябва да се изменят. Каквото и да говорят, както и да разсъждават, старото си е старо, никаква критика не издържа. Ако човек не може да познае Бога в себе си, в своя живот, и отвън няма да Го познае. Ако не може да Го познае в малкото, в голямото още по-мъчно може да Го познае. Истинският живот започва с изучаване на малките величини. Като развива и възпитава физическото си тяло, човек трябва да направи същото и с духовното си тяло.

Съвременните хора се намират пред една велика задача, която трябва да решат правилно. Те се намират в положението на неизлюпеното още пиле, което се приготвя за новите условия на живота. Нов живот, нови условия очакват човека. Той трябва да бъде готов за тия условия. Като минава от преходните в постоянните условия, каквито новият живот носи, човек трябва да разполага с нови органи. Апостол Павел казва, че ще дойде ден, когато човек ще бъде грабнат във въздуха. Това ще стане с всеки човек при преминаването му от преходните условия в условията на новия живот. Ако това стане буквално, човек ще се намери в ужасно положение. Какво по-страшно положение от това, да увиснеш във въздуха без основа под краката си? Само онзи може да увисне във въздуха, на когото разбиранията са преходни, без никаква основа. За да не се намери в това положение, човек трябва коренно да измени своите възгледи за живота, да ги пригоди към новия живот. Не се ли пригоди към новите условия на живота, човек ще се лиши от всички блага, които новото носи със себе си. Христос казва: *Не наливайте ново вино в стари мехове*. Старите мехове, старите съдове не издържат на изобилието на новия живот. Ако работите съзнателно върху себе си, вие ще се ползвате от благата на новия живот. Казано е в Писанието: *Старото отминава вече*. Значи старото тяло ще се замести с ново. Сега се строи ново тяло. Дрехарниците са пълни вече с нови дрехи за новото тяло на човека. За всеки човек е определен по един нов костюм. Преди да се облече с този костюм, човек трябва да се измие, изчисти, да няма никаква кал и нечистотия, вън и вътре в тялото му. Човек трябва да бъде абсолютно чист. Чистотата подразбира здраве. Само чистият човек може да бъде здрав. Пречистването и приготвянето на човека за дрехата на новия живот става на Земята. Щом облече новата си дреха, той минава вече в нова фаза на живота. Щом влезе в

новата фаза на живота, човек коренно се е видоизменил. За това състояние на човека апостол Павел казва: *Ние няма да умрем, но ще се изменим.*

Новият живот изисква готови хора. Те не се приготвят с говорене. В камарите говорят, на площадите говорят, в църквите говорят, но хората не са се изменили, нито светът се е оправил. Човечеството е минало през хиляди войни, но и те не са оправили света. Хиляди и милиони хора се раждат и умират, но светът още не е оправен. Днес, в семействата, майката и бащата играят важна роля. В бъдеще само майката ще играе роля в семейството, а бащата ще бъде далеч някъде. С други думи казано: майката ще работи отвън, бащата – отвътре, а детето ще бъде между тях. Днес майката е отвън, бащата – отвън, детето – отвън, и животът не върви хармонично. За да тъчете, нужни са две кросна: едното долу, другото горе. Платното върви между двете кросна. Само по този начин животът, като платно, ще се тъче. Както и да се говори, хората не могат да си обяснят как може бащата да работи вътре в сина си, а майката – отвън. За да разберат тази истина, хората искат доказателства. Никодим, като съвременните хора, не разбира думите на Христа, който казваше: *Ако не се роди изново, човек не може да влезе в Царството Божие.* Той запитва Христа: *Как е възможно стар човек да се роди изново?* Христос му отговори: *Ти си учител израилев и не знаеш ли това?* Има нов начин, по който човек може да се роди изново. Новораждането е вътрешен процес. Когато човек мисли за някого, това показва, че е влязъл в главата му. Това е най-доброто посещение. Не е нужно по външен начин да се посещават хората. Външното ръкуване не означава още истинско поздравяване. Човек може да носи някого в главата и в сърцето си, постоянно да мисли за него, без да се ръкува. Това значи посещение по духовен начин. Как ще приемете Христа и как ще Го посетите, това зависи

от вашето разбиране. Едно е важно: докато човек не познае Христа отвътре, отвън само никога няма да Го разбере.

Един благочестив калугер ходил на Атонския манастир. На връщане той се отбил в дома на един свещеник в Нови Пазар, да си почине. Като тръгнал да си отива, калугерът помолил свещеника да му даде една малка сума за път, да не ходи пеш. Свещеникът му казал, че нямал пари, а после добавил:

— Можеш да си отидеш пеш. Като нямаш пари, пеш можеш да ходиш.

Като разправяше тази случка, аз казах на свещеника:

— Знаеш ли, че този калугер беше Христос?

— Право ли говориш, или ме изпитваш?

— И те изпитвам, и истината ти говоря.

— Ако знаех, че калугерът е Христос, щях го да настигна, да му дам пари за път, да не ходи пеш.

Всеки човек трябва да познава делата Божии, защото те крият известна сила в себе си. Къде се проявяват делата Божии? В живота. Ето защо човек трябва да си изработи нов мироглед за живота, нови отношения към всички живи същества – отношения на зачитане на Божественото в тях. Срещнете ли един човек, вие трябва да имате към него специфично отношение на уважение и почитание, вън от неговата личност. За да изработи нов мироглед за живота, човек трябва да се вглежда в своите прояви, в своите слабости и да се изправя. Като работи върху себе си, човек може да се самовъзпитава. Така той може да си изработи нови методи за придобиване знания и изкуства. Само така той ще разбере какво представя истинската поезия. Без любов никаква поезия не съществува. Лесно е да се каже: „Повярвай и всичко, което желаеш, ще придобиеш“. Ти не можеш да вярваш, докато не обичаш. Ти не можеш да се надяваш, докато не обичаш. Вярата определя качествата на твоята любов. Надеждата

определя качествата на своята вяра. Любовта определя качествата на своя ум. Колкото повече любов имаш, толкова по-големи знания и сила ще имаш. Любовта подхранва Божественото, което помага за проява на всички дарби в човека.

И тъй, задачата на човека е да изучава и прилага любовта като проява на Бога. Когато човек даде ход на тази любов в себе си, всички болести, противоречия, недоразумения ще изчезнат. Любовта стопава всичко. Тя се проявява като импулс, като светлина на ума и съзнанието на човека. Любовта внася светлина в човешкия ум, топлина в сърцето му и сила във волята му. За такъв човек се казва, че е вдъхновен. Като знаете това, никога не препятствайте на Бога в себе си да се прояви. Той се проявява чрез вашите добри мисли, чувства и постъпки. Ако не можете да направите едно добро, оставете поне мисълта за доброто да мине през вас, за да я приеме друг някой, който ще направи доброто вместо вас. Ако минете покрай някой просяк и нямате възможност да му помогнете, мислено поне му изпратете едно добро желание, да му се помогне по някакъв начин. Колкото хора минат след вас, те ще възприемат вашето добро желание и всеки ще тури в чинийката му някаква сума. Обаче ако вие не му изпратите едно добро желание, всички хора ще минат и заминат, без да му помогнат.

Помнете, че колкото и малък да е човек, все пак в известно отношение той е фактор. Човек едновременно отваря и затваря вратата на Царството Божие. Казано е в Писанието: *Вие взехте ключовете на Царството Божие, и нито вие влизате вътре, нито другите оставяте да влязат.* Всеки човек има ключ за вратата на Царството Божие, но държи заключена вратата и не пуца Бога да работи в него. Всеки човек сам трябва да отключи вратата на своето сърце, т.е. на Царството Божие в себе си, и да пусне Бога да работи вътре. Искан ли да се преобрази, човек не трябва да

противодействия на Божественото в себе си. Той трябва да стане едно с Него. Не направи ли това, никой не може да дойде отвън, да го спаси. Като срещнат човек, в когото Божественото работи, хората започват да се съмняват в него и го разпитват откъде е дошъл, кой го е изпратил, какви са майка му и баща му и т.н. Това са стари прийоми. Искате ли да знаете дали даден човек е проводник на Божията любов, вижте носи ли той живот за себе си и за своите ближни. Едно от качествата на реалността е, че тя носи живот. Дето има живот, там има радост и веселие. Тази радост иде отвътре, а не отвън. Хората стават весели и от бурето с вино, но това веселие е временно. Божественото носи истинската радост и веселие. Започнат ли хората да се веселят от присъствието на Божественото, музикантите ще дойдат. Тогава всички хора ще пеят, ще играят и ще се веселят в името Божие. Има ли нещо лошо в тази игра? Когато човек играе, когато се радва и весели пред Бога, той е на прав път. Казано е в Писанието: *Радвайте се и веселете се в Господа!* Когато Божественото в човека се появява, никаква критика не се допуска. Не критикувайте Божественото нито в себе си, нито в ближните си. Когато сте пред Божественото, всички трябва да мълчите и да се учите. Божественото твори и раздава своите творения на ония, които са готови за тях. Божественото приготвя вече нови дрехи за всички, които са готови да ликвидират със старите.

Сегашните хора се страхуват от новото, да не би като го приемат, да умрат. Новото носи живот, а не смърт. Влезе ли в новия живот, и като умира, и като оживява, човек трябва да държи съзнанието си будно, да не става никакво прекъсване на съзнанието му. Човек трябва съзнателно да умира и да оживява, да осиромашава и забогатява. Осиромашее ли, той трябва да каже като Йов: *Бог даде, Бог взе*. През каквито и промени да минава, човек трябва да бъде буден, да се ползва от тях, без да се обезсърчава. При всич-

ки случаи на живота си човек трябва да се държи за любовта и да знае, че тя не може да бъде нито свята, нито грешна, нито умна, нито глупава. Тя е над всичко. Тя управлява света.

Сега вие ме слушате и си мислите: „Искаме да чуем нещо ново, да се освободим от страданията“. Няма защо да чакате помощ отвън. Вие сами можете да си помогнете, да се освободите от своите мъчнотии и страдания. Очаквате ли на хората, тоягата ще се стовари върху гърба ви.

Двама просяци, единият сляп с двете си очи, а другият сляп с едното око и куц с единия си крак, тръгнали от село на село, да просят. Те отишли в дома на един селянин, да искат хляб, пари, дрехи. Селянинът казал:

— Ще ви дам каквото искате, но понеже имам много работа, помогнете ми малко.

— Не можем, ние искаме до вечерта да обиколим още няколко села.

— Чакайте тогава, аз ще ви дам добър урок. Той взел тоягата си в ръка и започнал да ги налага по гърбовете. Просяците забравили своите недостатъци и веднага хукнали да бягат. Восъкът, с който залепили очите си, паднал на земята, и те прогледали, а куцият веднага оздравял. Стои селянинът след това и си казва: „Христос наистина отвори очите на един сляп, а пък аз отворих очите на двама слепи“.

Казвам: човек е дошъл на Земята да учи, а не да играе ролята на просяк, да залепва очите си с восък или да превързва крака си, да минава за куц. Играе ли чужда роля, тоягата ще се стовари върху гърба му, и тогава, ще не ще, ще прогледа и ще проходи.

Като ученици, вие трябва да се стремите към същественото, което освещава нещата. Това е Божественият живот във вас. Разчитайте на този живот в себе си, а не на външни неща. Разчитайте на вашето постоянно и неизменно верую, на вашите неизмен-

ни отношения към Бога. Разчитайте на чистотата на своята душа. В чистотата, в любовта и във вашите неизменни отношения към Бога се крият методите за подмладяване, възкресение, оживяване, освобождаване и примиряване с Бога. Да приеме човек Божественото в себе си, това значи да се домогне до великата истина, която очаква от хиляди години насам. Казано е в Писанието: *Ще изпратя Духа си върху вас*. Това значи: „Ще се вселя във вас, за да проявите Божественото, което ви е дадено“.

За да работим делата Божии! Това е живот вечен – като работим делата Божии, ще придобием вечния живот. Като придобием вечния живот, ще познаем Единнаго, Истиннаго Бога.

23 февруари 1930 г., София

Както светът дава

Аз не ви давам, както светът дава.

Йоан 14: 27

Ще се спра върху три думи от цитирания стих: *Както светът дава*. Даването е един от великите процеси на природата. Мечтите, надеждите, очакванията на всички хора, млади и стари, са отправени към този процес. Всеки очаква да му се даде нещо. От раждането си до заминаването си за онзи свят, човек все очаква да му се даде нещо. Всеки нов ден е ден на очакване.

Христос прави сравнение между начина, по който светът дава, и този, по който Той дава, и затова казва: *Аз не ви давам, както светът дава*. И едното е даване, и другото е даване, но има разлика в даването на света и в даването на Христа. Светът дава, но после взима всичко с лихвите. Ако светът ти даде десет хиляди лева назаем и не ги върнеш навреме, ще платиш двойно. Ако са ти дали 10, ще ти вземат 20; или ако си взел 10, ще дадеш 20. Ако станеш министър в света, ти взимаш един пост, за който след време ще платиш двойно. Майката дава живот на детето си, за което ще плати двойно. Бащата възпитава сина си, но след време плаща двойно. Светът дава едно, взима две. Бог дава и нищо не взема. В това седи обществената разлика между даването на Бога и даването на човека, т.е. на света. Ще възразите, че Бог дава живот на човека и после пак го взема. Не, Бог не взема живота на човека. Човек сам губи живота си. Ако живее неразумно, в няколко години човек може да изгуби живота си или да го разруши. Веднъж дал живот на човека, Бог го е направил пълен господар. От човека зависи

КАКТО СВЕТЪТ ДАВА

дали да запази живота си, или да го изгуби. Човек не постъпва като Бога. Като тури яйца под някоя квачка, за да се измътят пиленца, човек започва да се грижи за тях, дава им храна, докато израснат. Един ден той взима нож, влиза в курника, избира една от тлъстите кокошки, туря ножа на врата ѝ, и казва: „Аз ти дадох живот, аз имам право да го отнема. Ти трябва да платиш с живота си за това, което ти дадох“. Човек се грижи за вола си, но в замяна на това волът цял ден оре на нивата – плаща на господаря си. В това отношение светът е най-умният господар: една кожа дава, две взима. Който не вярва в моите думи, все ще дойде ден да опита учението на света.

Христос казва: *Аз не ви давам, както светът дава.* Сегашният човек се намира между две давания, между двама господари. И двамата господари са умни. Господарят на света е умен, защото от една кожа взима две кожи. Той е човек без капитал, с неуредени работи, но оттук взема, оттам взема, с цел да уреди материалното си положение, да се замогне. Засега господарят на света все още успява да балансира своите приходи и разходи, но престане ли да ги балансира, той ще фалира. За да не фалира, човек трябва да бъде разумен, да разбира законите и условията, при които живее. Ако господарят на света е разумен, колко по-разумен трябва да бъде Господарят на цялата вселена! Той дава, без да взема. Това е една от проявите на великата разумност. Някой се хвали, че дава много. Питам този човек:

— Как даваш ти – като света или като Бога? Като даваш, вземаш ли?

— Това не е важно.

— Щом не е важно, това показва, че ти даваш, както светът дава: едно даваш, две вземаш.

В света съществуват три важни закона: закон за необходимостта – закон на света; закон за свободата – закон на вярата, и закон на любовта – закон на Бога.

Омразата, недоволството и завистта са последствия от закона на света. Когато даваш пари на някого, ти си внимателен към него, разговаряш се сладко, оказваш му пълно доверие, казваш, че познаваш майка му и баща му, и на края и двамата се почерпите с кафе. Ако този човек не върне парите ти навреме, или съвсем не ги върне, ти започваш да го мразиш, наричаш го изедник, лъжец и т.н. Ти казваш: „Едно време имах добро мнение за теб, но сега изменям мнението си. Не предполагам, че ще бъдеш толкова нередовен човек“.

Като се намерят в затруднения, хората казват, че трябва да бъдат умни като света. Наистина един от двамата трябва да бъде по-умен: или човекът, или светът. Вие сами трябва да си отговорите кой от двамата трябва да бъде по-умен. Свинята ли трябва да бъде по-умна, или господарят ѝ? И двамата: господарят ѝ е бил умен, затова е турил свинята в кочината; сега е ред на свинята, тя да бъде умна, да напусне кочината и да отиде в гората, на свобода. Остане ли в кочината, тя е глупава свиня. Ама условията на живота били такива, че трябвало да се живее в кочина. Ако условията на живота въвеждат човека в кочина, в яхър, в затвор, трябва ли той да бъде толкова неразумен, че до края на живота си да остане при тия условия? Какви ще бъдат последствията на този живот? Ти ще седиш затворен и ще се оставиш в ръцете на господаря си. Два дни преди Коледа господарят ще застане пред теб с вдигната пръчка във въздуха и като капелмайстор ще почне да те управлява. Ти ще запееш нова, миньорна песен – песен на прощаване с живота. Влезе ли тази пръчка в сърцето ти, и песента престава. Не е лесен животът в кочината, не е лесен животът в затвора.

Следователно, за да се освободят от миньорните песни на живота, хората трябва да го разбират, да имат ясна представа за него. Те трябва да освободят живота от примесите в него, да разплетат заплетените конци. Не направят ли това, те ще се движат между

две области – между областта на лъжата и областта на истината, между вероятните и невероятни неща. Вероятни и невероятни неща има и в религията, и в науката, и в изкуството, а всичко това трябва да се отдели: вероятното да се тури на една страна, невероятното – на друга. И тогава попадне ли човек на едното или на другото, да знае точно кое от тях какво представя. Това не значи, че ония, които са работили в областта на науката, на религията и на изкуството са имали лоши намерения към хората и живота, и съзнателно са внесли примеси. Без да искат, те сами са се натъкнали на примесите в живота и като не са знаели как да се освободят от тях, оставили са ги като второстепенни, странични елементи. Защо съществуват примеси в живота, кой ги е внесъл, не е важно. Важно е животът да се освободи от чуждите примеси. Примесите в живота не са нищо друго, освен камъни, поставени на пътя, откъдето минават много хора. Кой как мине, непременно ще се спъне в тия камъни и ще удари краката си. Трябва ли човек да се спре пред камъка и да започне да протестира: „Кой е турил този камък сред пътя, да се удрят хората в него? Няма ли надзор тук? Няма ли полиция? Защо държавата не обръща внимание на тези работи?“. Така протестират мнозина, но ще се намери някой разумен човек, който без никакво роптание ще се наведе, ще вдигне камъка, ще го тури настрана и ще продължи пътя си. Всеки може да бъде в положението на разумния пътник, който ще се наеме да очисти живота от ония примеси, на които сам се натъква.

Светът се нуждае от разумни хора, от разумни семейства, от разумни общества и държави, от разумни народи. Как постъпва съвременната държава по отношение на престъпника? Като хване някой престъпник, държавата го дава под съд за извършеното престъпление и го осъжда на няколко години затвор. Престъплението се състои в открадване на сто или

хиляда лева, а държавата го осъжда на две-три години затвор. В този случай престъпникът струва на държавата много повече от сумата, която е откраднал. Тази мярка не е разумна. Това не значи, че престъпниците не трябва да се наказват, но държавата трябва да потърси нови наказания, при които тя да не се ощетява, а престъпникът да научи урока си и втори път да не върши престъпления. Държавата трябва да вземе пример от природата, която във всички свои прояви прилага закона на икономията: с най-малко разходи, по възможност по-големи придобивки. Как постъпва Бог с престъпника? Като види, че някой греши или прави престъпления, Бог не го съди, но казва: „Стани, върви напред и повече не греши“. Той знае, че ако го съди, ще изразходва повече енергия и време, отколкото да го остави свободен. Затова е казано за Бога, че е всеблаг и всепрощаващ. Най-големите грехове и престъпления на човека струват по-малко, отколкото енергията, която Бог би изразходвал за неговото изправяне. Бог знае, че като е вложил доброто в човека, един ден той ще се осъзнае и ще се изправи.

Съвременните хора се нуждаят от дълбоко, вътрешно разбиране на живота. Това разбиране се вижда в речта и в постъпките на хората. Речта пък е израз на техните мисли и чувства. Някои казват, че речта трябва да бъде свързана. Обаче свързаната реч се дължи на разумния живот. Не е ли разумен човек, и речта му не може да бъде свързана. Щом е дошъл на Земята, човек трябва да живее разумно. Той е изпратен на Земята да учи, да вземе участие в строежа на великата сграда на бъдещия живот. На Земята човек е работник. Който няма съзнание за работата, която му е дадена, той живее ден за ден. Защо е дошъл на Земята, какво се иска от него, нищо не знае. В това отношение той се намира в положението на онзи френски селянин, който отишъл в Париж да види прочутата църква „Св. Богородица“. Обаче вместо в църквата,

той влязъл в един театър. Като видял, че много хора се трупат пред едно прозорче, спрял се и той, да си купи свещ. Каква била изненадата му, когато вместо свещ, му дали един билет и му казали да дойде с билета си вечерта. На определения час селянинът отишъл в театъра и като всички хора влязъл в един голям салон и седнал на мястото, което му посочили. Той започнал да се оглежда насам-натам, чудил се къде се намира. По едно време видял, че се вдига никаква завеса. На сцената се явили актьори и започнали да разговарят. Разговаряли се съдии и адвокати, съдели някакъв човек за извършено от него престъпление. Оказало се, че обвиняемият не е извършил престъплението, а друг някой. Селянинът слушал разговорът на сцената и се чудел как не могат да разберат кой е виновникът. Най-последно, възмутен от истинския престъпник, той станал от мястото си и се обърнал към престъпника с думите: „Слушай, приятелю, няма ли човештина в тебе? Не виждаш ли, че друг съдят заради тебе? Защо оставяш човека да отиде невинен в затвора? Кажеш истината. Ние всички видехме, че ти извърши престъплението“. След това селянинът се обърнал към публиката с учудване, защо всички мълчат, щом са свидетели на извършеното престъпление.

Сега се смеете на селянина и казвате, че не разбира работите, но има много неща, които и вие не разбирате. Не само това, но и като разбирате някои неща, пак мълчите. Колко пъти в живота хващат някой праведен човек, вместо престъпника, и го съдят, а престъпникът се разхожда свободно из града. Ще кажете, че това е карма. Така не се разрешават въпросите. Наистина съществува някаква карма в живота на хората, но същевременно в живота действа и един разумен закон, който регулира нещата. Една българска поговорка казва: „Каквото човек помисли, това става“. Вярна е тази поговорка, но не е пълна. За да стане нещо, не е достатъчно само да се помисли.

Като помисли нещо, човек трябва да пристъпи към действие. След това вече замисленото става. Мисъл без работа нищо не дава.

При един светец живял млад момък, негов ученик. Светецът често казвал на ученика си: „Каквото човек помисли, това става“. Един ден светията слязъл в града по работа, а ученикът останал в дома да чисти и готви. Той сварил боб, но забравил да тури сол. Като се върнал светията, яденето било готово, затова седнали да ядат. Още при първата лъжица светията усетил, че бобът е безсолен и казал на ученика си:

— Ти си забравил да туриш сол в боба.

— Няма нищо. Достатъчно е да помислиш, че има сол, и бобът ще стане солен.

Светецът видял, че само с мисъл работите не стават. Като мисли човек, и работи върху замисленото, то ще стане. Мнозина мислят, че нещата стават извън тях. Такъв закон не съществува. За да стане нещо, първо трябва да се помисли и след това да се пристъпи към действие, към реализиране на замисленото. Човек трябва да бъде последователен в мисълта, в чувствата и в действията си.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да се свърже с разумните закони на природата и да ги изучава. Той се е спрял главно върху механичните закони, т.е. до механичното приложение на законите. Всеки закон има трояко приложение: механично, органично и психично. Когато известен закон действа върху човека със своята механична страна, разумността на този закон остава отвън. Когато същият закон действа върху човека със своята органична страна, разумността му остава вътре, в самия закон. И най-после, когато законът действа върху човека със своята психическа страна, разумността му е и вън, и вътре в него.

И тъй, за да бъде строител в света, човек трябва да изпълнява волята Божия. За да я изпълнява, той трябва да знае какво значи изпълнение на волята

Божия. Ще кажете, че изпълнението на волята Божия се заключава в правене на добро. Какво значи да направи човек добро? Само онзи може да прави добро, у когото доброто е написано на главата, на лицето, на ръката, на цялото му тяло. Не е ли написано доброто върху целия човек, той не може да прави добро. Той не разбира доброто. Щом не го разбира, не може и да го прилага. За да прави добро, преди всичко човек трябва да приложи доброто към себе си, към своето тяло. Щом го приложи към себе си, той може да го приложи и към окръжаващите. Как можеш да направиш добро на онзи, който стои по-долу от теб, ако не си направил добро на себе си? Как можеш да бъдеш красноречив, ако твоят ларинкс не е така нагоден, че да възприема висшите трептения на твоята мисъл? Красноречието не подразбира само красиви форми на речта. Речта е красноречива, когато има красива форма, дълбоко съдържание и смисъл. Няма ли тия три качества, няма и красноречие. Ако при тези качества речта внася и живот в човека, тя е красноречива и истинна. Бог каза да бъде виделина, да израсте трева, да стане човек, и каквото каза, това стана. Защо? Живот внася Словото Божие.

Животът е дошъл по пътя на разумното Слово. Когато говорим за органичните прояви на живота, ние имаме предвид пътищата, по които животът се влива. Кои са тия пътища? Те са умът, сърцето, волята, душата и духът на човека. Мнозина отричат душата, защото искат да я видят в някаква материална форма. Душата е онова възвишено начало в човека, което се стреми, което страда, което се радва. Душата, това е истинският човек. Умът и сърцето са спътници на душата, които я придружават навсякъде, и ѝ помагат. Духът пък е онова велико, мощно начало в човека, което ръководи душата, посочва ѝ правия път на живота. Дух, душа, ум и сърце са четири пособия, без които човек не може да съществува.

Съвременните хора трябва да разбират законите на живота, да знаят как действат те върху човешкото тяло и как го организират. Интересно е човек да знае как са организирани умът, сърцето и тялото му. Мнозина мислят, че човешкото тяло е завършено. Това, което виждаме днес и наричаме човешко тяло, представя само скеле на бъдещото тяло – на бъдещото здание. Човек едва е започнал да съгражда своето тяло. Казано е обаче, че човек е създаден по образ и подобие Божие. Това не се отнася до сегашния човек. Сегашният човек не е създаден от Бога. Ако беше създаден от Бога, той щеше да съзнава това. Това, че не го съзнава, разбираме по думите, които бащата и майката казват на децата си: „Ние ви родихме“. Христос казва: *Роденото от Духа, дух е; роденото от плътта, плът е*. Значи щом роденото от плътта е плът, човек наистина е роден от човека. Щом роденото от Духа е дух, това показва, че човек е роден от Бога. Аз не разглеждам въпроса кой как е роден, но казвам, че човек може да бъде роден от Бога. Днес Бог разглежда хората, да види кои могат вече да се родят от Духа. Какво означава раждане на човека от Духа? Това е един мистичен въпрос.

Съвременните хора не знаят тайните на живота, не знаят как е бил създаден Адам, праотецът на човечеството. Историята за създаването на Адам, която се разказва в *Битието*, е детинска история. Вярно е, че първоначално човек е бил облечен в тленна дреха, като пръстта, но после Бог е вдъхнал в този човек жива душа, и той придобил по-високо съзнание. До това време човек се намирал почти в животинско състояние, не разбирал смисъла на живота. Като станал жива душа, животът му се осмислил и той разбрал, че има нещо по-висше от яденето и пиенето. Той разбрал, че в него има едно висше, разумно начало – неговата душа. Ако човек има материали, а не знае да гради, тези материали са безпредметни. Ако

ученикът има цигулка, а няма учител, който да го учи, цигулката остава безпредметна. Годиците ще минават, цигулката ще се покрива с прах, а ученикът няма да научи нищо. Много от сегашните хора са прашасали, като неупотребената цигулка. Те седят на едно място и чакат. Какво чакат? Очакват да дойде Христос да ги спаси, да отвори вратите на Царството Божие и да ги покани да влязат. Добре е човек да наследи Царството Божие, но за да стане наследник на Бога, преди всичко той трябва да е дошъл до съзнание, да разбира какво нещо е Бог и да Го познава. Не познава ли Бога, той не може да стане Негов наследник. Докато не се видоизмени, той не може да пристъпи прага на Царството Божие. Можете ли да направите овцата наследница на вашето богатство? Докато е овца, тя всякога ще бъде далеч от вас.

Тъй щото, каквото и да говорите на съвременния човек за Бога, той не може да го разбере. Говорите ли му за човешчина, той ще ви разбере. Човешчината подразбира човек, който мисли. Като мисли, човек постепенно подобрява условията на своя живот. Той постепенно изучава символите, с които природата си служи. С тия символи тя е написала една голяма, велика книга, която всеки човек трябва да прочете. Докато не прочете тази книга и не я приложи за съграждане на своето ново тяло, човек не може да влезе в Царството Божие.

Сега всички ангелски йерархии, всички разумни и възвишени същества са заети с велика работа. Те строят нова вселена, нов свят, в който могат да живеят само нови хора, с идеално организирани тела, умове и сърца. За да не им пречат сегашните хора, те са им дали един малък свят на разположение, да се занимават с него както разбират. И на малките деца, момиченца и момченца, са дадени играчки, да не пречат на майките си. По цял ден момченцето се занимава със своето конче, храни го, но то не расте; язди го, но кончето не

се мърда от мястото си. Момиченцето пък по цели дни се разговаря с куклата си, къпе я, облича и съблича, но тя остава чужда за него. Всеки човек, който живее на Земята, непременно трябва да се измени. Не се ли измени, той остава в положението на дървеното конче и кукличката, с които децата си играят. Какво ще стане с този човек? Един ден той ще умре, ще го заровят в земята, дето веднага ще го оберат, ще отнемат всичкия му капитал. Кой ще го обере? Князът на този свят обира всички хора, които счита свои поданици. Вие мислите, че като умре, човек отива при Бога. Кое ви дава повод да мислите така? Можете ли да отидете при човек, когото не сте обичали и за когото никога не сте мислили? С какво ще ви привлече той? Следователно как е възможно човек да отиде при Бога, ако нито Го е обичал, нито Го е познавал, нито е мислил за Него? С какво ще го привлече Бог? В света съществува закон на подобие, според който разумното привлича разумното към себе си. Човек обича само подобното на себе си и се привлича от него. Любовта обича само това, което е произлязло от нея; мъдростта обича само подобното на нея; истината също обича подобното си. Следователно и Бог не може да обича това, което е вън от Него.

Христос казва: *Аз не давам, както светът дава.* Сега и вие очаквате нещо да ви се даде. Какво очаквате? Живот. Кой може да ви даде живот? Само Онзи може да ви даде живот, от когото животът произлиза. Светът не може да даде живот на хората. Светът означава отношения между хората, т.е. особен строй на нещата. Човек трябва да намери мястото си в света и да бъде полезен за другите и щастлив за себе си дотолкова, доколкото е способен да се бори с условията на окръжаващата среда. Не може ли разумно да се бори с окръжаващата среда, човек ще се намери в положението на параход, който се люшка от морските вълни на една и на друга страна. Няма ли човек нужната

разумност, морските вълни ще го погълнат. Хората постоянно се разочароват от живота и не искат да живеят. Защо се разочароват? Защото не са достатъчно разумни, за да се справят с мъчнотиите си.

Човек трябва да се освободи от разочарованията на света и да се държи здраво за канарата на живота. Коя е тази канара? Любовта е канарата на живота. Казано е, че Бог е Любов. Въпреки това някои се оплакват от живота си, казват, че колкото и да се молят на Бога, молитвата им не се приема. Кой е причината за това? Самият човек. Има нещо, което той не е изпълнил. Ако ученикът работи върху задачите си, но учителят му остава недоволен от него, причината е в самия ученик. Той не е работил редовно през годината, вследствие на което не може да удовлетвори учителя си. Ред години той е пропускал уроците си. Той няма основа, върху която да гради. Ще кажете, че задачите ви са мъчни. На всеки ученик се дават задачи според силите му. Ако ученикът е в първи клас, дават му се съответни задачи. Как могат неговите съученици да решават същите задачи? Тъй щото намерите ли се в затруднение, не търсете причината вън от себе си. Вгледайте се в себе си и вижте какво ви липсва. Всеки ден си има своя програма. Ако ученикът изпълни програмата на този ден както трябва, той може да изпълни добре програмата и на целия си живот.

Като слушате да ви се говори така, казвате, че за да успява в живота си, човек трябва да има вяра в Бога и в себе си. Други питат какво верую трябва да поддържат. Това е въпрос, който всеки за себе си може да реши. Този въпрос не се доказва. Защо ще доказвате на човека колко дългове има? Той знае това по-добре от всички. Как ще докажете на човека колко е добър или лош? Той знае това по-добре от всички. Има неща в живота, доказването на които е безпредметно. Някой иска да бъде само добър, а друг – само лош. И едното, и другото е невъзможно. Животът се проявява между

два полюса: тъмнина и светлина, зло и добро, електричество и магнетизъм. Ако човек не разбира отношението между противоположностите, или полюсите на живота, нищо не може да направи. Що е магнетизъм? Като дойдете до магнетизма и електричеството в науката, като сили, вие знаете много нещо. Обаче ако разглеждате тия сили в живота, между хората, ще кажете, че нищо не знаете. Въпреки това често се произнасяте за хората, казвате, че един човек ви привлича, а друг – отблъсква. Този, който привлича, е мек, добър човек, защото има повече магнетизъм в себе си. Онзи пък, който е остър, сприхав по характер, ви отблъсква, защото има повече електричество в себе си. За първия човек казваме, че е магнетична натура, а за втория казваме, че е електрична. Ако искате работа от човека, търсете електричния. И в електричния, и в магнетичния човек има нещо добро и нещо лошо. И тук имаме положително и отрицателно електричество, положителен и отрицателен магнетизъм. Когато отрицателният магнетизъм преодолява в човека, той е осъден на психическо гниене. За да избегне отрицателните прояви на вътрешните сили в своя организъм, човек трябва да изучава себе си не само теоретично, но и практически, да следи всяка своя проява. Само по този начин той ще провери истината в себе си. Когато силите на човешкия организъм вървят в съгласие със законите и силите на природата, човек се чувства вътрешно самоуверен. Каквито и мъчнотии да срещне на пътя си, той никога не губи своята самоувереност.

Какво трябва да прави човек, за да не губи своята самоувереност? Той трябва да изучава живота и природата не само отвън, както очите му виждат, но и вътрешно, с помощта на своите вътрешни сили и възможности. Щом отпрати своя външен и вътрешен поглед към природата, човек разбира, че съществува велика разумност в света, че космосът е изпълнен с разумни, възвишени същества, подчинени на тази

разумност. Той разбира, че светът е в ръцете на разумните същества. Следователно, каквото става вън и вътре в нас, нищо не е случайно. Може ли при такава разбирание на природата и на света човек да губи своята самоувереност? Той е стъпил на канара, която нищо в света не може да разклати и разбие. От това гледище целият космос е населен с разумни същества, които се различават едно от друго по степента на своето развитие. Значи няма неразумни същества в света, но има същества от ниска и от висока степен на развитие. Като наблюдавате някой човек, казвате, че е неразумен. Защо? Защото не се е изявил към вас. Този човек не е неразумен, но е затворена книга за вас. Ония, които разбират законите и силите, по които всеки човек е построен, могат да четат и от затворена книга, и да се произнасят доколко даден човек е добър и разумен. Лицето, главата и тялото на човека са книги, по които ученият чете и разбира. Човек е построен според своите вътрешни сили. Каквито са вътрешните сили на човека, така е построен неговият организъм. Когато слушате някой да казва, че ще осиромашее, ще знаете, че той е щерна, на която водата лесно се изчерпва. Обаче ако е извор, той никога няма да осиромашее. Колкото и да тече, той никога няма да обеднее. Ако пък човек е извор и съзнателно се подпуши да не дава, той сам се излага на катастрофа. Той се отбива от пътя си. Щом се отбие от пътя си, човек се излага на големи страдания. За да не се отклони от правия път на живота си, човек трябва да дава.

Когато изпадне в краен индивидуализъм, човек казва: „Знаете ли кой съм аз?“. Този човек не разбира вътрешното съдържание на думата „аз“. „Кой съм аз?“, това значи: „Аз съм извор, който тече“. Кой си ти? Ти си река, която изворът е образувал. Кой е той? Той е море, в което реката се влива. Следователно в живота на човека съществуват три важни момента: аз,

ти и той, т.е. да бъде извор, който изтича от планината; да бъде река, образувана от извора, за да тече и пои всичко, каквото срещне на пътя си, и да бъде море, в което реката се втича. Значи аз съм човекът, който извирам. Ти си човекът, който се разлива като река навсякъде, и полива, каквото срещне на пътя си. Той е човекът, който се влива в голямото море, за да вложи своя живот в него и да придобие нов живот, нови сили. Каквото и да прави на Земята, човек всякога дава и взема. Няма човек в света, когото Бог е оставил да осиромашее. Ако някой осиромашава, той сам е виновен за положението си. На всеки човек е дадена възможност да бъде извор и река, която да се влива в голямото море на живота и отново да се пълни. Който живее съзнателно и разумно според законите на битието, смърт не съществува за него. Той съзнателно заминава, а не умира. Той знае часа на своето заминаване и се прощава със своите близки. Той ги поканва на гости, разговаря се с тях и щом дойде часът му, заминава тихо и спокойно. Който живее по този начин, той не познава смърт, не познава и старост. Съзнателният и разумен човек не греша, затова и не остарява.

Съвременният човек е дошъл на Земята, за да реши една важна задача. Каква е тази задача? Да научи закона за подмладяването. Да се подмлади човек, това значи да измени своето естество. Да измени човек естеството си, това значи да мине от светското към вечното, към Божественото. Може ли да се подмлади, т.е. да измени естеството си, човек разбира вече смисъла на стиха, който Христос е казал: *Аз не ви давам, както светът дава*. Всеки трябва да се запита: „Как давам аз – като света, или като Бога?“. Ще каже някой, че не е важно как дава, но да даде нещо, да влезе нещо в кошарата. В такива случаи българинът си служи с поговорката: „По-добре да имаш един заек в кошарата, отколкото два в гора-

та“. Така е за човека, но за заека не е така. За заека е по-добре да бъде в гората, отколкото в кошарата на човека. За свинята е по-добре да бъде в гората, отколкото в кочината. За кокошката е по-добре да бъде в гората, отколкото в курника. И за птичката е по-добре да бъде в гората, отколкото в кафеза. Въпреки вярата си в Бога и в Христа, и човек изпитва страх и трепет в живота. Защо? Страхува се, не знае какво ще стане с него. И човек се намира в кошарата на своя господар – в света. От време на време този господар минава край човека, помилва го, но един ден ще дойде при него с нож в ръка и ще му каже: „Аз те отгледах и храних, аз имам право на твоя живот“. Като не може да разреши въпроса, човек стои и мълчи. Той е избрал вече кривия път на живота и иска да се примири по някакъв начин. С кривото човек не може и не трябва да се примирява. Преди да е избрал своята професия, преди да е начертал пътя си, човек трябва да е избрал същината на живота, да е намерил правия път, да е намерил и познал своята майка и своя баща. Аз не говоря за онези майки и бащи, които умират. Човек трябва да намери онази майка и онзи баща, които никога не умират.

Сега аз говоря като човек, който разглежда научно въпросите, без да имам никого предвид. Някои обаче мислят, че знаят всичко, и намират, че не е нужно да слушат какво им се говори. Като знаят толкова, нека кажат какво е отношението на среброто към Луната, към кръвта на човека и към неговия организъм изобщо. Колкото повече сребро има човек в кръвта си, толкова повече ще се ползва от енергиите на Луната. Среброто е най-добрият проводник на енергиите, които идат от Луната. Тия енергии чистят човешкия организъм. Който иска да се очисти от греховете си, той трябва да се свърже с Луната. Луната пък може да действа само върху онзи човек, който има сребро в кръвта си. Новите учени са забелязали, че когато

минава през своите фази на пълнене и празнене, Луната оказва различно действие върху среброто: когато се празни, тя произвежда върху него едно действие; когато се пълни – друго действие. Различни са реакциите между среброто и Луната в периодите на нейното пълнене и празнене.

Следователно, каквито са отношенията между среброто и Луната, такива са отношенията между златото и Слънцето. Ако човек няма злато в кръвта си, Слънцето не може да му действа. Има хора, които не могат да се лекуват на слънце. Защо? Те нямат нужното количество злато в кръвта си. Слънцето влияе още и върху интелигентността на човека. Обаче не всички хора са еднакво интелигентни, понеже нямат в организма си ония елементи, нужни за проява на интелигентността. Съвременните физиолози правят опити със секретиите, които се отделят от някои жлези на организма. Те искат да видят какво е влиянието на тия секрети върху мозъка. Забелязали са например, че една от тия жлези оказва голямо влияние върху мозъка. Отнеме ли се действието на тази жлеза върху мозъка, човек оглупява. Започне ли човек да оглупява, лекарите вземат секретию от същата жлеза на някое животно и я впръскват в кръвта на човека. Докато тази жлеза действа нормално върху организма, човек мисли право, разумно и минава за умен човек.

Като се говори върху тия въпроси, хората не могат да си ги обяснят научно, вследствие на което се разделят във възгледите си: едни от тях гледат на живота и на всички живи същества като на неща, произволно създадени; други – като на същества, създадени от една велика разумност. Първите гледат на Бога като на отвлечено същество, което няма отношение към Земята. Вторите гледат на Бога като на велика разумност и реалност. Бог е велика реалност, която изпълва цялата вселена. Докато си свързан с Него, ти Го чувстваш и животът ти се осмисля. Усъмниш ли се

в Него, Той се оттегля, скрива се някъде и ти оставаш самотен, чужд за окръжаващите, за всичко, което те обикаля. Празен е животът на човека без Бога. С Бога ли е, човек има всичко: здраве, богатство, сила, любов. Всички хора търсят любовта, без да подозират, че тя е в самите тях. Бог е Любов, а Той е скрит в човека, във всичко живо, в цялата вселена. Синът обича баща си, поради великата реалност, която е скрита и в бащата, и в самия него. Дъщерята обича майка си по същата причина. Отдалечи ли се тази реалност от човека, и любовта му изчезва. На това се дължи безлюбието между хората. Щом Бог не живее в човека, и любовта го напуска. Къде е любовта на сегашните хора – майки, бащи, учители, проповедници, управници, синове и дъщери? След всичко това човек очаква спасението си от своите ближни. Може ли да те спаси човек, който е изгубил любовта си, или който не я е проявил още?

Аз не ви давам, както светът дава. Наистина сегашните хора не дават както трябва. Който дава, не дава както трябва; който взема, и той не взема както трябва. Кой е по-умен: който дава, или който взема? По-умен е онзи, който дава. Въпреки това повечето хора гледат да вземат, а за даване малцина мислят. По този начин човек иска да надхитри природата. Той се лъже. Досега никой човек не е надхитрил природата. В края на краищата човек си е платил дълговете на общо основание, вследствие на което не е постигнал това, което душата му желае. Следва ли законите на природата, човек постига своите желания. Той се намира в положението на поета, който във всичко вижда красивата страна. Ако види едно малко кокиченце, поетът го одухотворява с перото си. За него кокиченцето се превръща в жива душа, с която той се разговаря и разбира. Истинският поет вижда живот навсякъде.

Какво представя животът? Животът не е нищо друго, освен първата девица, родена от Бога. Който

разбира живота, той е девицата, родена от Бога. Който не разбира живота, той е мъж или жена. Някой казва, че е добре да се ожени, да има жена. Жената пък казва, че е добре да се омъжи, да има мъж. Това са ограничени схващания. Добре е човек да се ожени или омъжи, за да има другарка или другар, с които да споделя радостите и скърбите в живота си. Тъй щото мислите ли за живота, гледайте на него като на чиста девица, родена от Бога. Мъжът пък е израз на любовта към девицата, която във всички случаи си остава девица. И като се ожени, тя пак девица остава. Ако след женитбата си момата не остане девица, тя не е разбрала смисъла на живота, нито е разбрала женитбата. Майката обаче представя друго нещо. Тя е служителка на природата и всякога си остава девствена. Понятието „жена“ подразбира наложница на мъжа. Докато младите моми и момци мислят, че като се оженят стават мъже и жени, те са на крив път. Това не е никакво венчаване, никаква женитба. Първото венчаване става в Рая. Когато Адам видя Ева, извика: „Тази е плът от плътта ми и кост от костта ми!“. Щом помисли така, Адам направи първата погрешка. Той не погледна на Ева като на Божие творение, дошла при него като другарка, но като на своя собственост. Какво означава думата „Ева“? Думата „Ева“ означава дъщеря на Йехова, на Бога.

Днес всички хора поддържат мисълта, че Ева е произлязла от ребрата на Адам. Това е детинско схващане. Бог е извадил две ребра от Адам, като материал за създаване на жената. Това не значи, че Ева е излязла от ребрата на Адам. Когато човек отива в някой магазин да си купи плат за костюм, можете ли да кажете, че той е произлязъл от плата? С плата човек се е облякъл само, но не е произлязъл от него. Като четете *Битие*, виждате, че в известно отношение животните имат по-висок произход от този на човека. Защо? Защото, за да създаде животните, Бог приложи

силата на Словото си. Той каза да се създадат животните, и те се създадоха. За създаването на човека, Бог взе пръст, направи от нея човек, в когото после вдъхна живо дихание. Плътският човек едва сега започва да работи за създаването на свой морал, който да отговаря на неговото развитие. Моралът на съвременния човек не отговаря още на неговото умствено развитие. В зависимост от това, което животното днес представя, моралът му е по-висок в сравнение с този на човека. Време е вече човекът на плътта да се преобрази, отново да се пресъздаде! Нова раса иде в света, която изисква нови хора, с нов морал и с нови разбирания. Казано е в Писанието, че Бог създава ново Небе и нова Земя. Ние трябва да се радваме на новото Небе и на новата Земя, които се създават, защото в тях е спасението на човека. Казано е в Писанието: *Ако се не родите изново, не можете да влезете в Царството Божие*. Човекът на плътта трябва да се роди отново, от вода и дух, т.е. от Бога. Родил ли се по този начин, той ще влезе в правия път и ще познае Бога като свой Баща.

За да влезе съзнателно в правия път на живота, човек трябва да изучи всички сили в природата, както и тия, които действат в неговия организъм. Само по този начин той може съзнателно да ги използва при възпитанието на младото поколение и при своето самовъзпитание. Човек трябва да знае какво представят светлината, топлината, електричеството и магнетизмът. Той трябва да знае състава на различните храни и влиянието им върху неговия организъм. Човек трябва да познава свойствата на своите мисли и чувства, както и тия, които идат отвън. Като знае свойствата на мислите и чувствата, той може да се предпазва от ония, които действат като бомби. Дойдете ли до мисли и чувства, които имат свойство да избухнат, не ги пипайте. Ако са чужди, не ги приемайте в себе си, оставете ги вън от вас, да не предизвикват някакво

разрушение в организма ви. Има мисли и чувства, които са в състояние да разрушат живота на човека. Какви по-страшни бомби можете да търсите от омразата, от завистта, от лицемерието? Даже и ангелите се пазят от тях. Те ги хващат внимателно, с щипци, и така ги турят настрана.

Често се говори за морал, но сегашният морал е неустойчив. Той съдържа експлозивни вещества, които всеки ден изненадват човека. Натъкне ли се на лъжата, на омразата, на завистта, човек се превръща в прах и пепел – нищо не остава от него. Какво може да допринесе този морал на човека? Военните познават добре действието на експлозивите. Те знаят, че с тях не може да се играе. Експлозивите или трябва да се изхвърлят навън, дето няма живи същества, или да се употребят в някаква война. Останат ли дълго време в складовете, един ден те ще произведат големи пакости. Ако снарядите експлодират и причиняват пакости, хората ще кажат, че съдбата им била такава. Не говорете така. Съдбата не е виновна. Вината седи във вашите снаряди. Вземете мерки или да ги употребите за някаква полезна работа, или да ги обезвредите.

Сега, като наблюдавам хората, на пръв план виждам тяхното невежество и безверие. Ще кажете, че всички хора си приличат. Не, не всички хора си приличат. Има отделни личности, които коренно се различават от обикновените хора с непробудено още съзнание. Те работят усилено върху себе си, да се освободят от ония отрицателни качества на своята нация, с чиято дреха са се облекли. Всеки човек, който е дошъл на Земята, се е облякъл с материя, взета от неговия народ. Като българи, вие носите дреха, т.е. плът, изтъкана от българска материя. Следователно като българи, вие трябва да работите върху себе си, да се освободите от ония недъзи, свойствени на българската материя или почва. Като човеци пък, всички хора имат общи задачи, да преодоляват в себе си някои

общочовешки качества. Например, като човек, никой не трябва да лъже. Истински човек е онзи, който се е отказал абсолютно от лъжата. На човека не се позволява нито бяла, нито черна лъжа.

Какво прави химикът? Като му дадат някое съединение, той първо го пречиства, да няма никакви примеси в него, и след това започва да го анализира. На всеки човек, като на химик, е дадено известно количество материя, която той трябва да пречисти и обработи. Когато пречисти и обработи материята, която му е дадена, само тогава човек може да мисли, чувства и действа правилно. Тъй щото запитате ли се какво трябва да правите на Земята, ще си отговорите: „Аз съм дошъл на Земята да пречистя и обработя известно количество материя, т.е. да я организирам. Щом свърша задачата си, свободен съм да напусна Земята, когато пожелае. Това се отнася до всички хора, а не само за едного. Значи всеки човек в един и същ момент представя три лица: аз, ти, той. Всеки може да бъде аз, ти и той. Същевременно човек се проявява и като колективно същество: ние, вие, те. В проявите на всички лица човек изучава себе си, както и своя ближен. Разумният се учи и от растенията. Например от житото човек учи закона на жертвата. Щом приемем житото като храна, чрез кръвта то прониква в мозъка ни и по този начин ни учи на закона на жертвата. Истинската жертва има за основа любовта и свободата, а не дълга и насилието. Който се жертва, той никога не умира. При това, когато се жертва, човек трябва да знае точно времето, определено за жертва. Значи не е безразлично кога трябва човек да се жертва. Казано е в Писанието, че за всяко нещо е определено време, когато трябва да стане.

Съвременните хора не спазват времето, което е определено за извършване на дадена работа, и след това се запитват защо нямат успех в живота си. Много естествено. Те не спазват закона, който определя

точно момента за всяка работа. Например, ако човек става сутрин в пет часа, работите му ще се наредят по един начин; ако става в шест часа, работите му ще се наредят по друг начин; ако става в седем, осем, девет часа, работите му ще се наредят по трети начин и т.н. Аристократите например стават след десет часа, но работите им остават все недовършени. Защо? Защото не спазват закона за времето. Съвременните хора трябва да лягат вечер най-късно в десет часа и да стават най-късно в пет часа. Ако могат да стават в три или в четири часа, още по-добре. Който иска да живее хигиенично, да бъде здрав, трябва да ляга и да става рано. Също така той трябва да се храни сутрин след изгрева на слънцето, а вечер – преди залязване на слънцето. Значи не е правилно да се храни човек след залеза и преди изгрева на слънцето. И това не е достатъчно. За да живее хигиенично, човек трябва да знае всеки ден каква храна да употребява. Например за всеки ден от седмицата е точно определено каква храна трябва да употребява човек. Съвременните учени не знаят това. Те знаят главно съставните елементи на храните, техните процентни отношения, но каква храна е определена за понеделник, каква – за вторник, за сряда, за четвъртък – не знаят. За всеки ден е нужна специфична храна. Първите човеци знаеха тази наука, но след грехопадението всичко забравиха. На тях беше определено от кои плодове да се хранят. Казано им беше да ядат от всички плодове, с изключение на плодовете от дървото за познаване на доброто и злото.

Първият човек имаше на разположение много плодове, но като сгреши, Раят се затвори за него. Със затварянето на Рая за човека, изчезна голямото разнообразие от плодове. Днес хората се хранят със сравнително по-проста и еднообразна храна от тази на първите човеци. Някои се хранят само с месо, вследствие на което заболяват от подагра. Други пък се хранят повече с боб, но и те са осъдени на същата

болест. Изобщо човек трябва да разнообразява храната си. Когато евреите бяха в пустинята, от небето падаше манна, с която те се хранеха, но не бяха доволни – искаха разнообразна храна. Манната им дотегна и те започнаха да роптаят.

Сегашните хора изразходват всичката си енергия за придобиване на храна, облекло, но не мислят, че трябва да се приготвят за служене на Бога. За всичко мислят и се суетят, но за служене на Бога не мислят. Преди всичко човек трябва да се запознае с основния закон на любовта, във всички нейни прояви. Любовта изключва всички противоречия и недоразумения, всички недъзи. Има ли някакъв недъг в себе си, това показва, че човек не е дошъл още до положението на истински човек. Разумност се иска днес от майката, от бащата, от учителите, от всички хора. Не е ли разумен, човек носи отговорност както за себе си, така и за бъдещото поколение, което излиза от него. Много от недъзите, които децата имат, се дължат на родителите. Ако майката и бащата са живели нередовно и са допускали в ума и в сърцето си отрицателни мисли и чувства, те стават причина за нещастията на своите деца. Децата възприемат техните слабости и цял живот страдат, не могат да се освободят. Каква полза имат родителите и обществото от такива деца? Те носят недъзите на своите родители, деди и прадеди и вместо да допринесат нещо ценно, те сами се разрушават. Какво можете да очаквате от дете, което не обича Бога, нито своите родители. Искате ли да свържете приятелство с някой човек, търсете такъв, който да обича първо Бога, а после себе си. Щом обича Бога, той може да обича и своя ближен.

Това са социални въпроси, които чакат времето на своето разрешаване. Когато се срещат, хората се запитват: „Женен ли си, имаш ли деца, какво работиш?“. Лесно се задават тези въпроси, но как ще се отговори? Каква полза от това, че си женен, а между

тебе, жена ти и децата ти няма никакво разбиране? Имаш жена, но другарка ли ти е тя? Имаш деца, но знаеш ли какво носят в себе си? Нито жена ти е твоя другарка, нито децата си познаваш. Да родиш едно дете по физически начин, това е лесна работа; важно е да го родиш духовно. Истинското раждане подразбира да родиш детето си едновременно в четири свята: в света на истината, в света на мъдростта, в света на любовта и най-после – във физическия свят – да се облече в плът. Това значи *роден от Бога*. Само роденият от Бога има бъдеще.

И тъй, иска ли да създаде здраво, способно дете, човек трябва да се отнася сериозно към женитбата и раждането. В древните времена, при решаване на тия въпроси, хората са се ползвали от окултните науки, специално от астрологията. Те са се допитвали до опитни астролози кога, с кого и как трябва да се оженят. Изобщо те се ползвали от астрологията при възпитанието и самовъзпитанието си. Днес малко хора се интересуват от окултните науки. Те се отнасят към тях с недоверие. Съвременните хора не подозират, че всичко е определено на човека: кога ще се роди, от какви родители, с какви дарби и способности ще разполага, при какви учители ще се учи, как ще свърши живота си и т.н. Опитният астролог може да предскаже всичко това с най-големи подробности. Какво правят някои хора? Те отварят *Евангелието*, за да видят какво ще им се падне, и четат: *Повярвай в Господа Исуса Христа и ще бъдеш спасен*. Щом прочетат този стих, те се успокояват. Защо? Защото били вярващи. Това, което те наричат вяра, ние го наричаме вярване. Като вярват в Христа, видели ли са Го? Ще каже някой, че чувствал присъствието на Христа. Чувстването не решава въпросите. Човек трябва да има ясна представа за нещата, да ги разбира в техния вътрешен смисъл. Не е достатъчно само да прочетете един-два стиха от *Евангелието* и да

мислите, че всичко знаете и разбирате. Ако си баща или майка, намясто трябва да бъдеш. Като баща или майка, ти трябва да предадеш едно от ценните си качества на своето дете. Ако си свещеник, трябва да внесеш светлина в ума на детето. Вземеш ли детето в ръце, да го кръстиш, ти трябва да имаш съзнание за този акт, който извършваш. Кръщението е свещен акт. Ако си учител, трябва да научиш ученика да мисли право и да му посочиш пътя на истината. Какво дават днес родителите, проповедниците и учителите на младото поколение?

Съвременният свят се нуждае от нов морал, от ново разбиране на живота, от нов начин за възпитание на младото поколение. Старият не трябва да казва на младите, че животът е тежък, че с труд и мъка трябва да си пробиват път, но да им покаже нов начин на работа. Нови пътища има към истината, мъдростта и любовта. Нови пътища има към живота, свободата и знанието. Човек трябва да направи крачка напред и да потърси тия пътища. Ако на едно и също място тъпче, той нищо няма да постигне. Младият трябва да знае, че животът му е написан на лицето. Както живее, каквото мисли и чувства, всичко е написано на неговото лице. Ако иска да провери това, нека се оглежда често. Намисли ли да върши някакво престъпление, нека се огледа. В очите, в линиите на лицето си той ще види това, което е намислил да прави. Преди да извърши престъплението, той може да се изправи. Щом изправи мислите и чувствата си, всякаква погрешка е избегната. Днес младите, главно влюбените моми и момци, обичат да се оглеждат. Добре е да се оглежда човек, но не само когато е влюбен. Когато момъкът и момата постигнат своята цел, те не се интересуват вече от външността си. Щом престанат да се интересуват от външността си, любовта ги напуца.

Какво представя любовта? Любовта е дъщеря на Бога – дева на живота. Който се е домогнал до тази

дева, той трябва да я пази като зеницата на окото си. Злоупотреби ли с нея, тя взема всичките си пособия и си заминава. Момък и мома, които злоупотребяват с любовта, се лишават от нея. Щом любовта ги напусне, те остават самотни, чужди на всички в света. Животът им се превръща в страдание. Ще кажете, че не сте познали любовта, че сте били неопитни и т.н. Както и да се оправдавате, любовта не може да остане при вас. Тя живее само в хармонична среда. Щом нарушите хармонията, тя се отдалечава, отива в своя свят. Дълго време ще плачете и въздишате за нея, докато отново ви посети. Тя ще ви посети, само след като научите урока си. Човек трябва да познава себе си, както и своя ближен. Това значи да познавате Божественото в човека. Познаете ли Божественото в човека, вие сте готови да влезете в положението и на най-големия престъпник. Вие ще погледнете на него като на душа, излязла от Бога, без да се спирате върху неговите грешки и престъпления. Гледате ли на човека като на душа, вие се свързвате с него и го повдигате. Гледате ли на животното като на същество, създадено от Бога, колкото и свирепостта да е, то няма да ви нападне. Ако свирепостта на животното може да бъде за вас добро, колко по-добър е от него човекът. Но кога? Когато мислите за него добре. Мислете за ближния си добре, за да прояви и той доброто към вас.

Следователно искате ли да бъдете добри, отворете умовете си за Божествената светлина, а сърцата си – за Божествената топлина. Светът се нуждае от добри хора. Както човек не може без щитовидна жлеза в организма си, така и светът не може без добри хора. Добрият човек не е нищо друго, освен щитовидната жлеза на света. Изгубят ли добротата си, хората постепенно заболяват, докато дойдат до идиотизиране. Значи доброто в човека, добрите хора дават права посока на мисълта, на бъдещата култура на човечеството. Добрите хора създават добри семейства,

добри домове. Доброто, като елемент в космоса, внася подтик във всички живи същества, във всички звезди и планети. Добрите хора са проводници на Божественото. В този смисъл те са запалки на свещения огън в човека. Без доброто, като запалка, свещеният огън не може да гори. Доброто е в сила да организира неорганизираната материя.

Сега, като знаете силата на доброто, нека всеки прояви доброто в себе си. Дали сте музиканти, художници, архитекти, учители, свещеници, проявете доброто в себе си като творческа сила, като живот. Дето доброто царува, там няма смърт. Какъв човек е този, който не може да одухотвори и освети своята материя? Този човек не е проявил доброто в себе си. Може ли такъв човек да бъде наследник на Христа? Какъв трябва да бъде човекът, който очаква наследството на Христа? Той трябва да бъде като Христа – човек на постоянна работа. Христос работеше непрекъснато. Той отправяше мисълта си към цялото човечество, към всичко живо, с цел да ги повдигне. На Христовата мисъл се гради положителното и устойчивото в сегашната култура. На Христовата мисъл се дължи и културата, която в бъдеще ще дойде. Енергията, която християнството криеше в себе си, е почти към своя край. Тази енергия е почти изразходвана. Християнството крие в себе си запасна енергия за около 1200 години още, но я държи като неприкосновен основен капитал. Ако посегне към този капитал, то е осъдено на фалит. Този капитал трябва да остане непокътнат. За да поддържа живота си, християнството трябва да бъде кредитирано. Не му ли се отпусне нов кредит, в света ще настане небивал глад и сиромашия.

Кредитът на съвременното християнство иде заедно с шестата раса. Когато шестата раса дойде на Земята, положението на християните ще се подобри. Те носят финансите. Те носят голям запас от енергия за създаване на нови форми, за което някои от сегаш-

ните хора са призвани да вземат участие. Това са хората, които ще създадат нещо велико в света. Това са хората, които ще приложат идеята за братство между човеците. Това са хората, които ще носят истината и свободата в света. Това са хората на вечния мир, на реда и порядъка в света.

2 март 1930 г., София

КАКТО СВЕТЪТ ДАВА

Призовете ги на сватба

*И тъй, идете на кръстопътищата
и колкото намерите, призовете ги на сватба.*

Матей 22:9

Важните думи от стиха са: *Призовете ги на сватба*. За да се изясни тази истина, нужни са ред положения. Изясняването на истината е подобно на рисуване портрета на някой велик човек. С една черта образ не става. Хиляди черти, безброй светлини и сенки са нужни на художника, за да нарисува образа на някой велик човек. С един удар върху камъка статуя не става. Много удари трябва да сложи скулпторът върху камъка, и то не произволни, докато излезе от него статуя.

Три неща са потребни на съвременните хора, за да се домогнат до новото, което иде в света. Те са права мисъл, добри чувства и благородни постъпки. Човек не трябва да има мисълта на адвоката. Адвокатството е точило за ума. Човек не трябва да се стреми и към мисълта на съдията. Съдията е шивач, който крои според кройките, които му са дадени. Човек не трябва да се стреми към морала на свещеника, който услужва на хората с общоприети молитви. В това отношение свещеникът е подобен на готвач. Не е лошо да бъде човек готвач, но той трябва да готви така, че клиентите му да се чувстват всякога здрави и весели. Ако те ядат това, което готвачът е приготвил, и се разболяват, готвачът не е на мястото си. Ако дрехите, които шивачът крои, не са по мерките на клиента, той не е на мястото си.

Сегашните хора се нуждаят от ново разбиране на живота и на природата. Старото разбиране носи такива противоречия, с които нищо не се постига. Било е

време, когато мостовите се правели от сламки, понеже хората са били леки. Днес, когато хората са станали милиони пъти по-тежки от миналите епохи, мостовите, през които минават, трябва да бъдат тежки, направени от здрави, железни греди. Колкото по-големи и дебели са гредите, толкова по-добре. С други думи казано: било е време, когато човек се е задоволявал с малко, но днес той се нуждае от много неща. Малкото дете се задоволява с малко храна, с малко дрехи, но колкото повече расте, храната му се увеличава, разносните за него стават по-големи. Кой е виновен за това? Растежът. Детето расте, става ученик в началното училище, после в прогимназия, в гимназия, докато най-после влезе в университета, дето разносните му са най-големи. Той иска да се развива в умствено отношение, да придобива знания, вследствие на което бащата се затруднява все повече и повече. Кой е виновен за това? Сватбата. Бащата е присъствал някога на сватба и е пожелал сам да стане действащо лице. Той се е оженил, родило му се е дете, за което днес трябва да работи, да печели, да му даде всички условия за развитие.

Какво разбираме под думата „сватба“? Под думата „сватба“ ние разбираме ново културно дело, нова епоха, в която хората от всички краища на Земята се готвят да вземат участие. Сватбата не подразбира ядене и пиене, но съединяване на две разумни същества, чрез които се проявява Божественото. Едното същество представя живота, а другото – условията на този живот. Божественото се проявява само тогава, когато животът и условията се съединят в едно цяло. Колкото по-съзнателно става съединяването, толкова по-ценни са придобивките. Ние се радваме на придобивките на живота и ги наричаме с общата дума „култура“. Те са външната страна на културата, а не вътрешната. Външните придобивки не са още истинска култура. От външните придобивки на

културата ние виждаме пътя, по който човечеството е минало. Човечеството е минало през пет раси: черна, жълта, червена, монголоидна и последната – днешната раса – бялата. Като изучавате живота, характера, проявите на тия раси, виждате грамадното различие между бялата и предшествашите раси. Като разглеждате черепа, строежа на тялото на европейца, виждате голямата разлика между него и предшествениците му. Ще кажете, че и те са души, като него. И те са души, но поставени в различни форми и при различни условия. Двама майстори взимат две дъски от най-хубаво дърво, от което правят цигулки, и започват да работят. Единият от тях може да направи цигулка от системата „Страдивариус“, която струва милиони лева. От същото дърво и другият може да направи цигулка, която струва едва стотина лева. Тъй щото не е достатъчно човек само да има мисли, чувства, душа, но важно е съчетанието между тия мисли и чувства, важно е как се изявява тази душа. Ако цигулката на някой майстор не издава добри тонове, вината не е толкова в материала, от който е направена, а в съчетанието, в строежа, който ѝ е даден. По строеж тя не отговаря на техническите изисквания на музиката. Да се стреми човек към новото, това не значи, че трябва да се откаже от старото, но всеки ден да прибавя по нещо ново към старото, да го усъвършенства. Най-после, като му се даде по-съвършена форма, то се патентова. Това става във всички занаяти и изкуства.

Съвременните хора се нуждаят от ново разбиране на живота, изразен чрез нови форми, произлезли от нови мисли и чувства. Сегашните хора имат много знания, но понякога не могат да си помогнат със своите знания. Такива примери срещаме в живота.

В един от големите европейски градове имало един прочут лекар психиатър, при когото се стичали болни от цялата околност. Той завеждал един от институтите на болницата за психично болни. Един

ден при него се явил милионер със своя умопобъркан син. Той казал на лекаря:

— Господин професоре, обещавам ви голямо възнаграждение, ако излекувате сина ми. За да не ви създава големи безпокойства, оставям двама от слугите си на ваше разположение, да се грижат за сина ми.

Лекарят приел болния и обещал на бащата, че ще направи всичко възможно да излекува сина му. Един ден болният успял да избяга от стаята си и се качил на покрива на едно от болничните здания, високо четири етажа, от където искал да скочи долу. Като видял това нещо, лекарят се уплашил и започнал да мисли какво да прави, за да застави болния да слезе от покрива. Ако турят стълба, по която да се качи някой на покрива и да свали болния, в това време той може да се хвърли оттам. Лекарят поглеждал насам-натат, търсил начин да свали болния. Около лекаря се събрали някои от психично болните, прислугата на болницата, но никой не се сещал как да бъде свален болният. Най-после един от болните казал:

— Господин докторе, макар че всички ме считат за луд, аз ще ви покажа какво трябва да направите, за да заставите болният да слезе сам. Дайте ми един трион.

Слугите веднага му донесли трион и се спрели отстрана, да видят какво ще прави. Той се приближил към зданието, взел триона в ръка и извикал към болния:

— Слушай, или слизай долу, или сега ще започна да режа зданието с триона. Зданието ще се събори и ти ще паднеш в развалините му. Като казал тия думи, той започнал да реже с триона един от ъглите на зданието. В този момент болният извикал:

— Моля, дайте ми по-скоро стълба, да слеза на земята!

Така лудият успял да свали сина на милионера от покрива на зданието.

Съвременните хора трябва да се стремят към такова знание, което сближава душите им, което ги запознава едни с други. Тази култура наричаме Божествена. Знанието пък, с което човек може да си помогне при всички критични случаи в живота, наричаме Божествено. Истинската култура създава такива отношения между хората, които и вечността не може да заличи. Когато говорим за вечността, разбираме проявите на благородното и възвишеното в света, които са без начало и без край. Вечността крие в себе си всички условия, които дават възможност на човека да постигне желанията на своята душа. Вечността съдържа всички условия и възможности за постижения. Това, което е непостижимо във временния живот, във вечността е постижимо, защото Бог живее във вечността. Затова казваме: „Непостижимото за човека е постижимо за Бога“. Човек живее във временния, в преходния живот, вследствие на което има само няколко допирни точки с вечността, с Божествения живот. Един ден, когато придобие повече допирни точки с Божествения живот, той ще го разбира добре и ще го живее. Когато бъде готов за Божествения живот, човек ще влезе в него и ще носи отговорността за постъпките си. Днес човек не е готов за възвишен живот, затова не го допускат да влезе в Божествения свят. Ако влезе в този свят неподготвен, той ще се натъкне на такива нещастия, с които не би могъл да се справи.

Разправят един интересен случай от живота на цар Соломон. Той имал добър приятел, който бил почти толкова богат, колкото Соломон. Един ден приятелят му се отдръпнал от него и престанал да го посещава. Соломон изпратил няколко от своите слуги при него, да го питат защо не дохожда вече. Най-после приятелят му сам отишъл при Соломон и му казал:

— Аз съм недоволен от теб, че при големите богатства, с които разполагаш, не пожела и на мен да дадеш нещо за спомен.

Соломон не очаквал подобно признание и казал на приятеля си:

— Наистина, досега нищо не съм ти дал за спомен, никакъв подарък не съм ти направил, но всичко това съм сторил съзнателно. Ти разполагаш със същото богатство, с което и аз разполагам. Кое е онова, което мога да ти дам, за да те задоволя?

Приятелят му отговорил:

— Материално богатство имам, не се нуждая от нищо, но аз съм лишен от духовното богатство, с което ти си надарен. Ти имаш големи знания, знаеш езика на всички животни и можеш да се разговаряш с тях. Научи ме поне на един език.

— Какъв език искаш да знаеш?

— Искам да зная езика на кучето, да разбирам какво говорят кучетата помежду си.

— Готов ли си да носиш последствията на това знание? Който знае езика на животните, ще се натъкне на големи изпитания.

— Готов съм на всичко.

— Щом е така, ще те науча да разбираш езика на кучето.

Соломон предал на приятеля си всички форми, знаци и правила за разбиране на езика на кучетата и приятелят му вече можел да разбира този език и да се ползва от него. Един ден той чул как неговите големи, изхранени кучета се разговаряли с едно малко кученце, влязло в двора им заедно със своя господар – просяк. Кученцето им казало:

— Мога ли да остана при вас, да живея по-сносен живот? Дотегна ми вече да придружавам своя господар. Той по цели дни ходи да проси и почти нищо не изкарва. Вижте, ребрата ми се четат от слабост. Кучетата му отговорили:

— Можеш да останеш при нас. След няколко дена кравата на господаря ни ще умре и ти ще се наядеш до насита.

Като чул този разговор, приятелят на Соломон заповядал на слугите си още на другия ден да занесат кравата на пазара и да я продадат. Слугите изпълнили заповедта на господаря си. Те продали кравата и предали парите на господаря си. Последният си помислил: „Чудно нещо! Защо Соломон ми каза, че ако разбирам езика на животните, ще се натъкна на нещастия? Ето, в този случай не само че нищо не изгубих, но даже спечелих нещо. Ако не знаех, че кравата ми ще умре, щях да я оставя в обора да си живее. След няколко дена тя щеше да умре и аз щях да се принудя да я изхвърля, без да получа нещо от нея“.

Малкото кученце пак посетило големите кучета, но те му казали:

— Съжаляваме, че и сега няма какво да хапнеш. Господарят продаде кравата си. Ще почакаш още малко: конят на господаря ще умре. Ела след няколко дена, ще има ядене за теб.

Като чул разговора на кучетата, господарят продал коня и си казал: „И тук спечелих“.

Кученцето пак дошло, но му казали същото:

— Съжаляваме, че и днес не можеш да си хапнеш. Господарят продаде и коня си. Още една надежда има за тебе. Тези дни ще умре господарката ни и по този случай ще има за ядене много неща. Като чул и този разговор на кучетата, господарят се ужасил и си казал: „Какво да правя сега? Жена ми ще умре. Да я продам, както направих с кравата и с коня си, не може. Как да разреша този въпрос?“. Като се видял в невъзможност сам да се справи, той отишъл при Соломон, разказал му цялата работа и го запитал какво да прави. Соломон му отговорил:

— Сега не остава нищо друго, освен да се разведем с жена си. Умрял и разведен човек е едно и също.

Мнозина постъпват като приятеля на Соломон: кравата си продават, коня си продават, но като дойдат до жена си, не знаят как да постъпят. Следователно

дойдем ли до културното или Божественото дело, което засяга човешката душа, тогава разбираме какво нещо е човекът. Само при това положение виждаме, че човек е нещо повече от ум, от сърце, от душа и от дух. Някога човек е бил ум, но сега е повече от ум; някога е бил сърце, но сега е повече от сърце; някога е бил душа, но сега е повече от душа; някога е бил дух, но сега е повече от дух. Като съберете ума, сърцето, душата и духа на едно място и получите от тях едно сложно съединение, получавате това, което наричате „човек“. Човек носи качества на ума, на сърцето, на душата и на духа заедно, но сам по себе си човек е същество, което по качества не прилича на отделните елементи, които го съставят. Той е сложно същество, със свършено нови качества от елементите, които влизат в него. Не е ли същото и в химията ? Вземате например водород и кислород, съединявате ги, и получавате вода, която има свършено различни свойства от тия на водорода и на кислорода. Вземате натрий и хлор, съединявате ги, и получавате готварска сол, която няма нищо общо с взетите елементи натрий и хлор. Какво става при съединяването на елементите, че новополученото тяло не прилича по свойства на взетите, не се знае. Навярно в съединението влиза нещо ново. Значи и за човека казваме, че е някакво ново съединение, получено от няколко елемента, но какво представя новото тяло, никой не знае. Всички изучават човека от анатомична, физиологична и психична страна, но малцина знаят какво всъщност е човек. Като дете, човек се оглежда в огледалото и казва: „Аз съм“. Той се оглежда като момък и казва: „Аз съм“. Оглежда се и като женен, и като възрастен, и като стар дядо, и все казва за себе си: „Аз съм“. Всъщност детето и дядото приличат ли си? Грамадна разлика има между детето и дядото, но въпреки това, като погледне портрета си, дядото казва: „Аз съм това“. За да каже дядото, че и като дете, и като юноша,

и като възрастен е бил все той, това показва, че в човека има нещо, което не се изменя. Външно тези образи се различават, но вътрешно има нещо, което остава неизменно. Не е важно, че човек се изменя и външно, и вътрешно; важно е да знае защо се изменя.

Когато не може да си обясни нещата, човек казва: „Такава е волята Божия“. Когато не иска да плати дълга си, казва: „Нямам пари“. Когато не иска да свърже приятелство с някого, казва: „Не те обичам“. Когато не иска да учи, казва: „Нямам разположение към науката“. Това не е оправдание. Към какво човек има разположение? Към ядене и пиене. Когато се откаже от учене, от ядене и пиене, какво остава от човека? Ако се откаже от всичко, човек трябва да се видоизмени, да приеме нова форма. Обаче за това се изискват нови условия. Има задачи, които човек трябва да реши днес, при дадените условия. Не ги ли реши още днес, той ще се намери при трудни условия. Животът е пълен със задачи, които изискват правилно решение. Не е достатъчно да кажете, че вярвате в Бога или че сте вярващ, но вярата ви трябва да бъде силна. Като приложите вярата си, трябва да имате някакъв резултат. Вярата поставя човека в правата посока на живота, но това още не е достатъчно. Като не разбират смисъла и изискванията на живота, някои казват, че освен вяра, нищо друго не им трябва. Според тях човек не се нуждае от наука, от музика, от изкуство. Не, човек се нуждае от вяра, от знание, от музика и изкуство, и от много неща още. Ако всичко се постига с вяра, какво ще кажат вярващите? Постигнали ли са всичко? Те вярват, че ще станат учени, а не са станали; те вярват, че ще забогатеят, а не са богати; вярват, че ще оздравеят, а при това постоянно боледуват. Каква вяра е тази, която няма постижения? Какво се ползва човек от вяра без постижения? Ще кажете, че с вяра по-лесно се живее. Животните нямат вяра като човека, но и те живеят като него: и човекът, и животните

имат радости. И човекът, и животното се ползват от благата на живота. И животното диша въздух, пие вода, храни се, ползва се от светлината и топлината на Слънцето, без да вярва в нещо.

За да се справи с известни мъчности, болести и изпитания, човек трябва да потърси разрешението им вътре в себе си, а не отвън. Например, ако ви дойде някаква болест, вие прибегвате до лекари. И лекарят помага, но ако човек сам не си помогне, никаква външна помощ не може да го спаси. Болестите не са нищо друго, освен низши същества, които влизат в него и започват да се размножават за негова сметка. На научен език тия същества се наричат микроби. За освобождаване на човека от тия същества, Христос казва, че това може да стане само с пост и молитва. Микробите са подобни на войска, която напада града и го разрушава. Една силна войска може в една нощ да разруши града. За тези войници Христос казва: „Този род не може да излезе, освен с пост и молитва“.

Какво представя молитвата? Молитвата подразбира връзка на човешката душа с Първата Причина. Постът пък подразбира отнемане храната на войската. Щом лишите войската от храна, тя се принуждава да отстъпи. Има прости, но естествени начини за лекуване. Който знае тия методи, той може да лекува и най-страшните болести. Например чумата, от която хората се плашат, се лекува с гореща вода. Болният от чума трябва да се отдели от здравите и на всеки час да му се дава по една чаша гореща вода. Като пие водата, серумът в кръвта, който служи за храна на микробите, се разрежда, и те постепенно престават да се размножават. През време на болестта никаква храна не трябва да се употребява. Връзката на човека с Бога представя силна динамична мисъл, която се отразява върху микробите като електрични светкавици. Така, атакувани от две страни, чрез обстрелване и чрез глад, те престават да се размножават и умират.

Достатъчно е 24 часа усилена война с микробите на чумата, за да ги заставите да излязат вън от организма. Болестите не са нищо друго, освен война на човека с низши същества. Като воюва известно време, човек постепенно се калява и става по-здрав. Болестите допринасят особено много за женствените, мекушави натури. Забелязано е, че след като боледуват известно време, те стават по-мъжествени, по-смели по характер. Мекушавите хора се поддават на болести повече, отколкото мъжествените, смели натури.

Идете на кръстопътищата и колкото намерите, призовете ги на сватба. Защо трябвало да канят на сватба хората от кръстопътищата? Защото учените, знатните, които първи били поканени, се отказали да дойдат. Тогава господарят казал на слугите си да отидат по кръстопътищата и колкото клосни, сака-ти, хроми и слепи намерят, да ги поканят на сватба. Учените и знатните видели, че не е лесна работа да се отзовеш на поканата на този велик господар. Сега и вие, в този век, сте поканени да присъствате на сватба. Сватбата е културно дело, на което ви канят да присъствате. Какво означава сватбарската дреха? Тя означава новото разбиране за живота. Ако не може да се облече в сватбарска дреха, човек не може да има нов мироглед за живота. И обратно: който не си е изработил нов мироглед за живота, не може да се облече в сватбарска дреха. Новата култура, която иде, иска хора с нови разбирания. Влязат ли със старите си възгледи и навици, господарят на света ще дойде и ще ги изпъди вън. Новата култура не приема хора със стари дрехи, със стари разбирания и със стари навици. Всеки трябва да се облече с нови дрехи и така да влезе в новата култура. Той трябва да има някаква опитност за това какво представля Първата Причина и как действа в света. Човек трябва да има някаква опитност и за великите, гениалните хора, да се свърже с тях. Всички хора говорят за Моисей, за Буда, за

Конфуций, за пророците, за апостолите, за Христа, но не са свързани с тях. Ако ги запитате къде се намират тия хора, те не могат да кажат нищо, не знаят къде са. Интересуват ли се великите и гениални хора, които са живели в далечното минало, от новата култура? Не само че се интересуват, но те са основа на тази култура. Всички възвишени и благородни души от всички раси и епохи, от всеки народ, които са работили за повдигането на човечеството, и днес продължават да работят. Моисей, Буда, Мохамед, Хермес, всички пророци, апостоли, както и Христос, и днес работят така, както са работили някога.

Апостол Павел казва: *Има тяло естествено, има и тяло духовно*. Поддумата „естествено“, Павел разбира физическото тяло на човека. Значи има хора, които живеят едновременно в двата свята: с физическото си тяло те живеят на Земята, между хората, а с духовното си тяло живеят на Небето, между възвишените същества. Вечер те събличат физическото си тяло и остават с духовното, с което посещават духовния свят. Значи те работят едновременно и в двата свята. Докато не развие духовното си тяло, човек не може да отиде в духовния свят и да разбере какво представлява той. Тази идея е отвлечена, но може да стане понятна, като си представите например цигулката. Външната форма на цигулката, дъските, от които е направена, представя физическия свят. Струните, космите на лъка, представят органическият свят. Обаче ако не дойде цигуларят, разумността в света, и не впрегне двата свята в едно, нищо не може да излезе. Чрез цигулката разумността предава своята мисъл. Чрез ларинкса си певецът също предава своята мисъл. Следователно, ако не владее физическия и органическият свят, човек не може да владее психическите сили в живота. Докато не познава добре физическия и органическият свят, човек не може да бъде господар на психическия. Той трябва да има на разположение цигулка, чрез която

да е свързан с физическия свят. После той трябва да има струни и лък, за да се свърже с органическият свят. Най-после той трябва да има артистични способности, да знае как да свири.

Съвременните хора са призвани на Земята, за да работят. Въпреки това те искат да бъдат щастливи. Ако не бъдат щастливи на Земята, поне на Небето да бъдат щастливи. Човек трябва да знае, че преди да добие щастие, той трябва да работи. На Земята ли ще бъде, или на Небето, навсякъде трябва да работи. Някои казват, че Христос ги е спасил. Ако са спасени, те сега именно трябва да работят, да служат на Бога. Да служи човек на Бога, това значи да се е отрекъл от себе си. В притчата за бедния Лазар се казва, че когато заминал за онзи свят, Лазар влязъл в лоното на Авраам. За да влезе в лоното на Авраам, той се отрекъл от себе си. Като видял Лазар в лоното на Авраам, богатият помолил Авраам да изпрати Лазар при него, да накваси малко устните му с вода. Авраам му казал, че това е невъзможно. Богатият се обърнал пак към Авраам, с молба да изпрати Лазар повторно на Земята, за да покаже на братята му как трябва да живеят. Авраам му отговорил, че това е невъзможно. Лазар е завършил своето развитие на Земята. Братята на богатия има кого да слушат. Нека приложат учението на Моисей, който им е казал как трябва да живеят. Ако не слушат Моисей, и да възкръсне Лазар от мъртвите, те пак няма да го слушат.

Всички хора искат да им се каже нещо за онзи свят. Не е важно какво могат другите хора да ви кажат за онзи свят. Всеки човек трябва сам да отиде на онзи свят, да види как е устроен той, и като се върне на Земята, да приложи това, което е видял. Онзи свят е източникът, от който излизат всички идеи. Следователно всички идеи, всички енергии, които човек носи в себе си, са донесени от онзи свят. Кой ги е донесъл? Човек сам ги е донесъл. Значи преди да слезе на

Земята, човек е живял в невидимия свят. Той е слязъл на Земята заедно с живота. Някои казват, че човек е произлязъл от клетка. Ако под думата „клетка“ хората разбират малкия живот, те са прави. Малкият живот може да създаде големия, но дали човек може да произлезе от клетка, това е въпрос, който се нуждае от доказателства. Човек е излязъл от живота. Единственото реално нещо в света е създаденият живот, с който човек е свързан. Докато човек е свързан с този живот, в проявите на неговото съзнание съществува единство. Неговите мисли, чувства и постъпки са свързани в едно цяло. Щом се прекъсне тази връзка, прекъсва се единството между мислите, чувствата и постъпките на човека.

И тъй, когато разбере малкия живот в себе си, човек може да разбере и големия. Колкото и да е малък този живот, той крие в себе си динамични сили. И кибритената клечка съдържа микроскопична енергия, но тази енергия произвежда големи резултати. Колкото и слаб и малък да е човек, той крие в себе си Божествена енергия, която го прави мощен и велик. Благодарение на тази енергия, той може да видоизмени своето съзнание. Когато лекарят помага на болния, към неговото желание да му помогне се прибавя желанието, вярата и усилието на самия болен да оздравее. Законът на вярата подразбира съединение на два ума. Искате ли вярата ви в нещо да даде резултат, два ума трябва да се съединят в едно. Ако ученикът не вярва в ума на своя учител, и ако учителят не вярва в ума на своя ученик, нищо не може да се постигне. Ако двама души, които се обичат, не вярват в ума и в сърцето си, нищо няма да постигнат. Вярата се явява като съединителна нишка в живота на човека. Любовта пък ражда живота. Без любов никакъв живот не може да се прояви.

И тъй, хората се стремят към щастлив живот, но откъде ще дойде този живот, и те не знаят. Щастieto

се обуславя от много неща. За да бъде щастлив, човек трябва да има добре устроен организъм, със здрав и добре развит мозък, със здраво сърце, здрави дробове, здрав стомах и т.н. Освен това той трябва да има хигиенично жилище, здрави и хубави дрехи, здравословна храна и др. От къде ще дойдат тия неща? Не е достатъчно само да желае тия неща, но човек трябва да знае как да ги придобие. Щастието се обуславя още от красиви, правилни отношения между родителите и децата. Днес такива отношения рядко се срещат. Мъжът иска да господства над жената със своя ум, т.е. с мъдростта. И жената иска да господства над мъжа със сърцето си, т.е. с любовта. Желанието на мъжа да господства над жената, и желанието на жената да господства над мъжа, се изразява често в най-груба форма: мъжът търси жена да му слугува, а жената търси мъж да я храни и да ѝ слугува. Щом се зароди това желание между тях, двамата губят силата си и любовта ги напуща. Любовта изключва всякакво насилие. Тя действа между хората само тогава, когато те вършат всичко по свобода, доброволно. Всеки човек има желание да бъде свободен, сам да пожелае да направи нещо за своя ближен. Заставите ли го насила да направи добро на някого, той веднага ще ви се противопостави. Няма закон в света, който може да застави някого да обича. Няма закон в света, който може да застави някого да учи, да стане учен човек. В света съществуват условия, които благоприятстват на човека да стане добър, учен, да прояви любовта си, но ако той не използва условията, нищо не може да постигне.

Идете на кръстопътищата и колкото намерите, призовете ги на сватба. Царят поканил всички културни хора на сватба, да им покаже нов начин на живот. Яденето и пиенето показват един род условия, а сватбата показва новите принципи, които идат в света. Когато хората се женят, това показва, че настъп-

ва нова епоха в света. Днес повечето хора се женят, без да знаят защо: те раждат деца, без да знаят защо; те вярват в Бога, без да знаят защо; отричат Бога, без да знаят защо. Не е лошо, че отрича или потвърждава нещата, но човек трябва да знае защо ги отрича и защо ги потвърждава. Човек трябва да бъде честен във всички свои прояви. Човек трябва да бъде честен и като вярващ, и като безверник. В какво вярва човек, не е важно; важно е, че вярващият и безверникът имат еднакви отношения към реалността на живота, както и към светлината. Тя изгрява еднакво за всички хора. Дойдем ли обаче до разбиранията на хората за светлината, те се различават. Каквито и да са разбиранията им, с това качествата на светлината не се изменят. Хората възприемат светлината по различен начин в зависимост от това дали я възприемат чрез любовта, чрез мъдростта или чрез истината. Това различие произвежда различни резултати върху самия човек.

Съвременните хора се стремят към нещо ново, без да подозират, че за да придобият новото, те трябва да минат през християнството. То е предговор към новата култура, която иде сега в света. Новата култура изисква хора, които живеят в пълно единство помежду си. Това се постига само тогава, когато дадат ход на Божественото в себе си. Когато човек се е хармонизирал, в който и свят да влезе, той лесно се справя с него. Той познава законите, които действат в света. Ако влезе в причинния свят, той разбира причините и последствията на нещата и чрез тях си обяснява противоречията в живота; ако влезе в умствения свят, той разбира законите, на които се подчинява умът; влезе ли в астралния свят, той разбира законите, на които се подчинява сърцето; най-после, ако влезе във физическия свят, той разбира добре законите, които управляват тялото, т.е. материята. Следователно такъв човек живее в нирвана – място на пълна хармония и блаженство. Щом познава законите на всички светове

и ги прилага, човек познава Бога и никога не поставя пред себе си въпроса съществува ли Бог, или не.

Като говоря за блаженство, за вяра в Бога, някои се запитват вярно ли е това, или не. Това не се доказва, но се опитва. Как ще докажете на човека, че огънят изгаря? Ако го хвърлите в огъня, той непосредствено ще опита свойствата на огъня. Днес всички хора живеят в Бога. Трябва ли да ги убеждаваме в това? Който отрича Бога, с това той изпитва хората, иска да разбере как мислят те по този въпрос. Всъщност дълбоко в себе си той вярва в Бога. Като изучавате проявите на хората, ще видите, че тъкмо тия, които минават за безверници, вярват не само в един, но в много богове. Често те биват по-суеверни от вярващите. Много писатели и поети са крайно суеверни. Те се свързват с известни часове, дни, месеци през годината или с някакви предмети, и вярват, че ако предприемат някаква работа през тия часове, дни или месеци, всичко ще им се нареди добре. Или ако напишат нещо със своето златно перо, работата им ще се нареди добре. Според мен няма безверници в света. Защо? Защото вярата е специфичен орган в човешкия мозък, без който той не може да се проявява. Въпрос остава за степента на човешката вяра, а не за това има ли вяра човек, или няма. В някои хора вярата е по-добре развита, отколкото в други. Изобщо няма човек в света, в когото вярата да не е развита. Повече или по-малко развита, но човек все вярва в нещо. Това показва, че в човека има специфичен център на вярата.

Като говорим за вярата, ние не разбираме онези повърхностни вярвания. Като се основават на своите вярвания, мнозина мислят, че докато са на Земята, ще страдат и ще се мъчат. Щом отиват на онзи свят, там ги очаква блаженство. Те са на крив път. Човек не е дошъл на Земята да страда и да се мъчи. Въпреки това хората страдат. Защо? Защото не прилагат Божиите закони. Те не уповават на Бога, вследствие на което живеят

със страх. Ако някой се простуди, веднага тича при лекар, страхува се да не умре. Децата заболяват лесно, поради това че ядат, каквото им попадне. Ако детето е плачливо, за да го заставят да не плаче, майката му дава някакъв плод – ябълка или круша, да се залъгва. Детето хапне от плода малко и ако не може да го сдъвче, стомахът му се разстройва. След това майката се чуди какво е станало с детето, че е заболяло. Няма какво да се чуди. Тя трябва да го пази от твърди храни. За да му помогне, трябва да му даде очистително. Като се очисти стомахът му, то ще оздравее. Това средство се отнася не само до малките деца, но и до възрастните. За да не се разстройва стомахът им, те трябва да ядат бавно и да дъвчат храната си добре. Ако не спазват тия правила при храненето, стомахът им ще се разстрои и след това трябва да взимат очистително, да подобрят състоянието си. Някой яде бързо, иска час по-скоро да отиде в магазина си, за да продава стоката си. Той не мисли, че като яде бързо, ще разстрои стомаха си и ще изгуби повече време, отколкото ако се нахрани спокойно. Търговецът трябва да бъде умен, да има знания, да разбира условията. Ако знае условията на живота, той ще разбира коя година е добра за търговията, каква стока да купи и т.н. Каквото предприятие и да започне, човек трябва да знае благоприятен ли е моментът, в който започва работата. Някой започва да строи къща, която струва триста хиляди лева, и разчита на своята голяма заплата. Тъкмо направи къщата, и го уволняват от служба. Ето едно неблагоприятно условие, което той не е предвидил. След това ще каже, че волята Божия била такава. Това не е волята Божия. Когато предприема някаква работа, човек трябва да познава условията, от които тя се определя. Това не значи, че човек трябва да се страхува. Ако иска да има успех в работите си, човек трябва да се освободи от своя вътрешен страх. Той се страхува да не умре, да не се мъчи. Като се е родил, човек непременно ще

умре. Като иска да постигне нещо, той ще се труди и ще се мъчи. Смъртта е неизбежна, мъчението – също, но като живее, човек трябва да живее като истински човек.

Идете на кръстопътищата и колкото намерите, призовете ги на сватба. Представете си, че един ден дойдат посланици при вас и ви поканят на сватба. Какво ще кажете? Ще се зарадвате, че ви канят на това културно дело. Ако носите в ума си идеята за Бога, как ще докажете на хората Неговото съществуване? Вие ще им говорите за Бога, за Неговите закони, а при това сами нямате вътрешна хармония, вътрешно единство. В сегашния век има около 500 милиона християни, въпреки това между тях съществуват големи противоречия и недоразумения, каквито в миналото не са съществували. Как ще си обясните тези противоречия? Противоречията показват, че между сегашните християни няма любов. Те са хора повече на догматизма, отколкото на любовта. Ще кажете, че вяра е нужна на хората. Христос не беше човек на вярата, но на любовта. Той казваше: *Ако ме любите, ще опазите моите заповеди.* Той проповядваше на хората за любовта, а не за вярата.

Следователно силата на човека седи в любовта, а не във вярата. Любовта е новото, което трябва да се приложи в света. Ние не говорим за обикновената човешка любов, но за Божията любов. Приложите ли Божията любов в живота си, вие ще бъдете здрави, силни, учени, щастливи. Човекът на любовта носи радост и мир навсякъде: и в обществото, и в целия народ. В който ден човек приеме любовта, всички противоречия и страдания в живота му ще изчезнат. Ако поетът, писателят, ученият, музикантът възприемат любовта, техните произведения ще имат сила да преобразят човека. Всеки, който прочете или чуе едно произведение, написано с любов, ще се преобрази коренно. В него ще стане коренен преврат.

Каква поезия, наука, музика е тази, която не може да преобрази човека и да го застави да направи някаква велика жертва в живота си? Какво веруя е това, което не може да събуди в човека подтик за велика жертва?

Един американец слушал някога една от ученичките на Паганини – Камила Русо – да свири, и останал толкова възхитен от нейната музика, че като излязъл от залата, бил готов на големи жертви. Той бил готов да раздаде всичкото си имане на бедни и страдащи.

Питам: не може ли всеки човек заради любовта да е готов на себеотричане? Може. Въпреки това ние не виждаме тази жертва в света. Защо хората не са готови на жертва? Защото не любят Бога. Единственият грях, който тежи върху съвестта на съвременните християни, е, че те не любят Бога. Ако християните имаха любов към Бога, щяха ли да воюват помежду си? Щяха ли да се карат, да се обиждат едни други? Ще кажете, че светът е лош, невъзможно е човек да прояви любовта си. Всеки носи отговорност за себе си. Всеки сам трябва да реши този въпрос, да люби Бога, или не. Казано е в Писанието: *Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичката си сила.* Който люби Бога по този начин, той ще се запали, ще свети и ще помага на хората. В който дом влезе и намери болни, той ще ги излекува. Човекът на любовта повдига падналия, лекува болния, възкресява мъртвия, обнадежда обезнадеждения. Изобщо, дето е любовта, там царува велика хармония. Единственото нещо, което може да обедини хората, да осмисли живота им, това е любовта. Обикне ли Бога с всичкото си същество, човек е постигнал идеала на своята душа. Той знае защо е дошъл на Земята и защо живее.

Каквито и философии да се развиват, хората се нуждаят от едно – те трябва да бъдат духовно здрави. Само духовно здравите хора могат да бъдат свързани помежду си. Само духовно здравите имат обща основ-

на идея, върху която градят своя живот. Тази основна идея е любовта към Бога. Любовта към Бога подразбира любов към всички и любов към Единния. Дето любовта е поставена за основа на живота, там всички въпроси се разрешават правилно. Любовта разрешава всички лични, семейни, обществени, научни и общочовешки въпроси. Дето любовта царува, там са истинските образци на живота. Любовта ражда живота. Какво е животът? Много мнения съществуват по въпроса за живота, обаче ще се спрем върху едно от тях. Казва се, че животът е движение. Оттук животът може да се уподоби на водата, едно от свойствата на която е движението. Водата е в постоянно движение, благодарение на което запазва чистотата си. Следователно докато човек не придобие свойството на водата, той не може да бъде чист. Чистотата е качество и на мъжа, и на жената.

Съвременните хора се делят на мъже и жени, според формата, която им е дадена. Това е криво разбиране на въпроса. И докато хората се делят на мъже и на жени, никой не може да влезе в Царството Божие. Друг е въпросът, ако хората се делят не на мъже и жени, но на принципи: мъжки и женски принцип, или на положителен и отрицателен полюс. Апостол Павел е казал: *Нито мъж без жена, нито жена без мъж могат да влязат в Царството Божие.* Той нямал предвид формите мъж и жена, но принципите. Докато са на Земята, хората могат да се делят на мъже и на жени, да образуват отделни царства, но стане ли въпрос за влизане в Царството Божие, там нито мъжът, нито жената могат да отидат сами. Мъжът и жената трябва да се съединят в едно, и така да се явят в Царството Божие. Първоначално Бог е създал един човек, само една форма, която съдържа-ла двата принципа – мъжки и женски. Впоследствие е станало отделянето на единия принцип от другия, т.е. поляризирането на човека. Каква форма е дадена

на индивидите, не е важно; важно е всеки индивид да бъде човек.

Следователно в лицето на когото и да е, не трябва да виждате формата мъж или жена, но човек. Докато някой мисли за себе си, че е мъж, той иска да прояви господарството си отвън. Докато мисли, че е жена, ще иска да господарува отвътре. Ако мъжът и жената слугуват на подобните си, те губят своята сила и свобода. Престанат ли да слугуват на себеподобните мъже и жени, те придобиват силата и свободата си. Единствената сила, която освобождава хората от вековното заблуждение, мъжът да очаква щастие от жената, и жената – от мъжа, това е истината. Истината носи свобода на човечеството. Жената става рано сутрин, очаква на мъжа да донесе нещо за готвене. Мъжът отива на пазар и донася едно прасенце. Жената погледне прасенцето, усмихне се доволно и казва: „На мястото си е този мъж“. След това тя изчиства прасенцето, измива го, осолява го, туря в тавата кисело зеле и праща прасенцето на фурната. Като се върне мъжът от работа, вижда прасенцето на масата, но вече преобразено. Той започва да яде и доволен се усмихва на жена си, като си казва: „Добра е тази жена, знае да готви“. Пред добре опеченото и зачервено прасенце мъжът е доволен от жената, и жената – от мъжа, но това е временно доволство. За миналото и това е било добре, но настоящето изисква друг живот, други отношения. Временното доволство е създало гробищата. Временното доволство е признак на старата култура. В старата култура умират годишно по 40 милиона души, ежедневно – по 109 589, а всеки час – по 4566, всяка минута – по 76, и всяка секунда – по двама-трима души. След всичко това старата култура иска да оправдае броя на тия жертви с лозунга: „Такава е волята Божия“. Не, волята Божия не е такава. Казано е в Писанието: *Бог не благоволи в страданията и смъртта на човека.*

Казано е в Писанието: *Ако се не родите от вода и дух, не можете да влезете в Царството Божие.* Казано е още: *Бог е Любов.* Да се роди човек от вода и от дух, това значи да се роди от Бога, който е Любов. Тази любов именно искаме вие да опитате. Обикновената човешка любов сте опитали и като деца, и като юноши, и като мъже, и като жени, и като млади, и като стари. Сега трябва да опитате любовта като вода и като дух. Сега трябва да познаете свойствата на водата и на духа, за да станете граждани на Царството Божие. Когато познаете Бога като Любов, във всички Негови прояви, само тогава ще се освободите от страданията и мъчнотиите в живота. Докато не познаете Бога като Любов, дълго време още ще страдате и ще се мъчите.

Христос е казал на учениците си: *Ако не се отречете от себе си, от своя живот, не можете да бъдете мои ученици.* И до днес още се проповядва законът на жертвата, на себеотричането. Законът на жертвата е разумен живот. Има смисъл да жертва човек, но разумност се иска от него. Ще кажете, че човек трябва да жертва живота си. Как ще жертва живота си, когато още не го е проявил? Ще кажете, че човек трябва да жертва стария си живот. Какво разбирате под думите „стар живот“? Стар живот не съществува. Когато говорите за живота и го делите на стар и нов, вие трябва да разбирате какво всъщност е животът. Когато Христос говори за вечния живот, Той разбира възвишения, красивия, съвършения живот. Който придобие този живот, той познава Бога и Го вижда навсякъде: в камъните, в тревите, в цветята, в насекомите, в животните, в хората – във всичко, което живее. Който познава Бога, и реките, и моретата му отварят път да мине. Така е минал и Моисей през Червеното море. Как ще обясните този факт? Каквито обяснения и да дадете, те ще бъдат далеч от истината. Само онзи може да даде обяснение на този факт, на когото реките и моретата се разделят на две и му правят път да мине.

Ще кажете, че това е заблуждение. Не, факт е това. За човека на любовта и най-дълбоката река може да се пресуши, да се раздели на две, да му отвори път.

Целият свят е построен върху закона на Любовта. Достатъчно е човек да се свърже със Слънцето на живота, да възлюби Бога с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила, за да може и най-обширният океан да му стори път. За човека, който люби Бога, и звярът става приятел, и Слънцето, и водата, и вятърът, и облаците му се усмихват. Вярно ли е това? Това са факти, опитани и преживени. За човека на Любовта, и водата на Ниагарския водопад може да спре. Ще спре за известно време, и отново ще продължи. Ако един луд може да даде ум на един виден професор, как да заставят друг луд да слезе от покрива на няколко етажно здание, колко повече може да направи един напълно здрав и разумен човек.

Като ви се говори по този начин, това не значи, че трябва да омаловажите вашите знания и вярвания, но трябва да ги превърнете в злато, да имат цена при всички условия. Какъв смисъл има да придобивате знание, което един ден ще се обезцени толкова много, че няма да заслужава да се запише в някоя книга. Възлюбете Господа с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичкото си сърце и с всичката си сила и вложете капитала си в банката на Неговата любов. Светът се намира пред голяма катастрофа и който има капитал ще го загуби. Всички човешки банки ще фалират, и животът на хората ще се обезсмисли. Затова Христос казва: *Събирайте съкровищата си в небето, дето крадец не влиза, нито молец и ръжда ги изядат.* Някои хора и досега още разчитат на своя капитал, вложен в банките. Те не знаят, че ще дойде ден, когато парата ще се обезцени толкова много, че с милиони не ще могат да си приготвят един обяд.

Призовете ги на сватба! Съвременните хора, добри и лоши, са повикани вече на сватба, да участ-

ват със своите нови, сватбарски дрехи. Сватбарските дрехи представят знанието, което днес се придобива. Новото знание ще дойде за онези, които любят Господа. Това знание ще освободи човечеството от ограниченията, в които се намира. При тези условия човек ще придобие всичко, каквото желае. Той ще има син и дъщеря, каквито желае; той ще има жена, каквато желае; той ще има приятел и учител, каквито желае. С една дума, каквото пожелае, ще има. Това означават думите: *Преди да попросите нещо, ще ви се даде*. Значи който люби Бога, ще получи благословението Му преди да е попросил нещо от Него. Наистина няма по-велико нещо за човека от това, да има Един, на когото да разчита във всички случаи на живота си. Той знае, че при всички изпитания, този, Единният ще му проговори: „Не бой се, аз съм с тебе“. Когато Христос чу тия думи, Той каза: *Господи, в Твоите ръце предавам духа си*. Стреси ли Христос, като предаде духа си в ръцете на Бога? Не само че не стреси, но се благослови. Тази е причината, задето днес Христос служи за образец на 500 милиона християни. Един ден те ще тръгнат в Неговия път с всичкия си стремеж и сила, ще станат истински християни. В това ще се види силата на Христа. Жертвата, която Христос направи за човечеството, не може да не даде своя плод. Освен тия 500 милиона християни, има още много, които ще се изявят в бъдеще. В Индия има много християни, които не са се изявили. Много хора има, които са родени християни. На тях не трябва да се казва да вярват, те са повярвали вече, но трябва да изявят любовта си към Онзи, който ги е родил.

Идете на кръстопътищата и колкото намерите, призовете ги на сватба. Някой пита: „И аз ли съм призован?“. Всички хора са призовани на сватба. Някои искат доказателства, да се убедят, че наистина са призовани, а други не се нуждаят от доказателства. Какво доказателство ще дадете на човек, когото сте поканили вече на сватба? Ще му сложите да яде

– нищо повече. Какво доказателство ще даде професорът за своето знание на студента? Като му предаде една лекция. Какво доказателство ще даде майката на детето си, че го обича? Като го накърми и измие. Какво доказателство ще даде богатият на бедния за своето богатство? Като му помогне в трудните моменти на живота. Какво доказателство ще даде лекарят на своя болен? Като го излекува. Следователно, ако не можете да повярвате в малкото, което някой човек прави за вас, по никой начин не бихте повярвали в голямото.

Призовете ги на сватба. С тези думи Христос се обръща към всички хора и ги кани на сватба, но те искат от Него дарби, знания, сила, за да оправят света. Да се мисли, че светът може да се оправи със сила, с дарби и знания, това е погрешно схващане. Божията Любов е в състояние да оправи света и да внесе в него новата култура. Само любовта е в сила да преобрази света. Ако човек не вярва в любовта на Бога, която е създала целия космос, всички слънца и планети, всички живи същества, нищо не може да му помогне. Ако той не се убеди в силата на любовта, никоя друга сила не може да го изведе на прав път. Ако човек не вярва в любовта, която повдига и облагородява, и не се предаде в нейните ръце, той не може нищо да постигне. Човек трябва да мине през огъня на любовта, за да се пречисти. Щом се пречисти, страданията го напущат. Кога синът се страхува от баща си? Когато греши. Щом престане да греши, страхът изчезва. Той става тих и спокоен. Ако обича баща си, синът няма да греши. Той вярва в любовта и разумността на баща си и не се страхува от него. Страхът се обуславя от невежеството. Само невежият се страхува; онзи, който познава и разбира нещата, не се страхува.

Сега ви говоря за страданията, за страха, за невежеството, без да имам предвид вашите знания и разбирания. Това не значи, че не сте постигнали нищо. Вие имате много знания, но те трябва да се проверят. Проверката става чрез изпит. Всички хора ще бъдат

подложени на изпит, както подлагат учениците, за да проверят знанието им. Като издържат последния си изпит, ще получат диплом за завършено образование. Страданията в света показват именно това, че всички хора минават през изпити, за да завършат учението си и да получат диплом. Който работи и учи добре, той ще свърши матурата с отличен успех.

Съвременните хора се нуждаят от силна, съзнателна вяра. Те трябва да бъдат смели и решителни, да не се страхуват от мъчнотиите и страданията. Какъв смисъл има вярата им в Бога, като любов, като мъдрост, като истина, ако те сами не прилагат любовта, мъдростта и истината в своя живот? Щом сте призвани да участвате в новата култура, вие трябва да вярвате в професорите, които ще ви изпитват. Ако обичате Бога и вярвате в Него, колкото и строги да са, те няма да ви скъсат. За да издържите изпита си благополучно, вие трябва да служите на един господар, а не на двама. Служите ли на двама господари, непременно ще пропаднете на изпита.

На съвременните хора е дадена великата задача да бъдат носители на Божественото, което е създало света и което ще го оправи. Който е носител на Божественото, знае, че за Бога няма нищо невъзможно. Като знаете това, не отлагайте нещата. Дръжте в ума си мисълта, че има Един, който ви люби, и когото вие любите. В името на Единния работете както за своето благо, така и за благото на своите ближни. В името на Единния отзовете се на поканата, с която сте призвани на сватба. Преди две хиляди години Христос ви е поканил на сватба, а днес и аз ви каня. Каквито и да сте, добри или лоши, отзовете се на тази покана. Сложена е трапеза за всички. Щом сте поканени на сватба, ще има ядене и пиене, песни и музика. След това ще започнете работа за новата култура.

9 март 1930 г., София

С благодат и истина

Пълен с благодат и истина.

Йоан 1:14

С благодат и истина. Във всяко живо същество в природата има един вътрешен, неопределен стремеж. Какъв е този стремеж, този подтик в природата, не се знае, но въпреки това той съществува. Този вътрешен стремеж в човека наричаме Божествено начало. Когато изгубят вътрешния неопределен импулс в себе си, хората изгубват смисъла на живота, вследствие на което се втвърдяват, стават недоволни и започват да търсят външно богатство, външна слава. Колкото по-големи са богатството и славата им, толкова повече се товарят. Ако човек е красив повече, отколкото трябва, красотата му ще бъде товар.

В един княжески палат имало слугиня, която била много грозна. Тя чувала, че в света съществуват красиви хора и затова често поглеждала през прозорците на палата, дано види някой красив човек. Който я виждал, ужасявал се от грозотата ѝ и казвал: „Какво страшилище! Каква грозота!“ Тя чувала всичко това и страдала, плачела, молела се на Бога да направи нещо с нея, за да стане красива. Най-после Бог чул молбата ѝ и изпратил един ангел да се всели в нея, да ѝ предаде малко от красотата си. Щом влязъл в нея, ангелът ѝ предал малко от своята красота и тя, за учудване на хората, станала красива. Кой как минавал край двореца и виждал слугинята на някой прозорец, извиквал с радост: „Колко красива е тази мома!“. Колкото била нещастна майката на грозната слугиня, толкова щастлива била майката на тази красива мома. Хората се интересували да знаят кои са майката и бащата на

С БЛАГОДАТ И ИСТИНА

грозната мома, но още повече се интересуваха от майката и бащата на красивата мома. Кой били бащата и майката на грозната и на красивата мома, това сами можете да разрешите. Всички момци, царски и княжески синове, които минавали край палата, в който слугувала красивата мома, влюбвали се в нея и предлагали ръката си. Обаче на красивата мома било забранено да се жени. Тя отказвала на всички момци. От скръб, че не могат да се оженят за нея, те започвали да плачат. Момата се радвала на красотата си, а те плачели. Когато била грозна, тя плачела, а те минавали край палата и се смеели на грозотата ѝ.

Какво виждаме от този пример? Тук ясно се вижда законът на смените: когато един скърби, друг се радва. После става обратното: първият се радва, вторият скърби. Докато е на дървото, ябълката се радва на своята красота. Щом влезе в стомаха на човека, тя изгубва красотата си и започва да плаче. Като влезе в мозъка на човека и се превърне в мисъл, ябълката отново почва да се радва. Когато се измие с чистата, кристална вода на планинския извор, човек се освежава, става чист и започва да се радва. Обаче водата губи чистотата си. След време водата на извора се пречиства, а човек става нечист. Докато дрехите на човека са нови, той се радва, че е добре облечен. Щом овехтеят, той е недоволен от тях и не ги обича. Ако дрехите никога не овехтяват, човек не би пожелал да ги поднови. Следователно, ако момата не беше грозна, никога не би се молила на Бога да я направи красива. Чрез грозотата тя развива в себе си ценни качества, които не би могла да развие при красотата.

Какво представя грозотата? Грозотата представя греха в живота. Няма по-страшно нещо от грозотата; няма по-голяма грозота от греха. Значи грозотата на хората се дължи на греха. Някои казват, че няма грозота в света. Щом няма грозота, няма и грях. Така ли е всъщност? И в най-красивите работи се крие нещо

грозно. И най-светлите неща произвеждат тъмнина. Слънцето, източник на най-голямата светлина, произвежда чернота. Ако два-три месеца наред се излагате на слънчевите лъчи, кожата ви ще почернее. Това не трябва да ви обезсърчава. Радвайте се, че сте почернели. Почерняването показва, че Слънцето може да ви лекува. Хора, които не почерняват от Слънцето, не могат да се лекуват от него.

Когато говорим за красотата и за грозотата, вие трябва да ги разбирате правилно. Не е въпрос за красотата и за грозотата, нито за знанието и за невежеството. Когато говорим за знанието, подразбираме богатството. Казано е, че знанието е богатство. Знанието и богатството се придобиват. Обаче това, което се придобива, същевременно се губи. Следователно те са преходни неща. Можете ли да кажете, че знанието и богатството са ваша собственост, щом ги губите? Не е ваша собственост това, което се губи и придобива. Ваша собственост е само това, с което се раждате. Това, което придобивате впоследствие, не е ваше. Ако човек става учен впоследствие, неговата ученост е присадка на живота му. Какво знаем за присадките? Присадката не е съществено качество на дървото. Щом се отчупи присадката, дървото проявява своето първично естество. В това отношение културата, цивилизацията, религията, етикециите са външни присадки към човешкия живот. Даже и змията, която се отнася жестоко със своите жертви, обича музиката. Тя обича жабешката песен и под звуците на тази песен хваща жабата за крачето и цяла я гълта. Значи разположението на змията към музиката е присадено, не е качество на нейното естество. Защо жабата кряка, когато змията я хване за крачето? Защото става някаква промяна в живота ѝ, главно в нейното съзнание. Същото става и с човека, когато кракът му се парализира. Даже и да не усеща болка, човек започва да плаче и да пъшка. Защо? Защото кракът е тясно свързан със съзнанието

му. Всяка промяна, която става в ставите на човека, се отразява и върху съзнанието му. Понеже кракът на човека е свързан с добродетелите, а те – с духовния живот, затова човек не трябва да изкълчва краката си. Всяко нарушение на здравословното състояние на един от удове на човешкия организъм произвежда вътрешна дисхармония в него. Органите на човешкия организъм са създадени от известни добродетели. Следователно всяко заболяване на някой от органите в човешкия организъм оказва влияние върху онази добродетел, която го е създала.

Като знаете това, вие можете да си обясните на какво се дължи стремежът на човешката душа. Всеки човек се стреми към развитие на своите добродетели. Като развива добродетелите си, едновременно с тях човек развива и своите органи. Не може ли да се развива, човек е недоволен от себе си, от окръжаващата среда, от живота. Благодарение на вътрешното недоволство, човек има условия да минава от една форма в друга, като фази на живота, и да се развива. Волът не трябва да бъде доволен от своите рога, конят – от своите копита, свинята – от своята зурла, слонът – от своя хобот. Ако слонът се освободи от хобота си, той е прогресирал; обаче ако е доволен от положението си и не измени формата си, той е останал в застой. Всяко същество, което се намира в застой, поддържа старата философия, че като е дошло на Земята, трябва да си поживее, да си хапне и пийне, докато един ден напусне Земята. Щом напусне Земята, всичко се свършва с него. И човек мисли по същия начин. И той казва, че като умре, животът се свършва. Хората умират, погребват ги, но никой човек не се е вгледал критично в положението на умрелия, да види колко е смешен. Смешно е положението на умрелия. И след всичко това този умрял човек го погребват с големи почести. Няма по-смешни хора в света от умрелите. Въпреки това, който отиде в дома на мъртвеца, веднага става

сериозен. Докато бил жив, всички го подбутвали. Щом умре, веднага хората около него взимат сериозен вид. Докато банкерът е жив, всички негови длъжници се плашат, не искат да чуят името му. Като умре и остави завещание, в което прощава дълга на длъжниците си, всички стават сериозни, започват да мислят кое го е заставило да прости дълга им. Те започват да говорят добре за него, да изнасят неговите добродетели.

Пълен с благодат и истина. Човек все трябва да бъде пълен с нещо. С какво трябва да бъде пълен? Със знание, със сила, с богатство? Ако е пълен със сила, човек ще замяза на бомба, която всеки момент може да експлодира. Ако е пълен със знания, според думите на апостол Павел, човек е осъден на възгордяване. Не е лошо човек понякога да се възгордява. Под думата „гордост“ англичаните разбират достойнството на човека. Да бъде човек горд, това значи да има достойнство. Често гордостта се изиявява като болезнено състояние на човешката душа. Това болезнено състояние наричаме „честолюбие“. За да бъде горд, човек трябва да има съответстващи добродетели. Изобщо всяко качество, всяка добродетел, която човек сам си приписва, или другите му я приписват, трябва да отговаря на действителността. Например каже ли някой за себе си, че е учен, той трябва да има знания, които да отговарят на неговата ученост. Каже ли някой за себе си, че е силен, той трябва да прояви силата си. Можете ли да наречете силен човек този, който не е в състояние да носи поне 20 килограма товар на гърба си? Кажем ли, че човек трябва да има достойнство, подразбираме човек, който е пълен с благодат и истина.

Благодатта и истината представят вътрешна връзка на човека с Бога. Има ли тази връзка, той всичко може да придобие. Казано е, че никой не е видял Бога. Ако видите Бога, ще бъдете щастливи. Щом не можете да Го видите, не можете да бъдете щастливи.

Важно е Бог да живее в човека. Защо е необходимо това? За да люби. Ако Бог живее в човека, той може да люби и да се радва на всичко живо. Любовта стои по-високо от щастието. Любовта включва щастието в себе си. Всички хора искат да бъдат щастливи, без да подозират, че щастието е външна проява на любовта. Вътрешният смисъл на живота се заключава в това именно, да дадете възможност на Бога да живее във вас. По кой начин Бог ще живее в човека, не е определено. Не питайте как може Бог да живее във вас, но приемете тази идея като дадена. Това е аксиома, за която не са дадени никакви доказателства. Философите имат по нещо дадено, върху което поставят основата на своето учение. Като дойдем до математиците, и те изхождат от нещо дадено. За тях единицата е даденото. Те казват, че всичко произлиза от единицата. Ако разглеждате единицата като символ, това не е вярно; обаче ако я разглеждате като живо нещо, което се дели като клетката, вярно е, че от единицата произлиза всичко. Тя се дели на две, всяка половинка се дели пак на две – образува се числото четири и т.н. Както от клетката се образува целият организъм, така от единицата се образуват всички числа.

Сега да оставим настрана числата, като отвлечени величини, понеже нямат нищо общо със сегашния живот на хората. При дадени условия всеки човек се нуждае от нещо специфично. Например болният се нуждае от здраве, нещастният – от щастие, отчаяният – от любов, която ще осмисли живота му. Ние не говорим за любовта на пукнатата стомна, от която всичко изтича навън. Ние не говорим и за любовта на здравата стомна, от която водата лесно може да се изчерпи. Ние говорим за любовта на извора, който постоянно дава и никога не се изчерпва. Всеки трябва сам да определи към коя категория се отнася, т.е. каква е неговата любов: любов на пукнатата стомна, на здравата стомна, или на извора. По този въпрос аз

нямам думата. Всеки от вас е форма, чрез която любовта се излива.

Пълен с благодат и истина. Когато сърцето на човека е пълно с любов, животът има смисъл. Когато душата на човека е пълна с истина, той е глава на Словото. Казано е в Писанието: *Глава на Твоето Слово е истината.* Главата на човека дава начало на нещата. Значи всички хора се движат в посока на истината. Къде е посоката на истината, никой не знае. Въпреки това всички се стремят към тази неопределена посока. Когато астрономите изучават небесните тела с помощта на телескоп, те определят приблизително посоката на една или на друга звезда, но къде точно се намира тя, не знаят. По тъмните и светли линии в спектроскопа, както и от разстоянието на линиите една от друга, учените определят още на какво разстояние се намират звездите от Земята. Ако линиите в спектроскопа стават по-широки, тялото се приближава към нас; ако стават по-тесни, тялото се отдалечава. Оттук вадим заключението: ако разумността ви се увеличава, вие се приближавате към истината; ако разумността ви намалява, вие се отдалечавате от истината. Ако душата ви се пълни с любов, вие се приближавате към истината; ако душата ви се изпразва от любовта, вие се отдалечавате от истината.

И тъй, ако живее съзнателно, човек може да измени посоката на своето движение и по този начин да се приближи или отдалечи от истината. Има неща, които оказват влияние върху съзнанието на човека, като го помрачават или просветляват. От него зависи да се поддаде ли на тяхното влияние, или да не се поддава.

Когато два образа, две противоположни мисли или чувства влязат в ума на човека, той става разсеян. Всеки човек, млад или стар, може да се разсее. Даже учени хора се разсейват. Един виден професор по математика, чиито лекции се отличаваха с голяма

дълбочина и красноречие, от време на време ставал разсеян, мисълта му се разкъсвала. Кога ставало това? Когато вниманието му се спирало върху една от неговите студентки. Щом студентката отсъствала от аудиторията, лекцията на професора вървяла гладко, без никакво раздвояване на мисълта. Когато студентката присъствала, орбитата, по която се движела мисълта на професора, се привличала от едно чуждо тяло, вследствие на което ставало никакво изместване в мисълта му. Това изместване в мисълта на професора предизвиквало известна пертурбация в неговото съзнание. В дадения случай умът му се пълнел с мисли, които не хармонизирали с предмета, който преподавал.

Пертурбации в мисълта стават и с духовни хора, със светци. Във времето на първите християни един от последователите на Христа се предал в служене на Бога и постигнал голяма чистота и святост. Около него се събирали болни, страдащи хора, на които помагал. Болни лекувал, страдащи утешавал. По-голямата част от деня той прекарвал в молитва. Един ден при него се явила млада, красива мома, която внесла раздвояние в мисълта му. Тя била болна и той се заел с лечението ѝ. Понеже употребявал много време за нея, той връщал някои болни, намалил молитвите си и си казал: „Не е нужно човек да употребява много време за молитва, трябва да помисли малко и за красивия свят около себе си“. Неусетно той се раздвоил в себе си, вследствие на което станало огъване в мисълта му. Не е лошо, че се огънал, защото с огъването той открил в себе си известни прояви, които по-рано не познавал. Като излекувал момата, той разбрал, че без нея не може да живее. Останел ли без нея, животът му се обезсмислял, нямал какво да прави. Някои ще се чудят как може светец да тръгне след една мома и да забрави задължението, което е поел към Бога. Ако в живота на този светия има нещо неестествено, той непременно ще се отклони от пътя си. Какво ще

кажете за ангели, които с първото слизване на Земята се оплитат в мрежата на някоя красива мома и не искат вече да се върнат на Небето. На колко ангели орбитата се е огънала! Не е лесен животът на Земята. Велико училище е Земята и за прости, и за учени. Колко ангели ще срещнете днес, облечени с фракове, с модерни шапки и обувца, с бастун в ръка, разхождат се из големите градове. И те са забравили, че някога са били ангели, дошли на Земята да се учат.

Като говоря така, някои вярват в думите ми, някои не вярват. Всеки е свободен да вярва или да не вярва. Важно е какъв е Божественият план. За някои това е лошо, за други – не е лошо. От човешко гледище някои работи са добри, а някои – лоши. Важно е какво е мнението на разумния свят. Знае се причината защо светията е напуснал работата си и е тръгнал след момата. Знае се също защо ангелът останал на Земята. От човешко гледище вие казвате, че този е добър, онзи не е добър. Обаче човек няма право да се произнася за незавършените работи. Светът още не е завършен. Човек още не е съвършен. Как можете тогава да се произнасяте за незавършени и несъвършени неща? Има случаи в живота, когато една лоша постъпка влече след себе си друга лоша. Погрешката на светеца седи в това, че той тръгнал след момата. Той ѝ направил добро, и тя се влюбила в него. Какво от това, че се влюбила в него? Със своята любов тя го отклонила от пътя му. Ще кажете, че светията не трябвало да прави добро на красивата мома. Понеже момата го оплела, не трябвало той да я лекува. Трябвало ли да дадете пари на някой сиромаш, който иска да купи огнестрелно оръжие, за да убие с него човек? Трябвало ли да дадете пари на някой пияница, за да се напие, да отиде у дома си, да бие жена си и децата си? Има случаи, когато човек не трябва да прави добро. Не лекувайте красива мома или красив момък, които ще ви отклонят от правия път. Не давайте пари

на сиромаш, който мисли да убива, нито на пияница, който се връща у дома си да бие своите близки.

Следователно прави добро само на онзи, който има съзнание; прави добро на живия, а не на мъртвия; прави добро на онзи, в когото Бог живее! Ще кажете, че Бог живее във всички хора. Ако е така, правете добро на всички. Сега аз ви говоря като на хора, които разбират нещата, които имат знания. Не е въпрос да измените своите възгледи. Дръжте възгледите си, но бъдете разумни. Ако се греете на слънчевите лъчи, това не значи, че трябва да измените възгледите си за слънцето. Вие можете да мислите за слънцето каквото искате; важно е обаче да бъдете разумни, да се ползвате от неговите лъчи. Не можете ли да използвате слънчевите лъчи, вие се лишавате от благото, което те носят в себе си. Неразумният живот лишава човека от благата, които очаква.

Дръжте в ума си мисълта за Божественото начало, което е вложено във всеки човек, като сила, която може да го спаси от злото в света. Като знаете това, работете върху себе си, да събудите Божественото съзнание, да бъдете спасители сами на себе си. Не можете ли сами да се спасите, злото ще разруши формата, в която днес живеете. Дълго време трябва да чакате, докато съградите нова форма, в която да продължите живота си.

В една легенда за създаването на света и за първите човеци се говори за желанието на Луцифер или сатаната да се състезава с Бога. Като видял Небесната дева, създадена от Бога, Луцифер се влюбил в нея и пожелал да я открадне. Като знаел, че Бог е създал цялата вселена, Луцифер решил да скрие от Него своя план за открадването на Небесната дева. Той успял да реализира плана си, заради което бил изпъден от Рая. И до днес Луцифер не може да се върне на Небето. След създаването на първите човеци, Бог създал втори свят, в който били поставени да живеят Адам и Ева. Доколко са верни тия легенди, това е въпрос, на който предстои на изучаване.

Коя е причината за грехопадението на първите човеци? Причината за първия грях е непослушанието и користолюбието. Това виждаме в живота и на съвременните хора. Като се влюби, човек иска да завладее любовта. Ето защо, когато любовта посети човека, той трябва да бъде свободен от всички пороци. Човекът на любовта трябва да има широко съзнание, да разбира нещата правилно. Всеки, който не може да разбере основното, как да служи на Бога, той не може да се домогне до любовта. Само любещият човек може да служи на Бога. На кой Бог трябва да служи човек? Ние не говорим за онзи Бог, в името на когото се вършат престъпления. Ние говорим за Бога на любовта, който гледа снизходително към всички хора, към техните погрешки и им показва правия път в живота. Казано е в Писанието, че Господ се разкалял за създаването на човека. Обаче това е човешко схващане. Бог е Любов, която не се изменя, вследствие на което Той никога не е променил отношенията си към човека. Каквото и да е направил и каквото и да прави човек, Бог всякога се отнася към него с любов. Когато хората мислят, че Бог се гневи, всъщност те се гневят. Като грешат, те се гневят на себе си за собствените си погрешки. Погрешките на хората се дължат на техните желания. Желанията им са техни деца. Не постъпват ли по същия начин и децата със своите родители? Като не могат да задоволят желанията си, те питат родителите си: „Защо ни родихте?“.

И тъй, за да не греши, човек трябва да мисли право. Ще кажете, че можете да мислите както искате. Това не е разумно. Човек трябва да мисли право, а не както иска и каквото желае. Като човек, ти си длъжен да мислиш право, да прилагаш истината и любовта в живота си. Само при това положение можеш да бъдеш щастлив. Който люби, той има живот в себе си. Вие трябва да знаете, че щастието почива върху живота. Една от проявите на щастливия живот е здравето. Щастлив човек е онзи, на когото всички органи са

здрав. През целия си живот той не се оплаква от никаква болка. Ще кажете, че всеки човек е осъден на остаряване. По какво познавате, че някой човек е стар? По белите коси, по изпадалите зъби, по прегърбването и т.н. Според мен има стари хора с черни коси и млади – с бели коси. Не е важно дали косите са черни, или бели. Косата на човека трябва да бъде светла. От всеки косъм на човека трябва да излиза светлина. Който се приближи до този човек, трябва да чете на тази светлина като на свещ. Това значи да бъде човек светещ, да пръска светлина навсякъде. Кой не обича светещия човек? Когато светещият човек влезе във вас, всичко наоколо ви е светло; излезе ли въвн от вас, вие изпадате в мрак и тъмнина. Идеалът на всеки човек е да даде място на светлия човек в себе си. Чуete ли някой да казва, че е тъмно в съзнанието му, ще знаете, че светлият човек го е напуснал. Страшна е тъмнината, когато светещият човек отсъства. Непоносими са страданията при отсъствието на светещия човек.

Пълен с благодат и истина. Кога човек е пълен с благодат и истина? Когато светещият човек присъства в него. Ако светещият човек присъства във вас, той ще ви създаде отлична глава и стройно тяло, с добре развити външни и вътрешни органи. Добре, хармонично построена глава е тази, в която никаква отрицателна мисъл не прониква. Тази глава ражда само светли и прави мисли. Такъв човек е свободен от всякакъв страх. Защо? Защото любовта живее в него. Казано е, че любовта изпъжда страха навън. Дето любовта отсъства, там страхът присъства. Страхливият постоянно мисли за живота си, да не го изгуби. Кой човек досега е запазил живота си чрез страха? Именно страхливият човек губи живота си. Който не се страхува и уповава на Бога, той продължава живота си.

Един селянин от търновските села отишъл на лечение в търновската болница. Станала някаква инфекция на крака му, заради което се обърнал към

лекарите за помощ. Като го прегледали, те се произнесли, че трябва да отрежат крака му до коляното, за да предпазят от инфекция целия организъм. Селянинът бил смел, безстрашен човек и казал на един от лекарите:

— Господин докторе, аз не давам крака си. Ако Бог иска жертва от мене, цял се давам, но по никой начин не давам само единия си крак.

— Тогава ще умреш.

— Ако е въпрос за умиране, предпочитам да умра, отколкото да се явя при Бога с един крак.

След тези думи той взел патерицата си и напуснал болницата. Като се върнал в селото, той започнал да се лекува по начин, какъвто знаел, и след шест месеца бил съвършено здрав. Той се явил при лекарите, да им покаже, че е здрав и жив. Като видели, че се движи свободно и с двата крака, те останали учудени. Защо оздравял този селянин? Защото уповавал на Бога. Той повярвал, че Бог е в състояние да го излекува съвършено, без никаква операция, и не се излъгал във вярата си.

Един млад момък свършил университет, но инфектирал палеца на едната си ръка. Той бил много страхлив. Като не могъл сам да си помогне, той отишъл в една болница, да се покаже на лекарите. Лекарите му казали, че за да не се заразят и останалите пръсти, палецът трябва да се отреже. Колкото и да се страхувал от операции, най-после се съгласил да отрежат пръста му. Той не вярвал в Бога, вследствие на което нямало на кого да уповава. Лекарите пристъпили към операцията, отрязали палеца му. Скоро след това се инфектирал и втория пръст. Лекарите отрязали и него. Така се инфектирали пръстите един след друг, после цялата ръка, докато един ден трябвало да излезе от болницата без ръце. Този млад човек се страхувал да не осакатее. Ако е въпрос за осакатяване, по-добре да осакатее с вяра, отколкото със страх.

Пълен с благодат и истина. Кога човек може да бъде пълен с благодат и с истина? Когато има вяра в Божественото. Ако в малките изпитания и страдания в живота човек не може да покаже, че има вяра и любов към Бога, къде е неговата сила? Ако вие сами не можете да си помогнете, да се освободите от страданията си, къде е вашата сила? Вие притежавате грамадна сила, но не съзнавате това. Вие сте подобни на слона, не разбирате каква сила криете в себе си. Като не съзнавате силата си, не можете да я употребите намясто. Представете си, че завързвате слон с конец за един дъб. Същевременно вие внушавате в ума на слона мисълта, че ако мръдне малко, конецът ще се дръпне силно и ще откъсне хобота му. Слонът се уплашва и не смее да се мръдне, да не се скъса хобота му. По едно време едно малко дете се отправя към слона и започва да го глади по гърба и да му казва:

— Моля ти се, качи ме на гърба си, да ме разходиш малко.

— Не мога. — отговаря слонът. — Вързан съм здраво до този дъб, не мога да се мръдна. От малкото помръдване хоботът ми ще пострада.

— Аз имам сила да скъсам конца. Ако ме дигнеш на гърба си, ще скъсам конца. — отговорило детето. Слонът се мръднал, за да повдигне детето, и конецът се скъсал.

Съвременните хора се намират в положението на вързания с конец слон и понеже са наплашени, че ако мръднат на една или на друга страна, ще пострадат, те седят с години вързани на едно място. Бог им казва: „Ако приемете любовта в ума и в сърцето си, аз ще скъсам веригите, които ви ограничават, и вие ще бъдете свободни“. Щом се освободите, вие ще възприемете великите блага на живота. Ако не знаете, че освободението ви седи в любовта, вие казвате като индусите: „Работите ни в този живот не вървят добре, но при следващото прераждане всичко

ще тръгне по-добре. Тогава ще работим съзнателно“. Колко прераждания се минаха, и вие все обещавахте, че в бъдещото прераждане ще се изправите. Колко възвишени и благородни желания сте отложили все за бъдещото прераждане. Колкото пъти и да се прераждате, ако не дойде любовта, нищо не можете да постигнете. Прераждането е условие, т.е. момент, в който Божията любов може да се прояви. Любовта не зависи от времето, нито от външните условия. Любовта иде от контакта на човека с Бога. Любовта се предава чрез вътрешен тласък, чрез вътрешен импулс. Който се поддаде на този вътрешен импулс в себе си и създаде здрава връзка между Първичната причина и своята душа, той ще се измени коренно. Всички, които вървят по пътя на истината, и са пълни с благодат и истина, имат особен строеж на главите и на лицата си. Като погледнете главата на някой човек, добре развит в умствено, духовно и физическо отношение, ще видите, че той е работил върху себе си, вследствие на което между очите, носа, брадата и ушите има известна съразмерност. Лицето изразява вътрешният живот на човека. Ако чрез лицето си човек не може да прояви своя вътрешен живот, той не може да има никакви отношения към външния, видимия свят. Ако детето не заплаче, майката няма да му даде храна. Първият импулс на детето към ядене иде отвътре, както и импулсът на семето за поникване.

Човек трябва да прави малки усилия, а не големи. Малките усилия дават сигурни резултати. Резултатите зависят от вярата. Вие вярвате в Бога, но вярата ви е слаба. Вярата ви не е нито като на ангелите, нито като на светците. Например вие се нуждаете от пари. Отивате при един banker, но той отказва, не иска да ви обслужи. Вие веднага се обезсърчавате и не искате повече да търсите пари. Защо се обезсърчавате? Вярата ви е слаба. Посетете 99 банкери, докато един от тях ви обслужи. Все ще се намери един banker, който ще

ви даде пари назаем. Нещата в живота и в природата са строго определени. Вие трябва да намерите онзи банкер, който е определен да ви обслужи. Който ви обича, само той може да ви даде пари; ако някой не ви обича, нищо не може да ви даде.

Като не разбират законите, мнозина мислят, че нещата стават произволно. В произволните неща няма любов. Там ще срещнете най-големите нещастия. Слушате някой да казва: „Да си направя една каквато и да е къща; да придобия богатство по какъвто и да е начин; да се ожения за каквато и да е жена“ и т.н. Така не се разсъждава. Така не се живее. Какво ще се ползвате от каквато и да е къща? Какво благо ще ви донесе богатство, придобито по какъвто и да е начин? Какво щастие очаквате от жена, която случайно сте срещнали? Жената ще се оплаква от мъжа, мъжът – от жената, децата – от родителите си и т.н. Каква женитба е това?

Какво разбирате под думата „женитба“? Как трябва да се женят хората в бъдеще? В бъдеще, когато шестата раса дойде на Земята, кандидатите за женене ще се подготвят специално. Те ще отидат на Небето в специална школа за обучение на кандидатите за женитба. Ще прекарат в това училище десет години. Като свършат този курс, ще ги изпратят на Земята, дето могат да встъпят в брак. Който няма диплом от този университет, няма право да се жени. Това се отнася до бъдещата култура, а не за сегашната. Днес нещата вървят по стар начин. В бъдеще, когато момата и момъкът се оженят, в момента, когато са най-щастливи, ще дойде делегация от Венера да вземе жената. Мъжът ще остане на Земята, а жената ще отиде на Венера. Те ще въздишат един за друг, но при щастлив живот, при красиви отношения. И сега хората въздишат едни за други, но при нещастен живот.

Това, което ви говоря, е хипотеза, а не теория, защото не сте го опитали. Един ден, когато се уверите

в думите ми, ще разберете какво означава истинската женитба. Ако човек въздиша за нещо смислено, разбирам. Мнозина въздишат, защото са изгубили нещо ценно. Кой човек не търси изгубената любов? Кой човек не търси разумна, любеща душа? Смислът на живота седи именно в това, да намериш онзи, който те обича и когото обичаш.

Пълен с благодат и с истина. Кога може човек да бъде пълен с благодат и истина? Когато религиозният и научният живот на хората коренно се преобразят. Със сегашните си възгледи за живота хората не могат да постигнат нищо. Изменят ли възгледите си, те ще видят каква магическа сила крият в себе си.

В Ню Йорк, при един богат американски banker, известен с голямото си скъперничество, отишла една млада мома да иска помощ. Като я видял, той веднага станал от мястото си, ръкувал се с нея, погледнал я в очите и казал: „Госпожице, на вас мога да дам още този момент 50 хиляди долара“. Тя взела парите, благодарила, усмихнала се и напуснала кантората му. Като видели това неговите приятели, веднага го запитали: „Какво стана с теб, че отвори сърцето си така широко?“. Той им отговорил: „За пръв път в живота си срещам такава мома. Тя ми вдъхна доверие. От нея лъхаше такава мекота, от очите ѝ излизаше такава светлина, които никога няма да забравя. Чувствам, че моето сърце се отвори за всички хора. От днес ще бъда внимателен към всички бедни и страдащи. Тази мома външно нищо не ми даде, но отвори сърцето ми. Какви ли проповеди не съм слушал в църквите, но сърцето ми оставаше затворено. Обаче как можа тази мома да ме преобрази, и аз не зная. От този момент аз съм нов човек, ще живея по нов начин“.

Казвам: радвайте се, ако само с ръкуването си можете да отворите сърцето на скъперника и да получите 50 хиляди долара. Ще кажете, че това е грешно, неправилно, неестествено и т.н. Аз бих желал всички

хора да бъдат толкова грешни, че само с едно ръкуване да отворят сърцата на скъперниците. Днес хората се ръкуват, но не се преобразяват от това ръкуване. Защо? Те не са дошли още до онази магия, до онази вътрешна сила в себе си, която може да прави чудеса. Някои се ръкуват с един пръст, други – с два, с три и т.н., но пак нищо не постигат. Има начин, по който хората могат да се ръкуват. Има определено време, когато хората трябва да се ръкуват. При това, ако ръката ти е много студена, много гореща или много влажна, не се ръкувай. С какво ще се препоръча човек, ако не даде израз на Божественото, което е вложено в него? Ако човек не може свободно да изнесе онази красота и любов, които са вложени в него, за какво е дошъл на Земята? Ако човек не може да изнесе вътрешното знание, което е вложено в него, какъв смисъл има животът му? Истинското знание едва сега се открива на човечеството. Това, което учените досега са казали, е предисловие на онова, което в бъдеще предстои да се открие. Ще дойдат истинските учени на Земята, да донесат положителното знание за живота. Умовете и сърцата на хората се подготвят вече, за да разберат великите проблеми на живота, скрити в самото битие. Ако умът и сърцето на човека не са подготвени за възприемане на великото знание, те ще се пръснат.

Един знаменит астроном искал да проникне в центъра на вселената, оттам да разгледа нещата. За тази цел той дълго време се молил да му се даде тази възможност. Един ден Бог казал на един от служителите си: „Вземи този учен астроном на крилата си и го понеси в пространството, като му оставиш човешкия ум и човешкото сърце, за да види как ще се справи с положението си“. Ангелът го понесъл в пространството. Астрономът наблюдавал всичко с интерес. Те минавали от една планета на друга, от едно слънце на друго, докато най-после Земята напълно изчезнала

от техния поглед. Те потънали в някаква бездна, а пред очите им се движели системи след системи. Така изминали дни, месеци, докато най-после астрономът запитал ангела:

— Моля ти се, още много ли ще пътуваме?

— Та ние сме едва в началото.

— Но аз вече не мога да издържам. Чувствам, че сърцето ми ще се пръсне, а умът ми ще се обърка. Искам да се върна на Земята, нямам повече сили.

Ангелът го послушал и го върнал на Земята. Като се видял в леглото си, астрономът спокойно въздъхнал и казал: „Тази работа не е за моя ум, не мога да издържам“.

И тъй, когато човек дойде до положение да не може повече да издържа, той се намира пред прага на реалността. Това, което човек не разбира и не знае, е истината. Именно в неразбраните неща ще намерите истината, а не в разбраните – обикновените, т.е. всекидневните неща. Представете си двама души, от които единият е богат, но скъперник, а другият – беден, последен сиромаш. Защо единият е богат, а другият – сиромаш? Богатият е турил парите си настрана, на никого нищо не дава, мисли само за себе си. Сиромашът пък, каквото имал, раздал на бедни и страдащи. В края на краищата богатият има пари, но приятели няма; сиромашът пари няма, но приятели има. Кой от двамата е на прав път?

Мнозина се стремят към богатство, но не знаят, че то може да отнеме живота им. Колко богати са пострадали от разбойници в горите! За да спаси живота си, богатият трябва да раздаде всичкото си имане на бедни. Един богат търговец бил нападат от разбойническа банда. Като претърсили всичките му джобове и не намерили нищо, те казали:

— Защо не носиш пари в себе си?

— Носех много пари, но преди вас ме срещна друга банда и взе всичко, каквото имах.

Като чули това, разбойниците хукнали да гонят първата банда, да разделят парите помежду си. По този начин търговецът спасил живота си.

Христос казва: *За да влезе в Царството Божие, богатият трябва да раздаде всичкото си богатство на бедните.* Кое богатство трябва да раздаде богатият? Краденото богатство, т.е. онова, което е придобито по нечестен начин. В широк смисъл на думата крадено богатство наричаме онова, което не е придобито по закона на любовта. Това богатство внася съблазън в човешкия живот и става причина за пропадането на стотици и хиляди хора. Имате ли такова богатство, раздавайте го. Задържите ли го за себе си, то ще стане причина да ви оберат, даже и живота ви да отнемат. Богатството ви не трябва да изкушава хората. В романа „Клетниците“ от Виктор Юго, имаме добър пример с епископа. Когато Жан Валжан откраднал свещника му, и стражар го довел при епископа, за да пита негов ли е свещникът, последният спокойно отговорил: „Свещникът е мой, наистина, но аз му го подарих“.

Питам: от ваше гледище кое богатство е чисто, т.е. получено чрез закона на правдата? Който има такова богатство, ще го тури в касата си, ще я затвори добре, но няма да я заключи. Всеки, който се опита да краде от тези пари, нищо няма да спечели. Каквото открадне, ще се върне на мястото си. Откъдето е взето това богатство, там се връща. Всяка монета, излязла без позволение на своя господар, сама се връща в касата. Излезе ли с позволение на господаря си, тя не се връща вече назад. Ще кажете, че това е невъзможно. За невярващите е невъзможно, но за вярващите е възможно. Дали вярва човек, или не вярва, нещата се проверяват в живота. Всяко несправедно богатство се губи и намалява, а праведното расте, увеличава се, но никога не се губи. Това е една велика истина. За да придобие тази истина, човек трябва да посвети живота си в служене на Бога.

Пълен с благодат и с истина. Благодатта представя онова велико, положително знание, което човек трябва да придобие. Истината пък подразбира съвкупност от всички разумни закони, към които човешката душа се стреми. Онзи, който е пълен с благодат и с истина, има еднакви отношения към всички хора. Няма ли еднакви отношения към всички хора, той не е пълен с благодат и с истина. За такива хора се казва, че нямат човешки отношения. Често слушате да се казва, че човек за човека е вълк. Така ли е в същност, или не, оставяме този въпрос настрана. Защо вълкът е станал вълк, мечката – мечка, змията – змия? Има причини, които са заставили вълкът да стане вълк. Кога е станало това? За да отговорим на този въпрос, трябва да се върнем към онзи първичен живот, в който се е явило нещо дисхармонично. Като знае причината на тази дисхармония, човек може да се освободи от страданията. Не я ли знае, той става роб на условията. Щом е роб на условията, той е осъден на големи страдания. Ще кажете, че вълкът всякога е бил вълк; мечката всякога е била мечка; змията всякога е била змия. Възможно е да е така, но защо казват, че човек за човека е вълк? Има нещо вярно в това твърдение, но не абсолютно вярно. Онзи, който беси хората, минава за вълк. Онзи, който чупи костите на хората, минава за змия. Като обвие човека, змията го стиска и чупи костите му.

Всички хора трябва да носят в себе си една свещена идея за човека, която се изразява с думата „човеци-на“. Ние трябва да изявяваме Божественото начало в себе си като любов, която има за цел да внесе мир в отношенията на хората. Като видим един човек, ние трябва да се радваме на присъствието му около нас. Трябва да се радваме и на всичко живо около нас.

Един млад момък, който учеше във Варна, разправяше една своя опитност. Той казваше:

— Случи се нещо в моя живот, което ме доведе до пълно отчаяние. Между близките си не срещях никакво съчувствие, бях сам в живота. Един ден отидох да се разходя край морето и започнах да мисля: трябва ли още да живея, или да туря край на живота си? Времето беше мрачно, облачно, нито един слънчев лъч не се виждаше на хоризонта. Като разсъждавах за смисъла на моя живот, една част от небето се разкри и няколко слънчеви лъчи си пробиха път. Аз погледнах към тях и нещо светна в ума ми. В това време отнякъде долетя една малка мушица, която кацна на лицето ми и започна да лази. Всяко нейно движение ми се отразяваше особено приятно и внасяше топлина в сърцето ми. Мракът в съзнанието ми се разсея и нещо меко, топло изпълни душата ми. Като гледах тази мушица, мислех си: ако тази малка мушица може да се справи с положението си, колко повече аз мога да направя това. От този момент разбрах, че има нещо велико в света, за което трябва да се живее. Така животът ми се осмисли.

Днес по целия свят, особено в Америка, има религиозни общества, които наброяват много членове. Те записват колко членове са се обърнали вече към Бога. Как става това обръщане? Човек може да се обърне към Бога по различни начини. Първото обръщане подразбира вземане на права посока в живота. Няма по-велик момент за човешката душа от този именно, да се обърне към правата посока на живота, която външно никой не вижда. Как познавате, че някой човек се е обърнал към Бога? Който се е обърнал вече, той придобива вътрешен мир и спокойствие. Ако срещнете такъв човек, вие изпитвате голяма радост и веселие. Той мяза на извор, който постоянно блика. В който дом влезе, той носи благословение.

Едно е нужно на съвременните хора: да възлюбят истината. Като възлюбят истината, те ще повдигнат мисълта си, ще облагородят сърцето си, ще възпри-

емат Божията любов. Това значи да дойде Божието благословение върху човека. Това не значи, че човек няма да страда, но страданията му постепенно ще изчезнат. Любовта преобразява нещата.

Ще кажете, че всички сте били млади, знаете какво нещо е любовта. Това е въпрос, който трябва да се доказва. Всички сте били млади, някои от вас и сега сте още млади, писали сте любовни писма, но кажете ми: има ли едно от вашите писма, което да е вярно? Колкото любовни писма съм чел, нито едно от тях не е вярно, т.е. не отговаря на изискванията на любовта. В писмата възлюбеният и възлюбената се наричат божества, ангели и т.н. Какво божество е това, което умира? Какво божество е това, което огладнява? Какво божество е това, което има нужда да учи, на което пътищата са къси? Оставете тези божества настрана.

Като говоря по този начин, аз не засягам принципа, не засягам любовта, а нейната форма, т.е. изразът, с който си служите. Подбудата на любовта е правилна; любовта, като принцип, във всички хора е една и съща, но изразът ѝ не е верен. От когото и да излиза, любовта е все любов, но методите, чрез които се изявява, са различни. В изявяването стават погрешки. Тъй щото, ако трябва да изявите любовта си, ще изберете най-хубавия метод, който е най-близо до истината.

Като казвам, че младите правят погрешки в изявяване на своята любов, това не значи, че трябва да се връщате назад, да станете отново млади и така да изправите погрешките си. И старият може да изправи погрешките на младия. Младостта и старостта са два полюса, чрез които човек се възпитава. Има нещо, което стои по-високо и от младостта, и от старостта. Кое е това? Ако е въпрос за състоянията на в света, няма по-високо състояние от това да бъдеш цар. Обаче ако отидеш на Небето, там има по-висше състояние от царското. Най-висшето състояние на Небето е да бъдеш Син Божи. За да бъдеш Син Божи, ти трябва да

имаш Божията любов в себе си. Христос казва: *Както ме Отец възлюби, така и аз ви възлюбих*. На друго място Христос казва: *Не се моля само за вас, но и за онези, които ще повярват в бъдеще*.

И тъй, ако човешката душа не е пълна с благодат и с истина, както изворът – с вода, какво понятие може да има човек за живота? Човек стои и си задава въпроса как ще прекара утрешния ден; как ще се справи с негодите и страданията на живота; как ще се справи със смъртта, която всеки ден го дебне. Да се занимава човек с такива въпроси, това означава неразбиране на живота. Единственият въпрос, който заслужава внимание, е въпросът за любовта. Какво нещо е любовта? Любовта е свещеният огън на живота. Когато слънцето изгрява, ние имаме предвид служенето на ангелите. Слънцето изпраща светлината и топлината си по целия свят, като символи на мъдростта и на любовта. Мъдростта представя мъжкия принцип в света, а любовта – женския принцип. Светлината е мъжкият принцип, а топлината – женският. Чрез светлината се проявяват всички светли, разумни същества и предлагат услугите си на хората. Чрез топлината пък се проявяват всички възвишени, любящи души. Ако не разберете езика на тия същества, те си заминават, а вие започвате да скърбите, че сте изгубили нещо ценно. Отворете прозорците си, да влезе повече светлина през тях; измийте ги добре и влезте в разговор със съществата на светлината и на топлината.

Ще запитате как е възможно да не виждате тия същества. Много естествено. Вие виждате портрета им, но не виждате самите тях. Представете си, че виждате моя образ, нарисован с бои върху платно, и по цели часове седите над него да го гледате. Най-после вие се влюбвате в моя образ и казвате: „Аз познавам този човек, виждал съм го“. Какво сте разбрали от него? Реален образ ли е той? Представете си, че същият образ, но жив, всеки ден ви изпраща по един

хляб по слугата си. Вие не виждате човека, но получавате хляба, който ви изпраща. Кой от двамата е по-реален: образът, нарисуван на платно, който всеки ден гледате, или човекът, когото не виждате, но от когото всеки ден получавате по един хляб? Казвате, че образът на платното мяза на живия човек, когото не виждате. Никаква връзка не съществува между образа на платното и живия човек. Образът е символ, едно слабо подобие на реалния, на действителния човек. Значи всяко нещо, което не говори, не мисли, не чувства, не действа, не е реално. Например вие гледате картини, които представят Христа на молитва в Гетсиманската градина, и казвате: „Колко хубаво се е молил Христос!“. Според мен Христос никога не се е молил така, както е представен. Това е идея на някой художник. Така се молят на Запад. Някъде представят Христа на молитва, както турците се молят. Никога Христос не е падал на колене във време на молитва. На колене стоят само учениците, които не знаят урока си. Не поставяйте Христа в такива положения и пози, на които не разбирате смисъла. И разпятието на Христа не е представено както трябва. Някои рисуват Христа разпнат на висок кръст. За да стигнете тялото Му, трябва да се качите на стълба. Други пък рисуват кръста по-нисък, тялото било едва на половин метър над земята. Кое от двете положения е по-вярно, не се знае. Когато описват страданията на Христа, важно е да се каже, че Христос е страдал, а дали кръстът е бил висок или нисък, не е важно. Вярно е, че Христос е бил разпнат на кръст и е минал през големи страдания. Както и да рисуват разпятието на Христа, важно е, че Той е минал през големи, интензивни страдания, без да се поколебае в убежденията си.

Най-героичната проява на Христа виждаме в момента, когато Той хвърли кръста и каза: *Дотук го носих аз. Оттук нататък вие ще го носите*. Това беше велик жест, с който Христос искаше да каже:

„Аз, човекът Исус, мога да нося страдания. Вие можете да прободете сърцето ми, но ще знаете, че обичам истината, защото за нея съм дошъл, и никога няма да изменя на убежденията си. Пълен съм с благодат и с истина и мога да издържа на всичко“. Какво правят сегашните хора? Всеки гледа да стовари страданията си върху другите, те да ги носят. Не, всеки сам ще изнесе страданията си, ще понесе своя кръст и когато го разпнат, ще каже: „Свърши се вече! Предавам духа си в ръцете на Бога“. Не си правете илюзия да мислите, че Христос ще слезе с колесница от Небето, да ви вземе и да ви заведе направо в Рая. Това не може да бъде. Кой царски син е взел за невеста някоя грозна, проста мома, от която всички да бягат? Всеки страхлив човек, който не иска да носи страданията, който не иска да приеме любовта, е грозен. Той не може да влезе в Царството Божие. Това не значи, че оттам не го искат, но няма условия да влезе. Той трябва да бъде готов за Царството Божие. Там приемат красиви души, в които се е вселил някой ангел, които са готови да служат с любов и с истина.

Съвременните хора се нуждаят от велик идеал, чрез който да станат силни, да се откажат от присадките на старите разбирания и вярвания и да приемат онова верую, което е вложено в душите им. Който носи истината в себе си, той никога не може да произнесе името Божие напразно. Обаче щом се намери пред голямо изпитание или страдание, той казва: „Велики Господи на вечността, заради Теб съм готов да понеса всички страдания и изпитания“. Това е една магическа формула, с която можете да си служите. Някой чете *Евангелието*, изучава го и си казва: „Чудно нещо, защо Христос не ми говори? Защо не ми се явява?“. За колко моми може да се ожени царският син? Ако е решил да се жени, царският син може да избере само една мома. Ако няма намерение да се жени, той ще остане в положението на девата и за

никоя мома няма да мисли. Той ще помага на всички моми, но за никоя няма да се жени. Следователно Христос се е предал в служене на Бога и в Негово име помага на всички страдащи; няма защо специално да се изявява на този и на онзи. Щом стане въпрос за женитба, мнозина казват: „Защо да се не жени човек? Защо бяга от щастието си?“. Питам: ако девицата се е оженила за своята девственост, т.е. за чистотата, трябва ли да се развенчава? Чистотата е първият ѝ мъж. Трябва ли да напуска първия си мъж и да се жени за втори? Къде е логиката тук? Какъв смисъл има праведният, светията да слиза на Земята, за да се жени? Има смисъл светията да слезе на Земята, да се жертва за цялото човечество, да раздаде богатството си на всички хора, но няма смисъл да се жени. И да се ожени, той не може да направи жена си щастлива. Кой мъж досега е направил жена си щастлива? Или коя жена е направила мъжа си щастлив? Това не значи, че любовта е лошо нещо, но идеята, която е вложена в женитбата, е изопачена, вследствие на което се внася известна дисхармония в живота. Вие трябва да разрешавате въпросите принципно, да се ръководите от Божествения принцип на нещата. Божественият принцип трябва да взима участие в областта и на ума, и на сърцето, и на волята. Божественото е всякога чисто. Ако нещо не е Божествено, в него има примеси. Примесите трябва да се изхвърлят навън. Всяко нещо, което служи за повдигане на човечеството, за неговото благо, за повдигане на човешкия ум, на човешкото сърце, на човешката воля и за съграждане на човешкото тяло, е от Бога. Всяко нещо, което няма предвид благо на цялото човечество, както и на отделните индивиди, не е от Бога.

И тъй, вярвайте в Божественото начало в себе си. Стремете се да обичате всички хора, не в сегашните им прояви, но като души. Откривайте великото и красивото в човека, както бижутерът различава

скъпоценните камъни от обикновените, и ги продава скъпо. Най-малкият проблясък на душата в човека е скъпоценен камък. Намерете този камък, турете го на мястото му и отдайте му нужната цена. Това значи да повдигнете човека. Във всички хора се проявява душата, отчасти или напълно. Затова именно Божественото начало в човека иска да се прояви, да спаси душата му от непоносими страдания. Не може ли да се справи с тия страдания, човек изпада в безлюбие и се ожесточава. Щом се ожесточи и огрубее, човек започва да върши престъпления и казва: „Аз не вярвам в никакъв Бог. Не вярвам, че Той съществува, докато не Го видя“. Ако Го види отвън, той може да бъде щастлив, но временно. Защо само временно? Защото няма любов в себе си. Ако Бог живее в човека, той има любов, той всякога ще бъде щастлив. Любовта е магическа пръчица, с която се разрешават и най-трудните житейски въпроси. За да придобие любовта, човек не трябва да се безпокои, но да се освободи от своите вътрешни заблуждения. Докато се безпокои и съмнява, човек не може да се домогне до истината и любовта. Щом се успокои и повярва във великото начало, което го е изпратило на Земята, човек ще придобие нов възглед за живота, нова светлина и ще разрешава въпросите си правилно, с любов и с истина. Тогава и окръжаващите ще изменят отношенията си към него.

Казано е в Писанието: *Когато пътищата на човека са богоугодни, Бог го примирява с враговете му.* Значи, достатъчно е човек да изправи отношенията си към Бога, за да изправят и окръжаващите отношенията си към него. Ние не искаме да заставим хората да вярват в Бога, но искаме всички да се ползват от Божествената светлина и топлина, от знанието и от свободата. Всеки може да бъде гражданин на Царството Божие, доколкото му са дадени възможности, и никога да не остава на едно и също положение. Той трябва да знае, че пред него има много области, в

които трябва да проникне. Затова именно сегашното предстои на промени. Сегашните форми трябва да се изменят. Ако човек не е в сила да измени тялото си, своя ум, своето сърце, той не може да се развива. Време е да се създаде нов тип човек.

Какви трябва да бъдат новите социални възгледи и закони? Новите възгледи изискват нови хора, които са готови да се откажат от насилието, от лъжата, от лицемерието, от користолюбието. Щом се освободят от тия отрицателни прояви, хората ще пожелаят естествено да приложат Божиите закони в света. Това е задача на човешката душа. Някои очакват спасението си отвън някъде. Не, спасението на човека иде от слънцето. Щом изгрее слънцето, огън ще има по цялата земя. Не изгрее ли слънцето, и огън няма да има. С други думи казано: спасението на човека иде от Бога. Ако цялото духовенство не стане носител на свещения огън на любовта, никакво спасение не може да се очаква; ако всички майки и бащи, братя и сестри, учители и ученици не са носители на свещения огън на любовта, никакво спасение не може да се очаква.

Новият живот е пред вратата на всички хора. Той хлопа и очаква да му се отвори. Онези, които са готови за този живот, трябва да отворят вратите си и да го приемат. Новият живот ще произведе вътрешен преврат в хората. За тях е казано в Писанието, че ще минат от смърт в живот.

Днес ви пожелавам да бъдете пълни с благодат и с истина, да станете служители на вашия Господ, а не на онзи Господ, когото вековете създадоха. Желая ви да се освободите от всички заблуждения и да се върнете към онзи Бог на вечността, който ви изпрати на Земята да учите и да работите. Казано е в Писанието: *И създаде Бог човека по образ и подобие свое*. Докато не намерите този първичен образ, нищо не можете да постигнете. Някои мислят, че е мъчно да намерят Господа. Това е най-лесната работа. Не е нужно да

отидете до Слънцето. Слънцето само ще дойде при вас, но вие трябва да бъдете готови да възприемете неговата светлина и топлина. Що се отнася до Бога, никога не можете да Го намерите. Защо? Защото Той е навсякъде и никъде. Какво разбирате под думите „навсякъде и никъде“? Под думата „навсякъде“ разбираме, че Бог изгълва цялото пространство. Под думата „никъде“ разбираме, че Той не е на определено място. Някои казват, че Христос е в Германия, други – във Франция, трети – в Русия, четвърти – в Англия и т.н. Може да е там, може и да не е там. Казано е от някои, че Христос ще се яви като светлина и ще присъства навсякъде. Христос ще говори чрез всички хора, които са отворили сърцата и душите си за Него. Това е духовно схващане на въпроса за идването на Христа между хората.

Въпросът за идването на Христа е личен. Всеки го схваща различно. Никой никого не може да убеди, че Христос ще дойде по външен или по вътрешен път. Как можете да убедите човека в това, в което не вярва? Как ще убедите някого да мисли, че е царски син? Той знае, че баща му не е цар – нищо повече. Казвате: „Ама някога, в миналото е бил цар“. Това е друг въпрос. Има нещо, което само той знае за себе си, а не вие. Каквото и да ми казват хората, аз знам, че противоречия не съществуват в света. За мен злото си е зло, а доброто – добро; лошите хора са лоши, а добрите – добри. Че хората са добри, това особено не ме радва. Защо? Защото в реда на нещата е да бъдат добри. Че хората са лоши, и това не ме оскърбява. И това е в реда на нещата. Аз не се меся в Божиите работи, не питам защо този човек е добър, а онзи – лош. Всеки човек е на мястото си. Когато дървата горят, огънят се поддържа; щом дървата изгаснат, и огънят изгасва. Когато дървата изгорят, това показва, че огънят ги е задигнал някъде в пространството. Дърветата са моми, които пристават на своите възлюбени и

отиват някъде заедно с тях. И свещта, която изгаря, отива някъде със светлината, т.е. със своя възлюбен. Коя свещ не се влюбва в светлината и кое дърво не се влюбва в огъня?

Както и да се говори на хората, те се страхуват от страданията. Христос казва: *Скръбна е душата ми до смърт*. Въпреки това Той се радваше, че страда. Значи има една скръб, за която хората се радват. За тази скръб именно, казваме: по-добре е човек да страда и да скърби, но да е жив, отколкото да няма скърби и страдания, и да е мъртъв. Ако поставите всички страдания и противоречия, които съществуват в ада и в Рая, на едното блюдо на везните, и всичките блага на живота – на другото блюдо, те взаимно се уравновесяват. Те са полюси на живота. Божественият живот прониква и в ада, и в Рая. От човека зависи да бъде в Рая или в ада. Ако е в ада, той може да отиде в Рая; и от Рая, той може да отиде в ада.

В един анекдот за Соломон се вижда как човек може да напусне ада. Един ден Соломон направил една погрешка, за която дяволът го завел в ада и му казал:

— Ще останеш тук, при жените си. Всичките ти жени са тук. Соломон прекарал два-три дена в ада и започнал да мисли какво да работи. Той взел един метър и тръгнал да измерва ада.

— Какво правиш тук? – запитал го един от главните дяволи. – Меря ада, да видя каква е дължината и широчината му, искам да съградя храм, да се молят хората. Като чул това, дяволът веднага го изпъдил от ада, като му казал:

— Тук не искаме еретици. Тъй щото, ако искаш да излезеш от ада, стани еретик. Това е единственият метод.

Следователно всички противоречия, които съществуват на Земята, са привидни. Те имат за цел да познаем Бога, да познаем и себе си. Да познаем Бога,

това е Раят на Земята. Да не познаваме себе си, това е адът на Земята. Христос казва: *Това е живот вечен, да позная Тебе, Единнаго, Истинаго Бога и Исуса Христа, когото си проводил на Земята.* Гръцките философи казват: „Това е целта на живота, да познаем себе си“. Ние не искаме да познаем себе си, но искаме да познаем Бога. Ние познаваме вече себе си. Всички грехове и престъпления, това сме ние. Цялата земя е покрита само с кости, със сълзи и с кръв, с безчестия и с грехове. Тя не може да носи повече това, което досега е носила. Сега ние искаме друго нещо: да познаем Бога, да познаем любовта.

И тъй, като хора, ние можем само да доставяме материал на Господа, да работи. Господ не се гневи на хората, но използва техните грехове за тор на своята нива. От време на време Той слиза на Земята да я очисти, като ни казва: „Работете по-нататък! Докато искате да познаете себе си само, вие живеете в ада. Ако искате Мене да познаете, ще живеете в Рая и щастливи ще бъдете“.

Пълен с благодат и с истина. Кога може човек да бъде пълен с благодат и с истина ? Когато познае Бога. Желая на всички ви да познаете вашия Господ, от когото сте родени.

16 март 1930 г., София

Синове на светлината

Да сте синове на светлината.

Йоан 12:36

Речта може да бъде разбрана, може да бъде и неразбрана. Понякога разбраните речи са за глупавите хора, а неразбраните – за умните. И обратното е вярно: неразбраните речи са за глупавите хора, а разбраните – за умните. Това са парадокси, т.е. противоречиви мисли, с които хората трябва да се примирят. Примиряване е възможно, само когато нещата се обяснят.

Казано е в Писанието: *Да сте синове на светлината*. Обаче не е казано да сте синове на здравето, на живота, на Бога, на истината. Да сте синове на светлината е едно нещо, да сте синове на Бога е друго нещо. Светлината е израз на нещо, т.е. среда, в която се крият условия за разумен живот, за живота на мисълта. Да сте синове на светлината, това значи да сте синове на разумни, на мислещи хора. Човек се отличава от другите живи същества по това именно, че мисли. Значи растението расте, животното се движи, а човек мисли. Преди да дойде до фазата на мисълта, човек е расъл, движил се е и най-после започнал да мисли. След мисълта, човек трябва да дойде до фазата на светлината, да стане син на светлината. Фазата на светлината е най-висшето състояние в света. Значи като започнем от низходяща степен на съзнанието и вървим към възходяща, т.е. от областта, в която живеят растенията, и постепенно минаваме към животните, между които влиза и човек, и най-после влизаме в областта на Божествения свят, дето живеят синовете на светлината. Тези фази срещаме и в природата, в

много нейни явления. Например от сутрин до вечер слънцето минава също през три фази: първо е изгревът на слънцето; второ, когато слънцето е в най-високата си точка – в своя зенит, и трето – залез на слънцето. Това състояние, което за нас е изгрев, за други същества е залез, а за възвишените – представя особено състояние. Когато ние се намираме на върха на своето знание, други същества се намират в състояние на невежество. Който разбира законите на природата, не се страхува от фазите, през които минава. Той знае, че се движи в различни области на живота и неизбежно ще се натъква на различни промени. Той не се безпокои от това, че ако за един свят е учен, за друг е невежа. Но който не разбира законите на природата, той се съобразява с фазите и състоянията на живота и се държи за тях, като слепец за тояга.

Съществуват три вида науки. Първият вид науки обхващат всичко онова, което се отнася до стомаха. Те имат предвид неговите нужди. Страхът от глад е създал много науки, изкуства, занаяти. Техниката, индустрията се дължат все на страха от глад. Като говорим за стомаха, някои разбират човешкия търбух. Стомах и търбух са две различни неща. Стомахът е място на работа, дето се обработват материалите, необходими за съграждане на човешкото тяло.

Вторият вид науки се отнасят до сърцето, т.е. до духовния свят. Именно от този свят слизат работници, които взимат участие в съграждане на човешкото тяло.

Третият вид науки са тия, с които се занимават здравомислещите хора или хората на мисълта. Те черпят своите знания от умствения свят, който отпуща средства за строежа на човешкото тяло. Този свят представя извора на живота. От него идат благата и се разпространяват по всички останали светове. Най-после дохождаме до морето, т.е. до живота, в който се вливат всички извори и реки. В живота се реализират всички неща.

Да сте синове на светлината. Под понятието „синове на светлината“ разбираме ония разумни същества, които са дошли на Земята да работят, да творят и съграждат, а не да ядат и пият. Те са хора и на перото, и на чука едновременно. Ако отидете на нивата, и там ще ги намерите. Те орат, копаят, градят и съграждат. Те са добри работници във всяко направление. Каквото мине през ръката им, оживява и възкръсва. Когато един от синовете на светлината напише едно стихотворение, в което възпява някое цвете, цветето оживява и проговаря. Засега цветята спят, но ще дойде ден, когато ще оживеят, ще проговорят на хората. Това значи, че е дошло вече Царството Божие на Земята. Докато цветята спят, страданията са неизбежни. Днес хората късат цветя и ги захвърлят. Младата мома откъсне едно цвете, накичи се с него, а като увехне, захвърля го. Защо го откъсна и защо го хвърля, и тя не знае. Ще кажете, че цветето е създадено за късане. Не е вярно. Така говорят само ония, които не мислят. Мислещите и разумни хора знаят, че цветето има велико предназначение.

Съвременните хора гледат с пренебрежение на много неща и казват, че това или онова не е реално. Значи те се интересуват само от реални неща. Кои неща са реални? Всяко нещо, което може да се съгради, е реално. Който е дошъл до реалността на нещата, не се срамува от работа, нито се страхува да изповядва убежденията си на думи и на дела. Ще дойде някой да се хвали, че е културен и образован човек, че е свършил няколко факултета. Какво може да направи той със своите знания? Химикът ще каже, че може да получава задушливи и отровни газове. Каква наука е тази, която е дошла до такива открития, с които трови хората? Това не е истинската наука, към която човек трябва да се стреми. Такива учени ние наричаме обикновени. Всеки може да бъде обикновен учен, но малцина могат да творят и откриват велики неща. Ще

кажете, че и музиката е достигнала големи постижения. Къде са постиженията на музиката? В модерната музика, в шлагерите ли? Къде се прилагат шлагерите? В танца. Жалко е, че музиката е в услуга на такива танци, при които мъжете и жените се продават. И на хората се продават мъже и жени. Докато мъжете и жените се продават, светът няма да се оправи. Тъй щото, ако съвременните семейства не стоят на тази висота, на каквато би трябвало, причината на това се крие в продажбата на мъжете и на жените. Време е вече майките и бащите да престанат да продават синовете и дъщерите си. Не престане ли тази продажба, светът ще си остане такъв, какъвто е днес. Каквито са причините на нещата, такива ще бъдат и последствията.

Сега ние не искаме да създадем нов свят, но казвам, че съществува друг свят, населен с възвишени и разумни същества, които живеят другояче, а не както хората на Земята. Къде е този свят? Къде са тия същества? Около вас, във вашия свят.

— Защо не ги виждаме?

— Мравката вижда ли човека? Знае ли тя, че живее в човешкия свят?

Мравката може по цели часове да лази по главата и ръцете на човека, без да знае, че това е човек. Тя прави научни изследвания, търси кръвчица отнякъде. Като намери малко кръв, тя се задоволява и не се интересува повече отде е взела тази кръв. Може да е взела от човек, може и от някое животно — това не се отнася до нея. Мравката не си е поставила за задача да разбере какво нещо е човекът. Често и вие се качвате по главите и ръцете на разумните същества, без да се извините за вашата смелост. Вие мислите, че сте божества, които имат право да вършат каквото искат. Обаче плащате за вашата крайна и неправилно проявена смелост.

— Как?

— Чрез болести.

Някой страда от главоболие, друг – от болки в корема, трети – паднал и счупил ръката или крака си. Причината за вашите заболявания се дължи на това, че както сте се разхождали по главата на някое разумно същество, то ви е бутнало и вие сте паднали на Земята. По този начин разумните същества преподават уроци на хората. Друг е въпросът, ако човек се качва на главата на разумните същества с позволение. Те го приемат с радост и го развеждат в своя свят. Правилно разбиране има само между разумни същества.

В света съществуват само две велики неща, които са еднакво силни: те са великото малко и великото голямо. Великото малко може да запали целия свят, а великото голямо може да изгаси целия свят. Великото малко е онази искрица, която произвежда най-страшни пожари. Великото голямо е онази буйна вода, която и потоп може да причини, и всички пожари да изгаси. Когато великото голямо работи, потоп иде в света. Когато великото малко работи, огън гори в света. Дето има огън, там има готвене, ядене и пиене. Когато великото голямо и великото малко се сдружат в обща, взаимна работа, нещо велико се гради. Тази е науката на синовете на светлината.

Като хора, които сте дошли на Земята да учите и да работите, вие трябва взаимно да си помагате, да влизате в положението си, както правят синовете на светлината. Лекарят трябва да влиза в положението на болния, но и болният трябва да влиза в положението на лекаря. Когато хирургът оперира болния без упойка, последният трябва да бъде умен и търпелив, да не рита. Ако рита, той сам ще си навреди. При това положение лекарят не може свободно да работи и вместо болното място, може да отреже част от здравото. Имайте търпение да издържите операцията без упойка; ако ви упоят, положението ви ще се усложни. Трябва да мине много време, докато организмът се

освободи от внесената чрез упойката отрова. Чрез операцията лекарят изпитва търпението на болния, а болният – изкуството на лекаря. Ако не рита, болният е умен и търпелив човек. Ако рита, търпението му е слабо. За да има успех в работата си, лекарят се нуждае от известни условия.

Богатите хора имат особени възгледи за нещата. Като разполагат с пари, те мислят, че лекарят е длъжен да ги излекува. Здравето с пари не се купува. Има причини, на които се дължат болестите. Има причини, на които се дължи здравето на човека. За да се лекува и да пази здравето си, човек трябва да знае и едните, и другите причини. Само разумният човек, в широк смисъл на думата, може да бъде здрав. И само неразумният може да бъде болен. Какво трябва да прави болният, за да се справи със своето болезнено състояние? Той трябва да стане разумен. Днес много хора страдат от неврастения. Защо са станали неврастеници? От големи безпокойства. Момата обича някой момък и постоянно се безпокои, страхува се да не изгуби любовта му. Тя вижда, че той се разговаря с други моми и се тревожи. И момъкът се безпокои за същото. Той обича една мома, но се тревожи, понеже тя се разговаря с други момци. Защо трябва да се безпокоят? Ако момата е дъщеря на светлината, а момъкът – син на светлината, всякакво безпокойство между тях е изключено. Ще кажете, че момата иска да знае какво прави и какво мисли момъкът. Нека стане дъщеря на светлината, да види какво прави и какво мисли момъкът. Само неразумният човек може да се безпокои за обикновени работи. Разумният човек, който вижда и разбира нещата, не се безпокои за празни работи.

Ще приведа един пример от живота на Соломон Ра, един от знаменитите царе на древността. Той имал само един син, когото решил да ожени. За тази цел той пратил свои хора да търсят невеста за сина му,

която да отговаря на следните условия: от една страна да ходи като човек, но да бяга като кон; да работи като човек, но да хвърчи като птица; с ушите си не само да приема, но и да дава; с очите си да пали, но и да гаси; с устата си да връзва, а от друга страна – да развързва. Как мислите, може ли да се намери такава невеста?

Това са символи, които трябва да се разгадаят. Като говорите за коня, вие го разглеждате като животно. Обаче по съдържание конят има отношение към физическия и към духовния свят. Когато човек мисли дълбоко върху нещата, казваме, че той се е качил на своя кон. Значи конят символизира човешкия ум. Щом се качи на ума си, човек трябва да го направлява добре. Ако не може да го направлява добре, конят ще го хвърли на земята. Видите ли, че някой човек ходи пеш, т.е. не може да се ползва от своя кон, вие го наричате луд, смахнат. Как трябва да постъпите с този човек? Ще го качите на коня и ще му държите юлара. Никога не се качвайте на кон без юлар. Юларът е закон на живота. Това значи, че човек трябва да познава законите на своя ум. Като държи юлара на коня и добре го направлява, човек се ползва разумно от своя ум. Ако не знаем законите на своята мисъл и не можем да се ползваме от тях, умът ни може да ни хвърли на земята, както конят хвърля своя господар. Ако кръвта не се разпространява правилно по всички центрове на човешкия мозък, някои центрове ще се хранят повече, за сметка на други, които ще бъдат в лишения. Например, ако човек живее повече в низшите области на мисълта си, кръвта ще храни повече задните центрове на мозъка: семейните чувства, гордостта, тщеславието и др. За сметка на тия чувства гладуват моралните. Моралните чувства се хранят с Божествени сокове. Те са съставени от клетки, които изискват чиста, благородна, префинена храна.

Какво разбираме под думата „Божествено“? Най-благородното, най-възвишеното, най-красиво-

то, което човек носи в себе си, наричаме Божествено начало. В него се крие вечният живот, безсмъртието, красотата и смисъла на живота. В Божественото се крият всички възможности на човешката душа, а не на тялото. Тялото е резултат на нещо висше.

Да сте синове на светлината. Ще кажете: „Кога ще станем синове на светлината?“. Когато пожелаете. „Как можем да станем синове на светлината?“ Посейте една семка в земята, и тя ще ви покаже начин за постигане на вашето желание. После, турете ръката на сърцето си и вижте, дали тупти. Докато сърцето ви пулсира и изпраща кръв по цялото тяло, има надежда да станете синове на светлината. Щом сърцето ви престане да тупти, щом изгубите топлината си, вие се лишавате от условията да станете синове на светлината. Видите ли, че топлината на сърцето ви намалява, трябва да я усилите. Жреците, които поддържали свещения огън в храмовете, познавали всички тайни около него, вследствие на което се стремели да гори непрекъснато. Във време на обредите, те го усилвали. Слаб или силен, свещеният огън не трябва да загасва. Като знаете това, изучавайте законите на разумната природа, за да можете, когато е необходимо, да увеличавате топлината си. Увеличаването на вътрешната топлина на човека не подразбира увеличаване на температурата, както в болния. Температурата на болния се дължи на особено горене в организма, предизвикано от натрупване на различни утайки, като непотребни вещества. Вътрешната топлина, за която говорим, подразбира правилно и разумно увеличаване на свещения огън в човека. Под влиянието на този огън се развиват правилно човешките дарби и способности.

Един евангелски проповедник, българин, слушал да се говори за някакво духовно общество от свети хора в Америка. Той се заинтересувал да види тези хора, за които говорили чудни работи. Случило му

се да отиде в Америка. Първата му работа била да намери това общество, да се запознае с тези чудни, свети хора. Най-интересното в тях било това, че когато преминавали от състоянието на обикновени хора в свети, те преживявали такава голяма радост, че излизали от релсите на обикновения си живот. Всеки, който изпитвал тази радост, започвал да играе, да прескача огради, да се катери по дървета, да целува и прегръща, когото срещне на пътя си. В това време той не държал сметка за общественото мнение. Той се намирал на седмото небе от радост – не се стеснявал от никого, защото имал висок идеал. Той съзнавал, че с него става нещо особено – душата му се пробуждала и минавал от обикновения в необикновен живот.

Този българин започнал да посещава обществото на светите хора редовно и, за учудване на самия него, изпаднал в особеното състояние. Той почувствал, че отвътре нещо го кара да скача, да играе, да пее, да се катери по дървета и по огради. Като не могъл да направи това, той легнал на земята по корем и започнал да се търкаля, да рита, да се обръща на всички страни. Най-после започнал да се моли: „Господи, помогни ми да се освободя от това състояние, защото не мога да издържам. Ако продължи още малко, ще се пукна“. И наистина той се освободил от това състояние, което повече не се повторило.

Мнозина се запитват на какво се дължи това състояние. Питам: какво ще прави конят, ако го освободите от обора, в който е бил затворен дълго време? Щом се види свободен, първата му работа е да отиде в гората. Който види този кон да препуска, ще каже: „Какво се е разлудувал този кон?“. Ще бяга, разбира се. Досега той е бил в затвор. Щом се види на свобода, той влиза в обществото на светите хора, дето иска да стане член. Обаче като го намери, господарят му се радва, че може пак да го затвори в обора. В същото положение се намира всеки човек. Докато е в обще-

ството на светите хора, той е подобен на свободния кон. Но обществото, църквата, държавата го дебнат. Те го хващат, турят му юлар и казват: „Хванахме те вече, в ръцете ни ще бъдеш. Не ставай луд кон!“.

Какво искат съвременните хора? Свобода. Изобщо всички хора искат да бъдат свободни. Ние обаче искаме да служим на държавата без юлар; искаме да служим на обществото без юлар; искаме да служим на църквата без юлар; ние искаме да служим на дома без юлар. Без юлар човек може да свърши работата си по-добре, отколкото с юлар. Работа без юлар, служене без юлар, това е учението на синовете на светлината. Какво представя синът на светлината? Той е огън и пламък, живот и светлина. С десет въжета да го вържете, той пак ще се развърже; в затвор да го турите, и оттам ще излезе. Казано е в Писанието, че когато синовете на светлината дойдат, вратите на затворите ще се отворят; всички заблуждения ще изчезнат; всички недоразумения и раздори ще се стопят; всички болести ще се махнат. Тогава ще дойде Царството Божие на Земята. Кога ще дойдат синовете на светлината? Те и сега са на Земята, но дегизирани, никой не ги познава. Благословен е този, който срещне един от синовете на светлината. Те премахват ограниченията в света, но без бомби. Те разбират законите на разумния живот и правилно ги прилагат. Гневът, съмнението, малодушието, страхът, са бомби, които разрушават самия човек, който ги носи. Понеже синовете на светлината не се гневят, не се съмняват, не се страхуват, те не си служат с никакви бомби.

Да сте синове на светлината. Така казвал Христос на своите ученици, като им откривал законите на светлината. Той им казвал, че като знаят законите на светлината, един ден те ще правят по-големи чудеса от тия, които днес виждат. Когато Христос дошъл на Земята, мнозина искали да Го направят цар. Но Той казвал, че не е дошъл на Земята да става цар, а

да приложи Божия закон, и когато дойде втори път на Земята, ще приложи напълно Божия закон. В *Откровението* е казано, че когато затръби седмата тръба, всички царства на Земята ще станат едно цяло – царство на светлината – Божие царство. Тази идея работи вече в света. Днес всички велики хора, всички управляващи търсят начин да съгласуват интересите на всички народи. Един ден, когато тази идея се реализира, границите между държавите ще се премахнат, ще се въведе общо управление във всички държави. Значи някаква външна сила работи и застава всички държавници, всички велики хора да приемат тази идея и да я реализират. Всички преговори между държавните глави, всички прогресивни и нови движения се стремят именно към това, да отворят път за идване на синовете на светлината.

Ще кажете, че новото е опасно за човечеството. Новото подразбира идване на Божественото в света. Бъдещето е в ръцете на онези, които носят новото, а не на онези, които поддържат стария ред и порядък, в който царува насилието и тъмнината. Ние сме за новото, за реда и порядъка на Божественото, който синовете на светлината носят. Ние сме за новия, за вечния живот. Следователно на младите ще покажем пътя към този живот, а на старите ще покажем начин как да се подмладят. Когато Христос казва, че ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие, Той има предвид синовете на тъмнината. Тъй щото, ако синовете на тъмнината не станат синове на светлината, не могат да влязат в Царството Божие. Казано е още, че родените от Бога грях не правят. Значи за да не греши, човек трябва да се роди от Бога, да стане син на светлината, носител на Божественото в света.

Да сте синове на светлината. С други думи казано: „Да сте синове на любовта“. Ако искате да се преобразите, приемете любовта в себе си. Вижте как

се проявяват младите момичета и момчета, преди да ги посети любовта и след като ги посети. Преди да ги посети любовта, те са небрежни към себе си, към родителите и ближните си, към уроците си. Щом любовта ги посети, те коренно се изменят: започват да се обличат добре, отнасят се внимателно към родителите си, към уроците си. Любовта преобразява човека и осмисля живота му.

Когато говорим за синовете на светлината, имаме предвид любовта на някоя мома или на някой момък. Всъщност човек се влюбва в ближния си само тогава, когато последният е проводник на нещо светло и възвишено. Като не знаят това, мнозина се произнасят неправилно за любовта на младите. Щом видят, че някоя мома или някой момък се е влюбил, те казват: „Временна е тази любов. Скоро ще прегори, а момата ще заприлича на нас“. Не е така. Това, което прегаря, не е любов. Това не е посещение на синовете на светлината. Когато някой от синовете на светлината посети младия момък или младата мома, те стават внимателни, любезни към родителите си, към своите близки. Те съзнават погрешките си и ги изправят. Аз познавам синовете на светлината и мога да ви ги опиша. Те са стройни, красиви, разумни, занимават се и с музика, и с поезия, и с наука. Те пишат такива писма и такива поезии, каквито никой обикновен човек не може да напише. Благодарете на Бога, ако вашата дъщеря или вашият син се влюбят в някой от синовете на светлината. Радвайте се, когато любовта на един от тия синове ви посети. Млади и стари, стремете се към любовта на синовете на светлината, за да се преобразите, да придобиете нов живот.

Да сте синове на светлината! Няма по-велико нещо за човека от това, да бъде син на светлината. Защо? Защото ще бъде свързан с разумните същества на Земята. Ще запитате къде са синовете на светлината? Те не са на небето, далеч от хората, но между

тях. Ако искате да срещнете някой ангел, светец или син на светлината, не ги търсете далеч от себе си. Те са по горите, по планините, между хората в селата и в градовете. Достатъчно е да се вгълби човек в себе си, да започне да размишлява, за да се свърже с тях. Да се свържете с едно разумно същество, това значи да ви посети една светла, възвишена мисъл. Когато Христос се уединяваше в гората на молитва, Той се срещаше със синовете на светлината и се разговаряше с тях. Една вечер Христос отиде на планината с двама от своите ученици, които видяха синовете на светлината. Те разбраха с кого се разговаря Учителят им.

Следователно, когато се натъкнете на някакво страдание или изпитание, обърнете се към синовете на светлината. Достатъчно е един от тях да ви посети, за да имате реална опитност. Нямате ли връзка с разумните същества, колкото и да се молите, молитвата ви няма никакъв резултат. Вие се намирате в положението на човек, който търси изгряващото слънце, а намира залязващото. Какво трябва да правите при това положение? Трябва да постоите. Макар и да попадате на залязващото слънце, търсете непрестанно изгряващото. Ще дойде ден, когато ще попаднете на изгряващото слънце, и работите ви ще се наредят добре.

Американският проповедник Муди решил да отиде да проповядва в Англия. Трябвало да мине през Ливърпул, да се срещне с един от приятелите си, който обещал да му нареди работата: да наеме специален салон, да плати всички разходи. Сигнал благополучно в Ливърпул, но се оказало, че приятелят му умрял една седмица преди това. Муди се намерил пред голяма мъчнотия, но в края на краищата работата му се наредила и той държал бляскава проповед, на която присъствали няколко хиляди души. Бляскава била проповедта му, защото синовете на светлината го подкрепили. През време на проповедта му една важна

дама минала край един от прозорците и заповядала на кочияша си да спре, за да чуе и тя нещо. Муди забелязал тази дама и веднага се обърнал към слушателите си с думите: „В този момент продавам душата на една дама. На тази душа светът дава слава, богатство, чест. Обаче Христос дава друго нещо за тази душа“. И той започнал да изброява всичко, което Христос дава за една душа. Като чула тия думи, дамата разбрала, че това се отнася до нея. Тя слязла от колата си, влязла в салона и се обърнала към проповедника със следните думи: „Отсега нататък напускам своя стар господар и отивам при новия, да му служа с любов и вярност“.

Питате: „Има ли право човек да продава душата на ближния си?“. Ако знае как да я продаде, има право. Ако с продаването на душата този човек се повдига и се насочва в правия път, позволено е. Именно така постъпва Бог. Той дава право на синовете на светлината да продават човешките души и да ги упътват в живота им. Като отидете при един от синовете на светлината, няма защо да му говорите за своите страдания. Той вижда положението, в което се намирате, и ви помага. Дето са синовете на светлината, там е Бог. Там Го виждам аз, там можете да Го видите и вие. Искате ли да видите Бога, идете между разумните, добрите и любящите хора. Те са и на Земята, и на Небето, те са и горе, и долу.

Да сте синове на светлината. Всеки човек може да стане син на светлината, но още не е. Засега всички хора са синове на обикновения живот, синове на заблужденията. Ще дойде ден, когато ще станат синове на светлината, но преди това те трябва да минат през обикновения живот, като подготовка за необикновения. Сегашният човек се намира в положение на заченатото дете. То се намира в утробата на майка си и нито само може да яде, нито може да се движи. Синът на светлината е в положение на новороденото дете. Майка му казва: „Синко, девет месеца беше в утробата

ми. Ето, давам ти свободен билет за пътуване. Излез на свобода в широкия свят и се радвай на Божието благословение“. Щом получи свободен билет, синът на светлината излиза на бял свят и запява своята първа песен: „Ваа-ваа-ваа!“. Майките и бащите знаят каква е първата песен на детето. „Ва“, това е името на първия Бог, който бабува, за да се раждат децата – синовете на светлината. Със своята първа песен детето благодари на Бога, че излиза от света на ограниченията и влиза в света на свободата. И българинът казва на воловете си: „Ва!“. Това значи: „Спрете за малко, да ви покажа как можете да излезете от ограничения живот и да влезете в живота на свободата“.

Сега и на вас казвам: спомняйте си често за синовете на светлината, че като дойдат големите страдания, да знаете, че те идат да ви освободят от ограниченията на живота. Понякога вие се насърчите, вдъхновите се, чувствате сила и готовност за възвишена работа, но веднага се спрете и казвате: „Не е време още за това“. Днес отлагате, утре отлагате, докато един ден видите, че сте остарели, и казвате: „Свърши се моята работа. Ще остане за друго прераждане“. Християните пък възлагат всичко на Христа. Те очакват да дойде Христос втори път на Земята, да ги възкреси. Не, първата песен – „ва“ – ще ги възкреси. За да възкръсне, човек трябва да се новороди. Възкресението иде само за ония, които ще станат синове на светлината. Възкресението е новата епоха, в която идат синовете на светлината, да работят за създаване на нов свят, ново Небе и нова Земя. Старият свят няма да се разруши, но ще се преобрази, ще се преустрои. Новият свят, това е епохата, която иде в света, в която ще се прояви Божията любов. Проявяването на Христа на Земята не е нищо друго, освен проява на Божията любов. Изявяването на синовете на светлината не е нищо друго, освен проява на Божията любов. Те идат да изявят любовта и да видят как се проявява тя на Земята. Докато са на

Небето, те нямат право да се влюбват помежду си, но като дойдат на Земята, влюбват се в Бога на любовта.

Хората не разбират любовта, поради което си я представят като нещо обикновено. Каквато и представа да имат за любовта, те трябва да знаят, че всичко, което носи мир и радост за човешката душа, е любов. Всичко, което носи светлина и знание за ума, е мъдрост. Обикновеният човек се движи между два полюса – любовта и мъдростта, а съвършеният стои на върха, дето светлината изгрява. И ангелите живеят между любовта и мъдростта, но в по-висши полета. Синовете на светлината слизат между хората, за да внесат в умовете им светлина и знание, а в сърцата им – топлина и любов. Ако не им предадат тия неща, те не могат да се повдигнат, не могат да станат човеци, в широк смисъл на думата. Следователно синовете на светлината идат да обновят цялото човечество.

Съвременните хора не се разбират, защото се разглеждат като мъже и жени. Днес нито мъжете помежду си се разбират, нито жените. Обаче и духовете не се разбират. И те се намират в борба помежду си. Според богословите борбата е между падналите духове. Защо паднаха тия духове? Защото не разбраха Божията любов. Които разбраха любовта, повдигнаха се и влязоха в разумния живот. Днес всички хора трябва да изучават любовта. Всеки сам ще я изучава. Никой не може да учи хората как да любят. Дойде ли някой да ви учи как да любите, ще изгубите любовта. Оставете човека свободен, той сам ще се научи как да люби. Родителите се страхуват за сина си и за дъщеря си, да не се влюбят и да страдат. Оставете сина си и дъщеря си в ръцете на Бога, Той ще ги научи как да любят. Да люби, това е работа на душата. Не се бъркайте в работата на душата. Предайте душата си на Бога, Той да я ръководи. Той знае нейния път и ще я насочи в това направление. Не се страхувайте от любовта. Щом уповавате на Бога, Той има пред-

вид и дъщеря ви, и сина ви, и няма да ги остави да пропаднат. Ще кажете, че може да не им е дошло още времето за влюбване. И това оставете на Бога. Казано е, че който преждевременно се влюби, умира. Вярно е това, но вярно е, че който преждевременно се влюби, оживява. Зависи как се е влюбил човек и в кого.

Под думата „смърт“ ние разбираме минаване от едно състояние в друго. Ако двете състояния си хармонират, човек не умира. И след смъртта си той продължава да живее. Хората умират преждевременно под влияние на отрицателното в живота. Страхът, подозрението, съмнението, безлюбието, безверието съкращават живота на човека. Някой казва, че люби Бога, а при най-малкото изпитание започва да се съмнява и да подозира. Това не е любов. Ако това наричате любов, тя е едва в зародиша си. Любете, както любят синовете на светлината. Учете се от тях. Какво трябва да направи любящата дъщеря, като види баща си тъжен? Тя трябва да запее или да засвири със своя инструмент. Ако песента или музиката ѝ може да промени състоянието на бащата, любовта ѝ е силна. Ако любящият син е художник, поет или писател, с четката и с перото си той може да развесели тъжната си майка. Изобщо хората на любовта носят в себе си мир, радост и веселие. Дето отидат, всички ги приемат с отворени сърца. Те не са невежи, нито горди или амбициозни. Те са смирени и искрени.

Тъй щото, когато говорите за любовта си към Бога и за Неговата Любов към вас, помнете, че Той не обича невежите и горделивите. Човек трябва да има достойнство и самоуважение, но да не бъде горд. Ако е даровит, способен, нека прилага дарбите си, без да се гордее. Способният и разумен човек знае, че дарбите и способностите му са дадени за негово благо, както и за благо на всички. Ние не поддържаме слабите хора, които се подкупват и огъват пред силния. Ние сме за ония хора, които и с износени дрехи могат да

ходят прави, със съзнание за достойнството на своята душа.

Съвременните хора трябва да работят за своето вътрешно освобождаване. Докато се освободят, те ще минават през мъчнотии и страдания, през болести, през недоразумения и противоречия. Обаче щом станат синове на светлината, всичко това ще изчезне и вместо страдания, ограничения и смърт, те ще имат радости, веселие и свобода. Те ще се намерят между близките си, които ще ги обичат. Това значи да живее човек в Рая, между разумните същества. Раят е на Земята. От човека зависи да бъде жител на Рая, или на ада. Който живее в Рая, всяка година получава по един от най-хубавите райски плодове. Обаче не е важно човек да влезе в Рая; важно е да стане син на светлината. Вратата на Рая ще бъде всякога отворена за него и той ще има на разположение всичко, каквото пожелае. Да се стреми човек да стане син на светлината, това не значи, че в един ден може да стане такъв. Хиляди години е учил, и хиляди години още трябва да учи, за да придобие онази светлина, която ще го направи син на светлината. Иде ден, когато синовете на светлината ще дойдат между хората, ще им донесат онова знание, което ще бъде основа на истинския живот. Те ще бъдат учители на човечеството, ще му покажат пътя към светлината.

Казвате: „Не може ли човек още днес да намери пътя на светлината?“. Може, но трябва да се откаже от старите си разбирания. Каквото и да прави, със сегашните си разбирания човек не може да се издигне по-високо от положението, в което се намира сега. С разбиранията, които днес има, обикновеният човек ще си остане обикновен, птичката ще си остане птичка, къртицата ще си остане къртица. Каква култура може да се очаква при сегашните условия на живота? Следователно, докато човек не се издигне от положението, в което се намира, и не започне да

мисли като истински човек, той никога не може да стане син на светлината, да придобие вътрешната си свобода. Човек е създаден свободен, а не роб. Той сам се е ограничил и заробил, вследствие на което сам ще се освободи. Когато създал човека, Бог му казал: „Иди, завладей Земята и стани господар“. На кого? На низшето в себе си. Човек трябва да бъде господар на своите низши мисли и чувства, да ги владее. Станете господари на себе си, а не на хората. Който е станал господар на себе си, той е в хармония с всички хора. Той знае, че не може да живее сам. Едно въже е здраво само тогава, когато всички конци, от които е съставено, са еднакво яки. Следователно, когато всички мисли и чувства в човека са в хармония, той може да бъде в хармония и със своите ближни. Този човек наричаме син на светлината. Той не се оплаква от сиромашия, от болести, от невежество. Който боледува, той не е син на светлината. Който се оплаква от сиромашия, невежество, от противоречия, той не е син на светлината. Като изпадне в някакво затруднение, човек казва: „Добър е Господ, ще ми помогне да се справя с мъчнотията“. Какво означават думите „добър е Господ“? Ако човек разчита на добротата на Господа и не работи, това показва, че той поставя Бога вън от себе си. Обаче ако каже, че работи съзнателно, това показва, че човек разчита на Бога в себе си. Така е гледал и Христос на Бога, заради което казва: *Отец ми работи, и аз работя*.

Често чувате някои да казват, че са хора на новите идеи. По какво се отличават тия хора от обикновените? Щом са нови хора, те трябва да се отличават по знанието, по вярата, по мислите и по чувствата си. Ако знанието, вярата, мислите и чувствата им са като тия на обикновените хора, те не могат да се нарекат хора на новите идеи. И хората със старите идеи имат знание, сила, богатства, но не ги използват намясто. При това те не са разпределили своите умствени и физически

сили равномерно, вследствие на което някои органи работят повече от други. Благодарение на неравномерното разпределение на своите сили, те не могат да се хармонизират. Какво щастие можете да очаквате при едно несъразмерно развитие на органите в човека? Човек трябва да работи върху себе си съзнателно и с любов, за да придобие онова знание, което може да го направи син на светлината. Той има непоколебима вяра в Господа. И когато го питат вярва ли в Господа, той мълчи. Какво ще доказвате на болния дали има светлина, или не? Нека излезе вън, сам да види светлината. Вие трябва да заставите болния насила да излезе вън, на слънчевата светлина и на чист въздух. Щом се грее на слънчевите лъчи и диша чист въздух, той влиза в стаята си обновен, с нови сили за живот, и не пита вече съществува ли Бог, или не.

Да сте синове на светлината. Желая ви да бъдете синове на светлината, да носите навсякъде радост и веселие. Болни лекувайте, страдащи утешавайте, паднали повдигайте! Сваляйте оковите от краката и ръцете на затворниците! Сваляйте оковите от умовете и сърцата на ония, които са изпаднали в мрак и заблуждения!

Желая на всички присъстващи да паднат оковите от краката и ръцете, от умовете и сърцата им, да се почувстват свободни граждани на Царството Божие.

Днес синовете на светлината канят всички хора на работа. Те дойдоха във времето на Христа, но видяха, че хората още не бяха готови за работа. Сега пак идат с песни, да ви поканят като съработници в общото дело. Щом чуете песента им, станете веднага и идете да ги посрещнете. Те идат да турят ред и порядък в света.

23 март 1930 г., София

В сила

Царството Божие дошло в сила.

Марк 9:1

Една от големите илюзии, в която изпадат съвременните хора, е следната: те мислят, че като имат пари, са осигурени; като имат знания, са учени, а като са физически силни, едновременно са и духовно силни. Благодарение на тази илюзия, те изпадат в трагикомично положение. Доколко са осигурени, виждаме при едно голямо земетресение: много къщи се събарят и хората, които са мислили, че са осигурени, се намират на пътя без подслон. При една финансова криза големите милионери пропадат и дохождат в положението на последни просяци. Много американски милионери са пропаднали по такъв начин, но като хладнокръвни хора, не се отчайват. Те се събират заедно, устройват си общ банкет, да се посмеят на скъсаните си дрехи и обувца, и в края на краищата, казват: „Какво да се прави? Живот е това!“. Учени, които са разчитали на знанията си, в един ден заболяват така, че изгубват паметта си. Заедно с паметта всичкото им знание изчезва.

Съвременните хора се намират в положението на пропаднали милионери, които ходят бедно облечени, със скъсани дрехи и съжаляват за изгубеното богатство. Грешниците също са пропаднали милионери и кой дето ги срещне, проповядва им да се покаят. Според мен повечето хора са финансово пропаднали – нищо повече. Много естествено! Те разчитат на своя детински мироглед, който не издържа на големите изпитания. Вярванията на тия хора са толкова солидни, колкото и думите на майката, с които залъгва

В СИЛА

разплаканото си дете. Когато пък искат да задоволят любопитството на недораслото си още дете – отде е дошло по-малкото му братче – майката казва, че бабата го донесла от реката. Детето вярва на думите на майка си. И някои от съвременните хора вярват на подобни твърдения за произхода на живота, и мислят, че са учени. Според някои учени човек е произлязъл от клетка, която постепенно се е развивала, докато е достигнала до формата, наречена „човек“. Това показва, че хората вярват в невъзможни неща и разчитат на тия вярвания. Възможно ли е от малката клетка да излезе разумен човек? Някои религиозни пък твърдят, че Бог е създал света от нищо. Ако това е възможно, ние казваме, че и религията е нищо. Не, колкото и да е всемогъщ и велик Бог, нищото си остава нищо, не може да се превърне в нещо. От нищото не може да стане нещо. Ако наистина светът е създаден от нищо, всичко ще бъде нищо: и религия, и наука, и морал, и живот. Какъв морал например е този, който е създаден от нищо? „Нищото“ е отвлечено понятие. Като говорим за него, трябва да си представим пространството без никаква субстанция. Това е невъзможно. Можете ли да осолите боба без сол? След всичко това можете ли да вярвате в обясненията на тия хора за духовния свят, за създаването на света и на човека, за морала и т.н.? Ако говорим за морал, ние разбираме такъв морал, който да е валиден за всички хора – млади и стари, за всички времена и епохи.

Мнозина светски хора и религиозни твърдят, че религията е само за старите, а не за млади. От това твърдение аз вадя заключението: високите планински върхове са за старите хора, а не и за младите. Всъщност така ли е? По високите планински върхове се качват обикновено млади хора. Старите хора не приемат такива екскурзии. Значи високите върхове са за младите, а долините – за старите. Поддържате ли мисълта, че религията е за старите хора, ще ви отго-

ворим с пословицата: „Трай, коньо, за зелена трева“. Как ще обърнете старият човек към Бога, когато той е материалист? И да стане религиозен, той по форма само ще вярва в Бога. Дълбоко в себе си, вътрешно, той е материалист и вярва на парите. Младият е вътрешно идеалист. Ако накарате стария човек да донесе вода от чешмата, той ще почне да се оглежда, да намери някое от внучетата си и ще му каже: „Иди, дядовото, за вода. Не ме държат краката, не мога да ходя“. Младият веднага взима стомните и отива за вода. Тогава кой може да изпълни волята Божия: младият или старият? Когато момъкът и момата отиват на хорото, с какви дрехи се обличат: с нови или със старите си дрехи? С новите, разбира се. Ако се облекат със старите дрехи, никой няма да се хване на хорото до тях. Новата дреха е символ на нова идея. Който е готов да приеме една нова идея в себе си, той е млад човек. Той има условия да расте и да се развива. Който се облича със стари дрехи, той е стар човек и неспособен за никаква култура. Нека младата мома се облече със старите си дрехи и отиде на хорото, да види как всички момци ще я избягват. Обикновено момите се обличат с нови дрехи за хорото. Като се оженят, хвърлят новите дрехи, обличат старите и така се явяват пред своите възлюбени. Обаче като облекат старите си дрехи, животът им се разваля. В това отношение мъжът сам разваля живота си. Като се страхува друг мъж да не хареса възлюбената му, той казва: „Можеш да се обличаш и със старите си дрехи, не е нужно все с нови дрехи да бъдеш – няма кой повече да те харесва“. Това е криво разбиране, което показва, че хората нямат доверие помежду си.

Какъв е този Господ, в когото хората вярват, на когото свещи палят и се молят, а нямат доверие един на друг? Мъжът не вярва на жена си, жената – на мъжа си, приятелят – на приятеля си, учениците – на учителя си и т.н. Какъв е този Господ, който не може

да обедини хората? Защо ми е такова знание, което в трудни моменти на живота ми не може да ми помогне? Защо ми е такова богатство, което вместо полза, ми принася вреда? Защо ми е такава религия, която ме отдалечава от Бога?

Царството Божие дошло в сила. За да разберете смисъла на този стих, трябва да имате дълбоко вътрешно разбиране за живота, както и за самите себе си. Вие трябва да знаете, че физическото тяло разполага не само с физически органи, които са необходими за физическия свят, но и с други органи, необходими за другите светове. Ето защо, като работи за развитие на физическите си органи, едновременно човек трябва да работи за развитие на умствените и на духовните си органи. Иначе той ще бъде годен само за физическия свят. Натъкне ли се на духовния свят, той ще бъде в положението на новородено дете, което се нуждае от помощта на своите близки. Поради това някои хора са ориентирани във физическия свят, а неориентирани за духовния. Някои хора се справят само с днешния ден, а за утрешния нищо не могат да предвидят. Който знае нещата, само той вижда. Който знае законите на живота, той предвижда последиците от своите дела. Който знае и предвижда нещата, той гледа и на Царството Божие като на разумно начало, което е в самия човек. За да даде ход на разумното начало, човек трябва да бъде във връзка с разумните същества, които ще бъдат притоци на неговия живот. Сам по себе си човек не може да бъде разумен. Ако не е свързан с учените хора, човек не може да бъде учен. С една капка извор не става. С една мисъл умът не може да се нахрани. Една мисъл е условие за проява на ума. Безброй мисли трябва да влязат в човешката глава, за да се повдигне човек.

Ние не проповядваме отвлечени работи, които нямат нищо общо със съзнанието на хората, както и с тяхната творческа мисъл. Ние говорим и проповядва-

ме за Бога, защото тази идея ще внесе безсмъртието в живота; тази идея ще направи хората богати и щастливи в пълния смисъл на думата; тази идея ще внесе мир, радост, съгласие и любов между хората; тази идея ще внесе поезия, музика и хармония в живота. Ако човек има някаква идея за Бога, но въпреки това се оплаква от болести и страдания, от безлюбие, безверие и несъгласие с близките си, неговата идея е крива. Ако казвате, че Бог е създал света, трябва да знаете защо го е създал. Ако някой княз или цар ви покани на угощение, сложи пред вас богата трапеза и ви каже, че нямате право да ядете, какво мнение ще си съставите за него? Вие можете да си съставите две мнения за него: или че той е решил да изпита гостите си, да види какво мислят за него, или ще кажете, че той е глупав човек. На същото основание казвам: какво мнение имате за Бога, ако казвате, че Той е създал света, а въпреки това живеете в сиромашия, лишение и глад? Едно от двете е вярно: или Бог е решил да ви изпита как понасяте страданията и лишенията, или вие сте неразумни и не можете да се ползвате от благата на живота.

Който не разбира живота, казва:

— Аз не искам да бъда много богат, но и сиромаш не искам да бъда; не искам да бъда много умен, но и глупав не искам да бъда.

— Кой създаде разумността, доброто, богатството, силата?

— Бог.

— Кой създаде глупостта, злото, сиромашията и безсилието?

— Човек.

Два свята съществуват: реален и нереален, или преходен. Реалният свят носи вечния живот, а нереалният – смъртта. Докато живее в света на промените, човек не може да очаква никакво щастие. Ако знаехте какво ви очаква в продължение на 20 години, главни-

те ви биха побелели преждевременно. Сегашният свят ще мине през големи преобразувания, които ще произведат силни сътресения в съзнанието на хората, за да разберат най-после, че трябва да бъдат разумни, да изпълняват волята Божия, а не своята. Човек не е създаден да страда, да се измъчва, да умира. Човек не е създаден и да властва над слабия и да го малтретира. Човек е създаден за красиви и велики работи. Човек е създаден да бъде герой, да проявява Божията любов и мъдрост. Човек е създаден да носи Божията истина в света.

Царството Божие дошло в сила. Да изявим Царството Божие на Земята в Неговата пълнота и сила, това е идеалът, към който човек трябва да се стреми. Ако имате ясна представа за Бога, а не се стремите към приложение на волята Божия, Царството Божие е далеч от вас. Ще кажете, че поне един път сте изпълнили волята Божия. Това не е достатъчно. Постоянно трябва да изпълнявате волята Божия. Можете ли да наречете приятел онзи, който само един път ви е услужил? Всякога трябва да разчитате на приятеля си, но и приятелят ви трябва всякога да разчита на вас. Да имаш познанство с банкер е едно нещо; да имаш приятелство с банкера е друго нещо. Банкерите имат много познати, но като отидат при тях да искат пари, те вдигат рамене и казват: „Не мога да ви услужа, финансова криза има сега“. Обаче, ако отидете при банкера като приятел, той ще отвори своята вътрешна каса и ще ви каже: „Давам ти от това, което съм отделил за себе си“. Следователно, ако се молите на Бога само като на познат, молитвата ви ще остане без последствие. Ако се молите на Бога като на ваш приятел, Той веднага ще отговори на молитвата ви.

Днес всички хора са подложени на изпит, да се провери вярата и любовта им. Това се отнася до ония, които минават за вярващи. Безверниците се намират при други условия. Вярващите се изпитват по един

начин, безверниците – по друг. Каже ли някой, че вярва в Бога, веднага пред него ще се изпречи един беден човек, да му помогне. Щом си вярващ, ти можеш да му помогнеш.

— Ама нямам пари.

— Помощта не се състои само в пари.

Когато при мен дойде някой беден, аз ще го питам какъв занаят има. Ако се окаже, че бедният човек е рибар, ще му дам мрежа, ще го пратя на морето да лови риба. Ще му кажа, че още при първото хвърляне на мрежата ще улови риба, в устата на която е заклещена една златна монета. Като отиде на морето и направи това, което му казвам, ще провери доколко думите ми са верни.

В една английска книга се разправя за чудесата, които един европеец видял между индусите в Индия. Европеецът се намирал под ръководството на един от индусите, с когото често пътувал из пустинята. При едно такова пътуване те останали без хляб и трябвало да гладуват няколко дена. В това време индусът запитал европееца: „Какъв хляб искаш в този момент, бял или черен?“. Европеецът си помислил за бял, хубав хляб. Индусът веднага се концентрирал и не минали 15 – 20 минути, когато пред тях се явил бял, пресен, добре опечен хляб. Ще кажете, че това се дължи на някакви фокуси. Не, голяма разлика има между фокусничеството и реалността. Това е реален опит, който се дължи на силата на мисълта. Фокусите отнемат силата на човека, а истината го прави по-силен. Който лъже, осиромашава; който говори истината, забогатява. Ако умът на човека укрепва, а способностите му се увеличават, той се храни с истината. Ако оглупява, човек се храни с лъжата. Някои религиозни се чудят защо едно време са имали полет, въодушевявали се, работите им вървели добре, а колкото повече навлизат в духовния живот, постепенно губят. Много просто. Щом работите им отиват назад, това показва,

че те вървят в крив път. Невъзможно е човек да върви в Божествения път, а работите му да остават назад. Ако служите на Бога, а същевременно оглупавате, осиромашавате и боледувате, вашият Бог е лъжлив. Изхвърлете от сърцата си божеството, което сами сте си създали. Какъв е този Бог, който не се трогва от страданията на вашите ближни? Какъв е вашият Бог, който ви оставя да живеете в сиромашия и невежество? Ако служите на Единния и Истинен Бог, достатъчно е да тропнете с тояжката си, за да имате каквото искате. Обаче, който служи на Единния, никога не злоупотребява. Той взима само толкова, колкото му е нужно да се нахрани в даден случай. Той не мисли за осигуряване.

Като говоря за магическата тояжка, не ви съветвам да изкарвате прехраната си по този начин. Това не е наука, нито изкуство. Аз съм дошъл да ви науча как да любите. Всяка наука без любов е страдание и мъчение за човечеството. Сегашното човечество разполага със сила, със знание, но едно му липсва – любов. Никога в света не е имало толкова учени, богати, силни хора, както днес; въпреки това всички страдат. Защо? Любов им липсва. Чувства имат, но разумната любов отсъства. Ще кажете, че егоизмът е причина за страданията на човечеството. Ще кажете, че еди-кой си народ е по-егоистичен от друг някой. Не е въпрос за степента на егоизма. Важно е, че всички хора, всички народи служат още на егоизма. Те трябва да внесат любовта като основа на своя живот, за да се освободят от егоизма. Когато приеме любовта, човек минава от страданията към радостите, дето може правилно да се развива. Това не значи, че той трябва да избягва страданията. Разумните страдания са благо за човека. Те правят човека по-учен, по-добър. Той използва енергията, която се крие в тях, за свое лично благо, както и за благо на своите ближни. Страданията носят в себе си тъй наречената „мъртва

материя“. Който страда съзнателно, той оживява тази материя, като извлича от нея соковете на доброто.

Следователно съвременните хора трябва да вземат от възвишения свят онази материя и сила, която може да ги направи добри. Чрез тази материя и сила те ще изработят необходимите органи за новата култура. Без тях те не могат да направят стъпка напред. Не е въпрос от страх да бъде човек честен и добър. С помощта на закони и правила сегашните хора спазват известен ред в света, но това не е естествен живот. Интересно е да видим как ще се прояви човек без закони и правилници. Добре е всяка държава да направи опит само за 24 часа: да се откаже от съдии, пристави, стражари, за да види каква честност и какъв морал носи нейният гражданин. При законите и правилниците, които държавите налагат на поданиците си, ние не знаем доколко хората са честни и морални. Не само държавите, но и всеки човек отделно може да направи този опит – да види доколко неговите близки и съседи са честни хора. Нека всеки от вас остави къщата си за 24 часа отворена, да изпита своите съседи. Ще видите през това време изчезнало ли е нещо от къщата ви и какво именно. Не казвам, че хората не са честни, но не всички са изпитани. Човек сам не се познава. По линиите на ръцете, на лицето и на главата можете да четете кой е честен и кой – не. Изобщо, няма скрито-покрито в живота. Ако аз чета по тия линии, и вие можете да четете. За онзи, който вижда и знае нещата, лъжа не съществува.

Сега аз проповядвам на хората. Какво им проповядвам? Да вярват в Бога? Вярата не се налага, нито може да се проповядва за нея. Да любите Бога? И това не мога да проповядвам. Бог сам е Любов. Според мен, да проповядвам, това значи да светя на хората. Да светя, това значи да им покажа пътя към Бога и начина, по който да изпълняват волята Божия. Бог е Любов, аз живея в света на Бога и желая да изпълня

Неговата воля. Това желая и на вас. Аз съм една ръка, на която Бог заповядва:

— Простри се напред! — аз се простирам.

— Свий се! — аз се свивам.

— Направи това! — и аз го правя.

Ще кажете, че това е ограничение, отсъствие на свобода. Това е изпълнение на волята Божия. А в изпълнението на волята Божия се крие свободата на човешката душа. Каквото Бог върши, това върша и аз. При това аз съм свободен да простра или да не простирам ръката си. Аз съм свободен дотогава, докато простирам и свивам ръката си, докато имам избор да направя едното или другото. Дойде ли друг някой да ми простира или свива ръката, аз нямам никаква свобода.

Ако някой ме застави да взема пари от касата на своя ближен, той ме ограничава, той си служи с насилие. Ще кажете, че златото е ценност, за която заслужава човек да се поддаде на изкушение. Днес златото е ценност, за която хората се убиват. Обаче за предпочитане е животът на един човек, отколкото десет торби, пълни със злато. Днес брат брата убива за един метър земя. За предпочитане е любовта на братата ти, отколкото хиляди декара земя. Велико благо е да имаш любовта на един човек! Любовта на ближния е любовта на Бога. Това значи да имаш тил, на който да разчиташ при всички условия.

И тъй, да имате любовта на Бога, това значи зад вас да стои крепост, на която да разчитате и в настоящето, и в бъдещето. Любовта разкрива всички възможности за човека. Тя му отваря вратите за всички разумни светове. Който се е домогнал до Божията любов, той има достъп не само до разумните същества, но и до ангелите и архангелите. Къде са те? Навсякъде. Дето и да се обърнете, ако любовта е във вас, вие можете да срещнете ангели. Ангелът се познава по строеж, по организиране на силите в себе си. Дали вярвате,

че има ангели на Земята, или не вярвате, не е важно. Това важи за мен. За банкера е важно да знае колко злато има в касата си. Ако касата му е пълна със злато, той е доволен; ако касата му е празна, той е недоволен. Следователно аз съм доволен за знанието, което имам. Дали другите са доволни от моето знание, не е важно. Истинското знание е капитал, на който човек всякога може да разчита. Например някои учени имат много знания, но едно не знаят: съществува ли Бог, или не. Половината мъже и жени от цялото човечество знаят дали съществува Бог, или не, а другата половина не знаят.

По отношение на въпроса за съществуването на Бога съвременното човечество може да се уподоби на положението на човек, който е застанал между две огледала – едното на север, другото на юг. При това положение лицето му се отразява в едното огледало, а гърбът – в другото. Къде е истинският човек? Нито в едното огледало, нито в другото. Истинският човек е този, който е застанал между двете огледала. Ето защо ние считаме за вярващи ония хора, които виждат лицето на човека в огледалото, а за безверници – ония, които виждат гърба на човека. Първите казват:

— Видяхме лицето на Бога. Значи, за тях Бог съществува. Другите казват:

— Не виждаме лицето на Бога, затова Той не съществува.

Обаче Бог не е нито в лицето, което виждате в огледалото, нито в гърба. Това са отражения на истинския образ. Бог е застанал между двете огледала и може да Го види само онзи, който има любов. Бог не е нито между вярващите, нито между безверниците. Той не живее нито между вегетарианците, нито между месоядците. Къде е Бог? Между любящите души.

Един ден Мойсей отивал на Синайската гора, да се помоли на Господа. По пътя към планината той видял, че един овчар работел нещо усилено – огън кладял.

— Какво правиш, овчарю?

— Клада огън, на който ще опека едно от младите си агнета.

— За кого?

— За Господа. Той каза, че ще ме посети.

— Лъжеш се, братко. Преди всичко Господ не яде печени агнета. Напразно ще очакваш.

Овчарят се замислил, изпаднал в голямо обезсърчение и спрял работата си. Моисей не забелязал, нито почувствал въздействието на своите думи върху чистосърдечния овчар и продължил пътя си към Синайската гора. По едно време той чул тих глас: „Знаеш ли какво направи с простодушния овчар? Ти уби нещо красиво и велико в неговата душа. Върни се назад да изправиш погрешката си. Кажи на овчаря, че ще го посетя“. Върнал се Моисей от пътя си, приближил се към овчаря и казал:

— Слушай, братко, направи каквото си намислил. Бог наистина ще те посети. Пригответи се да Го приемеш.

След това Моисей се скрил зад храстите, за да гледа как Бог ще посети овчаря. Какво видял? Огън слязъл от небето и изгорил агнето на овчаря, който през това време сладко дрямал. Като се събудил и видял, че агнето го нямало, овчарят се зарадвал, благодарил на Бога за посещението, което му направил, и продължил работата си.

Следователно ще знаете, че има начин, по който и Бог може да яде. Има един огън, от който хората изгарят, но има един огън, в който душите горят и не изгарят. В този огън са горели мъчениците и праведните хора. Този огън наричаме „огън на любовта“. Той носи в себе си знанието, от което всеки човек се нуждае. Силата на човека се крие в знанието, с което разполага. От знанието пък той може да разбере какво е постигнал и до каква степен на развитие се намира. Всеки човек трябва да знае с какво разполага, за да не изпада в заблуждения.

Един ден Диоген, който поучавал хората, решил да се уедини в гората, далеч от шума, да си почине малко. Както намислил, така постъпил. Той се уединил в гората и седнал под една сенчеста круша, да почива и размишлява. Един селянин го съгледал отдалеч и веднага се отправил към него, да му иска някакъв съвет. Като видял, че и тук не го оставят спокоен, Диоген се ядосал на селянина и мислил да му се скара и да го върне назад. Въпреки това той се въздържал, приел селянина, изслушал го, дал му съвет и след като се сбогувал с него, казал си: „Какво направи, Диогене? От толкова години учиш хората как да живеят, как да се отнасят помежду си, а в един момент си готов да развалиш това, което си направил. Виновен ли е този човек, че му се сърдиш? Ако искаше никой да не те смущава, ти трябваше да съобщиш, че днес не приемаш гости. Вместо да се сърдиш, ти трябваше да поканиш селянина да седне при тебе, да се разговаряте приятелски и да си хапнете заедно“. Така се разговарял Диоген със себе си и се осъждал за неправилната си постъпка. Той трябвало да приема хората, без да се гневи.

Често и съвременните хора постъпват като Диоген. Те нареждат свои планове и ако някой се осмели да ги развали, сърдят се. Така постъпва и младата мома, когато в очакване на възлюбения си, друг някой момък дойде при нея. Защо се сърди? Защо не бъде искрена, да му каже, че чака някого? Този момък не знае, че момата очаква някого. Като познат, той се осмелява да седне при нея и да се разговарят. Тя отговаря на зададените от него въпроси, но във всеки момент тя иска той да се махне, да дойде нейният възлюбен. Момата не знае, че нейният възлюбен, когото очаква с нетърпение, е голям нехранимайко, ще я направи нещастна. Обаче онзи, от когото иска по-скоро да се освободи, е добър и честен момък. Ако се ожени за него, тя ще бъде щастлива.

Съвременните хора страдат от неразбиране на любовта и на живота. Тази е причината, поради която те са внесли в живота и в отношенията си нещо неестествено. Те гледат и не виждат. На лицето на човека е написано всичко. Достатъчно е хората да имат очи и знание, за да четат по лицата на човека всичко онова, което е скрито в тях. Няма защо да питате дали даден човек е честен, или нечестен. Погледнете лицето му и ще разберете какъв е той. Всеки човек може да преобрази лицето си. Това се постига чрез съзнателна работа върху мисълта. Като мисли право, човек помага на себе си, на ближните си и на цялото човечество.

Царството Божие дошло в сила. Царството Божие подразбира царството на любовта. Човек може да влезе в това царство, когато се освободи от вековните заблуждения в себе си. Да се освободи човек от заблужденията си, това значи да се проникне от Божията любов, да признае всички хора за свои братя, да им подаде ръка за обща работа. Хиляди добри хора съществуват в света, които са готови да изпълнят Божията воля. Който изпълнява тази воля, той може да подобри здравето си, да укрепи ума и сърцето си, да стане гражданин на Царството Божие. Ще кажете, че хората са лоши, не може да се работи между тях. Това не оправдава никого. Силата и властта не е в ръцете на лошите хора. Христос казва: *Даде ми се всяка власт на Небето и на Земята.* Щом властта и силата са в ръцете на Христа, следвайте Неговия път. Христос казва на учениците си: *Идете и проповядвайте в света, и аз ще бъда с вас до окончанието на века.* Каква по-голяма сигурност от тази може да очаква човек? Достатъчно е да проповядва Словото Божие с любов, за да бъде с Христа до скончанието на века.

Тъй щото не се страхувайте от лошите хора. Срещнете ли някой човек, вие трябва да знаете добър ли е, или лош. Лошият човек мирише лошо, а добрият разнася своето благоухание надалеч. Той знае какво

значи да живее за Бога. Той работи изключително за Него, без да говори за себе си, за своята вяра. Започне ли човек много да говори за вярата си, за познаването на Бога, той скоро изпада в противоречие. Чувате го да говори, че Бог е велик, всемоушен, всеблаг, докато изведнъж се запитва защо съществува злото. Той мисли, че Бог допуска злото за изпитание и за наказание на хората. Значи той вярва повече в злото, отколкото в доброто. Аз пък не вярвам в злото, в безлюбие-то, в глупостите, в заблужденията и т.н. В този смисъл вярата не е намясто, а безверието е на място. Светът се нуждае от безверници в злото и от вярващи в доброто. Тия две категории хора трябва да си подадат ръка, за да се оправи светът. Щом си подадат ръка, те ще кажат: *Царството Божие е дошло в сила*.

Казано е в Писанието, че когато хората чуят гласа на Господа, ще оживеят. Това оживяване не е физически процес, но психически. Да оживееш, това значи да си готов да простиш на онзи, който ти е направил най-голямата пакост. Ако си слуга и господарят ти те е ошетил, отнел е силите ти, прости му. Ако му простиш, той ще бъде готов да раздели богатството си с тебе и да те приеме като свой брат. След това и двамата ще тръгнат да проповядват. Ще кажете, че това е невъзможно. За онези, на които съзнанието не е пробудено, това е невъзможно. Ако искат насила да изпълнят този закон, те ще се намерят пред закона за военната повинност, дето всеки е задължен да служи на държавата. Обаче, който е готов да прости на ближния си от любов, доброволно, той е човек с пробудено съзнание, носител на новото. За мнозина е невъзможно човек да прости на врага си и да го възлюби, затова се пита кога ще стане това. Някога ще стане. Това не е далеч. Днес ще стане спасението на човека. За мен съществува само един ден: от изгряването на слънцето до залязването му. Този ден е дълъг, трае хиляди и милиони години – нарича се Божествен ден. Свърши

ли се този ден, всичко в света ще се свърши. Колкото по-дълъг е този ден, толкова по-големи възможности и условия се разкриват пред човека. Само така той може да расте и да се развива.

Истината ще ви направи свободни. Значи свободата заставя човека да търси истината. Като не знаят как да я намерят, всеки търси някакъв начин да я прелее от едно шише в друго. Обаче преливането е физически процес без никакво съдържание. Като дойдете при истината, вие не трябва да бъдете свършено сухи, за да не се запалите и изгорите. Ако пък се запалите, не се страхувайте, няма да изгорите. Отоплявайте се с този огън, осветявайте се с него, за да се запазите от големите зимни студове и опасни крадци. Носите ли този огън със себе си, дето и да влезете с него, всичко се нарежда добре: плодовете започват да зреят, хората възстановяват своя вътрешен мир и се залавят за обща работа. Запали ли се този огън веднъж, никога не изгасва. Пред такъв огън се намери Моисей в пустинята, дето чу глас: *Събуј общата си, защото мястото, на което стоиш, е свето.* Ангел се яви на Моисей и му каза, че заради убийството, което направи, не му се позволява да се приближи при огъня, докато не събуе общата си. Като събуе общата си, Бог му показва начин как да живее, как да ръководи израелския народ. Мойсей написа добри закони, но последователите му ги изопачиха. И Христос проповядваше великите Божии закони, но и Неговите последователи не знаеха как да ги приложат, и изопачиха учението Му.

Днес Христос е слязъл между хората и работи със своя жезъл. Той току вдига и слага жезъла си и гори всичко, каквото срещне на пътя си. Лъжците, крадците и престъпниците ще изгорят, а добрите, истиннолюбивите и честните хора ще минат през огъня, без да изгорят. Те ще се пречистят и светнат. Който мине през огъня и се пречисти, ще намери истината. Който

намери истината, той ще познае Бога, ще Го признае за свой Баща, който всякога помага на сирачета, на вдовици и на старци. Като срещне някой страдащ, Бог ще го извика при себе си и ще му каже: „Ела при мене и бъди благословен!“. Ти ще минеш от страданието в радостта и ще се ползваш от благата на живота. Така ще каже Бог на старите и на отрудените и ще ги подмлади и ободри.

И тъй, стремете се към новото учение, което носи знание, светлина и радост за всички – за млади и за стари. Старите трябва да станат млади, а младите – да не остаряват. Младостта не е външно качество, но вътрешно. Светият човек е всякога млад. Добрият и свят човек никога не остарява. Защо? Защото той никога не губи смисъла на нещата. Светът се нуждае от добри и свети хора, които са готови за работа и за всякаква жертва. Светът се нуждае от нови хора, от хора на любовта.

Как познавате новия човек? Когато новият човек влезе между болни, те оздравяват. Когато влезе в дом, членовете на който не живеят добре, той внася мир и радост между тях. Ако само с присъствието си човек може да лекува болни и да внася мир и радост в човешките души, казваме, че той е служител на новото учение. И ако болните оздравяват в негово присъствие, а разгневените се успокояват, ние казваме, че това са хора, готови да служат на новото. Стремете се да служите на новото, да го прилагате във всички прояви на живота, за да се радвате и вие, и окръжаващите. Казано е в Писанието: *По плодовете им ще ги познаете*. Наистина по плодовете на живота ще познаете служителя на новото учение, но по плодовете ще познаете и обикновения човек. Следователно, ако нямате постиженията на новия човек, по-добре мълчете. За предпочитане е човек да мълчи, отколкото да говори, без да може да реализира това, за което говори.

Царството Божие дошло в сила. Мнозина се представят за силни, без да са такива. Човек трябва да бъде силен, без да говори за силата си. Апостол Павел казва за себе си: *Когато съм слаб, тогава съм силен!* Какво означават тия думи? Това значи: когато съм слаб в човешкото, в преходното, тогава съм силен в Божественото и във вечното. Следователно за предпочитане е човек да има общение с Бога, със светлите и разумни същества, отколкото със силните хора на Земята. Казано е в Господнята молитва: *Да бъде волята Твоя, както на Небето, така и на Земята.* Значи, който е свързан с Бога, той се намира под Неговото крило и на Земята, и на Небето. Ако мислите, че Бог живее само на Небето, как разбирате стиха, в който е казано, че Бог ще се всели между хората и ще си направи жилище между тях? Като не размишляват дълбоко върху този стих, някои търсят Бога само на Небето и ако не Го намерят, обезсърчават се и казват: „Бог не съществува“. Какво прави младият момък, когато сърцето му трепне за любов? Той тръгва да търси любовта по целия свят и като я намери, казва: „Ето я!“ Търсете и вие Бога по същия начин. Като Го намерите, кажете: „Ето Го!“ Когато учениците срещнаха Христа, казаха: *Учителю благи!* – и тръгнаха след Него.

Сега и на вас, като на ученици, казвам: откажете се от своите стари възгледи, които ви измъчват. Приемете новото, което може да ви освободи от заблужденията и нещастията. Новото подразбира новата, права мисъл. Човек съдържа в себе си твърда, течна и въздухообразна материя, но не трябва да бъде нито твърд, нито течен, нито въздухообразен. Той трябва да превърне всичко, което носи в себе си, в чиста, светла, права мисъл, на която се подчиняват и чувствата, и постъпките му. Мисълта е разумното начало в човека. Тя е единствената сила, която държи човека в равновесие. Каквото представя земната притегателна сила за Земята, такова нещо е човешката мисъл за самия

човек. Чрез своята права мисъл човек е господар на себе си. Поддаде ли се на своите низки страсти и желания, той губи свободата си и става роб. Той се намира в положението на вола, който всеки ден впрягат и завеждат на нивата. Време е вече човек да се освободи от низшето в себе си и да се определи като служител на Бога. Кога ще стане това? Когато чуе Божия глас да му нашепва: „Стани!“. Когато Самуил служеше в храма, чу глас, който му казваше: „Самуиле, стани!“. Самуил помисли, че свещеникът, при когото служи, го вика, но не излезе така. След като гласът се повтори и потрети, Самуил разбра, че Бог го вика, и веднага стана. Каквото Бог му каза, всичко се сбъдна. Един ден Бог ще проговори на всяка душа и ще я пита: „Докога ще лежиш в гроба? Докога ще бъдеш в робство? Излез въл!“ . Който чуе гласа Му и повярва, ще излезе от гроба и ще възкръсне. Който чуе и не повярва, ще остане да лежи в гроба. Следователно, ако искате да излезете от гроба, да се освободите от смъртта и да възкръснете, вярвайте в Онзи, който ви е дал живот и свобода.

Съвременните хора слушат различни проповеди, но въпреки това търсят начин как по-добре да се осигурят. Има един начин за осигуряване. Той се заключава в служенето на Бога. Ако станете проводници на Божията любов, вие ще се осигурите. Ако станете проводници на великата любов, всички противоречия ще се разрешат, всички ваши неприятели и врагове ще ви напуснат.

— Кога ще стане това?

— Когато се свържете с Бога.

— Ама аз не вярвам вече в любовта, всички хора са ми изневерили.

— Прави сте, хората са изневерили на любовта си към вас, но преди тях вие сте изневерили на Бога.

Кой момък и коя мома не са изневерили на любовта си към Бога? Кой баща и коя майка не са изне-

верили на своята честна дума, дадена пред Бога, да бъдат верни на своя дълг? Кой учен, кой проповедник са издържали на обещанието си, дадено на Бога пред великия олтар на служенето и на жертвата?

Ще кажете, че еди-кой си човек е светец. Светостта е въпрос извън времето и пространството. Човек в един момент може да стане свят, и в един момент може да изгуби светостта си. Не е важно да търсите свети хора, но стремете се във всеки човек да намерите нещо ценно. Сама по себе си душата на човека е ценна. Човек живее заради доброто, което се крие в душата му. За това именно Христос казва: *Който изгуби душата си, нищо не струва*. Запази ли душата си, човек има възможност да придобие всички блага, които природата дава. Какво ще придобие човек и какъв може да стане, това зависи от него. Никой не може да застави човека да прави това, което той не иска, нито може насила да го накара да стане това, което не желае. Всяко положение и всяка форма, през които човек минава, са временни. Като изпълни задачата си, той може да вземе друга форма, по-висша от сегашната. Ако формите на животните са временни, колко повече това се отнася до хората. На Земята има вече хора, преобразени в ангели. Идете в бедните квартали на София, там непременно ще намерите поне по един ангел. Като изучавате хората, ще познаете ангела; той се различава от обикновения човек. Ако не вярвате, можете да проверите. Добре е да бъдете реалисти, всеки да вярва на това, което е виждал и опитал. Като мине през очите на бръмбара, светлината ще се отрази по един начин; като мине през очите на човека, тя ще се отрази по друг начин. Всеки възприема нещата според светлината, която има в себе си.

Съвременните хора трябва да възприемат нещата правилно, да не изпадат в заблуждения. Например заблуждение е, когато делите хората на праведни и грешни, само поради това, че едните се молят по

няколко пъти на ден, а другите не се молят. Външното молене не определя човека като праведен. На Земята ще срещнете малко хора праведни. При това по естество човек има две страни: светла и тъмна, лице и опako. Какво ще кажете за човека, ако днес видите светлата му страна, а на другия ден – тъмната? Може ли той едновременно да бъде и светъл, и тъмен? И конят е добър, но ако застанете зад него, ще опитате силата на неговия ритник. На същото основание човек носи в себе си мисли и чувства, с които удря хората, както конят ги удря с петалата си. Това се дължи на лоши наследени черти в човека, от които някога ще се освободи. Достатъчно е човек да бъде искрен към себе си, за да се освободи от лошите наследени черти. Сегашният човек е изпаднал в безверие, в безлюбие, в користолюбие, вследствие на което той сам със спъва. Днес напише нещо хубаво, на другия ден вече сам се съмнява в написаното и се пита: „Вярно ли е това, което съм писал, или не е вярно?“. Едно ще знаете: верни неща са тези, които човек сам е изпитал и проверил. Щом имате опитност, трябва ли да питате, дали известен факт е верен, или не?

Царството Божие дошло в сила. Сега и вие трябва да проявите силата си, да търсите Бога, да търсите истинските си братя и сестри, да изработите свое верую, свои възгледи за живота. Днес вие минавате за православни, но знаете ли къде е онзи свят? Знаете ли къде ще отидете, като заминете за другия свят? Един евангелски проповедник, след като проповядвал 30 години на Земята, заминал за онзи свят и се видял в чудо. По някакъв начин той съобщил на близките си, че положението му не е добро, не излязло така, както очаквал. Той си представял онзи свят другояче, а не както го видял. Сега разбрал, че не е живял, както Бог изисква.

Следователно, за да бъде добре и на този, и на онзи свят, човек трябва да се откаже от старите си

разбирания, от заблужденията, които го спъват. Онзи свят е свят на нов ред и порядък, на нови разбирания. За да бъдете добре приети в онзи свят, мислите, чувствата и желанията ви трябва да бъдат абсолютно чисти. Това не трябва да ви плаши. Вие живеете в Бога и за Него работите. Като осъзнаете това, ще изправите погрешките си, ще изправите кривите си разбирания. Как можете да работите за Бога, ако не сте готови да прощавате? Това не значи да вървите в пътя на грешните, но да прощавате прегрешенията им. Така е казано и в Господнята молитва: *Прости нам дълговете ни, както и ние прощаваме на нашите длъжници*. Ще кажете, че Бог е милостив, всепрощаващ. Щом Бог прощава, и вие трябва да прощавате. За да не се натъквате на ненужни страдания, вие трябва да се пазите от преувеличаване на нещата. Докато не дойдат любовта и истината във вас, като мярка на нещата, вие не можете да имате точна представа за това, което става с вас и с окръжаващите. Ето защо бъдете искрени, да предавате нещата, както са в действителност – нито да преувеличавате, нито да намалявате. Когато любовта посети човека, отваря сърцето му, просвещава ума му и преустройва тялото му. Дето е любовта, там омразата, неправдата, ограничението отсъстват.

Царството Божие дошло в сила. Когато Царството Божие дойде на Земята в пълнота и сила, хората ще бъдат носители на новото, на Божественото учение. Само така ще се реализират Христовите идеи. Който възприеме Христовите идеи и ги реализира, той ще бъде пълноправен гражданин на Царството Божие. Има хора в света, готови за тези идеи. От какви течения са те, какви възгледи имат, не е важно. Те са готови да работят в името на Бога, в силата на Неговия Дух, за да донесат мир и свобода, както на отделните индивиди, така и на народите. Всички народи трябва да се обединят, да се опознаят, за да бъдат служите-

ли на Божественото. Така те ще разберат, че Божият Дух работи във всички прояви на живота: материални, политически, духовни и умствени. Стремештът на всички хора и народи към свобода, към повдигане, е резултат на Духа, който работи между тях. Не мислете, че само религиозните и духовни хора имат право да говорят, да мислят, да работят за свободата и за обединението на народите. Тази идея е Божествена. Следователно, който я възприеме и работи за нея, той се свързва с Божия Дух. На пръв план седи идеята за свободата на човешката душа, а след нея идат методите за реализирането ѝ. Възприеме ли тази идея, човек трябва да бъде силен, да устои на всички мъчности, които се изпречват на пътя му. Работете с любов и съзнание за освобождаването си, за да кажат хората един ден за вас: Ето човекът, създаден по образ и подобие Божие! Адам и Ева бяха създадени по образ и подобие Божие, но понеже пожелаха да станат като Бога, сгрешиха. И после, вместо да признаят погрешката си, те се оправдаваха, че били излъгани. Адам каза, че Ева го излъгала, а Ева се оправда със змията. И до днес още хората грешат и търсят виновниците за погрешките си въвн от себе си. Човек няма да се оправя, докато не признае, че той сам е виновен за своите погрешки, за своите неразбирания и заблуждения.

Царството Божие дошло в сила. За да влезе в това Царство, човек трябва да разбере какви са отношенията му към самия себе, към ближния му и към Бога. Дойде ли до това разбиране, той определя вече своето бъдеще. Бъдещето на човечеството води към реализиране на любовта. Ще дойде ден, когато любовта ще се всели в сърцата и душите на хората и ще им донесе мир и свобода.

30 март 1930 г., София

В С И Л А

И рече Исус

И рече Исус на стотника.

Матей 8:13

Това, което днес ще кажа, не се намира в цитирания стих. Стихът представя подкваса, с която жените подквасват млякото. Какво може да направи само подкваса, ако няма мляко?

Всички хора говорят за човека, изучават го, но какво в същност е човекът, не знаят. Някои казват, че човек е същество, което мисли. Това е право. Човек се отличава от другите същества по способността си да мисли. Той се отличава от животните и по друго нещо: има способност да възприема Божествените енергии, т.е. енергиите на разумната природа, и правилно да ги използва. Растенията приемат необходимите енергии за живота си от земята, т.е. отдолу; животните ги приемат от повърхността на Земята, а човек – от центъра на Слънцето. Растенията са обърнати с главата надолу, животните се движат в посока на Земята, а човек е изправен на краката си, той се намира в положение, перпендикулярно на Земята. Като си представим земната ос във вид на отвесна линия, човек се намира и от растенията, и от животните на разстояние, равно на един ъгъл от 90 до 180 градуса. Какво е това разстояние, не знаете. За онзи, който разбира величината на един земен градус, 90-те градуса представят грамадна величина. За здравия човек един градус топлина не е страшна, но вижте какво е положението на болния, който е дошъл вече до 40 градуса температура; увеличи ли се температурата му още с един градус, трябва да се простите с него – дават му билет за онзи свят. Дойде ли до 42

градуса топлина, човек умира. Защо? Частиците на тази топлина са толкова едри, че като минават през частиците на материята, от която е направен човешкият организъм, те ги разрушават.

Същите резултати са забелязани и при действието на електрическият ток. Например, ако човек се подложи на действието на електрически ток от две хиляди волта, той ще умре. Обаче ако се подложи на действието на ток от 20 хиляди волта и нагоре, той ще се обнови и пречисти, без да изгори. Физиците обясняват това явление с големината на молекулите на електрическият ток. Те казват: „Молекулите на тока от две хиляди волта са толкова големи, че като минават през тъканите на човешкото тяло, те ги разрушават и убиват човека. Молекулите на тока от 20 до 50 хиляди волта са крайно малки, вследствие на което минават свободно през тъканите на човешкия организъм, масажират ги и вместо да причинят вреда на човека, те го обновяват и пречистват“. Значи има няколко вида топлинна, светлинна и електрическа енергия, която се отразява различно върху организмите. Колкото по-дребни са частиците на тези енергии, толкова по-благоотворно се отразяват върху човешкия организъм. Те обновяват, пречистват и съграждат материята. Физическата топлина изгаря, но топлината и светлината, която се образува от човешките чувства и мисли, се отразява или благоприятно върху организма, или разрушително. Това зависи от техните трептения. Колкото по-високи и многобройни са техните трептения, толкова по-благоотворно е действието им върху човешкия организъм. Много хора заболяват от неврастения, благодарение на топлината, която известен род чувства произвеждат в задната част на мозъка. Тази топлина се отразява вредно и върху стомашната система, както и върху дробовете. Лечението на тези хора става чрез превръщане на топлинната енергия в магнетизъм, който повдига жизнената сила на

организма. Има лекари магнетизатори, които освобождават човека от вредната за организма топлина. Водата, взета в хомеопатична доза, играе важна роля в това лечение. Влезе ли по този начин в мозъка, тя намалява горенето и болният оздравява. Обаче лекарят, който лекува, трябва да бъде разположен. Това се постига с добрите мисли и чувства, които той отправя към болния. Не всеки човек може да бъде лекар. И не всеки лекар може да лекува. За да има успех в лекуването си, лекарят трябва да притежава освен диплом от медицинския факултет, но и от живата природа. Последният диплом той носи в себе си, благодарение на правилното съчетание на силите в своя организъм, хармонията между тези сили и силите на разумната природа. За такива лекари казваме, че са родени лекари.

Следователно истински лекар е онзи, който се е родил лекар. Истински учен е този, който се е родил да бъде учен. Истински проповедник, истинска майка, истински баща са тези, които са родени за своето предназначение. Всеки човек е роден, за да свърши известна мисия; всеки човек има свое предназначение. Ако се заеме за работа, която природата не му е определила, той може да причини пакости не само на себе си и на окръжаващите, но и на цялото човечество. Това са хората, които наричаме вредни за човечеството.

Мнозина страдат от неразбиране на живота. Те мислят, че е безразлично какво положение заемат в света и какви мисли и чувства ги вълнуват. Има чувства и мисли, които по естество са фалшиви и не водят на добър край. Например някой казва, че сърцето му гори от любов. Това е крива мисъл. Ако наистина сърцето гори от любов, един ден ще прегори и ще изстине. После ще се яви една студенина, която наричаме омраза. Омразата е инертно, пасивно състояние на материята. Който попадне под закона на омразата, смърт го очаква. За да не умре, човек

трябва да превърне омразата, като инертно състояние на материята, в любов – активно състояние на материята, което произвежда топлина. Затова казваме, че любовта ражда живота, в който растат чувствата и мислите като семена. Ние не говорим за обикновената светлина и топлина, които излизат от Слънцето. Ако се изложите на слънчевата светлина и топлина не навреме, те могат да ви убият. Един слънчев удар е в състояние да умъртви човека. Ние говорим за светлината на мъдростта и топлината на любовта, които възрастват и възкресяват човека.

Съвременните хора трябва да изучават живота по особен начин, а не както досега са го изучавали. Това означава вътрешно изучаване на живота, а не само външно, физическо изучаване. Ще каже някой, че животът има смисъл, докато хората се размножават. Това е неразбиране на законите. Размножаването не става произволно. Точно определено е колко души трябва да се родят и колко да умрат, не само през течение на една година в целия свят, но даже и в една минута. Изчислено е, че годишно се раждат около 40 милиона хора и почти толкова умират. Това е само по отношение на хората. Към това число прибавете и числото на родените и умрели животни, за да имате ясна представа за Земята. В това отношение повърхността на Земята не е нищо друго, освен гробница. Ние живеем върху костите на нашите предшественици. Такова нещо представя твърдата материя, върху която живеем и градим своето бъдеще. За да пречисти човек тази материя, в помощ му идат неговите мисли и чувства. Те представляват филтър, чрез който окървавената и отрупана с кости земя трябва да се пречисти.

Помнете: бъдещето на човека се определя от храната, която употребява. Колкото по-чиста и по-здравословна храна употребява, толкова по-велико и светло бъдеще си приготвя той. Ето защо, за да се очисти храната от отровите, които идат от земята от

една страна, и от самите животни – от друга страна, тя трябва да се пречисти. Никакъв физически или химически начин не е в състояние да пречисти храната от психическите отрови, освен мислите и чувствата на човека. Най-много психически отрови се съдържат в месната храна. Страхът и отвращението, което животните изпитват, когато ги колят, внасят в организма им тия отрови. Като употребяват месото, хората възприемат тия отрови и се разстройват. Тази е причината за заболяването на хората от неврастения. Голямо е желанието на животните за живот. Засега най-чиста и хигиенична храна е растителната. Ще дойде ден, когато и растенията, в стремежа да запазят живота си, ще започнат да отделят от себе си отрови, с които ще пакостят на хората. И днес има растения, които отделят вещества, вредни за човешкия организъм. Например хининовото дърво, враненото око и т.н. Хората употребяват тия отрови в ограничено количество, като лекарства.

И рече стотникът на Христа: *Кажи само реч! Стотникът постъпва като англичанин. Той цени времето и затова казва на Христа: Учителю, кажи само реч, и момчето ми ще оздравее.* Той намира, че не е нужно Христос да дохожда в дома му, да губи времето си, нито да му говори много, но само с няколко думи да обясни положението, в което се намира момчето. Същевременно той разбираше законите на живота и каза на Христа: *И аз имам подчинени, които изпълняват заповедите ми. На едного казвам: иди там! – и той отива. На друг казвам: направи това! – и той го прави. Както те ме слушат и разбират, така и Ти можеш да заповядаш на болестта да си отиде. Кажи само реч и момчето ми ще оздравее.*

Сегашните хора гледат на болестите като на нещо, което няма никакво отношение към тях. Наистина болестите се предизвикват от инертната материя в човека, но зад тази материя се крие едно разумно

същество, добро или лошо. Някои болести разрушават човешкия организъм, а някои го пречистват. Ще кажете, че не виждате разумното същество, което се крие зад инертната материя. Това е друг въпрос. Вие виждате, че някой човек е прободен с нож и пада на земята. Ножът е инертната материя, но зад нея се крие ръката на разумното същество, което направлява ножа. Значи и зад микробите, които причиняват различни болести, се крият разумни същества, които действат върху човека така, че създават условия, при които бактериите се развиват. За да познаете коя храна е чиста и здравословна, следете как се отразява върху мислите, чувствата и постъпките ви. Ако храната внася известно понижаване в умствения живот на човека, тя не е хигиенична. Например хората обичат свинското месо, ядат го с особено разположение, но то внася такива мисли, чувства и настроения, от които човек мъчно може да се освободи. Храната оказва влияние главно върху слабите хора, с неорганизиран сили. На разумните храната не може да оказва силно въздействие, те сами знаят каква храна да употребяват. Докато дойде до това състояние, човек минава през различни опитности.

Един свещеник, добър и благочестив човек, разправяше една своя опитност за влиянието на свинското месо върху организма му. Много пъти вече се заричал да не употребява свинско месо, но въпреки това, когато наближавало Коледа, той се настройвал за ядене, апетитът му се събуждал и заедно с всички хапвал малко от печеното прасе. Веднага след това стомахът му се разстройвал и трябвало да мине цяла седмица, докато здравословното му състояние се възстанови. Като минело известно време, той забравял болките и пак се решавал да си хапне поне малко свинско. Обаче разстройството пак дохождало. При всяко разстройство той се самоосъжда, бил недоволен от себе си, от своята слаба воля. Той се чудел как е

възможно човек, който служи на Бога, да не може да устои пред едно изкушение.

Някои хора казват, че всичко е създадено от Бога. Следователно щом животните са създадени от Бога, те носят благословение за човека. Днешните животни не са първичните, които някога Бог създал. Днешните вълци, мечки, овце, кози, крави стоят далеч от първичните. Те, заедно с първия човек, са попаднали в областта на смъртта, вследствие на което не носят благословение за хората.

И тъй, който иска да придобие безсмъртния живот, той трябва да се свърже с възвишените същества, да живее, да мисли и чувства като тях. Сегашните хора говорят за безсмъртие, а не могат да се откажат от месната храна, която внася отрова в организма. Не е въпрос хората да станат вегетарианци, но те трябва да мислят, да чувстват и да действат правилно. Правата и чиста мисъл внася елементите на безсмъртието. Ще кажете, че при сегашните условия на живота не е лесно човек да употребява чиста храна, да изправя мисълта си. Чудно нещо – мъчно било за човека да издържа на условията! Какво ще кажете тогава за гълъба, който от хиляди години е все вегетарианец? И за него условията на живота са били тежки, но въпреки това той и до днес не е изменил на убеждението си. Кое е заставило гълъба да се храни само със зрънца? Ако той е могъл да издържи на тежките условия, без да измени начина на храненето си, колко повече човек може да издържа на неблагоприятните условия. След всичко това хората казват, че човек за човека е вълк. Какво благо е допринесъл вълкът за себе си или за човека? Каквото е допринесъл вълкът за себе си, това ще допринесе всеки човек за ближните и за себе си, ако характерът му е вълчи.

Като изучавате човека, виждате неговото трояко естество: Божествено, човешко и животинско. Животът му зависи от това на кое от трите естества ще даде

ход. Ако даде ход на Божественото начало в себе си, той ще се радва на добър и смислен живот; ако даде ход на човешкото в себе си, животът му ще бъде сносен; ако даде ход на животинското, той ще бъде нещастен. След всичко това, чувате някой да казва, че волята Божия била такава. Общественикът пък казва:

— Няма какво да се прави, Бог е създал обществото, ще търпим. Вие не сте доволни от обществото, но ще знаете, че Бог не го е създал.

— Ама ние носим последствията на лошите условия.

За кои условия говорите? Ако е за външните условия, вие не можете да ги измените. Външните условия зависят от вътрешните възможности на човека. Да мислите, че волята Божия има отношение към всички добри и лоши условия в живота, това значи да вържат коня с въже и да го оставят в това положение. Той ще мисли, че волята Божия е такава, и няма да се мръдне от мястото си. Обаче ако вържете с въже едно куче, последното ще направи всичко възможно да прегризе въжето и да се освободи.

Питам: трябва ли и хората по същия начин да се връзват с мъчнотиите си, като с въжета, и ако не могат да се развържат, да казват, че обществото е лошо, че хората са жестоки? Наистина има жестоки хора, има криви теории в света, има и лоши общества, но всичко това се дължи на кривите разбирания на отделните хора. Мнозина съжеляват, че са вързани, понеже не могат да си поживеят свободно. Добре е човек да си поживее, но как трябва да живее онзи, който иска да разбере живота си и да го осмисли? Ето, когато стотникът поиска от Христа нещо разумно, Христос му отговори: *Да бъде според вярата ти!* Стотникът повярва, и момчето му оздравя. Неговата вяра не беше сляпа, тя почиваше на знания. Вярата се обуславя от науката, от знанието. Истински учените хора са вярващи.

Астрономът, който опитно добива знания, има вяра; писателят пише с перото си, знае неговата сила, и той има вяра; военният, който познава силата на оръжието си, също има вяра; банкерът знае цената на парите и живее с вяра; орачът дълбае земята с ралото си, но и той вярва на нещо велико извън обикновените условия на живота. Казвате, че човек не трябва да се втурва, да се заблуждава. Не е така. Човек не трябва да бъде суеверен, но трябва да бъде вярващ. Ние говорим за онази вяра, която е резултат на знанието. Например човек вярва, че пролетта пак ще дойде, защото знае, че и миналата година е имало пролет. Той вярва, че пролетта ще дойде и следната година.

Като знае, че съществува пролет в природата, човек вярва, че съществува пролет и в неговите мисли, чувства и действия. Следователно всеки трябва да очаква времето на пролетта в неговия живот. Това време не съвпада с физическата пролет. Обаче не се заблуждавайте от настроенията си, да мислите, че добрите настроения са пролетта, за която говорим. Настроенията са временни състояния, които ту повдигат, ту понижават вашата психическа температура. Те нямат нищо общо с пролетните състояния на духа и на душата. Що се отнася до неразположенията и до лошите ви настроения, те се дължат на вътрешни условия, при които се намирате, а не на външните. За добрия ученик всичко е добро: и учителите, и програмата, и училището, и приятелите му. За лошия и неспособен ученик всичко е лошо. Най-после той казва, че и баща му не е добър, не му изпраща навреме пари.

Трима бедни младежи, добри приятели, заминали за Русия, там да учат. Обаче те имали само един нов костюм, от който и тримата се ползвали. Когато единият отивал в университета да слуша лекции или да държи изпити, двамата оставали в къщи да учат. После вторият обличал костюма и отивал на изпит. Така се редували тримата и могли да свършат универ-

ситета с един костюм. Вечер, когато нямало осветление, те излизали на улицата и учили там, на светлината на фенерите. Така минали през големи мъчности, но издържали, понеже желанието им за учене било силно. Като свършили университета, върнали се в България, дето заели високи постове. Следователно, когато желанието на човека за учене е силно, той учи при всякакви условия и гледа на всичко от добрата страна.

В същото време там се учили и други двама български студенти. Те живели в съседни къщи, срещали се често и разговаряли за мъчнотиите си. Към края на учебната година единият учел за изпити, но се оплаквал на приятеля си, че не можел да чете, защото над неговата стая живеела хазайката му, която имала дъщеря в музикалната академия. Дъщерята свирела по цели дни и безпокояла студента, пречила му да учи.

— Не зная какво да правя, времето върви, аз не мога да уча и се безпокоя да не пропадна на изпит. При това дадох вече предплата за месеца, не мога да напусна квартирата, нямам пари.

— Лесна работа, ще наредим и твоята.

— Как?

— Ще извикаме един гайдарджия да ни свири. Ще видиш, че хазайката ще бъде готова и наема да върне, а отгоре да ти даде нещо от себе си.

Извикали един гайдарджия, който започнал да свири. Те пели, играли и по този начин заставили хазайката да влезе в стаята на своя квартирант и да пита каква е тази веселба.

— В България има голяма радост, та и ние решихме да се повеселим.

— Ще ви моля да спрете веселието си.

— Не може така лесно да прекъснем, поне два-три деня ще се веселим.

— Тогава освободете квартирата ми. Връщам наема ви, давам ви отгоре една сума за пренасяне,

но час по-скоро ни освободете от вашите радости и веселби.

Ще кажете, че те си послужили с хитрост. Не, те излезли съобразителни. Понеже дъщерята на хазяйката нямала намерение да престане да свири, студентът не можел да учи и рискувал да изгуби семействата. Щом пианото не млъква, гайдата насила ще го застави да спре.

Какво представят гайдата и пианото? Те са израз на неблагоприятните и невъзпитани мисли и чувства на човека, които препятстват развитието му. Между мислите и чувствата съществува известно съответствие: добрите мисли раждат добри чувства, а лошите мисли – лоши чувства. Добрите мисли и чувства пък раждат добри постъпки.

Задача на съвременния човек е да възпита мислите и чувствата си, но не така, както едно време учителите са възпитавали учениците. Днес нито фалагата е на място, нито седењето на колене, нито удряњето с пръчка по ръцете. Това са отживели методи на възпитание, които не могат вече да се приложат. За да се възпита младото поколение, преди всичко трябва да се възпитат родителите. Майки, бащи, учители, свещеници, управници – всички трябва да се превъзпитат. Цялото човечество трябва да се превъзпита, да преобрази своята мисъл. Мисълта пък ще преобрази чувствата, а те заедно ще преобразят постъпките.

Ще кажете, че мъчно се постига превъзпитание на човечеството. Мъчно е наистина, но не е невъзможно. Може ли да се превъзпита, човек е намерил философския камък, чрез който алхимиците търсеха начин да превръщат неблагоприятните метали в благородни. Възможно ли е това? Възможно е. Човек може да превърне неблагоприятните условия на своя живот в благоприятни. Когато волята на човека е свързана с неговите разумни мисли и чувства, в нея се крие грамадна сила. Именно на тази сила се подчиняват

всички външни условия, при което лошите се превръщат в добри.

Един англичанин от Индия правил опити за концентриране на мисълта си и постигнал чудни резултати. Със своята чиста, светла и мощна мисъл той бил неуязвим: седял на голям камък в гората, дето прекарвал по цели часове. В това време край него минавали лъвове, тигри, вълци, без да му причиняват пакости. Той бил спокоен, тих, с пълна вяра в мисълта и самообладанието си. Ако за един момент само би се разколебал в мисълта си, всичко с него щеше да се свърши. Той прилагал едновременно своите светли и чисти мисли и чувства, и не се страхувал даже от най-свирепите зверове.

Следователно, ако искате да измените своите лоши условия в добри, приложете светлата си и чиста мисъл. Да изработи светли и възвишени мисли, това е задача на всеки човек.

— Ама Бог ще ни помогне.

— Бог ще ви помогне, но преди всичко вие сами трябва да свършите работата, която разумният свят ви е възложил.

Много от съвременните религиозни хора проповядват Христовото учение, но очакват Христос да им свърши работата. Ако Христос дойде днес на Земята, какво ще намери? Той ще намери навсякъде затвори, бесилки, болници и т.н. И това се среща между християнски народи. Ще кажете, че много от съвременните държави са отменили смъртната присъда. И това не е достатъчно. Престъпниците трябва да излязат от затворите, да се изпратят в някой ненаселен остров, да им се дадат оръдия, семена и да ги заставят да орат и сеят. В малко време трудът им ще даде добри резултати. Тези хора са способни, пълни с енергия и готовност за работа. Те предпочитат, макар и да работят, но да са под открито небе, на слънце, на чист въздух, отколкото да гният в тъмни и студени зандани.

Сега да оставим този въпрос настрана. Той се отнася до политическите лица. Той има отношение към външната страна на живота, която не ни интересува. Ние не се занимаваме със счупени коли, с разрушени къщи, с болници, нито със сиромашията. Ние искаме да покажем на хората, къде се крие причината на отрицателните явления в живота. Злото се крие в главата на всяко нещо... Ето защо, когато иска да се освободи от злото, преди всичко човек трябва да лекува главата си. Реша ли веднъж да прави добро, той се е излекувал от злото в себе си. Той е готов да прави добро, но трябва да знае, че само с едно добро, т.е. с едно нахранване нищо не се постига. Днес ще нахраниш човека, на другия ден пак ще бъде гладен. За предпочитане е да покажете на човека как трябва да живее правилно, отколкото да го нахраните един-два пъти. Щом е дошъл на Земята, човек трябва да мисли право. Така той ще видоизмени условията си, ще промени средата си, както рибите са напуснали средата си и са станали птици, а птиците – бозайници. Време е вече човек да промени средата си, да се издигне на по-високо стъпало, дето въздухът е чист и рядък. Ще дойде ден, когато човек ще стане господар на Земята и ще каже: „Дошло е вече Царството Божие. Тогава хората ще бъдат истински братя помежду си, ще живеят в пълно разбирателство и любов. Всичко старо, всичко отрицателно ще изчезне и ще се замести с новото и положителното“.

Кажете само реч! И отговори Исус на стотника: *Да бъде според вярата ти!* Въпреки всичко, хората и до днес още се запитват да вярват ли в Христа, или да не вярват. Не е въпрос във вярата, но в приложението на Христовото учение. За вас е важно да знаете дали това, което ви говоря, има приложение. Много неща мога да говоря, но не всички ще ви ползват. Какво ще придобиете например, ако знаете преди колко хиляди години паякът е научил изкуството да преде своята

паяжина? Като учите за паяците, за вълците и дойдете до храненето им, ще кажете, че не е право паяците да смучат кръвта на мухите, а вълците да нападат овцете. Право е да се възмущавате, но преди да се възмущавате от външните паяци и вълци, човек трябва да възпита тия, които живеят в него. Чрез мисълта си той трябва да облагороди низшето в себе си, да се повдигне на по-високо стъпало.

Съвременните хора спорят върху въпроса кое да поставят на първо място: науката или религията. Днес нито науката, нито религията може да заеме първо място. Каква наука е тази, която прилага своите открития за избиване на човечеството? Каква религия е тази, която разделя хората? Истинска наука е тази, която прилага откритията си за благо на всички хора. Истинска религия е тази, която има за основа любовта. При това положение религията и науката ще работят заедно, една до друга, без да се борят за надмощие. Тогава човек за човека ще бъде брат, а не вълк. Щом дойде братството в света, убийството ще изчезне. Който убива, той е дал ход на животинското в себе си. Ще кажете, че престъпникът се е родил такъв, не може да избегне съдбата си. Не е така. И най-големият престъпник може да се възпита, но докато е още в утробата на майка си. Ето защо бременната жена трябва да се храни със специфична храна: с чисти и възвишени мисли, чувства и постъпки. Само по този начин тя може да помогне на детето си, ако то носи в себе си някакви лоши наклонности. Тъй както днес се хранят, отглеждат и възпитават децата, не може много да се очаква от тях. И днес още положението на жената не е завидно. Например Моисей е казал: *Не убивай!* Христос изказал същия закон с още по-високо морално съдържание, а именно: *Ако те ударят по едната страна, дай и другата.* Това подразбира пълно въздържане от прилагане на грубата сила. Ръката е носител на известни сили, но ако мисълта

на човека, когото са ударили, е силна, от лицето му излиза такава светлина, която заставя виновника да осъзнае погрешката си и да не вдига ръка против ближния си.

Един българин, добър и благочестив човек, но сприхав по характер, разправял една интересна опитност, която имал с жена си. И жена му била добра, разумна, със силно желание да живее добре с ближните си, да приложи Христовото учение. Един ден той накарал жена си да свърши никаква работа, но понеже не могла да я свърши както трябвало, той ѝ ударил една плесница, от която тя паднала на земята. Щом дошла в съзнание, жена му станала и продължила работата си, без да каже дума за случилото се. Като я погледнал, мъжът ѝ почувствал, че някаква особена светлина излязла от лицето ѝ, която се отразила като огън върху него. През целия ден той не могъл да се успокои. Дето отивал, все му било притеснено. Да сподели с някого състоянието си, не се решавал – гордостта не му позволявала. Той си мислел: „Как можях, такъв човек, почтен и уважаван, да се поддам на едно настроение?“. Обаче както и да се успокоявал, никъде не могъл да намери мир. Най-после решил да отиде при жена си и да се извини за лошата си постъпка. Когато се извинил за погрешката си и твърдо решил в себе си да не вдига втори път ръка върху жена си, той се успокоил. Жена му го простила, но и той издържал на обещанието си: никога вече не вдигнал ръка върху нея.

Ще кажете, че много мъже бият жените си, че и до днес още те практикуват това изкуство. Значи не е дошъл още денят, когато жената ще се застъпи за себе си, не чрез насилие или грубост, но със силата на своите чисти мисли, чувства и постъпки. Ако тя е духовно силна, нека мъжът се опита да ѝ удари една плесница. Той може да удари и една, и две плесници, но скъпо ще плати за това. Какво коства на жената,

когато мъжът ѝ удари една плесница, да обърне тя и другата си страна към него и да каже да ѝ удари още една плесница? Мислите ли, че при това положение той би се осмелил втори път да вдигне ръка против нея? Коя жена може да постъпи така? Само разумната и любящата. Още когато мъжът вдигне дясната или лявата ръка да бие, тя знае какво означава дясната и какво – лявата ръка. Когато човек вдига дясната си ръка, за да бие, той изисква от своя близък да бъде умен, интелигентен, да мисли добре. Когато вдига лявата си ръка, той изисква от своя близък да чувства правилно, да храни сърцето си с чисти и благородни чувства. Боят е педагогически метод, който е отживял вече времето си.

Кажи само реч и момчето ми ще оздравее. Стотникът се обърна към Христа с молба да го избави от едно нещастие. Той искрено и от сърце се помоли на Христа, а Христос отговори на молбата му. Защо всеки не постъпва така? Защо и вие не се помолите на Христа по същия начин, да ви избави от някакъв недостатък или да внесе светлина в ума ви? Не е важно човек да бъде само млад, красив, богат. Той трябва да пожелае да разбере Христовата мисъл и да я приложи. На едно място Христос казва: *Каквото попросите в Мое име, ще ви се даде.* Който не разбира вътрешния смисъл на този стих, мисли, че щом пожелае нещо в името на Христа, трябва да го получи. Христос помага за реализирането на разумните желания, а не на глупавите. Разумно ще хлопаш и разумно ще искаш. Как постъпват съвременните техници? Когато искат да направят нещо, те прилагат разумните закони на природата. Не спазват ли тия закони, работата им в един ден ще се разруши.

Следователно само онзи човек може да успява, който изучава законите на Христовото учение, които са закони и на разумната природа, и ги прилага. Ако изучавате мозъка, ще видите, че не целият мозък

взима участие в проявата на мисълта. Най-важно е сивото вещество, което е на повърхността на мозъка. Що се отнася до растенията, най-важно е семето им, а след това идат коренът, стъблото и цветът. Значи много закони съществуват в природата, но на първо място стоят разумните, т.е. съзнателните. След тях идат механичните закони. И кожата на човека е важна, но на първо място стои сивото вещество на мозъка. Ако не държи в изправност мозъка и кожата на тялото си, човек сам се излага на големи страдания и нещастия. При това положение и цар да е, и княз, и министър, нищо не може да му помогне. Ще кажете, че молитвата спасява човека. Вярно е, че молитвата е сила, но човек трябва да знае как да се моли. Между молитвата и мисълта има известна връзка. Те трябва да притежават сила и дълбочина. Ако нямат тези качества, не могат да помогнат на човека. Нечистата мисъл нищо не допринася. Зло може да причини, но не и добро. Мисълта трябва да бъде абсолютно чиста. Тази мисъл прави човека талантлив, тя изпъжда страха вън от него. Чистотата е най-доброто оръжие против страха. Чистият човек е свободен. Казано е, че истината прави човека свободен. Свободният човек, в правия смисъл на думата, е безкористен. И кокошката е безкористна, но не е свободна. Защо? Защото не е разумна. Тя раздава повече, отколкото трябва. Цяла крина жито да ѝ дадат, тя ще го разпилее, с желание да има за всички кокошки. Катеричката пък ще постъпи точно обратно: ще хапне, колкото е нужно, а останалото ще складира някъде. Тя казва: „Нека остане и за друг път“. В случая човек може да се учи и от кокошката, и от катеричката, без да им подражава. Природата е създала много блага, от които човек свободно може да се ползва, без да се стреми да се осигурява.

Задачата на човека, като ученик в живота, не се заключава в осигуряването му, но в съзнателната физическа и духовна работа. За да има просветени

хора, преди всичко майката трябва да бъде просветена. Понеже носи отговорност за възпитанието на детето си, тя трябва да започне да го възпитава, докато е още в утробата ѝ. Като се роди детето, грижите върху възпитанието му стават още по-големи. Като го къпе всеки ден, тя трябва да има предвид чистотата на кожата. Порите на кожата трябва да бъдат отворени, да става пълноценно дишане. Пълното дишане разбира едновременно дишане с дробовите и с кожата. Когато дишането е правилно, и състоянието на мозъка е добро. Като погледнете лицето на човека, познавате какво е състоянието на нервната, на дихателната и на храносмилателната му система. По лицето се чете и психическото състояние, в което човек се намира. Затова е казано, че лицето е свидетелство на човека. Достатъчно е да спрете вниманието си върху лицето, челото и главата на човека, за да разберете какъв е неговият умствен и морален живот. Като работи умствено, човек чертае правилни и красиви линии на лицето си. В това отношение той вае сам себе си. Гениалните хора имат специфични линии на лицето, на челото, по което се отличават от обикновените хора. Челата, лицата и главите на много хора са деформирани. Това показва, че те са живели неправилно. Изобщо между главата, лицето и ръцете на човека има известно съответствие. Главата представя общия капитал, даден на разположение на човека; лицето представя капиталът, с който е работил в миналото, както и този, с който днес разполага, а ръцете – това е капиталът в обръщение. Следователно, ако не знае да управлява своя капитал, т.е. ако не може да контролира мисълта, чувствата и действията си, човек не е господар на положението. Може ли себе си да управлява, човек ще управлява и другите. Той работи неуморно, с любов и прилежание.

Много от неуспехите на съвременните хора се дължат на това, че те очакват на другите. Те мислят,

че както майките им са работили и работят за тях, така и другите хора трябва да имат предвид тяхното благо. Това е отживяло времето си. Днес всеки трябва да работи както за себе си, така и за другите. Христос казва: *Отец ми работи, и аз ще работя*. Христовото учение не е анатомия. Сегашната анатомия изучава мъртвия човек. Тя го простира на масата и започва да реже и да записва: мозъкът е такъв, дробовете и стомахът такива и т.н. Христовото учение работи с живата анатомия. Това значи, ако изучавах човека, ще го изучавах, докато е жив, докато всички органи функционират в него. Изучавайте действията на живия човек, на живата природа. Видите ли, че някой човек е неразположен, потърсете причините на неразположението и му помогнете. Причината се дължи на някакво разстройство или в нервната система, или в дихателната, или в храносмилателната. Където и да се намира това разстройство, то се отразява и върху психиката на човека.

Казано е в *Битието*, че човек е създаден по образ и подобие на Бога. Това не подразбира физическо подобие на човека с Бога. По форма, Бог не е човек. Какво всъщност е Бог? Вие не познавате още себе си, т.е. човека, а питате за същността на Бога. Под думата „образ“ разбираме физическия човек, а под „подобие“ – духовния. Човек не познава още своето физическо естество, а се стреми към познаване на своите духовни прояви. Човек е неразположен физически и не може да намери причината на неразположението си, а мисли, че може да намери причината на своето психическо неразположение. Докато не знае причината за своето физическо, умствено или сърдечно неразположение, човек всякога ще бъде играчка в ръцете на условията. При това положение всеки може да му причини радост, но всеки може да му причини и скръб. За да бъде неуязвим към условията, човек трябва да развива своите вътрешни чувства и способности, чрез които

да предвижда нещата. Кой разбойник може да излезе срещу онзи, който вижда отдалеч? Преди да срещне разбойника, той го вижда и взема мерки. Той се отбива от пътя му и се спасява. И той носи оръжие, но в своя ум. Умният човек има силна мисъл. Отдалеч още той изпраща вълните на своята мисъл срещу разбойниците и ги отбива от пътя им. Той мислено им изпраща своя съвет, коя посока да поемат. Това значи да бъде човек ясновидец. Глупавият човек обаче разчита на своето оръжие. Като тури револвера в джоба си, той мисли, че е осигурен; не подозира даже, че разбойникът носи два револвера.

Сегашните хора, особено християните, разчитат главно на Христа, Той да ги пази. Въпреки това, те не могат да устояват на злото. Питам: какво християнство е това, което не може да се справи със злото? Къде е силата на християнина, който не може да бъде господар на условията? Всеки човек се намира пред своя противник – злото. Къде е злото? В самия човек, във вътрешните условия. Като не разбрал законите на живота, човек се отклонил от своя път и сам отворил вратата на злото. Много време трябва да работи той върху себе си, за да се върне в пътя, от който се е отклонил. Дали иска да работи, или не, това не е важно. Когато страданията, болестите, нещастията го налегнат, той ще започне да търси път за освобождение. Единственият път, който води към освобождаване, е пътят към доброто. Приеме ли пътя на доброто, човек естествено се отказва от злото. Човек сам си е създал болести, сам трябва да се лекува. Като се освободи от всички отрицателни желания, лечението става естествено. Причината на болестите се крие в менталния и психическия живот на човека. Щом изправи погрешките на чувствения и на психическия си живот, човек изправя и последствията на причините. Болестите са резултат на нещо. Като намерите причините и ги премахнете, резултатите сами по себе си ще изчезнат.

Например една от причините за артериосклерозата е алчността. Като раздаде човек всичко, което е събрал, болестта ще го напусне. И затлъстяването се лекува по същия начин.

Съвременните хора търсят начин да изменят условията си, т.е. да ги подобрят. Не е само да се изменят условията, но те трябва да се използват. Да използва човек условията, това значи да внесе любовта в сърцето си и мъдростта в ума си. Любовта и мъдростта са мощни сили, които, ако внесе човек в себе си, външните и вътрешните условия сами по себе си се изменят. Един декар земя, обработена с любов, дава двойно повече плодове, отколкото, ако е обработена без любов. Любовта облагородява човека и подобрява условията. Ето защо, каквото прави човек, трябва да го прави с любов. Облича ли се, яде ли, учи ли, всичко трябва да бъде направено с любов. И най-хубавото облекло да турите, ако е без любов, нищо не струва. Облечете се с дрехата на любовта и така работете. Без любов няма успех. Който отрича любовта, той влиза в съгласие със злото. Дето е злото, там има само разрушения и болести.

Сега както и да говоря по тези въпроси, колкото и да откривам причините и последствията на нещата, вие малко ще се ползвате. Защо? Сами трябва да опитате тези неща. Животът е опитна наука. Като живее, човек сам проверява нещата.

— Ама съществува ли Бог, или не?

— И това сами ще проверите.

— Кой създаде света?

— И на този въпрос сами ще си отговорите.

На този въпрос аз отговарям по следния начин: Бог създаде света за хората, да живеят разумно, да се обичат, да се разговарят любовно, да се хранят сладко и с благодарност и т.н. След всичко това трябва ли да питате къде е Господ? Учените казват, че Бог е навсякъде. Наистина Бог е навсякъде: в светлината и топли-

ната, във въздуха и водата, във всяка добра мисъл, във всяко добро чувство и във всяка благородна постъпка. Когато ви спасява някой, това е Божията ръка.

Следователно, като се запитвате защо е създаден светът, ще знаете, че светът е създаден за хората, да живеят добре и разумно. Това не значи, че животът на хората може да се подобри в един ден. Не е лесно да убедите банкера, че трябва да бъде щедър, да раздаде всичкото си богатство на бедните. Опитайте се да убедите един богаташ, който се намира на смъртно легло, да пожертва богатството си за благо на своите близки. Колкото и да иска да живее, да възстанови здравето си, той ще прави пазарлък, за да даде само една част от богатството си, а не цялото. Който се осмели да му предложи да раздаде всичкото си имане, той ще го нарече користолюбив, жесток човек и т.н. Пък ние знаем, че за да възстанови здравето си, за да изкупи греховете си, човек трябва да пожертва всичко – и богатство, и живот. Той трябва да посвети живота си в служене на Бога, както и на своите близки. Искате ли да се излекувате от своите физически и психически недъзи, трябва да се отречете от себе си. Така е казал Христос на богатия, който искал да наследи вечния живот.

И рече Исус на стотника: *Да бъде според вярата ти!* Христос говори за разумната вяра, която има отношение към знанието и мисълта. В мисълта ли е Бог? Бог се проявява чрез чистите умове и сърца. Следователно искате ли да имате ясна представа за Бога, търсете Го в чистите прояви на човека. Който е дал място на Бога в себе си, само той може да постигне своите желания: ако е момък и желае да се ожени, ще намери добра и благородна мома. Децата му ще бъдат послушни и добри, ще му създават радост в дома. Дръжте връзката си с Бога, за да изпълните добре своето предназначение. Когато се говори за мъжа и за жената, мнозина се произнасят, че всичко зависи от

жената: ако е добра, домът ще оцелее. Аз пък казвам: и мъжът, и жената трябва да изпълняват разумно своето предназначение. И двамата трябва да бъдат благородни и възвишени, да се стремят към реализиране на своя идеал, който ги прави силни. Ако мъжът е слаб, той не е мъж; и ако жената е слаба, не е жена. Истински мъж и истинска жена са тези, които са господари на своите мисли и чувства. Дайте предимство на Божественото в себе си, за да подобрите живота си. В един ден, в една вечер човек може да преобрази живота си. Възможно ли е? Ако главата на човека може да побелее в една нощ, защо в една нощ да не може да преобрази живота си? Ако човек може да си внушава отрицателни мисли и да им се поддава, защо да не си внушава положителни мисли, които повдигат духа?

Един чиновник, млад човек, отишъл на работа. Няколко негови другари намислили да устроят една шега с него. Същевременно те искали да проверят как действа законът на внушението. Те се наговорили да го чакат при влизането му в учреждението и да го запитат защо е толкова блед и слаб. Когато другарят им влязъл в коридора на първия етаж, един от шегаджиите го запитал:

— Какво ти е? Изглеждаш някак уморен, блед.

— Нищо не ми е, добре съм. — и продължил пътя си.

На втория етаж го срещнал още един от шегаджиите и му задал същия въпрос. На третия етаж го запитали същото. Той отговорил на колегите си, че е добре, но тяхната мисъл започнала да работи в ума му и докато влезе в стаята си, вече решил да иска отпуск от началника си поне за една седмица, понеже не се чувствал добре. Началникът му дал отпуск, но задължил другарите му да го заместват.

И тъй, ако човек може лесно да се поддаде на закона на внушението или на самовнушението и в няколко часа да се разболе, защо да не може по силата на

този закон за няколко часа да оздравее? Защо като срещнете един свой приятел, не му кажете, че е добър, способен, силен, разумен? Защо майките не прилагат този закон при възпитанието на своите деца? Когато родителите внушават на децата си добри, положителни мисли, същевременно трябва да ги напътстват да реализират доброто.

— Как можем да говорим на човека, че е добър, когато всъщност не е добър?

— Вие ще говорите на доброто в него, а не на лошото. Доброто се усилва от добри и положителни сили. Когато доброто израсте и укрепне, злото попада под негово влияние и се възпитава. Доброто е в сила да преобрази и организира злото. Инертната, мъртвата материя може да се преобрази.

И рече му Исус: *Да бъде според волята ти!* Бъдете и вие умни като стотника, да повярвате на Христовите думи. Дръжте в ума си някаква положителна мисъл, с която да се лекувате.

Един наш приятел направил опит да се лекува с мисълта си, но опитът му излязъл несполучлив. Той поддържал в ума си мисълта, че е здрав, но нямал резултат. Ако някой от вас страда от треска, нека направи следния опит: да отиде мислено в някоя аптека, да купи няколко сантиграма хинин според възрастта си, и да се върне у дома. След това да вземе една чаша вода, в която да изсипе хинина, и да изпие разтвора с мисълта, че треската ще изчезне. Ако опитът излезе несполучлив, нека го направи още осем пъти. На деветия път той непременно ще има резултат. Само по този начин ще опитате силата на мисълта. Като се убедите в лекуването с мисъл, ще помагате и на близките си.

Помнете: един закон съществува в света, който регулира живота и отношенията между живите същества. Един език съществува в света – езикът на разумната природа, езикът на Бога. Всички трябва да знаят

този език – от най-малки до най-големи. Който не знае този език, нищо не може да постигне. Този език лекува човека, повдига го и го възкресява. Без него няма напредък. Свещен е езикът на природата. Всяка дума от него крие в себе си мощна, динамична сила. Каквото кажете, става. Каквото пожелаете, веднага се реализира. Моисей, който прекара 40 години в пустинята, знаеше отчасти този език. Когато изведе евреите от Египет, той стигна до Червеното море. За да минат морето, Моисей вдигна жезъла си и раздели водата на две. Евреите минаха като по суша и когато всички бяха въвн от морето, Моисей пак вдигна жезъла си, да съедини водата. Докато Моисей държеше в ума си мисълта, че всички чудеса, които ставаха чрез него, стават по волята Божия, той успяваше. Обаче щом помисли, че сам върши чудесата, той изгуби силата си. В чиито ръце и да попадне магическата пръчица, тя действа еднакво. Обаче детето ще я употреби по един начин, а възрастният и разумен човек – по друг начин. С други думи казано, кибритената клечка гори и в ръката на детето, както и в ръката на възрастния. Обаче детето може да произведе пожар, а възрастният ще накладе огън, на който всички хора могат да си сготвят топло, вкусно ядене. Който не владее магическата пръчица, той е изложен на болести, страдания и мъчности. Който я владее, достатъчно е само да махне с нея, за да се освободи от всички болести, от всички мъчности и страдания.

Питате: „Как трябва да действаме с магическата пръчица?“. По този въпрос не може да се пита нищо. Вземате пръчицата в ръка и започвате да я движите. Щом е дошла в ръката ви, това показва, че вие сте достойни за нея и знаете как да я движите. „Ама да помислим малко“. Няма какво да мислите. Мислите ли как трябва да възприемете светлината? Достатъчно е да отворите очите си и светлината сама по себе си ще дойде. Всичко е дадено наготово. На вас не остава

нищо друго, освен да седнете пред трапезата, да ядете разумно и да благодарите на великия Промисъл, който е предвидил и наредил всичко. Какво остава за вас? Нищо друго, освен да работите върху своите мисли, чувства и действия.

6 април 1930 г., София

И Р Е Ч Е И С У С

Господар на съботата

*И казвах им, че Син Человечески
е господар и на съботата.*

Лука 6:5

Господар на съботата. Ние ще разгледаме този стих в преносен смисъл. Зачитането на съботата се отнася към моисеевите закони. Ако някой се осмеляваше да не празнува съботата, наказваше се със смърт – животът му се отнемаше. По това време имаше строги закони. Тежко на онзи, който се осмеляваше да каже нещо против държавата и нейните закони! Обаче Христос казваше кой е Син Человечески. Значи по това време и съботата имала господар. Щом имала господар, ще излезе, че съботата била слугиня. Следователно, който не се подчинява на тази слугиня, плаща с живота си. Трябвало той да стане жертва на слугинята. Смешно е тогава да поставяте слугинята на мястото на една царица или княгиня.

Син Человечески е господар и на съботата. Защо Син Человечески може да бъде господар на съботата? Защото е разумен. Само разумният човек може да бъде господар. Преди всичко господарят трябва да бъде умен, волеви човек. Волеви човек е този, който има любов. Воля без любов не може да се прояви. Дето има любов, там може да има воля; дете няма любов, никаква воля не може да има. Дето е безлюбието, там се проявява своеволие, а не воля. Дето се проявява инстинктът, там е своеволието. Ако своеволието, инстинктът и нагонът наричат воля, такава воля имат всички животни: и лъвът, и тигърът, и мечката, и вълкът. Своеволие има и канарата, която се спуща от някой планински връх; своеволие има и водопадът,

който се спуща с шум и бучене от някоя планинска канара; своеволие има и вятърът, който изкоренява дървета, събаря камъни, завлича хора и говеда. Това не е воля, но своеволие, а своеволието показва, че животът е неразбран.

След всичко това чувате да казват за някого, че е волеви човек. Защо е волеви? Защото бил смел, излязъл срещу врага си и го убил. И това е своеволие, а не воля. Каква воля е тази, чрез която човек в един момент може да разруши великото и красивото, което Бог е създавал в продължение на милиони и милиарди години? Каква воля е тази, която взима чука в ръка, и разрушава красивата статуя на един виден художник? Каква воля е тази, която изгаря съчинението на един виден писател или поет? Каква воля е тази, която унищожава съчинението на един велик учен, което има за цел да подобри състоянието на цялото човечество? Това не е воля. Положителната, истинската воля преди всичко включва в себе си разумността. Ние говорим за разумната, творческа воля, а не за онази, която руши и унищожава нещата.

Съвременните хора се мъчат и страдат. Защо? Не са доволни от живота си. Ако се вгледате в живота, ще видите, че във всички негови прояви, във всички области, между всички общества и народи, отсъства истината. Навсякъде се носят неверни съобщения. Като се натъкват на неверни слухове, хората се оправдават с думите: „Няма нищо, това са бели лъжи“. Значи белите лъжи са невинни, така се оправдават. Какво ще кажете тогава за черните лъжи? По какво се различават белите от черните лъжи? Опашките на белите лъжи се виждат, а на черните не се виждат. Белите лъжи се допускат, понеже са извън законите на морала. Тях не ги хваща законът. Според мен моралът представя онова разумно начало, което действа в света и се прилага еднакво към всички живи същества. Следователно този закон обхваща еднакво и растени-

ята, и рибите, и птиците, и млекопитаещите, и хората. Великият морален закон засяга всички същества и еднакво ги държи отговорни. Като изучавате живота, ще видите, че този закон действа навсякъде.

В едно габровско село се случило следното нещо: една майка имала момченце, доста немирно. То често се катерело по дърветата, разваляло гнездата на птичките, взимало яйчицата им. Ако пък имало малки, взимало ги да си играе с тях. Един ден то взело пет малки лястовички от едно гнездо и им отрязало езичетата, след което ги захвърлило. Майката видяла това и вместо да се скара на детето, да го посъветва втори път да не постъпва така с малките птиченца, тя започнала да разправя на съседките си какво направил нейният Иванчо. Какво се случило след това? Иванчо пораснал, станал голям и се оженил. Родили му се пет деца едно след друго, но всички били неми.

Ще кажете, че това е някакво съвпадение. Това е възмездие за нарушаване на великия морал. Никой няма право да отнема от човека или от живите същества това, което не може сам да направи или да им го върне.

Друг случай. Един касапин искал да заколи вол. Обаче волът не се давал. След като се борил цял час с вола, касапинът дошъл до една хитрост: съборил вола на земята, извадил едното му око и като го обезсилил, заклал го. След две седмици касапинът получил наказанието си. Един вол го мушнал в едното око и го ослепил. Голяма била изненадата му, когато видял, че пострадал тъкмо с това око, което той извадил на вола. И това ли е съвпадение?

Каквито примери и да се изнасят на хората, те са готови да отрекат всичко. Прави са, има неща, които могат да се отричат, но има такива неща, които по никой начин не могат да се отричат. Всичко, което може да се отрече, почива на фалшива основа. То е създадено от хората и се отличава със своя временен, преходен характер. Обаче има неща, които са от

Божествен ред и порядък и не могат да се отричат. На тях се подчиняват всички хора, всички общества и народи, както и всички възвишени същества.

Син Человечески е господар и на съботата. Законът за зачитане на съботата, който се даде на евреите, има отношение към закона на жертвата. Чрез този закон те трябваше да дойдат до понятието на абсолютната чистота – жертва в най-чиста форма. Обаче евреите приложиха закона за съботата в буквален смисъл, вследствие на което проявиха голям фанатизъм. След Моисей трябваше да дойде Христос, да замести този закон с любовта, и да каже, че Син Человечески, т.е. законът на любовта е господар и на съботата. Когато всички вярвания, всички религии се застъпят за съботата, казвам: любовта е господарка на всички религии, на всички вярвания, на всички човешки подредби. Любовта мълчи, не вдига гласа си, но не от слабост. Силният човек минава за слаб, не иска да покаже силата и знанието си. Слабият постъпва точно обратно: той се представя за силен и дава вид, че всичко знае. Умният човек минава за невежа, а невежият – за учен, за всезнаещ. Той иска да се представи, че всичко е видял и всичко знае. Да се стреми човек към знания, това е в реда на нещата, но да мисли, че всичко знае, това не е правилно. При днешното развитие на човека е невъзможно той да знае всичко. Човешкият мозък е така устроен, че не може да понесе тежестите на знанието, което съществува в света. При това човек не е проявил още всички свои ментални способности. Със сегашния си мозък човек не може да обхване вселената. Много неща му предстоят още за изучаване.

Мнозина се запитват какво ще правят на Земята, като изучат всичкото земно знание. Докато е в сегашната си форма, човек има още много да учи, но когато завърши развитието си, той ще дойде в друга форма, по-съвършена, по-красива. Всяка нова форма

представя нови условия за учение и работа. При това колкото по-съвършена е формата, толкова повече има да учи. Например човекът, който стои по-високо от млекопитаещите, има големи знания в сравнение с тях, но не може още да се нарече съвършен. Говедото има външна опашка, но и човек още не е освободен от своята опашка. Невидима е неговата опашка, но все още съществува. Например грехът не е нищо друго, освен опашката на съвременното човечество, която постоянно се маха. Срещате някого, той ви сграбчва в обятията си, както маймуната се хваща с опашката си за някое дърво. Така тя се прехвърля от дърво на дърво, подскача и се мисли за много умна и учена. В какво се заключава нейната ученост? Че знае да скача. Обаче маймуната, която мисли, че много знае, е крайно страхлива. Тя се страхува особено много от змията. Опашката на маймуната, която постоянно се движи, напомня змията. Понякога и човек, като маймуната, си представя, че знае повече, отколкото в действителност. Натъкне ли се на нещо страшно, което не може да си обясни, той изпитва страх и забравя и това, което знае. Само тогава той разбира, че почти нищо не знае или ако има никакво знание, не може да го използва.

Син Человечески е господар и на съботата. Какво представя съботата? Нищо друго, освен онези традиции, които човек носи в ума си, като наследени черти от свои деди и прадеди. Срещна ли човек с традиции в живота си, казвам, че той носи съботата в себе си. Някой е сприхав, нервен. Той се оправдава, че така е роден. Той носи съботата в себе си. Друг някой казва за себе си, че е положителен човек, не може да вярва в каквото и да е. Съботата носи в себе си.

— Ама аз обичам удобствата, обичам богатата храна, хубаво облекло.

— Ти носиш съботата в себе си.

Според начина, по който живеят, хората се делят на богати и на бедни. Богатият обича пищна храна,

меко и удобно легло, лека работа, за да запази кожата на ръцете си мека и нежна. Каквото пожелае, природата му дава, но го оставя да носи последствията на своите желания. В края на краищата ще видите богатия на легло, оплаква се от страшна болест. Наистина, ако се вгледате в живота, ще видите, че богатите страдат от страшни болести. Те страдат от неразбиране на законите. Боледуват не само богатите, но и бедните. Ако проследят далечното си минало, те ще видят, че никога не са били богати онези, които само са яли и пили. Днес, макар и бедни, те носят последствията на своето минало. Ако някой човек и в миналото, както в настоящето си, се отличава с добър и редовен живот, съгласен със законите на разумната природа, той се радва на отлично здраве. Добрият живот води към добри последствия.

Като изучавате закона на наследствеността, виждате, че всички хора страдат все от неразбиране закона на съботата. Когато изведе евреите от Египет, Моисей прекара с тях цели 40 години. Те се хранеха с манна, която падаше от небето. Моисей ги съветваше да събират манна само за един ден, да не се разваля. Добър е Бог, ще се погрижи за утрешния ден, казваше им той. Обаче те не го слушаха и му казваха:

— Ние знаем какво да правим, няма защо ти да ни учиш.

Като практичен народ, евреите събираха манна за няколко дена, да се осигурят, но тя се разваляше. Всеки ден те имаха прясна манна. Само в петък, по закон, те трябваше да събират манна за два дена, да не се грижат за храна за събота, която беше определена за служене на Бога и за почивка. Този ден те се освобождаваха от всички грижи и терзания, които им създаваха традициите. През този ден търговците затваряха дюкяните си; кой каквато работа имаше, преустановяваше я. Ако някой е обиден от някого, не трябва да мисли за обидата; ако има да учи, не трябва

да мисли за учене. Този ден всички трябва да бъдат радостни и весели, чисти по сърце, да не мислят за нищо, да се чувстват като новородени деца. Кой на кого има да дава, кой от кого има да взема, всичко това трябва да се забрави. Това означава законът на съботата.

Какво правят сегашните хора, като дойде съботата или неделята – определеният ден за почивка. Те правят точно обратното на закона. Ако шест дена са яли постна храна, за неделя ще заколят кокошка или агне, ще направят баница, да заблудят съботата или неделята. Тогава ще ядат и пият най-много. И след всичко това искат да турят ред и порядък в живота. Това е невъзможно. Бог е дал живота, а хората искат чрез един или друг закон да го поддържат. Какво се постигна със закона на съботата? Можаха ли хората да задържат живота? Дето е законът, там е смъртта. Когато законът престане да действа, тогава ще дойде вечният живот. Животът не може да се изправя и ръководи от закона. Законът за живота не трябва да излиза от хората. Човек не е в състояние да създава закони. Ако рече да се заеме с тази работа, той ще създаде закон, подобен на себе си. Друг е въпросът, ако човек създава закони за ръководство на своите ближни и на себе си. Обаче само онзи може да управлява живота, който го е създал.

Често бащата и майката създават закони за децата си и следят за тяхното изпълнение. Майката свари сладко, иска да го скрие от непослушното си дете. Бащата ще направи един шкаф с ключове, дето ще заключат сладкото. Същевременно бащата закачва една пръчица на стената и казва на детето си: „Слушай, виждаш ли тази пръчица? Ако си позволиш без разрешение да взимаш сладко, ще опиташ пръчицата на гърба си“. Детето не смее да пипа без позволение. Обаче когато порасне, стане момък или мома на 21 година, свободно може да си взима сладко, когато

пожелае. Значи законът за малкото дете не е валиден за младия момък. Когато бащата остарее, синът закачва също такава пръчица на стената и казва на баща си: „Татко, ако си позволиш да взимаш нещо без разрешение от мене, ще опиташ пръчицата“. Стар ли пипа или млад, все едно. И старият не трябва да пипа без разрешение, за да не опита пръчицата на гърба си.

Сега вие мислите, че за децата съществува един закон, а за възрастните – друг. Не, и за децата, и за възрастните трябва да съществува един закон. За да се прилага еднакво закона и за децата, и за възрастните, не прави шкаф, в който да криеш сладкото. Свали закона – пръчицата – от стената. Когато говориш, винаги казвай истината. Всякога давай добър пример на децата. Не изисквай от тях повече работа от тази, която те могат да свършат. Искаш ли от децата повече работа, ще се намериш в противоречие.

Ще приведа един пример от руския живот. Бащата на княгиня Матилда Богачевска – млада, високо интелигентна, благородна и даровита мома – решил да я ожени за един млад княз, с когото се запознал в последно време. Бащите на младите дошли до убеждение, че може да се сродят. Като чул разговора на баща си, синът се обнадеждал и решил да се срещне с младата княгиня, да се запознаят. В деня, определен за срещата, княгинята намислила да устрои на княза една изненада. Тя била духовита, съобразителна, искала да изпита княза, да разбере какво го заставя да се жени. Тя имала една добра слугиня, наречена Соня. Извикала при себе си слугинята и казала: Днес ще разменим ролите си. Ти ще заемеш моето място, а аз – твоето – ще работя, каквото ти работиш. Княз Мерик Мелизовски ще ни посети, но и пред него ще играеш ролята си. Слугинята изпълнила желанието на своята господарка, която веднага поела работата на Соня. След малко пристигнал князът. Запознал се със Соня, която замествала княгинята. Той поглеждал ту към

Соня, ту към Матилда и след един час се обърнал към Матилда и казал: „Имам една молба към вас. Досега никога не съм слугувал. Заемал съм високо положение, на мене са слугували много хора, но аз – на никого. Ще ми позволите днес да стана слуга на княгинята и на вас. Каквото ми заповядате, ще направя“. Като получил съгласието на двете жени, той съблякъл своите дрехи, облякъл се като слуга и очаквал заповеди. Княгинята го накарала да отиде на реката, да опере всички нечисти чували. Като изпрал чувалите, накарали го да очисти обора на конете. Най-после го изпратили на лозето да копае. Той свършил всичката работа отлично, и вечерта тръгнал да си отива. Като отишъл у дома си, той си казал: „Аз няма да се ожения за княгинята, не ми харесва. Ако е въпрос за харесване, сърцето ми трепна за слугинята. Тя е умна, благородна мома. Обаче, като княз не ми е позволено да взема мома от простолюдието. Предпочитам да не се женя, отколкото да ми натрапят княгинята, която не харесвам“. Така той решил да не се жени. Или за слугинята, или за никоя друга.

Слугинята представя закона. На каквото място и да го турите, каквото име и да му дадете, Соня си остава Соня, т.е. слугинята си остава слугиня. Същото се отнася и до княгинята: колкото и ниско да я поставите, княгинята си остава княгиня. Княгинята пък представя любовта. Дето и да я турите, любовта си остава любов. Тя носи светлина навсякъде.

Любовта е единствената сила, която постъпва абсолютно безпристрастно. Защо? Защото тя произлиза от Бога. Казано е в Писанието: *Бог е Любов*. Сърцето е единственият орган в човека, който не се подчинява на неговата воля. То има определен ритъм, с определено число удари в минута, които се определят от степента на човешкото развитие, т.е. от мястото, до което човек е стигнал в своето развитие. Като се изследва пулса на човека, може да се разбере какво го

очаква в бъдеще. По пулса на човека познавате какво положение ще заема той: професор, министър, музикант, майка, баща и т.н. Ако пипнете пулса на новородено дете, познавате ще живее ли то, или скоро ще заmine за другия свят. Изобщо сърцето не се подчинява на човешки закони. Когато сърцето спре, спира и цялата дейност на човека. Дейността на човешкия ум се направлява от сърцето, както и от симпатиковата нервна система, която също не се подчинява на човешката воля.

Мнозина се оплакват от неуспехи в живота си. Защо не успяват? Защото са влезли в разрез със сърцето си и искат да го подчинят на волята си. Ако човек проявява своята разумна воля, защо трябва да подчини сърцето си? В разумната воля действа любовта, а в любовта е Бог. Щом е така, трябва ли да подчините или да победите сърцето си? Какво печели човек, ако победи себе си? Да победиш себе си, това значи да победиш Бога.

— Ама трябва да се възпитаваме.

— По естество човек е добър, следователно няма защо да се възпитава.

Как можете да възпитате доброто? Човек трябва да запази доброто в себе си, т.е. своето естествено възпитание. Поставете човека на естественото му положение и ще видите, че в него ще се проявят всички благородни качества. За да се убедите в истинността на моите думи, направете следния опит: предайте едно дете в ръцете на видни педагози, а друго оставете да се развива свободно, без никакви педагогически правила. Първото дете ще се възпитава под строгия надзор и морал на педагозите, а второто – под влиянието на добрите примери в живота. Резултатите от възпитанието на двете деца ще бъдат различни. В повечето случаи при свободното възпитание излизат по-добри деца, отколкото тези, които са расли при ограничения и строг надзор. Хора, които са излезли от

калта на живота, проявяват по-голямо благородство, отколкото тези, които са израсли в благородна среда, обиколени от внимание и грижи на окръжаващите. И едните, и другите примери са ценни дотолкова, доколкото ни убеждават в силата на доброто, вложено в човека. Ето защо задачата на съвременните педагози се свежда към това именно, да се даде възможност и условия на детето да прояви доброто в себе си. Щом прояви доброто, детето се намира в безопасност; то се намира на прав път. В природата, т.е. в естеството на всеки човек е вложено нещо добро и разумно.

Днес всички говорят за възпитанието на младото поколение и вярват, че чрез него могат да постигнат всичко, каквото желаят. Истинското възпитание подразбира познаване на законите на сърцето и на ума. Като познава законите на ума, човек вижда, че единственото нещо, на което може да разчита, е неговият ум, вследствие на което той може да прави различни опити с него. Дойде ли до сърцето, до света на желанията, там опити не се позволяват. Значи Бог иска от човека сърцето, а не ума му. Сърцето е за Бога, а умът – за самия човек. Следователно, ако човек не даде място на Бога в сърцето си, сам затваря пътя си в живота. Защо? Защото животът излиза от Бога.

- Къде е Бог?
- Дето е животът.
- Къде е Бог?
- Дето е мисълта.
- Къде е Бог?
- Дето е разумността и законността.
- Къде е Бог?
- В добрия, здравия и благороден човек. И обратно: дойдете ли до ада, дето е мъчението, нещастieto, болестите – там Бог не съществува.
- Ама аз вярвам в Бога!
- Здрав ли си?
- Не съм здрав.

— Щом боледуваш, първата ти работа е да се примириш с Бога, да изправиш живота си.

Истински вярващ е само здравият, понеже животът му излиза от Бога. Затова е казано: „От здрав баща и от здрава майка всякога се раждат здрави деца“. Това е закон, в който няма изключения. Невъзможно е здрави родители да родят болни деца. Ако родители са болни, и децата им ще бъдат болни. Даровитите родители всякога раждат даровити деца, а бездарните родители – бездарни деца. Затова е казано, че дървото се познава по плодовете.

Казвате, че човек не може да не греши, не може да бъде даровит, но когато Духът го посети, всичко ще се изправи. Така не се разсъждава. Ако остане на човека отсега нататък да се изправя, да стане умен и даровит, всичко е свършено с него. Ако отсега нататък Духът трябва да го посещава, всичко за него е изгубено. При това човек не трябва да очаква наготово да го посети Духът и да работи за него. Той трябва да работи над себе си, да приготви условия за посещението на Духа. Светът е създаден разумно. От човека се изисква да разбере тази вътрешна разумност. Мнозина искат да знаят къде е онзи свят и какъв е той. Това не може да се разказва, нито да се описва. Представете си, че получите писмо. Първо обръщате внимание на плика, как е надписан; после отваряте писмото и четете написаното. Най-после казвате, че писмото е любовно, т.е. написано е с любов. Като го прочетете, сърцето ви се запалва от любов. Питам: любовта в писмото ли беше? Ако дадете същото писмо на друг някой да го прочете, той ще го обърне насам-натам и ще каже: „Нищо особено няма в това писмо – обикновено писмо“. Друг пък може да каже, че е глупаво написано. Питайте обаче онзи, до когото се отнася писмото, как той ще се произнесе. Той ще каже: „Чудесно писмо! Подобно писмо никога не съм получавал“.

Следователно има една истина в света, която не заема никакво пространство и не се проявява в

никакво време. Тя е извън времето и пространството. Именно тази истина регулира живота. Всеки може да направи опита, за да види как истината регулира живота. Например достатъчно е при най-голямата си тъга човек да помисли, че някой го обича, за да стане радостен. Обичта и любовта в света имат отношение към истината. Прояви ли се любовта, проявява се и истината. Могат ли скръбта и страданието да устоят на любовта и на истината? И обратното е вярно: достатъчно е човек да помисли, че никой не го обича, за да изгуби радостта си. Щом радостта го напуска, на нейно място иде страданието. Страданието е признак за обезверяването на човека. Той мисли, че никой не го обича. Мъчението пък иде, когато човек помисли, че няма кого да обича. Обаче когато намериш човек, когото обичаш и който те обича, ти си намерил вътрешния смисъл на живота. Единственото същество, което може да прояви любовта си чрез нашите близки, братя и сестри, е Бог. Казано е, че Бог е Любов следователно, ако някой ви обича, или ако вие обичате, това е Бог, който се проявява чрез вас. Сам Бог никога не може да се прояви в своята целокупност. Как може великото да се прояви в малкото? Обаче частично проявление на Бога е възможно. Проявяването на Бога в цялото човечество пак не изявява Неговата целокупност. Бъдещето носи по-големи условия за проявите на Бога. Както и да се проявява Той, всякога ще остане нещо непроявено. Тази е причината, задето хората имат ограничено, непълно, смътно понятие за Бога. Ако се сравнят с ангелите, тогава само може да се види грамадната разлика между човека и ангела. Ангелите са същества, които са завършили своето развитие на Земята. Мъчението и страданието на човека са радост и щастие за ангела. Това, което измъчва човека, радва ангела. Това, в което човек вижда някакъв смисъл, ангелът не намира нищо смислено.

Христос казва: *Син Человечески е господар и на съботата*. Всеки човек трябва да стане господар на

своята събота. Ако се оплаквате от неуспехи в живота си, това се дължи на вашите разбирания за съботата. Ако не измените понятието си за съботата, дълго време още ще носите ярема на живота. И вие трябва да кажете, като Христа, че сте господари на съботата. Кой е Син Человечески: който впряга воловете, или който ги разпряга? Кой е Син Человечески: който носи богатството, знанието и здравето, или който носи сиромашията, невежеството и болестите? Това са въпроси, на които съвременните хора трябва да отговорят. Казвате, че първата задача на човека е да уреди живота си. А затова той трябва да знае, че е част от един велик организъм и да намери мястото си в него. Като част от цялото, той трябва да знае какво е отношението му към него. Докато не си създаде положителен възглед за Бога, за отношенията си към Него, към своя ближен и към себе си, човек не може да уреди живота си, нито да определи мястото си във великата природа.

Задача на всеки човек е да познава душата и духа си. Като невидими величини, той не може да ги изучи, докато не излезе от нещо видимо, разбрано, близко до неговото съзнание. Това са умът и сърцето му. Те са величини от първа необходимост за неговото развитие.

— Как да вярваме в духа и душата, като не ги виждаме?

— И да не ги виждате, трябва да вярвате в тях.

Има неща, в които човек непременно трябва да вярва. Ако не вярва, не може да живее. Например, ако не вярва, че може да живее разумно, човек ще бъде нещастен. Ти трябва да вярваш в разумния живот; ти трябва да вярваш, че положението ти ще се подобри; ти трябва да вярваш, че от тебе човек ще излезе. Защо трябва да се обезсърчаваш? Какво ти пречи да вярваш? Трябва ли капитанът на парахода да се отчайва, че е попаднал в бурното море? Той вярва, че ще излезе

благополучно от вълните и ще изкара парахода на тихото пристанище. Той взема предпазни мерки и спасява парахода и пасажерите от катастрофа.

Съвременните хора се намират на един голям параход сред океана. Капитанът на парахода е опитен, знае посоките на движението и условията, при които пътува. Защо трябва да се плашите тогава? Освен това сегашните параходи са снабдени с различни уреди, с които дават сигнал за помощ. Какво правите вие? Като се намерите пред някаква мъчнотия, спирате сред пътя, вдигате ръце и казвате: „Не мога да живея повече!“. Не, капитанът трябва да изведе парахода на пристанището, да го остави в безопасност. След това той може да се откаже от поста си. Обаче да остави парахода сред океана, да изложи живота на хиляди хора на опасност, това е безумие. Когато човек иска да посегне на живота си, има право да стори това, но ако е извън океана. Но докато е сред океана, той няма право да посяга на живота си. Ако се бесиш, не обесвай и другите хора със себе си. В турско време, като са хващали някой българин, заставяли го да изкаже другарите си. Ще го бият, ще го заплашват с обесване, докато най-после издаде другарите си. За да не го обесят, той издава другарите си. Щом са те хванали, нека те обесят, но ти не трябва да издаваш другарите си. Той се плаши и, за да не го обесят, изказва останалите. След това минава за герой. И днес съществуват такива герои. По-добре да обесят един, отколкото всички. Ти разполагаш със своя живот, можеш да се оставиш да те обесят, но нямаш право да издаваш другарите си.

Често се задава въпросът дали човек има право да се самоубие. Понеже човек е свободен, може да го направи, но няма право да дава лош пример на другите. Какво става с тебе, другите не трябва да знаят. Защо ще даваш лош пример? Защо ще даваш възможност на тщеславието в тебе да се шири? Ще се хвърлиш от

някоя канара или ще се обесиш, ще оставиш писмо до близките си, че не си могъл да издържиш страданията и изпитанията в живота си. Значи радостите издържаш, а страданията не издържаш. Това не е геройство. Светът се нуждае от герои, които носят еднакво и радостите, и скърбите.

Сега да дойдем до другата страна на въпроса: отговорно ли е обществото за самоубийството на неговите членове? Никога обществото не трябва да позволява на някой от своите членове да посегне на живота си. Обществото носи отговорност за своите членове. Не е достатъчно да пишат във вестниците, че еди-кой си се убил или обесил, и да съжаляват хората за случилото се нещастие. Важно е да се предотврати това нещастие. Срещнете ли отчаян човек, който е решил да се самоубие, спрете го, поговорете с него и го питайте защо е отчаян. Ако той ви каже, че е гладен, че не е ял няколко дена и няма възможност да изкара хляба си, осигурете го за цял месец. Защо да не отвори човек сърцето си за своя ближен? Какво струва на обществото да има на разположение няколко агенти, на които да възложи задачата да обикалят града, да следят и да откриват отчаяни от живота хора? Срещнат ли такъв човек, те трябва да го спрат, да го предразположат да се изкаже. Ако видят, че е годен за работа, да му намерят такава; ако е неспособен за работа, да му помогнат по някакъв начин. Обществото разполага с повече начини и средства за подпомагане, отколкото отделният човек. В това отношение индивидът, семейството, обществото трябва да бъдат готови да изпълняват волята Божия.

Днес разумният свят изпитва любовта на всички хора. Видите ли, че пред очите ви се върши престъпление, не казвайте, че волята Божия е такава и с това да измиете ръцете си, но опитайте се да помогнете по някакъв начин. Ако днес волята Божия е такава за едного, утре ще бъде такава за друго, но съща-

та воля Божия ще се приложи и към тебе. Какво ще стане тогава с хората? Всички хора ще падат преждевременно, както окапват плодовете от дърветата. Казвате, че ще дойде ден, когато животът естествено ще се подобри. Ще дойде този ден, но много хора ще станат жертва, а ние можем да подобрим нашия живот още днес. Да подобриш живота си, това не значи, че можеш да подобриш целокупния живот. От тебе, като единица, се изисква следното: ако видиш или разбереш, че някой човек мисли да се самоубие, ти трябва да се противопоставиш на неговото намерение. В твое присъствие не трябва да позволяваш да се върши какво и да е престъпление. Изобщо не се позволява на човека да допуска в ума си нечисти и лукави мисли. Те могат да минават през ума му, но той трябва да постави на пътя им добри, възвишени мисли, чрез които да ги неутрализира. Човек трябва да спира всяка престъпна мисъл, всяко престъпно чувство на пътя им, да се поразговори с тях, да ги застави да изменят намерението си. Има малки, но има и големи престъпления и погрешки. Важно е, че човек трябва да се чисти и от малките, и от големите престъпления, които минават през ума, сърцето и волята му.

Сегашните хора се страхуват от мнението на близките си, на обществото, и старателно прикриват своите престъпни мисли, чувства и постъпки. Те не подозират, че скритото престъпление е по-страшно от онова, което се е проявило вече. Който крие своето безверие, безлюбие, невежество, той е по-страшен от онзи, който открито показва безверието, безлюбието и невежеството си. Искреният човек, макар и безверник, е на по-прав път от онзи, който седи на два стола. Последният казва: „Може да съществува Бог, но може и да не съществува. Ако съществува, ще спечеля; ако не съществува, поне нищо не губя“. Тази философия не може да изкара човека на добър край. Кажете ли, че или съществува Бог, или не съществува, това е

механично гледане на въпроса. Не е безразлично дали Бог съществува, или не. Голяма е загубата за човека, ако Бог не съществува; голяма е печалбата му, ако Бог съществува. Разумният човек не може да разсъждава така. Той не може да си задава въпроса съществува ли животът, или не; той не може да каже, че това знаят родителите му.

— Защо само родителите му да знаят, а той да не знае?

— Родителите му го родиха.

— Ами тях кой роди?

— Техните родители.

— Така не се разсъждава. Вие посадате едно семе в земята и то порастава.

От къде взима живот семето? Ще кажете, че от земята, от светлината и топлината, от влагата. Не, семето носи живота в себе си; почвата, влагата, светлината и топлината са условия за проявяване и за диференциране на живота, който е вложен в семето.

И тъй, както животът в семето дава подтик за растеж, така и животът, вложен в човека, дава подтик, импулс за работа. Животът на човека се проявява чрез неговите мисли и чувства. Ако престане да мисли и чувства, човек прекъсва връзката си с живота. Значи животът се проявява чрез правите мисли и правите чувства на човека. Наруши ли отношението между правите мисли и чувства, човек внася в себе си условия за болестите, които го лишават от живота. Каквито и физиологични обяснения да се дават за живота, всъщност той е проява на мисли и на чувства. Ако няма мисъл и чувство, и живот няма.

Днес всички говорят за новото възпитание на младежта. Ново възпитание е онова, което може да внесе здраве, веселие и бодрост в човека, да се справя лесно с мъчнотиите на живота си. Това е науката, която старите алхимици са изучавали. Тази наука подразбира познаване на законите на сърцето и на

ума. Който познава тези закони, той е господар на своя живот. Някои казват, че познават законите на ума и на сърцето си, а при това отричат концентрацията на ума и молитвата, като методи за работа и за постигане на желанията си. Онези пък, които не отричат концентрацията и молитвата, са дошли до механизирание на нещата. Те се концентрират, молят се, но механично. Молитвата например е метод, чрез който човек се свързва с природата, както химикът с химическите действия. Вие не можете да се свържете с природата, ако нямате в себе си онзи непрекъснат молитвен дух. И химикът не може да се свърже с химическите реакции, ако няма лампа, с която постоянно да нагрява веществата. В този смисъл молитвата представя светлина и топлина, необходими за свързване на човешката душа с Бога, с разумната природа. Наистина, ако не направиш връзка с природата, с всички разумни същества и с всичко разумно в света, ти нищо не можеш да постигнеш.

Следователно, който иска да постигне своите идеали, преди всичко трябва да има вяра във великото, абсолютно начало, а после и в себе си, като част от това начало. Ще каже някой, че вярва в обществото. Какво представя обществото? Сбор от много хора. Щом е така, човек може да вярва в обществото дотолкова, доколкото и в себе си. Колкото е добър отделният човек, толкова може да бъде добро и обществото. Колкото е добър проявеният човек, толкова добър ще бъде и онзи, който ще се прояви в бъдеще. Затова Христос казва: *Достатъчно е ученикът да бъде като учителя си.* И ученикът може да бъде толкова способен, колкото учителя си, но никога учителят не може да бъде по-долу от ученика. Колкото него може да бъде, но не и по-долу от него.

Ако науката, към която се стремим, стане основа на нашия живот и не може да ни преобрази, каква наука е тя? Каква наука е тази, която не може да свърже

личния, семейния и обществения живот в едно цяло? Каква наука е тази, която не може да свърже живота на ума, на сърцето, на душата и на духа в едно цяло? Някои се опитват да говорят за душата, разглеждат съставът ѝ, но не знаят какво всъщност представлява тя. Душата е съединение на два Божествени принципа: любовта и мъдростта. Те служат за основа на душата. Казано е в Писанието: *И вдъхна Бог дихание в ноздрите на човека, и стана той жива душа*. Именно това дихание представлява съединение на двата принципа в човека – любовта и мъдростта. Докато се държиш здраво за тези принципи, ти си човек, ти си жива душа. Вън от тези принципи човек не съществува като разумна, съзнателна душа. Какво представлява човек, ако извади от себе си любовта и мъдростта? Какво остава от човека, като извадите мислите, чувствата и постъпките му? Какво става с шишето, ако извадите водата от него? Шишето е важно, докато има вода. Без вода, то губи цената си. Водата е важна като елемент, който утолява жаждата на човека. Дали е в шишето, или вън от него, водата не губи значението си. Обаче въпросът с шишето не е същият. Шишето е ценно, само докато има вода в него; изгуби ли водата си, то се обезценява.

Много от сегашните християни се разочароват в Бога, понеже не отговаря на молитвите им. Коя мома или кой момък отговарят на молитвите си? Докато момъкът не коленичи пред момата и не ѝ обещае, че е готов на всички жертви за нея, тя не го поглежда. Щом коленичи пред нея и каже, че е готов да ѝ служи, да ѝ стане роб, момата поглежда благосклонно към него и му се усмихва. Не прави ли същото и момата? Когато иска да постигне желанието си, тя обещава на момъка, че е готова да се пожертва за него, да му служи. Едва тогава момъкът спира вниманието си върху момата. Обаче ако те не са готови да обещаят, че ще се жертват взаимно, ще останат далеч един от друг. Ако момъкът и момата не са готови да се жертват един за

друг, любовта никога няма да им се разкрие. Думата „коленичене“ подразбира даване нещо от себе си. На същото основание питам: мислите ли, че ще познаете любовта, ако не сте готови да коленичите пред Бога и да обещаете, че сте готови да Му служите? Чудни са хората! Без да дадат нещо от себе си, те искат даже да заповядват на Бога! Молитвите им не съответстват на човек, който люби Бога и иска да Му служи, но са на господар, който знае само да заповядва.

Хората, религиозни и светски, не са доволни от живота си, искат нещо друго, и затова често се запитват: „Какво всъщност е Бог?“. Много лесно може да се отговори на този въпрос. Бог е Онзи, който те е създал, който ти е дал живот. А ти, който не можеш да създадеш Бога, нито си създал живота, се осмеляваш да Го отричаш, да се питаш какво представя Той. Следователно ти нямаш право да бъдеш господар на своя Създател. Той ти е дал ум и сърце, за да Му служиш. След това четете индуската религиозна философия, в която се казва: „Убий всяко желание в себе си“. Желанията са храна на сърцето. Да убиеш желанията си, значи да унищожиш сърцето си. Тази философия не търпи критика, затова именно пропадна. Онези, които разбраха криво тази философия, изпаднаха в крайност. Много от Христовите последователи също така криво разбраха мисълта на Христа за самоотричането. Според тях самоотричането подразбира отричане от живота, от желанията си. Под думата „самоотричане“ Христос разбира отричане на човека от всички свои глупости и беззакония, от лъжата, от безверието, малодушието, недоволството, болестите, от всички лоши наследствени черти. С други думи казано: човек трябва да се отрече от всичко животинско в себе си, от лошите черти на вълка, на мечката, на тигъра, на змията, на комара, на паяка и т.н. А да се отрече човек от живота, който Бог му е дал, това не е подразбирал Христос. Напротив, Христос говори

в един стих за придобиване на вечния живот. Той казва: *Това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога и Христа, когото си проводил на Земята.* Значи една от задачите на човека е да познае Бога във всичките Му прояви. Къде ще Го познае? В живота. Изучавайте живота във всички живи същества – в човека, в коня, в овцата, във вола и подражайте на добрите черти. Бъдете търпеливи като вола, да ви впрягат и да мълчите; бъдете пожертвователни като овцата, да взимат млякото, вълната ви и да не роптаете; бъдете като коня, всеки момент готови за работа – да ви яздят, да ви впрягат в кола и т.н.

Човек трябва да си състави ясна представа за вътрешния смисъл на живота, а не да се задоволява само с разглеждането му от социално становище. Социалното гледище за живота представя външно гледане, което не води към онези практически резултати, нужни за едно здраво, положително възпитание. Големи са постиженията на съвременната наука, но жалко е, че много от нейните изобретения се прилагат за унищожаване на човечеството. Днес са изнамерени такива електрически лъчи, които могат не само да изгарят телата, но и да топят мъчнотопимите метали. Това още не е истинска наука. Ние наричаме истинска, положителна наука онази, която прилага откритията си за благото както на отделния човек, така и на всички народи, на цялото човечество. Наука, която унищожава човека, своя изобретател, носи повече регрес, отколкото прогрес. Тя спъва главно духовното развитие на човека.

В древността живели двама адепти, които имали големи постижения. Един ден те решили всеки от тях да направи някакъв опит, да покаже докъде е достигнал във възможностите си. Първият турил в чутура един човек и го счукал. Не се минало много време, вместо живия човек, от чутурата адептът извадил злато. Значи той превърнал човека в злато. След това

вторият адепт пристъпил към опита си. Той взел също така един човек, но стар, прегърбен, немощен. Турил го в чутурата и го сгрухал. След малко той извадил от чутурата пак жив човек, но подмладен. Той превърнал стария човек в здрав, жизнерадостен младеж, способен за работа. Големи са постиженията и на двамата адепти, но за предпочитане е да превърнеш стария човек в млад, отколкото да превърнеш човека в злато. И златото е ценно, но човек е несравнено по-ценен от златото. Защо ви е златото, ако човек изчезне?

Какви са постиженията на съвременната материалистична наука? Тя сгрухва човека и го превръща в злато, като казва: „Ние се нуждаем от пари, от злато. Злато, злато искаме ние!“. Този стремеж отживя времето си. Днес всички хора търсят науката на втория адепт, да сгрухат човека, но да го подмладят, да го направят способен да възприема новите идеи и да ги прилага.

Съвременните християни очакват да дойде Христос на Земята по чуден начин – да слезе от облаците, придружен с множество ангели. Христос наистина ще се яви на хората, мнозина ще Го видят, но не в облаците, както Го очакват. Как иде любовта между хората? С колесница ли, или по друг начин? Любовта иде по особен, невидим начин. Кога е дошла любовта на Земята и по какъв начин, това никой не знае. Когато слезе на Земята в своята пълнота, тя ще запали сърцата на всички хора, ще просвети умовете им. Те ще бъдат един ум и едно сърце, и ще кажат: „Отричаме се от досегашния си живот, отричаме се от всички заблуждения и погрешки, от всички глупости и недоразумения“. Това значи, че Бог е слязъл на Земята: в който момент хората се обикнат, заживеят помежду си братски и са готови да споделят всички блага без насилие, ние казваме, че Бог е дошъл на Земята. Друг начин за дохождането на Бога между хората не съществува. Само по този начин хората могат да

очакват въдворяване на Царството Божие на Земята. Не е лошо, че хората създават закони, но те трябва да бъдат разумни; не е лошо, че има църкви и училища, но те трябва да се изменят, да поставят любовта за основа на своята работа; не е лошо, че хората се женят, стават майки и бащи, раждат деца, но преди всичко те сами трябва да се възпитат, да приемат новите идеи, като основа на своя живот. Новите идеи подразбират приложение на великите Божии закони; не е лошо, че в света има господари и слуги, но базата на техните отношения трябва да се измени. Нов ред и порядък трябва да се постави в света.

Мнозина се съмняват в приложението на нов ред и порядък в света. Доброто е възможно, когато човек го желае. Достатъчно е човек да отвори сърцето си за Божествените чувства и ума си – за Божествените мисли, за да постигне каквото желае. Може ли такъв човек да реагира срещу Божественото? Той не само че няма да се противопоставя на Божественото, но става извор, от който започва да тече чиста планинска вода.

— Колко вода ще извира от него?

— Колкото е вложено.

Следователно дойдете ли до любовта, няма да казвате, че някого обичате повече, а някого – по-малко. Ще обичате толкова, колкото любов излиза от сърцето ви. В любовта няма закон, с който да определите колко да обичате или колко да не обичате. Ако мислите, че обичате едного повече, а другото по-малко, вие се самозаблуждавате. Даже и когато мислите, че не обичате някого, при известен случай вие го обиквате. Представете си, че по невнимание вие падате в една дълбока река и започвате да се давите. В този момент край реката минава онзи, когото вие не обичате. Той се хвърля в реката и ви спасява. Няма ли да го обикнете след това? До този момент не сте го обичали, защото не сте му дали възможност да се приближи до вас. За да се прояви любовта между хората, непременно

но трябва да се създадат благоприятни моменти. Тъй щото, когато казвате, че не обичате никого, всъщност вие не знаете още дали не го обичате. Обичайте всички хора, които Бог обича.

Син Человечески е господар и на съботата. От този стих разбираме, че съботата е стар закон. Моисей създаде закона на съботата, а Христос каза, че човек трябва да стане господар на този закон. Това не значи, че трябва да изхвърлим съботата, но да ѝ станем господари. Време е вече съвременните хора да станат господари на закона, а не законът на тях. Докато законът е господар на хората, те няма да видят добро.

— Кога човек може да стане господар на закона?

— Когато престане да греша.

Праведният не греша, защото е господар на закона. Хване ли го, законът му казва: „Знаеш ли кой съм? Знаеш ли, че мога да те накажа?“. Праведният отговаря: „Ти си закон, аз съм разумност. Както си ме хванал, така ще ме пуснеш“. Законът отстъпва пред разумността. Дето е разумността, там няма закон. И обратно: дето е законът, там разумността отсъства.

Христос казва: *Син Человечески е господар и на съботата.* Когато стане господар на съботата, човек придобива вътрешно спокойствие, вътрешен мир. До това време той постоянно се натъква на противоречия. Тази е причината, дето днес синовете и дъщерите, майките и бащите, учителите и учениците, съдиите и свещениците се намират в противоречия помежду си. Когато срещнете днес, все е недоволен от нещо: или го погледнали криво, или му казали нещо обидно. Мъжът е недоволен от жената, жената – от мъжа и т.н. Жената се оплаква, че някой мъж я погледнал двусмислено, внесъл нещо лошо в нея. И жената може да гледа по двусмислен начин. Това показва, че хората не са свободни още от животинското си естество. Ако до днес те още се използват едни други, къде остава тяхната човештина? Какъв лекар е този, който мисли

само как по-лесно да използва своите клиенти? Какъв духовник или проповедник е този, който използва своите пасоми? Когато хората се поставят във взаимна нужда един от друг, природата има предвид тяхното опознаване. Като не мислят за това, хората искат да намерят начин да прекарат по-лесно живота си. Чувайте някой да казва: „Да прекараме живота си както и да е, да не мислим много“. Не е така, животът има цел, смисъл, не е само да си поживее човек.

Старите възгледи за живота са отживели времето си. Сегашните хора се намират в нова фаза на живота, където възвишеното и благородното взимат надмощие. Няма по-красиво състояние за човека от това, да бъде чист пред себе си. Погледне ли някого, каже ли му нещо, от него да блика чистота и искреност. Чистият човек лесно мери нещата. Достатъчно е да погледне някого, за да го прецени. По главата, по челото, по линиите на лицето, по очите, по веждите и по брадата му той чете всичко, което сам е написал. Той познава добрия и лошия човек, познава, доколко е устойчив, честен, справедлив и т.н. Не можете да припишете на човека качества, които не са отбелязани на главата, на лицето и на ръцете му. Кажете ли, че някой е светия, той трябва да има качества на светията. Всеки носи свидетелството си със себе си. Ако тялото на човека не е съградено от фина, чиста материя, той не може да бъде нито способен, нито добродетелен; ако мускулите и костите му не са изработени от фина материя, той не може да има здраво, издръжливо тяло. Не се заблуждавайте от външната форма на нещата. Не е ли здрав човек, не е ли изработен от устойчива и здрава материя, и цар да го направят, пак няма да издържи на външните условия и на вътрешните бури. Щастието на човека се обуславя от неговите вътрешни условия.

Син Человечески е господар и на съботата. На какво може да бъде господар обикновеният човек? На съдбата си и на своите задачи. Не оставяйте другите

хора да решават задачите ви. Какво ще правят учениците, ако учителите решават задачите и ако учат уроците им вместо тях? Заслужават ли те да носят името ученици? Ако ученикът иска да стане учен, сам трябва да учи. Следователно човек сам трябва да решава мъчнотиите си. Дойде ли сиромашията на гости в дома ви, не се молете на Бога да ви освободи от нея, но молете се да ви покаже начин да я впрегнете на работа. По-добра учителка от сиромашията няма. Обаче ако човек не знае езика и на богатството, и на сиромашията, те ще му причинят скърби и мъчнотии. Ако гледате на богатството като на механичен процес, вие ще започнете да изнудвате слугите си, вследствие на което те ще ви мразят. Ако и на сиромашията гледате по същия начин, постоянно ще роптаете и ще се оплаквате. Това е неразбиране на нещата. Дали сте сиромаш, или богат, бъдете радостни и благодарете на Бога. Какво по-голямо благо може да очаква човек от това, да бъде слуга и съзнателно да изпълнява службата си? Нали така постъпи младият княжески син? Той доброволно стана слуга на младата княгиня и слугинята ѝ, като изпълняваше добросъвестно заповедите им. Обаче и княгинята слезе от висотата на своето положение, да слугува, да изпита княжеския син, а същевременно да изпита и себе си. Ако и вие, като младия княз и младата княгиня, не можете да слезете от положението, в което се намирате, и поне един ден да слугувате, нищо не можете да постигнете.

Син Человечески е господар и на съботата. Желая и на вас да станете господари на вашата събота, да поставите като основа в живота си закона на любовта, с който да унищожите всички закони, от които страдат вашите поданици. „Любов и свобода“ да бъде девизът на вашия живот. Когато вие дадете свобода на вашите поданици, и на вас ще дадат свобода.

13 април, 1930 г. София

